

Uradni list

Evropske unije

L 225

Slovenska izdaja

Zakonodaja

Zvezek 52

27. avgust 2009

Vsebina

II Akti, sprejeti v skladu s Pogodbo ES/Pogodbo Euratom, katerih objava ni obvezna

ODLOČBE/SKLEPI

Komisija

2009/608/ES:

- ★ **Odločba Komisije z dne 24. aprila 2007 o ukrepu pomoči, ki ga Belgija izvaja v korist družbe InterFerryBoats (C 46/05 (ex NN 9/04 in ex N 55/05)) (notificirano pod dokumentarno številko C(2007) 1180) ⁽¹⁾..... 1**

2009/609/ES:

- ★ **Odločba Komisije z dne 4. junija 2008 o državni pomoči C 41/05, ki jo je Madžarska dodelila v obliki sporazumov o nakupu električne energije (notificirano pod dokumentarno številko C(2008) 2223) ⁽¹⁾..... 53**

2009/610/ES:

- ★ **Odločba Komisije z dne 2. julija 2008 o ukrepih C 16/04 (ex NN 29/04, CP 71/02 in CP 133/05) Grčije za Hellenic Shipyards (notificirano pod dokumentarno številko C(2008) 3118) ⁽¹⁾ 104**

2009/611/ES:

- ★ **Odločba Komisije z dne 8. julija 2008 o ukrepih C 58/02 (ex N 118/02), ki jih je Francija izvedla v korist Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM) (notificirano pod dokumentarno številko C(2008) 3182) ⁽¹⁾ 180**

⁽¹⁾ Besedilo velja za EGP

Cena: 38 EUR

SL

Akti z rahlo natisnjenimi naslovi so tisti, ki se nanašajo na dnevno upravljanje kmetijskih zadev in so splošno veljavni za omejeno obdobje.

Naslovi vseh drugih aktov so v mastnem tisku in pred njimi stoji zvezdica.

II

(Akti, sprejeti v skladu s Pogodbo ES/Pogodbo Euratom, katerih objava ni obvezna)

ODLOČBE/SKLEPI

KOMISIJA

ODLOČBA KOMISIJE

z dne 24. aprila 2007

o ukrepu pomoči, ki ga Belgija izvaja v korist družbe InterFerryBoats (C 46/05 (ex NN 9/04 in ex N 55/05))

(notificirano pod dokumentarno številko C(2007) 1180)

(Besedili v francoskem in nizozemskem jeziku sta edini verodostojni)

(Besedilo velja za EGP)

(2009/608/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti prvega pododstavka člena 88(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim strankam, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi členi,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

1.1 Primera NN 9/04 in N 55/05

(1) V dopisu z dne 12. avgusta 2003, evidentiranem pri Komisiji 20. avgusta 2003 (TREN/A(03)27718), so belgijski organi priglasili ukrepe reševanja in prestrukturiranja, ki jih je družba Société Nationale des Chemins de Fer Belges (SNCB) svoji hčerinski družbi Inter Ferry Boats (IFB) namenila z okvirno pogodbo, sklenjeno 7. aprila 2003, na podlagi člena 88(3) Pogodbe.

(2) 13. oktobra 2003 (D(03)17546) je Komisija pozvala belgijske organe, da ji predložijo dodatna pojasnila. Na to temo je 12. decembra 2003 potekalo dvostransko srečanje z belgijskimi organi. Na srečanju je bil Komisiji predložen načrt za prestrukturiranje IFB.

(3) Belgijski organi so na dopis Komisije odgovorili z dopisom z dne 7. januarja 2004, evidentiranim pri Komisiji 13. januarja 2004 (TREN/A(04)10708). Iz dopisa izhaja, da so bili priglašeni ukrepi dovoljeni. Zato je bila zadeva evidentirana pod številko NN 9/04. Drugo srečanje je bilo 30. aprila 2004. Belgijski organi so dodatne dokumente, ki jih je na srečanju zahtevala Komisija, poslali v dopisu z dne 15. junija 2004, evidentiranem pri Komisiji 21. junija 2004 (TREN/A(04)23691).

(4) V dopisu z dne 26. januarja 2005 (D(05)100339) je Komisija pozvala belgijske organe, da predložijo dodatna pojasnila, ki so bila posredovana v dopisu z dne 25. marca 2005, evidentiranem pri Komisiji 30. marca 2005 (TREN/A(05)7712).

(5) V dopisu z dne 28. januarja 2005 (SG(2005)A1133) so belgijski organi sporočili Komisiji, da namerava SNCB dodatno povečati kapital IFB, kar ni bilo predvideno v dogovorih, priglašeni 12. avgusta 2003. Komisija je ta primer evidentirala kot priglasitev pod številko N 55/2005.

- (6) V dopisu z dne 29. marca 2005 (D(05)106199) je Komisija pozvala belgijske organe, da predložijo dodatna pojasnila, ki so bila posredovana v dopisu z dne 28. aprila 2005, evidentiranem pri Komisiji 3. maja 2005 (SG(2005)A(05)4155).
- (7) V dopisu z dne 31. maja 2005 (D(05)111096) je Komisija pozvala belgijske organe, da predložijo dodatna pojasnila, ki so bila posredovana v dopisu z dne 30. junija 2005, evidentiranem pri Komisiji 1. julija 2005 (TREN/A(05)16598).
- (8) 16. septembra 2005 je bilo delovno srečanje med Komisijo in belgijskimi organi. Na srečanju je Komisija od belgijskih organov zahtevala, da ji predložijo dodatne informacije, ki so bile poslane po elektronski pošti 21. oktobra 2005 in evidentirane pri Komisiji 24. oktobra 2005 (TREN/A(05)27067).
- (13) V dopisu z dne 30. novembra 2006, ki ga je Komisija prejela 5. decembra 2006 in evidentirala pod številko TREN/A/39219, so belgijski organi posredovali pismo gospoda Karla Vincka v zvezi s tem spisom. Belgijski organi so to pismo poslali v podkrepitev trditvi, da odločitev SNCB v tem spisu ni mogoče pripisati Belgiji, temveč samo SNCB.
- (14) V dopisu z dne 5. februarja 2007 (D(07)302095) je Komisija pozvala belgijske organe, da ji predložijo dodatne informacije. Belgija je te informacije poslala z dopisom z dne 6. februarja 2007, evidentiranim pri Komisiji 7. februarja 2007 (A(07)24246), z dopisom z dne 8. februarja 2007, evidentiranim pri Komisiji 9. februarja 2007 (A(07)23613), z dopisom z dne 13. februarja 2007, evidentiranim pri Komisiji 15. februarja 2007 (A(07)24201) in z dopisom z dne 15. februarja 2007, evidentiranim pri Komisiji 16. februarja 2007 (A(07)24362).

1.2 Primer C 46/05

- (9) V dopisu z dne 7. decembra 2005 je Komisija sporočila Belgiji, da bo v zvezi z zadevnimi ukrepi sprožila postopek na podlagi člena 88(2) Pogodbe.
- (10) Odločitev Komisije, da sproži postopek preiskave, je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽¹⁾. Komisija je zainteresirane stranke pozvala, naj predložijo pripombe o zadevnem ukrepu. Komisija od tretjih zainteresiranih strani ni prejela pripomb.
- (11) Belgija je na dopis o sprožitvi postopka odgovorila z dopisom z dne 14. februarja 2006, evidentiranim pri Komisiji 15. februarja 2006 pod številko TREN/A/13934. V istem dopisu z dne 14. februarja 2006 je Belgija umaknila svojo priglasitev z dne 28. januarja 2005.
- (12) 1. junija 2006 in 25. julija 2006 sta bili delovni srečanja služb Komisije in belgijskih organov. Belgijski organi so Komisiji poslali dodatne informacije v dopisu z dne 29. junija 2006, evidentiranem pri Komisiji istega dne pod številko TREN/A/25806, v dopisu z dne 20. septembra 2006, evidentiranem pri Komisiji istega dne pod številko TREN/A/32665 in z elektronsko pošto 16. in 21. novembra 2006, evidentirano pod številkami TREN/A/37638 in TREN/A/37981.
- (15) V dopisu z dne 15. marca 2007 (D(07)306248) in na delovnem srečanju 16. marca 2007 je Komisija pozvala belgijske organe, da predložijo dodatne informacije. Belgija je te informacije poslala z dopisom z dne 30. marca 2007, evidentiranim pri Komisiji istega dne (A(07)28411).

2. PODROBEN OPIS UKREPOV REŠEVANJA IN PRESTRUKTURIRANJA

2.1 Podpisnici okvirne pogodbe o reševanju in prestrukturiranju IFB

2.1.1 IFB

2.1.1.1 Opis družbe

- (16) IFB je delniška družba, ustanovljena v skladu z belgijskim pravom. SNCB ima v lasti 89,03 % kapitala družbe. Drugi delničarji so CNC Transports, hčerinska družba v 93,8-odstotni lasti SNCF (7,41 %), ICF (2,08 %) in EWS (English Welsh and Scottish Railway – 1,22 %).

- (17) Družba IFB je bila ustanovljena 1. aprila 1998 z združitvijo treh družb: Ferry Boats SA, Interferry SA in „železniškega“ oddelka Edmond Depaire Ltd. Belgija je z izpisom iz registra gospodarskih družb dokazala, da je to bila združitev s pripojitvijo, v kateri je družba Ferry Boats SA pripojila Interferry SA, nato pa je bil v združeno organizacijo vključen železniški oddelek Edmond Depaire SA. IFB je torej nadaljevanje pravne osebe Ferry Boats, ki je bila ustanovljena leta 1923.

⁽¹⁾ UL C 159, 8.7.2006, str. 2.

- (18) IFB opravlja zlasti dve vrsti dejavnosti, logistiko železniškega in kombiniranega prevoza („IFB Logistics“) in upravljanje celinskih terminalov za kombinirani prevoz („IFB Terminals“). Dejavnosti podjetja so bile podrobno opisane v dopisu o sprožitvi formalnega postopka preiskave, točke od 16 do 29.
- (19) Tem dejavnostim je treba dodati še kapitalske udeležbe in hčerinske družbe, ki so ali so bile v lasti IFB v Belgiji ali v tujini v družbah, ki upravljajo pomorske ali celinske terminale, in v transportnih družbah. Kapitalske udeležbe in hčerinske družbe so bile podrobno opisane v točki 30 in naslednjih točkah dopisa o sprožitvi formalnega postopka preiskave. Belgija je Komisijo obvestila, da nekateri podatki v dopisu o sprožitvi postopka niso povsem pravilni ali da so se medtem spremenili. Spremembe, do katerih je prišlo po dopisu o sprožitvi postopka, so opisane v točkah, ki sledijo. Glede drugega velja napotilo na odločbo o sprožitvi postopka (točke od 30 do 49).
- (20) Kapitalske udeležbe IFB v terminalih v Belgiji. Družba IFB se je umaknila iz terminala v Zeebrugge. V točki 39 dopisa o sprožitvi postopka je zapisano, da je svoje deleže prodala interesnemu združenju OCHZ. Dejansko je družba IFB svoje deleže prodala Hesse-Noord Natie, s katero je skupaj upravljala ta terminal.
- (21) V točki 41 dopisa o sprožitvi postopka je zapisano, da ima IFB v lasti 16,76 % družbe Dry Port Mouscron-Lille. Belgija je obvestila Komisijo, da se je po povečanju osnovnega kapitala družbe 29. junija 2006, pri katerem IFB ni sodelovala, in vstopu zasebnega investitorja DELCATRANS v kapital družbe njen delež zmanjšal na 11,07 %.
- (22) Delež IFB v terminalih v Franciji. Družba IFB je jeseni 2006 svoj 30-odstotni delež v družbi Nord France Terminal International OU (v nadaljevanju „NFTI-ou“) prodala CMA-CGM. Po tej transakciji ima IFB v Franciji samo še 2-odstotni delež v družbi CNC transports, ki se od takrat imenuje Naviland Cargo.
- 2.1.1.2 Zadevni trgi in tržni delež IFB
- (23) Komisija je v odločbi o sprožitvi postopka (točke od 50 do 54) ugotovila, da je treba pri dejavnostih IFB Logistics razlikovati dva trga različnih storitev, to je špedicijskih in logističnih dejavnosti. Ta trga sta bila opredeljena kot nacionalna trga, na katerih je bil izračunani tržni delež IFB Logistics med 2 % in 5 %.
- (24) V zvezi s trgom terminalov odločba o sprožitvi postopka (točke od 55 do 59) razlikuje celinske in pomorske terminale. V tem času je družba IFB umaknila vse svoje kapitalske udeležbe v pomorskih terminalih. Niti zainteresirane stranke niti Belgija niso nasprotovale opredelitvi v odločbi o sprožitvi postopka.
- (25) Ta trga dopolnjuje trg železniškega prevoza blaga. Od leta 2003 je odprt za mednarodni prevoz blaga iz Belgije in v Belgijo v skladu z Direktivo Sveta 91/440/EGS z dne 29. julija 1991 o razvoju železnic Skupnosti ⁽²⁾. To odpiranje mednarodnega prevoza blaga je bilo dokončano z odprtjem nacionalnega trga prevoza blaga 1. januarja 2007 v skladu z Direktivo 91/440/EGS, ki ga je Belgija uresničila s kraljevim odlokom z dne 13. decembra 2005.
- 2.1.2 SNCB
- (26) SNCB je bila ustanovljena z belgijskim zakonom z dne 23. julija 1926 o ustanovitvi Société Nationale des Chemins de Fer Belges. ⁽³⁾ Od 14. oktobra 1992 ⁽⁴⁾ je samostojno javno podjetje in delniška družba, ki deluje po javnem pravu ⁽⁵⁾.
- (27) 1. januarja 2005 je Belgija preoblikovala strukturo SNCB. Razdelila jo je na tri ločene družbe:
- SNCB Holding, „holdinška“ družba, ki ima v lasti 100-odstotni delež drugih dveh družb, to sta:
  - Infrabel, upravljavec železniške infrastrukture in
  - nova SNCB, železniško podjetje, ki opravlja prevozne storitve.
- Belgija ima v lasti 100 % delnic družbe SNCB Holding.
- (28) Upravni organi SNCB so upravni odbor, izvršni odbor in generalni direktor. Upravni odbor sestavlja 10 članov, vključno z generalnim direktorjem. Člane upravnega odbora z odlokom, o katerem odloča svet ministrov, imenuje kralj.

⁽²⁾ UL L 237, 24.8.1991, str. 25.

⁽³⁾ Moniteur Belge z dne 24. julija 1926.

⁽⁴⁾ Datum začetka veljavnosti kraljevega odloka z dne 30. septembra 1992 o odobritvi prve pogodbe o upravljanju Société nationale des chemins de fer belges in o ukrepih za to družbo, Moniteur Belge z dne 14. oktobra 1992.

⁽⁵⁾ Kot je opredeljeno v zakonu z dne 21. marca 1991 o reformi določenih javnih gospodarskih podjetij, Moniteur belge z dne 27. marca 1991.

- (29) Belgijsko vlado zastopa v upravnem odboru vladni komisar. Vladni komisar lahko opozori belgijske organe na odločitev upravnega odbora o zadevi, ki ni povezana z opravljanjem javne službe, da bi jo ti razveljavili, če ta odločitev „škodi [...] izvajanju nalog javne službe“ (člena 23(2) zakona).

2.2 Finančne težave IFB leta 2001 in 2002

- (30) Najprej je treba analizirati vzroke za finančne težave in potem opisati odziv vodilnih v IFB in SNCB.

2.2.1 Finančne težave

- (31) Glavni razlog težav v IFB so finančne težave zaradi njenih kapitalških udeležb v Franciji – vse v pristanišču Dunkerque – v letih 2001 in 2002. Finančne težave so

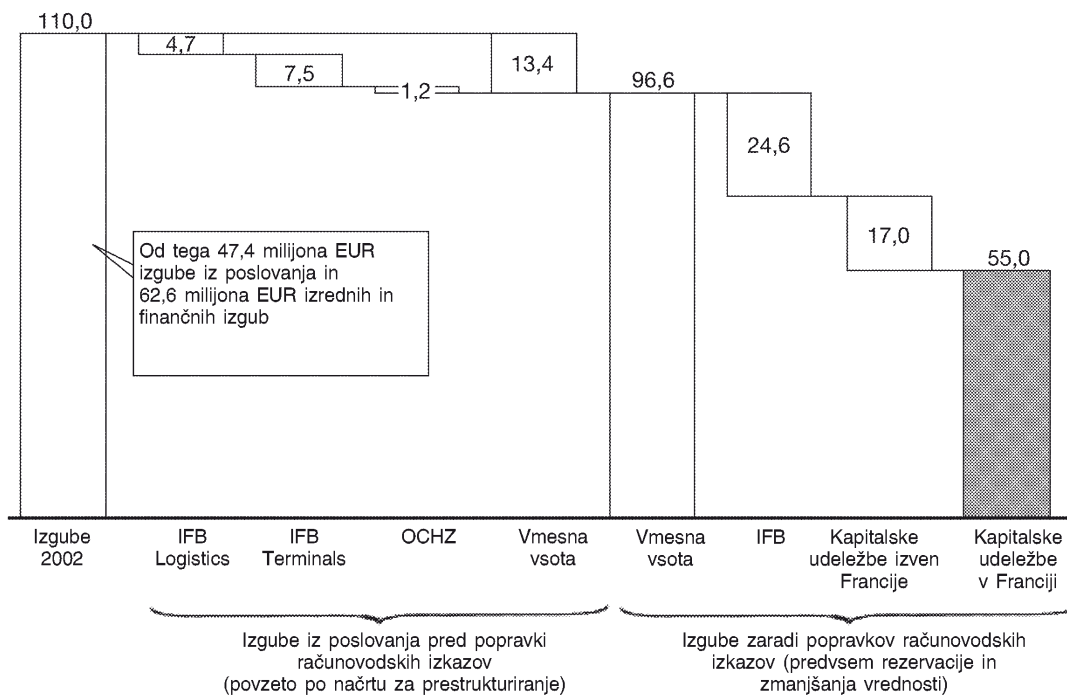
zadevale tudi dejavnosti „IFB Logistics“ in „IFB Terminals“, ki sta v letu 2002 poslovali z izgubo.

- (32) Kot je razvidno iz sheme 1, je skupna izguba IFB v poslovnem letu 2002 znašala 110 milijonov EUR. 12,2 milijona EUR so predstavljale izgube iz poslovanja pred popravki računovodskih izkazov v IFB Logistics (4,7 milijona EUR) in IFB Terminals (7,5 milijona EUR). K temu se doda še 1,2 milijona EUR izgube iz poslovanja na ravni deleža v OCHZ. Te izgube v skupni vrednosti 13,4 milijona EUR so predstavljale 12 % skupne izgube. Ostala izguba v letu 2002, to je 96,6 milijona EUR, je izhajala iz zmanjšanja vrednosti in rezervacij v okviru nujnih popravkov računovodskih izkazov zaradi težav družbe v Franciji in Belgiji. 75 % zmanjšanj vrednosti in rezervacij izhaja iz kapitalških udeležb IFB. Od tega jih 76 % zadeva kapitalške udeležbe v Franciji.

Shema 1

Porazdelitev izgub leta 2002

(v milijonih EUR)

Vir: Načrt za prestrukturiranje IFB, 24. 3. 2003; IFB Controlling;

2.2.2 Odziv vodstvenih delavcev v IFB in SNCB

- (33) Od konca leta 2000 družba IFB ni več plačevala računov, ki ji jih je izstavila družba SNCB za opravljene železniške storitve. Leta 2001 in zlasti 2002 je IFB nadaljevala s tako prakso, ki jo je SNCB dopuščala. Tako je bila konec januarja 2003 skupna vrednost računov SNCB, ki jih IFB ni plačala, 63 milijonov EUR. Neplačilo računov pojasni, zakaj je IFB lahko preživela kljub hudim finančnim težavam.
- (34) 21. maja 2002 je upravni odbor IFB ugotovil, da so se lastna sredstva zaradi izgub od konca leta 2000 dalje zmanjšala na manj kot polovico osnovnega kapitala. V skladu s členom 633 belgijskega zakonika o gospodarskih družbah je IFB sklicala izredno generalno skupščino delničarjev.
- (35) Na skupščini je SNCB kot večinska lastnica predstavila zavezo, da bo zagotovila pomoč IFB za odhodke iz poslovanja v obliki gotovinskega predujma v višini 2,5 milijona EUR. To zavezo SNCB je odobril upravni odbor SNCB. Na podlagi te zaveze so se delničarji odločili, naj IFB začasno še opravlja svoje dejavnosti in zahtevali od upravnega odbora, da pripravi popoln načrt za prestrukturiranje, ki bo vključeval hčerinske družbe in upravljanje terminalov.
- (36) Upravni odbor SNCB je na seji 19. julija 2002 ocenil stanje svoje hčerinske družbe IFB. Generalni direktor IFB je predstavil položaj skupine, nakar je upravni odbor sprejel naslednjo odločitev: „Odbor soglašja z denarnim vložkom v višini 2,5 milijona EUR za pokrivanje potreb po denarnih sredstvih in zagotavljanje neprekinjenega delovanja IFB do konca oktobra 2002 (ta znesek naj bi bil predujem pri verjetnem povečanju kapitala).“
- (37) Po odobritvi upravnega odbora je družba SNCB v drugem polletju 2002 nakazala IFB gotovinski predujem v višini 2 500 000 EUR po naslednjem razporedu:
- 6.8.2002: nakazilo zneska 1 000 000 EUR,
  - 17.9.2002: nakazilo zneska 1 000 000 EUR,
  - 30.9.2002: nakazilo zneska 500 000 EUR.
- (38) Za predujem je veljala 3,1-odstotna obrestna mera; predujem je bil v celoti povrnjen julija 2003. Povračilo je potekalo v dveh fazah:
- 15. julija 2003 je IFB vrnila 1 500 000 EUR tega zneska ter 40 422,04 EUR obresti;
  - 23. julija 2003 je IFB vrnila SNCB preostalih 1 000 000 EUR ter 26 883,35 EUR obresti.
- (39) 19. septembra 2002 je generalni direktor IFB naročil dvema revizorjema, da pripravita posebno poročilo o oceni finančnega položaja podjetja. Na podlagi zaključkov tega poročila, predloženega IFB 4. decembra 2002 in nato še SNCB, je upravni odbor SNCB 20. decembra 2002 dal načelno soglasje za vpis povečanja kapitala IFB. 24. decembra 2002 je tudi izredna generalna skupščina delničarjev (v nadaljevanju „IGS“) IFB sprejela ta predlog.
- (40) Vodstvo IFB je s pomočjo svetovalca McKinseya pripravilo načrt za prestrukturiranje IFB. Načrt za prestrukturiranje, ki je podrobno opisan v točkah od 73 do 86 te odločbe, je upravni odbor odobril 23. marca 2003.
- (41) Nato so vodstveni delavci obeh družb (IFB in SNCB) določili podrobnosti reševanja in prestrukturiranja IFB v „okvirni pogodbi o prestrukturiranju IFB“, ki sta jo družbi podpisali 7. aprila 2003. Na drugi IGS so delničarji IFB soglašali z nadaljevanjem dejavnosti IFB na podlagi okvirne pogodbe.

2.3 Ukrepi reševanja in prestrukturiranja iz „okvirne pogodbe med SNCB in IFB o prestrukturiranju IFB“ z dne 7. aprila 2003

- (42) Člen 2 okvirne pogodbe določa, da se bodo ukrepi, dogovorjeni med pogodbenicama, izvajali v dveh fazah, to je v obdobju reševanja in obdobju prestrukturiranja.

2.3.1 Podrobna pravila in pogoji za zagotovitev ukrepov reševanja

- (43) Člen 3 okvirne pogodbe predvideva naslednje ukrepe reševanja:

— zagotovitev predujma, ki ga je treba povrniti, v višini 5 milijonov EUR,

- zagotovitev posojila v višini največ 15 milijonov in
- začasna odobritev odloga plačila za dolgove IFB do SNCB v višini 63 milijonov EUR.
- (44) Trajanje ukrepov je bilo omejeno na 12 mesecev; vendar so bili ukrepi s tihim soglasjem pogodbenic podaljšani do datuma povečanja kapitala.
- (45) Obrestna mera za predujem, ki ga je treba povrniti, in zneske, črpane iz kreditne postavke, je enaka referenčni obrestni meri, ki jo Komisija uporablja za državno pomoč. Obresti bodo pripisane glavnici in se bodo plačevale hkrati z zapadlimi obveznostmi.
- (46) Za dolgove v višini 63 milijonov EUR veljajo običajne 5,4-odstotne zamudne obresti. Obresti bodo pripisane glavnici in se bodo plačevale hkrati z odplačilom glavnice.
- (47) Obresti, ki jih je IFB dolgovala SNCB za dolgove in posojilo, so znašale 2,2 milijona EUR leta 2002, 3,9 milijona EUR leta 2003, 4,7 milijona EUR leta 2004, 5,2 milijona EUR leta 2005 in bi leta 2006 znašale 4,4 milijona EUR.
- (48) Člen 7 pogodbe predvideva, da se IFB odpove zastaranju dolgov do SNCB.
- (49) Ti ukrepi so se začeli izvajati s podpisom okvirne pogodbe 7. aprila 2003. Vendar pa IFB ni uporabila predujma, ki ga je treba vrniti.
- 2.3.2 Podrobna pravila in pogoji za zagotovitev ukrepov prestrukturiranja
- (50) Člen 4 okvirne pogodbe z naslovom „podrobna pravila za zagotovitev svežnja ukrepov prestrukturiranja“ se glasi:

prestrukturiranje, odobrenim s strani obeh upravnih odborov, Belgije in, če je treba, ES, in pod pogojem, da jih potrdijo delničarji IFB:

— pretvorba predujma v znesku 5 milijonov EUR, ki jih je treba vrniti, v kapital

— pretvorba dela črpanega posojila v kapital največ do zneska 15 milijonov EUR [...]

— pretvorba dolgov v višini 63 milijonov EUR [...] v kapital

— pod pogojem, da se s tem strinjata obe pogodbenici, morebitno dodatno povečanje kapitala [...]

(51) Za izvajanje tega povečanja kapitala velja odločilni pogoj iz člena 5 okvirne pogodbe, to je odobritev Komisije glede na pravila o državni pomoči. Člen 5 se glasi:

„Za pogodbene obveznosti SNCB [...] velja naslednji odločilni pogoj. Pogodbenici prosita Belgijo, naj to okvirno pogodbo čim hitreje posreduje ES. Pogodbenici prav tako prosita Belgijo, naj v primeru, da bi ES v okviru tega sporočila upravičeno menila, da [okvirna pogodba] vsebuje dodelitev državne pomoči (v skladu s členom 87 Pogodbe ES), priglasi [okvirno pogodbo] na podlagi člena 88(3) Pogodbe ES. Da bi ES lahko sprejela svoje stališče, se [okvirna pogodba] v nobenem primeru ne bo začela izvajati v 15 delovnih dneh po priglavitvi ES. Če bo ES [okvirno pogodbo] upravičeno opredelila kot globalno državno pomoč, se bo pogodba začela izvajati po tem, ko bo ES eksplicitno ali implicitno odobrila zadevno pomoč in, če bo potrebno, v mejah in pod pogoji, določenimi v odobritvi.“

Če bo ES [okvirno pogodbo] delno ali v celoti opredelila kot državno pomoč in jo zato označila kot nezdržljivo s skupnim trgom, bosta pogodbenici po najboljši vesti obravnavali izvedljivost morebitnih dodatnih ukrepov, zahtevanih za IFB, vendar brez obvezne izvršitve teh dodatnih ali prilagojenih ukrepov, če bi bile okoliščine za zagotavljanje pomoči označene kot neupravičene.“

„Pogodbenici potrjujeta svoj namen, da bosta izvajali naslednje ukrepe, če so v skladu z načrtom za

(52) Belgijsko civilno pravo določa, da je, potem ko je odložitveni pogoj izpolnjen, pogodba retroaktivno veljavna.

EUR s stvarnim vložkom 47-odstotnega deleža SNCB v družbi TRW ⁽⁶⁾.

(53) V odgovoru na dopis o sprožitvi postopka so belgijski organi sporočili Komisiji, da se bo povečanje kapitala izvedlo natančno po dogovoru podpisnic okvirne pogodbe, če jo bo Komisija odobrila. Povečanje bo znašalo 95,3 milijona EUR, razdelitev zneska pa je naslednja:

(EUR)	
Pretvorba posojila v kapital	15 milijonov
Pretvorba dolgov IFB do SNCB v kapital	63 milijonov
Pretvorba natečenih obresti posojila in dolgov od leta 2002 do leta 2006 (za leto 2006 samo del dolgov) v kapital	17,3 milijona
Skupaj	95,3 milijona

(54) Belgijski organi so Komisiji sporočili, da povečanje ne bo vključevalo vseh natečenih obresti v letu 2006, zato da bi razmerje med dolgovi in lastnim kapitalom IFB ustrezalo povprečju njenih konkurentov in ga ne bi preseglo. Prav tako ne vključuje predujma, ki ga je treba vrniti, ker ga IFB ni uporabila.

(55) V odgovoru na dopis o sprožitvi postopka so belgijski organi tudi obvestili Komisijo, da umikajo priglasitev z dne 28. januarja 2005, s katero so obvestili Komisijo, da nameravata SNCB in IFB poleg povečanja iz člena 4 okvirne pogodbe dodatno povečati kapital za 5 milijonov

(56) Načrt za prestrukturiranje iz člena 4 je bil predan Komisiji na srečanju z belgijskimi organi 12. decembra 2003. Njegovo izvajanje se je začelo takoj leta 2003 in končalo v začetku leta 2005.

(57) Načrt za prestrukturiranje je sestavljen iz dveh delov, ki ustrezata različnim strategijama za francoske hčerinske družbe v skupini po eni strani in za belgijske dejavnosti IFB po drugi strani. Strategija za Francijo je popoln umik kapitalskih udeležb, medtem ko je strategija za Belgijo prestrukturiranje družbe za nadaljevanje njenega poslovanja.

2.3.2.1 Umik naložb iz hčerinskih družb, ki upravljajo terminale v Franciji

(58) Kot je razloženo v tej odločbi in bolj podrobno od točke 30 naprej v dopisu o sprožitvi postopka, je IFB izvajala strategijo umika iz francoskih hčerinskih družb. Ta politika se je zaključila novembra 2006 s prodajo deleža pri NFTI-OU.

(59) Skupni stroški dezinvesticije hčerinskih družb IFB v Franciji so znašali 39,1 milijona EUR. Naslednja razpredelnica povzema porazdelitev stroškov glede na pet hčerinskih družb. Potrebe po financiranju in številke v zvezi z različnimi družbami so bolj podrobno predstavljene v točkah v nadaljevanju.

⁽⁶⁾ IFB že ima 0,9-odstotni delež v tej družbi, ki upravlja terminale v krajih Antwerpen, Zeebrugge, Oostende, Charleroi, Liege, Bruselj, Etge, Genk in Muizen ter zagotavlja tovarne vlake za 11 držav članic.

Dezinvesticije francoskih kapitalskih udeležb: Povzetek nastalih stroškov

(v milijonih EUR)

	ACIMAR	NFTI-ou	IFB FRANCE	DPD	SKUPNI ZNESEK KAPITALSKIH UDELEŽB
Izguba vrednosti terjatev	3,9		0,8	2,8	7,5
Izguba vrednosti kapitalskih udeležb		16,7	0,1	5,1	22,0
Povečanje kapitala		1,7			1,7
Skupaj stroški	3,9	19,5	0,8	7,9	31,1
Obresti na dan 30.6.2006					+ 7,7
Fluktuacija na tekočem računu 9.2002 – 12.2002					+ 0,5
Kapitalski dobiček od prodaje SSTD					– 0,2
Skupaj stroški dezinvesticij francoskih kapitalskih udeležb					39,1

(a) Potreba po financiranju

(60) Razpredelnica je bila izdelana na podlagi bilanc stanja na dan 27. septembra 2002. V njej so navedeni naslednji zneski:

— znesek v višini 31,1 milijona EUR, ki ustreza izgubi vrednosti terjatev in kapitalskih udeležb ter povečanju kapitala NFTI-ou v znesku 1,7 milijona EUR;

— znesek zapadlih obresti v višini 7,7 milijona EUR, ki ustreza znesku natečenih obresti od konca leta 2002 do 30. junija 2006 za dele predujma, ki ga je treba vrniti, in za odlog plačila za financiranje dezinvesticij;

— znesek v višini – 0,2 milijona EUR, ki ustreza kapital-skemu dobičku od prodaje SSTD;

— znesek v višini 0,5 milijona EUR, ki ustreza razliki med bilancami stanja na dan 27. septembra 2002 in znesku realne računovodske izgube vrednosti na dan 31. decembra 2002.

(61) Zadnji znesek 0,5 milijona EUR ustreza tokovom sredstev med francoskimi kapitalskimi udeležbami IFB in IFB od 27. septembra 2002 do konca leta 2002 in mora biti vključen v razpredelnico, da bi lahko uskladili realne računovodske izgube vrednosti konec leta 2002 s skupno izračunano potrebo na podlagi stanja na dan 27. septembra 2002. Tega zneska ni treba upoštevati pri potrebah po financiranju IFB; tako IFB za financiranje dezinvesticij v Franciji potrebuje 38,6 milijona EUR.

(62) Potrebo po financiranju dezinvesticij IFB v Franciji je krila družba SNCB. Dejansko je IFB za financiranje dezinvesticij uporabila 30,9 milijona EUR manevrskega prostora, ki ga je pridobila z začasnim posojilom v višini 15 milijonov EUR in začasno neizterjavo obstoječih terjatev v višini 63 milijonov EUR. 7,7 milijona EUR financiranja ustreza zapadlim obrestim za ta znesek v skladu z okvirno pogodbo z dne 7. aprila 2003, ki določa, da se obresti plačajo hkrati s plačilom glavnice (ali se hkrati z glavnico pretvorijo v kapital).

(b) Acimar

(63) Družba Acimar je ves promet ustvarila na podlagi pogodbe o prevozu za družbo Arcelor. Ta pogodba je potekla 31. decembra 2005; v času revizije IFB v drugi polovici leta 2002 je ta pogodba prinašala letno izgubo [...] (*). Ker so poskusi obnovitve pogajanj o pogodbi z družbo Arcelor spodleteli, se je SNCB odločila, da bo za Acimar uvedla stečajni postopek in zahtevala prisilno poravnavo. Družba IFB je imela do družbe Acimar 3,9 milijona EUR neizterljivih terjatev, ki predstavljajo stroške dezinvesticije.

(c) NFTI-ou

(64) Pri NFTI-ou, ki je bila družba pod skupnim nadzorom IFB in Port Autonome de Dunkerque (upravljavec terminalov v pristanišču Dunkerque), se je SNCB odločila za dezinvesticijo s prodajo svojega deleža.

(*) Zaupni podatki

(65) Delež IFB v NFTI-ou je v skladu s pismom o nameri za IFB pomenil obveznost, da financira del izgube v sorazmerju z njenim deležem v družbi. Poleg tega je bila IFB tej družbi porok za bančno posojilo pri [...] v vrednosti 2,9 milijona EUR.

(66) Da bi umaknila svoj delež v družbi, je IFB v pogajanjih s Port autonome de Dunkerque dosegla odpravo obveznosti iz pisma o nameri. V zameno je IFB sodelovala pri povečanju kapitala NFTI-ou v višini 1,7 milijona EUR, kar je postalo nujno za nadaljevanje dejavnosti družbe, in prepustila del svojih kapitalskih deležev Port Autonome de Dunkerque za simbolično ceno en euro. Po tej transakciji je imela IFB samo še 30 % kapitala družbe.

(67) IFB in Port Autonome de Dunkerque sta potem iskala in tudi našla prevzemnika, CMA-CGM, za deleže IFB.[...]. Glede na prodajno ceno so skupni stroški dezinvesticije za IFB znašal 18,5 milijona EUR, od tega 1,7 milijona EUR za povečanja kapitala in 16,7 milijonov EUR zaradi izgube vrednosti kapitalske udeležbe.

(d) IFB France

(68) Družba IFB France, ki je postala AGEF, je NFTI-ou prepustila [...], kar je pomenilo 0,1 milijona EUR kapitalske izgube. Ker je družba IFB hkrati umaknila naložbe iz NFTI-ou, je prenos na NFTI-ou povzročil dezinvesticijo s prodajo IFB France. Pred prodajo je IFB morala odstopiti od svojih terjatev do IFB France v vrednosti 0,8 milijona EUR. Skupni stroški dezinvesticije iz IFB France so torej znašali 0,9 milijona EUR.

(e) Dry Port Dunkerque

(69) Delež IFB v Dry Port Dunkerque ima isto posebnost kot njen delež v NFTI-ou: pismo o nameri je zavezovalo IFB, da krije izgube iz poslovanja družbe.

(70) IFB je ta delež dezinvestirala z likvidacijo v povezavi s prodajo dela premoženja, to je 8,6-odstotnega deleža Dry Port Dunkerque v NFTI-ou. V nasprotju s položajem v NFTI-ou partnerji IFB niso mogli zahtevati nadaljnega obstoja družbe.

(71) IFB ni mogla unovčiti svojih terjatev do Dry Port Dunkerque (2,8 milijona EUR) in je morala sprejeti izgubo vrednosti svojega deleža (5,1 milijona EUR). Skupni stroški likvidacije so torej znašali 7,9 milijona EUR.

(f) SSTD

(72) SSTD je dobičkonosna družba. Po izgubi glavne stranke in glede na strateško odločitev o izstopu s francoskega trga se je IFB v začetku leta 2005 odločila, da jo proda, kar je prineslo manjši dobiček.

2.3.2.2 Načrt za prestrukturiranje za nadaljevanje belgijskih dejavnosti

(73) Družba IFB je skupaj s svetovalcem McKinseyem pripravila načrt za prestrukturiranje belgijskih dejavnosti IFB. Načrt za prestrukturiranje predvideva dva dela:

— prestrukturiranje dejavnosti „IFB Logistics“,

— prestrukturiranje dejavnosti „IFB Terminals“.

Bistvena ideja tega načrta je omejiti dejavnosti IFB na njene glavne dejavnosti, to so logistične storitve in upravljanje terminalov v Belgiji, ter umakniti naložbe in prodati dejavnosti, ki niso nujne za sposobnost gospodarskega preživetja glavnih dejavnosti. Treba je opisati finančne rezultate prestrukturiranja in različne ukrepe za njihovo doseganje (splošni ukrepi, ukrepi v zvezi z logistično dejavnostjo, ukrepi v zvezi dejavnostjo terminalov, naložbe).

(a) Finančni rezultati prestrukturiranja

(74) Po popravkih amortizacije, zmanjšanih vrednosti in rezervacijah za tveganja in stroške („poslovni finančni tok“) je načrt za prestrukturiranje predvideval naslednje finančne rezultate, ki so jih doseženi rezultati v veliki meri potrdili:

(milijona EUR)

	2004	2005	2006 (1. polletje)	Skupaj v obdobju prestrukturiranja
Pričakovani poslovni finančni tok	3,9	4,3	2,35	10,550
Izid poslovnega finančnega toka	4,875	3,079	2,475	10,429

(75) Napovedi finančnih rezultatov IFB so temeljile zlasti na naslednjih elementih, za katere je IFB vedela ob sprejetju načrta za prestrukturiranje:

- centralizacija prometa „Railbarge“ na enem terminalu in občutno povečanje obsega. Centralizacija prometa „Railbarge“ je omogočila optimizacijo poslovnega modela in povečanje prihodkov, ker je manipuliranje z blagom, ki so ga do takrat opravljale tretje osebe, lahko prevzela skupina. Poleg tega je IFB lahko pridobila novo veliko stranko, CSAV, ki je načrtovala naročila v obsegu 50 000 TEU od leta 2004;
- občutno zmanjšanje števila zaposlenih in stroškov vzdrževanja. Ti ukrepi so bolj natančno opisani v točkah od 78 do 83 te odločbe;
- nov sporazum o upravljanju železniškega terminala Cirkeldyck, ki je omogočil predvidevanje pomembnih sinergij s sosednjim terminalom MSC Home Terminal;
- rast obsega terminala Muizen po sklenitvi nove pogodbe z Unilogom;
- splošne zelo pozitivne napovedi za trg intermodalnega prevoza, ki je po letu 2000 dosegal izjemno rast.

(b) **Ukrepi prestrukturiranja**

Splošni ukrepi

- (76) Nova podjetniška kolektivna pogodba o zaposlitvi in sprememba pravilnika o delu sta omogočili višjo stopnjo aktivnosti (od 1. januarja 2004 se je število delovnih dni v letu povečalo za 13) in nižje stroške (plačilo za delo ob koncu tedna in v izmenah se je po 1. oktobru 2003 zmanjšalo).
- (77) Centralizacija upravnih in komercialnih služb je omogočila, da so zaprli enoto v Gentu in zmanjšali zmogljivosti enote v Zeebruggeu.
- (78) S temi ukrepi so prispevali k omejitvi potrebnega osebja in skupno zmanjšali splošne stroške IFB za približno 2,55 milijona EUR na leto (7). Dejansko je IFB zmanjšala

število zaposlenih z 210 EPDČ (8) septembra 2002 na 175 EPDČ v začetku leta 2006, kar pomeni 17-odstotno zmanjšanje. Podrobne podatke lahko predstavimo, kakor sledi:

- v terminalih pod neposredno upravo (izven hčerinskih družb) se je število zaposlenih zmanjšalo s 110 EPDČ septembra 2002 na 96 EPDČ v začetku leta 2006, kar predstavlja 13-odstotno znižanje;
- v logistični dejavnosti IFB se je število zaposlenih zmanjšalo s 60 EPDČ septembra 2002 na 49 EPDČ v začetku leta 2006, to je za 19 %;
- število zaposlenih v dejavnostih „trženje in prodaja“ in v drugih osrednjih podpornih dejavnostih (finance, človeški viri itd.) se je zmanjšalo s 40 EPDČ septembra 2002 na 31 EPDČ v začetku leta 2006, to je za 23 %.

Prestrukturiranje logistične dejavnosti

(79) Načrt za prestrukturiranje je predvideval naslednjih devet ukrepov, ki bi morali omogočiti izboljšanje v višini 5,7 milijona EUR.

Ukrepi	Dobiček
1. Učinek zmanjšanja stroškov dela	[...]
2. Svetovanje in oddaja naročil podizvajalcem	[...]
3. Zmanjšanje vrednosti in izjemna amortizacija	[...]
4. Ukinitve nerentabilnih poslovalnic North European Network	[...]
5. Izguba obsega konvencionalnega prometa	[...]
6. Ponovni prevzem rezervacij za vzdrževanje vagonov	[...]
7. Rast intermodalnega prevoza	[...]
8. Revizija pogodbe Railbarge (povišanje cen in reorganizacija proizvoda)	[...]
9. Povečanje provizij za zastopstvo (zastopnik)	[...]
10. Zmanjšanje splošnih stroškov	[...]

(80) Pri izvajanju načrta za prestrukturiranje, ki se je končal konec leta 2004, sta bila sprejeta dva dodatna ukrepa:

- cena za manipuliranje z blagom za terminal Cirkeldyck je bila zvišana;

(7) Povečanje števila delovnih dni na leto je znižalo stroške za približno 0,6 milijona EUR na leto; centralizacija upravnih in komercialnih služb v Berchemu je znižala stroške za približno 0,2 milijona EUR na leto in zmanjšanje števila zaposlenih za 35 EPDČ je znižalo stroške za 1,75 milijona EUR na leto.

(8) Ekvivalent polnega delovnega časa.

— na splošno so se prevozi analizirali in nato preusmerjali v dogovoru s strankami.

Prestrukturiranje dejavnosti „IFB Terminals“.

(81) Prestrukturiranje dejavnosti „IFB Terminal“, ki je bilo končano leta 2005, bi moralo zajemati 7 ukrepov, ki so bolj podrobno opisani v točkah od 103 do 107 odločbe o sprožitvi postopka.

(82) Poleg sprva predvidenih ukrepov je IFB Logistics opravila poglobljeno analizo svojih železniških proizvodov, ki je razkrila obstoj nedonosnih proizvodov, ki jih je IFB nato ukinila.

(83) Pri drugih proizvodih je analiza pokazala, da so potrebne izboljšave na tehnični ravni. Te izboljšave so bile uvedene, in sicer zlasti v sektorju intermodalnega prevoza zabožnikov.

Naložbe, predvidene v načrtu za prestrukturiranje

(84) Prestrukturiranje Mainhub in Zomerweg je zahtevalo nove naložbe [...], zlasti nadomestne naložbe [...] in druge naložbe [...].

2.4 Opis razlogov za sprožitev postopka 7. decembra 2005

(85) Belgija je v priglasitvi menila, da zadevni ukrepi ne pomenijo državne pomoči, ker jih ni mogoče pripisati Belgiji in ker je družba SNCB v vsakem primeru ravnala kot zasebni vlagatelj v tržnem gospodarstvu.

(86) Komisija je izrazila pomisleke, ali zagotovitev odloga plačila obstoječih dolgov v višini 63 milijonov EUR in pretvorba pripadajočih obresti v višini 11 milijonov EUR v osnovni kapital pomeni državno pomoč. Spraševala se je o tem, ali se ravnanje SNCB lahko pripiše njeni lastnici, Belgiji, in ali je SNCB ravnala, kot bi ravnal zasebni vlagatelj v tržnem gospodarstvu.

(87) Prav tako se je Komisija spraševala, ali zagotovitev predujma, ki ga je treba povrniti, v višini 5 milijonov EUR, zagotovitev posojila v višini 15 milijonov EUR,

pretvorba posojila v višini 15 milijonov EUR in pripadajočih obresti v višini 2,5 milijona EUR v osnovni kapital ter novo povečanje osnovnega kapitala s stvarnim vložkom v obliki delnic SNCB pri TRW v višini 5 milijonov EUR ne pomenijo državne pomoči.

(88) Če so te pomoči pomenile likvidnostne pomoči, je Komisija dvomila, da bi jih lahko razglasili za združljive s skupnim trgom kot pomoči za reševanje, ker so bile dodeljene za več kot 12 mesecev.

(89) Komisija je dvomila, da se lahko vse pomoči razglasi za združljive s skupnim trgom kot pomoči za prestrukturiranje.

(90) Imela je pomisleke glede tega, ali je bilo tedaj mogoče uporabiti Smernice Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah iz leta 1999 (v nadaljevanju⁽⁹⁾) (v nadaljevanju „smernice iz leta 1999“) in Smernice skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah iz leta 2004⁽¹⁰⁾ (v nadaljevanju „smernice iz leta 2004“), ali so bili sprejeti ukrepi zadostni, da bi čim bolj omilili neugodne posledice za konkurente, ali je bila pomoč omejena na najnižjo možno pomoč in ali je bil lastni prispevek podjetja IFB pri pomoči za prestrukturiranje zadosten.

(91) Belgija je poslala svoje pripombe z dopisom z dne 14. februarja 2006, ki ga je dopolnila z dopisi z dne 29. junija 2006, 20. septembra 2006, 16. novembra 2006 in 21. novembra 2006.

(92) Belgija v odgovoru ponovi svoje stališče, da zadevni ukrepi ne pomenijo pomoči, ker jih ni mogoče pripisati Belgiji in ker je družba SNCB ravnala, kot bi ravnal zasebni vlagatelj v tržnem gospodarstvu.

(93) Belgija tudi meni, da bi morali zadevne ukrepe, če bi ti pomenili državno pomoč, analizirati na podlagi Smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah iz leta 1999 in ne na podlagi smernic iz leta 2004. Poleg tega meni, da so ukrepi združljivi s skupnim trgom kot pomoč za reševanje in pomoč za prestrukturiranje.

⁽⁹⁾ UL C 288, 9.10.1999, str. 2.

⁽¹⁰⁾ UL C 244, 1.10.2004, str. 2.

3. PRIPOMBE BELGIJE

- (94) Stališče Belgije lahko povzamemo, kot sledi.

3.1 Pripombe Belgije glede postopka

- (95) Belgijski organi v odgovoru obvestijo Komisijo, da imajo pridržke glede trajanja poizvedbe. Menijo, da lahko legitimno pričakujejo, da je začasno izvajanje ukrepov reševanja zakonito, dokler Komisija ne sprejme dokončne odločitve o načrtu za prestrukturiranje.
- (96) Namen sporočila z dne 12. avgusta 2003 (evidentirano pri Komisiji pod številko NN 9/04) in sporočila z dne 28. januarja 2005 (evidentirano pri Komisiji pod številko N 55/05) je po mnenju belgijskih organov zagotoviti Komisiji vse elemente, s katerimi bi lahko preverili, ali so ukrepi SNCB v korist IFB pomenili državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe. Po mnenju belgijskih organov bi lahko (in naj bi) Komisija obravnavala sporočila kot priglasitve po členu 88(3) Pogodbe le, če bi bili zadevni ukrepi opredeljeni kot državna pomoč.
- (97) Belgijski organi zlasti menijo, da sporočilo z dne 12. avgusta 2003 ni dopuščalo mnenja, da so ukrepi reševanja in prestrukturiranja v korist IFB pomenili državno pomoč in da se ukrepi reševanja lahko opredelijo kot nepriglašena državna pomoč. Belgijski organi menijo, da za te ukrepe ni veljala obvezna predhodna priglasitev in prepoved izvajanja v smislu člena 88(3) Pogodbe.
- (98) Podobno trdijo belgijski organi za sporočilo z dne 28. januarja 2005, s katerim je Belgija obvestila Komisijo o dodatnem povečanju kapitala v višini 5 milijonov EUR.

3.2 Odsotnost „državne pomoči“ v smislu člena 87(1) Pogodbe

3.2.1 Odsotnost državnih sredstev

- (99) Belgija meni, da se ukrepi reševanja in prestrukturiranja, namenjeni IFB, niso financirali iz državnih sredstev. Družba SNCB naj bi te ukrepe financirala izključno iz lastnih virov, ne da bi kakor koli vključila državna sredstva.

- (100) Belgija meni, da dejstvo, da je SNCB javno podjetje v smislu člena 2 Direktive Komisije 80/723/EGS z dne 25. junija 1980 o preglednosti finančnih odnosov med državami članicami in javnimi podjetji ter o finančni preglednosti znotraj določenih podjetij⁽¹¹⁾, ne zadošča za ugotovitev, da so bili zadevni ukrepi, ki jih je financirala družba SNCB, financirani iz državnih sredstev. Belgija meni, da je treba razlikovati med lastnimi viri SNCB, ustvarjenimi iz prihodkov iz njene dejavnosti, in državnimi sredstvi, dodeljenimi za naloge javne službe SNCB. Ker državna sredstva niso zadostovala za financiranje vseh izdatkov, ki so nastali pri omenjenih nalogah, Belgija sklepa, da ni mogoče, da bi SNCB uporabila državna sredstva za financiranje ukrepov v korist IFB.

- (101) Belgija meni, da premoženje SNCB ni na voljo belgijskim organom, pač pa je dodeljeno poslovni dejavnosti SNCB. Zato Belgija meni, da premoženje „ni na voljo organom oblasti“, kot zahteva sodba *Stardust Marine*⁽¹²⁾.

- (102) Nazadnje Belgija meni, da kakršno koli zmanjšanje lastnega kapitala SNCB zaradi ukrepov, namenjenih IFB, ne bi povzročilo „izgube“ za državo⁽¹³⁾, ker nikakor ne gre za vire, ki bi sicer morali biti nakazani v državnem proračun.

3.2.2 Nevpletenost Belgije

- (103) V zvezi z zagotovitvijo gotovinskega predujma v višini 2,5 milijona EUR v drugem polletju 2002 belgijski organi menijo, da odločitve SNCB, da bo zagotovila predujem, ni mogoče pripisati Belgiji.

- (104) Da bi Belgija dokazala svojo nevpletenost, navaja naslednje argumente:

— Strateško odločitev SNCB, da se podjetje IFB prestrukturira, namesto da se uvede stečajni postopek, je neodvisno sprejel izvršni odbor SNCB. Zlasti pa prihodnost družbe IFB ni bila predmet raziskav, ki jih je konec leta 2001 belgijska vlada naročila za družbo ABX, in ni bila vključena v odločitve belgijskega sveta ministrov v zvezi z ABX leta 2002.

⁽¹¹⁾ UL L 195, 29.7.1980, str. 35.

⁽¹²⁾ Sodba Sodišča z dne 16. maja 2002 v zadevi Francija proti Komisiji (C-482/99, ZOdl. 2002, str. I-4397), sodba „*Stardust Marine*“.

⁽¹³⁾ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 27. januarja 1998 v zadevi Ladbroke Racing (T-67/94, ZOdl. 1998, str. I-1, točka 109), potrjena s sodbo Sodišča z dne 16. maja 2000 v zadevi Ladbroke Racing (C-83/98, ZOdl. 2000, str. I-3271, točka 48).

- Odločitev o zagotovitvi predujma za IFB je sprejel izvršni odbor SNCB. Belgija priznava, da se je izvršni odbor odločil, da bo ta ukrep predložil upravnemu odboru SNCB, vendar meni, da za odobritev gotovinskega predujma ni bila potrebna odobritev upravnega odbora SNCB, ker je bil v skladu s prenosom pristojnosti z upravnega odbora na izvršni odbor slednji pooblaščen za prevzem obveznosti SNCB za zneske do 2,5 milijona EUR.
- Ta predujem ni bil vključen v načrt za prestrukturiranje ali v kakšen drugi načrt ali ukrep, ki bi bil predložen Belgiji ali o katerem bi potekala kakršna koli posvetovanja z Belgijo.
- Drugi dejavniki, kot sta relativno nizek znesek predujma in to, da je začasen, prav tako potrjujejo zaključek, da dodelitve tega predujma ni mogoče pripisati Belgiji.
- (105) V zvezi s podatkom, da družba IFB ni plačevala računov SNCB, belgijski organi menijo, da upravni odbor SNCB ni bil obveščen o neplačevanju računov s strani IFB do decembra 2002, to je do trenutka, ko je sprejel odločitev o načelnem povečanju kapitala IFB.
- (106) Poleg tega belgijski organi menijo, da ukrepanja ali neukrepanja upravnega odbora, izvršnega odbora ali generalnega direktorja ni mogoče pripisati Belgiji, ne glede na to, ali je to bilo pred ali po podpisu okvirne pogodbe. Kot utemeljitev navajajo, da Belgija nikakor ni vpletena (v smislu sodne prakse „Stardust Marine“) v postopek odločanja SNCB v zvezi z odobritvijo ukrepov v korist IFB.
- (107) Po mnenju belgijskih organov so ukrepi, ki jih je družba SNCB namenila IFB, ukrepi za hčerinsko družbo SNCB, ki sama ne izvaja nalog javne službe in tudi ne sodeluje pri izvajanju nalog javne službe SNCB. Dejavnosti IFB naj bi torej bile izključno poslovne dejavnosti, ločene od nalog javne službe. Tako po mnenju belgijskih organov te dejavnosti ne spadajo pod državni nadzor, ker morajo belgijski organi v stvareh, ki se ne nanašajo na naloge javne službe, spoštovati neodvisnost SNCB.
- (108) V zvezi z vlogo vladnega komisarja belgijski organi pravijo, da o spisu IFB niso bili obveščeni in zato niso mogli posredovati, ker vladni komisar ni nikdar imel pripomb na ukrepe za IFB in ni vložil nobene pritožbe. Še več, belgijski organi trdijo, da nikakor niso posegli v postopek odločanja SNCB o IFB, ne pred ne po sklenitvi okvirne pogodbe.
- (109) V zvezi s tremi kazalci, ki jih je Komisija navedla v dopisu o sprožitvi postopka (točke od 143 do 150), to so predložitev načrta za prestrukturiranje Belgiji v odobritev, prispevki v medijih, ki kažejo na velik vpliv belgijske vlade na SNCB v letu 2003, ter obseg, vsebina in pogoji okvirne pogodbe, belgijski organi menijo, da ti znaki niso zadosten dokaz za vpletenost v smislu sodne prakse *Stardust Marine*.
- (110) Belgijski organi glede odobritve načrta za prestrukturiranje s strani Belgije menijo, da ni bil namen te določbe okvirne pogodbe, da belgijskim organom podeli karšne koli pristojnosti za presojanje vsebine načrta za prestrukturiranje, pač pa je posledica dejstva, da je SNCB želela, da se načrt za prestrukturiranje in okvirna pogodba posredujeta Komisiji.
- (111) V zvezi s prispevki v medijih belgijska vlada meni, da ne vsebujejo nobene navedbe njenega poseganja v to zadevo, ker:
- je v članku v *La Libre Belgique* 19. maja 2003 tiskovna služba SNCB pojasnila, da Komisija še ni bila zaprosena za zeleno luč glede spisa IFB, ker „mora svoje povedati zvezna oblast“. Po mnenju belgijske vlade se te pripombe nanašajo izključno na „sporočilo“ Belgije Komisiji o ukrepih v korist IFB.
- je v članku v *La Libre Belgique* 18. decembra 2002 (v različici, objavljeni na spletni strani www.cheminots.be) o Karlu Vincku zapisano: „Za vodenje družbe zahteva zadosten manevrski prostor“. Po mnenju belgijskih organov naj bi ta izjava zadevala izključno izvajanje nalog javne službe SNCB in naj bi izražala mnenje, da so belgijski organi pristojni, da se s SNCB v zakonsko predvidenem instrumentu, to je v pogodbi o upravljanju, dogovorijo o ciljih, ki jih je treba uresničiti za izvajanje nalog javne službe, vendar pa je uresničevanje teh ciljev v pristojnosti upravnega odbora SNCB.

(112) Nazadnje so belgijski organi Komisiji posredovali pisno izjavo Karla Vincka, takratnega generalnega direktorja SNCB, ki potrjuje, da belgijski organi niso bili vpleteni v zagotovitev ukrepov reševanja in prestrukturiranja IFB s strani SNCB, ki so predmet tega spisa. Tako pismo, ki ga je Vinck podpisal 17. novembra 2006, je Komisija prejela 5. decembra 2006.

(113) V zvezi z obsegom, vsebino in pogoji okvirne pogodbe belgijski organi ponavljajo svoje stališče, da – čeprav gre za ukrepe prestrukturiranja, ki so pomembni za prihodnost IFB – v tej zadevi nimajo pooblastil za odobritev, za nadzor vsebine in izražanje mnenja.

3.2.3 Načelo zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu

(114) Belgija meni, da mora Komisija v skladu s svojo utemeljitev v odločbi o *ABX Logistics* ⁽¹⁴⁾ ločeno analizirati sredstva, ki jih je družba SNCB dodelila IFB za financiranje umika iz francoskih hčerinskih družb, in sredstva,

ki jih je družba SNCB dodelila IFB za nadaljevanje njenih dejavnosti v Belgiji.

3.2.3.1 Dezinvestiranje francoskih kapitalskih udeležb

(115) V odločbi o *ABX Logistics* naj bi Komisija potrdila, da družba *ABX France* ni mogla sama nositi stroškov umika, zato je družba SNCB ravnala, kot bi ravnal „preudaren zasebni vlagatelj v tržnem gospodarstvu“ in prevzela te stroške.

(116) Belgija meni, da je treba priti do enakega zaključka pri stroških IFB za dezinvestiranje njenih francoskih kapitalskih udeležb. Poskuša dokazati, da se je družba IFB za vsako od teh družb odločila za najcenejšo rešitev.

(117) Z zvezi z *Acimar* je Belgija poslala naslednjo razporednico:

Acimar – Prisilna poravnava in nato likvidacija

Finančni položaj v letu 2002

(v milijonih EUR)

	2001	2002
Promet		
EBT		
Bilančna vsota (31.12.)		
Lastni kapital (31.12.)		

Stroški drugih možnosti

(v milijonih EUR)

	Gennemførelse af kontrakt	Betalingsstandsning
Odliv denarnih sredstev 1.1.2003–31.12.2005		
Izguba vrednosti terjatev 31.12.2002		
Skupaj	– 14,7	– 3,9

Pojasnila

- Poskusi v letu 2002, da bi dosegli spremembo pogodbenih pogojev, niso uspeli; pogodba je veljala do 31.12. 2005
- Izvajanje pogodbe je pomenilo velik letni odliv denarnih sredstev
- V teh okoliščinah je bila zahteva za prisilno poravnavo najcenejša oblika.
- V obdobju prisilne poravnave je izgube iz poslovanja krila stranka
- *Acimar* je prenehal opravljati dejavnosti 1.9.2003

⁽¹⁴⁾ Odločba z dne 7. decembra 2005, zadeva C(2005) 4447 (UL L 383, 28.12.2006, str. 21).

(118) Z zvezi z NFTI-ou je Belgija poslala naslednjo razpredelnico:

NFTIou – Prenos

Financni položaj v letu 2002

(v milijonih EUR)

	2001 (*)	2002
Promet		
EBT		
Bilancna vsota (31.12.)		
Lastni kapital (31.12.)		

(*) du 1.5.2001 au 31.12.2001

Stroški drugih možnosti

(v milijonih EUR)

	Continuer	Vente partielle
Povečanje kapitala + povracilo posojila ING		
Sanacijski načrt		
Diskontirani odliv denarnih sredstev (CH – 3,7 milijona EUR na leto) (100 % pismo o nameri)		
Izguba vrednosti deleža		
Izguba vrednosti terjatev 31.12.2002		
Prodajna cena (1 EUR) – 30-odstotni delež		
Skupaj	– 36,2	– 18,5

Pojasnila

- Na podlagi „pisma o nameri“ je IFB morala nakazovati sredstva na tekoči račun.
- IFB je bila porok za bancno posojilo družbe NFTIou, za katerega je ING zahtevala vračilo
- V teh okoliščinah je IFB na pogajanjih z drugim delničarjem Port Autonome de Dunkerque („PAD“) dosegla:
  - povečanje kapitala NFTIou, del katerega je vpisala družba IFB;
  - odpravo obveznosti IFB, ki so izhajale iz pisma o nameri, ter zavezo PAD, da bo poiskala kupca za preostali delež IFB v NFTIou, s tem da se za simbolično ceno prenese na PAD del kapitalske udeležbe IFB v NFTIou, da bi se tako znižala na 30 % (vključno z deležem, ki ga je imela prek DPD)
- Prodaja preostalega 30-odstotnega deleža še poteka.

(119) Belgija je sporočila Komisiji, da uvedba stečajnega postopka za NFTI-ou nikdar ni bila predvidena, ker je nadaljevanje dejavnosti NFTI-ou obetalo donosne možnosti. Po mnenju Belgije prodaja 30-odstotnega deleža IFB podjetju CMA-CGM 2. novembra 2006 [...] in celotno vračilo posojil, odobrenih v obliki predplačil na tekoči račun, dokazujeta sposobnost preživetja družbe.

(120) V zvezi z IFB France, ki je postala AGEF, je Belgija poslala naslednjo razpredelnico:

IFB France (AGEF) – Prenos na NFTI-ou

Financi položaj v letu 2002

(v milijonih EUR)

	2001	2002
Promet		
EBT		
Bilancna vsota (31.12.)		
Lastni kapital (31.12.)		

Strošek drugih možnosti

(v milijonih EUR)

	Likvidacija	Prenos NFTIou
Odpis terjatev		
Izguba vrednosti deleža		
Kapitalski dobicek od prenosa delnic		
Socialne obveznosti (14 EPDC)		
Skupaj	- 1,7	- 0,8

Pojasnila

- Sprico tveganja prisilne likvidacije ali stecaja se je IFB dogovorila s PAD za prenos vrednostnih papirjev IFB France na NFTIou v zameno za odpis terjatev IFB
- Likvidacija družbe bi povzročila veliko višje stroške (izguba vrednosti deleža, tveganje kopčenja obveznosti zaradi vloge ustanovitelja in/ali edinega dejanskega vodje)

(121) Z zvezi z Dry Port Dunkerque je Belgija poslala naslednjo razpredelnico:

Dry Port Dunkerque (DPD) – Likvidacija z delno prodajo

Financi položaj v letu 2002

(v milijonih EUR)

	2001	2002
Promet		
EBT		
Bilanc na vsota (31.12.)		
Lastni kapital (31.12.)		

Stroški drugih možnosti

(v milijonih EUR)

	Nadaljevanje	Likvidacija z delno prodajo premoženja
Diskontirani odliv denarnih sredstev (CH – 0,5 milijona EUR na leto) (100 % pismo o nameri)		
Izguba vrednosti terjatev		
Izguba vrednosti deleža		
Skupaj	- 10,4	- 7,9

Pojasnila

- Pismo o nameri je zavezovalo IFB, da je nakazovala sredstva na tekoci račun za pokrivanje izgub iz poslovanja DPD
- Po dezinvesticiji NFTIou so iskali kupca za delež v DPD, vendar ga niso našli
- IFB je v pogajanjih dosegla sporazumno likvidacijo DPD v zameno za odstop 8,6-odstotnega deleža v NFTIou za simbolično ceno

(122) Z zvezi s SSTD je Belgija poslala naslednjo razpredelnico:

SSTD: Prenos

Ozadje:

- družba IFB je imela 50-odstotni delež
- SSTD je imela donosno dejavnost, ki se je nadaljevala do začetka leta 2005
- Konec leta 2004 je SSTD izgubila največjo stranko (ki je predstavljala 40 % njenega prometa)
- Ta izguba je pripeljala do odločitve o prodaji deleža SSTD
- Delež je bil prodan v začetku leta 2005 z zanemarljivim kapitalskim dobičkom od prodaje (pozitiven, vendar zanemarljiv vpliv na potrebe po financiranju)

(123) Belgijski organi iz tega sklepajo, da je IFB za francoske hčerinske družbe izbrala najcenejšo rešitev.

3.2.3.2 Prestrukturiranje in nadaljevanje dejavnosti IFB v Belgiji

(124) Belgija v zvezi s financiranjem prestrukturiranja in nadaljevanja dejavnosti IFB v Belgiji meni, da je družba SNCB prav tako ravnala, kot bi ravnal preudaren zasebni upnik/vlagatelj v tržnem gospodarstvu, ker bi bil za SNCB alternativni finančni rezultat – ukinitve dejavnosti v Belgiji – precej manj privlačen, saj bi bil dražji.

(125) Belgija je predstavila naslednje izračune za ponazoritev stroškov likvidacije dejavnosti IFB v Belgiji in stroškov nadaljevanja dejavnosti s povečanjem kapitala, na katere se sklicuje.

(a) *Neto stroški za SNCB v primeru stečaja IFB leta 2003*

(126) Belgija je določila neto diskontirano vrednost IFB na podlagi bilance stanja IFB na dan 31. decembra 2002. Po mnenju belgijskih organov bi vrednost osnovnih sredstev IFB, ki bi jih lahko vnovčili, če bi družba IFB razglasila stečaj januarja 2003, vsebovala opredmetena osnovna sredstva in finančne naložbe (kapitalske udeležbe).

(127) Belgija za opredmetena osnovna sredstva določi znesek 6,9 milijona EUR. Pri utemeljevanju izračuna se Belgija sklicuje na študijo „*Bankruptcy auctions: costs, debt recovery, and firm survival*“⁽¹⁵⁾, v kateri je bilo ugotovljeno, da je stopnja izterjave vseh terjatev v primeru stečaja v povprečju 33-odstotna. Pri izračunu povrnjenih sredstev je Belgija uporabila to stopnjo za opredmetena osnovna sredstva iz bilance stanja IFB v skupnem znesku 20,9 milijona EUR (razen za osnovna sredstva v gradnji v vrednosti 1,9 milijona EUR, za katera je uporabila 0-odstotno stopnjo izterjave).

(128) Za finančne naložbe (kapitalske udeležbe) je Belgija kot izhodišče vzela vrednost 1,9 milijona EUR, ki ustreza njihovi skupni računovodski vrednosti iz bilance stanja IFB na dan 31. decembra 2002.

⁽¹⁵⁾ Karin S. Thorburn, Tuck School of Business Administration of Dartmouth College, objavljena v *Journal of Financial Economics* (#58, 2000), v študijo je bilo vključenih 263 podjetij na Švedskem.

(129) Za gibljiva sredstva Belgija predlaga naslednje ocene vrednosti:

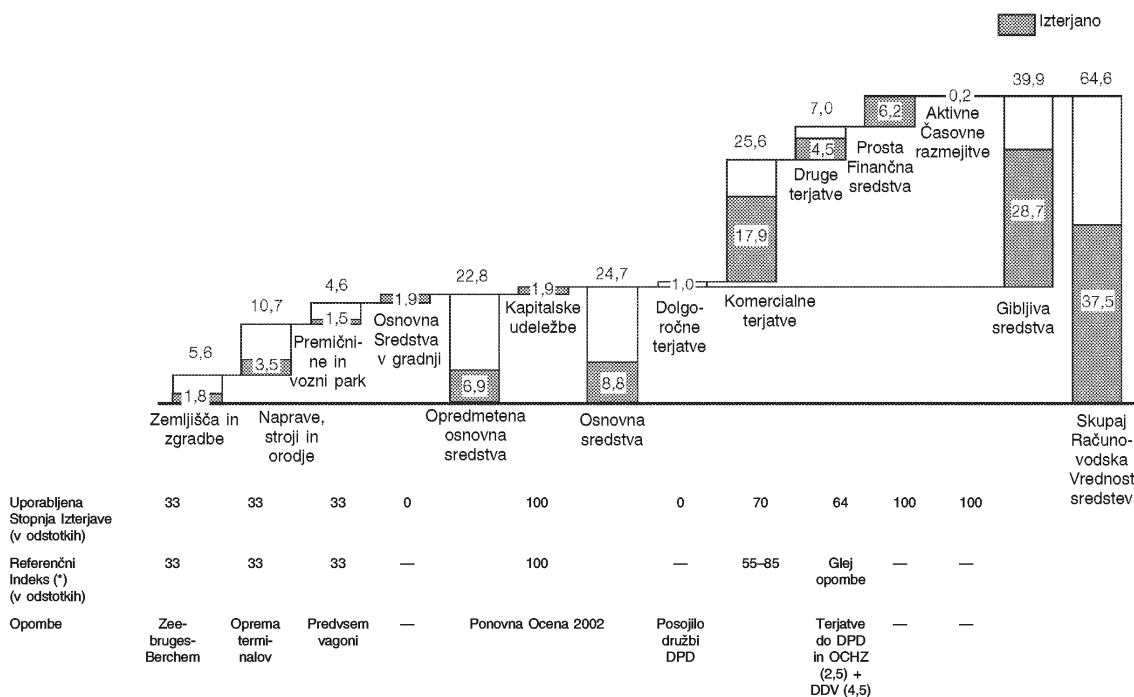
- komercialne terjatve IFB: gre za skupni znesek 25,6 milijona EUR, od katerih naj bi bilo izterljivih 18 milijonov, kar ustreza 70-odstotni stopnji izterjave za kratkoročne terjatve; ta stopnja temelji na povprečju, določenem v študiji „Liquidation of Ormet Corporation“⁽¹⁶⁾;
- druge terjatve IFB: gre za skupni znesek 7 milijonov EUR, od katerih naj bi bilo izterljivih 4,5 milijona. Znesek 7 milijonov EUR se lahko razdeli na 2,5 milijona terjatev do hčerinskih družb DPD in OCHZ in 4,5 milijona terjatev iz naslova DDV. Za terjatev iz naslova DDV je predvidena 100-odstotna stopnja izterjave, za hčerinski družbi pa 0-odstotna stopnja izterjave;
- likvidna sredstva in aktivne časovne razmejitev: gre za skupni znesek 6,4 milijona EUR, ki naj bi bil v celoti izterljiv.

(130) Z uporabo vseh teh stopenj povračila bi v primeru stečaja/likvidacije IFB izterjali skupno 37,5 milijona EUR, kot kaže shema 2.

Shema 2

Izterjava sredstev

(V milijonih EUR)

(*) Na podlagi stopnje izterjave posojil z garancijo, povezanih z določenimi vrstami garancij, in članka K. S. Thorburn

Vir: Sodna praksa ZDA; K. S. Thorburn (2000), „Bankruptcy auctions: costs, debt recovery and firm survival“, Journal of Financial Economics

⁽¹⁶⁾ (Ormet Corporation je razglasila stečaj 30 januarja 2004 in septembra 2004 pristojnim sodiščem predložila načrt za reorganizacijo.) Belgijski organi pripominjajo, da je ta stopnja občutno višja od stopnje 33 %, ki jo je profesor Thorburn uporabil v navedeni študiji.

(131) Nato belgijski organi od zneska, za katerega se lahko pričakuje, da bo povrnjen, odštejejo obveznosti IFB. Te obveznosti so znašale skupno 76,9 milijona EUR brez dolga do SNCB v višini 63 milijonov EUR, ki je nastal zaradi neplačanih računov v obdobju 2000 – 2002. V nadaljevanju so natančno opisane:

(a) socialne obveznosti: ocenjeni skupni znesek 2,9 milijona EUR za vse zaposlene v IFB brez osebja SNCB, napotenega v IFB;

(b) davki, plače in socialna varnost: skupaj 1,4 milijona EUR dospelih, a neplačanih obveznosti (iz bilance na dan 1. januarja 2003);

(c) rezervacije in odloženi davki: upoštevali so znesek 34,7 milijona EUR od skupno 40,8 milijona EUR bilančnih obveznosti na dan 31. decembra 2002. Razliko pojasnijo naslednje postavke, ki jih v primeru likvidacije IFB ne bi smeli prevzeti:

— vzdrževanje terminalov: 3,3 milijona EUR;

— vzdrževanje za logistično dejavnost: 0,9 milijona EUR;

— rezervacije za prestrukturiranje osebja: 1,9 milijona EUR;

(d) finančni dolg IFB v skupnem znesku 15 milijonov EUR. Finančni dolg v višini 15 milijonov EUR pri kreditnih institucijah [...] je bil zavarovan s komercialnimi terjatvami IFB. Zaradi tega in glede na to, da je družba SNCB ohranila posojilo na bančnem trgu, je jasno, da bi se ta dolg vrnil kreditnim institucijam pred morebitnim povračilom terjatev SNCB;

(e) poslovne obveznosti do družb, ki niso SNCB, v skupni višini 22,9 milijona EUR.

Iz zgornjih izračunov naj bi sledilo, da bi neto vrednost sredstev IFB za SNCB – brez dolgov do SNCB – znašala -39,4 milijona EUR, to je vrednost povrnjenih sredstev (37,5 milijona EUR), od katere se odšteje skupni znesek obveznosti iz virov, ki jih je treba plačati (76,9 milijona EUR), brez dolgov do SNCB.

(132) Belgijski organi menijo, da bi družba SNCB v primeru likvidacije prevzela stroške negativne neto vrednosti sredstev IFB, zato da bi preprečila veliko škodo za svoj poslovni ugled. V tem pogledu belgijski organi poudarjajo, da so upniki IFB pretežno tudi stranke, dobavitelji, upniki, dolžniki ali partnerji SNCB.

(133) Poleg tega bi ukinitve dejavnosti IFB po mnenju belgijske vlade povzročila velike socialne obveznosti za SNCB, ki bi jih lahko ocenili na 530 EPDČ (ekvivalent polnega delovnega časa)⁽¹⁷⁾. Teh 530 EPDČ sestavljajo:

— približno 50 zaposlenih SNCB, napoteni v IFB, ki bi se morali v primeru stečaja ponovno vključiti v SNCB;

⁽¹⁷⁾ V oceni socialnih obveznosti niso zajete posledice, ki bi jih imel stečaj IFB za gospodarsko interesno združenje OCHZ in za socialne obveznosti IFB. Stečaj enega člana gospodarskega interesnega združenja namreč neposredno povzroči razpad zadevnega združenja.

- približno 480 EPDČ v SNCB, katerih dejavnost je bila odvisna od nadaljevanja dejavnosti IFB. Ta ocena izhaja iz naslednjega izračuna. Delež IFB v skupnem prometu divizije Blago v SNCB je 8,1 %. To razmerje, preneseno na vse zaposlene SNCB, ki so bili posredno ali neposredno zaposleni v diviziji Blago 31. decembra 2002, kaže, da je bilo približno 609 EPDČ odvisnih od dejavnosti IFB. Od teh 609 EPDČ bi jih kljub stečaju IFB 129, to je 21 %, lahko obdržalo delo zaradi posebnih pobud SNCB, da bi ponovno prevzela del prometa, ki ga je pred tem ustvarila IFB. Teh 21 % ustreza deležu zaposlitev v Sabeni, ki so jih uspeli ohraniti z zagonom SN Brussels Airlines po stečaju Sabene.
- (134) Glede na to, da je družba SNCB tedaj skoraj končala pripravo poslovnega načrta „MOVE 2007“, v katerem je bila predvidena ukinitvev 10 000 delovnih mest v obdobju od 2003 do 2007, to je skoraj četrtine njenega osebja, belgijska vlada meni, da praktično ni bilo možnosti za prezaposlitev osebja, ki je zaradi prenehanja dejavnosti IFB postalo presežno, tj. napotnega osebja, ki bi se vrnilo v SNCB, in osebja, povezanega z dejavnostjo Blago, ki je ostalo v SNCB.
- (135) Zato belgijska vlada predlaga, da se neposrednim stroškom negativne neto vrednosti sredstev IFB prištejejo stroški presežnih zaposlenih, ki bi nastali v SNCB v najmanj petih letih od 2003 do 2007. Pri polnih povprečnih stroških dela v višini 46 200 EUR na EPDČ na leto [...] bi torej skupni stroški te socialne obveznosti družbe znašali 122,4 milijona EUR.
- (136) Da bi Belgija utemeljila ta izračun, najprej razloži, da zaposlenih v SNCB, ki bi postali presežni zaradi prenehanja dejavnosti IFB, ne morejo odpustiti, ker imajo status „javnih uslužbencev“⁽¹⁸⁾.
- (137) Belgijski organi so po delovnem srečanju 1. junija 2006 Komisiji poslali manj pesimističen scenarij za izračun neto vrednosti sredstev in socialnih obveznosti družbe, ki bi jih prevzela družba SNCB v primeru likvidacije IFB. Ta scenarij predlaga naslednji spremembi:
- družba SNCB ne bi plačala vseh dolgov, ampak samo dolgove tistih upnikov, ki so obenem stranke [...], dobavitelji [...] ali partnerji [...] SNCB; ob tej predpostavki bi bil znesek obveznosti IFB, ki bi jih plačala družba SNCB, 13 milijonov EUR [...];
- prevzemnik dejavnosti IFB bi še naprej uporabljal velik del storitev SNCB; ob tej predpostavki bi 79 % od 609 EPDČ, zaposlenih v SNCB in kot posredna podpora dejavnostim IFB, lahko ostalo zaposlenih; ob tej predpostavki bi dodatni stroški za SNCB znašali 41,1 milijona EUR (ta znesek ustreza stroškom dela za 50 EPDČ, ki jih je družba SNCB napotila v IFB ter 21 % zgoraj navedenih 609 EPDČ).

⁽¹⁸⁾ Pravila v statutu SNCB namreč ne predvidevajo možnosti odpusta oseb, zaposlenih v skladu s kadrovskimi predpisi, razen med pripravništvom ali v okviru disciplinskega postopka.

- (138) Skupni stroški, ki bi jih nosila družba SNCB v primeru likvidacije IFB v obeh scenarijih belgijskih organov so povzeti v spodnji razpredelnici:

	Neto stroški – zneski, navedeni v odgovoru	Razlika v „optimističnih predpostavkah“	Neto stroški – prilagojeni zneski
Skupaj računovodska vrednost sredstev	64,6		64,6
Neizterjana sredstva	– 27,1		– 27,1
Socialni stroški	– 2,9		– 2,9
Davki, plače in socialna varnost	– 1,4		– 1,4
Rezervacije in odloženi davki:	– 34,7		– 34,7
Prednostne terjatve in drugi finančni dolgovi	– 15		– 15
<i>Poslovne obveznosti, brez obveznosti do SNCB</i>	– 22,9	9,9	– 13
Vrednost izterjanih sredstev	– 39,4		– 29,5
<i>Socialne obveznosti do SNCB</i>	– 122,4	81,3	– 41,1
Neto stroški za SNCB, če IFB razglasi stečaj	– 161,8		– 70,6

(b) Valorizacija IFB po scenariju nadaljevanja dejavnosti

- (139) Belgija predlaga, da se vrednost IFB ob predpostavki „nadaljevanja dejavnosti“ izračuna po metodi diskontiranih denarnih tokov („discounted cash flows“ ali „DCF“). Za to analizo so bili izbrani naslednji parametri:
- (140) Analiza DCF za 10 let temelji na bilanci IFB na dan 31. decembra 2002 ter na načrtu za prestrukturiranje, ki se je pripravljalo od februarja do marca 2003 in ki vsebuje tudi napovedi do konca leta 2005. Za leto 2006, ko prestrukturiranje IFB privede do stabilizacije podjetja, je bil izid iz rednega poslovanja določen na ravni 3,2 % prometa. Po letu 2006 delovna predpostavka predvideva 3-odstotno letno rast prometa, kar ob nespremenjeni marži pomeni 3-odstotno stopnjo rasti dobička pred davki. Prosti denarni tokovi, ki izhajajo iz tega, se diskontirajo z 8-odstotnim tehtanim povprečjem stroškov kapitala (WACC). Vrednost terminalov je bila izračunana ob predpostavki stalne 3-odstotne rasti.
- (141) Ti izračuni pripeljejo do valorizacije podjetja v višini približno 29,1 milijona EUR (brez kapitalske udeležbe in rezervacij), kot kaže shema 4.

Shema 4

Vrednost ifb na podlagi diskontiranih denarnih tokov – predpostavka in rezultati

(V tisočih EUR)

Predpostavke		Analiza denarnih tokov				
		2003	2004	2005	2006	2012
— Denarni tokovi se izračunajo na podlagi dobička pred davki iz načrtov za prestrukturiranje iz leta 2003, ki vsebujejo napovedi do konca leta 2005 cash						
— Rezultati so bili spremenjeni:						
— Za leto 2006 predvideni neto dobiček 3,2 % (*) (kar predstavlja 1 800 000 EUR dobička pred davki)						
— Po letu 2006 predvidena rast dobička pred davki 3 % (*)						
— Ni davkov						
— Nakazilo predvidenih stalnih obresti v višini 527 000 EUR leta 2003, ki se prištejejo k dobičku						
— Predvidena stalna amortizacija na podlagi podatkov iz leta 2002; se prišteje k dobičku						
— Predvidene stalne naložbe v osnovna sredstva na podlagi amortizacije; se odštejejo zaradi izravnave z amortizacijo						
— Spreminjanje gibljivih sredstev na podlagi 3-odstotne stopnje rasti od leta 2004 dalje						
— Denarni tokovi se računajo na 10 let in diskontirajo z 8-odstotnim tehtanim povprečjem stroškov kapitala (*)						
	— Dobiček pred davki	(5 100)	200	1 000	1 800	2 149
	— Davki	—	—	—	—	—
	— Plus nakazilo obresti	527	527	527	527	527
	— Dobiček pred obrestmi in davki	(4 573)	727	1 527	2 327	2 676
	— Plus amortizacija	6 286	6 286	6 286	6 286	6 286
	— Bruto dobiček iz rednega Poslovanja (**)	1 713	7 013	7 813	8 613	8 962
	— Naložbe v					
	— osnovna sredstva	(6 286)	(6 286)	(6 286)	(6 286)	(6 286)
	— gibljiva sredstva	996	(281)	(290)	(299)	(357)
	— Prosti denarni tokovi	(3 577)	446	1 237	2 028	2 320
	— Neto diskontirana vrednost (***) prostih denarnih tokov	6 962				
	— Končna diskontirana vrednost	22 135				
	— Vrednost podjetja	29 096				

(*) panožne prakse

(**) dobiček pred obrestmi, davki in amortizacijo

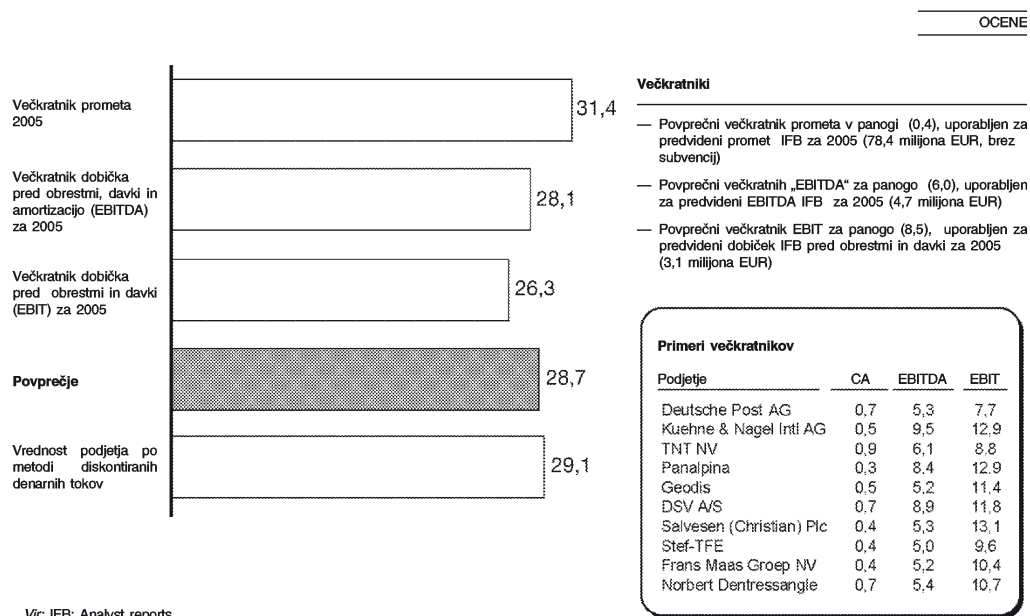
(***) Neto diskontirana vrednost

- (142) Po mnenju belgijske vlade analiza, ki temelji na večkratnikih (glede na rezultate v letu 2005), potrjuje valorizacijo na podlagi metode DCF. Dejansko valorizacija z „večkratniki“ (s previdnejšimi večkratniki, kot so sektorska povprečja) kaže vrednosti podjetja v višini približno 28,7 milijona EUR, kot kaže shema 5.

Shema 5

Vrednost podjetja IFB

(V milijonih EUR)

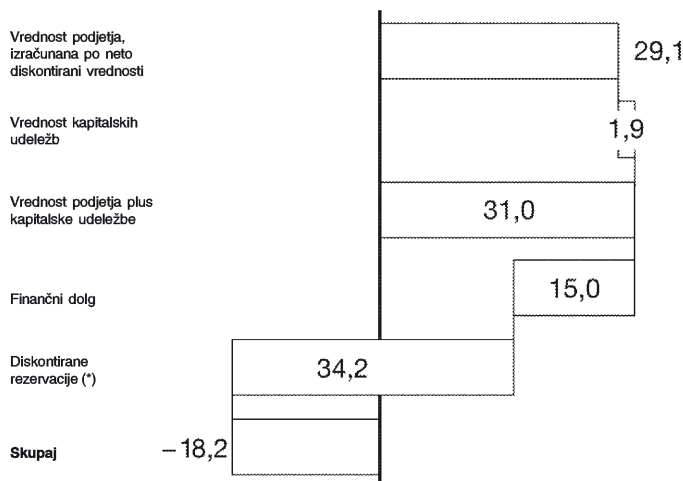
- (143) Belgijska vlada meni, da dejanski rezultati IFB v letih 2003, 2004 in 2005 potrjujejo tudi, da so bile valorizacija DCF in predpostavke, iz katerih je izhajala, realistične.
- (144) Belgijska vlada meni, da je treba vrednosti IFB brez kapitalske udeležbe in rezervacij prišteti še kapitalske udeležbe IFB, to je 1,9 milijona EUR, kakršna je bila knjigovodska bilančna vrednost sredstev IFB na dan 31. decembra 2002.
- (145) Skupna vrednost podjetja IFB, vključno s kapitalsko udeležbo, je 31. decembra 2002 torej znašala 31 milijonov EUR.
- (146) Od te vrednosti podjetja je treba po mnenju belgijske vlade odšteti vrednost rezervacij, ocenjeno na 34,2 milijona EUR⁽¹⁹⁾, ter finančni dolg v višini 15 milijonov EUR.
- (147) Iz tega bi sledilo, da je neto vrednost deleža SNCB v IFB -18,2 milijona EUR po scenariju nadaljevanja dejavnosti. Ta izračun je ponazorjen v shemi 6.
- (148) Kot v prejšnji oceni stroškov, ki bi jih nosila družba SNCB v primeru likvidacije IFB, zgornji izračuni ne upoštevajo dolgov v višini 63 milijonov EUR zaradi neplačanih računov v letih od 2000 do 2002.

⁽¹⁹⁾ Ta vrednosti izhaja iz diskontiranih denarnih tokov, povezanih z rezervacijami v višini 40,8 milijona EUR, predvidenih v bilanci na dan 31.12.2002.

Shema 6

Ocena možnosti investicije, Jan 2003

(V milijonih EUR)

(*) Neto diskontirana vrednost vseh rezervacij v bilanci konec leta 2002, nakazanih od leta 2003 do leta 2006.

Vir: IFB

(c) Primerjava obeh scenarijev in sklep

(149) V skladu z analizo belgijske vlade bi scenarija dala naslednje rezultate:

- neto stroški stečaja in likvidacije IFB za SNCB bi pomenili čisto izgubo v višini 161,8 milijona EUR (spremenjena na znesek 70,6 milijona EUR v popravljeni oceni);
- odločitev za naložbo v višini 15 milijonov EUR, da bi družba IFB lahko še naprej opravljala dejavnost, je občutno zmanjšala izgubo vrednosti za SNCB, ki je potem znašala samo še 18,2 milijona EUR, kar predstavlja pridobitev v višini 143,6 milijona EUR v primerjavi s scenarijem stečaja in likvidacije (52,4 milijona EUR v primerjavi s popravljeno oceno).

(150) Zato belgijska vlada meni, da je družba SNCB z odobritvijo zadevnih ukrepov ravnala, kot bi ravnal zasebni vlagatelj v tržnem gospodarstvu.

3.2.4 Odsotnost izkrivljanja konkurence

(151) Nazadnje Belgija v zvezi z delom ukrepov za financiranje umika iz francoskih hčerinskih družb meni, da pomoči, katere znesek je natančno omejen na dejanske stroške, ki so nastali zaradi ukinitve dejavnosti, ni mogoče obravnavati kot pomoč, ki izkrivlja konkurenco. Tudi zato naj ta del financiranja ne bi sodil na področje uporabe člena 87(1).

3.3 Združljivost ukrepov reševanja s smernicami**3.3.1 IFB ni novoustanovljeno podjetje**

(152) Ker je bila družba IFB ustanovljena leta 1923 in je leta 1998 ob združitvi s pripojitvijo pridobila družbo in dejavnost (prim. opis v delu 2 te odločbe), Belgija meni, da je nesporno, da je IFB pravna oseba že več kot 80 let in je torej ni mogoče obravnavati kot „novoustanovljeno podjetje“.

3.3.2 Ukrepi reševanja so združljivi s smernicami iz leta 1999

- (153) Po mnenju belgijske vlade dejstvo, da so ukrepi reševanja trajali več kot dvanajst mesecev, ne bi smelo pomeniti, da niso združljivi s skupnim trgov v skladu s smernicami iz leta 1999. Belgija meni, da je družba SNCB vzdrževala ukrepe reševanja samo zato, da bi zapolnila čas, ki ga potrebuje Komisija, da dokončno odloči o tem spisu.
- (154) Ker točka 24 smernic iz leta 1999 določa, da odobritev ukrepov reševanja velja, dokler Komisija ne sprejme odločitve o planu prestrukturiranja, belgijski organi prosijo Komisijo, naj se pri spodbijanju trajanja teh ukrepov ne sklicuje na trajanje postopka za odobritev teh ukrepov in naj na podlagi točke 24 smernic iz leta 1999 odobri ukrepe reševanja.
- (155) Belgijski organi menijo, da je odlog povečanja kapitala med poizvedbo Komisije nujno predpostavljal – začasno in do preklica – ohranitev odloga plačila, odobrenega IFB v okviru ukrepov reševanja, ker bi bil stečaj edina alternativna možnost. Nazadnje, po mnenju belgijskih organov Komisija med poizvedbo ni nikdar izrazila pomislekov glede začasnega ohranjanja ukrepov reševanja.

3.3.3 Ukrepi prestrukturiranja so združljivi s smernicami iz leta 1999

3.3.3.1 Uporabnost smernic iz leta 1999

- (156) Belgija meni, da je treba zavezo družbe SNCB, da bo prevzela financiranje povečanja kapitala IFB, analizirati v okviru smernic iz leta 1999 in ne iz leta 2004.
- (157) Da bi Belgija upravičila to stališče, trdi, da sta izpolnjena oba pogoja Komisije iz točke 240 odločbe o sprožitvi postopka za uporabo smernic iz leta 1999. Naj spomnimo, da je Komisija v točki 240 odločbe o sprožitvi postopka v zvezi z razlago točk od 102 do 104 smernic iz leta 2004 za ta spis ugotovila, da „če se bo družba SNCB odločila, da IFB ne bo dodelila nove ugodnosti in če je dokazano, da se je družba SNCB zavezala, da bo pretvorila svoje terjatve v kapital, preden so bile objavljene smernice iz leta 2004, bi morala Komisija v končni odločitvi preučiti pomoči, ki jih je družba SNCB dodelila IFB, na podlagi smernic iz leta 1999“.
- (158) V zvezi s prvim pogojem Belgija pripominja, da je v odgovoru na dopis o sprožitvi postopka umaknila dodatno povečanja kapitala, priglašeno 28. januarja 2005, zato je prvi pogoj izpolnjen.
- (159) V zvezi z drugim pogojem Belgija meni, da je nesporno, da se sedaj predlagano povečanje kapitala IFB izvede v skladu z dogovorom podpisnic okvirne pogodbe z dne 7. aprila 2003, vendar ob odločilnem pogoju odobritve Komisije.

(160) Da bi belgijski organi poudarili to točko, opozarjajo Komisijo na:

- točko 4 preambule okvirne pogodbe z dne 7. aprila 2003, ki potrjuje, da je upravni odbor SNCB že odobril prevzem financiranja povečanja kapitala IFB;
- člen 4 iste pogodbe, ki potrjuje vzajemni namen podpisnic, da bosta povečali kapital IFB;

(161) V zvezi z drugo točko belgijski organi opozarjajo, da po belgijski zakonodaji (veljavni za okvirno pogodbo) pogodba nastane samo po volji podpisnic in da naj bi v tem primeru člen 4 okvirne pogodbe izrecno in nedvoumno potrjeval soglasje SNCB in IFB, da se poveča kapital IFB s pretvorbo terjatev SNCB do IFB v kapital retroaktivno do 7. aprila 2003.

(162) Belgijski organi opozarjajo, da v belgijski zakonodaji obveznosti, za katere velja odložilni pogoj, ostanejo polno zavezujoče, odložilni pogoj pa retroaktivno vpliva na pogodbo, ki začne veljati z datumom podpisa.

3.3.3.2 Ukrepi, s katerimi se, kolikor je mogoče, omili izkrivljanje konkurence

(163) Belgijski organi na splošno trdijo, da tržni deleži IFB na zadevnih trgih nikakor ne dosegajo 10 %. Zato menijo, da protikonkurenčnih učinkov zadevnih državnih pomoči ni mogoče šteti za pomembne. Zlasti v skladu s členom 36 smernic iz leta 1999 opozarjajo, da „če je delež [zadavnega] trga, ki ga ima podjetje [ki prejme pomoč], zanemarljiv, se šteje, da ni nedovoljenega izkrivljanja konkurence“⁽²⁰⁾ in da za uporabo člena 81(1) Pogodbe Komisija meni, da so protikonkurenčni učinki dogovorov med podjetji, ki imajo manj kot 10-odstotni tržni delež, nepomembni⁽²¹⁾.

(164) Zlasti v zvezi z dejavnostmi IFB Logistics in IFB Terminal belgijski organi pripominjajo naslednje:

(165) Olajševalni ukrepi na trgu pretovarjanja. Belgijska vlada ugotavlja, da tržni delež IFB na trgu terminalov v regiji Antwerpen znaša manj kot 7 % in da je imel trg terminalov v tej regiji v obdobju 2002-2005 povprečno letno 10,7-odstotno stopnjo rasti, medtem ko se je obseg prevozov, ki jih je opravila družba IFB v povprečju povečeval samo za 4,1 % na leto.

(166) Belgijska vlada dodaja, da je družba IFB z izvajanjem načrta za prestrukturiranje zelo zmanjšala zmogljivosti pretovarjanja, kot je opisano v delu 2 dopisa o sprožitvi postopka (točke od 25 do 29). Glede na to, da razen terminala DPD vse prodane naprave še vedno obratujejo, belgijski organi menijo, da je treba prenose upoštevati kot resnične in znatne izravnalne ukrepe. Po mnenju belgijske vlade naj bi vsi prenosi pomenili zmanjšanje zmogljivosti IFB z 1,5 milijona TEU (Twenty-foot Equivalent Unit) leta 2002 na 1,1 milijona TEU konec leta 2005, to je za 27 %.

⁽²⁰⁾ Glej smernice iz leta 1999, točka 36.

⁽²¹⁾ Glej zlasti smernice o uporabi člena 81(3) Pogodbe, UL C 101, 27.4.2004, str. 97, zlasti točka 24.

- (167) Belgijski organi dodajajo, da izvajanja načrta za prestrukturiranje s strani IFB niso spremljali cenovni ukrepi, ki bi imeli za cilj ali posledico povečanje tržnega deleža IFB. Ugotavljajo, da je družba IFB v povprečju zvišala svoje cene za 4,2 % ⁽²²⁾, medtem ko je bila povprečna letna stopnja inflacije v industriji 1,9 %.
- (168) *Olajševalni ukrepi na logističnem trgu.* V dopisu o sprožitvi postopka se ugotavlja (odstavki 258–260), da „predlagani“ ukrepi niso zadevali logističnega trga in da bi družba IFB lahko povečala svoj obseg na tem trgu. Belgijski organi navajajo pet argumentov, da bi dokazali, da so bili sprejeti zadostni olajševalni ukrepi na logističnem trgu.
- (169) Prvič, družba IFB naj bi sprejela ukrepe, ki so zmanjšali njeno zmogljivost na logističnem trgu. Skupno število vagonov, ki so v lasti ali dolgoročnem najemu IFB, se je namreč zmanjšalo s 744 enot leta 2002 ⁽²³⁾ na 377 enot v začetku leta 2006 ⁽²⁴⁾. Gre torej za zmanjšanje za 49 %.
- (170) Zmanjšana logistična zmogljivost IFB naj bi bila tudi posledica dejstva, da se je delež IFB v družbi CNC (zdaj Naviland Cargo) zmanjšal z 10 % leta 2002 na sedanja 2 %.
- (171) Drugič, belgijski organi menijo, da je tržni delež IFB na logističnem trgu precej pod 5 %, če bi ta trg geografsko omejili na belgijsko ozemlje. Zato je treba v skladu s točko 36 smernic postaviti vprašanje, ali protikonkurenčni učinki zadevnih državnih pomoči lahko veljajo za občutne. Po mnenju belgijskih organov IFB nikakor ni mogoče šteti za podjetje, ki je sposobno občutnega vpliva na konkurenčno igro na logističnem trgu. Prav zato bi po mnenju belgijske vlade izkrivljanje konkurence zaradi pomoči za IFB težko označili kot občutno, tako da se zdi, da so potrebni samo zelo omejeni ukrepi za ublažitev negativnih posledic pomoči na konkurente IFB.
- (172) Tretjič, belgijski organi predlagajo, da se osvetlijo vsi vidiki razvoja logistične dejavnosti IFB, da bi zelo spremenili trditev Komisije, da naj bi družba IFB „občutno povečala svoj tržni delež na tem trgu“ v zadevnem obdobju. Po mnenju belgijskih organov je namreč treba upoštevati naslednja dejstva:
- v segmentu kombiniranega (intermodalnega) prevoza se je obseg prevozov IFB v obdobju 2002–2005 povečeval za 9,9 % na leto, kar je manj kot povprečna 12-odstotna letna rast v regiji ARA v istem obdobju;
  - v segmentu konvencionalnega prevoza je IFB obrobni udeleženec, tudi ob domnevi, da je trg omejen na Belgijo. Dejansko je delež IFB po obsegu in po vrednosti nižji od 1 %.
- (173) Poleg tega naj bi rast prometa IFB v logistični dejavnosti po mnenju belgijske vlade delno izvirala iz rasti podsegmenta „bulk“ (prevoz razsutega tovora). Leta 2003 je promet, ki ga je ustvarila družba IFB s prevozom razsutega tovora, znašal samo 3,3 milijona EUR. Vendar je družba IFB leta 2004 sklenila dve pogodbi o prevozu velike količine razsutega tovora. Prva je bila pogodba o prevozu premoga [...], ki je ustvarila promet [...] leta 2004 in [...] leta 2005. Druga je bila pogodba o prevozu razsutih granulotov, ki je povečala promet [...] leta 2004 in [...] leta 2005. Družbi IFB sta ti pogodbi prinesli dobiček, kar potrjuje, da vodstvo IFB ni ravnalo protikonkurenčno.

⁽²²⁾ Povprečno zvišanje cen je izračunano s ponderiranjem terminalov glede na njihov promet.

⁽²³⁾ IFB je imela v lasti 368 vagonov in je sklenila dolgoročne najemne pogodbe za 376 drugih vagonov.

⁽²⁴⁾ V začetku leta 2006 je imela IFB v lasti 204 vagonov in je sklenila dolgoročne najemne pogodbe za 173 drugih vagonov.

- (174) Četrtrič, belgijska vlada meni, da je treba tudi to, da je družba IFB odprla svoje terminale konkurentom na logističnem trgu, upoštevati kot pomemben olajševalni ukrep.
- (175) Petič, belgijska vlada meni, da omejeno izkrivljanje konkurence, ki bi lahko bilo posledica pomoči za prestrukturiranje IFB, še nadalje zmanjšujejo naslednji dejavniki:
- liberalizacija železniškega prevoza blaga v Belgiji. Belgijski organi so namreč v skladu z veljavnimi evropskimi pravili odprli ta trg konkurenci (od marca 2003 za mednarodni prevoz, čemur je sledila popolna liberalizacija od 1. januarja 2007).⁽²⁵⁾ To odprtje je povzročilo posledice, kot so pokazale dejavnosti družbe DLC in pred kratkim družbe Fret SNCF. Komisija naj bi v odločbi N 386/2004, Fret SNCF, tako liberalizacijo upoštevala kot kompenzacijski ukrep za konkurente;
  - več drugih konkurentov SNCB/IFB (med njimi so Rail4Chem, Railion Nederland, TrainSport, DFG, EWS, Connex in ACTS) je že dobilo ali bo zelo verjetno v kratkem dobilo obratovalne licence;
  - družba SNCB (B-Cargo) že zdaj opravlja vlečne storitve za konkurente IFB, naj gre za izvajalce kombiniranega (*intermodalnega*) prevoza, kot so HUPAC, CNC (Naviland Cargo), Conliner, Danzas / DHL Express Cargo in ICF, ali za izvajalce storitev „forwarding“, kot so Transfesa, K+N, Nauta, NTR, Panalpina, Rail&Sea, Railog, Chemfreight, Rhenania, TMF, Gondrand, RME Chem, RME fret in East Rail Expedition;
  - Kot je poudarila Komisija v odločbi v zadevi N 386/2004, Fret SNCF, pogoji za železnice in ceste niso enaki, v škodo železnice.
- (176) Po mnenju belgijske vlade so ukrepi liberalizacije znatno povečali zmogljivosti na logističnem trgu, kot kaže dejavnost konkurentov IFB v obdobju 2003-2005. Po mnenju belgijske vlade naj bi se konkurenca usmerjala v intermodalni segment, kjer je pet konkurentov IFB v tem obdobju uvedlo 12 novih prog.

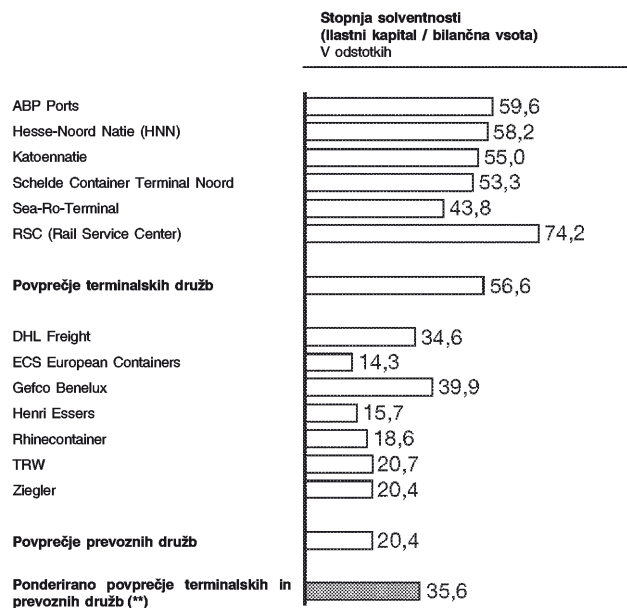
3.3.3.3 Čim manjše povečanje kapitala

- (177) Po mnenju belgijske vlade sta SNCB in IFB opravili poglobljeno analizo potreb IFB po kapitalu na podlagi poslovnega izida na dan 31. decembra 2005 in napovedi za leto 2006. Namen tega je bil, da se IFB omogoči nadaljevanje dejavnosti na trgu pretovarjanja in logistike s stopnjo solventnosti, primerljivo s konkurenti na teh trgih.
- (178) V primerjavi s podatki, predloženimi pred odločbo o sprožitvi postopka (glej točke od 265 do 269), sta SNCB in IFB zbrali dodatne podatke o povprečni stopnji solventnosti za konkurente IFB, ki upravljajo terminale, in za prevozna podjetja, ki konkurirajo IFB. Stopnja solventnosti (ki jo je treba razumeti kot razmerje med lastnim kapitalom in bilančno vsoto) zadevnih družb je predstavljena v shemi 16.

⁽²⁵⁾ Popolno odprte trgov, ki je predvideno z Direktivo 91/440/ES, je bilo uvedeno s kraljevim odlokom z dne 13. decembra 2005.

Shema 16

Stopnja solventnosti – Vzorec primerljivih družb, 2004 (*)

(*) Za ABP, HNN in terminal Sea-Ro so bili uporabljeni podatki za leto 2003, ker zaključni računi za leto 2004 še niso bili objavljeni

(**) Ponderirano glede na uporabo sredstev IFB (42 % terminali, 58 % prevoz)

Vir: Belfirst; Amadeus; IFB

- (179) Shema 16 naj bi pokazala, da je povprečna stopnja solventnosti upravljavcev terminalov 56,6 %, prevoznih družb pa 20,4 %. Ker IFB deluje v obeh sektorjih, bi morala biti v skladu z zgornjimi merili njena stopnja solventnosti najmanj 35,6 %. Zadnji odstotek je izračunan s ponderiranjem operativnih osnovnih sredstev IFB, kot sledi:

— 42 % operativnih osnovnih sredstev IFB (glede na neto računovodsko vrednost po amortizaciji in zmanjšanju vrednosti) je dodeljenih dejavnosti terminalov;

— 58 % operativnih osnovnih sredstev IFB je dodeljenih prevozni dejavnosti („logistika“).

- (180) Belgijski organi pripominjajo, da je ciljna stopnja solventnosti IFB v skladu z realno stopnjo solventnosti družb, kot sta Gosselin (38,9 %) in Hupac (34,9 %), ki tako kot IFB združujeta upravljanje terminalov in dejavnosti logistike.

- (181) Na podlagi ciljne stopnje solventnosti IFB 35,6 % in skupnega dolga v višini 128,1 milijona EUR (ocena na dan 30. junija 2006), bi moralo povečanje kapitala IFB po izračunih belgijskih organov vključevati pretvorbo dolga v kapital v višini najmanj 95,3 milijona EUR.

3.3.3.4 Lastni prispevek IFB

- (182) Po mnenju belgijskih organov skupni prispevek SNCB pri prestrukturiranju IFB znaša 95,3 milijona EUR, to je znesek predvidenega povečanja kapitala. Od tega zneska bi morali odšteti vsote, namenjene francoskemu delu skupine, to je 39,1 milijona EUR. Preostalih 56,2 milijona EUR bi torej predstavljalo prispevek SNCB k prestrukturiranju dejavnosti skupine izven Francije.

- (183) Nato belgijski organi razložijo, da so finančne potrebe za dejavnosti IFB izven Francije v obdobju prestrukturiranja (od 1. januarja 2003 do 30. junija 2006) znašale 106,3 milijona EUR. Od tega bi 56,2 milijona EUR potreb krila družba SNCB, 50,1 milijona pa IFB iz lastnih virov. Prispevek IFB k skupnim stroškom prestrukturiranja dejavnosti v Belgiji bi znašal 47,1 %.
- (184) Naslednja razpredelnica kaže podrobno razdelitev financiranja:

Finančne potrebe in finančni viri

(predpostavka, po kateri terjatev v višini 63 milijonov EUR predstavlja „stroške“ prestrukturiranja)

(v tisočih EUR)

	Prestrukturirani del	Dezinvesticije v Franciji	Skupaj
Obdobje: 1.1.2003–30.6.2006			
A FINANČNE POTREBE			
A.1 Stroški prestrukturiranja			
A.1.1 Bruto izguba iz poslovanja („cash drain“) brez vpliva povečane produktivnosti (enaka bruto izgubi iz poslovanja za leto 2002; sorazmerni delež za 6 mesecev leta 2006)	– 27 916		– 27 916
A.1.2 Izredni stroški	– 32		– 32
A.2 Potrebe po kapitalu med prestrukturiranjem			
A.2.1 Spreminjanje potreb po gibljivih sredstvih (povečanje)	– 7 685	– 8 000	– 16 559
A.2.2 Nadomestne naložbe v nefinančna osnovna sredstva	– 6 611		– 8 611
A.2.3 Nadomestne naložbe v finančna osnovna sredstva (kapitalske udeležbe)	– 782	– 1 700	– 2 482
A.3 Povračilo dolgov in obresti			
A.3.1 (Finančnim) upnikom razen SNCB			
A.3.1.1 Plačilo obresti	– 2 351		– 2 351
A.3.1.2 Povračilo finančnega dolga	– 16 559		– 16 559
A.3.2 Družbi SNCB			
A.3.2.1 Povračilo dolga iz obdobja pred 2003	– 33 200	– 29 900	– 53 000
A.3.2.2 Plačilo natečenih obresti na dan 30.6.2005 za dolg iz obdobja pred 2003	– 5 800	– 5 200	– 11 000
A.3.2.3 Plačilo natečenih obresti na dan 30.6.2005 za posojilo	– 2 200	– 300	– 2 500
A.3.2.4 Plačilo obresti drugo polletje 2005 in prvo polletje 2006	– 3 100	– 2 100	– 6 200
A.4 Davki (poravnava za davčno leto 1999)	– 77		– 77
Skupaj potrebe (A.1 + A.2 + A.3 + A.4)	– 106 313	– 47 100	– 153 413

(v tisočih EUR)

	Prestrukturirani del	Dezinvesticije v Franciji	Skupaj
B FINANČNI VIRI			
B.1. Financiranje s strani SNCB			
B.1.1 Posojilo (ki ga je treba kasneje pretvoriti v kapital)	13 300	1 700	15 000
B.1.2 Povečanja kapitala (poleg pretvorbe posojila)	42 920	37 380	90 380
Skupni znesek prispevka SNCB (Vmesna vsota B.1)	56 220	39 060	95 300
B.2 Financiranje z lastnimi sredstvi IFB:			
B.2.1 Povečanje produktivnosti:			
B.2.1.1 Delna ali popolna odprava bruto izgube iz poslovanja v rubriki A.1.1	26 167		26 167
B.2.1.2 Bruto dobiček iz rednega poslovanja v letih 2004, 2005 in 2006	10 429		10 429
B.2.2 Finančni prihodki	1 368		1 368
B.2.3 Spreminjanje potreb po gibljivih sredstvih (zmanjšanje)	2 687		2 687
B.2.4 Spreminjanje potreb po gibljivih sredstvih (zmanjšanje)	4 771		4 771
B.2.5 Prodaja finančnih osnovnih sredstev (kapitalske udeležbe)	1 267	8 020	9 287
B.2.6 Finančni dolg pri kreditnih institucijah	3 300		3 300
B.2.7 Izredni prihodki	1 105		1 105
Skupaj prispevek IFB (Vmesna vsota B.2)	50 093	8 020	58 113
Skupaj viri (B.1 + B.2)	106 313	47 100	153 413
Financiranje s strani SNCB v % skupnega zneska	52,9 %		
Financiranje s strani IFB v % skupnega zneska	47,1 %		

LASTNI PRISPEVEK ZASEBNI VLAGATELJ

(185) Belgija k razpredelnici dodaja naslednja pojasnila.

(186) Finančne potrebe so povzete v naslednjih kategorijah:

- neposredni stroški prestrukturiranja (odsek A.1): ti stroški zajemajo zlasti skupno bruto izgubo iz poslovanja („cash drain“) brez povečanja produktivnosti. Če ne upoštevamo povečanja produktivnosti IFB med uresničevanjem načrta za prestrukturiranje, bi bruto izguba iz poslovanja v letih 2003, 2004 in 2005 ostala enaka kot leta 2002, to je 8 milijonov EUR, ki bi jih bilo treba financirati vsako leto, kot kaže spodnja razpredelnica. Potrebe po financiranju za leto 2006 so bile omejene na polovico tega zneska ob predpostavki, da se 30. junija 2006 poveča kapital. V obdobju prestrukturiranja bi skupni znesek bruto izgube iz poslovanja IFB brez povečanja produktivnosti znašal 27,9 milijona EUR.

(v tisočih EUR)

	2002	2003	2004	2005 Napoved	2006 Proračun (do 30.6.)	Obdobje od leta 2003 do 30.6.2006 Skupaj
Izid iz rednega poslovanja	(47 357)	(2 960)	5 740	3 007	1 213	
+ Amortizacije in zmanjšanje vrednosti osnovnih sredstev	6 286	5 139	2 585	1 605	802	
+ Zmanjšanje vrednosti gibljivih sredstev	6 433	(258)	(1 851)	(554)	0	
+ Rezervacije	26 662	(4 670)	(1 599)	(980)	460	
Bruto izid iz rednega poslovanja	(7 976)	(2 749)	4 875	3 079	2 475	7 680
Bruto izguba iz poslovanja („cash drain“) brez vpliva povečane produktivnosti		(7 976)	(7 976)	(7 976)	(3 988)	(27 916)

- potrebe po kapitalu med prestrukturiranjem (različice potrebe po gibljivih sredstvih in naložbe med prestrukturiranjem, odsek A.2): to so stroški nujnih naložb v obdobju prestrukturiranja. Povečanje gibljivih sredstev je bilo nujno za financiranje del, ki so že tekla, pokrivanje razlik med terjatvami in poslovnimi obveznostmi in zagotavljanje zadostnih denarnih sredstev. Med uresničevanjem načrta za prestrukturiranje so bile za nadaljevanje dejavnosti IFB potrebne nadomestne naložbe v opredmetena osnovna sredstva. Njihov namen ni bil širitev zmogljivosti IFB, ampak nadomestne naložbe za popolnoma amortizirana sredstva na koncu življenjskega cikla in različne naložbe, kot so avtomobili, računalniki, majhne prenovne zgradb itd. Naložba v višini 0,6 milijona EUR v finančne naložbe leta 2004 je bila povezana s prestrukturiranjem hčerinske družbe IFB Maritime Germany: Haeger & Schmidt International je prevzela družbo IFB Maritime Germany in delež Haeger & Schmidt International v družbi RKE je bil prenesen na IFB.
- povračilo dolgov in obresti (odsek A.3): poleg obresti in povračil finančnih dolgov kreditnim institucijam ta kategorija vsebuje tudi obresti in povračilo dolgov družbi SNCB. Dolg v višini 33,2 milijona EUR je del dolga v znesku 63 milijonov EUR, ki ni povezan s francoskimi hčerinskimi družbami. Obresti v višini 1,4 milijona EUR, plačljive leta 2006, so obresti, ki ne bodo vključene v povečanje kapitala (da bi čim bolj omejili povečanje kapitala). Druge obresti (skupaj v višini 9,7 milijona EUR) bodo vključene v povečanje kapitala. Vse to so obresti od dolgov, ki so povezani z dejavnostmi IFB izven Francije.
- davki (odsek A.4): davki, plačani leta 2004, so poravnava za davčno leto 1999.

(187) Kot navaja Belgija sta te finančne potrebe pokrivali delno IFB in delno SNCB. V zvezi s prispevkom IFB (odsek B.2) Belgija dodaja naslednje podatke:

— v obdobju prestrukturiranja je IFB zelo povečala produktivnost (glej odsek B.2.1). To je izboljšalo bruto izid iz rednega poslovanja, tako da je izguba iz leta 2002 delno izginila leta 2003, v celoti pa v letih 2004, 2005 in 2006. Poleg tega je bil v letih 2004 in 2005 ustvarjen presežek, ki naj bi bil ustvarjen tudi leta 2006. Povečanja produktivnosti potrjujejo napovedi na podlagi podatkov, ki jih je imela družba IFB med pripravo načrta za prestrukturiranje (glej točki 74 in 75 te odločbe);

— različni finančni prihodki (odsek B.2.2): v znesku 1,4 milijona EUR. Ti finančni prihodki so obresti, ki so se nabrale na bančnih računih IFB. Te prihodke je bilo mogoče predvideti v načrtu za prestrukturiranje, ker ustrezajo obrestim „EURIBOR“ za zneske, ki jih je IFB lahko pričakovala na svojih računih glede na napovedi iz načrta za prestrukturiranje;

— izredni prihodki (odsek B.2.8): v znesku 1,1 milijona EUR. Ti izredni prihodki izhajajo iz kapitalskega dobička, ki ga je družba IFB ustvarila s prodajo 263 vagonov EAOS [...]. Med pripravo načrta za prestrukturiranje leta 2003 je bilo mogoče predvideti te kapitalске dobičke od prodaje, ker je bilo na trgu veliko povpraševanje po vagonih EAOS zaradi povečanega povpraševanja po teh vagonih v vzhodni Evropi;

— v letih 2004 in 2005 je družba IFB sprostila približno 2,7 milijona EUR, s tem ko je zmanjšala potrebe po gibljivih sredstvih (odsek B.2.3).

— Družba IFB je stroške prestrukturiranja delno financirala s prodajo premoženja (odseka B.2.4 in B.2.5). Poleg prodaje različnega premoženja v relativno omejenem obsegu ta del prispevka predstavljajo predvsem dezinvesticije sredstev, ki so se uporabljala v terminalu OCHZ, leta 2004. Solastniške pravice (50 %) do teh sredstev, ki jih je uporabljala OCHZ, so bile prenesene [...] (glej vrstico B.2.4 za leto 2004) in družba IFB je od OCHZ prejela dodatni znesek v višini 0,9 milijona EUR v gibljivih sredstvih (glej vrstico B.2.5 za leto 2004);

— Leta 2003 je družba IFB pri ING Bank dobila bančno posojilo v višini 2 milijonov EUR (glej vrstico B.2.6).

Leta 2006 je IFB z zunanjim posojilom v višini 1,3 milijona EUR financirala nakup „reach stackers“,

(188) Belgija meni, da je za načrt za prestrukturiranje zagotovila prispevek iz lastnih sredstev, kot to zahtevajo smernice iz leta 1999.

4. OCENA

4.1 Ocena narave pomoči pri ukrepih reševanja in prestrukturiranja

(189) V skladu s členom 87(1) Pogodbe „je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva s skupnim trgovom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami.“

4.1.1 Pomoč, ki jo dodeli država članica ali pomoč iz državnih sredstev

(190) Najprej se postavi vprašanje, ali je bila finančna podpora družbe SNCB za IFB „pomoč, ki jo dodeli država, ali [...] pomoč iz državnih sredstev“. V skladu s sodno prakso *Stardust Marine* Sodišča Evropskih skupnosti⁽²⁶⁾ je to merilo izpolnjeno, če gre za državna sredstva in če je dodelitev mogoče pripisati državi, torej Belgiji.

4.1.1.1 Državna sredstva

(191) Komisija ugotavlja, da je SNCB javno podjetje v smislu člena 2 Direktive 80/723/EGS: Belgija ima v lasti 100 % vpisanega kapitala SNCB, upravni odbor in generalnega direktorja pa z odlokom, o katerem odloča svet ministrov, imenuje kralj. Torej so merila iz člena 2(2)(a) in (c) navedene direktive izpolnjena.

(192) V tem okviru „... je treba opozoriti, da iz sodne prakse Sodišča izhaja, da člen 87(1) zajema vsa denarna sredstva, ki jih organi oblasti dejansko lahko uporabijo za podporo podjetjem [...]. Kljub temu da zneski, ki ustrezajo zadevnemu ukrepu, niso v stalni lasti državne blagajne, zadošča dejstvo, da so pod stalnim javnim nadzorom in torej na voljo pristojnim nacionalnim organom, da se obravnavajo kot državna sredstva“⁽²⁷⁾.

(193) Zato je Komisija v dopisu o sprožitvi postopka (točke od 136 do 138) ocenila, da je treba zneske, ki jih je družba IFB dobila na razpolago, obravnavati kot državna sredstva.

⁽²⁶⁾ Sodba Sodišča z dne 16. maja 2002 v zadevi Francija proti Komisiji, navedena v opombi 12, točka 37.

⁽²⁷⁾ Sodba Sodišča z dne 16. maja 2002 v zadevi Francija proti Komisiji, navedena v opombi 12, točka 37.

(194) Belgija nasprotuje dejstvu, da so vsa sredstva, s katerimi razpolaga SNCB, državna sredstva. Komisija odgovarja na tri belgijske argumente, kot sledi:

(195) Predlagano razlikovanje sredstev SNCB za naloge javne službe in sredstev za poslovne dejavnosti v luči sodbe *Stardust Marine* ni umestno. Dejansko je to sodba v zvezi s sredstvi javne banke, kar lepo kaže, da so sredstva javnega podjetja, namenjena za poslovne dejavnosti, lahko tudi državna sredstva.

(196) Tudi argumenta, da premoženje SNCB ni na voljo Belgiji, ampak naj bi bilo namenjeno poslovnim dejavnostim SNCB, ni mogoče sprejeti. Dejstvo, da ima Belgija v lasti 100 % kapitala SNCB, da je ta pod stalnim javnim nadzorom in da se država lahko kadar koli odloči za privatizacijo SNCB, namreč kaže, da Belgija razpolaga s premoženjem SNCB. Poleg tega Komisija ugotavlja, da Belgija imenuje člane nadzornega sveta in generalnega direktorja, s čimer pridobi določen nadzor nad podjetjem.

(197) Argument, da naj ukrepi, ki jih je družba SNCB namenila v korist IFB, ne bi povzročili izgube premoženja Belgije, je dejansko napačen: ker je Belgija lastnica SNCB, bi vsaka slaba naložba, s katero se zmanjša vrednost SNCB, zmanjšala tudi vrednost premoženja Belgije.

(198) Komisija torej sklepa, da so bili preučeni ukrepi financirani iz državnih sredstev.

4.1.1.2 Vpletenost

(199) Da bi se ukrepi lahko pripisali zadevni državi, po sodbi *Stardust Marine* „... samo dejstvo, da je javno podjetje pod državnim nadzorom, ni dovolj, da bi ukrepe podjetja, kot so zadevni ukrepi finančne podpore, pripisali državi. Poleg tega je treba preučiti, ali so organi oblasti na kakršen koli način vpleteni v sprejetje teh ukrepov“⁽²⁸⁾.

(200) Iz sodne prakse Sodišča torej izhaja, da mora Komisija za vsak primer posebej preučiti merilo vpletenosti države.

Sodišče priznava, da na splošno „... ravno zaradi privilegiranih odnosov med državo in javnim podjetjem tretja oseba v konkretnem primeru zelo težko dokaže, da so bili ukrepi pomoči, ki jih je uvedlo takšno podjetje, dejansko sprejeti po navodilih organov oblasti.“ V skladu z isto sodno prakso „... je treba priznati, da je na vpletenost države pri ukrepu pomoči, ki ga je sprejelo podjetje, mogoče sklepati iz vseh kazalcev, ki izvirajo iz okoliščin primera in ozadja, v katerem je prišlo do tega ukrepa“⁽²⁹⁾.

(201) Sodišče nato pojasni, katera merila se lahko uporabijo za dokazovanje vpletenosti:

„Na vpletenost države pri ukrepu pomoči, ki ga je sprejelo javno podjetje, je mogoče sklepati iz vseh kazalcev, ki izvirajo iz okoliščin primera in ozadja, v katerem je prišlo do tega ukrepa. S tega stališča je Sodišče že upoštevalo, da zadevna organizacija ni mogla sprejeti sporne odločitve, ne da bi upoštevala zahteve javnih organov (glej zlasti zgoraj navedeno sodbo *Van der Kooy* in drugi proti Komisiji, točka 37) in da bi morala javna podjetja, preko katerih so bile dodeljene pomoči, ne glede na organske povezave med javnimi podjetji in državo, upoštevati direktive comitato interministeriale per la programmazione economica (CIPE – medresorskega odbora za gospodarsko načrtovanje) (zgoraj navedeni sodbi z dne 21. marca 1991 v zadevi *Italija proti Komisiji C-303/88*, točki 11 in 12, in *C-305/89*, točki 13 in 14).

Če je potrebno, bi bili lahko primerni tudi drugi kazalci, iz katerih je mogoče sklepati na vpletenost države pri ukrepu pomoči, ki jo je dodelilo javno podjetje, kot so zlasti vključitev javne gospodarske družbe v okvir javne uprave, značaj njenih dejavnosti in izvajanje le-teh na trgu znotraj splošnih pogojev konkurence z zasebnimi izvajalci, pravni status gospodarske družbe (ki je pod nadzorom javnega prava ali skupnega prava gospodarskih družb), intenzivnost nadzora, ki ga izvajajo javne oblasti nad upravo gospodarske družbe ali kateri koli drugi kazalec, ki v posameznem primeru kaže na sodelovanje javne uprave pri sprejemanju ukrepa ali majhno verjetnost, da ni vpletena, upoštevajoč tudi okoliščine ukrepa, njegovo vsebino ali pogoje, ki jih vsebuje“⁽³⁰⁾.

(202) V dopisu o sprožitvi postopka (točke od 140 do 150) je Komisija pri vpletenosti v ukrep razločevala med obdobjem pred sklenitvijo okvirne pogodbe 7. aprila 2003 in obdobjem po njej. Glede na pripombe Belgije se zdi bolj primerno ločiti med tremi različnimi obdobji:

⁽²⁸⁾ Sodba Sodišča z dne 16. maja 2002 v zadevi *Francija proti Komisiji*, navedena v opombi 12, točki 52 in 55.

⁽²⁹⁾ Sodba Sodišča z dne 16. maja 2002 v zadevi *Francija proti Komisiji*, navedena v opombi 13, točki 53 in 54.

⁽³⁰⁾ Sodba Sodišča z dne 16. maja 2002 v zadevi *Francija proti Komisiji*, navedena v opombi 13, točke od 55 do 57.

— obdobje pred 19. julijem 2002 (datum, ko je upravni odbor SNCB odobril dodelitev gotovinskega predujma in sprejel, da je povečanje kapitala IFB „verjetno“)

— obdobje od 19. julija 2002 do 20. decembra 2002 (datum, ko je upravni odbor SNCB odobril načelo povečanja kapitala IFB in pooblastil izvršni odbor, da se pogaja o okvirni pogodbi z dne 7. aprila 2003);

— obdobje po 20. decembru 2002.

Obdobje pred odločitvijo upravnega odbora 19. julija 2002

(203) V zvezi z obdobjem pred odločitvijo upravnega odbora se postavlja vprašanje, ali je strpnost, ki jo kaže vodstvo (izvršni odbor) SNCB, s tem ko od leta 2000 naprej od IFB ne zahteva plačila opravljenih prevoznih storitev, mogoče pripisati Belgiji. Komisija je v dopisu o sprožitvi postopka (točki 141 in 142) izrazila dvome, da je bila odločitev o tem, da se privoli v sistematično neplačevanje računov v obdobju od konca leta 2000 do začetka leta 2003, sprejeta brez posredovanja belgijskih organov.

(204) Odgovor belgijske vlade kaže, da je bil upravni odbor SNCB obveščen o tem ravnanju šele 19. julija 2002; hkrati je bil obveščen tudi vladni komisar. Komisija od tretjih zainteresiranih strani ni prejela pripomb.

(205) Komisija je v zapisnikih razprav v zbornici in senatu z dne 6. marca 2002, 24. januarja 2002 in 28. februarja 2002 našla pripombe o IFB v okviru širše razprave poslancev in senatorjev o odpiranju železniškega trga in spisu ABX. Zato je belgijsko vlado prosila, naj ji posreduje študije Boston Consulting Group in Team Consult, ki so bile omenjene v razpravi, in sklep belgijske vlade z dne 22. februarja 2002, o katerem so prav tako razpravljali.

(206) Analiza teh dokumentov ni razkrila kazalcev, da je belgijska vlada vplivala na odločitve SNCB o prihodnosti IFB.

(207) Zato se postavlja vprašanje, ali je strpnost vodstva javnega podjetja, kot je opisana v točki 203 te odločbe, mogoče pripisati Belgiji, če ni dokazov, da bi uprava posebej posegala v oblikovanje razmer.

(208) V skladu z zakonom iz leta 1993 o ustanovitvi SNCB kot delniške družbe, ki deluje po javnem pravu, vodstvo SNCB, to so generalni direktor in člani izvršnega odbora, upravlja podjetje neodvisno in brez poseganja organov oblasti. Ker ni konkretnih znakov poseganja države v upravljanje spisa IFB, Komisija sklepa, da odločitve vodstva SNCB, da privoli v neplačevanje računov s strani IFB, od konca leta 2000 do julija 2002 ni mogoče pripisati Belgiji.

Obdobje med odločitvijo upravnega odbora 19. julija 2002 in odločitvijo upravnega odbora 20. decembra 2002

(209) 19. julija 2002 je upravni odbor SNCB in z njim vladni komisar, ki v njem zastopa interese Belgije, izvedel, da IFB od konca leta 2000 ne plačuje več računov SNCB, in odobril dodelitev predujma IFB v višini 2,5 milijona EUR v drugem polletju 2002.

(210) V zvezi s tem mora Komisija preveriti, ali je to odločitev upravnega odbora SNCB v skladu z merili iz sodne prakse *Stardust Marine* mogoče pripisati Belgiji. Povedano z drugimi besedami, za ta primer je treba preveriti, ali prisotnost vladnega komisarja v upravnem odboru, kljub temu da ni konkretno posredoval pri zadevnem ukrepu, vseeno ne omogoča, da se odločitev pripiše Belgiji. Vendar iz tega, s čimer razpolaga Komisija, izhaja, da preučitev spisa in pripombe tretjih strani niso razkrile dokazov, da je belgijska vlada poskušala vplivati na odločitev upravnega odbora 19. julija 2002. Ker je SNCB samostojno javno podjetje in ima status delniške družbe, ki deluje po javnem pravu, v razmerju do belgijske države uživa avtonomijo pri upravljanju podjetja. V zvezi s prisotnostjo vladnega komisarja v upravnem odboru SNCB Komisija ugotavlja, da je bila vloga komisarja omejena (glej tudi poročilo Računskega sodišča o tej temi⁽³¹⁾): vladni komisar bi lahko posegel v odločitev 19. julija 2002 le, če bi utegnila škodovati izvajanju nalog javne službe SNCB. Glede na znesek pomoči (2,5 milijona EUR) in njeno obliko (gotovinski predujem z obrestmi) je treba ugotoviti, da narava odločitve ni bila taka, da bi škodila izvajanju nalog javne službe SNCB.

⁽³¹⁾ Računsko sodišče: Dobra uporaba javnih sredstev s strani SNCB; revizija, opravljena z izvajanjem sklepa Poslanske zbornice z dne 11. maja 2000; Bruselj, maj 2001.

(211) Glede na vse to Komisija sklepa, da tega, da je SNCB zagotovila IFB predujem v višini 2,5 milijona EUR za ohranitev poslovne dejavnosti brez kakršne koli povezave z javno službo, ni mogoče pripisati Belgiji.

(212) Komisija sklepa, da ta primer ne vsebuje kazalcev o vključitvi v javno upravo, naravi dejavnosti in statusu, zaradi katerih bi bilo mogoče Belgiji pripisati odločitev upravnega odbora 19. julija 2002 o zagotovitvi predujma IFB v višini 2,5 milijona EUR.

Obdobje po odločitvi upravnega odbora 20. decembra 2002

(213) 20. decembra 2002 se je upravni odbor odločil, da se z IFB sklene okvirna pogodba, ki vsebuje ukrepe reševanja in prestrukturiranja ter vodi k povečanju kapitala IFB.

(214) Komisija je preučila spis in v dopisu o sprožitvi postopka (točke od 143 do 150) navedla tri konkretne kazalce vpletenosti Belgije v ukrepe reševanja in prestrukturiranja IFB. Ti kazalci so bili:

— predložitev načrta za prestrukturiranje Belgiji v odobritev;

— prispevki v medijih, ki kažejo močan vpliv belgijske vlade na SNCB v letu 2003;

— obseg, vsebina in pogoji okvirne pogodbe z dne 7. aprila 2003.

(215) Belgijski organi v odgovoru na dopis o sprožitvi postopka ugovarjajo, da ti trije kazalci ne zadoščajo kot

dokaz vpletenosti države v ukrepe v smislu sodne prakse *Stardust Marine*. Komisija nato ponovi vsebino kazalcev in razloži, zakaj ne more sprejeti argumentov belgijske vlade.

(a) *Odobritev s strani organov oblasti (točka 56 sodbe Stardust Marine)*

(216) V sodbah *Van der Kooy* ⁽³²⁾, *Italija proti Komisiji* ⁽³³⁾ in *Komisija proti Franciji* ⁽³⁴⁾ je Sodišče sklepalo na vpletenost, ker so pomoč morali odobriti organi oblasti. V sodbi *Van der Kooy* je samo ta element zadoščal kot dokaz za vpletenost; v sodbah *Italija proti Komisiji* in *Komisija proti Franciji* se odobritev povezuje z drugimi elementi, ki kažejo vpliv državnih organov. ⁽³⁵⁾ V odločbi *Space Park Development GmbH*, ki je bila prva odločba Komisije, v kateri je bila uporabljena sodba *Stardust Marine*, se je na vpletenost sklepalo tudi zato, ker so morali zadevno posojilo odobriti organi oblasti dežele Bremen. ⁽³⁶⁾ Zato je predložitev ukrepa državi članici v odobritev kazalec vpletenosti.

(217) V tem primeru člen 2 okvirne pogodbe zavezuje upravna odbora SNCB in IFB, da načrt za prestrukturiranje predložita Belgiji v odobritev ⁽³⁷⁾. To je torej prvi kazalec vpletenosti Belgije v odločitev SNCB za prestrukturiranje IFB.

(218) Belgijska vlada trdi, da v nasprotju s tem, kar je predvideno v okvirni pogodbi, SNCB in IFB navsezadnje nista predložili načrta za prestrukturiranje belgijski vladi v odobritev, ker bi to pomenilo kršitev poslovne neodvisnosti SNCB.

⁽³²⁾ Sodba Sodišča z dne 2. februarja 1988 v zadevi *Kwekerij Gebroeders van der Kooy BV in drugi proti Komisiji* (C-67/85, C-68/85 in 70/85, ZOdl. 1988, str. 219).

⁽³³⁾ Sodbe Sodišča z dne 21. marca 1991 v zadevi *Italija proti Komisiji* (C-303/88, ZOdl. 1991, str. I-1433 in C-305/89, ZOdl. 1991, str. I-1603).

⁽³⁴⁾ Sodba Sodišča z dne 30. januarja 1985 v zadevi *Komisija proti Franciji* (290/83, ZOdl. 1985, str. 439).

⁽³⁵⁾ Namreč, država imenuje vodilne v sodbah *Komisija proti Italiji*; financiranje s strani javnega zavoda, način dodelitve je ustrezal dodelitvi navadne državne pomoči, predstavitev pomoči s strani vlade, kot da je del skupine državnih ukrepov v sodbi *Komisija proti Franciji*.

⁽³⁶⁾ Odločba Komisije z dne 17. septembra 2003 o državni pomoči, ki jo je Nemčija dodelila *Space Park Development GmbH*, UL L 61, 27.2.2004, str. 66, uvodna izjava 30.

⁽³⁷⁾ Naj spomnimo, člen 4 se glasi: *Pogodbenci potrjujejo svoj namen, da bosta izvajali naslednje ukrepe, če so v skladu z načrtom za prestrukturiranje, ki so ga odobrili oba upravna odbora, Belgija in, če je treba, ES, in pod pogojem, da so jih potrdili delničarji IFB.*

- (219) Kot je bilo pojasnjeno v dopisu o sprožitvi postopka (točki 146 in 147), zaradi dejanskega stanja ta kazalec vpletenosti ne neha učinkovati: zdi se izključeno, da bi podpisnici, SNCB in IFB, v pogodbo vključili tako klavzulo, če na to ne bi vplivala belgijska vlada.
- (220) Zatrjevanje belgijske vlade, da ni bila uradno zaprosena za mnenje o prestrukturiranju, ni dovolj, da bi izključili neformalni vpliv belgijske vlade med pripravo okvirne pogodbe z dne 7. aprila 2003, niti tega, da je prišlo do odobritve. Kajti, kot je ugotovilo Sodišče v sodbi *Stardust Marine*, „... ravno zaradi privilegiranih odnosov med državo in javnim podjetjem tretja oseba v konkretnem primeru zelo težko dokaže, da so bili ukrepi pomoči, ki jih je uvedlo takšno podjetje, sprejeti po navodilih javnih organov.“ Zato samo dejstvo, da pogodba, ki sta jo sklenili podpisnici, predvideva odobritev s strani Belgije, pomeni močan kazalec vpletenosti belgijske vlade.
- (221) Belgijska vlada v odgovoru na dopis o sprožitvi postopka razloži, da določba iz člena 2 okvirne pogodbe ne zadeva načrta za prestrukturiranje, ampak sporočilo, s katerim je Belgija nameravala prigrasiti okvirno pogodbo pri Komisiji.
- (222) Komisija meni, da ta argument ni prepričljiv: če bi podpisnici okvirne pogodbe imeli v mislih samo prigrasitev Belgije pri Komisiji, bi to v členu 2 pogodbe izrecno zapisali. Razlaga belgijske vlade je v nasprotju z besedilom pogodbe.
- (223) Zato Komisija sklepa, da člen 2 pogodbe vključuje odobritev ukrepov s strani belgijskih organov in je kazalec vpletenosti Belgije pri zadevnih ukrepih.
- (b) Prispevki v medijih
- (224) V prispevkih v medijih so še dodatni kazalci vpletenosti belgijske vlade v to zadevo.⁽³⁸⁾ Tako članek v *La libre Belgique* 19. maja 2003⁽³⁹⁾ navaja tiskovno službo SNCB, ki razloži, da Belgija 19. maja 2003 še ni prigrasila ukrepov reševanja pri Komisiji, čeprav je bila okvirna pogodba podpisana 7. aprila 2003, zato ker „mora svoje povedati zvezna vlada“. V članku, objavljenem marca 2003 na spletni strani www.cheminots.be, se omenja takratnega generalnega direktorja SNCB Karla Vincka v zvezi s spisoma ABX in IFB, kot sledi: „Za vodstvo družbe zahteva zadosten manevrski prostor“. Iz tega je mogoče razumeti, da so vodstveni delavci SNCB menili, da se država preveč vmešava v te zadeve.
- (225) Belgija zavrača ta kazalec. V zvezi s člankom v *La libre Belgique* Belgija na primeru člena 2 okvirne pogodbe trdi, da je morala zvezna vlada dati mnenje samo o sporočilu belgijske vlade Komisiji, s katerim naj bi prigrasili okvirno pogodbo. Vendar je besedilo članka in sporočila za javnost družbe SNCB jasno. Če bi tiskovna služba pri SNCB hotela povedati, da mora belgijska vlada samo odobriti besedilo o prenosu Komisiji, bi navedla, da je treba rešiti zgolj formalno in ne vsebinsko vprašanje.
- (226) V zvezi z besedami Karla Vincka belgijski organi menijo, da se omejujejo na njegovo upravljanje nalog javne službe. To se zdi malo verjetno, ker je dal intervju o spisih ABX in IFB, ki sta povezana, kot priznava tudi belgijska vlada, s poslovnimi dejavnostmi SNCB in ne z nalogami javne službe.
- (c) Obseg, vsebina in pogoji okvirne pogodbe
- (227) Na splošno Komisija opozarja, da je v skladu s točko 56 sodbe *Stardust Marine*, treba upoštevati „kateri koli drugi kazalec, ki v posameznem primeru kaže na sodelovanje javne uprave pri sprejemanju ukrepa ali majhno verjetnost, da ni vpletena, upoštevajoč tudi obseg ukrepa, njegovo vsebino ali pogoje, ki jih vsebuje“ pri ugotavljanju vpletenosti države članice v nek ukrep, tako da so obseg, vsebina in pogoji okvirne pogodbe dodatni kazalci vpletenosti.
- (228) Belgija zavrača tretji kazalec in ponavlja, da je družba SNCB povsem samostojna pri vseh odločitvah, razen pri upravljanju javnih služb.

⁽³⁸⁾ Prispevki v medijih so lahko kazalec vpletenosti, glej odločbo o *ABX Logistics*, UL C 9, 14.1.2004, str. 12, in odločbo *Sniace SA*, UL L 108, 30.4.2003, str. 35.

⁽³⁹⁾ „Inter Ferry Boats coupée en 2 branches“ objavljen 19. maja 2003 na spletni strani www.lalibre.be

- (229) Komisija meni, da zakon iz leta 1993, ki ureja status SNCB kot delniške družbe, ki deluje po javnem pravu, SNCB brez dvoma daje samostojnost za opravljanje poslovnih dejavnosti. Vendar Komisija opozarja, da je vladni komisar prisoten na vsaki seji upravnega odbora in lahko s pritožbo opozori belgijske organe, da bi razveljavili odločitev upravnega odbora o zadevi, ki ni povezana z izvajanjem nalog javne službe, če ta odločitev „škodni izvajanju nalog javne službe“.
- (230) Kot je bilo že pojasnjeno, Komisija meni, da se vladni komisar ni mogel pritožiti na odločitev, da se zagotovi gotovinski predujem v višini 2,5 milijona EUR, ker predujem zaradi zneska in oblike ni mogel škoditi izvajanju nalog javne službe.
- (231) Ocena odločitve za naložbo v višini skoraj 100 milijonov EUR v družbo tik pred stečajem mora biti drugačna. Vladni komisar bi moral poseči v tako odločitev ali o njej vsaj obvestiti belgijske organe, da formalno ali neformalno posredujejo, kot je naredil na primer leta 2000 za naložbe v italijansko vejo ABX.
- (232) Zato Komisija meni, da obseg, vsebina in pogoji okvirne pogodbe skupaj s prisotnostjo in pooblastili vladnega komisarja pomenijo kazalec vpletenosti.
- (d) Sklep
- (233) Zato Komisija sklene, da se Belgiji pripišejo zadevni ukrepi za obdobje po odločitvi upravnega odbora SNCB 20. decembra 2002.
- (234) Zato je treba preučiti, ali so ukrepi SNCB za IFB po 20. decembru 2002 prejemnici prinesli prednost ali pa je, ravno nasprotno, družba SNCB ravnala kot bi ravnal preudaren vlagatelj v tržnem gospodarstvu.
- 4.1.2 Prednost za prejemnika pomoči ob uporabi načela preudarnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu
- (235) Preučiti je treba, ali je odločitev upravnega odbora SNCB 20. decembra 2002, da se poveča kapital IFB s pretvorbo zapadlih obveznosti in odobrijo ukrepi reševanja, ki je pripeljala do podpisa okvirne pogodbe z IFB 7. aprila 2003, ustvarila gospodarsko prednost za IFB ali pa ta odločitev izhaja iz ocene zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu.
- (236) Ker odločitve SNCB, da ne zahteva plačila računov, izstavljenih IFB, od konca leta 2000 do decembra 2002 in da odobri predujem v višini 2,5 milijona EUR, ni mogoče pripisati Belgiji, teh odločitev ni treba podrobno preučiti.
- (237) Naj spomnimo, da so ukrepi reševanja zajemali:
- odobritev odloga plačila dolgov v višini 63 milijonov EUR;
  - zagotovitev posojila v višini 15 milijonov EUR;
  - zagotovitev predujma, ki ga je treba vrniti, v višini 5 milijonov EUR;
- (238) Ukrepi prestrukturiranja so zajemali umik iz hčerinskih družb v Franciji ter prestrukturiranje in nadaljevanje dejavnosti v Belgiji. Financiranje teh ukrepov je bilo najprej zagotovljeno z ukrepi reševanja, kajti načrt za prestrukturiranje je predvideval, da se financiranje podaljšuje s pretvorbo naslednjih terjatev v osnovni kapital:
- pretvorba dolgov v višini 63 milijonov EUR, za katere je bil odobren odlog plačila, v osnovni kapital;
  - pretvorba posojila v višini 15 milijonov EUR v osnovni kapital;
  - pretvorba kapitaliziranih obresti odloga plačila in posojila v osnovni kapital.
- (239) Da bi ugotovili, ali je družba SNCB ravnala, kot bi ravnal zasebni vlagatelj v tržnem gospodarstvu, je treba oceniti, ali bi primerljivo velik zasebni vlagatelj v podobnih okoliščinah in primerljivem položaju kot SNCB ravnal enako ⁽⁴⁰⁾.

⁽⁴⁰⁾ Sodba Sodišča z dne 21. marca 1991 v zadevi *Italija proti Komisiji* (C-305/89, točki 19 in 20).

(240) Sodišče je razložilo, da ni nujno, da je ravnanje zasebnega vlagatelja enako ravnanju običajnega vlagatelja, ki naloži kapital zaradi bolj ali manj kratkoročnega donosa, vendar pa mora biti enako ravnanju zasebnega holdinga ali zasebne skupine podjetij, ki izvaja strukturno, globalno ali panožno politiko in ga vodijo obeti dolgoročne donosnosti ⁽⁴¹⁾. Sodišče prve stopnje je povedalo, da mora Komisija „*narediti izčrpno analizo vseh primernih elementov sporne operacije in njenega ozadja*“, da bi vedeli, ali je država ravnala, kot bi ravnal preudaren vlagatelj v tržnem gospodarstvu ⁽⁴²⁾.

(241) Belgija v odgovoru na dopis o sprožitvi postopka meni, da odločitev SNCB, da zahteva od IFB, naj umakne naložbe iz francoskih hčerinskih družb ter prestrukturira in nadaljuje svoje dejavnosti v Belgiji, ustreza odločitvam, kakršne bi sprejel zasebni vlagatelj v tržnem gospodarstvu.

(242) Vendar pa Komisija meni, da ne gre za vprašanje, ali je IFB z umikom iz hčerinskih družb v Franciji ter prestrukturiranjem in nadaljevanjem dejavnosti v Belgiji ravnala, kot bi ravnal vlagatelj v tržnem gospodarstvu, ampak za vprašanje ali je bila odločitev družbe SNCB, da bo financirala ta dva ukrepa, odločitev, kakršno bi sprejel zasebni vlagatelj.

(243) V letih 2002/2003 se je SNCB torej morala odločiti, ali je, v celoti gledano, ceneje financirati prestrukturiranje IFB (kar je vključevalo umik iz hčerinskih družb v Franciji in nadaljevanje dejavnosti v Belgiji) ali je ceneje uvesti stečajni postopek za IFB. Stalna praksa Komisije je mnenje, da bi zasebni vlagatelj nadaljeval dejavnost hčerinske družbe, če primerjava stroškov likvidacije hčerinske družbe in stroškov njenega prestrukturiranja pokaže, da so stroški likvidacije višji kot stroški prestrukturiranja ⁽⁴³⁾.

(244) Zato je najprej treba določiti, kakšni bi bili za SNCB stroški scenarija prestrukturiranja in scenarija likvidacije IFB.

⁽⁴¹⁾ Sodba Sodišča z dne 21. marca 1991 v zadevi *Italija proti Komisiji* (C-305/89, točki 19 in 20).

⁽⁴²⁾ Sodba Sodišča z dne 6. marca 2003 v zadevi *WestLB Girozentrale proti Komisiji* (T-228/99 in T-233/99 ZOdl. 2003, str. II-435). Točka 2251.

⁽⁴³⁾ Glej odločbo Komisije z dne 7. decembra 2005, primer C 53/03, Belgija, Prestrukturiranje družbe *ABX Logistics*, točka 196 in naslednje.

4.1.2.1 Stroški prestrukturiranja IFB

(245) Po prvem scenariju SNCB nameni 95,3 milijona EUR za financiranje prestrukturiranja IFB, s tem ko se odpove izterjavi terjatev, ki se pretvorijo v kapital. Po prestrukturiranju ima v lasti 100-odstotni delež podjetja, katerega vrednost je ocenjena na 31 milijonov EUR, vendar ima 34,2 milijona EUR rezervacij in 15 milijonov EUR finančnih dolgov (poleg dolgov do SNCB), torej je neto vrednost podjetja -18 milijonov EUR. Komisija meni, da so te ocene, ki temeljijo na priznanih metodah, realistične.

(246) Komisija zato ugotavlja, da bi družba SNCB lahko prodala IFB samo za negativno prodajno ceno.

4.1.2.2 Hipotetični stroški likvidacije IFB

(247) Po drugem scenariju se SNCB prav tako odpove izterjavi terjatev v višini 95 milijonov EUR. Poleg tega Belgija na podlagi podatkov, ki so bili na voljo ob sklenitvi okvirne pogodbe 7. aprila 2003, ocenjuje, da bi likvidacija belgijskih dejavnosti IFB prisilila SNCB, da krije dodatne stroške med 70,6 in 161,8 milijona EUR. Ta znesek naj bi ustrežal zneskom, ki bi jih praviloma lahko povrnili z likvidacijo sredstev (37,5 milijona EUR), od katerih se odštejejo stroški likvidacije obveznosti IFB (od 67 do 76,9 milijona EUR) in stroški zaposlenih pri SNCB, ki bi po ukinitvi dejavnosti IFB postali presežni delavci (od 41,1 do 122,4 milijona EUR).

(248) Komisija se s to analizo ne strinja. Nasprotuje temu, da bi družba SNCB morala plačati vse obveznosti IFB. Poleg tega nasprotuje dodatnim socialnim stroškom, ki jih je izračunala Belgija.

Odgovornost SNCB za obveznosti IFB

(249) V nasprotju s tem, kar trdi Belgija, dejstvo, da je družba IFB imela negativno neto vrednost sredstev (razlika med vrednostjo povrnjenih sredstev in izterljivimi obveznostmi), še ne pomeni, da bi v primeru stečaja družba SNCB morala nositi ustrezeni presežek obveznosti. Komisija opozarja, da načeloma družba, kot je IFB, za svoje obveznosti odgovarja s svojim premoženjem. Odgovornost delničarjev za obveznosti družbe običajno ne presega njenega osnovnega kapitala in torej ne posega v lastna sredstva različnih delničarjev. Samo v izjemnih primerih in pod zelo strogimi pogoji določene nacionalne zakonodaje predvidevajo možnost, da se tretje osebe obrnejo na delničarje ⁽⁴⁴⁾.

⁽⁴⁴⁾ Glej odločbo o razširitvi postopka C 53/03, Belgija, *ABX Logistics*, točka 61.

(250) Ob predpostavki stečaja IFB, bi družba SNCB izgubila osnovni kapital, ne bi pa morala poplačati druge upnike IFB. A priori bi bili stroški stečaja IFB za SNCB, ki bi ravnala kot delničar, enaki nič, ne pa med 29,5 in 39,4 milijona EUR, kot trdijo belgijski organi.

(251) Komisija v praksi odločitev vendarle priznava, da bi bilo podjetje v položaju, v kakršnem je SNCB, lahko prisiljeno nositi stroške iz drugih naslovov in ne iz naslova delničarja.⁽⁴⁵⁾ V tem primeru so to predvsem naslednji stroški:

— kot upnik bo SNCB izgubila svoje terjatve do IFB, vsaj sorazmerni delež obveznosti, za katere ni kritja v premoženju; Komisija lahko sprejme, da se ob upoštevanju vloge SNCB pri likvidaciji IFB to tveganje lahko oceni na znesek do skupnega zneska terjatev, ki jih ima SNCB do IFB, to je 95 milijonov EUR;

— Komisija bi lahko sprejela, da bi bilo za SNCB kot matično družbo, ki rešuje svoj ugled, pametno prevzeti del neplačanih dolgov IFB do dobaviteljev, ki so tudi dobavitelji SNCB.

(252) Zato je torej treba oceniti najvišji znesek iz tega naslova, ki bi ga SNCB lahko bila prisiljena kriti. V zvezi s tem Belgija ocenjuje, da dodatni stroški iz tega naslova, ki bi jih nosila družba SNCB, ne bi smeli presežati 13 milijonov EUR. V resnici bi bili dodatni stroški lahko nižji, ker bi upnikom IFB najprej povrnili del terjatev iz likvidacije IFB, tako da bi družba SNCB krila samo razliko. Znesek 13 milijonov EUR je torej treba razumeti kot najvišji možni znesek.

Znesek dodatnih socialnih stroškov za SNCB

(253) Komisija meni, da načeloma zasebni vlagatelj v tržnem gospodarstvu, ki se mora odločiti med financiranjem prestrukturiranja hčerinske družbe in uvedbo stečajnega postopka, lahko upošteva stroške zmanjšanja števila zaposlenih, če je to zmanjšanje neposredna in neizogibna posledica stečaja hčerinske družbe.

(254) Zaključek Belgije je, da bi uvedba stečajnega postopka IFB povzročila, da bi bilo v SNCB 530 presežnih delavcev, od

teh 50 napotnih v IFB, 480 pa zaposlenih pri SNCB za dejavnosti, katerih nadaljevanje je bilo odvisno od dejavnosti IFB. Zmanjšanje števila zaposlenih pri SNCB za 530 zaposlenih bi povzročilo stroške v višini 122,4 milijona EUR ali 230 000 na zaposlenega. Podroben izračun je opisan v delu 3 te odločbe.

(255) Komisija meni, da ni realistično pričakovati, da bi SNCB prevzela samo 21 % prometa, ki ga je pred tem ustvarila IFB. Najprej, kot priznava Belgija v odgovoru na odločbo o sprožitvi postopka, so trgi, na katerih deluje IFB, zelo uspešni (11-odstotna rast za pretovarjanje, 12-odstotna rast za kombinirani prevoz). Zato se zdi verjetno, da bi konkurenti IFB kupili premoženje IFB, da bi nadaljevali njene dejavnosti.

(256) Ob tej predpostavki bi kupec IFB potreboval storitve železniškega prevoza blaga. Glede na močan položaj SNCB na trgu mednarodnega prevoza blaga iz Belgije in monopolni položaj (do 1. januarja 2007) na nacionalnem trgu prevoza blaga v Belgiji Komisija meni, da bi kupec IFB vsaj za velik del svojih potreb izbral SNCB kot železniškega prevoznika. Zato bi SNCB tudi v primeru stečaja IFB lahko ponovno pridobila večji del železniškega prometa, ki ga je ustvarila družba IFB.

(257) Poleg tega Komisija ugotavlja, da trgi železniškega prevoza rastejo. Zato se zdi upravičeno predpostavljati, da bi družba SNCB rasla enako hitro kot trg, kar bi ji omogočilo, da postopoma ponovno vključi 50 zaposlenih, napotnih v IFB.

(258) Na koncu Komisija meni, da Belgija ni uspela prepričljivo dokazati, da bi imela družba SNCB v primeru stečaja IFB 480 presežnih delavcev in da ne bi mogla ponovno vključiti 50 zaposlenih, ki so bili napoteni v IFB.

(259) Na podlagi podatkov, ki jih je posredovala Belgija, Komisija meni, da se po drugem scenariju (kot po prvem) SNCB prav tako odpove povračilu terjatev v višini do 95,3 milijona EUR in poleg tega nosi stroške največ v višini 13 milijonov EUR.

4.1.2.3 Sklep

(260) Ker se SNCB po obeh scenarijih odpove terjatvam do IFB v višini 95,3 milijona EUR, Belgija ni dokazala, da bi se

⁽⁴⁵⁾ Glej odločbo Komisije z dne 7. decembra 2005, primer C 53/03, Belgija, Prestrukturiranje družbe ABX Logistics, točka 204 in naslednje.

SNCB z izbiro prvega scenarija (financiranje prestrukturiranja), po katerem bi družba SNCB imela v lasti podjetje z negativno vrednostjo, ocenjeno na – 18 milijonov EUR, odločila za ekonomsko preiščeno izbiro v primerjavi z drugim scenarijem likvidacije, po katerem so edini dodatni stroški, dokazani v okviru tega postopka, ocenjeni na največ 13 milijonov EUR.

- (261) Komisija sklepa, da Belgija ni dokazala, da je družba SNCB ravnala kot zasebni vlagatelj v tržnem gospodarstvu, s tem ko je sprejela odločitve, ki jo je mogoče pripisati Belgiji, da bo financirala prestrukturiranje in nadaljevanje dejavnosti IFB v Belgiji in da bo umaknila naložbe v dejavnosti IFB v Franciji.

4.1.3 Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino med državami članicami

- (262) Komisija mora preučiti položaj na zadevnem trgu, tržne deleže prejemnikov na njem in vpliv finančne pomoči na stanje konkurence ⁽⁴⁶⁾.

- (263) V tem primeru je bila finančna pomoč dodeljena podjetju, ki deluje na trgih, odprtih za konkurenco, in konkurira z drugimi udeleženci iz več držav članic, kot je prikazano v delu 2 te odločbe. Finančna pomoč torej izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco ter prizadene ali bi lahko prizadela trgovino med državami članicami.

- (264) Belgijska vlada se v odgovoru na dopis o sprožitvi postopka ne strinja, da sta izpolnjeni merili iz člena 87(1), ker Komisija ni predložila nobenega dokaza za tako izkrivljanje konkurence.

- (265) Komisija opozarja belgijske organe, da člen 87(1) omenja možnost izkrivljanja konkurence. Zato Komisiji ni treba predložiti dokaza za izkrivljanje konkurence, mora pa prepričljivo razložiti takšno tveganje, kar je storila v dopisu o sprožitvi postopka (točki 212 in 213) in v tej odločbi.

4.1.4 Sklep: prisotnost državne pomoči

- (266) Na koncu Komisija meni, da financiranje prestrukturiranja družbe IFB (v Belgiji) in prenehanja njenih dejavnosti v Franciji s strani SNCB v obliki pretvorbe dolgov v višini 95,3 milijona EUR v kapital predstavlja državno pomoč.

4.2 Združljivost pomoči

- (267) Člen 87(3)(c) Pogodbe določa, da „[se kot združljiv[a] s skupnim trgom [...] lahko šteje [...] pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi“.

- (268) Pomoč, ki jo je Belgija dodelila preko SNCB, bi lahko bila združljiva s skupnim trgom v skladu s členom 87(3)(c), kot ga razlaga Komisija v smernicah iz leta 1999 in leta 2004.

4.2.1 Združljivost pomoči za reševanje

- (269) Ukrepi pomoči za reševanje so lahko združljivi s skupnim trgom samo v obliki likvidnostne pomoči. V tem primeru so likvidnostne pomoči odobritev odloga plačila, posojila in predujema, ki ga je treba vrniti.

- (270) Še prej pa se postavlja vprašanje, katera različica smernic se uporabi. Zadnja različica smernic je začela veljati 10. oktobra 2004. V točki 7 sta določena „začetek uporabe in trajanje“.

„(102) Ob upoštevanju spodnjih določb bo Komisija uporabljala te smernice z učinkom od 10. oktobra 2004 do 9. oktobra 2009.“

(103) Priglasitve, ki jih bo Komisija evidentirala pred 10. oktobrom 2004, bodo pregledane v luči kriterijev, ki so se uporabljali v času priglasitve.

(104) Komisija bo preverila združljivost s skupnim trgom kakršne koli pomoči za reševanje ali prestrukturiranje, dodeljene brez njene odobritve in zato v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe na podlagi teh smernic, če je del pomoči ali vsa pomoč dodeljena po njihovi objavi v Uradnem listu Evropske unije. V drugih primerih bo pomoč preučila po smernicah, ki so se uporabljale v času dodelitve pomoči.“

- (271) Likvidnostne pomoči so bile dodeljene 7. aprila 2003 s sklenitvijo okvirne pogodbe med IFB in SNCB. Dodeljene so bile brez predhodne priglasitve pri Komisiji in zato v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe. Združljivosti pomoči za reševanje bo torej ocenjena po smernicah iz leta 1999.

⁽⁴⁶⁾ Sodbe Sodišča z dne 13. marca 1985 v zadevi Kraljevina Nizozemska in Leeuwarder Papierwarenfabriek proti Komisiji (združeni zadevi 296/82 in 318/82, ZOdl. 1985, str. 809), točka 24.

- (272) V točki 23 smernic iz leta 1999 je opredeljenih pet pogojev za združljivost pomoči za reševanje s skupnim trgom:
- „Pomoč za reševanje mora biti:
- (a) likvidnostna pomoč v obliki poroštev za posojila ali posojil. V obeh primerih mora biti posojilo dodeljeno po obrestni meri, ki je primerljiva s tistimi, ki se uporabljajo za posojila dobrim podjetjem, zlasti pa z referenčnimi obrestnimi merami, ki jih je sprejela Komisija;
  - (b) povezana s posojili, ki jih je treba vrniti v roku, ki ni daljše od dvanajstih mesecev po izplačilu zadnjega obroka podjetju; vračilo posojila, ki je povezano s pomočjo za reševanje, lahko pokriva pomoč za prestrukturiranje, ki jo pozneje odobri Komisija;
  - (c) upravičena na podlagi resnih socialnih težav in ne sme imeti škodljivih učinkov na druge države članice;
  - (d) ob priglasitvi opremljena z zagotovilom zadevne države članice, da bo Komisiji najpozneje šest mesecev po odobritvi pomoči za reševanje poslala plan prestrukturiranja ali načrt likvidacije ali dokazilo, da je bilo posojilo v celoti povrnjeno in/ali da je poroštvo zaključeno;
  - (e) omejena na znesek, ki je potreben, da lahko podjetje posluje v obdobju, v katerem je odobrena pomoč (na primer za pokrivanje plač ali redne dobave).“
- (273) V okvirni pogodbi je predvideni rok za vračilo dvanajst mesecev. Vendar je belgijska vlada obvestila Komisijo, da je bil rok s tihim dogovorom podpisnic podaljšan do povečanja kapitala.
- (274) Glede na ta podatek je Komisija v odločbi o sprožitvi postopka (točki 232 in 233) menila, da merilo iz točke 23(b) ni izpolnjeno in da likvidnostne pomoči ni mogoče odobriti kot pomoči za reševanje.
- (275) Belgija s tremi argumenti spodbija to pravno presojo. Najprej meni, da je SNCB ohranila ukrepe reševanja samo zato, da bi Komisija lahko zaključila pregled zadeve NN 9/2004. Sklicuje se na točko 24 smernic, ki določa, da odobritev ukrepov za reševanje velja, dokler Komisija ne odloči o načrtu za prestrukturiranje. Zato belgijski organi prosijo Komisijo, naj se pri spodbijanju trajanja teh ukrepov ne sklicuje na trajanje postopka za odobritev ukrepov reševanja in naj na podlagi točke 24 smernic iz leta 1999 odobri ukrepe reševanja za toliko časa, dokler Komisija ne odloči o načrtu za prestrukturiranje.
- (276) Komisija meni, da ta argument ni umesten. Točka 24 smernic iz leta 1999 namreč določa, da se „pomoč za reševanje [...] v začetku odobri za največ šest mesecev ali, če zadevna država članica predloži plan prestrukturiranja v tem obdobju, dokler Komisija ne odloči o planu. V primerno obrazloženih izjemnih okoliščinah in na zahtevo zadevne države članice lahko Komisija podaljša začetno šestmesečno obdobje.“
- (277) Komisija ugotavlja, da je Belgija začela izvajati pomoč za prestrukturiranje 7. aprila 2003. Šestmesečni rok za predložitev načrta za prestrukturiranje je torej potekel 6. oktobra 2003. Ker so belgijski organi načrt za prestrukturiranje Komisiji predložili na srečanju 12. decembra 2003, niso upoštevali roka iz točke 24 smernic.
- (278) Tudi drugi argument belgijskih organov, da so Komisiji predložili vse potrebne elemente za odločanje o pomoči za reševanje v dopisu z dne 12. avgusta 2003, ne drži. Že dejstvo, da je Komisija večkrat zahtevala dodatne informacije, namreč kaže, da informacije, ki jih je dala Belgija, niso bile popolne.
- (279) V zvezi z argumentom belgijskih organov, da Komisija ni nikdar izrazila pomislekov o začasnem nadaljevanju ukrepov reševanja, je dovolj, če se spomnimo, da je Komisija v dopisih z dne 13. oktobra 2003 in 26. januarja 2005 vključila naslednje opozorilo: Komisija opozarja „[...] belgijske organe na določbo o mirovanju izvajanja člena 88(3) Pogodbe ES iz člena 3 Uredbe Sveta (ES) št. 659/99, ki prepoveduje izvajanje vsake nove pomoči, preden Komisija sprejme ali se šteje, da je sprejela, odločbo o odobritvi takšne pomoči. Poleg tega opozarjam belgijske organe, da se v skladu s členom 14 omenjene uredbe od upravičenca lahko zahteva vračilo pomoči, ki se izvaja v nasprotju z določbo o mirovanju.“[...] belgijske organe na določbo o mirovanju izvajanja člena 88(3) Pogodbe ES iz člena 3 Uredbe Sveta (ES) št. 659/99, ki prepoveduje izvajanje vsake nove

pomoči, preden Komisija sprejme ali se šteje, da je sprejela, odločbo o odobritvi takšne pomoči. Poleg tega opozarjam belgijske organe, da se v skladu s členom 14 omenjene uredbe od upravičenca lahko zahteva vračilo pomoči, ki se izvaja v nasprotju z določbo o mirovanju.

- (280) Komisija torej sklepa, da je likvidnostna pomoč, ki jo je družba SNCB odobrila IFB, prekoračila dvanajstmesečni rok iz točke 23(b) smernic iz leta 1999 in da belgijski organi Komisiji niso predložili načrta za prestrukturiranje v roku šestih mesecev iz točke 24 smernic iz leta 1999. Pomoči, ki jo je dodelila družba SNCB, ni mogoče odobriti kot pomoči za reševanje. Vendar pa bi lahko bila združljiva s skupnim trgov kot pomoč za prestrukturiranje.

4.2.2 Združljivost pomoči za prestrukturiranje

- (281) Ponovno se postavlja vprašanje, katera različica smernic se uporabi. V odločbi o sprožitvi postopka (točka 240) je Komisija menila, da bi morala, če se bo družba SNCB odločila, da IFB ne bo dodelila nove ugodnosti in če se dokaže, da se je SNCB zavezala, da bo pretvorila svoje terjatve v kapital, preden so bile objavljene smernice iz leta 2004, Komisija v končni odločitvi preučiti pomoč, ki jo je družba SNCB dodelila IFB, na podlagi smernic iz leta 1999.

- (282) Belgijski organi so v odgovoru na dopis o sprožitvi postopka obvestili Komisijo, da se je SNCB odpovedala prenosu stvarnega vložka v obliki svojega deleža v družbi TRW na IFB in da umika prigrasitev z dne 28. februarja 2005. Zato Komisija ugotavlja, da se je SNCB odločila, da IFB ne bo dodelila nove ugodnosti, ampak samo pretvorila terjatve v kapital.

- (283) Treba je ugotoviti, ali se je družba SNCB odločila, da bo pretvorila terjatve v kapital, preden so bile objavljene smernice iz leta 2004. Belgijski organi so v odgovoru na dopis o sprožitvi postopka dokazali, da je bila zaveza SNCB, da pretvori terjatve v kapital, zavezujoča od 7. aprila 2003, ko je bila sklenjena okvirna pogodba, in zaradi dejstva, da je za zavezo veljal odložilni pogoj, to je prigrasitev pri Komisiji in odobritev s strani Komisije, ta zaveza ni izgubila svoje dokončnosti. Kajti, kot so pokazali že belgijski organi, če je odložilni pogoj izpol-

njen, ima to retroaktivni učinek. Zaveza družbe SNCB, da bo pretvorila terjatve v kapital, je torej zavezujoča od 7. aprila 2003.

- (284) Ker sta izpolnjena oba pogoja, Komisija sklepa, da je treba za ta primer uporabiti smernice iz leta 1999. Ta sklep je v skladu z analizo iz odločbe o sprožitvi postopka (točka 240), kjer je Komisija sklepala:

„[...] če se bo družba SNCB odločila, da IFB ne bo dodelila nove ugodnosti in če je dokazano, da se je SNCB zavezala, da bo pretvorila svoje terjatve v kapital, preden so bile objavljene smernice iz leta 2004, bi morala Komisija v končni odločitvi preučiti pomoč, ki jo je družba SNCB dodelila IFB, na podlagi smernic iz leta 1999“⁽⁴⁷⁾.

- (285) Da bi podjetje lahko koristilo pomoč za prestrukturiranje, mora biti upravičeno za uporabo smernic. Upravičeno je lahko samo podjetje, ki je v težavah. Smernice iz leta 1999 s tem v zvezi določajo (točki 4 in 5):

„(4) Za namen teh smernic [...] Komisija šteje, da je podjetje v težavah, ko ni zmožno z lastnimi sredstvi ali sredstvi, ki jih lahko pridobi od svojih lastnikov/delnikarjev ali upnikov, ustaviti negativna gibanja poslovanja, ki bi brez posredovanja države ogrozili obstoj podjetja.

- (5) Za namen teh smernic je podjetje v težavah v vsakem primeru in ne glede na velikost zlasti:

- (a) v primeru kapitalskih družb, če je več kakor polovica registriranega osnovnega kapitala izgubljena in je bila več kakor četrtina takšnega kapitala izgubljena v zadnjih dvanajstih mesecih.“

⁽⁴⁷⁾ Odločba o sprožitvi formalnega postopka preiskave - Državna pomoč C 46/05, točka 240.

- (286) Kot je bilo dokazano v odločbi o sprožitvi postopka (točka 225), zaključni račun IFB za leto 2002 izkazuje vpisani kapital v višini 48 milijonov EUR in 50 milijonov EUR tekočih izgub pred davki. Torej osnovnega kapitala ni bilo več, ko se je SNCB aprila 2003 odločila dodeliti pomoči. Ker je bila takrat izgubljena več kot polovica vpisanega kapitala, od tega več kot četrtnina v zadnjih dvanajstih mesecih, je IFB podjetje v težavah v smislu točk 4 in 5 smernic.
- (287) Poleg tega podjetje ne sme biti na novo ustanovljeno. Smernice iz leta 1999 s tem v zvezi določajo (točka 7):
- „(7) V okviru teh smernic novo nastala podjetja niso upravičena do pomoči za reševanje ali prestrukturiranje, čeprav je njihov začetni finančni položaj negotov. Primer takšnega podjetja je, ko po likvidaciji podjetja nastane novo podjetje, ki le prevzame premoženje starega podjetja.“
- (288) Kot je opisano v delu 2 te odločbe, je bila družba IFB ustanovljena 1. aprila 1998 z združitvijo družbe FerryBoats SA, družbe InterFerry SA in „železniškega“ oddelka družbe Edmond Depaire SA v združeni subjekt. V dopisu o sprožitvi postopka (točke od 218 do 223) je Komisija izrazila dvome o tem, ali je novo podjetje IFB nadaljevanje pravne osebe ene od treh družb ali pa je bilo leta 1998 ustanovljeno novo podjetje.
- (289) Belgijski organi so v odgovoru na dopis o sprožitvi postopka trdili, da je IFB nadaljevanje pravne osebe FerryBoats SA, ki je bila vpisana v register leta 1923. Komisija torej sklepa, da IFB ni na novo ustanovljeno podjetje v smislu točke 7 smernic iz leta 1999.
- (290) V točki 3.2.2 smernic iz leta 1999 so navedeni pogoji za odobritev pomoči za prestrukturiranje. Ti pogoji so:
- načrt za prestrukturiranje mora omogočiti obnovev dolgoročne sposobnosti preživetja podjetja v smiselnem časovnem okviru;
  - treba je sprejeti ukrepe, da se, kolikor je mogoče, omili neugodne posledice pomoči za konkurente;
  - pomoč mora biti omejena na najnižjo možno vsoto za prestrukturiranje;
- Komisiji je treba redno pošiljati podrobna poročila, da lahko ta zagotovi ustrezno izvajanje načrta za prestrukturiranje;
- pomoč za prestrukturiranje se dodeli le enkrat.
- 4.2.2.1 Načrt za prestrukturiranje za obnovev sposobnosti preživetja podjetja
- (291) Smernice iz leta 1999 v zvezi z načrtom za prestrukturiranje za obnovev sposobnosti preživetja podjetja navajajo:
- „(31) Dodelitev pomoči je pogojena z izvajanjem plana prestrukturiranja, ki ga je potrdila Komisija za vse individualne pomoči.“
- (32) Plan prestrukturiranja, katerega rok za izvajanje mora biti čim krajši, mora obnoviti dolgoročno sposobnost preživetja podjetja v razumnem času in na podlagi realističnih predpostavk glede prihodnjih pogojev poslovanja. Pomoč za prestrukturiranje mora biti povezana z upravičenim planom prestrukturiranja, za katerega se zaveže zadevna država članica. Primerno podroben načrt je treba poslati Komisiji, priložiti pa je treba zlasti tržno poročilo. Izboljšanje sposobnosti preživetja je treba doseči zlasti z notranjimi ukrepi, ki jih vsebuje plan prestrukturiranja, in lahko temelji na zunanjih dejavnostih, kot so spremembe cen in povpraševanja, na katere podjetje nima večjega vpliva, če so tržne predpostavke na splošno priznane. Prestrukturiranje mora vključevati opustitev dejavnosti, ki bi povzročale izgubo tudi po prestrukturiranju.
- (33) Plan prestrukturiranja mora opisati okoliščine, ki so podjetje privedle v težave, ker predpostavljajo osnovo za ocenjevanje, in, ali so predlagani ukrepi primerni. Upoštevati mora med drugim tudi sedanje in prihodnje stanje ponudbe in povpraševanja na zadevnem trgu s proizvodi, predvidevati pa mora najboljši, najslabši in srednji potek nadaljnega poslovanja ter prednosti in slabosti podjetja. Podjetju mora omogočiti napredek k novi strukturi, ki mu bo nudila dolgoročno sposobnost preživetja in mu bo omogočila, da se postavi na lastne noge.

- (34) Plan mora potekati tako, da bo podjetje po prestrukturiranju lahko samo pokrilo vse stroške, vključno z amortizacijo in finančnimi bremenami. Pričakovana donosnost kapitala mora biti dovolj velika, da bo prestrukturiranemu podjetju omogočila samostojno konkuriranje na trgu.“
- (292) Komisija je v odločbi o sprožitvi postopka (točke 242 do 247) ugotovila, da je Belgija predložila načrt za prestrukturiranje, ki izpolnjuje pogoje iz smernic, in torej ni izrazila dvomov o tem merilu. Komisija po sprožitvi postopka ni prejela pripomb zainteresiranih strank, ki bi izpodbijale ta sklep.
- (293) Komisija ugotavlja, da je podjetje IFB znalo dokazati svojo sposobnost preživetja v svojem načrtu za prestrukturiranje, predstavljenem leta 2003, in z rezultati, ki jih je doseglo od takrat. Zato Komisija enako kot v odločbi o sprožitvi postopka (točka 271) sklepa, da je merilo „načrta za prestrukturiranje za obnovitev sposobnosti preživetja podjetja“ izpolnjeno.
- (294) Vendar, kot izhaja iz točke 290 te odločbe, načrt za prestrukturiranje, ki vzpostavlja sposobnost preživetja podjetja, ni zadosten pogoj; treba je tudi ugotoviti, da pomoč ne povzroča nedovoljenega izkrivljanja konkurence.
- 4.2.2.2 Preprečevanje nedovoljenega izkrivljanja konkurence
- (295) Smernice iz leta 1999 glede preprečevanja nedovoljenega izkrivljanja konkurence določajo (točke 35 do 39):
- „(35) Treba je sprejeti ukrepe, ki bodo čim bolj omilili škodljive učinke pomoči na konkurente. Drugače bo pomoč veljala za „nezdružljivo s skupnimi interesi“ in torej nezdružljivo s skupnim trgov.“
- (36) Ta pogoj je običajno postavljen kot omejitev prisotnosti, ki jo lahko ima podjetje na trgu ali na trgih po koncu obdobja prestrukturiranja. Če je velikost zadevnih trgov zanemarljiva na ravni Skupnosti in EGP ali če je delež trga, ki ga ima podjetje, zanemarljiv, se šteje, da ni nedovoljenega izkrivljanja konkurence. Običajno se ta pogoj uporablja za mala in srednje velika podjetja, razen če ni drugače določeno s pravili o državni pomoči v določenem sektorju.
- (37) Obvezna omejitev ali zmanjšanje prisotnosti podjetja na zadevnih trgih predstavlja kompenzacijski faktor v korist konkurentom. Omejitev mora biti sorazmerna s škodljivim učinkom pomoči in zlasti ustrezna pomenu podjetja na svojem trgu ali na svojih trgih. Komisija bo določila višino omejitve ali zmanjšanja na podlagi tržne raziskave, ki je priložena k planu prestrukturiranja in, če se je postopek že začel, na podlagi podatkov, ki jih pošljejo zainteresirane stranke. Zmanjšanje prisotnosti podjetja na trgu je treba izvajati v skladu s planom prestrukturiranja in s pogoji, ki so v njem določeni.
- (38) Potrebo po izravnalnih ukrepih je mogoče ublažiti, če bi takšno zmanjšanje ali omejitev lahko povzročilo izrazito poslabšanje strukture trga, na primer s posrednimi učinki ustvarjanja monopola ali resnih oligopolnih razmer.
- (39) Izravnalni ukrepi imajo lahko različne oblike glede na to, ali podjetje posluje na trgu, na katerem obstajajo presežki zmogljivosti ali ne. [...]“
- (296) Belgijski organi so pred odločbo o sprožitvi postopka pojasnili, da je družba IFB, da bi čim bolj omilila škodljive učinke pomoči na konkurente, sprejela dva ukrepa:
- umik svojih dejavnosti pretovarjanja iz Francije,
- zaprtje terminala v Bressouxu v Belgiji in prodajo deležev v terminalih v Bruslju in Zeebruggu v Belgiji.
- (297) Komisija je v odločbi o sprožitvi postopka (točke 252 do 265) izrazila dvome o tem, ali ti ukrepi zadostujejo za čim večjo omilitev škodljivih učinkov pomoči na konkurente. Ti dvomi so zadevali dva sektorja, v katerih je družba IFB nadaljevala svojo dejavnost, in sicer belgijski trg pretovarjanja in belgijski trg logistike.
- (a) **Belgijski trg pretovarjanja**
- (298) Oba ukrepa, navedena v dopisu o sprožitvi postopka (točka 260), zadevata belgijski trg pretovarjanja. Komisija je v dopisu o sprožitvi postopka (točke 262 do 264) izrazila dvom o tem, ali sta ta ukrepa zadostna, zlasti ker je družba TRW, katere delež naj bi družba SNCB vložila v družbo IFB, imela velike deleže v terminalih v Bruslju in Zeebruggu in ker ima družba IFB manjšinske deleže v veliko belgijskih terminalih.

- (299) Belgijska vlada je v odgovoru na dopis o sprožitvi postopka predstavila več argumentov, da bi zavrnila dvome Komisije. Najprej poudarja, da je imela družba IFB počasnejšo rast kot trg (4,1-odstotna rast za IFB, 10,7-odstotna rast za terminale v pristanišču v Antwerpnu, 12-odstotna rast za terminale v regiji ARA). Komisija meni, da je na podlagi te dodatne informacije mogoče sklepati, da se je pomen družbe IFB na trgu zmanjšal zaradi izvajanja načrta za prestrukturiranje.
- (300) Belgija je nato pokazala, da je družba IFB zmanjšala svojo zmogljivost na trgu pretovarjanja z 1,5 milijona TEU leta 2002 na 1,1 milijona TEU konec leta 2005. Komisija meni, da je to zmanjšanje zmogljivosti pomemben omiljitveni ukrep.
- (301) Nazadnje, Belgija je obvestila Komisijo, da se vložek TRW v družbo IFB ne bo izvedel. Komisija meni, da je ta zadnja sprememba pomembna, ker je povzročila, da zaprtje terminala v Bressoutu in prodaja deležev v Bruslju in Zeebruggeu vodita v dejansko zmanjšanje prisotnosti družbe IFB na belgijskem trgu pretovarjanja.
- (302) Komisija na podlagi teh argumentov in zaradi zmanjšanja tržnega deleža družbe IFB meni, da je Belgija dokazala, da so bili sprejeti zadostni ukrepi za čim večjo omilitev škodljivih učinkov pomoči na konkurente v sektorju pretovarjanja.
- (b) Belgijski trg logistike**
- (303) Komisija je v dopisu o sprožitvi postopka (točke 257 do 259) ugotovila, da predlagani ukrepi ne zadevajo trga logistike. Komisija je zato sklepala, da dejstva, da ni predlaganih ukrepov za trg logistike ter da se trg spreminja in da je družba IFB lahko znatno povečala svoj promet, vzbujajo dvom o tem, ali je Belgija čim bolj omejila škodljive učinke na konkurenco, kar zadeva logistične dejavnosti družbe IFB.
- (304) Belgijska vlada je v odgovoru na dopis o sprožitvi postopka predstavila pet argumentov, s katerimi naj bi dokazala, da je družba IFB v nasprotju s trditvami Komisije v odločbi o sprožitvi postopka sprejela zadostne ukrepe za omejitev izkrivljanja konkurence (za podrobnosti glej opis v delu 3 te odločbe, točke 177 do 187). Te argumente je mogoče povzeti tako:
- zmanjšanje zmogljivosti vagonov, ki jih izkorišča družba IFB, za 49 %;
  - tržni delež družbe IFB nižji od 5 %;
  - počasnejša rast kot rast trga (9,9 % za IFB v primerjavi z 12 % v povprečju za trg);
  - rast predvsem zaradi prevoza razsutega tovora, podsegmenta trga, na katerem je bila družba IFB pred letom 2002 komaj prisotna;
  - liberalizacija trga železniškega prevoza blaga od leta 2007 bo še povečala pritisk konkurence.
- (305) Komisija ugotavlja, da je pet argumentov, ki jih je predstavila belgijska vlada, prepričljivih. Glede prvega argumenta meni, da je belgijska vlada dokazala, da je družba IFB zmanjšala svojo logistično zmogljivost, s tem ko je za 49 % zmanjšala število vagonov, ki jih izkorišča, kar omogoča omejitvev izkrivljanja konkurence, ki ga povzročajo zadevni ukrepi. Kar zadeva drugi argument, se Komisija strinja z belgijsko vlado, da so se tržni deleži družbe IFB na trgu logistike zmanjšali v smislu člena 36 smernic iz leta 1999. Komisija v zvezi s tretjim argumentom meni, da pojasnila Belgije, da bi bolje osvetlila povečanje prometa družbe IFB, dokazujejo, da je družba IFB Logistics rasla počasneje kot njeni konkurenti in da je hitrejšo rast dosegla v podsektorju, v katerem je prisotnost družbe IFB le obrobna. Komisija glede četrtega argumenta meni, da odločitev o odprtju terminalov konkurentom, čeprav je bila verjetno sprejeta tudi zaradi ekonomskih razlogov, vseeno povzroča večje odprtje trgov, na katerih deluje družba IFB, in tako lahko omeji negativne učinke pomoči. Kar zadeva peti argument, Komisija priznava, da je položaj družbe IFB podoben položaju SNCF fret, ker IFB enako kot SNCF fret deluje v podsektorjih „železniškega prevoza“ in „kombiniranega prevoza“, ki sta v celoti liberalizirana od 1. januarja 2007⁽⁴⁸⁾.
- (306) Komisija sklepa, da je Belgija dokazala, da so bili sprejeti zadostni ukrepi za čim večjo omilitev škodljivih učinkov pomoči na konkurente v sektorju logistike.

⁽⁴⁸⁾ To popolno odprtje trgov, ki je določeno z Direktivo 91/440/ES, se je izvedlo s kraljevim odlokom z dne 13. decembra 2005.

(c) **Sklep**

- (307) Komisija sklepa, da so belgijski organi dokazali, da so sprejeli zadostne ukrepe za čim večjo omilitev škodljivih učinkov pomoči na konkurenta na obeh zadevnih trgih.

4.2.2.3 Na minimum omejena pomoč

- (308) Smernice iz leta 1999 glede omejevanja pomoči na minimum določajo (točke 40 do 41):

„(40) Znesek in intenzivnost pomoči je treba omejiti na minimum, ki bo še omogočil prestrukturiranje, ki ga je treba izvesti z vidika obstoječih finančnih virov podjetja, delničarjev ali poslovne skupine, kateri pripada. Upravičenci do pomoči bodo morali znatno prispevati k planu prestrukturiranja na osnovi lastnih virov, tudi s prodajo premoženja, ki ni nujno potrebno za preživetje podjetja, ali na osnovi zunanega financiranja po tržnih pogojih. Da bi omejili škodljivi vpliv, mora biti znesek ali oblika pomoči takšna, da podjetju ne bo ustvarjal presežkov gotovine, ki bi se lahko uporabili za agresivne dejavnosti, ki izkrivljajo trg in niso kot take povezane s procesom prestrukturiranja. V skladu s tem bo Komisija preučila stopnjo obveznosti podjetja po prestrukturiranju, vključno z razmerami po odlogu ali zmanjšanju dolgov podjetja, zlasti v okviru nadaljevanja poslovanja po kolektivnih postopkih v primeru insolventnosti, predvidenih po nacionalnem pravu. Pomoč tudi ne more financirati novih naložb, ki niso nujno potrebne za obnavljanje sposobnosti preživetja podjetja.

(41) *V vsakem primeru je treba Komisiji dokazati, da bo pomoč uporabljena le za obnavljanje sposobnosti preživetja podjetja in da prejemniku v času izvajanja plana prestrukturiranja ne bo omogočala širitve proizvodnih zmogljivosti, razen v primeru, da je nujno potrebna za obnavljanje sposobnosti preživetja in ne povzroča nedovoljenega izkrivljanja konkurence.*“

- (309) Torej je treba najprej preveriti, ali je pomoč omejena na minimum, in nato, ali je družba IFB vložila primeren lastni prispevek.

(a) **Omejitev pomoči na minimum**

- (310) Da bi dokazala, da je pomoč omejena na strogi minimum, belgijska vlada pojasnjuje, da je povečanje

kapitala omejeno na obnovev osnovnega kapitala družbe IFB, ki je postal negativen po izgubah, zabeleženih v letih 2001 in 2002, na višino, ki bi družbi omogočila obnovev sposobnosti preživetja. Kot je pojasnjeno v delu 2 te odločbe, bo stopnja solventnosti družbe IFB, se pravi razmerje med lastnimi sredstvi in obveznostmi, po povečanju kapitala znašala 35,6 %.

- (311) Komisija je v odločbi o sprožitvi postopka (točka 268) ugotovila, da je bilo povečanje kapitala za 20 milijonov EUR manjše od priporočila svetovalca MyKinseya v načrtu za prestrukturiranje; poleg tega je Komisija ugotovila (točka 268), da je stopnja solventnosti, ki jo je načrtovala družba IFB, nižja od stopnje solventnosti družb s terminali in tudi, čeprav nekoliko manj, od stopnje solventnosti družb z mešanimi dejavnostmi.

- (312) Vendar je ugotovila, da je ta stopnja višja od povprečja stopenj, zabeleženih v prevoznih družbah. Zato je sklepala, da nima na voljo zadostnih elementov, da bi dokončno ugotovila, ali je bila pomoč omejena na strogi minimum.

- (313) Komisija meni, da je treba za ugotovitev, da je pomoč omejena na minimum, najprej preveriti, ali stopnja solventnosti družbe IFB, ki bo ohranila svoje dejavnosti v Belgiji, ne presega povprečja njenih konkurentov, in nato, ali je družba IFB umaknila svoje udeležbe v Franciji s čim manjšimi stroški.

(i) *Stopnja solventnosti, ki ne presega povprečne stopnje konkurentov*

- (314) Belgija je v odgovoru na dopis o sprožitvi postopka predložila dodatne informacije. Najprej je izračunala stopnjo solventnosti šestih družb s terminali, ki so najbolj primerljive z družbo IFB, in stopnjo solventnosti šestih logističnih družb, ki so najbolj primerljive z družbo IFB. Nato je izračunala povprečje, tako da je ponderirala povprečne stopnje družb s terminali in logističnih družb glede na relativni delež teh dveh dejavnosti znotraj družbe IFB. Iz tega sledi, da je povprečna stopnja solventnosti 35,6 %, kar ustreza stopnji solventnosti družbe IFB po predvidenem povečanju kapitala.

- (315) Poleg tega je Belgija dokazala, da imata dva najbližja konkurenta družbe IFB, in sicer družbi Gosselin in Hupac, zelo podobni stopnji solventnosti (38,9 % oziroma 34,9 %).

(316) Komisija na podlagi dodatnih informacij, ki jih je predložila Belgija, in ker se je povečanje kapitala v primerjavi s prvotnim priporočilom 120 milijonov EUR v načrtu MyKinsey iz decembra 2003 zmanjšalo na 95,3 milijona EUR, sklepa, da je povečanje kapitala omejeno na to, kar je nujno potrebno.

(ii) *Umikanje udeležb v Franciji s čim manjšimi stroški*

(317) Kar zadeva dezinvestiranje hčerinskih družb družbe IFB v Franciji, je Komisija preverila tudi, ali je IFB pri umiku vedno izbrala najcenejšo možnost, da bi omejila stroške umika in torej pomoč na minimum.

(a) **Acimar**

(318) Sodno dezinvestiranje družbe Acimar s prisilno poravnavo je stalo 3,9 milijona EUR (glej del 2 te odločbe). Komisija ugotavlja, da je Belgija dokazala, da bi druga možnost, in sicer nadaljevanje dejavnosti, zahtevala, da družba IFB do konca leta 2005 financira letno izgubo iz poslovanja, ki bi predstavljal izgubo v skupnem znesku 10,8 milijona EUR, brez vsakršne gotovosti, da bo lahko izterjala terjatve v višini 3,9 milijona EUR, ki jih je bilo treba odpisati v okviru prisilne poravnave.

(319) Komisija zato sklepa, da je družba IFB izbrala najcenejšo možnost za Acimar.

(b) **NFTI-ou**

(320) Družba IFB je za družbo NFTI-ou, ki sta jo skupaj nadziral IFB in družba Port Autonome de Dunkerque, ki izkorišča terminale v pristanišču v Dunkerquu, preučila dve možnosti: nadaljevanje dejavnosti ali dezinvestiranje s prodajo svojega deleža. Dezinvestiranje je ustvarilo stroške v višini 18,5 milijona EUR (glej podroben opis v delu 2 te odločbe).

(321) Kar zadeva drugo možnost, se pravi, nadaljevanje dejavnosti, je Belgija v odgovoru dokazala, da bi to ustvarilo izgubo v višini 36,2 milijona EUR (glej podroben opis v delu 3 te odločbe).

(322) Glede na stroške teh dveh možnosti, Komisija meni, da je družba IFB izbrala najcenejšo.

(c) **IFB France**

(323) Prenos družbe IFB France, ki je nato postala družba AGEF, na NFTI-ou je stal 0,9 milijona EUR (glej podroben opis v delu 2 te odločbe). Poraja se vprašanje, ali ne bi bil stečaj družbe IFB France cenejši za IFB.

(324) Družba IFB bi morala kot v primeru prodaje opustiti terjatve do IFB France v vrednosti 0,8 milijona EUR. Belgija vseeno trdi, da bi stečaj ustvaril dodatne stroške. IFB ne bi mogla doseči prodajne cene v višini 0,1 milijona EUR, kar bi ustvarilo kapitalsko izgubo od njenega deleža, in IFB bi morala na podlagi francoske socialne zakonodaje plačati skupaj 0,8 milijona EUR 14 zaposlenim, ki bi izgubili zaposlitev zaradi stečaja.

(325) Komisija meni, da Belgija ni dokazala tveganja, da bo morala kriti obveznosti. Zato mora Komisija zavrniti ta argument.⁽⁴⁹⁾ Komisija torej sklepa, da je prenos družbe IFB France stal najmanj toliko, kot bi stalo nadaljevanje njenih dejavnosti.

(326) Komisija torej sklepa, da je družba IFB izbrala eno od dveh najcenejših možnosti.

(d) **Dry Port Dunkerque**

(327) Kar zadeva Dry Port Dunkerque, je bila sprejeta odločitev o likvidaciji družbe s predhodno prodajo dela sredstev, in sicer 8,6-odstotnega deleža v družbi NFTI-ou. To je stalo 7,9 milijona EUR (glej podroben opis v delu 2 te odločbe).

(328) V alternativnem scenariju, se pravi v primeru nadaljevanja dejavnosti, bi družba IFB morala financirati *letni cash-drain*, ki bi ga povzročile izgube družbe, kar bi predstavljalo dodatno obremenitev v višini 2,6 milijona EUR.

(329) Zato je bila likvidacija najcenejša možnost.

(e) **SSTD**

(330) Ob upoštevanju strateške odločitve o umiku s francoskega trga je bila odločitev o prodaji družbe SSTD za 0,2 milijona EUR (glej podroben opis zgoraj v delu 2) najugodnejša možnost za družbo IFB.

⁽⁴⁹⁾ Glej sodbo Sodišča z dne 14. septembra 1994 v zadevi Španija proti Komisiji, sodba, imenovana „Hytasa“ (C-278/92, C-279/92 in C 208/92, ZOdl., str. I-4103), točka 22, in odločbo Komisije z dne 22. julija 1998 v zadevi SDBO.

(f) **Sklep**

- (331) Komisija sklepa, da je družba IFB umaknila svoje udeležbe v Franciji z najmanjšimi možnimi stroški in da je bilo zato financiranje, ki ga je družba SNCB dodelila za financiranje tega dezinvestiranja, potrebnega za sposobnost preživetja preostalega dela družbe IFB, najnižje možno.

(b) **Lastni prispevek upravičenca**

- (332) Smernice iz leta 1999 v točki 40 določajo:

„Upravičenci do pomoči bodo morali znatno prispevati k planu prestrukturiranja na osnovi lastnih virov, tudi s prodajo premoženja, ki ni nujno potrebno za preživetje podjetja, ali na osnovi zunanjega financiranja po tržnih pogojih.“

- (333) Komisija je v dopisu o sprožitvi postopka (točka 270) ugotovila, da se zdi, da družba IFB glede na načrt za prestrukturiranje ni veliko prispevala k svojemu prestrukturiranju, in da zato dvomi, da je družba IFB zadostno prispevala k svojemu prestrukturiranju.
- (334) Belgija je v odgovoru na dopis o sprožitvi postopka podrobno pojasnila, kaj šteje za prispevke družbe IFB k svojemu prestrukturiranju (glej opis v delu 3 te odločbe, točke 194 do 201).
- (335) Komisija je sprejela naslednjo oceno na podlagi pojasnil Belgije:

(i) *Stroški prestrukturiranja*

- (336) Komisija najprej ugotovi skupne stroške prestrukturiranja, neto povečanje produktivnosti in zmanjšanje potreb po giblјivih sredstvih.

Neto stroški prestrukturiranja	
Neto izguba iz poslovanja	2,749
Izredni izdatki	0,032
Povečanje potrebe po giblјivih sredstvih	12,998
Nadomestna vlaganja v nefinančna osnovna sredstva	6,611
Vlaganja v finančne naložbe	1,882
Plačilo obresti podjetjem, razen SNCB	2,351
Vračilo finančnega dolga	16,599
Delno vračilo dolga in obresti do SNCB	81,7
Davčne obveznosti	0,077
Skupaj	125,56

- (337) Komisija v zvezi s tem meni, da je v skladu z njeno prakso odločanja⁽⁵⁰⁾ upravičeno upoštevati stroške, navedene v zgornji tabeli, namesto stroškov, kot jih je predstavila Belgija (glej tabelo v točki 184), predvsem zaradi naslednjih razlogov:

— izguba iz poslovanja („cash-drain“). Belgija je v stroške prestrukturiranja vključila 27,916 milijona EUR kot „bruto izgubo iz poslovanja“. Komisija meni, da je treba glede na njeno prakso odločanja⁽⁵¹⁾ v stroške prestrukturiranja vključiti samo neto izgubo iz poslovanja. Ti stroški se lahko dobijo tako, da se od bruto izgube iz poslovanja, nastale v obdobju prestrukturiranja (27,916 milijona EUR), odšteje povečanje produktivnosti v obdobju prestrukturiranja (25,167 milijona EUR). Zato je neto izguba iz poslovanja 2,749 milijona EUR;

— spremembe potrebe po giblјivih sredstvih. Belgija v delih „stroški“ in „lastni prispevek“ navaja spremembe potreb po giblјivih sredstvih.⁽⁵²⁾ V skladu s prakso odločanja Komisije⁽⁵³⁾ se za stroške prestrukturiranja upošteva samo neto povečanje potrebe po giblјivih sredstvih, ki znaša 12,998 milijona EUR⁽⁵⁴⁾;

— prenosi znotraj skupine. Belgija v stroške prestrukturiranja v rubriki „vlaganja v finančne naložbe“ vključuje prenose znotraj skupine, povezane s centralizacijo belgijskih deležev v skupini. Ti prenosi so bili naslednji: delnice družbe RKE (belgijsko podjetje, podrobno opisano v delu 2, točka 47, dopisa o sprožitvi postopka) v lasti družbe Haeger & Schmidt International (hčerinska družba v 100-odstotni lasti družbe IFB v Nemčiji, tudi podrobno opisana v točki 47 dela 2 dopisa o sprožitvi postopka) so bile prenesene v družbo IFB, ki jih ima v lasti neposredno in ne več posredno prek družbe Haeger & Schmidt International. Cena te transakcije je znašala 1,6

⁽⁵⁰⁾ Glej Odločbo Komisije z dne 5. decembra 2005 v zadevi ABX Logistics, spis C 53/03, točka 247.

⁽⁵¹⁾ Glej Odločbo Komisije z dne 5. decembra 2005 v zadevi ABX Logistics, spis C 53/03, točka 247.

⁽⁵²⁾ Povečanja pojasnjuje potreba po financiranju del, ki so v teku, ter kritju razlike med poslovnimi terjatvami in obveznostmi in ohranitvi zadostnih likvidnih sredstev na začetku obdobja prestrukturiranja. Do znižanj je prišlo na sredini in koncu obdobja prestrukturiranja. Tako je družba IFB v letih 2004 in 2005 sprostila približno 2,7 milijona EUR z zmanjšanjem svoje potrebe po giblјivih sredstvih. To je bilo mogoče zaradi izterjave zneska v višini 0,9 milijona EUR v giblјivih sredstvih združenja OCHZ ob prodaji 50-odstotnega deleža v tem združenju in tudi po skrajšanju plačilnega roka, odobrenega strankam od leta 2004 v primerjavi z letom 2003, v povezavi z nespremenjeno politiko plačevanja dobaviteljem.

⁽⁵³⁾ Glej Odločbo Komisije z dne 5. decembra 2005 v zadevi ABX Logistics, spis C 53/03, točka 247.

⁽⁵⁴⁾ Ta rezultat je bilo dosežen na naslednji način: 7,685 milijona EUR (povečanje v Belgiji) + 8,000 (povečanje v Franciji) – 2,687 milijona EUR (zmanjšanje), glej tabelo v delu 3, točka 184.

milijona EUR in se je plačala v gotovini v znesku 0,6 milijona EUR in z zmanjšanjem terjatev (tekoči račun) družbe IFB do družbe Haeger & Schmidt International za 1 milijon EUR.

Komisija meni, da se ta transakcija, ki je prenos znotraj skupine IFB, ne more upoštevati v stroških prestrukturiranja, saj je finančno nevtralna na ravni skupine. Stroškom 0,6 milijona EUR namreč ustreza izboljšani rezultat v višini 0,6 milijona EUR družbe Haeger & Schmidt International, ki je naveden v konsolidiranih računovodskih izkazih kot povečanje dobička.

(ii) *Financiranje s strani SNCB in lastna udeležba družbe IFB*

(338) Družba SNCB financira prestrukturiranje v višini 95,3 milijona EUR. Kot je dokazano v točkah 199 do 237, se to financiranje lahko pripiše Belgiji. Financiranje se bo izvedlo s pretvorbo posojila in terjatev, za katere je bil odobren plačilni rok, ter z njimi povezanih obresti v kapital.

(339) Smernice iz leta 1999 v nasprotju s točko 43 smernic iz leta 2004 ne izključujejo, da je lastni prispevek podjetja lahko sestavljen iz prihodnjega dobička. Komisija meni, da je lahko v okviru smernic iz leta 1999 prihodnji dobiček lastni prispevek, če ga je bilo mogoče napovedati ob pripravi načrta za prestrukturiranje.

(340) Družba IFB bo za prestrukturiranje najprej prispevala svoj dobiček, predviden za leta 2004, 2005 in 2006, ki bi moral skupaj znašati 10,5 milijona EUR. Kot je bilo že pojasnjeno, je napoved tega dobička temeljila na dejanskih elementih, ki jih je družba IFB poznala v času priprave načrta za prestrukturiranje, kot so sklenitev novih pomembnih pogodb, zmanjšanje stroškov dela zaradi zmanjšanja števila delovne sile, in sinergije, predvidene v načrtu za prestrukturiranje. Zato Komisija sklepa, da je bilo ta prihodnji dobiček mogoče napovedati v času priprave načrta za prestrukturiranje.

(341) Družba IFB bo poleg tega prispevala svoje finančne prihodke, ki izhajajo iz obresti, nabranih na bančnih računih družbe IFB, in skupaj znašajo 1,4 milijona EUR. Kot je opisano v točki 187, je bilo te prihodnje prihodke mogoče napovedati v času priprave načrta za prestrukturiranje.

(342) Družba IFB bo s prodajo „nefinančnih“ osnovnih sredstev zasebnim podjetjem prispevala znesek v višini 4,771 milijona EUR. Brez prodaje različnih sredstev v razmeroma omejenem obsegu, ki skupaj znašajo 0,271 milijona EUR, je ta del prispevka sestavljen predvsem iz dezinvestiranja sredstev, uporabljenih v terminalu OCHZ, v letu 2004. Solastniške pravice (50 %) do teh

sredstev, ki jih uporablja OCHZ, so se prenesle za ceno 4,5 milijona EUR.

(343) Družba IFB je s prodajo „finančnih“ naložb, se pravi s prodajo manjšinskih deležev zasebnim podjetjem, zbrala 9,287 milijona EUR. Ti prihodki so se ustvarili z dezinvestiranjem

— družb Autocare Europe in IFB France v letu 2003,

— združenja OCHZ, družb Brussels Port Invest SA in Brussels Terminal Intermodal SA v letu 2004 ter

— družbe CNC Ferry Boats Intermodal v letu 2005.

Kot je opisano v točki 187, je bilo te prihodnje prihodke mogoče napovedati v času priprave načrta za prestrukturiranje.

(344) Komisija meni, da je Belgija dokazala, da je družba IFB s prodajo zasebnim podjetjem, ki so našeta zgoraj, zmanjšala svoje dejavnosti na glavne dejavnosti.

(345) S posojili, najetimi pri zasebnih kreditnih ustanovah, je družba IFB lahko zbrala 3,3 milijona EUR v letih 2003 in 2006. Ta posojila so bila podrobno opisana v točkah 75 do 79 odločbe o sprožitvi postopka. Pridobila jih je po tržnih pogojih in brez poročstva družbe SNCB ali Belgije bančnim ustanovam.

(346) Nazadnje, družba IFB prispeva znesek v višini 1,105 milijona EUR, ki izvira iz izrednih prihodkov. Ti izredni prihodki ustrezajo kapitalskemu dobičku, ustvarjenemu s prodajo nefinančnih osnovnih sredstev (predvsem vagonov EAOS in vozniških sredstev na terminalih).

(347) Komisija sklepa, da lastni prispevek družbe IFB k stroškom njenega prestrukturiranja znaša 24,927 milijona EUR. Naslednja tabela povzema vse prispevke družbe IFB:

Dobiček v letih 2004 do 2006	10,429
Finančni prihodki	1,368
Prodaja nefinančnih osnovnih sredstev	4,771
Prodaja finančnih naložb	9,287
Posojila, najeta pri zasebnih bankah	3,300
Izredni prihodki	1,105
Skupaj	30,26

Sklep o lastnem prispevku

- (348) Če povzamemo, skupne stroške za prestrukturiranje družbe IFB, ki znašajo 125,56 milijona EUR, v višini 95,3 milijona EUR oziroma 76 % je plačala družba SNCB. To financiranje se lahko pripiše Belgiji. 30,26 milijonov EUR oziroma 24 % teh stroškov je nosila družba IFB sama.
- (349) Komisija v tem primeru opozarja, da smernice iz leta 1999 ne nalagajo minimalne stopnje lastnega prispevka, ampak samo znaten prispevek. Vendar če nove smernice iz leta 2004, ki se ne uporabljajo v tem primeru, zahtevajo lasten prispevek, ki je višji od 50 %, se Komisiji zdi potrebno opozoriti na posebne težave okoliščin prestrukturiranja (od katerega je neposredno odvisnih 250 delovnih mest v Belgiji), obseg zmanjšanja zmogljivosti (zmanjšanje števila železniških vagonov za 49 %, prenos več terminalov) in obseg kombiniranega prevoza, trga, na katerem je družba IFB predvsem dejavna, v prometni politiki Evropske unije.
- (350) Komisija sklepa, da je udeležba v višini 24 % v teh okoliščinah znatna udeležba glede na velikost družbe IFB in njen porazen finančni položaj pred prestrukturiranjem.

4.2.2.4 Letno poročilo in „enkrat in zadnjič“

- (351) Smernice iz leta 1999 v točkah 45 in 48 določajo:
- „(45) Komisija mora imeti možnost, da preveri, ali se plan prestrukturiranja izvaja pravilno. To doseže tako, da ji zadevne države članice pošiljajo redna in natančna poročila.
- (48) Da podjetja ne bi neupravičeno prejela pomoči, se pomoč za prestrukturiranje lahko dodeli samo enkrat. V prilastitvi načrtovane pomoči za prestrukturiranje Komisiji morajo države članice navesti, ali je zadevno podjetje v preteklosti že prejelo pomoč za prestrukturiranje, vključno s pomočjo, ki je bila dodeljena pred začetkom veljavnosti teh smernic in z nepriglašeno pomočjo. Če je podjetje prejelo pomoč in če je do konca obdobja prestrukturiranja preteklo manj kakor 10 let ali če je bilo izvajanje plana ustavljeno, bo Komisija navadno dovolila nadaljnjo pomoč za prestrukturiranje

ranje le v izjemnih in nepredvidljivih okoliščinah, za katere podjetje ni odgovorno. Nepredvidljive okoliščine so tiste, ki jih nikakor ni bilo mogoče predvideti pri pripravi plana prestrukturiranja.“

- (352) Kot je že bilo ugotovljeno v odločbi o sprožitvi postopka (točka 271), se je belgijska vlada strinjala, da Komisiji pošlje letno poročilo, da bi ta lahko ocenila, ali je bil načrt za prestrukturiranje izveden v skladu z zavezami, ki so jih sprejeli belgijski organi.
- (353) Prav tako je v odločbi o sprožitvi postopka (točka 271) ugotovljeno, da se je merilo „enkrat in zadnjič“ upoštevalo.

5. SKLEPI

- (354) Komisija ugotavlja, da je Belgija nezakonito izvedla del zadevnih ukrepov v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe. Vendar je preučitev ukrepov pokazala, da deloma niso pomoč in da so v preostalem združljivi s skupnim trgom –

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Financiranje prestrukturiranja dejavnosti družbe InterFerryBoats SA v Belgiji in financiranje dezinvesticij dejavnosti družbe InterFerryBoats SA v Franciji v višini 95,3 milijona EUR s strani Société nationale des chemins de fer belges, ki se lahko pripiše Belgiji in ga je ta izvedla, je državna pomoč za prestrukturiranje, ki je združljiva s skupnim trgom.

Člen 2

Ta odločba je naslovljena na Kraljevino Belgijo.

V Bruslju, 24. aprila 2007

Za Komisijo
Jacques BARROT
Podpredsednik

ODLOČBA KOMISIJE

z dne 4. junija 2008

o državni pomoči C 41/05, ki jo je Madžarska dodelila v obliki sporazumov o nakupu električne energije

(notificirano pod dokumentarno številko C(2008) 2223)

(Besedilo v madžarskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2009/609/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

Komisija posumila, da SNEE vključujejo nezakonite elemente državne pomoči.

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti prvega pododstavka člena 88(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim strankam, naj predložijo svoje pripombe v skladu z zgoraj navedenimi določbami⁽¹⁾ in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

(1) Z dopisom z dne 31. marca 2004, evidentiranim istega dne, so madžarski organi obvestili Komisijo o Uredbi vlade 183/2002 (VIII.23.)⁽²⁾ v okviru postopka iz pododstavka 1(c) odstavka 3 Priloge IV k Pogodbi o pristopu Češke republike, Estonije, Cipra, Latvije, Litve, Madžarske, Malte, Poljske, Slovenije in Slovaške k Evropski uniji („začasni postopek“). Priglašena uredba določa sistem nadomestil za stroške, ki jih je imel grosist za dobavo električne energije, ki je v lasti države (*közüzemi nagykereskedelmi engedélyes*), podjetje Magyar Villamos Művek Zrt. (v nadaljevanju „MVM“). Komisija je evidentirala obvestilo pod številko primera državne pomoči HU 1/2004.

(2) Madžarski organi so s Komisijo izmenjali več uradnih pisem v zvezi z ukrepom⁽³⁾. Komisija je prejela tudi pripombe tretjih oseb⁽⁴⁾. Med začasnim postopkom je Komisija ugotovila, da je madžarski veleprodajni trg z električno energijo v bistvu temeljil na dolgoročnih sporazumih o nakupu električne energije (v nadaljevanju: SNEE) med MVM in določenimi proizvajalci električne energije. Na podlagi takrat dostopnih informacij je

(3) Z dopisom z dne 13. aprila 2005, evidentiranim 15. aprila 2005, so madžarski organi umaknili uradno objavo Uredbe vlade 183/2002. Komisija je 4. maja 2005 v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES⁽⁵⁾ (v nadaljevanju: Postopkovna uredba), na lastno pobudo evidentirala dokument o državni pomoči (številka NN 49/05), ki se nanaša na SNEE.

(4) Z dopisom z dne 24. maja 2005 (D/54013) je Komisija madžarske organe zaprosila za dodatne informacije. Odgovor z dne 20. julija 2005 je Komisija evidentirala 25. julija 2005. Madžarski organi so dodatne informacije predložili z dopisom z dne 28. septembra 2005, evidentiranim 30. septembra 2005.

(5) Z dopisom z dne 9. novembra 2005 je Komisija obvestila Madžarsko, da bo začela postopek iz člena 88(2) Pogodbe ES v zvezi s SNEE (v nadaljevanju: Sklep o začetku postopka). Sklep o začetku postopka je bil objavljen v Uradnem listu Evropske unije⁽⁶⁾.

(6) V Sklepu o začetku postopka je Komisija izrazila svoje dvome glede skladnosti SNEE s skupnim trgom in pozvala zainteresirane stranke, naj predložijo svoje pripombe.

(7) Po prošnji za podaljšanje roka za oddajo pripomb, ki jo je prejela Komisija⁽⁷⁾, je Madžarska posredovala svoje pripombe glede Sklepa o začetku postopka dne 31. januarja, Komisija pa jih je evidentirala 1. februarja 2006.

⁽¹⁾ UL C 324, 21.12.2005, str. 12.

⁽²⁾ Uredba vlade 183/2002 (VIII.23.) o podrobnih pravilih za opredelitev in upravljanje naseljenih stroškov.

⁽³⁾ Dopisa madžarskih organov z dne 4. junija 2004, evidentiranega istega dne, in z dne 20. oktobra 2004, evidentiranega 21. oktobra 2004.

⁽⁴⁾ Dopis elektrarne AES-Tisza Erőmű Kft z dne 21. decembra 2004.

⁽⁵⁾ UL L 83, 27.3.1999, str. 1.

⁽⁶⁾ UL C 324, 21.12.2005, str. 12.

⁽⁷⁾ Prošnja z dne 14. decembra 2005, ki jo je Komisija prejela 20. decembra 2005.

- (8) Po številnih prošnjah za podaljšanje roka za oddajo pripomb, ki jih je prejela Komisija ⁽⁸⁾, je Komisija evidentirala pripombe tretjih strank kot sledi: pripombe, ki jih je poslal MVM dne 11. januarja 2006; pripombe, ki jih je poslala tretja stranka, ki je zahtevala, da se njena identiteta ne razkrije, dne 20. januarja 2006; pripombe, ki jih je poslala elektrarna Marta dne 20. januarja in 6. marca 2006; pripombe, ki jih je poslala banka [...] dne 10. februarja 2006; pripombe, ki jih je poslala elektrarna AES-Tisza 13. in 14. februarja 2006; pripombe, ki jih je poslala banka [...] dne 13. februarja 2006; pripombe, ki sta jih poslala Electrabel S.A. in njegova podružnica elektrarna Dunament dne 14. februarja 2006; pripombe, ki jih je poslala elektrarna Budapest dne 21. februarja 2006; ter pripombe, ki jih je poslala elektrarna Csepel dne 21. februarja 2006.
- (9) Po potrditvi madžarskih organov, da bodo zaupno obravnavali informacije, ki so jih v okviru tega postopka poslale tretje stranke ⁽⁹⁾, je Komisija posredovala zgornje pripombe Madžarski z dopisom z dne 25. aprila 2006.
- (10) Madžarski organi so posredovali prvi del svojih opažanj glede pripomb tretjih strank z dopisom z dne 28. junija 2006, evidentiranim 29. junija 2006, drugi del pa z dopisom z dne 24. julija 2006, evidentiranim 25. julija 2006.
- (11) Ob upoštevanju načrtovanih sprememb zakonodaje v energetske sektorju na Madžarskem je komisar Kroes 17. oktobra 2006 ministru Kóka poslal dopis, v katerem je madžarsko vlado opomnil, naj v novi zakonodaji uredi vprašanje glede SNEE in možnih kompenzacijskih ukrepov v skladu z zakonodajo EU.
- (12) Podjetje AES-Tisza je dne 19. decembra 2006 poslalo nadaljnje pripombe, v katerih je podalo svojo pritožbo glede več vidikov postopka Komisije,
- (13) Z dopisoma z dne 21. novembra 2006 (evidentiranim 23. novembra 2006) in 15. januarja 2007 (evidentiranim istega dne) ter na sestankih s Komisijo dne 18. decembra 2006 in 8. marca 2007 so madžarski organi potrdili svoj namen glede uvedbe zakonodajnih sprememb v zvezi z liberalizacijo energetskega sektorja in spremembe obstoječih razmer na veleprodajnem trgu z električno energijo.
- (14) Komisija je dne 23. aprila 2007 poslala zahtevo po dodatnih informacijah. Madžarska je odgovorila 5. junija 2007 in poslala dodatne informacije dne 6. avgusta 2007.
- (15) Z dopisom z dne 4. maja 2007 so madžarski organi Komisijo obvestili, da pripravljajo delovni odbor, ki bo z vsemi zadevnimi proizvajalci vodil pogajanja glede ukinitve ali korenite spremembe SNEE. V skladu s tem je vlada 11. maja 2007 sprejela Odločbo št. 2080/2007 (V.11.) o dolgoročnih sporazumih o nakupu električne energije v energetske sektorju ⁽¹⁰⁾, ter tako vzpostavila prej omenjeni delovni odbor (ki mu predseduje Urad ministrskega predsednika) z namenom takojšnje razrešitve težave s SNEE v skladu z določili EU o državni pomoči, in odredila odprtje uradnih pogajanj v zvezi s tem z zadevnimi proizvajalci električne energije. Z dopisom z dne 3. julija 2007 so madžarski organi obvestili Komisijo o rezultatih prvih pogajanj, ki so potekala junija 2007.
- (16) V okviru procesa liberalizacije je bil 2. julija 2007 objavljen nov zakon o električni energiji ⁽¹¹⁾, ki je delno začel veljati 15. oktobra 2007 in delno 1. januarja 2008. Z dopisom z dne 25. julija 2007 so madžarski organi obvestili Komisijo o dosežkih novega zakona o električni energiji glede odpiranja madžarskega trga z električno energijo. Kljub temu pa novi zakon ni spremenil samih SNEE, ki so ostali enaki in so še naprej veljali med MVM in proizvajalci električne energije, ki so navedeni v Sklepu o začetku postopka.
- (17) Z dopisom z dne 26. julija 2007 je Komisija madžarskim organom posredovala nadaljnja vprašanja.
- (18) 7. septembra 2007 je Komisija evidentirala dopis madžarske vlade s prošnjo za podaljšanje časovnega roka, v katerem bi uspešno zaključili pogajanja s proizvajalci.
- (19) 24. septembra in 31. oktobra 2007 je Komisija evidentirala odgovore Madžarske na njena vprašanja z dne 26. julija 2007.
- (20) 14. decembra 2007 je Komisija v skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 659/1999 (v nadaljevanju „Postopkovna uredba“), madžarskim organom poslala opomnik, v katerem je navedla vprašanja, glede katerih še vedno ni prejela vseh informacij. Madžarski organi so odgovorili z dopisom z dne 16. januarja 2008.
- (21) Ker podjetji Dunament in AES-Tisza nista zagotovili vseh informacij, so madžarski organi zatrjevali, da niso mogli oblikovati popolnega odgovora na vprašanja Komisije.

⁽⁸⁾ Prošnje, evidentirane 9. januarja 2006 (Budapesti Erőmű), 16. januarja 2006 (AES-Tisza, [...] ^(*)), 17. januarja 2006 (Electrabel), 19. januarja 2006 [...] in 20. januarja 2006 (Csepeli Erőmű), ki jih je Komisija prejela z dopisi z dne 13., 18., 20., in 24. januarja ter 27. februarja 2006.

^(*) Podatki, ki so predmet obveznosti varovanja poslovne skrivnosti, so v besedilu Odločbe označeni z znakom [...].

⁽⁹⁾ Dopis, evidentiran 3. aprila 2006.

⁽¹⁰⁾ 2080/2007 (V.11.) Korm. Határozat a villamos energia iparban kötött hosszú távú szerződéses rendezéséről.

⁽¹¹⁾ Akt LXXXVI iz leta 2007.

- (22) Na podlagi omenjenega je Komisija 15. februarja 2008 sprejela odredbo o informacijah, v kateri je Madžarski odredila, naj v roku petnajstih dni zagotovi podatke, ki so navedeni v odločbi.
- (23) 27. februarja je elektrarna Dunament Komisiji poslala kopijo svojega odgovora madžarskim organom in pojasnila vzroke, zaradi katerih ni mogla odgovoriti na zastavljena vprašanja. Madžarski organi so odgovorili 4. in 13. marca 2008. V odgovor na izrecno prošnjo elektrarne Dunament so madžarski organi v svojem odgovoru priložili dopise, ki jih je elektrarna Dunament poslala Ministrstvu za finance in Madžarskemu uradu za energetiko dne 14. maja 2007, 21. avgusta 2007, 13. septembra 2007, 7. decembra 2007, 14. januarja 2008 in 20. februarja 2008. Madžarski organi na začetni stopnji Komisiji niso posredovali kopije omenjenih dopisov⁽¹²⁾; vendar pa so v svoje odgovore na vprašanja Komisije med postopkom vključili vse informacije, ki so se jim zdele pomembne.
- (24) Iz odgovorov madžarskih organov je razvidno, da podjetje AES-Tisza Madžarski ni odgovorilo. AES-Tisza je dne 10. marca 2008 po faksu poslal dopis komisarju Kroesu, v katerem je pojasnil, da so madžarski organi že prejeli vse potrebne informacije, ki jih je zahtevala Komisija.
- (25) Madžarski organi so v svojem odgovoru z dne 13. marca 2008 na podlagi informacij, ki so jim bile na voljo, poslali Komisiji zadevne podatke glede vprašanj od (1)(a) do (d) iz Poglavlja III odredbe o informacijah. Vendar pa niso predložili dodatnih podatkov, ki bi se nanašali na vprašanje, ki je bilo zastavljeno v okviru točke (1)(e) Poglavlja III odredbe o informacijah glede naložb zgoraj omenjenih proizvajalcev električne energije.
- (26) Glavni del informacij, ki so se izmenjale v obdobju od evidentiranja primera HU1/2004 je povezanih z razlago in neposredno uporabo obvestila Komisije, ki se nanaša na metodologijo za analizo državne pomoči, povezane z nasledlimi stroški („Metodologija za nasedle stroške“)⁽¹³⁾. Na podlagi dokumentov, posredovanih v zadevnem postopku, bi lahko sklepali, da so madžarski organi načrtovali uvedbo sistema nadomestil za nasedle stroške, katerih ocena bi lahko bila vključena v to odločbo. Posledično so se v zadevnem postopku odvijali številni pogovori med Komisijo in madžarskimi organi glede podrobnosti o sistemu nadomestil, ki bi ga Madžarska lahko sprejela in bi izpolnjeval merila te metodologije.
- (27) Navkljub tehničnim pogovorom o možnem prihodnjem mehanizmu nadomestil madžarski organi do datuma te odločbe Komisiji še vedno niso predložili celovitega mehanizma za nadomestila, ki bi ga uradno potrdila madžarska vlada. Z dopisom z dne 13. marca 2008 so madžarski organi izrecno potrdili, da trenutno ne želijo dodeliti nadomestila za nasedle stroške, vendar pa so si pridržali pravico do kasnejše dodelitve takšnega nadomestila določenim proizvajalcem električne energije.
- (28) Komisija je z dopisom z dne 7. aprila 2008 madžarsko vlado zaprosila za potrditev nekaterih podatkov. Madžarski organi so zahtevane informacije predložili z dopisom, evidentiranim 22. aprila 2008.
- (29) Z dopisom z dne 20. maja 2008 so madžarski organi Komisijo obvestili, da so podpisniki dne 31. marca 2008 prekinili SNEE elektrarne Paks. Kljub temu, da sta elektrarni Csepel in Pannon aprila 2008 podpisali sporazum o prenehanju, je datum začetka veljavnosti omenjenih sporazumov na dan te odločbe še vedno odvisen od odobritve delničarjev in bančnih ustanov.
- Drugi zadevni postopki, ki jih je treba še izvesti**
- (30) Sklep o začetku postopka je elektrarna Budapest izpodbijala že pred sodiščem prve stopnje s pritožbo, vloženo 3. marca 2006 in evidentirano kot zadeva T-80/06. 6. junija 2006 je elektrarna Csepel prosila za dovoljenje za posredovanje pri postopku v podporo elektrarne Budapest. Dovoljenje je bilo dodeljeno z odredbo sodišča 11. marca 2008.
- (31) Nadalje je treba izvesti dva mednarodna arbitražna postopka na Mednarodnem centru za reševanje investicijskih sporov v Washingtonu D.C., ki sta ju proti Republiki Madžarski sprožili podjetja za proizvodnjo elektrike [...] in [...], obe delničarja elektrarn v okviru SNEE na Madžarskem. Postopki temeljijo na uredbah o zaščiti naložb, ki so vključene v Pogodbo o energetski listini.

2. OPIS UKREPA

Zgodovinsko ozadje SNEE

⁽¹²⁾ Z izjemo dopisov z dne 7. decembra 2007 in 14. januarja 2008.

⁽¹³⁾ Sprejela Komisija dne 26. julija 2001. Metodologija je na voljo na spletni strani Komisije http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/specific_rules.html

(32) Od 31. decembra 1991 do 31. decembra 2002 je bil madžarski trg z električno energijo organiziran okoli „pooblaščenega kupca“, podjetja Magyar Villamos Művek (MVM). 99,9 % MVM je v lasti države, med

njegove dejavnosti pa spadajo pridobivanje električne energije, veleprodaja, prenos in maloprodaja. V okviru modela „pooblaščenega kupca“ lahko proizvajalci električne energije dobavljajo električno energijo samo neposredno MVM (razen če je MVM prekinil pogodbo s podjetji, ki se ukvarjajo z regionalno distribucijo) in MVM je edino podjetje, ki je pooblaščen za oskrbo z električno energijo podjetij za regionalno distribucijo. V okviru Zakona XLVIII iz leta 1994 o električni energiji („Zakon o električni energiji I“) je moral MVM zagotoviti varnost dobave električne energije na Madžarskem po najnižji možni ceni.

- (33) Zakon CX iz leta 2001 o električni energiji („Zakon o električni energiji II“, ki nadomešča Zakon o električni energiji I) je začel veljati 1. januarja 2003. Vzpostavlja dvojni model madžarskega trga električne energije, ki je veljal do 1. januarja 2008, ko je začel veljati Zakon LXXXVI iz leta 2007 o električni energiji („Zakon o električni energiji II“, ki nadomešča Zakon o električni energiji II). V okviru omenjenega dvojnega modela sta obstajala segment javne porabe in konkurenčni segment, upravičeni kupci (področje, ki se je postopoma večalo) pa so se lahko preusmerili na konkurenčni segment. V segmentu javne porabe je MVM ostal edini prodajalec na debelo, medtem ko so se v segmentu prostega trga pojavili tudi drugi trgovci. Z Zakonom o električni energiji III je prenehal obstajati segment javne porabe, vendar so se kljub temu ohranile stranke iz gospodinjstev in nekatere komercialne stranke – kot to dopušča Druga direktiva o električni energiji ⁽¹⁴⁾ – v okviru obveznosti zagotavljanja univerzalnih storitev.
- (34) Zakon o električni energiji I je zahteval, da MVM oceni celotno povpraševanje po električni energiji v državi in vsaki dve leti pripravi nacionalni načrt za gradnjo elektrarn (*Országos Erőműépítési Terv*). Načrt je bilo treba kasneje posredovati madžarski vladi in parlamentu, ki sta ga nato sprejela.
- (35) Iz Zakona o električni energiji I in ugotovitev madžarske vlade je razvidno ⁽¹⁵⁾, da so bili sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja prednostni cilji na madžarskem trgu z električno energijo varnost dobave po najnižji možni ceni, modernizacija infrastrukture, zlasti glede prevladujočih standardov okoljevarstva, in potrebna rekonstrukcija energetskega sektorja. Z namenom doseganja omenjenih splošnih ciljev so bili tujim investitorjem predlagani dolgoročni sporazumi o nakupu, ki bi investitorje zavezali k naložbam v gradnjo in modernizacijo elektrarn na Madžarskem. SNEE so na eni strani podpisali proizvajalci električne energije, na drugi strani pa podjetje MVM.

SNEE

- (36) SNEE med MVM in posameznimi elektrarnami ⁽¹⁶⁾ so vzpostavili portfelj uravnotežene proizvodnje, ki je omogočal, da je MVM izpolnjeval svojo obveznost zagotavljanja varnosti dobave. MVM omogočajo, da zadosti tako povpraševanju po osnovni obremenitvi (elektrarne na lignit in jedrske elektrarne) kot tudi obremenitvi ob konični porabi (plinske elektrarne).
- (37) SNEE od proizvajalcev električne energije zahtevajo, da ustrezno vzdržujejo in upravljajo svoje obrate. Za MVM rezervirajo vse ali večino zmogljivosti proizvodnje elektrarne (MW). Dodelitev zmogljivosti ni odvisna od dejanske porabe elektrarne. Ko so rezervirane zmogljivosti presežene, SNEE zahteva od MVM, da od vsake izmed elektrarn kupi določene najmanjše količine električne energije (MWh).
- (38) Nekateri SNEE vključujejo tako imenovane „sistemske storitve“ ⁽¹⁷⁾ v primeru, da imajo elektrarne tehnične zmogljivosti in jih lahko nudijo, MVM pa jih omogoča sistemskemu operaterju MAVIR.
- (39) SNEE, ki so bili podpisani v letih 1995–1996 (sedem od desetih SNEE v okviru presoje), so bili dodeljeni zaradi privatizacije elektrarn. SNEE so bili osnovani po modelu sporazumov, ki ga je zasnovalo mednarodno pravno podjetje na zahtevo madžarske vlade. Za podpis omenjenih SNEE ni bilo razpisnega postopka. Razpisni postopek se je izvedel za privatizacijo elektrarn. SNEE (podpisani pred privatizacijo) so bili del privatizacijskega svežnja. Nekatere izmed omenjenih sporazumov (večinoma sporazumi Mátra, Tisza in Dunament) so podpisniki po privatizaciji delno spremenili.
- (40) SNEE elektrarne Csepel je bil podpisan leta 1997 in je sledil nekoliko drugačnemu modelu. Kljub temu pa tudi v tem primeru ni bilo razpisnega postopka in podpis SNEE je bil na podoben način povezan s privatizacijo elektrarne.
- (41) SNEE elektrarne Ujpest (enega izmed treh obratov elektrarne Budapest) je bil podpisan leta 1997, prav tako brez posebnega razpisnega postopka.
- (42) Samo SNEE elektrarne Kispest (še en, zastarel, obrat elektrarne Budapest, ki je bil takrat temeljito preurejen) je bil podpisan leta 2001 kot posledica razpisnega postopka.

⁽¹⁴⁾ Direktiva 2003/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo in razveljavitvi Direktive 96/92/ES (UL L 176, 15.7.2003, str. 37).

⁽¹⁵⁾ Pripombe z dne 20. julija 2005, evidentirane 25. julija 2005.

⁽¹⁶⁾ V nekaterih primerih so obstajali ločeni SNEE za različne proizvodne bloke elektrarn, kot npr. za elektrarno Mátra in Dunament.

⁽¹⁷⁾ Kot npr. izravnalna energija, terciarne rezerve, zmožnost zagona brez zunanjega vira napajanja itd.

- (43) Od leta 2000 do 2004 so zmogljivosti, rezervirane s SNEE, pokrivalo približno 80 % celotnega madžarskega povpraševanja po električni energiji (MW). Od leta 2005 do datuma te odločbe je bil delež okoli 80–70 %. Pričakovano je bilo, da se bo delež v obdobju med letoma 2011 in 2024 postopoma znižal ⁽¹⁸⁾.
- (44) Od skoraj dvajset podpisanih SNEE med letoma 1995 in 2001 jih je bilo na dan pristopa Madžarske k EU (1. maja 2004) veljavnih še deset.
- (45) Ta odločba se nanaša samo na tiste SNEE, ki so bili veljavni 1. maja 2004. Ne vključuje SNEE, ki so se iztekli pred tem datumom. Čeprav so nekatere SNEE (glej

uvodno izjavo 29) podpisniki zaključili pred aprilom 2008, jih ta odločba vključuje ter presoja njihovo naravo glede državne pomoči in skladnosti s skupnim trgom v obdobju med 1. majem 2004 in njihovim datumom izteka (april 2008).

Elektrarne v okviru SNEE in trajanje SNEE

- (46) Elektrarne v okviru SNEE, ki jih vključuje ta odločba, so navedene na spodnjem seznamu. Navedeno trajanje se nanaša na prvotno načrtovani datum prenehanja veljavnosti SNEE, kot je bil določen v samih SNEE.

Tabela 1:

Pregled podjetij proizvajalcev v okviru SNEE, večinskih delničarjev in trajanje SNEE

Naziv podjetja proizvajalca	Skupina večinskih delničarjev	Elektrarna v okviru SNEE	Trajanje SNEE
Budapesti Erőmű Rt.	EDF	Kelenföldi Erőmű	1996–2011
		Újpesti Erőmű	1997–2021
		Kispesti Erőmű	2001–2024
Dunamenti Erőmű Rt.	Electrabel	Dunament F bloki	1995–2010 (podpisan leta 1995, začel veljati leta 1996)
		Dunament G2 blok	1995–2015 (podpisan leta 1995, začel veljati leta 1996)
Mátraai Erőmű Rt.	RWE	Mátraai Erőmű	1995–2022 (začetno trajanje do leta 2015, leta 2005 podaljšan do leta 2022)
AES-Tisza Erőmű Kft.	AES	Tisza II Erőmű	1995–2016 (podpisan leta 1995, začel veljati leta 1996) ([...])
Csepeli Áramtermelő Kft.	ATEL	Csepel II Erőmű	1997–2020 (podpisan leta 1997, začel veljati leta 2000)
Paksi Atomerőmű Rt.	MVM	Paksi Atomerőmű	1995–2017 (*) (podpisan leta 1995, začel veljati leta 1996)
Pannonpower Holding Rt.	Dalkia	Pécsi Erőmű	1995–2010 (podpisan leta 1995, začel veljati leta 1996)

(*) Zaključen s skupnim sporazumom marca 2008.

⁽¹⁸⁾ Te stopnje temeljijo na izračunu rezerviranih proizvodnih zmogljivosti (MW) in ne na količini prodane električne energije (MWh). Madžarski organi so jih Komisiji posredovali z dopisom z dne 4. junija 2004. Iste številke so navedene v poročilu o raziskavi madžarskega trga z električno energijo, ki jo je izvedel madžarski organ za konkurenco (15. maja 2006).

Cene

- (47) V Uredbi vlade 1074/1995. (VIII.4.) o uravnavanju cen električne energije se je vlada obvezala, da bo od 1. januarja 1997 (začetek t. i. prvega cikla uravnavanja cen) „poleg kritja upravičenih operativnih stroškov, z veleprodajnimi in maloprodajnimi cenami zagotavljala 8-odstotni dobiček na lastniški kapital“. Vlada je tako zagotovila 8-odstotno stopnjo dobička na kapital elektrarnam v okviru SNEE.
- (48) Od 1. januarja 2001 (začetek drugega cikla uravnavanja cen) so uradne cene vključevale 9,8-odstotni dobiček na kapitalska sredstva (*eszközarányos megtérülés*) za elektrarne. Povišanje v odstotkih ni nujno privedlo do spremembe dejanskih količin, saj sta bili osnovi obeh stopenj dobička različni (prva je bila izračunana na osnovi lastniškega kapitala, druga na osnovi sredstev). Cene so odražale spremembe inflacije.
- (49) Regulirane cene za elektrarne so ostale enake do 31. decembra 2003.
- (50) V tem obdobju uravnavanja cen je madžarski urad za energetiko analiziral sestavo stroškov vsake elektrarne in določil ceno za nakup električne energije s strani MVM v višini, ki je zagotavljala dobičkonosnost.
- (51) Seznam stroškov, ki so vključeni v omenjeni mehanizem za določanje cen, je vključeval naslednje glavne stroškovne postavke ⁽¹⁹⁾:
- fiksni stroški: amortizacija, zavarovanje, določeni fiksni stroški vzdrževanja in operativni stroški, obresti na posojilo [„*hitelkamatok*“], neobratovanje [„*rekultivációs költségek*“], davčni stroški (takse), izdatki za osebje [„*személyi jellegű költségek*“], okoljski stroški, izdatki za Centralni jedrski sklad [„*Központi Nukleáris Alap befizetések*“] za jedrsko elektrarno in izredni stroški [„*rendkívüli ráfordítások*“],
- variabilni stroški: stroški goriva.
- (52) Madžarski energetski urad je imel nalogo zagotoviti, da so bili plačani stroški upravičeni in nujni.
- (53) Uradna cena je nadomestila ceno, ki je bila postavljena s SNEE.
- (54) Od 1. januarja 2004 so bile cene določene na podlagi cenovnih formul SNEE. Natančen pomen formul je bil pojasnjen v okviru pogajanj glede letne cene med MVM in proizvajalci električne energije.
- (55) Cenovne formule v SNEEh so zelo zapletene, vendar kljub temu sledijo enakim načelom kot metodologija, ki jo je izvajal Madžarski urad za energetiko pred januarjem 2004. V skladu s predloženimi stališči madžarskih organov ⁽²⁰⁾ je bila priloga k SNEE o določitvi cene zasnovana s pomočjo uporabe formul in opredelitev zgoraj omenjene uredbe vlade 1074/1995 o uravnavanju cen električne energije. (V skladu s predloženimi stališči „sporazumi vsebujejo formule in opredelitve iz uredbe“). Zato so načela določanja cen SNEE temeljila na kategorijah upravičenih stroškov, podobno kot mehanizem, ki se uporablja za določanje reguliranih cen.
- (56) Vsak SNEE vključuje dve glavni vrsti pristojbin: pristojbino za zmogljivost (ali pristojbino za omogočanje uporabe zmogljivosti) za rezervirane zmogljivosti (MW), ki pokriva fiksne stroške + dobiček (stroški kapitala), in pristojbino za električno energijo, ki pokriva variabilne stroške. Različni SNEE določajo različne dodatne pristojbine. Glede na SNEE, so lahko omenjene dodatne pristojbine bonus/malus pristojbine, ki se uporabljajo kot spodbuda za proizvajalce električne energije, da delujejo v skladu z načelom najnižjih stroškov, in dopolnilne pristojbine za ohranjanje proizvodnih rezerv, ponovno časovno organiziranje vzdrževanja na zahtevo MVM, povečanje obremenitve v visoki sezoni in zmanjšanje obremenitve pod dogovorjeno mejo v obdobju najmanjšega povpraševanja itd. Periodične spremembe (letne, četrletne, mesečne) pristojbin za zmogljivost so odvisne od številnih dejavnikov: aktivacije izvajanih projektov naknadnega opremljanja, različnih kategorij obresti, deviznega tečaja, kazalnikov inflacije itd. Pristojbina za zmogljivost in dodatne pristojbine pokrivajo tudi sistemske storitve (vključene v SNEE). Pristojbine za električno energijo so povezane s stroški goriva in posebnimi rabami goriva za kurjavo (*fajlagos tüzelőhő felhasználása*). Izračunane so na podlagi načela *pass-through* variabilnih stroškov.
- (57) Treba je opomniti, da opredelitev, ki vključuje kategorije pokritih stroškov ni bila nujno enaka pri uravnavanju cen pred 1. januarjem 2004 in v SNEE. Podatki, ki jih je predložila Madžarska ⁽²¹⁾, kažejo, da je bila pristojbina za zmogljivost elektrarn [...] in Dunament višja v njihovih SNEE kot pa v okviru uravnavanja cen. Do tega je prišlo, ker so SNEE upoštevali naknadno opremljanje, kar je vodilo do višjih fiksnih stroškov. Omenjeni višji fiksni stroški so se pojavili postopoma (po postopnem naknadnem opremljanju) pri višjih pristojbinah za zmogljivost v okviru SNEE kot v okviru uravnavanja cen. Druge razlike, do katerih je prišlo zaradi dvostranskih pogajanj med MVM in proizvajalci, je moč opaziti med reguliranimi cenami in cenami iz SNEE.

⁽¹⁹⁾ Seznam, ki temelji na informacijah, ki so jih poslali madžarski organi dne 20. oktobra 2004, in o smernicah Madžarskega urada za energetiko za izvajanje revizije stroškov z namenom določitve cen januarja 2001 (*A Magyar Energia Hivatal irányelve a 2001. januári ármegállapítás előkészítését célzó költség-felülvizsgálat végzéséhez*).

⁽²⁰⁾ Dopis z dne 20. julija 2005, evidentiran 25. julija 2005.

⁽²¹⁾ Dopis z dne 28. junija 2006, evidentiran 29. junija 2006.

- (58) Navkljub tovrstnim razlikam je v predloženih podatkih, ki jih je poslala Madžarska dne 20. oktobra 2004 in 20. julija 2005, vsaka elektrarna v okviru SNEE potrdila, da so bile metoda izračuna cen in kategorije stroškov, ki so se uporabljale po zaključku uravnavanja cen, zelo podobne tistim, ki jih je uporabljal Madžarski urad za energetiko pred tem datumom.
- (59) Cene v okviru SNEE, ki se uporabljajo po 1. januarju 2004, torej še naprej temeljijo na izračunu upravičenih (fiksni in variabilni stroškov) stroškov in dobička.
- (60) Iz zgoraj navedenega lahko sklepamo, da se, čeprav se je uravnavanje cen končalo 31. decembra 2003, cene niso dejansko liberalizirale, saj so veleprodajne cene električne energije ostale pod vplivom načela donosnosti naložb v okviru SNEE (22).
- (61) 6. februarja 2006 je madžarski parlament sprejel Zakon XXXV 2006 (23), ki je ponovno vzpostavil vladno uravnavanje cen za električno energijo, ki se prodaja MVM v okviru SNEE. Prva uredba o novi ceni je začela veljati 9. decembra 2006. Od tega dne je vladna cenovna formula znova nadomestila uravnavanje cen SNEE za obdobje približno enega leta (do 31. decembra 2007).
- (62) Od 1. januarja 2008 je v okviru liberalizacije trga Zakon o električni energiji III ukinil regulirane proizvodne cene, prav tako pa tudi obstoj dvojnih gospodarskih javnih služb in segmentov prostega trga.
- (63) Od 1. januarja 2008 je bila cena električne energije, ki so jo proizvajalci prodali MVM v okviru SNEE, znova določena s pomočjo cenovne formule SNEE. Temeljna načela omenjenih formul niso bila spremenjena od njihove zadnje uporabe: sledijo torej enakim načelom kot v obdobju med 1. januarjem 2004 in 8. decembrom 2006 (glej zgoraj omenjene uvodne izjave od 54 do 59).
- (64) V skladu s tem na oblikovanje cen v okviru SNEE vpliva načelo donosnosti naložbe.

Rezervirane zmogljivosti

- (65) SNEE rezervirajo za MVM vse ali večji del zmogljivosti proizvodnih enot v okviru SNEE.

Tabela 2:

Zmogljivost proizvodnje na Madžarskem (24)

Zmogljivost	2004	2005	2006	2007
Skupno število proizvodnih zmogljivosti (1)	8 777	8 595	8 691	8 986
Bruto razpoložljive zmogljivosti (2)	8 117	8 189	8 097	8 391
Neto razpoložljive zmogljivosti (3)	7 252	7 792	7 186	7 945
Največja obremenitev madžarskega električnega sistema	6 356	6 409	6 432	6 605

(MW)

(1) Skupne nameščene proizvodne zmogljivosti (*Beépített teljesítőképesség*): nominalna proizvodna zmogljivost strojev v MW v madžarskih elektrarnah. Se lahko spremeni samo z razširitvijo ali odstranitvijo.

(2) Bruto razpoložljive zmogljivosti (*Rendelkezésre álló állandó teljesítőképesség*): razpoložljiva zmogljivost elektrarne Aktual ob upoštevanju trajne dopustne preobremenitve in trajnih primanjkljajev. Nameščene zmogljivosti po odbitkih trajne narave in dodatku dopustnih preobremenitev.

(3) Neto razpoložljive zmogljivosti (*Rendelkezésre álló állandó teljesítőképesség*): zmogljivosti, ki so dejansko na voljo po odbitku načrtovanih vzdrževalnih del.

(22) Glej tudi poročilo o raziskavi madžarskega energetskega sektorja, ki jo je izvedel madžarski organ za konkurenco (15. maja 2006).

(23) A villamosenergia árszabályozását érintő egyes törvények módosításáról szóló 2006. évi XXXV. törvény (Akt XXXV iz leta 2006 o spremembah glede uravnavanja cen električne energije).

(24) Vrednosti iz tabele temeljijo na statistikah, ki so bile objavljene v letnem statističnem poročilu za električno energijo (*Villamosenergia Statisztikai Évkönyv*). Glej tudi dopis madžarskih organov, predložen 21. aprila 2008.

Tabela 3:

Proizvodna zmogljivost elektrarn v okviru SNEE ⁽²⁵⁾

Elektrarne	Zmogljivost	(MW)			
		2004	2005	2006	2007
Kelenföld	neto razpoložljive zmogljivosti	90,1	97,6	97,2	78,0
	pogodbene zmogljivosti ⁽¹⁾	83,3	89,8	89,4	71,9
Ujpest	neto razpoložljive zmogljivosti	106,3	106,1	106,2	106,0
	pogodbene zmogljivosti	99	98,8	98,9	98,7
Kispest	neto razpoložljive zmogljivosti	46,1	110,2	110,2	109,6
	pogodbene zmogljivosti	43	102,6	102,6	102,3
Dunament F	neto razpoložljive zmogljivosti	1 020	1 020	1 020	1 020
	pogodbene zmogljivosti	928,2	923,1	923,1	923,1
Dunament G2	neto razpoložljive zmogljivosti	187,6	223,1	223,1	223,7
	pogodbene zmogljivosti	178,4	212,4	212,4	213
AES-Tisza	neto razpoložljive zmogljivosti	638,0	824,7	824,7	824,7
	pogodbene zmogljivosti	[...] ^(a)	[...] ^(b)	[...] ^(b)	[...] ^(b)
Csepel	neto razpoložljive zmogljivosti	348,9	331	355	349,5
	pogodbene zmogljivosti	323	307	329	324
Pannon	neto razpoložljive zmogljivosti	25,9	25,9	25,9	25,9
	pogodbene zmogljivosti	20,1	20,1	20,1	20,1
Mátra	neto razpoložljive zmogljivosti	593	552	552	552
	pogodbene zmogljivosti	496	460	460	460
Paks	neto razpoložljive zmogljivosti	1 597	1 596	1 596	1 596
	pogodbene zmogljivosti	1 486	1 486	1 485	1 485
Skupno neto število razpoložljivih zmogljivosti elektrarn v okviru SNEE.		4 652,0	4 886,6	4 910,3	4 885,4
Skupne pogodbene zmogljivosti		[...] ^(c)	[...] ^(d)	[...] ^(e)	[...] ^(f)

⁽¹⁾ Povprečne pogodbene določene razpoložljive zmogljivosti (*Rendelkezésre álló állandó teljesítőképesség*).

^(a) Med 400 in 700 MW (opombe, navedene v malih črkah se ne pojavijo pri avtentični verziji Sklepa, a so bile vključene v javno verzijo z namenom prikaza dometa določenih podatkov, ki so ostali anonimni v okviru poslovne skrivnosti).

^(b) Med 600 in 900 MW.

^(c) Med 4 057 in 4 357 MW.

^(d) Med 4 725,9 in 5 025,9 MW.

^(e) Med 4 749,6 in 5 049,6 MW.

^(f) Med 4 724,7 in 5 024,7 MW.

(66) Zgornje številke kažejo, da je bilo v obdobju ocenjevanja za okoli 60 % razpoložljivih proizvodnih zmogljivosti v madžarski mreži sklenjena pogodba z MVM v okviru SNEE. Če se upoštevajo dejanske zmogljivosti elektrarn („*Ténylegesen igénybevehető teljesítőképesség*“) minus njihova lastna potrošnja („*Önfogyasztás*“), je razmerje višje od zgoraj omenjenega.

(67) Zgornje tabele tudi kažejo, da zmogljivosti, rezervirane za MVM v okviru SNEE, vključujejo vse ali večino zadevnih razpoložljivih zmogljivosti.

⁽²⁵⁾ Vrednosti v tabeli temeljijo na SNEE, kot so jih Komisiji predložili madžarski organi. Glej tudi dopis madžarskih organov, evidentiran 21. aprila 2008.

- (68) MVM plačuje pristojbino za omenjene rezervacije zmogljivosti (uvodna izjava 56 zgoraj), ne glede na dejansko uporabo elektrarne.
- (69) Uvozna zmogljivost na Madžarskem znaša približno 1 000–1 300 MW. Približno 600 MW omenjene uvozne zmogljivosti je rezerviranih za MVM v okviru dolgoročnih sporazumov.

Prodane količine

- (70) Če MVM dejansko uporablja rezervirane zmogljivosti in kupuje električno energijo od elektrarne, plača energetska pristojbino za odvzeto energijo (glej uvodno izjavo 56 zgoraj).
- (71) V okviru SNEE obstaja določena minimalna zagotovljena količina odjema za vsako elektrarno.
- (72) Skupna domača proizvodnja električne energije na Madžarskem znaša med 32 in 36 TWh (= 32–36 000 000 GWh) na leto.

Tabela 4:

Električna energija, proizvedena v okviru SNEE ⁽²⁶⁾

Elektrarna	Proizvedena električna energija	(GWh)			
		2004	2005	2006	2007
Budapest (vključno z Kelenföld, Újpest in Kispest)	celotna proizvedena električna energija	1 228	1 510	1 643	1 742
	lastna poraba	87	89	91	84
	minimalna zagotovljena količina odjema	Kelenföld: [...] Újpest: [...] Kispest: [...]	Kelenfold: [...] Ujpest: [...] Kispest: [...]	Kelenfold: [...] Ujpest: [...] Kispest: [...]	Kelenfold: [...] Ujpest: [...] Kispest: [...]
	dejanska poraba	939	1 302	1 451	1 538
Dunament (*) (F + G2)	celotna proizvedena električna energija	4 622	3 842	3 450	4 300
	lastna poraba	174	148	147	188
	minimalna zagotovljena količina odjema	F: [...] G2: [...]	F: [...] G2: [...]	F: [...] G2: [...]	F: [...] G2: [...]
	dejanska poraba	4 232	2 888	2 495	3 296
AES-Tisza	celotna proizvedena električna energija	1 621	1 504	1 913	2 100
	lastna poraba	96	97	117	116
	minimalna zagotovljena količina odjema	[...]	[...]	[...]	[...]
	dejanska poraba	1 525	1 407	1 796	1 984
Csepel	celotna proizvedena električna energija	1 711	1 764	1 710	2 220
	lastna poraba	48	49	48	53
	minimalna zagotovljena količina odjema	[...]	[...]	[...]	[...]
	dejanska poraba	1 662	1 715	1 661	2 166
Pannon (*)	celotna proizvedena električna energija	673	266	237	232
	lastna poraba	116	52	34	29
	minimalna zagotovljena količina odjema	[...]	[...]	[...]	[...]
	dejanska poraba	361	206	203	203

⁽²⁶⁾ Vrednosti v tabeli temeljijo na SNEE, kot so jih Komisiji predložili madžarski organi, statistiki, ki jo je objavil Madžarski energetski urad na svoji spletni strani: www.eh.gov.hu, in dopisu madžarskih organov z dne 21. aprila 2008. Količine zagotovljenega odjema, določene z letnimi trgovinskimi sporazumi, se lahko razlikujejo od količin v samih SNEE. Dejanske vrednosti odjema vključujejo celotno prodajo zadevne elektrarne MVM.

Elektrarna	Proizvedena električna energija	(GWh)			
		2004	2005	2006	2007
Mátra (*)	celotna proizvedena električna energija	5 688	5 698	5 621	6 170
	lastna poraba	675	670	667	710
	minimalna zagotovljena količina odjema	[...]	[...]	[...]	[...]
	dejanska poraba	3 730	3 762	3 587	4 082
Paks	celotna proizvedena električna energija	11 915	13 833	13 460	14 677
	lastna poraba elektrarne	750	821	800	848
	minimalna zagotovljena količina odjema	[...]	[...]	[...]	[...]
	dejanska poraba	11 112	13 012	12 661	13 828

(*) Podatki o celotni proizvedeni električni energiji in lastni porabi vključujejo bloke tistih elektrarn, ki ne sodijo v okvir SNEE.

(73) Minimalna zagotovljena količina odjema je količina, ki jo mora MVM kupiti ne glede na povpraševanje na trgu. V primeru, da MVM ne kupi določenih minimalnih količin, mora še vedno plačati nastale stroške goriva (Dunament, Kelenfold, Pécs in [...]), vse stroške nadomestil, ki jih je imel proizvajalec na podlagi Sporazuma o dobavi goriva (Csepel) in vse upravičene stroške (Kispest in Ujpest).

SNEE, proizvajalcem električne energije, ki so delovali v okviru SNEE, omogočili prednostni ekonomski položaj v primerjavi z drugimi proizvajalci električne energije, ki niso bili podpisniki SNEE, vključno z možnimi novimi akterji na trgu in podjetji v drugih primerljivih sektorjih, kjer takšni dolgoročni sporazumi sploh niso bili ponujeni tržnim akterjem. Na predhodni osnovi se je torej izkazalo, da ukrep dodeljuje selektivno prednost omenjenim proizvajalcem električne energije.

3. VZROKI ZA ZAČETEK POSTOPKA

3.1 SNEE

(74) V Sklepu o začetku postopka je Komisija predhodno sklenila, da so SNEE predstavljali državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES za proizvajalce električne energije, podpisnike SNEE z MVM.

(75) Izrazila je stališče, da so se SNEE po pristopu izvajali v smislu pododstavka 1(c) odstavka 3 Priloge IV k Aktu o pristopu⁽²⁷⁾ in da niso predstavljali obstoječe pomoči, saj se ne uvrščajo v kategorije pomoči, ki se štejejo za pristopno ali obstoječo pomoč v okviru člena 88(1) Pogodbe ES.

(76) Prvič, nobeden izmed SNEE ni začel veljati pred 10. decembrom 1994. Drugič, nobeden izmed SNEE ni bil vključen na seznam že obstoječe pomoči, ki je priložena Prilogi IV k Aktu o pristopu. Tretjič, Komisija ni prejela obvestila o SNEE v t.i. „začasnem postopku“.

Obstoj državne pomoči

(77) Komisija je izrazila mnenje, da sta zagotovljena donosnost naložb in visoka nakupna cena, ki jo zagotavlja

(78) Komisija je tudi opozorila, da so bili trgi z električno energijo odprti za konkurenco in da so države članice trgovale z električno energijo vsaj od začetka veljavnosti Direktive 96/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. decembra 1996 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo⁽²⁸⁾. Ukrepi, ki so delovali v prid določenim podjetjem v energetske sektorju, so zato potencialno ovirali obseg delovanja ostalih podjetij iz drugih držav članic pri izvozu električne energije v zadevno državo članico, ali pa so dajali prednost izvozu električne energije iz zadevne države članice v drugo državo članico.

(79) Komisija je hkrati izrazila mnenje, da je ta prednost izhajala iz uporabe državnih sredstev, saj je bila odločitev o podpisu SNEE posledica državne politike, ki se je izvajala preko MVM, trgovca na debelo za javno uporabo, ki je v državni lasti. Če podjetje v državni lasti uporablja svoje sklade tako, da se jih dodeli državi, je treba te sklade v skladu s sodno prakso Sodišča Evropskih skupnosti („Sodišče“) šteti za državna sredstva v smislu člena 87(1) Pogodbe ES⁽²⁹⁾.

⁽²⁷⁾ Akt o pogojih pristopa Češke republike, Republike Estonije, Republike Cipra, Republike Latvije, Republike Litve, Republike Madžarske, Republike Malte, Republike Poljske, Republike Slovenije in Slovaške republike in prilagoditvah pogodb, na katerih temelji Evropska unija; UL L 236, 23.9.2003.

⁽²⁸⁾ UL L 27, 30.1.1997, str. 20.

⁽²⁹⁾ Primer C-482/99 *Francoska republika proti Komisiji Evropskih skupnosti* [2002] ZOdl. I-04397. Odločitev z dne 16. maja 2002.

(80) Zato je Komisija predhodno sklenila, da SNEE predstavlja državno pomoč za proizvajalce električne energije v smislu člena 87(1) Pogodbe ES, tovrstna pomoč pa se „še vedno izvaja“ v smislu pododstavka 1(c) odstavka 3 Priloge IV k Aktu o pristopu.

Skladnost SNEE s Pogodbo ES

(81) Komisija je nadalje navedla, da bi bilo treba Metodologijo za naslednje stroške uporabljati za analizo državne pomoči, ki so jo prejeli proizvajalci električne energije. Na podlagi dokumentov, ki jih je posedovala v času Sklepa o začetku postopka, je Komisija podvomila glede skladnosti SNEE z merili iz te metodologije.

(82) Prvič, Komisija je imela pomisleke, da bi bila načela, ki veljajo za SNEE in predstavljajo oviro svobodni konkurenci na trgu, skladna z osnovnim ciljem te metodologije, tj. prispevanjem k liberalizaciji sektorja s pomočjo državne pomoči in dodelitvijo ustreznega nadomestila tradicionalnim izvajalcem, ki se soočajo z novimi konkurenčnimi pogoji.

(83) Drugič, Komisija je imela pomisleke glede skladnosti elementa državne pomoči, ki je bil vključen v SNEE, s podrobnimi merili te metodologije, ki se nanašajo na izračun upravičenih naslednjih stroškov in določitev ustreznega nadomestila.

3.2 Uredba vlade št. 183/2002 (VIII.23) o naslednjih stroških

(84) Da bi omogočili MVM, da spoštuje svoje SNEE in hkrati obdrži maloprodajne cene v segmentu javne porabe približno na ravni cene na prostem trgu, je z Uredbo vlade 183/2002 (VIII.23) določeno plačilo državnega nadomestila MVM v določenih okoliščinah.

(85) V njihovem začetnem obvestilu glede primera HU 1/2004 (preklicanem 13. aprila 2005) so madžarski organi menili, da to nadomestilo predstavlja državno pomoč MVM.

(86) V Sklepu o začetku postopka je Komisija sklenila, da plačila nadomestil niso predstavljala državne pomoči MVM, vendar je znesek, ki je bil prejet v okviru Uredbe vlade 183/2002 (VIII.23) predstavljal del nakupne cene energetskih postaj, ki jih je kupil MVM, v okviru SNEE in je torej predstavljal prednost, ki so jo proizvajalci prejeli v okviru SNEE.

(87) Zato Sklep o začetku postopka sproža postopek uradne preiskave samo glede SNEE in ne glede Uredbe vlade 183/2002 (VIII.23).

4. PRIPOMBE MADŽARSKE GLEDE SKLEPA O ZAČETKU POSTOPKA

(88) Madžarska je menila, da se zdi individualna ocena SNEE glede na razlike v njihovih natančnih pogojih upravičena.

(89) Glede odprtja madžarskega trga z električno energijo Madžarska meni, da je bilo uspešno (tj. v skladu z evropskim povprečjem) glede na število potrošnikov, ki so se preusmerili na prosti trg. Madžarska zaključuje, da SNEE niso ustvarili ovire za potrošnike pri njihovi preusmeritvi na prosti trg. Takšna ovira bi veliko verjetneje vključevala madžarske omejene čezmejne zmogljivosti in posledično visoke cene.

(90) Madžarska nadalje meni, da dolgoročna narava SNEE sama po sebi ne more predstavljati konkurenčne prednosti proizvajalcev, saj so tovrstne dolgoročne pogodbe zelo razširjene v energetske sektorju tako v Evropi kot tudi na drugih celinah.

(91) Glede referenčne cene iz Sklepa o začetku postopka madžarski organi predlagajo, naj Komisija pri določanju referenčne cene upošteva regionalne posebnosti Madžarske in nedavno povišanje cen goriva.

(92) Glede novih akterjev na trgu z električno energijo Madžarska obvešča Komisijo, da jih od 1. maja 2004 ni bilo (datum, ko je Madžarska pristopila k EU, in datum, ko je bil energetski trg liberaliziran). Madžarski organi so izpostavili dolgotrajno naravo vseh takšnih naložb in kot posledico tega nezmožnost delovanja kakršne koli naložbe pred letom 2011.

(93) V odgovor na dvome Komisije glede skladnosti SNEE s točko 4.6 Metodologije Madžarska potrjuje, da ne bo dodelila nobene državne pomoči za rešitev in rekonstrukcijo podjetij, ki imajo koristi od SNEE, ki se preverjajo.

5. PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANK

(94) Po objavi odločitve o sprožitvi postopka (21. decembra 2005) in v ustreznem časovnem roku (v večini primerov po podaljšanju časovnega roka, za katerega so zaprosile zainteresirane stranke in ga je Komisija sprejela) je Komisija prejela pripombe:

— naslednjih podjetij, ki proizvajajo električno energijo: AES-Tisza Erőmű Rt., Budapesti Erőmű Zrt., Csepeli Áramtermelő Rt., Dunamenti Erőmű Zrt. in njegov večinski delničar Electrabel S.A. ter Mátrai Erőmű Rt.;

— naslednjih bank, ki so zagotovile financiranje proizvajalcem električne energije: banka [...], ki deluje kot vodilna banka v imenu dvanajstih bank, posojilodajalcev podjetja Csepeli Áramtermelő Kft., in banka [...], ki deluje kot vodilna banka v imenu devetih bank, posojilodajalcev podjetja AES-Tisza Erőmű Kft.; ter

— MVM; in

— tretja stranka, ki je zahtevala, da se njena identiteta ne razkrije.

- (95) Večina pripomb, ki so jih Komisiji poslale stranke, sledi zelo podobnemu toku argumentov. Iz tega razloga je Komisija pripombe razdelila v splošne kategorije (glej točke od 5.1 do 5.7 spodaj), namesto da bi jih opisovala ločeno za vsako zainteresirano stranko.

5.1 Komentarji glede individualne presoje SNEE

- (96) Elekτρarna Mátra in druga zainteresirana stranka, ki je zahtevala, da se njena identiteta ne razkrije, sta izrazili mnenje, da mora Komisija SNEE presojati individualno zaradi razlik, ki obstajajo med njihovimi natančnimi vsebinami. Drugi proizvajalci električne energije so zahtevali individualno presojo njihovega SNEE tako, da so Komisiji predložili natančne podatke glede določenih pogojev njihovega SNEE.

5.2 Komentarji glede obstoja državne pomoči

Zadevni čas presoje

- (97) AES-Tisza Erőmű, Budapesti Erőmű, Csepeli Áramtermelő in Dunamenti Erőmű trdijo, da bi morala biti merila za obstoj državne pomoči v času sklenitve SNEE ocenjena v okviru tržnih pogojev, ki so prevladovali v tistem času. V nekaterih komentarjih je ta zahteva izrecno navedena, medtem ko jo drugi navajajo pri sklicevanju na okoliščine sklenitve SNEE pri njihovi presoji državne pomoči. Gre za sklicevanje na sodno prakso Sodišča⁽³⁰⁾.

Ni ekonomske prednosti

(i) *Napačna referenčna cena/Ni prednostnih cen*

- (98) Vsi proizvajalci električne energije trdijo, da SNEE ne prinašajo nikakršne ekonomske prednosti.
- (99) Kritizirajo predhodno ugotovitev Komisije, da so cene, ki so bile določene v okviru SNEE, višje od tržnih cen proizvajalcev.

- (100) Trdijo, da referenčna cena 36 EUR/MWh, ki se uporablja v drugih sklepih in je omenjena v Sklepu o začetku postopka, ni primerna za ta postopek, saj izhaja iz popolnoma drugačnega geografskega in časovnega okvira. Trdijo, da je treba pri presoji cene upoštevati okoliščine, ki so prevladovale v času sklepanja SNEE. Hkrati tudi poudarjajo, da bodo cene v okviru dolgoročnih sporazumov vedno nižje od trenutnih cen na trgu. Nadalje proizvajalci, ki oskrbujejo MVM večinoma z električno energijo ob najvišjih obremenitvah, trdijo, da se njihove cene ne morejo primerjati s cenami ob najnižji obremenitvi. Večina izmed njih meni, da bi morala Komisija upoštevati znatno povišanje cen goriva v zadnjih letih.

- (101) Mnogi izmed proizvajalcev trdijo, da je njihova trenutna stopnja dobička pod stopnjami, ki so omenjene v Sklepu o začetku postopka.

- (102) Proizvajalci poudarjajo, da so izpostavljeni tveganju (nasprotno od tega, kar je navedeno v Sklepu o začetku postopka), še zlasti gradbenemu, regulativnemu, okoljskemu, vzdrževalnemu, davčnemu in finančnemu tveganju. Uravnavanje cen je bila omenjeno kot ena izmed glavnih kategorij regulativnih tveganj. Proizvajalci menijo, da rezervacija večinskega deleža njihovih proizvodnih zmogljivosti s strani MVM predstavlja pomanjkljivost, saj jim onemogoča uporabo omenjenih zmogljivosti za proizvodnjo energije za druge potencialne kupce. SNEE določajo jasne obveznosti za proizvajalce; če proizvajalci teh obveznosti ne izpolnjujejo, vodi to do manjših plačil ali zahtevkov po odškodnini.

- (103) [...] je trdil, da so ena izmed prednosti, ki jo je pridobila Madžarska kot posledico SNEE, zanesljive storitve izravnave, ki jih lahko nudita samo omenjeno podjetje in Dunamenti Erőmű. Ta proizvajalec je trdil, da brez SNEE ne bi vstopil na trg in nudil teh storitev.

- (104) Elekτρarna Mátra trdi, da ima nizke stroške izkopa, ker ima lasten premogovnik, kar ji omogoča zelo konkurenčne cene. Trdi, da so njene cene celo nižje od maloprodajnih cen MVM, v nasprotju z drugimi cenami SNEE.

(ii) *Cena privatizacije*

- (105) Elekτρarna Dunament trdi, da ni imela nobene prednosti zaradi SNEE, saj je plačala tržno vrednost za privatizacijo elektrarn, pri nabavni ceni pa so bile upoštevane njene pravice in dolžnosti v okviru SNEE. Zato je za SNEE (in za kakršno koli prednost, ki bi iz tega lahko izhajala) plačala v ceni privatizacije.

⁽³⁰⁾ Sklicevanje na primer T-366/00, Scott S.A.

(iii) *Načelo vlagatelja na trgu*

- (106) Elektrarne Budapest, AES-Tisza, Mátra in Csepel trdijo, da SNEE v času njihove sklepne ugotovitve odražajo stanje na trgu, tako za MVM kot tudi za proizvajalce. Glede MVM trdijo, da bi se vsak zasebni subjekt na mestu MVM (pravna zavezanost k varnosti dobave kot pooblaščen kupec ipd.) odločil, da vstopi v SNEE. Glede samih proizvajalcev trdijo, da „prednost“ zaradi SNEE ne presega tistega, kar se šteje za običajno trgovsko prednost za vsako podpisnico kakršnega koli trgovskega sporazuma. V času njihove sklenitve so SNEE v zadevnem sektorju odražali običajne tržne pogoje. Nadalje SNEE predstavljajo običajne trgovsko-poslovne metode ter standardno obliko razdelitve tveganj in upravljanja.
- (107) SNEE so bili edini način za zavarovanje naložb, ki so izpolnjevale pogoje energetskega sektorja na Madžarskem (še zlasti modernizacije celotnega sistema, varstva okolja in varnosti dobave). Izvajanje načela zasebnega investitorja naj bi upoštevalo omenjene zahteve in edini način za izpolnjevanje teh zahtev so bili SNEE. Zainteresirane stranke opozarjajo, da SNEE proizvajalcem električne energije nalagajo investicijske obveznosti in obveznosti glede razpoložljivosti.

(iv) *Storitve v splošnem gospodarskem interesu*

- (108) Elektrarni Budapest in Csepel trdita, da proizvajalci podpisniki SNEE zagotavljajo storitve, ki so v splošnem gospodarskem interesu („SGI“). Po njihovem mnenju SNEE služijo kot orodje MVM za izpolnitev njihove obveznosti glede varnosti dobave in s tem tudi obveznosti v okviru javnih storitev. Elektrarna Budapest trdi, da je dejansko ona sama tista, ki mora opravljati obveznost v okviru javnih storitev, ki ji jo nalagajo SNEE. Obe zainteresirani stranki se sklicujeta na odločitev Komisije z dne 16. decembra 2003 v primeru državne pomoči N475/03 (Irska) ⁽³¹⁾, s katero je Komisija sprejela, da bi se gradnja novih proizvodnih zmogljivosti za zagotovitev varnosti dobave lahko štela za storitev, ki je v splošnem gospodarskem interesu.
- (109) Zainteresirani stranki menita, da mora, tako kot v primeru Irske, državna pomoč v okviru SNEE – če obstaja – izpolnjevati štiri kumulativna merila, ki jih

določa Sodišče v svoji razsodbi v primeru C-280/00 („razsodba Altmark“) ⁽³²⁾. Trdita naslednje:

- (110) Prvič, iz madžarskih energetskega zakonov je razvidno, da je imel MVM več obveznosti v okviru javnih storitev, kot so varnost dobave po najnižjih možnih cenah, okoljska zaščita in učinkovitost. Obveznosti MVM v okviru javnih storitev so torej jasno zakonsko opredeljene in proizvajalci električne energije, ki so podpisniki SNEE, so zadolženi za zagotavljanje SGEL.
- (111) Drugič, nadomestila so bila vnaprej določena z vladnimi odloki o cenah in s cenovnimi formulami SNEE. Nadomestila je bilo torej mogoče izračunati na podlagi objektivnih in preglednih parametrov.
- (112) Tretjič, nadomestilo, ki je bilo izplačano na podlagi SNEE, ne presega stroškov opravljenih SGI. SNEE dosledno temeljijo na stroških in stopnje dobička ne presega običajnih stopenj dobička na trgu. To je zagotovljeno z dejstvom, da, kot trdi elektrarna Budapest, je za njene SNEE obstajal odprt in pregleden javni razpis (glej spodaj). Elektrarne so bile prodane ponudniku z najvišjo ponudbo in najboljšim poslovnim načrtom. Iz razpisnega postopka je razvidno, da nadomestilo v okviru SNEE ne sme presegati zneska, ki je potreben za kritje vseh nastalih stroškov pri izpolnjevanju obveznosti v okviru javnih storitev in razumne stopnje dobička.
- (113) Četrtoč, elektrarna Budapest trdi, da je za njene SNEE obstajal odprt in pregleden javni razpis, bodisi kot bistveni del privatizacijskega paketa ali posamično. Elektrarna Csepel trdi, da čeprav elektrarna ni bila izbrana na podlagi javnega razpisa, še vedno prejema nadomestilo, ki je omejeno na kritje stroškov in razumno stopnjo dobička. Mehanizmi za določanje cen preprečujejo prekomerna nadomestila.
- (114) Na podlagi zgoraj navedenega zainteresirane stranke sklenejo, da SNEE izpolnjujejo štiri kumulativna merila iz razsodbe Altmark in zato ne predstavljajo državne pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe ES.

⁽³¹⁾ UL C 34, 7.2.2004, str. 8.

⁽³²⁾ Primer C-280/00 *Altmark Trans GmbH in Regierungspräsidium Magdeburg proti Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, in *Oberbundesamt beim Bundesverwaltungsgericht* [2003] ECR I-07747.

(115) Elekτρarna Budapest tudi trdi, da četudi SNEE ne bi izpolnjevali štirih kumulativnih meril iz razzodbe Altmark, bi jih še vedno lahko razglasili za skladne s skupnim trgovom v okviru členu 86(2) Pogodbe o EU. Zainteresirana stranka je izrazila svoje mnenje glede vpliva njenih SNEE na domnevno omejevanje možnosti dostopa na madžarskem trgu z električno energijo, ki naj bi bil zane-marljiv, saj pokrivajo samo 3 % madžarske porabe električne energije. Poleg tega je bilo zaradi tehničnih vzrokov povečanje uvoza električne energije neizvedljivo v obdobju sklepanja SNEE. Zato njeni SNEE niso imeli škodljivega učinka na trgovanje. Zainteresirana stranka v svojih opombah tudi poudarja pomembnost svoje tehnologije istočasne proizvodnje toplote in električne energije za daljinsko ogrevanje, ki izpolnjuje cilje energetske in okoljske politike EU.

(116) Elekτρarna Mátra trdi, da je morala rezervirati določeno najmanjšo zmogljivost za MVM, da bi zagotovila dobavo električne energije na madžarskem trgu s pomočjo domačih virov premoga. Trdi, da je treba državno pomoč v skladu s členom 11(4) Direktive o električni energiji⁽³³⁾, šteti za skladno s skupnim trgovom, če zaradi varnosti dobave financira proizvodnjo električne energije iz domačega premoga.

(v) Ni prednosti zaradi daljšega trajanja

(117) Elekτρarne Csepel, Mátra in Budapest trdijo, da se dolgo trajanje pogodbe ne sme šteti za prednost. Elekτρarna Csepel trdi, da pri dolgoročnem sporazumu oba podpisnika plačata ceno za gotovost, ki jo sporazum ponuja. Proizvajalci električne energije se sporazumejo, da bodo nudili nižje cene od trenutnih tržnih cen in da bodo vezani na dogovorjeno ceno, ne glede na trenutne tržne cene. Sporazumejo se tudi, da bodo rezervirali svoje zmogljivosti za eno podjetje za celotno trajanje sporazuma. Dolgoročni sporazumi naj bi torej predstavljali izravnavanje gospodarskih tveganj in priložnosti za oba podpisnika in jih ni mogoče šteti za čisto prednost.

(118) Na podlagi zgornjih argumentov vsi proizvajalci zaključijo, da jim SNEE ne zagotavljajo gospodarske prednosti in torej ne predstavljajo državne pomoči v smislu členu 87(1) Pogodbe o EU.

Selektivnost

(119) AES-Tisza trdi, da SNEE ne zagotavljajo selektivne prednosti. Zainteresirana stranka se sklicuje na obstoj dolgoročnih sporazumov v celotnem energetskem sektorju, ne

samo med proizvajalci in MVM, temveč tudi med MVM in distribucijskimi podjetji ter dobavitelji goriva in proizvajalci električne energije, prav tako pa tudi na uvoz električne energije. Glede proizvajalcev Energetski zakon I (od leta 1994) in Uredba vlade 34/1995 izrecno zahtevata od proizvajalcev, da sklenejo sporazum o nakupu električne energije z MVM z namenom pridobitve gradbenega in delovnega dovoljenja. Posledično so vsi proizvajalci imeli sporazume z MVM, kratkoročnejše sporazume pa so lahko imele samo obnovljive elekτρarne ter elekτρarne za istočasno proizvodnjo električnega toka in toplote, saj imajo omenjeni proizvajalci drugačna pravna jamstva (npr. obvezen odjem).

Prenos državnih sredstev

(120) Elekτρarna Mátra trdi, da se lahko samo cena šteje za državno pomoč v SNEE. Trajanje SNEE in zagotovljen obseg prodaje ne moreta predstavljati državne pomoči, kajti, četudi prinašata prednost, ne vodita do prenosa državnih sredstev. Tretja stranka ugotavlja, da zaradi zelo konkurenčnih cen elekτρarne Mátra (glej (i) zgoraj) njen SNEE ne vsebuje elementa državne pomoči.

Odgovornost do države

(121) Podjetje AES-Tisza trdi, da so za cene v okviru SNEE odgovorne podpisnice in ne država. AES-Tisza kritizira presojo odgovornosti v Sklepu o začetku postopka, saj naj bi se osredotočala samo na odgovornost države glede dejanskega podpisa SNEE in ne na odgovornost določanja cen, medtem ko Komisija istočasno trdi, da prednostne cene zagotavljajo nepošteno prednost. Po obdobju določanja glavnih cen (tj. po januarju 2004 in z izjemo leta 2007) so pogajanja glede cen potekala med MVM in proizvajalci električne energije, zato jih ni mogoče pripisati državi.

Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino med državami članicami

(122) Elekτρarne AES-Tisza, Budapest in Csepel spodbijajo učinke izkrivljanja SNEE in njihovih potencialnih vplivov na trgovino med državami članicami.

(123) Prvič, zadevne elekτρarne trdijo, da je treba omenjeno merilo oceniti glede na čas, v katerem so bili SNEE sklenjeni. V tem času Madžarska ni bila del EU in njen trg z električno energijo ni bil liberaliziran. Zato trdijo, da SNEE po definiciji ne bi mogli izkrivljati konkurence na skupnem trgu.

⁽³³⁾ Direktiva 2003/54/ES.

(124) Drugič, trdijo, da na konkurenco in trgovino med državami članicami vplivajo drugi dejavniki in ne SNEE. Trdijo, da so madžarske čezmejne zmogljivosti glavni dejavnik, ki vpliva na trgovino med Madžarsko in drugimi državami. Te čezmejne zmogljivosti se uporabljajo v največji možni meri. Jasno je torej, da je trgovanje z električno energijo omejeno zaradi omejenih madžarskih čezmejnih zmogljivosti in ne zaradi SNEE. Drug dejavnik, ki vpliva na trgovino med državami članicami, naj bi bila zakonodaja. V okviru madžarske zakonodaje proizvajalci električne energije v nobenem primeru niso bili pooblaščenji za neposredno prodajo električne energije v tujino.

(125) Elektrarna Csepel trdi, da v vsakem primeru prodaja električno energijo samo na Madžarskem, zato njeni SNEE dejansko nimajo učinka na trgovino med državami članicami.

(126) Trdi tudi, da se je madžarski trg z električno energijo začel postopoma odpirati konkurenci v skladu z obveznostmi EU. Velik odstotek potrošnikov se je v zelo kratkem času preusmeril na segment prostega trga. Novi akterji ne bi mogli vstopiti na madžarski trg z električno energijo ali pa ne bi mogli povečati prisotnosti na omenjenem trgu zaradi nepredvidljivosti dobičkov in ne zaradi obstoja SNEE. Elektrarna Csepel trdi, da so v zadnjih letih na Madžarskem gradili elektrarne samo, če je država nudila določeno obliko stabilnosti in predvidljivosti dobička pri projektih s pomočjo dolgoročnih sporazumov ali obveznega odjema oziroma kadar je bila uporaba novih zmogljivosti zagotovljena s povpraševanjem zaradi vertikalno integrirane distribucijske dejavnosti. V vsakem primeru pa obstoječi SNEE niso predstavljali ovire za nov vstop.

(127) Poleg tega se trdi, da na Madžarskem ni tržnega povpraševanja po dodatnih zmogljivostih. To dokazuje dejstvo, da na MVM-jevih avkcijah električne energije velika večina ponujenih zmogljivosti ni bila prodana.

5.3 Uporaba po pristopu

(128) To pripombo je predložila elektrarna Budapest.

(129) Elektrarna Budapest trdi, da SNEE ni mogoče šteti za „še vedno veljavne po pristopu“ v smislu pododstavka 1(c) odstavka 3 Priloge IV Akta o pristopu.

(130) Zainteresirana stranka trdi, da v skladu s splošnim načelom neveljavnosti za nazaj Komisija ne sme preučiti

ukrepov, ki so bili določeni v skladu z zakonodajo, ki se je uporabljala pred pristopom. Ker se predpisi Skupnosti o državni pomoči uporabljajo samo od datuma pristopa naprej, se lahko po pristopu uporabljajo samo ukrepi pomoči, ki zagotavljajo dodatno korist po pristopu. Trdijo, da SNEE niso prinašali dodatne koristi po pristopu, saj so bile njihove cenovne formule določene pred pristopom in je bila zato finančna izpostavljenost države popolnoma znana že pred pristopom.

5.4 Obstoječa pomoč

(131) Ta argument so posredovale elektrarne Budapest, Csepel, AES-Tisza in Mátra ter banka [...].

(132) Zainteresirane stranke trdijo, da četudi bi se kdo strinjal, da SNEE predstavljajo državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES, se bi tovrstna državna pomoč štela za veljavno pomoč v smislu pododstavka 1(c) odstavka 3 Priloge IV Akta o pristopu. Menijo, da Komisija ni nasprotovala ukrepu v roku 3 mesecev, določenem v Aktu o pristopu. Madžarski organi so priglasili ukrep 31. marca 2004. Po izmenjavi informacij se Komisija ni, kot to trdijo stranke, odzvala na pismo z dne 19. oktobra 2004 v roku 3 mesecev in s tem ni upoštevala uvrstitve ukrepa med „novo pomoč“.

(133) Elektrarna Budapest meni, da sklep, ki določa, ali se pomoč, ki je bila dodeljena pred pristopom in se nadaljuje po pristopu, šteje za „novo pomoč“ ali „veljavno pomoč“, ne sme temeljiti samo na Prilogi IV Akta o pristopu. Elektrarna Budapest meni, da če se taka pomoč ne šteje za veljavno pomoč v okviru Priloge IV Akta o pristopu, jo je še vedno treba preučiti v smislu člena 1(b)(ii)-(v) Uredbe (ES) št. 659/1999.

(134) Elektrarna Budapest nadalje trdi, da se člen 1(b)(v) Uredbe (ES) št. 659/1999 nanaša na SNEE in da SNEE torej predstavljajo „veljavno pomoč“. Po njenem mnenju se zadnji stavek člena 1(b)(v) Uredbe (ES) št. 659/1999 nanaša na novo pomoč in se ne uporablja za SNEE iz treh razlogov.

(135) Prvič, v razsodbi *Alzetta Mauro* ⁽³⁴⁾ je Sodišče razsodilo, da se pomoč, ki je obstajala na določenem trgu, ki je bil v začetku pred liberalizacijo zaprt za konkurenco, šteje za veljavno pomoč iz obdobja liberalizacije. Zainteresirana stranka trdi, da ta razsodba temelji na razlagi člena 88(1) Pogodbe ES in ima zato prednost pred Uredbo (ES) št. 659/1999.

⁽³⁴⁾ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 15. junija 2000 v združenih primerih T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 do T-607/97, T-1/98, T-3/98 do T-6/98 in T-23/98.

(136) Drugič, ker Uredba (ES) št. 659/1999 še ni začela veljati, ko je bil trg z električno energijo liberaliziran v okviru Direktive 96/92/ES ali ko so bili SNEE podpisani, so se uporabljale določbe, ki so navedene v razsodbi *Alzetta Mauro*, in ne Uredba (ES) št. 659/1999.

(137) Tretjič, primerjava besedila različnih kategorij v členu 1(b) Uredbe (ES) št. 659/1999 vodi do zaključka, da se člen 1(b)(v) uporablja samo za programe državne pomoči, saj posamezna pomoč ni izrecno omenjena.

(138) Nasprotno pa AES-Tisza trdi, da če bi bili SNEE uvrščeni med novo pomoč, bi taka uvrstitev temeljila na členu 1(b)(v) Uredbe (ES) št. 659/1999.

5.5 Veljavno sklenjenih zasebnih sporazumov Komisija ne more razdreti („pacta sunt servanda“) – pravna negotovost

(139) Te argumente sta posredovali elektrarni Budapest in AES-Tisza ter banka [...].

(140) Podpisnice poudarjajo, da so podpisale SNEE v dobri veri in v okoliščinah, ki so takrat prevladovala na trgu. Sprejele so velike investicijske obveznosti, ki so jih krile kreditne ustanove s pomočjo finančnih sporazumov. Po njihovem mnenju raziskave Komisije vodijo do velike pravne negotovosti, čemur bi se morali izogibati. AES-Tisza se sprašuje, ali ima Komisija pravico na podlagi določb o državni pomoči in, v širšem smislu, pravil konkurence Pogodbe ES razveljaviti veljavno sprejete trgovinske sporazume⁽³⁵⁾.

5.6 Sorazmernost

(141) Elektrarna AES-Tisza je izrazila svojo zaskrbljenost glede sorazmernosti zahteve Komisije po prekinitvi SNEE in se sklicuje na možnost vnovičnega pogajanja podpisnic glede sporazumov.

5.7 Pripombe glede skladnosti SNEE s skupnim trgom

(142) Podjetja Csepel in AES-Tisza trdita, da SNEE niso bili zasnovani kot kompenzacijska shema in jih zato ni primerno primerjati z Metodologijo za nasedle stroške. V času njihovega sklepanja SNEE niso mogli predstavljati nadomestila za nasedle stroške, saj ta metodologija takrat sploh še ni obstajala. Po njihovem mnenju je ta metodologija uporabna samo v primeru, če bi se SNEE končali predčasno.

(143) Nasprotno pa banka [...] glede SNEE podjetja Csepel trdi, da je protivrednost, ki je bila izplačana v okviru SNEE, omejena na kritje stroškov, ki so dejansko upravičeni v okviru te metodologije (tj. fiksni stroški, variabilni stroški in razumna stopnja dobička). Trdi, da SNEE podjetja ne zagotavlja nadomestila, ki bi presevalo upravičene nasedle stroške.

(144) Nadalje Csepel trdi, da SNEE izpolnjujejo merila iz člena 87(3) Pogodbe ES, ker močno prispevajo k varnosti zagotavljanja električne energije na Madžarskem in s tem k splošnemu razvoju madžarskega gospodarstva.

(145) Podjetje AES-Tisza predlaga (brez navedbe natančnih razlogov), da bi morali biti SNEE obravnavani kot varnostna naložba v členu 87(3)(a).

(146) AES-Tisza opozarja na nejasnost Sklepa o začetku postopka glede „primerljive“ tržne cene, ki jo je treba uporabljati, pomena „neučinkovite naložbe“ in ekonomskih scenarijev ter časovnih obdobij, ki so zajeta v presojo Komisije glede skladnosti s skupnim trgom.

6. ODGOVOR MADŽARSKE NA PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANK

(147) V odgovoru na pripombe elektrarne Csepel Madžarska trdi, da v nasprotju s tistim, kar bi bilo moč razbrati iz pripomb Csepela, SNEE vključuje tudi minimalne zagotovljene količine odjema.

(148) Glede argumenta Dunamenta, da ne more zavrniti proizvodnje v okviru pogojev, ki jih nalaga MVM, pa čeprav na račun Dunamentove prodaje na prostem trgu, madžarski organi poudarjajo, da je leta 2006 MVM začel z ukinjanjem SNEE v zvezi z bloki 4F, ki bi lahko neposredno predstavljali konkurenco na prostem trgu za sistemske storitve. Dunament te priložnosti ni izkoristil.

(149) Glede pripomb AES-Tisze, po katerih so proizvajalci brez SNEE večinoma investirali, če so imeli jamstvo obveznega odjema, madžarski organi trdijo, da pomembne elektrarne in njihovi bloki prodajajo električno energijo na prostem trgu brez SNEE in obveznega odjema (na primer blok G1 elektrarne Dunament, elektrarna Vértes in bloka I-II elektrarne Mátra).

(150) Madžarska tudi poudarja, da je MVM-jev pogajalski položaj, v nasprotju s pripombami AES-Tisze, omejen s samimi SNEE (cenovne formule in zagotovljene količine odjema).

⁽³⁵⁾ Dopis, evidentiran 19. decembra 2006.

7. OCENA KOMISIJE

7.1 Nezakonita pomoč:

- (151) Pomoč iz SNEE ni bila priglašena Komisiji v skladu s postopkovnimi pravili o državni pomoči. Zato predstavlja nezakonito pomoč.

7.2 Splošne pripombe glede individualne presoje SNEE

- (152) V svojih pripombah so nekatere zainteresirane stranke in madžarski organi predlagali, da bi se SNEE zaradi razlik v njihovih natančnih pogojih vrednotili individualno.

- (153) Ta odločba vključuje vse SNEE med MVM in proizvajalci električne energije, ki so veljali, ko se je Madžarska priključila EU (glej uvodni izjavi 44 in 45 zgoraj). Komisija meni, da so si veljavna načela SNEE podobna, kar v postopku državne pomoči upravičuje njihovo skupno presojo. Kot je prikazano spodaj, Komisija meni, da je glavna prednost, ki izhaja iz SNEE, skupna vsem in da odločitev o njihovi sklenitvi v obdobju 1995–2001 temelji na enakih političnih ciljih in enaki vrsti rešitve. Konkretno vsi določajo obveznost nakupa – za čas trajanja, ki vključuje večji del življenjske dobe premoženja – rezerviranih zmogljivosti s strani MVM in zagotovljeno količino z mehanizmom določanja cen, ki omogoča proizvajalcem kritje fiksnih in variabilnih stroškov. Tudi druga merila za obstoj državne pomoči predstavljajo podobne elemente, ki upravičujejo njihovo skupno presojo. Njihova selektivnost temelji na enakih načelih; vprašanje, ali SNEE vodijo do prenosa državnih sredstev, zahteva enako presojo za vsakega izmed njih; njihov vpliv na konkurenco in trgovino pa tudi sledi enaki ekonomski presoji in mora hkrati upoštevati tudi obstoj SNEE na madžarskem trgu. Komisija torej meni, da je treba za namene te odločbe o državni pomoči natančno osvetliti dejanski položaj madžarskega trga z električno energijo in izvesti skupno presojo SNEE z eno samo odločbo, ki bo zaključila ta postopek.

- (154) Ta celostni pristop pa Komisiji ne preprečuje, da bi upoštevala razlike, ki dejansko obstajajo med zadevnimi SNEE. Ta odločba torej opredeljuje razlike med SNEE, če so te razlike pomembne za namene te odločbe.

7.3 Obstoj državne pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe ES

- (155) Spodaj Komisija analizira vsakega izmed štirih kumulativnih meril, ki vključujejo opredelitev državne pomoči v

smislu člena 87(1) Pogodbe ES: vključevanje državnih sredstev, obstoj ekonomske prednosti, selektivnost prednosti in vpliv na trgovino.

Zadevni čas presoje

- (156) V svojih pripombah so zainteresirane stranke trdile (s sklicevanjem na več meril presoje), da bi morala Komisija upoštevati samo razmere, ki so prevladovale v času, ko so bili SNEE podpisani. Ugotovitve te analize bi bilo nato treba razširiti na celotno trajanje SNEE. Glede tega se elektrarna Budapest sklicuje na obvestilo Komisije o določitvi veljavnih pravil za oceno nezakonite pomoči ⁽³⁶⁾.

- (157) Pri določanju zadevnega časa presoje mora Komisija najprej upoštevati Akt o pristopu Madžarske k EU, Postopkovno uredbo in sodno prakso Sodišča.

- (158) Zadevni del Priloge IV k Aktu o pristopu se glasi:

„PRILOGA IV

Seznam iz člena 22 Akta o pristopu

[...]

3. Politika konkurence

1. Naslednji programi pomoči in posamična pomoč, ki se jih je v novih državah članicah začelo izvajati pred dnem pristopa in se jih izvaja tudi po tem dnevu, se po pristopu štejejo za obstoječo pomoč v smislu člena 88(1) Pogodbe ES:

- (a) ukrepi pomoči, ki se jih je začelo izvajati pred 10. decembrom 1994;

- (b) ukrepi pomoči, ki so naštet v Dodatku k tej Prilogi;

- (c) ukrepi pomoči, ki jih je pred dnem pristopa ocenil organ za nadzor državnih pomoči nove države članice, in ugotovil, da so združljivi s pravnim redom EU, ter ki jim Komisija ni ugovarjala v skladu s postopkom iz odstavka 2 zaradi resnih dvomov v združljivost ukrepov s skupnim trgom.

Za uporabo člena 88(3) Pogodbe ES se vse ukrepe, ki se na dan pristopa še vedno uporabljajo in ki predstavljajo državno pomoč in ne izpolnjujejo zgornjih pogojev, od pristopa šteje za novo pomoč.

⁽³⁶⁾ UL C 119, 22.5.2002, str. 22.

Zgornje določbe se ne uporabljajo za pomoči na področju transporta niti za pomoči dejavnostim, povezanim s proizvodnjo, predelavo ali trženjem proizvodov, ki so naštetih v Prilogi I Pogodbe ES, z izjemo ribiških proizvodov in iz njih pridobljenih proizvodov.

Zgornje določbe prav tako ne posegajo v prehodne ukrepe glede politike konkurence iz tega akta.“

(159) Zadevni del člena 1 Postopkovne uredbe se glasi:

„(b) ‚veljavna pomoč‘ pomeni:

(i)–(iv) [...]

(v) pomoč, za katero se šteje, da je veljavna, ker je mogoče ugotoviti, da takrat, ko se je začela izvajati, ni bila pomoč, pozneje pa je postala pomoč zaradi razvoja skupnega trga in je država članica ni spremenila. Če nekateri ukrepi postanejo pomoč zaradi liberalizacije dejavnosti s pravnimi predpisi Skupnosti, se takšni ukrepi ne štejejo kot veljavna pomoč po datumu, določenem za liberalizacijo;

(c) ‚nova pomoč‘ pomeni vsako pomoč, to je sheme pomoči ali individualno pomoč, ki ni veljavna pomoč, vključno s spremembami veljavne pomoči;“

(160) Iz zgornjih določb je razvidno, da lahko ukrepi, ki v času dodelitve niso predstavljali državne pomoči, v določenih okoliščinah *postanejo* državna pomoč v smislu člena 87 Pogodbe EU. To ne vpliva na uvrstitev ukrepa, ki postane državna pomoč, med veljavno ali novo pomoč.

(161) Čeprav je res, da mora Komisija pri analizi obstoja državne pomoči v zadevnem primeru oceniti razmere, ki so prevladovale v času, ko je ukrep začel veljati, to ne pomeni, da mora biti presoja štirih meril pri opredelitvi državne pomoči v vseh okoliščinah omejena samo na čas, v katerem je bila pomoč dodeljena.

(162) Iz člena 1(b)(v) Postopkovne uredbe je razvidno, da obstajajo izjemne okoliščine, kot so razvoj skupnega trga ali liberalizacija sektorja, v katerih se odvijajo velike ekonomske in pravne spremembe v enem ali več sektorjih gospodarstva in kjer se lahko zaradi omenjenih

sprememb ukrep, ki v začetku ni sodil v okvir člena 87 Pogodbe, prišteva pod nadzor državne pomoči. Pri liberalizaciji gospodarskega sektorja bi ohranitev vseh ukrepov, ki se ne štejejo za državno pomoč zaradi bistveno drugačnih tržnih pogojev v času, ko so bili dodeljeni, vendar od liberalizacije naprej izpolnjujejo vsa merila državne pomoči, dejansko pomenila ohranjanje znatnega dela predkonkurenčnih tržnih okoliščin. To bi bilo v nasprotju z jasno namero odpraviti takšne nekonkurenčne razmere na trgu, tj. s sklepom držav članic o liberalizaciji zadevnega sektorja. Namen posebnih določb, s katerimi lahko ukrep postane državna pomoč, je izogibanje podaljševanju vseh ukrepov, ki lahko škodujejo interesom akterjev v novih tržnih pogojih, čeprav ne predstavljajo pomoči v okviru prejšnjih gospodarskih in pravnih okoliščin⁽³⁷⁾.

(163) Vprašanje, ali je treba tovrstno pomoč uvrstiti med veljavno ali novo pomoč, je treba obravnavati ločeno po tem, ko bo Komisija določila obstoj državne pomoči ali pa se odločila kako drugače.

(164) Madžarsko gospodarstvo je v 90-tih letih prejšnjega stoletja doživelo korenito spremembo. Država se je odločila, da se bo pridružila Evropski uniji, in je 1. maja 2004 postala polnopravna članica. Dobro se je zavedala svojih obveznosti glede uskladitve svojih že obstoječih ukrepov s pravili konkurence na notranjem trgu, ki se mu je želela pridružiti, saj se Evropski sporazum⁽³⁸⁾, ki ga je Madžarska podpisala leta 1991, izrecno nanaša na to obveznost.

(165) S tem ko se je pridružila Evropski uniji, se je hkrati pridružila liberaliziranemu notranjemu trgu z električno energijo. Pravila konkurence Akta o pristopu ne določajo izjem glede madžarskega trga z električno energijo. Na podlagi tega in v nasprotju s pripombami zainteresiranih strank Komisija meni, da lahko SNEE, ki so bili sklenjeni v bistveno drugačnih gospodarskih pogojih (kot so to že ugotovile zainteresirane stranke) pred vstopom na liberalizirani notranji trg z električno energijo, v novih pravnih in gospodarskih okoliščinah predstavljajo državno pomoč. Da bi določili obstoj tovrstne pomoči, je treba oceniti štiri merila v okviru ukrepa v novih gospodarskih in pravnih okoliščinah.

⁽³⁷⁾ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 15. junija 2000 v primeru *Alzetta Mauro*, na katero se sklicuje elektrarna Budapest, potrjuje, da je ukrep treba oceniti v okviru okoliščin novega trga po liberalizaciji, ko ukrep, ki pred liberalizacijo morda ni predstavljal državne pomoči, postane (obstoječa ali nova) pomoč.

⁽³⁸⁾ Evropski sporazum o pridružitvi med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani in Republiko Madžarsko na drugi strani, podpisan dne 16. decembra 1991.

- (166) Vprašanje glede zadevnega časa presoje je treba oceniti v skladu z Aktom o pristopu. Za razliko od prejšnjih pristopov so se države članice strinjale, da uvedejo posebne določbe k Aktu o pristopu, po katerih bo treba vse ukrepe pomoči, ki veljajo po pristopu in so bili sklenjeni po 10. decembru 1994, pred pristopom sporočiti Komisiji, ki jih bo pregledala na podlagi pravnega reda Skupnosti.
- (167) Velika večina držav, ki se je EU pridružila 1. maja 2004, je imela zaradi zgodovinskih razlogov močno tradicijo državnega intervencionizma. Kljub temu pa lahko obstajajo ukrepi, ki pred pristopom niso izpolnjevali štirih meril državne pomoči zaradi zelo drugačnih tržnih pogojev, ki so takrat prevladovali. V okviru novih gospodarskih in pravnih pogojev po pristopu so ti pogoji mogoče izpolnjeni.
- (168) Namen zadevnih členov Akta o pristopu je zagotavljanje neizkrivljene konkurence na notranjem trgu za obdobje po dnevu začetka veljavnosti Pogodbe. Posledično je namen zadevnih členov Akta o pristopu preprečevanje izkrivljanja konkurence na skupnem trgu zaradi neskladnih ukrepov državne pomoči po pristopu. V tem pogledu ni pomembno, ali je ukrep v 90-tih letih, ko je bil dodeljen, dejansko izpolnjeval vsa merila za državno pomoč ali ne. Zadevni čas za oceno meril za obstoj pomoči je časovno obdobje, ki je sledilo po dnevu, ko je Madžarska vstopila v EU in na liberalizirani notranji trg z električno energijo.
- (169) Kakršen koli drug pristop bi vodil do položaja, kjer bi se gospodarski pogoji iz obdobja pred pristopom in liberalizacijo (ki je v večini primerov novih držav članic sovpadalo s tranzicijskim obdobjem po komunističnem režimu) ohranili še dolgo po vstopu države v Evropsko unijo. Ukrepi, ki morda niso predstavljali državne pomoči pred pristopom, bi se lahko ohranili in celo podaljšali po želji države članice, četudi bi predstavljali državno pomoč v okviru popristopnih pogojev, saj ne bi bili pod nadzorom državne pomoči Komisije.
- (170) Ravno to je namen pripomb zainteresiranih strank v tem pogledu. Namen vseh argumentov, ki se nanašajo na zadevni čas presoje, je pokazati, da bi morala gospodarska in pravna ocena SNEE v okviru trenutnega postopka glede državne pomoči temeljiti samo na okoliščinah, ki so prevladovale v času sklepanja SNEE (tj. med letoma 1995 in 2001) ter pripeljati do sklepa, da SNEE zaradi omenjenih pravnih in gospodarskih okoliščin ne predstavljajo državne pomoči. Trdijo, da je treba preskus subjektov tržnega gospodarstva, merila izkrivljanja konkurence in učinek na trgovino analizirati v ekonomskem okviru sredine 90-tih let, da mora Komisija upoštevati obveznosti MVM v tem času (varnost dobave) in model energetskega sektorja, ki je prevladoval v tem obdobju („model pooblaščenega kupca“ itd.). Rezultat ocene v okviru teh okoliščin naj bi po njihovem mnenju prevladoval do dneva zaključka SNEE (2024 za najdaljšo pogodbo), ne glede na spremembe, kot so pristop Madžarske k EU in posledična obvezna liberalizacija trga z električno energijo.
- (171) Komisija se ne more strinjati s tem argumentom. Komisija meni, da je cilj zadevnih členov Akta o pristopu ravno preprečevanje tovrstnih situacij na podlagi zahteve po takojšnjem izvajanju pravil o državni pomoči pri ekonomskih akterjih. Akt o pristopu določa izjeme za določene gospodarske sektorje (npr. uredbe o transportu), vendar za akterje na trgu z električno energijo ne določa izjem. Pravni red Skupnosti, vključno z Direktivo 96/92/ES, se tako od pristopa uporablja za vse pogodbene pogoje madžarskega trga z električno energijo.
- (172) V svoji oceni SNEE Komisija meni, da se je Madžarska ob vstopu na liberalizirani notranji trg z električno energijo strinjala, da bo uporabljala načela zadevnega tržnega gospodarstva pri vseh akterjih na njenem obstoječem trgu, vključno z vsemi obstoječimi trgovinskimi odnosi.
- (173) Komisija mora torej oceniti, ali od dneva, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji, ukrep izpolnjuje merila za obstoj državne pomoči.

Prednost

- (174) Kot uvod v presojo glede obstoja prednosti je treba poudariti, da večina proizvajalcev električne energije v svojih pripombah priznava, da brez zagotovila, ki so ga nudili SNEE, ne bi mogli investirati v navedene elektrarne. Elektrarna [...] v svojih pripombah trdi, da so „SNEE pomemben element za to, da se banke strinjajo s financiranjem naložbe in predplačilom operativnih stroškov[...] [...] je [...] prosil za mnenje konzorcija [tj. finančnih ustanov] glede možne spremembe SNEE. Vendar pa so banke zavrnile zmanjšanje tako rezerviranih zmogljivosti kot tudi zagotovljena količina odjema“⁽³⁹⁾.

⁽³⁹⁾ Citat iz točke 3 pripomb proizvajalca.

(175) V zvezi s tem [...] (kot agent za odobrena sredstva v imenu dvanajstih bank, posojilodajalcev skoraj [...] elektrarni Csepel) trdi, da je „stališče bank da SNEE predstavljajo del svežnja tesno povezanih trgovinskih sporazumov, ki so varovali in še vedno varujejo Sporazum o odobrenih sredstvih, ki zagotavlja financiranje projekta po tržnih pogojih. Vsaka sprememba SNEE bi torej samodejno vplivala na banke in zaradi pogodbenih mehanizmov, ki so banki na voljo za zaščito njihovih finančnih interesov, ogrožala celoten projekt Csepel II“.

(176) [...] (kot agent za odobrena sredstva v imenu devetih bank, posojilodajalcev skoraj [...] AES-Tisza) trdi, da je „bila osnova za tovrstno financiranje obstoj SNEE skupaj z drugimi ustreznimi projektnimi dokumenti (npr. Sporazum o dobavi goriva). [...] SNEE zagotavljajo stabilnost pri tveganju glede povpraševanja (količina prodane električne energije in določanje cen)“ „Element stabilnosti pri povpraševanju [...] je ključen in daje bankam potrebno zagotovilo za omogočanje dolgoročnih financiranj na uveljavljajočem se trgu.“

(177) Da bi ocenila obstoj prednosti v okviru SNEE, je Komisija najprej izvedla predhodno analizo, da bi ugotovila, katerim smernicam naj sledi pri presoji. Kot rezultat predhodne analize, ki je opisana v uvodnih izjavah od 180 do 190, je Komisija zaključila, da mora za presojo, ali je prednost obstajala, najprej ugotoviti, ali bi v okviru pogojev, ki so prevladovali v času, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji, tržni akter dodelil proizvajalcem podobno zagotovilo kot SNEE, in sicer obveznost nakupa s strani MVM rezerviranih zmogljivosti v okviru SNEE (ki ustrezajo večinskemu deležu in v mnogih primerih vsem razpoložljivim zmogljivostim), zagotovljeno najmanjšo količino proizvedene električne energije v obdobju med 15 do 27 let, ki ustreza povprečni pričakovani življenjski dobi zadevnih sredstev ali njihovi amortizaciji, po ceni, ki pokriva fiksne in variabilne stroške elektrarne (vključno s stroški goriva) ⁽⁴⁰⁾.

(178) V drugem koraku je Komisija analizirala odgovor na to vprašanje z vidika standardnih poslovnih praks na evropskih trgih z električno energijo.

(179) Na koncu je Komisija na kratko ocenila vpliv SNEE na trg v obdobju, ki je sledilo pristopu Madžarske k Evropski uniji. Čeprav ta analiza ni nujna za določitev obstoja gospodarske prednosti v okviru SNEE, je uporabna za ustrezno obravnavo določenih pripomb, ki so jih poslale zainteresirane stranke.

⁽⁴⁰⁾ Ne glede na to, ali cena temelji na cenovni formuli iz SNEE ali na uredbah o določanju cen, saj obe temeljita na načelih, ki so podobna uredbi o oblikovanju cen.

1. *Predhodna analiza: argumentiranje, ki mu je treba slediti pri presoji obstoja prednosti*

(180) V pripombah, ki so bile poslane v teku postopka, so tretje stranke analizirale obstoj prednosti z vidika pogojev, v katerih so bili SNEE podpisani sredi 90-tih let. Ugotovljeno je bilo, da bi v tem obdobju in v okviru privatizacije proizvodnih podjetij povprečen tržni akter dodelil proizvajalcem podobno zagotovilo, kot je bilo tisto v okviru SNEE, z namenom privabiti investitorjev in s tem zagotoviti varnost dobave na Madžarskem.

(181) Komisija je analizirala zasluge omenjenega pristopa in prišla do sklepa, da je bil pristop neprimeren zaradi dveh razlogov. Prvič, ne upošteva dejanskih upravičencev ukrepa v okviru presoje. Drugič, obdobje, ki je upoštevano v okviru pristopa, ni pomembno pri ocenjevanju obstoja prednosti.

Upravičenci do potencialne prednosti

(182) Elektrarna Dunament trdi, da ni imela prednosti v okviru SNEE, saj je plačala tržno vrednost za privatizacijo svojih elektrarn, pri nabavni ceni pa so bile upoštewane njene pravice in dolžnosti v okviru SNEE. Tako je torej plačala za vsako prednost, ki bi ji jo lahko dodelil SNEE v privatizacijski ceni.

(183) Komisija meni, da ta argument v tem primeru ni utemeljen. V zadevnem primeru so upravičenci do pomoči privatizirane elektrarne (tiste, ki so bile zares privatizirane) in ne delničarji omenjenih elektrarn. Privatizacija elektrarn se je izvedla v obliki delniških poslov.

(184) Sodišče je analiziralo, kako sprememba lastništva podjetja med delniškimi poslom vpliva na obstoj nezakonite pomoči, ki je bila dodeljena podjetju in njenemu prejemniku. Ugotovilo je, da nezakonita pomoč ostaja pri podjetju, ki je pomoč koristilo, kljub temu, da pride do spremembe lastništva ⁽⁴¹⁾. Prenos delnic po tržni ceni zgolj zagotavlja, da sam kupec nima koristi od državne pomoči. Kljub temu pa to ne vpliva na obstoj prednosti za dejavnost upravičene elektrarne.

(185) V primeru, ki se presoja, so upravičenci do pomoči madžarska podjetja, ki upravljajo z elektrarnami in so podpisali SNEE, in ne delničarji elektrarn. Poleg tega je do spremembe lastništva elektrarn prišlo pred datumom,

⁽⁴¹⁾ Združena primera C-328/99 P in C-399/OO Italija in SIM 2 Multimedia proti Komisiji [2003] ECR I-4035, odstavek 83.

ko naj bi bil ocenjen obstoj državne pomoči, in ni pomembna za presojo obstoja državne pomoči podjetjem, ki upravljajo elektrarno. Podjetja, ki so podpisala SNEE, so torej imela korist od prednosti, ki jih prinašajo SNEE, ne glede na njihovo lastniško strukturo.

Obdobje, ki ga je treba upoštevati pri presoji obstoja prednosti

- (186) Komisija se zaveda, da je bilo v tržnih okoliščinah 90-tih let na Madžarskem glavno načelo SNEE, tj. zagotavljanje donosnosti naložb, bistveni pogoj, pod katerim bi se lahko izvedle potrebne naložbe.
- (187) Dejstvo, da je zaradi značilnosti proizvodnega sektorja ter političnega in gospodarskega okvira omenjenega obdobja na Madžarskem obstajala potreba po tem, da država intervenira v skupnem interesu, in je bila najboljša rešitev dodelitev SNEE določenemu številu proizvajalcev, na noben način ne nasprotuje dejstvu, da SNEE prinašajo prednosti proizvajalcem.
- (188) Večina proizvajalcev trdi, da jim SNEE ne dodeljuje nobene prednosti, saj so v skladu z običajnim tržnim obnašanjem katerega koli subjekta tržnega gospodarstva, tako z vidika MVM kot tudi proizvajalcev. Trdijo, da bi vsak zasebni akter na mestu MVM (s pravno obvezo varnosti dobave kot pooblaščen kupec) podpisal SNEE in da ekonomska prednost SNEE ne presega običajne trgovinske prednosti za podpisnike na uveljavljajočem se trgu z električno energijo v sredini 90-tih let na Madžarskem. Poleg tega so bili proizvajalci zakonsko obvezani, da podpišejo sporazum z MVM, da bi dobili dovoljenje za obratovanje. Proizvajalci trdijo, da naj Komisija zaradi uporabe načela zasebnega investitorja upošteva pravne zahteve in ekonomsko realnost časa sklenitve SNEE.
- (189) Ob upoštevanju argumentov zainteresiranih strank glede načela zasebnega investitorja se Komisija sklicuje na uvodne izjave te odločbe glede časa, ki je pomemben za presojo obstoja državne pomoči v okviru SNEE. Komisija ponovno poudarja, da v vprašanje ne namerava vključiti dejstva, da je bilo treba podpisati SNEE v okoliščinah, ki so prevladovale v času, ko so bili omenjeni sporazumi sprejeti. Vendar, kot je pojasnjeno zgoraj, to ne pomeni, da SNEE niso omogočali prednosti proizvajalcem. Zainteresirane stranke pravzaprav trdijo samo, da so omenjeni sporazumi ustrezali pogojem, ki so takrat prevladovali na trgu. Nobena izmed zainteresiranih strank ne trdi, da ustrezajo trenutnim tržnim pogojem na notranjem trgu.

Sklep predhodne analize

- (190) Komisija zaključuje, da je treba za presojo obstoja prednosti v okviru SNEE dognati ali bi v pogojih, ki so prevladovali, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji, povprečen tržni akter dodelil podjetjem proizvajalcem podobno jamstvo kot SNEE, kot je to opisano v uvodni izjavi 117.
2. *Presoja obstoja prednosti pri proizvajalcih električne energije v času, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji*
- (191) Da bi odgovorila na vprašanje iz prejšnje uvodne izjave, je Komisija določila glavne prakse komercialnih akterjev na trgih z električno energijo, ki so pomembne za namene te analize, in ocenila, ali so SNEE v skladu s temi praksami ali pa zagotavljajo proizvajalcem jamstvo, ki ga kupec ne bi sprejel, če bi deloval na povsem komercialni osnovi.
- (192) Najprej je koristno poudariti, da so trgi z električno energijo običajno razdeljeni na štiri trge: (i) proizvodnja/uvoz in dobava na debelo, (ii) prenos/distribucija, (iii) maloprodaja in (iv) storitve izravnave. Zadevna trga za presojo SNEE sta prva in četrta kategorija, saj MVM kupuje električno energijo od domačih proizvajalcev, jo uvaža ter prodaja regionalnim distribucijskim podjetjem in komercialnim dobaviteljem (dobaviteljem na maloprodajnem trgu). MVM zagotavlja tudi rezervirane zmogljivosti upravljavcu prenosnega omrežja z namenom zagotoviti izravnave omrežja.
- (193) Na Madžarskem je bil v maloprodajni trg v obdobju ocenjevanja razdeljen na dva segmenta: (i) segment javne porabe, kjer podjetja za regionalno distribucijo dobavljajo električno energijo po reguliranih cenah neupravičenim odjemnikom in odjemnikom, ki ne uveljavljajo svoje upravičenosti; (ii) segment prostega trga, na katerem komercialni dobavitelji dobavljajo električno energijo upravičenim odjemnikom po cenah, ki izhajajo iz tržnih mehanizmov. V okviru režima, ki ga je uvedel Energetski zakon III, je segment javne porabe omejen na gospodinjstva in komercialne uporabnike, ki so del splošne obveznosti dobave.
- (194) V obdobju ocenjevanja je MVM dobavljal električno energijo tako regionalnim distribucijskim podjetjem (dobavitelji za segment javne porabe) kot tudi dobaviteljem v segmentu prostega trga. Kot je navedeno v uvodnih izjavah od 221 do 231, je bila prodaja MVM dobaviteljem v segmentu prostega trga namenjena zgolj sprostitvi presežnih količin, ki so bile dobavljene v okviru SNEE in

jih segment javne porabe ni potreboval. To je posledica samih SNEE in ne avtonomna trgovinska dejavnost. Obstoj prednosti je treba analizirati v okviru primarnega cilja, ki si ga je zadal MVM, ta pa je bil zadostna dobava električne energije regionalnim distribucijskim podjetjem za izpolnjevanje potreb segmenta javne porabe. Zato je treba preveriti, ali bi v odsotnosti SNEE tržni akter, ki bi regionalnim distribucijskim podjetjem dobavljal zadostne količine električne energije in ki bi deloval na povsem komercialni osnovi, nudil enako jamstvo, kot so ga nudili SNEE. To presojo je treba izvesti v smislu delovanja konkurenčnih veleprodajnih trgov. Spodnje uvodne izjave zagotavljajo najprej pregled značilnih poslovnih praks, ki so pomembne za analizo, in nato primerjavo med SNEE in omenjenimi praksami. Z vidika te primerjave je Komisija analizirala posledice SNEE, ki bi jih javni organi lahko pričakovali, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji. Podala je tudi analizo glede tega, ali bi lahko pričakovali večje ravnovesje med negativnimi in pozitivnimi posledicami v okviru drugih vrst sporazumov.

2.a) Kratak opis poslovnih praks na evropskih trgih z električno energijo, ki so pomembne za presojo obstoja prednosti v okviru SNEE

- (195) V svoji analizi trgov z električno energijo v Evropi ⁽⁴²⁾ je Komisija natančno preučila pogoje, ki vladajo na področju trgovanja z električno energijo na evropskih veleprodajnih trgih.
- (196) Glede na rok dobave se lahko z velikimi količinami električne energije trguje na promptnih in terminskih trgih. Promptni trgi so večinoma dnevni trgi, na katerih se z električno energijo trguje en dan pred fizično dobavo. Trgovanje z električno energijo na promptnem trgu vedno temelji na oblikovanju cen po mejnem načelu, ki zagotavlja, da se krijejo samo kratkoročni mejni stroški ⁽⁴³⁾.
- (197) Na terminskih trgih se z električno energijo trguje v okviru dobave, ki se izvede veliko kasneje. Terminski proizvodi vključujejo tedenske, mesečne, četrletne in letne proizvode. Tako s promptnimi kot terminskimi proizvodi se lahko trguje na borzi električne energije ali pa na trgih OTC. Kot rezultat stalnih arbitraž prihaja do konvergence cen enakih proizvodov na borzi električne energije in trgih OTC. Zato borze električne energije običajno določajo referenčne cene za vse promptne in terminske proizvode in torej za celoten veleprodajni trg.
- (198) Poleg tega cena terminskih proizvodov izhaja iz pričakovanih tržnih akterjev, ob upoštevanju prihodnjega razvoja cen na promptnih trgih. Ker tržni akterji sodelujejo v terminskih pogodbah, saj imajo raje zanesljive cene kot pa neznane promptne cene v prihodnosti, terminske cene vključujejo element tveganja. V praksi cene terminskih proizvodov vključujejo osrednji element, ki odraža pričakovanja tržnih akterjev glede razvoja promptnih cen in, odvisno od tega, ali jim je pomembna zanesljivost cen, premije tržnega tveganja ali popust, čeprav je v praksi to običajno premija. Zato promptne cene predstavljajo referenco za vse cene električne energije. Če je vzpostavljena borza promptnega trga, cene na omenjeni borzi predstavljajo referenco za celoten trg. Na mnogih veleprodajnih trgih kupci običajno skušajo pokriti velik delež pričakovanih potreb s terminskimi pogodbami z namenom doseganja preglednosti njihovih stroškov. Ostale potrebe, ki niso izpolnjene s terminskimi pogodbami, se krijejo z nakupi na promptnih trgih.
- (199) Analiza energetskega trga je pokazala, da poleg standardizirane borze in OTC trgovanja obstajajo tudi „dvostranske transakcije po meri“. Te pogodbe se lahko zelo razlikujejo v smislu dobavljenih proizvodov ali storitev, cene tovrstnih transakcij pa običajno niso navedene. Kljub temu pa v pogojih konkurenčnih trgov obstoj standardiziranih borz električne energije in OTC trgovanja neizbežno vpliva na tovrstne transakcije, saj se proizvajalec ali uvoznik ne bi hotel obvezati z dvostransko pogodbo po meri, ki bi nudila slabše pogoje kot standardizirana promptna ali terminska pogodba. Zato standardizirane in terminske pogodbe na evropskih veleprodajnih trgih predstavljajo pomembno podlago za primerjavo pri presoji obstoja prednosti, ki naj bi jo proizvajalcem omogočali SNEE.
- (200) Na terminskih trgih je najdaljši rok za dobavo eno leto. Najdaljše obdobje od sklenitve pogodbe do začetka dejanskega roka dobave je štiri leta na NordPoolu (skandinavske države), tri leta na Powernextu (Francija), pet let na UKPX-u (Velika Britanija) in šest let na EEX-u (Nemčija). Na nekaterih borzah, kot je OMEL v Španiji, se

⁽⁴²⁾ Junija 2005 je Komisija odprla preiskavo glede delovanja evropskih trgov za plin in električno energijo. Končno poročilo te preiskave energetskega sektorja, ki je bilo izdano 10. januarja 2007, se uporablja v tej odločbi kot vir informacij o poglobljenih trgovinskih smernicah in praksah na evropskih trgih z električno energijo, ki so že prevladovali, ko se je Madžarska dne 1. maja 2004 pridružila Evropski uniji. To poročilo je dostopno na http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/energy/.

⁽⁴³⁾ Kratkoročni mejni stroški so stroški, ki se jim lahko proizvajalci energije izognejo tako, da prenehajo kratkoročno proizvajati električno energijo. Ti stroški so bolj ali manj enaki variabilnim, saj gre pri obeh vrstah stroškov predvsem za stroške goriva.

terminske pogodbe ne sklepajo. Standardizirana terminska pogodba nalaga dobavitelju obveznost zagotavljanja določene količine energije po ceni, ki je dogovorjena vnaprej, za obdobje največ enega leta, ki začne teči najkasneje šest let po sklenitvi pogodbe. Ti časovni okviri so veliko krajši kot običajna amortizacija ali življenjska doba katere koli elektrarne. Zato v običajnih tržnih pogojih in tudi v primeru najvišjega donosa v obliki terminskih pogodb proizvajalci nimajo jasne predstave glede cen in obsega prodaje, amortizacije in življenjske dobe sredstev za proizvodnjo električne energije. Ker so cene določene vnaprej, proizvajalci tvegajo, da bodo njihovi stroški preseglji dogovorjene cene. To tveganje ni zanemarljivo, še zlasti zaradi nihanja cen goriva, ki je za mnoge proizvodne tehnologije glavna komponenta variabilnih stroškov. Poleg tega se proizvajalci soočajo s konkurenčnim pritiskom, saj morajo v času življenjske dobe proizvodnih sredstev večkrat obnoviti svoje terminske pogodbe in tako prilagajati svoje ponudbe konkurenčnim pogojem, ki se stalno spreminjajo.

(201) Pogodbe, ki vključujejo rezervacijo proizvodnih zmogljivosti, obstajajo tudi na veleprodajnih trgih v obliki „posebnih pravic črpanja“, ki se jih lahko primerja s SNEE. Pridobivanje posebnih pravic črpanja je sestavljeno iz rezervacije dela proizvodnih zmogljivosti določene elektrarne, običajno za pričakovano življenjsko dobo elektrarne, in plačila „pristojbine za zmogljivost“ upravljavcu elektrarne, v skladu s stroški investicijskega vzdrževanja in fiksnimi stroški, ki so povezani z rezerviranimi zmogljivostmi. Za tehnična tveganja je odgovoren upravljavec elektrarne. Imetnik posebnih pravic črpanja lahko določi stopnjo uporabe rezerviranih zmogljivosti in plača upravljavcu elektrarne ceno, ki ustreza variabilnim stroškom, nastalim pri proizvodnji energije, ki so jo proizvedle rezervirane zmogljivosti.

(202) Da bi nadalje ocenili obstoj prednosti v okviru SNEE, je treba preučiti stanje pri večjih podjetjih ali končnih industrijskih odjemnikih, četudi ne delujejo na veleprodajnem trgu, temveč na maloprodajnem trgu (nadaljnjih odjemnikov). Ker proizvajalci včasih neposredno dobavljajo energijo večjim podjetjem ali industrijskim odjemnikom, je primerjava s SNEE pomembna.

(203) Raziskava energetskega sektorja je pokazala, da je bila običajna praksa za dobavitelje električne energije podpis pogodb z že določeno ceno z večjimi podjetji ali industrijskimi odjemniki. Trajanje takih pogodb je običajno omejeno na eno ali dve leti. Običajno določajo razpored dobave, ki temelji na pretekli porabi. Cena izhaja iz veleprodajnih cen na terminskih trgih in vključuje druge stroškovne komponente, kot so pričakovani stroški izravnave ali marža dobavitelja. Odmik od razporeda dobave vključuje uporabo klavzule „vzemi ali plačaj“, ki prisili kupca, da plača za energijo, ki je ne potrebuje, ali da

plača presežek. V tem pogledu tovrstne pogodbe temeljijo na minimalni zagotovljeni količini odjema, kombinirani z rezervacijo zmogljivosti⁽⁴⁴⁾.

(204) Za namene ocenjevanja prednosti v okviru SNEE je treba preučiti še eno vrsto sporazuma, in sicer pogodbe, ki so sklenjene za zagotavljanje storitev izravnave upravljavcem prenosnih omrežij (UPO). Ker električne energije ni mogoče shranjevati, morata biti povpraševanje in dobava v vsakem trenutku usklajena. Če povpraševanje ali dobava odstopata od napovedi in je potrebna dodatna proizvodnja, mora upravljavec prenosnih omrežij v okviru svoje odgovornosti pozvati določene proizvajalce, da v zelo kratkem času povečajo proizvodnjo. Da bi zagotovili razpoložljivost proizvodnih zmogljivosti v takšnih primerih, UPO rezervirajo zmogljivosti v proizvodnih enotah, ki so sposobne v zelo kratkem času spremeniti svojo raven proizvodnje. Ker na Madžarskem ni zmogljivosti za shranjevanje električne energije, imajo elektrarne na zemeljski plin ustrezne tehnične značilnosti za zagotavljanje omenjenih storitev.

(205) Raziskava energetskega sektorja je zagotovila pregled evropske prakse UPO glede pogodb o rezervacijah zmogljivosti za zagotavljanje storitev izravnave. Iz tega pregleda je razvidno, da so zmogljivosti rezervirane s sredstvi ponudnikov. Eno leto se lahko šteje za običajni rok, ki UPO zagotavlja prožnost za prilagoditev količine rezerviranih zmogljivosti njihovim trenutnim potrebam. Pogodbe običajno določajo tehnične značilnosti zahtevane storitve, rezervirano zmogljivost in ceno za dobavljeno energijo ali za energijo in zmogljivost.

2.b) Primerjava SNEE s standardnimi poslovnimi praksami

(206) Komisija je primerjala obveznost nakupa, ki je vključena v SNEE, z glavnimi značilnostmi standardnih terminskih in promptnih pogodb, pogodb o „posebnih pravicah črpanja“, dolgoročnih pogodb, ki so jih sklenili večji končni odjemalci, in pogodb, ki so bile sklenjene med proizvajalci in UPO za zagotovitev storitev izravnave.

Standardne promptne in terminske pogodbe

(207) Iz opisa iz uvodnih izjav od (195) do (200) je razvidno, da kombinacija dolgoročne rezervacije zmogljivosti, minimalne zagotovljene količine odjema in mehanizmov za določanje cen, ki vključujejo fiksne stroške in stroške kapitala, ne sodi med običajne pogodbe na evropskih veleprodajnih trgih in da štiti proizvajalce pred več tveganji kot standardne terminske in promptne pogodbe.

⁽⁴⁴⁾ Dejstvo, da se dobavitelj obveže k dostavi količine, ki je določena v pogodbi, se lahko šteje za enakovredno rezervaciji zmogljivosti.

- (208) Trgovanje z energijo na promptnih borzah vedno temelji na določanju mejnih cen, ki zagotavlja, da bodo kriti samo kratkoročni mejni stroški in ne vsi fiksni stroški in stroški kapitala. Na promptnih trgih podjetje, ki proizvaja energijo, nima zagotovila glede stopnje uporabe njegovih proizvodnih zmogljivosti. To tveganje je veliko večje kot pri večini proizvodnih sektorjev, in sicer zaradi dejstva, da električne energije ni mogoče varčno shranjevati, kar je posebnost te industrije. Če je v določenem trenutku na voljo dovolj energije za zadostitev povpraševanja, in sicer po nižji ceni, kot je tista, ki jo ponuja zadevni proizvajalec za eno izmed svojih proizvodnih enot, ta enota ne bo odpredana, kar pomeni, da bodo njene proizvodne zmogljivosti za zadevno časovno obdobje izgubljene.
- (209) Zato zaradi prodaje na promptnih trgih nastaja določena stopnja negotovosti glede nadomestila fiksnih stroškov in stroškov kapitala ter stopnje uporabe proizvodnih zmogljivosti.
- (210) Tudi terminski trgi, na katerih cena izhaja iz promptnih cen, proizvajalcem ne zagotavljajo, da bodo njihovi fiksni stroški in stroški kapitala pokriti z njihovo prodajo, saj so cene določene vnaprej. Če se cene goriva med rokom dobave nepričakovano povečajo, lahko stroški proizvodnje električne energije presežejo ceno, ki je bila določena vnaprej. Na terminskih trgih je zaradi daljšega trajanja terminskih pogodb tveganje glede uporabe proizvodnih zmogljivosti manjše kot v primeru promptnih proizvodov. Čeprav proizvajalcu uspe prodati večino svojih proizvodov s pomočjo terminskih pogodb, lahko predvidi stopnjo uporabe svojih enot za proizvodnjo energije v določenem obdobju v primerjavi z njihovo življenjsko dobo.
- (211) Zainteresirane stranke poudarjajo, da so proizvajalci izpostavljeni tveganju v okviru SNEE, zlasti gradbenemu, regulativnemu, okoljskemu, vzdrževalnemu, davčnemu in finančnemu tveganju. Komisija priznava, da SNEE ne odpravijo vseh tveganj, ki so povezana z delovanjem elektrarne. Dejansko so proizvajalci sami izpostavljeni elementom tveganja, ki jih navajajo v svojih pripombah. Kljub temu pa to spada med običajna tveganja, ki jih mora sprejeti vsak tržni akter na trgu proizvodnje električne energije, vključno s prodajo v obliki standardnih terminskih ali promptnih trgov. Poslovna tveganja, ki so povezana z nihanjem stroškov proizvodnje električne energije in zlasti s stroški goriva, tveganje, ki je povezano s nihanjem cen električne energije za končnega odjemalca, in tveganje, ki je povezano z nihanjem povpraševanja končnega odjemalca glede električne energije, delno (ali v celoti) prevzame MVM za obdobje življenjske dobe sredstev v okviru SNEE.
- (212) Zainteresirane stranke so v svojih pripombah tudi trdile, da rezervacija zmogljivosti za MVM zanje predstavlja pomanjkljivost, saj ne morejo uporabljati omenjenih zmogljivosti za druge namen kot za prodajo MVM. Sistem minimalne zagotovljene količine odjema v veliki meri zmanjšuje omenjeno omejitev. Vendar pa je treba

sistem zagotovljene najmanjše količine odjema upoštevati kot jamstvo proizvajalcem, da bodo lahko uporabljali svoje zmogljivosti za proizvodnjo električne energije in prodajo v primeru, da MVM ne bo uporabil svojih rezerviranih zmogljivosti. Kot prikazuje spodnja tabela, minimalna zagotovljena količina odjema ustreza stopnji porabe rezerviranih zmogljivosti, ki presega običajno stopnjo porabe skupnih razpoložljivih zmogljivosti na Madžarskem.

Tabela 5:

Minimalna zagotovljena količina odjema in rezervirane zmogljivosti

	2004	2005	2006
Minimalna zagotovljena količina odjema	23 234	23 528	23 516
Rezervirane zmogljivosti (MW)	4 242	4 460	4 481
Razmerje med minimalno zagotovljeno količino odjema in rezerviranimi zmogljivostmi (število ur na leto)	5 477	5 275	5 248
Razmerje med proizvodnjo električne energije in neto razpoložljivimi proizvodnimi zmogljivostmi za vse madžarske proizvodne enote (število ur na leto)	4 272	4 225	4 601

- (213) Zato prodaja na promptnih in terminskih trgih predstavlja veliko višjo stopnjo tveganja za proizvajalce kot SNEE, ki zagotavljajo gotovost glede nadomestila fiksnih stroškov in stroškov kapitala ter stopnje uporabe proizvodnih zmogljivosti.

Posebne pravice črpanja

- (214) Glede posebnih pravic črpanja je glavna razlika med to obliko sporazuma in SNEE ta, da posebne pravice črpanja običajno niso povezane z minimalno zagotovljeno količino odjema. Imetnik posebnih pravic črpanja je izpostavljen poslovnemu tveganju, ki je povezano s prodajo energije, ki jo proizvajajo rezervirane zmogljivosti. Kljub temu pa ima zagotovilo, da bo lahko prodal energijo po cenah, ki krijejo vsaj variabilne stroške, saj se lahko odloči, da ne bo več proizvajal energije, če cene padejo pod variabilne stroške. SNEE MVM-ju ne nudijo takšnega zagotovila zaradi obstoja obveznosti v okviru minimalne zagotovljene porabe s strani MVM in v korist proizvajalcev.

Dolgoročni sporazumi o nakupu, ki jih sklenejo večji odjemalci

- (215) Glede standardnih dolgoročnih pogodb o nakupu, ki jih sklenejo večji odjemalci, je jasno, da prinašajo kupcu veliko več prednosti kot SNEE MVM-ju, saj cena, ki je običajno določena za celotno obdobje trajanja pogodbe, običajno ni indeksirana na parametrih, kot so stroški goriva, katerih razvoj v času trajanja pogodbe je nepredvidljiv, in ni oblikovana tako, da bi krila fiksne stroške in stroške kapitala, saj je odvisna od cenovnih

ponudb na veleprodajnih trgih. Kupci se zanimajo za sklepanje dolgoročnih pogodb samo, če jim pogodbe zagotavljajo zavarovanje za primer nihanja na trgu z električno energijo, še zlasti za primer sprememb, ki so povezane z nihanji cen goriva. Iz tega razloga bi imel kupec ekonomski interes za dolgoročno pogodbo te vrste samo, če bi mu prodajalec ponudil, da prevzame del tveganja, ki je povezano z nihanji cen goriva, ali če bi proizvodna tehnologija zagotavljala stabilne cene goriva, kot je to običajno pri hidroelektrarnah in v določenih primerih tudi pri jedrskih elektrarnah. Poleg tega se take pogodbe običajno sklepajo za veliko krajša obdobja kot SNEE in zato imajo kupci možnost, da zamenjajo dobavitelja, če konkurenca ponuja boljše cene. Za pridobitev najnižjih možnih cen kupci pogosto uporabljajo razpisne postopke.

Pogodbe o storitvah izravnave

(216) Pogodbe o storitvah izravnave so pomembne pri oceni obstoja prednosti med SNEE, saj je manjši del rezerviranih zmogljivosti, ki so rezervirane v okviru SNEE, dodeljen MVM-ju za zagotavljanje storitev izravnave UPO⁽⁴⁵⁾. V praksi MVM prodaja zmogljivosti UPO na letni ravni v obliki svežnja in uporablja del zmogljivosti, ki so rezervirane v okviru SNEE za te namene. V praksi to pomeni, da proizvajalci niso izpostavljeni tveganju glede letnih ponudnikov⁽⁴⁶⁾ in negotovosti glede količine energije, ki jo morajo zagotoviti. Z njihovega stališča so pogodbeni pogoji, ki so navedeni pri zagotavljanju storitev izravnave enaki kot pri SNEE. Vendar kot je navedeno v uvodni izjavi 204, specifikacij SNEE, še zlasti njihovega dolgega trajanja in obstoja minimalne zagotovljene porabe, ni mogoče upravičiti s poslovnimi razlogi, pa četudi gre za zagotavljanje storitev izravnave. Komisija priznava, da lahko na Madžarskem potrebne storitve izravnave UPO zagotavlja samo nekaj proizvodnih enot, kot to trdijo zainteresirane stranke, vendar je prišla do zaključka, da pogoji, ki jih nudijo SNEE, tudi v takšnih okoliščinah presegajo tisto, kar UPO še šteje za sprejemljivo iz poslovnih razlogov.

Sklep o primerjavi med SNEE in standardnimi poslovnimi praksami

(217) Ta primerjava kaže, da SNEE strukturno zagotavljajo več jamstev proizvajalcem kot običajne poslovne pogodbe.

⁽⁴⁵⁾ 15 % pogodbenih zmogljivosti v letu 2005.

⁽⁴⁶⁾ Zaradi letnih ponudnikov količina zmogljivosti, ki se lahko ponudi UPO, in dosežena cena nihata na letni osnovi in se lahko znižata, če se potrebe UPO zmanjšajo in/ali če drugi dobavitelji ponudijo nižje cene ali večje količine.

Proizvajalci so torej v boljšem položaju, kot bi ga imeli na prostem trgu brez SNEE. Da bi zaključili oceno glede obstoja prednosti, je treba oceniti pozitivne in negativne učinke, ki bi jih javni organi lahko pričakovali od SNEE, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji, in preveriti, ali bi lahko pričakovali večje ravnovesje med negativnimi in pozitivnimi posledicami v okviru drugih pristopov, ki temeljijo na standardnih poslovnih praksah.

2.c) Predvidene posledice SNEE za javne organe v primerjavi s standardnimi poslovnimi praksami kupcev na evropskem trgu z električno energijo

(218) Javni organi bi lahko od SNEE pričakovali, da bo MVM sposoben dobaviti dovolj energije, da bi zadostil potrebam trga javne porabe za daljše časovno obdobje.

(219) Vendar kljub temu niso imeli nobenega zagotovila glede stopnje cen, ki bi jih moral plačati MVM v enakem obdobju, saj SNEE ne zagotavljajo zavarovanja pred tveganjem nihanja cen, do katerega prihaja zlasti zaradi nihanj cen goriva.

(220) Poleg tega kombinacija dolgoročne rezervacije zmogljivosti in s tem povezana minimalna zagotovljena količina odjema javnim organom odvzema možnost pridobitve koristi zaradi ugodnejših cen, ki jih nudijo drugi proizvajalci in uvozniki. Zmogljivosti in minimalna zagotovljena količina odjema SNEE, dolgoročne pogodbe o uvozu, ki jih je sklenil MVM, in kupljene količine v okviru sistema obveznega odjema⁽⁴⁷⁾ so zadostovale za kritje potreb. MVM torej ni mogel diverzificirati svojega portfelja dobave, čeprav so bile na voljo alternativne proizvodne zmogljivosti. Leta 2004 nekaj proizvajalcev energije ni bilo vključenih v dolgoročne sporazume o nakupu energije. SNEE dveh elektrarn, ki predstavljata 470 MW nameščenih zmogljivosti, sta potekla ob koncu leta 2003, kar je občutno povečalo zmogljivost dobave izven okvira SNEE. Okoli 700 MW uvoznih zmogljivosti ni vključenih v dolgoročne pogodbe o uvozu in bi jih MVM lahko uporabljal za uvoz električne energije, če ne bi bil obvezan s sistemom rezerviranih zmogljivosti in minimalne zagotovljene količine odjema.

⁽⁴⁷⁾ Madžarska zakonodaja od MVM in regionalnih distribucijskih podjetij zahteva, da kupujejo električno energijo, proizvedeno s soproizvodnjo, iz odpadkov ali iz obnovljivih energetskih virov po reguliranih cenah.

(221) Kot je razvidno iz naslednjih uvodnih izjav, je bilo jasno, da ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji leta 2003 in 2004, sistem rezerviranih zmogljivosti in minimalne zagotovljene količine odjema, ki je bil oblikovan v okviru modela pooblaščenega kupca, pri katerem vsa električna energija, ki je porabljena na Madžarskem, potuje preko MVM, prinaša določena tveganja, da bodo SNEE zahtevali, da MVM izvede nakupe električne energije, ki presega njegove potrebe.

(222) Pomemben element, ki ga je v zvezi s tem treba upoštevati, je delno odprtje trga z električno energijo v letu 2003. 18. decembra 2001 je madžarski parlament sprejel Energetski zakon II, ki je omogočal večjim potrošnikom, med katere se prištevajo tisti, ki porabijo več kot 6,5 GW/leto, da postanejo „upravičeni kupci“ in lahko zato sami izberejo svojega dobavitelja električnega toka. Zakonodajni ukrep, ki je začel veljati 1. januarja 2003, je ob prej obstoječem segmentu javne porabe vodil do vzpostavitve prostega trga, kjer so cene izhajale iz primerjave ponudbe in povpraševanja. Predvidena posledica omenjenega ukrepa je bila zmanjšanje količin, ki jih je MVM potreboval za dobavo regionalnim distribucijskim podjetjem za zadostitev povpraševanja v segmentu javne porabe. Sledeča tabela prikazuje stalno rast količin, ki so bile dejansko prodane na prostem trgu med letoma 2003 in 2006, in ustrezen upad količin, ki so bile dejansko prodane v segmentu javne porabe s pomočjo regionalnih distribucijskih podjetij.

Tabela 6:

Prodaja na maloprodajnem trgu (reguliran segment in prosti segment)

	(GWh)			
	2003	2004	2005	2006
Skupna poraba v	33 584	33 836	34 596	35 223
Prodaja v prostem segmentu	3 883	7 212	11 685	13 057
Prodaja v reguliranem segmentu	29 701	26 624	22 911	22 166

Vir: Statistični podatki o madžarskem energetskem sistemu 2006⁽¹⁾.
⁽¹⁾ Glej med drugim spletno stran <http://www.mvm.hu>

(223) Med letoma 2003 in 2006 so se količine, ki so bile prodane v segmentu javne porabe in so ustrezale MVM-jevim dejanskim potrebam po nakupu, zmanjšale za 25 %. Zmanjšanje MVM-jevih potreb je bilo v veliki meri predvidljivo v času, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji, še zlasti zaradi občutne razlike med uradnimi cenami v segmentu javne porabe (cene, ki so jih plačali odjemalci podjetjem za regionalno distribucijo) in cenami, ki so se pojavile v prostem segmentu v letih 2003 in 2004.

Tabela 7:

Razlike v cenah med reguliranim segmentom in prostim segmentom v letih 2003 in 2004

	(HUF/kWh)	
	2003	2004
Povprečna cena na prostem trgu	11,1	12,7
Povprečna cena v sektorju javne porabe ⁽¹⁾	19	21,1

Vir: Statistični podatki o madžarskem energetskem sistemu 2006.

⁽¹⁾ Posledica reguliranih cen, ki so odvisne od ravni porabe.

(224) Cene na prostem trgu so predstavljale jasne spodbude za upravičene odjemalce glede uporabe njihovih pravic. V letih 2003 in 2004 je bilo splošno znano, da bližajoči se pristop Madžarske k Evropski uniji prinaša tudi začetek veljavnosti Druge direktive o električni energiji⁽⁴⁸⁾, in posledično upravičenost vseh odjemalcev od 1. julija 2007 naprej, kar je povzročilo še dodatno zmanjšanje potreb MVM v veliko krajšem obdobju, kot je bilo obdobje veljavnosti SNEE.

(225) V letih 2003 in 2004 je bilo očitno, da bodo SNEE, ki so bili oblikovani v okviru modela pooblaščenega kupca, pri čemer je bil MVM posrednik za vso električno energijo, ki jo je potreboval madžarski trg, preprečili MVM-ju zagotavljanje raznovrstnosti v njegovem portfelju in pridobitev ugodnejše cene s pomočjo spodbujanja konkurence med njegovimi dobavitelji, obstajala pa je tudi verjetnost, da bi bila MVM-ju naložena obveznost za nakup več energije, kot jo je dejansko potreboval.

(226) Javni organi so prepoznali to tveganje. Leta 2002 je madžarska vlada izdala uredbo⁽⁴⁹⁾, ki je od MVM-ja zahtevala, da začne z vsemi proizvajalci ponovno pogajanje glede SNEE z namenom prilagoditve količine rezervirane zmogljivosti. Čeprav uredba ni nalagala prekinitve SNEE, je bilo jasno, da so količine zmogljivosti, ki so bile rezervirane v okviru SNEE (in posledično minimalna zagotovljena količina odjema), previsoke z vidika postopne liberalizacije maloprodajnega trga. Ta uredba je uvedla tudi možnost, da MVM v primeru neuspešnega izida pogajanj s proizvajalci proda zmogljivosti in energijo, za katero se izkaže, da predstavlja presežek količine, dejansko potrebne za oskrbovanje reguliranega segmenta, s pomočjo treh „sprostitvenih mehanizmov“: avkcij zmogljivosti, razpisov za podizvajalce in prodajo na virtualni internetni trgovinski platformi, imenovani „trg“ („Piacér“). Čeprav je oblika teh treh mehanizmov

⁽⁴⁸⁾ Direktiva 2003/54/ES.

⁽⁴⁹⁾ Uredba vlade 183/2002.

različna, vsi trije MVM-ju ponujajo prodajo na prostem trgu, v obliki različnih terminskih proizvodov, presežka energije, ki ga ne potrebuje za oskrbo sektorja javne porabe, vendar ga mora kupiti v skladu s pogoji SNEE.

- (227) Spodnja tabela prikazuje podatke, ki se nanašajo na prve tri avkcije, ki jih je izvedel MVM. Videti je, da so bile cene, po katerih je MVM prodajal energijo s pomočjo sprostitvenih mehanizmov, občutno nižje od cen, ki jih je plačal za enako energijo v okviru SNEE,

Tabela 8:

Prve tri avkcije MVM-ja

	Prva avkcija junij 2003	Druga avkcija december 2003	Tretja avkcija junij 2004
Proizvodi pasovne energije:			
Prodane količine električne energije (GWh)	375	240	133
Prodajna cena na avkcijah (HUF/kWh)	8,02	9,5	8,4
Proizvodi pri običajnem obratovanju:			
Prodane količine električne energije (GWh)		259	421
Prodajna cena na avkcijah		5,6	3,5
Povprečne letne cene SNEE			
	2003	2004	
	11,3	11,7	

- (228) Madžarska zakonodaja je pravzaprav predvidela to posledico in zagotovila nadomestilo, ki ga madžarska država izplača MVM-ju za izgube, nastale zaradi razlik med plačano ceno za količine, ki so bile prodane na avkciji zmogljivosti, in prodajnimi cenami na trgu. Leta 2003 je nadomestilo, ki je bilo izplačano MVM-ju, znašalo 3,8 milijarde forintov⁽⁵⁰⁾. Po podatkih iz letnega poročila MVM iz leta 2004 se je nadomestilo leta 2004 povečalo za 2,4 milijarde madžarskih forintov.

- (229) Z vidika javnih organov je jasno, da takšnega sistema ni mogoče upravičiti s poslovnimi razlogi, saj prispeva k subvencioniranju prodaje proizvajalcev za dobavo na segment prostega trga.

- (230) Spodnja tabela prikazuje skupne količine električne energije, ki jih je MVM prodal s pomočjo sprostitvenih kanalov med letoma 2003 in 2004, na podlagi podatkov, ki jih je posredovala Madžarska 24. septembra 2007 in 21. aprila 2008.

⁽⁵⁰⁾ Glej dopis madžarskih organov, evidentiran 4. junija 2004.

Tabela 9:

Količine, ki jih je MVM prodal s pomočjo sprostitvenih mehanizmov

Leto	(TWh)			
	2003	2004	2005	2006
Celotna prodaja MVM-ja s pomočjo sprostitvenih mehanizmov ⁽¹⁾	0,6	1,9	6,5	6,5

⁽¹⁾ Avkcije zmogljivosti, javni razpisi za zmogljivosti in trg MVM-ja.

- (231) Jasno je, da v običajnih tržnih pogojih kupci ne sklepajo pogodb, ki prinašajo določena tveganja glede prisilnega nakupa več električne energije, kot jo potrebujejo, in večjih izgub pri ponovni prodaji te energije. To tveganje je teoretično prisotno v terminskih pogodbah in dolgoročnih pogodbah, ki jih sklepajo večji končni odjemalci, vendar v precej manjši meri.

- (232) Terminalske pogodbe trajajo veliko manj časa kot SNEE. Kupec ima veliko boljši pregled nad svojimi potrebami v takšnih časovnih okvirih kot pa v obdobju, ki traja od 15 do 27 let. Kupci težijo k temu, da bi s terminskimi pogodbami pokrivali samo del svojih pričakovanih potreb in kupovali dodatne količine, ki jih potrebujejo, na promptnih trgih.

- (233) Dolgoročne pogodbe, ki jih sklepajo večji končni odjemalci, vključujejo samo omejeno tveganje prevelikega nakupa, saj je njihovo trajanje omejeno, poraba večjih industrijskih in končnih poslovnih odjemalcev, ki podpisujejo take pogodbe, pa je praviloma stabilna in predvidljiva, kar pa iz zgoraj navedenih razlogov ne moremo trditi za MVM.

- (234) Nadalje je treba omeniti, da se v okviru terminskih pogodb ali pogodb o dolgoročnih nakupih, ki jih sklepajo končni odjemalci, kupci obvežejo k nakupu določene količine električne energije več mesecev ali let pred dejansko dobavo, saj njihova pogodba o nakupu vključuje zavarovanje v primeru nihanja cen. Takšna ugodnost ni vključena v SNEE, saj cene pokrivajo variabilne stroške, ki se lahko zaradi sprememb cen goriva povečajo v nepredvidljivem obsegu.

Sklep o obstoju prednosti

- (235) Komisija sklepa, da koristi, ki so jih javni organi pridobili od SNEE, ne zagotavljajo zavarovanja glede cen energije, ki bi ga običajni tržni akter pričakoval v okviru dolgoročne pogodbe, in predstavljajo pomembna tveganja glede prisile k nakupu energije, ki presega dejanske

potrebe in povzroča izgube pri ponovni prodaji odvečnih količin energije. Ta tveganja so bila madžarskim organom dobro znana, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji. Primerjava med SNEE in običajnimi poslovnimi praksami na trgih kaže, da kupec, ki bi deloval iz povsem poslovnih vzgibov, ne bi sprejel tako škodljivih učinkov in bi sprejel druge strategije glede nakupa ter podpisal druge vrste sporazumov v skladu s standardno poslovno prakso.

- (236) Na podlagi zgoraj navedenega Komisija sklepa, da osnovna načela SNEE za proizvajalce energije predstavljajo prednost, ki presega običajno poslovno prednost. Treba je poudariti, da glavnih načel SNEE, tj. dolgoročne rezervacije zmogljivosti, minimalnih zagotovljenih količin odjema in mehanizmov za določanje cen, ki temeljijo na pristojbini za zmogljivost in pristojbini za energijo, ki pokrivata fiksne in variabilne stroške ter stroške kapitala, ni mogoče osamiti in oceniti ločeno. Obstoj prednosti se nahaja v kombinaciji omenjenih elementov. Kot je navedeno zgoraj, dolgo trajanje SNEE v veliki meri prispeva k obstoju prednosti.

3. Vpliv SNEE na trg v obdobju, ki je sledilo pristopu Madžarske k Evropski uniji.

- (237) Zainteresirane stranke v svojih pripombah trdijo, da so cene, ki so bile določene v okviru SNEE, višje od veleprodajnih tržnih cen. Elektrarna Mátra zlasti poudarja, da so njene cene konkurenčne, saj ima nizke stroške izkopa, ker ima lasten premogovnik. Zato zaključujejo, da nimajo nikakršne prednosti.

- (238) Komisija se ne more strinjati s tem argumentom.

- (239) Prvič, kot je podrobno navedeno zgoraj, je cena, ki je dejansko plačana v okviru SNEE, sicer posledica SNEE, vendar ne predstavlja bistva prednosti, ki jo prinašajo. Pripombe bančnih institucij, ki so omenjene zgoraj (glej zlasti uvodni izjavi 175 in 176), tudi potrjujejo, da vsi elementi SNEE, ki proizvodni enoti zagotavljajo donosnost naložb sredstev in ščitijo proizvajalce pred poslovnimi tveganji pri njihovem delovanju, skupaj predstavljajo bistvo prednosti omenjenih sporazumov.

- (240) Drugič, razlika v ceni v primerjavi s tržnimi cenami je odvisna od velikega števila dejavnikov, ki so povezani z razvojem trga in neodvisni od SNEE ter se jih lahko ocenjuje samo naknadno. Cene SNEE so cene enot v določenem trenutku; ne upoštevajo prednosti, ki jo prinašajo drugi elementi SNEE, kot so zmogljivosti in količine, ki bi jih proizvajalci lahko prodali, če bi bila njihova prodaja odvisna od povpraševanja na trgu. Kot je

navedeno zgoraj, je Komisija mnenja, da gre za ekonomsko prednost pri vseh proizvajalcih v SNEE, ki so predmet ocene, ne glede na to, ali je v zadevnem trenutku dejansko vodila do cen, ki so bile višje od tržnih cen.

- (241) Zaradi popolnosti odgovorov Komisije na prejete pripombe in za boljše razumevanje posledic SNEE v tem smislu je Komisija primerjala cene SNEE, ki so se dejansko uporabljale, s cenami, ki so bile dosežene na delu veleprodajnega trga, ki ga SNEE ne pokrivajo.

- (242) V tej primerjavi Komisija ne upošteva cen iz leta 2007, saj so bile v tem letu (natančneje od 9. decembra 2006 do 31. decembra 2007) cene SNEE nadomeščene z uradnimi cenami. V skladu s tem veljavne cene ne odražajo nujno natančnih cen, ki bi jih pridobili z uporabo cenovnih formul SNEE.

- (243) Komisija je primerjala veljavne cene SNEE s cenami na prostem trgu za obdobje 2004–2006.

Tabela 10:

Povprečna cena električne energije, prodane MVM v okviru SNEE ⁽⁵¹⁾

	HUF/kWh		
Elektrarna v okviru SNEE	2004	2005	2006
Bloki F elektrarne Dunament	[...]	[...]	[...]
Blok G2 elektrarne Dunament	[...]	[...]	[...]
Tisza II	[...]	[...]	[...]
Pécs	[...]	[...]	[...]
Csepel II	[...]	[...]	[...]
Kelenföld	[...]	[...]	[...]
Újpest	[...]	[...]	[...]
Kispest	[...]	[...]	[...]
Mátra	[...]	[...]	[...]
Paks	[...]	[...]	[...]

⁽⁵¹⁾ Vrednosti v tabeli temeljijo na dopisih madžarskih organov, ki sta bila evidentirana 24. septembra 2007 in 16. januarja 2008. Obstajajo manjše razlike (manjše od 5 %) med vrednostmi, zajetimi v dveh dopisih z informacijami glede cen za leto 2006. Ta odločba temelji na najnovejših podatkih (dopis z dne 16. januarja 2008).

Tabela 11:

Količina in povprečna cena električne energije, ki so jo prodali domači proizvajalci brez SNEE na prostem trgu ⁽⁵²⁾

Elektrarna	2004		2005		2006	
	Količina (MWh)	Cena (HUF/kWh)	Količina (MWh)	Cena (HUF/kWh)	Količina (MWh)	Cena (HUF/kWh)
Mátra (bloki [...])	989 097	8,15	972 813	8,33	1 082 699	9,26
Vértes	157 701	8,02	942 999	8,79	1 213 622	10,51
Blok [...] elektrarne Dunamenti	215 647	8,57	805 381	9,85	814 702	13,29
EMA	133 439	11,07	129 252	11,83	101 607	12,92
AES Borsod	[...]	[...]	18 301	11,25	n.a. (*)	
AES Tiszapalkonya	364 869	12,76	86 673	9,87	119 218	14,27

(*) Prodane količine so manjše od 1 000 MWh. Komisija meni, da cena za tako omejene količine ne predstavlja ustrezne osnove za primerjavo s cenami SNEE.

Tabela 12:

Količina in povprečna cena uvožene električne energije, ki jo je nabavilo MVM ⁽⁵³⁾

Uvoz	2004		2005		2006	
	Količina (MWh)	Cena (HUF/kWh)	Količina (MWh)	Cena (HUF/kWh)	Količina (MWh)	Cena (HUF/kWh)
Ukrajinačez Slovaško ([...] (*))	1 715 200	[...] (**)	1 525 600	[...] (**)	1 311 400	[...] (**)
Švica prek Slovaške ([...] (*))	1 768 100	[...] (**)	1 761 700	[...] (**)	1 709 200	[...] (**)
Švica ([...] (*))	631 700	[...] (**)	629 500	[...] (**)	626 200	[...] (**)

(*) Naziv uvoznega partnerskega podjetja.

(**) Povprečna ponderirana cena vseh uvozov električne energije, vključenih v to tabelo, je bila 9,14 HUF/kWh leta 2004, 10,41 HUF/kWh leta 2005 in 11,49 HUF/kWh leta 2006.

(244) Od leta 2003 MVM v skladu z Energetskim zakonom II ⁽⁵⁴⁾ sprošča presežne količine energije (tj. energijo, ki presega potrebe segmenta javne porabe) za dobavo na konkurenčnem trgu s pomočjo treh sprostitevnihih kanalov: (i) avkcij zmogljivosti za proizvodnjo električne energije, (ii) javnih razpisov za zmogljivosti in (iii) prodaje na virtualni spletni trgovinski platformi, imenovani „PiacTér“. Spodnja tabela prikazuje dosežene povprečne cene pri teh prodajah:

⁽⁵²⁾ Podatki, ki temeljijo na dopisu madžarskih organov, evidentiranim dne 24. septembra 2007. Podjetje E.ON DKCE je tudi prodajalo električno energijo na prosti trg leta 2005 in 2006. Kljub temu pa so bile, glede na informacije, ki so jih predložili madžarski organi z dopisom, evidentiranim dne 22. aprila 2008, prodane količine manjše, zato madžarski organi niso imeli ustreznih podatkov o cenah.

⁽⁵³⁾ Podatki, ki temeljijo na dopisih madžarskih organov evidentiranih 24. septembra 2007 in 16. januarja 2008. Med vrednostmi, ki so zajete v te dveh informativnih dopisih, obstajajo manjše razlike (manjše od 2 %). Ta odločba temelji na najnovejših podatkih (dopis z dne 16. januarja 2008). Uvoz MVM temelji na dolgoročnih sporazumih, ti sporazumi pa niso vključeni v zadevni postopek.

⁽⁵⁴⁾ Glej uvodno izjavo 32 te odločbe.

Tabela 13:

Povprečne cene, dosežene na MVM-jevih avkcijah zmogljivosti, javnih razpisih za zmogljivosti in na trgu ⁽⁵⁵⁾

Leto dobave proizvoda na avkciji (*)	Ponderirana povprečna cena na avkcijah zmogljivosti (HUF/kWh)	Leto prodaje preko javnih razpisov in trga	Povprečna cena pri ponudnikih in na trgu (HUF/kWh)
2004	4,7	2004	6,5
Avkcija z dne 17.6.2004	Nizka obremenitev: 3,48 Osnovna: 8,4		
2005	5,4	2005	8,1
Avkcija z dne 9.12.2004	Nizka obremenitev: 4,54 Osnovna: 8,32		
Avkcija z dne 10.6.2005	Nizka obremenitev: 4,6 Osnovna: 8,5		
Avkcija z dne 21.7.2005	Osnovna: 9,3 Konična: 10,42		
2006	9,9	2006	9,1
Avkcija z dne 9.11.2005	Nizka obremenitev: 6,02 Osnovna: 9,74 Konična: 11,76		
Avkcija z dne 31.5.2006	Osnovna: 11,33		

(*) Prodane količine znašajo med 25 000 in 2 000 000 MWh na vrsto proizvoda (nizka/osnovna/konična).

(245) Zgornje številke kažejo, da so se povprečne cene, po katerih se je na ravni veleprodaje prodajala električna energija na Madžarskem v konkurenčnem sektorju leta 2004, gibale med 4,7 in 12,76 HUF/kWh. Izmed proizvajalcev s SNEE sta jedrski elektrarni Paks in Mátra prodajali MVM-ju po cenah, ki so se gibale v tem razponu. Dunament [...] je prodajal svojo električno energijo v okviru SNEE po [...], najvišji ceni ([...]), ki jo je dosegel brez SNEE. Vsi ostali proizvajalci so MVM-ju v povprečju zaračunali od 13,86 do 25,46 HUF/kWh. Te cene so od 10 % do 100 % višje od najvišje cene na prostem trgu.

(246) Leta 2005 so se prodajne cene izven okvira SNEE, ki so predmet ocene, gibale med 5,4 in 12,91 HUF/kWh. Izmed proizvajalcev s SNEE sta samo elektrarni Paks in Mátra prodajali električno energijo v okviru svojih SNEE v tem cenovnem razponu. Vsi ostali proizvajalci so MVM-ju v okviru SNEE v povprečju zaračunali od 13,86 do 25,64 HUF/kWh. Te cene so od 10 % do 100 % višje od najvišje cene na prostem trgu.

(247) Leta 2006 so se prodajne cene izven okvira zadevnih SNEE gibale med 9,1 in 14,27 HUF/kWh. Izmed proizvajalcev s SNEE sta samo elektrarni Paks in Mátra prodajali električno energijo v okviru svojih SNEE v tem cenovnem razponu (elektrarna Paks pravzaprav pod najnižjo ceno na prostem trgu). Vsi ostali proizvajalci so za električno energijo v okviru SNEE v povprečju zaračunali od 16,67 do 33,49 HUF/kWh. Te cene so od 15 % do 135 % višje od najvišje cene na prostem trgu.

(248) Zgornji izračuni temeljijo na povprečni ceni, tj. ni posebna izračuna za cene ob nizki običajni in visoki obremenitvi. Proizvajalci, ki večinoma prodajajo proizvode ob konični obremenitvi brez SNEE ⁽⁵⁶⁾, trdijo, da se njihovih cen ne bi smelo primerjati s cenami ob običajni obremenitvi. Komisija priznava, da so cene električne energije ob konični obremenitvi običajno višje od cen ob nizki obremenitvi. Pri primerjavi omenjenih cen s prodajnimi cenami na prostem trgu (na primer MVM-jeve avkcije električne energije) so povprečne cene proizvodov ob konični obremenitvi za približno 10–30 % višje od cen proizvodov ob običajni obremenitvi.

⁽⁵⁶⁾ Po mnenju madžarskih organov bi ob odsotnosti SNEE različni proizvajalci, ki so trenutno v okviru SNEE, dosegli največji dobiček na naslednji način: Elektrarni Paks in Pécs bi prodali 100 % svoje proizvodnje v obliki proizvodov osnovne obremenitve, elektrarne Mátra, Dunament G2, Kelenfold, Ujpest in Kispest bi prodale približno 50 % svoje proizvedene električne energije v obliki proizvodov osnovne obremenitve in 50 % v obliki proizvodov konične obremenitve, medtem ko bi elektrarne Csepel, Dunament F blok in Tisza II prodajale večinoma konično električno energijo (približno 70 %).

⁽⁵⁵⁾ Povprečne cene predstavljajo indikativne ponderirane cene.

- (249) Vendar je ob primerjavi cen Csepela, Dunamenta F in [...] s koničnimi cenami, ki so bile dosežene na avkcijah zmogljivosti, razvidno, da so bile njihove cene višje od koničnih cen katerega koli proizvoda na avkcijah v teh letih. Med proizvajalci, ki prodajajo električno energijo na prosti trg brez SNEE in so navedeni v zgornji tabeli 11, so nekateri (npr. elektrarna EMA), ki so prodajali tudi večinoma konične proizvode.
- (250) Zgornja primerjava kaže, da so bile cene SNEE proizvajalcev v okviru SNEE v letih od 2004 do 2006, z izjemo elektrarn Paks in Mátras, dejansko višje od najvišjih cen na prostem trgu.
- (251) V skladu s tem se Komisija ne strinja z argumenti zainteresiranih strank, da njihove cene SNEE niso bile višje od cen na prostem trgu.
- (252) Glede elektrarn Paks in Mátra zgornje tabele kažejo, da so bile njune cene nižje od najvišje cene, dosežene na prostem trgu. Cene elektrarne Mátra so bile med višjimi cenami na prostem trgu. Čeprav so njene cene bolj konkurenčne od večine cen SNEE, Komisija ne more izločiti možnosti, da bi lahko dosegla vsaj enake cene brez SNEE-ja. Komisija poudarja, da so bile cene, ki jih je dosegla Mátra od prodaje svojih blokov brez SNEE-ja, veliko nižje kot njene cene v okviru SNEE-ja.
- (253) Komisija se zaveda, da cen, ki so bile dosežene v sektorju prostega trga (brez SNEE), ni mogoče šteti za enake natančnim tržnim cenam, ki bi jih proizvajalci dosegli brez SNEE, če SNEE v zadevnem obdobju ne bi obstajali. SNEE, ki pokrivajo približno 60 % proizvodnega trga nedvomno vplivajo na cene na ostalem delu trga. Primerjava prikazuje delitev glede na stopnjo razlik med SNEE in dejansko opazovanimi cenami, ki niso v okviru SNEE.
- (254) Električni Budapest in Csepel sta trdila, da je treba SNEE upoštevati kot izvajanje SGEI za zagotavljanje dobave električne energije. Menita, da izpolnjujeta pogoje iz razsodbe *Altmark*, kar pomeni, da njuni SNEE ne predstavljajo državne pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe ES.
- (255) Komisija je analizirala omenjene argumente in se ne more strinjati z njimi iz naslednjih razlogov.
- (256) V okviru zakonodaje Skupnosti imajo države članice določen manevrski prostor za določitev storitev, ki jih štejejo za SGEI. Določanje področja SGEI v državi članici je v okviru meja, ki jih določa zakonodaja Skupnosti, posebne pravice same države in upravičenci do ukrepov pomoči svoje lastne storitve ne morejo opredeliti kot javno storitev.
- (257) Med zadevnim postopkom niso madžarski organi nikoli predložili argumenta, da bi kateri koli proizvajalec zagotavljal SGEI niti niso v tem smislu podprle argumenta proizvajalcev.
- (258) Komisija meni, da SNEE ne izpolnjujejo meril iz razsodbe *Altmark*.
- (259) Prvič, v okviru razsodbe *Altmark* je podjetje prejemnik dejansko razrešeno opravljanja javne storitve, obveznosti, ki izhajajo iz te storitve, pa bi morala jasno določiti država članica.
- (260) MVM je imel obveznost zagotavljanja dobave v okviru madžarske zakonodaje v zadevnem obdobju, vendar je bila ta obveznost splošna obveznost, pri kateri je moral v tem času pooblaščen kupec zagotavljati potrebno dobavo energije za pokrivanje celotnega povpraševanja; vendar pa ne pooblašča nobenega določenega proizvajalca za opravljanje SGEI.
- (261) Cilj zagotavljanja dobave je zelo splošne narave. Do neke mere je navedeno mogoče razlagati tako, da mora vsak proizvajalec v sektorju električne energije prispevati k doseganju tega cilja. Zainteresirane stranke niso poslale nobenega uradnega dokumenta, v katerem bi madžarska država jasno opredelila SGEI in pooblastila določenega proizvajalca za zagotavljanje te posebne storitve.
- (262) SNEE so v tem pogledu podobni: določajo obveznosti podpisnic, vendar ne opredeljujejo posebne obveznosti glede javnih storitev. Dejstvo, da mora vseh deset elektrarn v okviru SNEE rezervirati svoje zmogljivosti za MVM, samo po sebi še ne pomeni, da jim je izrecno naložena obveznost izvajanja javnih storitev. Tak pristop bi lahko vodil do zaključka, da celotni sektor proizvodnje električne energije izvaja SGEI, kar bi nedvomno pomenilo kršitev smisla, ki naj bi ga zakonodaja in praksa Skupnosti dajali konceptu.

Storitev v splošnem gospodarskem interesu (SGEI)

- (254) Električni Budapest in Csepel sta trdila, da je treba SNEE upoštevati kot izvajanje SGEI za zagotavljanje dobave električne energije. Menita, da izpolnjujeta pogoje iz razsodbe *Altmark*, kar pomeni, da njuni SNEE ne predstavljajo državne pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe ES.
- (255) Komisija je analizirala omenjene argumente in se ne more strinjati z njimi iz naslednjih razlogov.
- (262) SNEE so v tem pogledu podobni: določajo obveznosti podpisnic, vendar ne opredeljujejo posebne obveznosti glede javnih storitev. Dejstvo, da mora vseh deset elektrarn v okviru SNEE rezervirati svoje zmogljivosti za MVM, samo po sebi še ne pomeni, da jim je izrecno naložena obveznost izvajanja javnih storitev. Tak pristop bi lahko vodil do zaključka, da celotni sektor proizvodnje električne energije izvaja SGEI, kar bi nedvomno pomenilo kršitev smisla, ki naj bi ga zakonodaja in praksa Skupnosti dajali konceptu.

- (263) V tem primeru domnevne obveznosti javnih storitev niso bile jasno določene in noben proizvajalec ni bil potreben za opravljanje takšne konkretno določene obveznosti javnih storitev.
- (264) Zainteresirane stranke trdijo, da so SNEE dokumenti, ki pooblašajo proizvajalce za opravljanje SGEI. SNEE ne vsebujejo posebne opredelitve SGEI in se ne nanašajo na omenjene obveznosti ali na pravne določbe, ki bi služile državi kot podlaga za poveritev SGEI drugim.
- (265) Komisija v svojih dosedanjih sklepih⁽⁵⁷⁾ meni, da je varnost dobave lahko SGEI v okviru omejitev, ki jih določa člen 8(4) Direktive 96/92/ES (ki ustreza členu 11(4) Direktive 2003/54/ES), tj pod pogojem, da zadevni proizvajalci za proizvodnjo energije uporabljajo domače primarne energetske vire in da celotna količina energije v nobenem koledarskem letu ne presega 15 % skupne primarne energije, ki je potrebna za proizvodnjo električne energije, porabljene v zadevni državi članici.
- (266) Edini proizvajalec, ki je sporočil, da je uporabljal domačo primarno energetske gorivo, je elektrarna Mátra. Kljub temu pa elektrarna Mátra ni predložila nobenega uradnega dokumenta, s katerim bi lahko dokazala, da jo je madžarska država izrecno pooblastila za jasno določene SGEI.
- (267) Glede na zgoraj navedeno mora Komisija zavrniti trditev, da SNEE predstavljajo obveznost v okviru javnih storitev na področju varnosti dobave.
- (268) Drugič, parametri na podlagi katerih se izračuna nadomestilo, bi morali biti vnaprej določeni na objektivni in pregleden način, nadomestilo pa ne bi smelo presegati zneska, ki je potrebna za kritje vseh ali dela stroškov, ki so nastali pri opravljanju obveznosti javnih storitev, ob upoštevanju ustreznega prihodka in primerne dobička za izvajanje omenjenih obveznosti⁽⁵⁸⁾.
- (269) Ker ni jasne opredelitve SGEI, še zlasti take, ki bi jasno določila razliko med storitvami, ki jih je treba izvajati, in običajnimi poslovnimi dejavnostmi elektrarn, ni mogoče vzpostaviti parametrov za nadomestilo in/ali ugotoviti, ali nadomestilo presega znesek, ki je potreben za kritje stroškov, ki so nastali med opravljanjem teh obveznosti. Prav tako ni mogoče niti natančno opredeliti, kaj je nadomestilo.
- (270) Obstoj določenih parametrov za določanje cen SNEE ni enakovreden obstoju natančnih parametrov za izračun nadomestila za SGEI, saj cena ni enaka nadomestilu. Poleg tega dejstvo, da cena vključuje samo stroške proizvodnje električne energije plus stopnjo dobička, še ne pomeni, da ne vključuje previsokih nadomestil, saj veliko stroškov proizvodnje električne energije lahko predstavlja običajne stroške, ki jih krije vsak proizvajalec električne energije, v nasprotju z dodatnimi stroški, povezanimi s SGEI.
- (271) Tretjič, če podjetje, ki bo izvajalo obveznosti javnih storitev, ni bilo izbrano preko postopka javnih naročil, mora biti stopnja potrebnega nadomestila določena na podlagi analize stroškov, ki bi jih pri opravljanju omenjenih obveznosti imelo tipično podjetje, ki dobro posluje in ima zagotovljena ustrezna proizvodna sredstva za izpolnjevanje obveznosti javnih storitev, ob upoštevanju povezanega dohodka in ustreznega dobička za opravljanje obveznosti.
- (272) Devet izmed desetih SNEE je bilo podpisanih brez razpisnega postopka. V enem razpisnem postopku za elektrarno Kispest ni bilo določenega posebnega namena za SGEI. Zato je težko oceniti, kateri del dejavnosti elektrarne bi ustrezal SGEI in torej kakšna stopnja nadomestila bi bila potrebna, da ne bi presegala zneska, potrebnega za kritje stroškov, ki so nastali med opravljanjem teh obveznosti javnih storitev.
- (273) Niti madžarski organi niti zainteresirane stranke niso predložili analize stroškov zadevnih proizvajalcev, da bi podprli trditev, da imajo enake stroške kot tipično podjetje.
- (274) Komisija poudarja, da so bili z izjemo SNEE-ja elektrarne Kispest vsi ostali SNEE, ki so predmet ocene, podpisani brez razpisnega postopka.
- (275) SNEE ne izpolnjujejo meril iz razzsodbe *Altmark*.
- (276) Zainteresirane stranke trdijo, da se člen 86(2) Pogodbe ES uporablja za SNEE, četudi ne izpolnjujejo meril iz razzsodbe *Altmark*. Skladnost ukrepa s členom 86(2) Pogodbe ES je ocenjena pod točko 7.7 te odločbe.

⁽⁵⁷⁾ Glej odločbe Komisije v primerih N 34/99 (UL C 5, 8.1.2002, str. 2), NN 49/99 (UL C 268, 22.9.2001, str. 7), N 6/A/2001 (UL C 77, 28.3.2002, str. 25) in C 7/2005 (še ni objavljeno v UL).

⁽⁵⁸⁾ To sta drugo in tretje merilo iz razzsodbe *Altmark*.

Selektivnost

- (277) SNEE so bili sklenjeni s številnimi podjetji v določenem gospodarskem sektorju. Podjetja, ki so imela korist od zadevnih SNEE, so navedena v zgornji tabeli 1.
- (278) AES-Tisza trdi, da SNEE niso selektivni, saj dolgoročni sporazumi obstajajo v celotnem energetskega sektorju: med MVM in proizvajalci, med MVM in distribucijskimi podjetji ter za uvoz električne energije. Trdi, da so zaradi pravnih ukrepov v zadevnem obdobju na Madžarskem vsi proizvajalci imeli sporazume z MVM ter da so samo elektrarne na obnovljive vire in elektrarne za sočasno proizvodnjo toplote in električne energije imele kratkoročne sporazume.
- (279) Madžarski organi so v svojih stališčih glede pripomb zainteresiranih strank navedli, da pomembne elektrarne in bloki elektrarn prodajajo električno energijo na prostem trgu brez SNEE in obveznega odjema (blok G1 elektrarne Dunament, elektrarna Vértes in bloka I-II elektrarne Mátra).
- (280) Dejansko obstajajo pomembne elektrarne in bloki elektrarn, ki delujejo brez SNEE (glej primere, ki so jih posredovali madžarski organi). Podjetje AES ima dve elektrarni, ki ne delujeta v okviru SNEE.
- (281) Komisija poudarja, da dejstvo, da ukrep pomoči ni osredotočen na enega ali več posebnih prejemnikov, določenih vnaprej, temveč da se upravičenci določajo na podlagi številnih objektivnih meril, ne pomeni, da ta ukrep ne dodeljuje selektivne prednosti upravičencem. Postopek za določanje upravičencev ne vpliva na naravo ukrepa državne pomoči⁽⁵⁹⁾.
- (282) Poleg tega je bilo s sodno prakso Sodišča potrjeno, da celo ukrep, ki bi dajal prednost celotnemu sektorju v primerjavi z drugimi sektorji gospodarstva v primerljivem položaju, dodeljuje selektivno prednost temu sektorju.⁽⁶⁰⁾
- (283) Na podlagi zgornjih trditev Komisija sklepa, da SNEE pomenijo selektivni ukrep.

Državna sredstva in odgovornost do države

- (284) Komisija mora oceniti, ali SNEE vključujejo prenos državnih sredstev.

⁽⁵⁹⁾ Primer T-55/99 Sodišča prve stopnje z dne 29. septembra 2000, CETM proti Komisiji, odstavek 40 in 52.

⁽⁶⁰⁾ Primer 203/82 Sodišča z dne 14. julija 1983, Komisija proti Italijanski republiki, odstavek 4.
Primer 173/73 Sodišča z dne 2. julija 1973, Komisija proti Italijanski republiki, odstavek 18.

- (285) Glavno načelo vseh SNEE, ki so predmet ocene, je obveznost nakupa s strani MVM določenih proizvodnih zmogljivosti in določenih minimalnih količin proizvedene energije po ceni, ki pokriva fiksne in variabilne stroške elektrarne v obdobju od 15 do 27 let. V ekonomskem smislu ta obveza nakupa ustvarja stalno obveznost za MVM, da plačuje določeno ceno za določeno zmogljivost (pristojbina za zmogljivost) in določeno količino energije (pristojbina za energijo) proizvajalcem energije v celotnem obdobju veljavnosti pogodbe. Nadaljnje finančne obveznosti MVM-ja so zapisane v posameznih SNEE, kot je to opisano v zgornjem poglavju 2. Tekoči prenos finančnih sredstev proizvajalcem in plačilo zadevnih pristojbin sta vsebovana v vseh SNEE in se izvajata v celotnem obdobju trajanja pogodbe. Daljše kot je trajanje SNEE, višji je znesek prenesenih sredstev.
- (286) Da bi ugotovili, ali sredstva, ki jih MVM prenese proizvajalcem, predstavljajo državna sredstva, je Komisija ocenila ukrep z upoštevanjem zlasti naslednjega:

Obstoj državnih sredstev – odločitev v primeru PreussenElektra⁽⁶¹⁾

- (287) Sodišče je v odločitvi v primeru PreussenElektra preučilo mehanizem, v okviru katerega so bila zasebna lastniška podjetja s strani države obvezana, da kupijo električno energijo od določenih proizvajalcev električne energije po fiksni ceni, ki jo je določila država in je bila višja od tržne. Sodišče je odločilo, da v takem primeru ni prišlo do prenosa javnih sredstev in torej državne pomoči.
- (288) Komisija meni, da se madžarski sistem bistveno razlikuje od sistema, ki ga je preučilo Sodišče v prej omenjeni odločitvi, še zlasti zaradi razlike v lastniški strukturi podjetij, ki so imela obveznost nakupa.
- (289) Podjetje, ki mu je država naložila obveznost nakupa, je bilo v primeru PreussenElektra v zasebni lasti, medtem ko je MVM v celoti v lasti države. Uporabljeni sredstva so torej sredstva, ki pripadajo podjetju, ki je v celoti v lasti države, in so pod njegovim nadzorom.

- (290) V primeru PreussenElektra se je pri sledenju denarnih sredstev od upravičenca do njegovega vira izkazalo, da nikoli niso bila pod neposrednim ali posrednim nadzorom države. Vendar pa v zadevnem prihaja do državnega nadzora, saj je pri njihovem sledenju do vira očitno, da so namenjena državnemu podjetju.

⁽⁶¹⁾ Primer C-379/98 Sodišča z dne 13. marca 2001.

Odgovornost do države: odločitev v primeru Stardust ⁽⁶²⁾

- (291) Komisija meni, da MVM za svoje vedenje odgovarja madžarski državi. Treba je dodati, da madžarski organi med tem postopkom niso nikoli trdili, da SNEE niso bili v pristojnosti države in torej niso vključevali prenosa državnih sredstev.
- (292) Osnovno načelo MVM-jeve obveznosti nakupa, namenjene zagotavljanju sposobnosti preživetja zadevnih elektrarn, je mogoče pripisati madžarski državi. Ker je bilo to temeljno načelo, ki je za SNEE veljalo ves čas njihovega trajanja, vzpostavljeno ob začetku veljavnosti SNEE, mora Komisija proučiti pogoje podpisovanja SNEE (tj. okoliščine vzpostavitve tega osnovnega načela) z namenom razjasnitve, ali ga je moč pripisati madžarski državi.
- (293) Komisija je v svoji presoji vprašanja glede odgovornosti upoštevala še zlasti naslednje okoliščine:
- (294) V času sklepanja SNEE je imel MVM v okviru Energetskega zakona I pravno obvezo zagotavljanja varnosti dobave na Madžarskem po najnižji možni ceni.
- (295) Isti Energetski zakon I je od MVM zahteval, da oceni povpraševanje po električni energiji in začne širiti proizvodne zmogljivosti na podlagi napovedi, ki je izhajala iz ocene. MVM je moral pripraviti nacionalni načrt za gradnjo elektrarn („Országos Erőműépítési Terv“) ter ga poslati vladi in parlamentu v potrditev.
- (296) Madžarska vlada in vse zainteresirane stranke so se v svojih pripombah strinjale, da so SNEE v času njihovega sklepanja predstavljali orodje, ki ga je določila madžarska vlada za zagotavljanje varnosti dobave in drugih vladnih ciljev, kot je posodobitev energetskega sektorja, še zlasti ob upoštevanju prevladujočih standardov okoljevarstva in potrebne obnove energetskega sektorja ⁽⁶³⁾. Elektrarna Csepel v svojih pripombah navaja: „SNEE je treba oceniti v smislu tega, kar je sestavni del poskusa madžarske vlade, da bi s pomočjo MVM zgradila raznolik proizvodni portfelj v času, ko država ni imela sredstev, da bi to sama dosegla“ ⁽⁶⁴⁾.
- (297) Madžarski organi so obvestili Komisijo ⁽⁶⁵⁾, da se je priprava za podpis SNEE začela v okviru privatizacijskega postopka za elektrarne, na podlagi Uredbe vlade 1114/1994 (XII.7.). Celotni postopek načrtovanja SNEE in privatizacije je potekal v duhu tesnega sodelovanja med Madžarskim uradom za energetiko (regulator), Ministrstvom za industrijo in trgovino, Ministrstvom za finance, „Allami Vagyonügynökség Rt“, tj. vladnim organom, ki je odgovoren za privatizacije, MVM in številnimi mednarodnimi svetovalci.
- (298) V tem okviru je bil ustanovljen delovni odbor s predstavniki iz zgoraj omenjenih organov, ki je sprejel smernice glede osnutkov SNEE in metod določanja cen.
- (299) Na zahtevo madžarske vlade je mednarodno pravno podjetje zasnovalo standardni SNEE. Madžarski organi so potrdili, da so SNEE temeljili na omenjenem standardnem modelu. Potrdili so tudi, da je bil mehanizem za določanje cen SNEE pripravljen na podlagi Uredbe vlade 1074/1995 (III.4) o uravnavanju cen električne energije, ki je vključevala natančne predpise glede izračuna reguliranih cen električne energije. SNEE so prevzeli formule in opredelitve iz vladne odločbe ⁽⁶⁶⁾.
- (300) Odločitev o podpisu SNEE je sprejel nadzorni svet MVM-ja, tako v okviru privatizacije kot tudi po njej. Člani nadzornega sveta so bili izvoljeni na skupščini delničarjev. V skladu s podatki, ki jih je posredovala madžarska vlada ⁽⁶⁷⁾, „ker je več kot 99 % MVM-ja v državni lasti, so člani nadzornega sveta imenovani, izvoljeni in ponovno vpoklicani, če se zdijo državi primerni.“
- (301) V okviru Uredbe vlade 34/1995 (IV.5) o izvajanju Energetskega zakona I je moral MVM organizirati javni razpis v roku devetdesetih dni po potrditvi načrta za gradnjo elektrarn.
- (302) SNEE elektrarne Kispest je bil podpisan po razpisnem postopku v skladu s pravnim postopkom, ki je opisan spodaj.
- (303) Skupne smernice pristojnega ministrstva in Madžarskega urada za energetiko o postopku odobritve za gradnjo elektrarn in splošnih določbah glede razpisnega postopka so bile objavljene leta 1997.

⁽⁶²⁾ Primer C-482/99 Sodišča z dne 16. marca 2002.

⁽⁶³⁾ Glej tudi dopis madžarskih organov, evidentiran 25. julija 2005.

⁽⁶⁴⁾ Stran 5 opomb.

⁽⁶⁵⁾ Dopis, evidentiran 25. julija 2005.

⁽⁶⁶⁾ „A szerződés mintegy áttemelte a Kormányhatározatban szereplő képleteket, meghatározásokat.“ Dopis madžarskih organov, evidentiran 25. julija 2005.

⁽⁶⁷⁾ Dopis z dne 20. julija 2005, evidentiran 25. julija 2005.

- (304) Skupne smernice so določile glavne razloge za potrebo po preureditvi lastniške strukture in vzpostavitvi novih zmogljivosti za proizvodnjo električne energije. Jasno določajo naslednje cilje: varnost dobave po najnižji možni ceni, posodobitev za namen izpolnjevanja okoljevarstvenih standardov, razvejanje primarnih energetskega virov, bolj prilagodljiv park elektrarn za obdelavo potrebnih rezerv in možnost sodelovanja z zahodnoevropskim elektroenergetskim sistemom. Poudarjajo, da bo delovanje bodočega parka elektrarn „omogočalo dobičkonosno delovanje in vzdrževanje, ob razvoju cen, ki bodo v skladu z zakonskimi določbami“⁽⁶⁸⁾.
- (305) V točki 2 skupnih smernic ministrstva in madžarskega energetskega urada je dodano, da bo izvajanje zgoraj navedenih ciljev vodilo do „sodobnega električnega sistema, ki bo izpolnjeval zahteve varstva okolja, zagotavljal evropsko sodelovanje, donosnost upravičenih naložb in predvidene stroške učinkovitih imetnikov dovoljenj, prav tako pa tudi cene, ki bodo vključevale dobiček, ki je potreben za dolgotrajno delovanje. Vsi zgoraj navedeni cilji bodo doseženi na način, ki bo zagotavlja ...varnost dobave primarne energije, omogočil tistim, ki nameravajo investirati na tem področju, da izkoristijo svoje naložbe, varno donosnost naložb, ..., varno izpolnjevanje navedenih ciljev vlade.“
- (306) Skupne smernice urejajo natečajni postopek, ki je povezan z vzpostavitvijo zmogljivosti elektrarn.
- (307) Glavni ocenjevalni odbor („Értékelő Főbizottság“) je podal končni predlog zmagovalcu javnega razpisa. Člani tega odbora so bili predstavniki Ministrstva za gospodarstvo, Ministrstva za okolje, Madžarskega urada za energetiko, MVM-ja in ERSTE Bank. Končno odločitev je sprejel nadzorni svet MVM. V okviru skupnih smernic je bil uradni rezultat razpisa objavljen (ekskluzivno) v uradnem biltenu Ministrstva.
- (308) Energetski zakon II je bil sestavljen tako, da je predpostavljal obstoj SNEE. Ta parlamentarni akt, ki je glavni pravni okvir za delovanje madžarskega trga za električno energijo v ocenjevanem obdobju, se večkrat nanaša na dolgoročne obveznosti nakupa MVM.
- (309) Člen 5(2) Uredbe vlade št. 183/2002 (VIII.23.) o naslednjih stroških določa obveznost MVM-ja glede začetka ponovnega pogajanja v okviru SNEE z namenom zmanjšanja kupljenih zmogljivosti. Uredba MVM obvezuje, da predlaga spremembo SNEE.
- (310) AES-Tisza v svojih pripombah navaja, da cen v okviru SNEE ni določila država po obdobju uravnavanja cen (tj. po 1. januarju 2004, z izjemo novega uravnavanja cen leta 2007), temveč so bile posledica pogajanj med elektrarno in MVM.
- (311) Komisija potrjuje, da natančen znesek prenesenih sredstev upravičencem ni odvisen samo od klavzul, ki jih vsebuje SNEE in je zanje odgovorna država, ampak tudi od periodičnih dvostranskih pogajanj, ki jih je vodil MVM s proizvajalci. Dejansko SNEE omogočajo določeno svobodo podpisnikom, da lahko izpogajajo količine električne energije, ki jih bo MVM dejansko kupil, prav tako pa tudi določene komponente cene, ob upoštevanju izračuna pristojbin za zmogljivosti, ki so, kot je to navedeno v uvodni izjavi 356, odvisne od številnih dejavnikov in zahtevajo periodične prilagoditve. Kljub temu pa pogajanja glede kupljenih količin nikoli ne morejo voditi do količin, ki bi bile manjše od minimalne zagotovljene količine odjema, določene v SNEE. Podobno se pogajanja glede cen lahko izvajajo samo v okviru mehanizmov za določanje cen, ki izhajajo iz SNEE in je zanje odgovorna država. Pogajanja glede cen torej ne postavljajo pod vprašaj načela obveznosti nakupa, s katerim se pokrijejo upravičeni stroški in stopnja dobička, ki je potrebna za delovanje elektrarne.
- (312) Poleg tega pa dejstvo, da SNEE določajo rezervacijo večje količine zmogljivosti elektrarn v okviru SNEE in plačilo za te zmogljivosti, že samo po sebi vključuje prenos državnih sredstev upravičencem, neodvisno od periodičnih pogajanj med MVM in proizvajalci.
- (313) Vse zainteresirane stranke so se v svojih pripombah⁽⁶⁹⁾ strinjale, da so glavne formule in opredelitve, ki so se uporabljale na podlagi SNEE po 1. januarju 2004, sledile glavnim pravilom za uravnavanje cen. [...] ⁽⁷⁰⁾, pojasnjuje, tako v zgoraj omenjenih pripombah kot v pripombah glede Sklepa o začetku postopka, da so pogajanja glede cen „razjasnila“ uporabo cenovnih formul in „razložile“ njihovo vsebino (*). Priznava, da so cene SNEE vedno temeljile na stroških in pokrivalo upravičene stroške ter da so od začetka v veliki meri upoštevale metodo izračuna cen, ki se uporablja pri uredbah o cenah.
- (314) [...] nadalje razlaga, da so cenovne formule [...] spremembe SNEE temeljile na vladnih uredbah: „formula v

⁽⁶⁸⁾ Besedilo skupnih smernic je bilo Komisiji predloženo samo v angleškem jeziku.

⁽⁶⁹⁾ Posredovano Komisiji s strani madžarskih organov dne 20. oktobra 2004, v zvezi z elektrarno Dunament, dne 25. julija 2005.

⁽⁷⁰⁾ Priloga 3 pripomb [...].

(*) Naziv proizvajalca energije.

Amadmaju [...] (razpored [...] Prilogi [...]) za izračun pristojbine za razpoložljivost je enaka formuli, ki je vključena v veljavne uredbe (sklicevanje na opombo iz Uredbe 55/1996 ministra za industrijo, trgovino in turizem (IKIM) in Uredbe 46/2000 ministra za gospodarske zadeve (GM), in pred 1. januarjem 2004 zadnja veljavna (vnovični proizvajalci) Uredba 60/2002 ministra za gospodarske zadeve in transport (GKM)), ki določa največjo razpoložljivost (= zmogljivost) in pristojbine za energijo za proizvajalce, ki so navedeni v njej.“

- (315) Zgoraj navedeno kaže, da niti pogajanja glede cen niti spremembe SNEE niso vplivali na osnovno načelo SNEE, kot je bilo določeno v opisanih okoliščinah, ko so bili SNEE podpisani. Enako načelo glede obveznosti nakupa z namenom zagotavljanja donosnosti naložb velja za SNEE tudi danes.
- (316) Iz zgoraj omenjenih okoliščin je razvidno, da je za obstoj MVM-jeve obveznosti nakupa od proizvajalcev električne energije, z načelom kritja upravičenih fiksnih in variabilnih stroškov, odgovorna država.
- (317) Ustaljena sodna praksa je, da ukrep ne predstavlja državne pomoči samo takrat, kadar podjetjem dodeljuje prednost s pomočjo neposredne in jasne mobilizacije državnih sredstev, temveč tudi takrat, ko dodeljevanje prednosti lahko, če so v prihodnosti, izpolnjeni določeni pogoji, vključuje dodatno finančno breme za javne organe, ki jim ga ne bi bilo treba prenašati v primeru, da omenjena prednost ne bi bila dodeljena⁽⁷¹⁾. Leta 2004 je bilo jasno, da bo MVM nosil takšno dodatno breme v primeru, da bi proizvajalci in uvozniki, ki niso podpisniki SNEE, ponudili nižje cene od cen SNEE, saj bi razvoj takih ponudb ustvaril pobude za MVM, da spremeni svoj portfelj dobave in posledično zmanjša količine, ki jih je kupil od proizvajalcev električne energije v okviru SNEE in od katerih je pridobil znižanje cen. Kljub temu pa zaradi obveznosti, ki izhajajo iz SNEE, MVM ne more sprejeti takih sklepov, saj, kot je prikazano zgoraj, MVM ne more zmanjšati količin, ki jih kupuje od proizvajalcev, ki delujejo v okviru SNEE, na količino, ki je nižja od minimalne ravni (zagotovljena količina odjema), in se ne more pogajati za cene na podlagi alternativnih ponudb, ki jih nudijo konkurenčni proizvajalci, temveč samo v okviru mehanizma za oblikovanje cen na podlagi stroškov, ki izhaja iz SNEE. To dejstvo skupaj s sklepom, ki je bil sprejet v uvodnih izjavah 315–316, navaja Komisijo k sklepu, da je pogoj za prenos državnih sredstev prisoten v SNEE od 1. maja 2004 in bo prisoten še toliko časa, dokler bodo veljavni, ne glede na trenutne tržne pogoje, saj MVM-ju onemogočajo izvajanje arbitraž, ki bi se lahko izkazale za ustrezne pri zmanjševanju sredstev, porabljenih za nakup količine električne energije, ki bi zadostila potrebam.

- (318) Iz zgornjih ugotovitev sledi, da SNEE vodijo do prenosa državnih sredstev.

Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino med državami članicami

- (319) Trgi z električno energijo so se odprli za konkurenco in države članice so trgovale z električno energijo zlasti od začetka veljavnosti Direktive 96/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. decembra 1996 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo⁽⁷²⁾.
- (320) Ukrepi, ki dajejo prednost podjetjem v energetskem sektorju v eni državi članici, lahko torej ovirajo možnost podjetij v drugih državah članicah, da izvažajo električno energijo v to državo, ali pa dajejo prednost izvozu električne energije iz te države v drugo državo članico. To zlasti velja za Madžarsko, ki je zaradi osrednje lege v Evropi povezana ali pa se lahko zlahka poveže z mrežami številnih sedanjih ali prihodnjih držav članic.
- (321) To še zlasti velja za Madžarsko, ki se nahaja v srednji Evropi in je obdana s sedmimi državami, od katerih štiri pripadajo EU. Izmed držav članic EU je povezana s Slovaško, Avstrijo in Romunijo. Leta 2004 je uvozila skoraj 14 000 GWh in izvozila 6 300 GWh. Od leta 2005 je uvoz narasel na več kot 15 000 GWh, izvoz pa na 8 000 do 10 000 GWh.
- (322) V letih, ki so sledila pristopu Madžarske k EU, je bilo skoraj 60 % madžarskih proizvodnih zmogljivosti predmet pogodbe z MVM v okviru SNEE. SNEE potečejo med koncem leta 2010 in koncem leta 2024. Zgornji pogoji glede obveznosti nakupa MVM ostanejo nespremenjeni do izteka sporazumov.
- (323) Prvi korak k odprtju trga na Madžarskem je bil storjen 1. julija 2004, ko so odjemalci, ki niso bili gospodinjstva, postali upravičeni do preusmeritve na prosti trg. 1. januarja 2008 je segment javne porabe prenehal obstajati in v skladu s tem so vsi odjemalci postali „upravičeni“.
- (324) Kljub odprtju trga leta 2004 pa velik odstotek upravičenih odjemalcev ni izbral segmenta prostega trga. V poročilu Urada za ekonomsko konkurenco o sektorski preiskavi na madžarskem trgu z električno energijo⁽⁷³⁾ je bilo ugotovljeno, da pomanjkanje razpoložljivih zmogljivosti na prostem trgu zaradi večjih količin zmogljivosti, ki so bile rezervirane v obliki SNEE, predstavlja resno oviro pri izbiri prostega trga. S pomočjo SNEE je bilo okoli 60 % madžarskih proizvodnih zmogljivosti vezanih na sektor javne porabe, samo na MVM, in samo preostale zmogljivosti so zares lahko konkurirale za nove odjemalce.

⁽⁷¹⁾ Glej zlasti sodbo Sodišča prve stopnje z dne 13. junija 2000 v združenih primerih T-204/97 in T-270/97 EPAC proti. Komisiji [2000] ECR II-02267.

⁽⁷²⁾ UL L 27, 30.1.1997, str. 20.

⁽⁷³⁾ Objavljeno 15. maja 2006.

- (325) Rezervirane zmogljivosti, tj. zagotovljene količine za daljše časovno obdobje, ustvarjajo oviro za vstop novih proizvajalcev na veleprodajni trg, saj je 60 % vseh zmogljivosti povezanih z enim (državnim) podjetjem z jamstvom nakupa.
- (326) V tem smislu je Komisija upoštevala rezultate sektorske preiskave, ki jo je izvedel madžarski urad za ekonomsko konkurenco, ki je izrecno sklenil, da SNEE vodijo do omejevanja možnosti vstopa na konkurenčni trg s tem, da dejansko omejujejo možnost preusmeritve upravičenih odjemalcev na takšen prosti trg in preprečujejo potencialnim trgovcem na debelo, da bi vstopili na trg ⁽⁷⁴⁾.
- (327) Pomanjkanje zmogljivosti, ki so na voljo izven okvira SNEE, nadalje vodi do povečanja cen na konkurenčnem trgu. Velik del zmogljivosti in količin energije, rezerviranih s SNEE, vpliva tudi na cene na prostem trgu.
- (328) Po kvantitativni raziskavi glede vpliva SNEE na veleprodajne cene električne energije na Madžarskem, ki jo je izvedel Regionalni center za raziskovanje energetske politike ⁽⁷⁵⁾, vodijo SNEE do višjih cen na veleprodajnem trgu, kot bi jih bilo mogoče doseči brez SNEE. Na splošno ta raziskava trdi, da SNEE predstavljajo enega izmed pglavitnih dejavnikov, ki vodijo do tržne strukture, ki ni „zdržljiva z načeli prostega konkurenčnega trga“ ⁽⁷⁶⁾. Ta raziskava predlaga ukinitvev SNEE. Kot rešitev za doseganje svobodne konkurence na madžarskem trgu z električno energijo
- (329) V raziskavi energetskega sektorja ⁽⁷⁷⁾ Komisija ocenjuje učinke SNEE na konkurenco in trgovino. V uvodnih izjavah od 467 do 473 ugotavlja, da so „dolgoročni sporazumi o nakupu energije (SNEE) še en dejavnik, ki lahko vpliva količine, s katerimi se običajno trguje na veleprodajnih trgih.“ V zvezi s SNEE na Poljskem trdi, da „lahko predstavljajo večjo oviro pri razvoju poljskega veleprodajnega trga.“ Navaja tudi, da „podobno stanje vlada tudi na Madžarskem, kjer je Magyar Villamos Művek (MVM) trgovec na debelo v sektorju javne porabe in pridobiva električno energijo s pomočjo dolgoročnih SNEE, ki jo nato prodaja lokalnim trgovcem na drobno. Madžarski SNEE pokrivajo večino potreb omenjene države članice, kar lahko vpliva na veleprodajno trgovino na podoben način ali pa še v večji meri, kot je to opisano v primeru poljskega veleprodajnega trga.“
- (330) Razne raziskave, ki se nanašajo na zgoraj navedeno, vse zaključujejo, da SNEE izkrivljajo konkurenco in lahko vplivajo na trgovanje med državami članicami.
- (331) Zainteresirane stranke nadalje trdijo, da ni res, da pomanjkanje razpoložljivih prostih zmogljivosti povzroča izkrivljanje konkurence, saj MVM-jeve avkcije zmogljivosti kažejo, da vseh svojih predlaganih proizvodov električne energije sploh ne bi mogel prodati.
- (332) Vendar pa primerjava med ponujenimi količinami in uspešno prodanimi proizvodi na avkcijah ⁽⁷⁸⁾ kaže, da je MVM skoraj na vsaki avkciji prodal vse ponujene proizvode V večini primerov je moral uporabiti celo do 10 % več proizvodov, kot jih je zakonsko dovoljeno ponuditi.
- (333) Zainteresirane stranke so posredovale tudi pripombe, v katerih so poudarile, da so na trgovino in s tem na uspeh razvoja svobodne konkurence na veleprodajnem trgu z električno energijo na Madžarskem vplivali številni drugi dejavniki. Komisija se zelo očitno strinja, da SNEE niso edini dejavnik, ki vpliva na konkurenco in trgovino. Vse zgoraj omenjene raziskave tudi navajajo, da številni drugi elementi (zakonodaja, omejen dostop do čezmejnih zmogljivosti, pomemben vpliv razvoja cen na mednarodne energetske trge ipd.) enako vplivajo na celoten uspeh odpiranja trga in dejansko raven cen. Kljub temu pa vse raziskave, ki so bile posredovane Komisiji med zadevnim postopkom in ki so ji sicer dostopne, razen tiste, ki jo je posredovala in naročila AES-Tizsa ⁽⁷⁹⁾, jasno ugotavljajo, da imajo SNEE pomemben vpliv na konkurenco in trgovino.
- (334) Rezervirane zmogljivosti, zagotovljena poraba in mehanizem za določanje cen, ki ga zagotavljajo SNEE, ščitijo proizvajalce električne energije ves čas trajanja SNEE pred poslovnim tveganjem, ki je povezano z elektrarnami. Kot je navedeno v zgornji uvodni izjavi 211, to vključuje tveganje, ki je povezano z nihanji stroškov proizvodnje elektrike in zlasti stroškov goriva, tveganje, ki je povezano z nihanjem cen električne energije za končnega odjemalca, in tveganje, ki je povezano z nihanjem povpraševanja končnega odjemalca glede električne energije. Ker so vsa ta tveganja značilna tveganja, katerim so izpostavljeni proizvajalci električne energije brez SNEE, SNEE predstavljajo oviro za enake konkurenčne pogoje v energetske sektorju in izkrivljajo konkurenco, ki temelji na uspešnosti.

⁽⁷⁴⁾ Točka 24 sklepov (Összefoglalás) poročila.

⁽⁷⁵⁾ Objavljeno novembra 2006. Originalen naslov je „A hosszú távú áramvásárlási szerződésnek megszüntésének hatása a villamos energia nagykereskedelmi árára“.

⁽⁷⁶⁾ Citat iz točke 2 raziskave: „összegegyztethetetlen a versenypiaci működés elveivel.“

⁽⁷⁷⁾ 10. januarja 2007; http://ec.europa.eu/comm/competition/antitrust/others/sector_inquiries/energy/.

⁽⁷⁸⁾ Informacije so na voljo na spletni strani Madžarskega energetskega urada: www.eh.gov.hu

⁽⁷⁹⁾ Raziskava Dr. Theona van Dijka, marec 2006.

- (335) Komisija ugotavlja, da večina proizvajalcev, ki imajo korist od SNEE, pripada večjim mednarodnim skupinam, ki so prisotne v več državah članicah. Dodeljevanje konkurenčne prednosti omenjenim skupinam nedvomno vpliva na trgovino in možnost izkrivljanja konkurence na skupnem trgu.
- (336) Večina ocen zainteresiranih strank za merila za vpliv na trgovanje in izkrivljanje konkurence se nanaša na tržne pogoje ob času sklenitve SNEE in v vsakem primeru na tržne okoliščine v času pred priključitvijo Madžarske k EU. Komisija tovrstnih argumentov ne more sprejeti in se v zvezi s tem sklicuje na zgornje uvodne izjave od 156 do 172.
- (337) Nekatero zainteresirane stranke tudi trdijo, da njihov SNEE, obravnavan individualno, ne vpliva na trgovino, saj je proizvodna zmogljivost njihove elektrarne v primerjavi s skupnimi proizvodnimi zmogljivostmi države majhna. Ker je glavno načelo vseh SNEE za vse enako (obveznost nakupa določenih minimalnih količin proizvedene energije, rezervacija proizvodnih zmogljivosti, cena, ki pokriva upravičene fiksne in variabilne stroške elektrarne za obdobje od 15 do 27 let), ima vsak SNEE vpliv na trg. Vendar pa je v skladu z opredelitvijo obseg učinka večji, če na madžarskem trgu istočasno obstaja deset SNEE. Več zmogljivosti kot pokriva SNEE, večji so zgornji učinki.
- (338) V skladu z zgoraj navedenim Komisija sklepa, da zgoraj opisani pogoji SNEE vplivajo na trgovino in lahko izkrivljajo konkurenco.
- (339) V točki 3.1 Sklepa o začetku postopka je Komisija izrazila svoje dvome glede državne pomoči in značaja elektrarne Paks zaradi razlik, ki lahko obstajajo med SNEE te elektrarne in SNEE ostalih elektrarn glede veljavnih načel. Kot rezultat njene raziskave je Komisija sklenila, da se zgornja ocena meril za oceno državne pomoči uporablja enakovredno tudi za SNEE elektrarne Paks, saj so v njem vsebovana enaka osnovna načela s posebnostmi, ki so navedene v okviru zadevnih meril.
- (340) Na podlagi zgornje ocene je Komisija mnenja, da glavni pogoji obveznosti nakupa, ki so opredeljeni v SNEE, tj. rezervacija proizvodnih zmogljivosti, minimalna zagotovljena količina odjema s strani MVM v pogojih, ki zagotavljajo donosnost naložb elektrarn tako, da jih štiti pred poslovnim tveganjem glede obratovanja elektrarne, predstavljajo državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe EU. Ta državna pomoč je dosežena s kombinacijo dolgoročne rezervacije zmogljivosti, minimalne zagotovljene količine odjema in mehanizmov za

določanje cen, ki temeljijo na pristojbini za zmogljivost in pristojbini za energijo, ki pokriva fiksne in variabilne stroške ter stroške kapitala, za daljše obdobje, ki presega običajne poslovne prakse.

7.4 Veljavnost SNEE po pristopu

- (341) Zainteresirane stranke trdijo, da v skladu s splošnim načelom neveljavnosti za nazaj, Komisija ne sme revidirati ukrepov, ki so bili določeni v skladu z zakonodajo, ki se je uporabljala pred pristopom.
- (342) Komisija se ne more strinjati s tem argumentom. Vsi ukrepi, ne glede na njihovo zakonitost v okviru nacionalnih določb pred pristopom, so podvrženi pravilom pravnega reda Skupnosti na dan pristopa. Posebna pravila za ukrepe glede državne pomoči, ki so določena v Prilogi IV Akta o pristopu, se uporabljajo za ukrepe glede državne pomoči, četudi so bila določena v skladu z nacionalnimi pravnimi predpisi pred pristopom.
- (343) Priloga IV.3(1) Akta o pristopu določa kot veljavno pomoč samo tri kategorije ukrepov: (i) tiste, ki so začeli veljati pred 10. decembrom 1994; (ii) tiste, ki so bili potem, ko jih je preučila Komisija, vključeni na seznam v Prilogi IV pristopne pogodbe; in (iii) tiste, ki jih je Komisija potrdila s t. i. začasnim mehanizmom. Vsi ukrepi, ki se še vedno uporabljajo po pristopu in predstavljajo državno pomoč ter ne spadajo v nobeno izmed navedenih kategorij, se štejejo za novo pomoč po pristopu; Komisija ima torej vsa pooblastila, da prepove te ukrepe, če niso združljivi s skupnim trgom. Ta uporaba pravil glede državne pomoči za prihodnje učinke ukrepov, ki se izvajajo tudi po pristopu, ne vključuje veljavnosti za nazaj pravil ES glede državne pomoči in je v vsakem primeru določena z Aktom o pristopu.
- (344) Priloga IV.3(2) Akta o pristopu določa „začasni mehanizem“. Določa pravni okvir za oceno programov pomoči in individualne ukrepe pomoči, ki so začeli veljati v novi državi članici pred dnevom pristopa in se uporabljajo tudi po pristopu.
- (345) Zainteresirane stranke trdijo, da ker se pravila Skupnosti glede državne pomoči uporabljajo samo od datuma pristopa, se lahko po pristopu za veljavne opredeli samo tiste ukrepe pomoči, ki po pristopu zagotavljajo dodatno korist. Trdijo, da SNEE po pristopu niso ustvarili dodatnih koristi, saj so bile njihove cenovne formule določene pred pristopom, zato je bila finančna izpostavljenost države v celoti znana pred pristopom.

(346) Komisija je podala naslednje pripombe. SNEE potečejo med letoma 2010 in 2024, tj. po pristopu. Samo v izjemnih okoliščinah je Komisija menila, da ukrep pomoči, ki se je po pristopu še vedno uporabljal, ne predstavlja pomoči, ki se uporablja tudi po pristopu v smislu Akta o pristopu. Vendar pa se take izjemne prakse ne sme, tako kot vseh izjem v okviru zakonodaje, ne sme razlagati dobesedno, da se prepreči ukinitve nadzora državne pomoči s strani Komisije za ukrepe, za katere so podpisniki Akta o pristopu določili, da bodo podvrženi tovrstnemu nadzoru.

(347) V zvezi s tem je Komisija v svoji praksi ⁽⁸⁰⁾ upoštevala, da se ukrepi pomoči, za katere je bila natančna ekonomska izpostavljenost države znana že pred pristopom, ne uporabljajo po pristopu v smislu Priloge IV Akta o pristopu.

„Natančna ekonomska izpostavljenost države“

(348) SNEE ne omejujejo finančne izpostavljenosti države do najvišje možne vrednosti, hkrati pa je pred pristopom tudi ni bilo mogoče natančno izračunati za celotno obdobje trajanja SNEE.

(349) Nasprotno pa je ekonomska izpostavljenost države v okviru SNEE odvisna od parametrov, katerih prihodnji razvoj je bil v času pristopa neznan. Poleg tega so SNEE zagotavljali proizvajalcem zaščito pred nihanji stroškov, ki niso bili povezani s transakcijami ali dogodki v obdobju pred pristopom, vendar so se nanašali na prihodnji razvoj in so bili torej na dan pristopa neznan.

(350) Dejstvo, da izpostavljenost države v okviru SNEE ni bila znana na datum pristopa in da so SNEE nalagali državi obveznosti po pristopu, je prikazano zlasti z naslednjimi okoliščinami.

(351) Prvič, natančne cene energije, po katerih proizvajalci energije prodajajo električno energijo MVM-ju, niso določene v posameznih SNEEh. Cene so posledica izračunov, narejenih z uporabo formule, ki vključuje vrsto parametrov, ki nihajo na nepredvidljiv način.

(352) Cenovne formule SNEE vključujejo pristojbino za zmogljivosti in pristojbino za električno energijo, skupaj z drugimi dodatnimi pristojbinami, ki so odvisne od proizvajalcev.

(353) Formule določajo samo dopustne stroške in datatve v okviru vsake kategorije pristojbin ter stopnjo pomembnosti zadevne kategorije pristojbin v okviru cene.

(354) Proizvajalci sami kot tudi MVM so v svojih pripombah priznali, da je treba natančen pomen določenih kategorij pristojbin dodatno pojasniti v pogajanjih z MVM.

(355) Veliko kategorij stroškov, ki jih priznavajo SNEE, je spremenljivih in niso bile znane pred pristopom. Na primer:

(356) Pristojbina za zmogljivosti

Ta kategorija stroškov upošteva tako zagotovljene zmogljivosti kot tudi zmogljivosti, ki so dejansko porabljene za MVM. Ta kategorija stroškov je med drugim odvisna od letnega, mesečnega in tedenskega načrtovanja. Vsak izmed SNEE se sklicuje na pravila periodičnega načrtovanja, natančna končna cena pa je odvisna od vsakega SNEE ter njegovih letnih, mesečnih in tedenskih načrtov. Po definiciji se teh kategorij stroškov ne da natančno vnaprej določiti. Podpisnice lahko na primer predvidijo presežek zmogljivosti za določeno obdobje v njihovem načrtu. Skupna cena, ki jo plača MVM, bo nujno odvisna od drugih parametrov, npr. vremena, povpraševanja po električni energiji.

Ta kategorija stroškov je odvisna od menjalnega tečaja forinta.

(357) Pristojbina za energijo

Ta kategorija stroškov je odvisna predvsem od stroškov goriva. Ti stroški nihajo v skladu s pravili trga, ki jih stranke ne morejo nadzorovati. Stroški, ki so povezani s prihodnjim razvojem cen goriva, niso predmet kakršnih koli omejitev v okviru SNEE.

Natančna višina pristojbine za energijo, ki se plačuje za določeno obdobje, je nadalje odvisna od natančnega obsega prodaje MVM –ju, ki se lahko izračuna samo naknadno.

(358) Dodatne pristojbine (če se uporabljajo)

Nekateri SNEE določajo dodatne pristojbine za zmogljivosti, ki so bile rezervirane, vendar na koncu niso bile porabljene. Njihovega natančnega zneska ni mogoče določiti vnaprej.

(359) Pri večini SNEE obstaja sistem olajšav/kazni, kjer so proizvajalci električne energije upravičeni do olajšav, če v koničnih obdobjih obratujejo z več zmogljivostmi, kot to določa SNEE, ali proizvedejo več energije. Kazni se določijo, če proizvajalec električne energije zagotavlja manj zmogljivosti, kot je predvideno v SNEE in letnih/mesečnih načrtih.

(360) Ti izračuni, tako kot ostali zgoraj navedeni, temeljijo na periodičnih delovnih načrtih in so odvisni tudi od samega delovanja proizvajalca. Pod nobenimi pogoji jih ni mogoče določiti vnaprej.

⁽⁸⁰⁾ Glej odločbo Komisije z dne 28. januarja 2004 o državni pomoči, CZ 14/2003 – Češka republika „Česka spořitelna, a.s.“.

- (361) Zgoraj navedena dejstva kažejo, da je določanje natančne cene za nakup električne energije pri pogodbah z obdobjem trajanja od 15 do 27 let, praktično nemogoče. Natančna cena upošteva periodične proizvodne načrte in je odvisna od povpraševanja po električni energiji, vedenja pogodbenih strank, cen goriva ipd.
- (362) Četudi vsi izmed teh argumentov ne veljajo za vse SNEE (saj se kategorije dopustnih stroškov do določene mere spreminjajo glede na SNEE), vsi SNEE vključujejo elemente cene, ki jih ni mogoče natančno določiti vnaprej.
- (363) Na podlagi tega Komisija meni, da obstoj formule za določanje cen ne predstavlja zadostne omejitve pri ekonomski izpostavljenosti države. Že sam obstoj velikega števila spreminjajočih se parametrov pri formuli onemogoča natančno določitev prihodnje stopnje izpostavljenosti države.
- (364) Kot dodatni argument se navaja, da je MVM-jeva finančna izpostavljenost v okviru SNEE zelo odvisna od povpraševanja. Enaka je razliki med nabavno ceno v okviru SNEE in prihodkom, ki ga MVM lahko ustvari s pomočjo prodaje električne energije. Kljub temu pa cene, po kateri MVM prodaja svojo električno energijo, ni mogoče predvideti. Odvisna je od natančnih prihodkov, ki jih ustvari MVM s prodajo v okviru svojih sporazumov z regionalnimi distributerji, izkupička od avkcij, ponudnikov in njihove prodaje na trgu („*Piacétér*“). Na te cene vplivata tudi periodično uravnavanje cen in nihanje povpraševanja na trgu. To povečuje nepredvidljivost izpostavljenosti države v okviru SNEE. Lahko se zgodi, da zagotovljena količina odjema, ki jo določajo SNEE, vedno bolj presega resnične potrebe MVM-ja, še zlasti po dokončni liberalizaciji trga z električno energijo v januarju 2008. Presežek električne energije lahko vodi do še višjih neopredeljenih stroškov, kar povečuje nepredvidljivost izpostavljenosti države v okviru SNEE.
- (365) Zato plačila MVM proizvajalcem električne energije po pristopu niso zgolj izplačilo obrokov v okviru splošne fiksne omejitve, ki je bila določena pred pristopom.
- (366) Zato so SNEE, ki so predmet ocene iz te odločbe, veljavni po pristopu v smislu člena točke 3 Priloge IV Akta o pristopu.
- (367) V skladu s točko 3 Priloge IV Akta o pristopu, „če Komisija v 3 mesecih od prejema popolnih informacij o ukrepu nima pripomb zaradi resnih dvomov glede združljivosti ukrepa s skupnim trgom glede obstoječega ukrepa pomoči ali od prejema izjave nove države članice, v kateri ta obvešča Komisijo, da šteje predložene informacije za popolne, ker dodatne zahtevane informacije niso dostopne ali so že bile predložene, se šteje, da mu Komisija ni ugovarjala.“
- (368) Na podlagi tega člena nekatere zainteresirane stranke trdijo, da je Komisija po obvestilu Madžarske z dne 31. marca 2004 zamudila rok 3 mesecev, kar implicitno vključuje njeno potrditev ukrepa v okviru začasnega postopka.
- (369) V zvezi s tem Komisija trdi, da je predmet obvestila z dne 31. marca 2004 v okviru začasnega postopka uredba o nadomestilih, ki so bila dodeljena MVM-ju, in ne SNEE. Madžarska je obvestilo preklicala in kasneje je Komisija odprla NN primer glede samih SNEE (glej zgornje poglavje 1).
- (370) Treba je poudariti, da kot prikazuje spodnja tabela, Komisija ni zamudila trimesečnega roka, na katerega se sklicujejo zainteresirane stranke:

Dogodek	Datum	Rok po prejemu informacij
Obvestilo Madžarske	31.3.2004	
Vprašanja Komisije	29.4.2004	29 dni
Odgovori Madžarske	4.6.2004	
Vprašanja Komisije	10.8.2004	2 meseca in 6 dni
Odgovori Madžarske	21.10.2004	
Vprašanja Komisije	17.1.2005	2 meseca in 27 dni
Odgovori Madžarske	7.4.2005	
Preklic obvestila s strani Madžarske	15.4.2005	8 dni

- (371) Poleg zgoraj omenjene pisne korespondence so se 15. julija 2004, 30. novembra 2004 in 12. januarja 2005 odvijala tudi zasebna srečanja med Komisijo in madžarskimi organi.

7.5 SNEE kot „nova pomoč“ v nasprotju z „obstoječo pomočjo“

- (367) V skladu s točko 3 Priloge IV Akta o pristopu, „če Komisija v 3 mesecih od prejema popolnih informacij o

- (372) Glede zadevnega postopka Komisija v tej odločbi ocenjuje, ali SNEE vsebujejo veljavno ali novo pomoč na podlagi določb Akta o pristopu in Postopkovne uredbe.
- (373) V skladu s poglavjem 3 Priloge IV Akta o pristopu se vsi ukrepi državne pomoči, ki so bili veljavni pred pristopom in so še vedno veljavni po tem datumu ter ne spadajo v nobeno izmed spodaj navedenih kategorij obstoječe pomoči, od pristopa naprej štejejo za novo pomoč v smislu člena 88(3) Pogodbe ES.
- (374) SNEE, na katere se nanaša ta odločba, so začeli veljati med letoma 1995 in 2001, tj. pred vstopom Madžarske v EU dne 1. maja 2004. Ta odločba se nanaša samo na SNEE, ki so bili veljavni na datum pristopa. Ne nanaša se na SNEE, ki so bili zaključeni pred tem datumom. Zaradi vseh dodatnih razlogov, omenjenih v zgornji točki 7.4., je ukrep veljaven po pristopu v smislu Akta o pristopu.
- (375) Tri kategorije veljavne pomoči iz Akta o pristopu obsegajo:
1. Ukrepe pomoči, ki so začeli veljati pred 10. decembrom 1994.
- Vsi SNEE so bili podpisani in so začeli veljati po 10. decembru 1994.
2. Ukrepe pomoči, ki so bili vključeni na seznam veljavnih ukrepov državne pomoči, ki je bil priložen Aktu o pristopu.
- Niti SNEE na splošno niti kateri koli izmed posameznih SNEE niso bili vključeni v Dodatek k Prilogi IV Akta o pristopu iz točke 1(b), poglavja 3, Priloge IV, ki vsebuje seznam obstoječih ukrepov pomoči.
3. Ukrepi pomoči, ki jih je pred dnem pristopa ocenil organ za nadzor državnih pomoči države članice in za katere je bilo ugotovljeno, da so združljivi s pravom Skupnosti, ter jim Komisija ni ugovarjala v skladu s postopkom iz odstavka 2, zaradi resnih dvomov v združljivost ukrepov s skupnim trgom na podlagi postopka, ki je opisan v Aktu o pristopu, t. i. „začasnim postopkom“ (cf. drugi odstavek, poglavje 3 Priloge k Aktu o pristopu).
- Komisija med t. i. začasnim postopkom ni prejela nobenih SNEE.
- (376) Ker SNEE ne spadajo v nobeno izmed kategorij obstoječe pomoči, ki so našete v Aktu o pristopu, predstavljajo od dneva pristopa novo pomoč.
- (377) Komisija poudarja, da je ta kategorizacija tudi v skladu z zadnjim stavkom člena 1(b)(v) Postopkovne uredbe. Ta člen navaja, da če ukrepi postanejo pomoč po liberalizaciji v okviru zakonodaje Skupnosti (v tem primeru liberalizacije trga z električno energijo v skladu z Direktivo 96/92/ES, ki je na Madžarskem začela veljati, ko je Madžarska vstopila v Evropsko unijo), se taki ukrepi ne štejejo za obstoječo pomoč po datumu, ki je bil določen za liberalizacijo, tj. treba jih je obravnavati kot novo pomoč.
- (378) Elektrarna Budapest trdi, da se zadnjega stavka člena 1(b)(v) Postopkovne uredbe ne sme uporabljati. Elektrarna se sklicuje na rzsodbo *Alzetta Mauro* ⁽⁸¹⁾ in trdi, da je treba pomoč, ki je bila dodeljena na trgu, ki je bil zaprt za konkurenco, pred njegovo liberalizacijo, šteti za obstoječo pomoč od dneva liberalizacije naprej.
- (379) Komisija tega argumenta ne more sprejeti. Kot je bilo že omenjeno zgoraj, je Komisija mnenja, da je namen določb glede državne pomoči, ki jih vsebuje Akt o pristopu, zagotoviti, da Komisija od dneva pristopa naprej pregleda vse ukrepe, ki bi lahko izkrivljali konkurenco med državami članicami. V nasprotju s pristopnimi pogodbami pred 1. majem 2004 je Akt o pristopu, ki je začel veljati 1. maja 2004, zasnovan tako, da omejuje ukrepe, za katere se šteje, da predstavljajo obstoječo pomoč v treh posebnih primerih, ki so bili opisani zgoraj. Rzsodba *Alzetta Mauro* se ne nanaša na ukrep, ki sodi v področje uporabe Akta o pristopu, in je zato v tem smislu ni mogoče šteti za veljavno v smislu SNEE, ki so predmet ocene. Poleg tega se rzsodba *Alzetta Mauro* nanaša na stanje pred začetkom veljavnosti Uredbe (ES) št. 659/1999.
- (380) Elektrarna Budapest med drugim trdi, da člen 1(b)(v) ne velja za ukrepe individualne pomoči, saj „*individualni ukrepi pomoči niso izrecno omenjeni*“. Komisija se ne more strinjati s to pripombo. Ni razloga, da se sklicevanje na „pomoč“ in „določene ukrepe“ ne bi nanašalo tako na individualno pomoč kot tudi na programe pomoči. Člen 4 Uredbe 659/1999 se nanaša na priglašene „ukrepe“, vendar Komisija predvideva, da zainteresirana stranka ne bi trdila, da se člen 4 nanaša izključno na predhodno raziskavo glede priglašanih programov pomoči.
- (381) Zato Komisija na podlagi Akta o pristopu in Postopkovne uredbe sklepa, da SNEE predstavljajo novo pomoč.

⁽⁸¹⁾ Glej sprotno opombo 32.

7.6 Veljavno sklenjenih zasebnih sporazumov Komisija ne more razdreti („pacta sunt servanda“) – pravna negotovost – sorazmernost

- (382) Komisija želi odgovoriti na pripombe, ki so jih poslale zainteresirane stranke glede tega, da Komisija ne more razdreti pogodb v okviru zasebnega prava, saj bi bilo to, po mnenju zainteresiranih strank, v nasprotju s pravili glede državne pomoči iz Pogodbe ES, z načelom pravne gotovosti in z zahtevo po sorazmernosti.
- (383) Komisija torej zavrača te argumente. Oblika pomoči (pogodba v okviru zasebnega prava v primeru SNEE) z vidika državne pomoči ni pomembna; za analizo Skupnosti je pomemben samo učinek ukrepa. Če bi pogoji iz pogodbe v okviru zasebnega prava zagotavljali nezakonito in neskladno državno pomoč eni izmed podpisnic, mora država članica take pogoje ukiniti. Ukinitvev nezakonitega in neskladnega ukrepa državne pomoči mora odrediti Komisija, četudi državna pomoč predstavlja tako bistven del sporazuma, da bi njena ukinitvev dejansko vplivala na veljavnost samega sporazuma.
- (384) V zvezi s pravno gotovostjo je Komisija podala naslednje pripombe. Evropski sporazum o pridružitvi med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani ter Republiko Madžarsko na drugi strani, ki je utrl pot pristopu, je bil podpisan 16. decembra 1991 in je začel veljati 1. februarja 1994, tj. pred sklenitvijo SNEE. Madžarska je uradno zaprosila za pristop 31. marca 1994. V času, ko so podpisnice sklepale SNEE (od leta 1995 do leta 2001), je morala Madžarska v skladu s členom 62 Evropskega sporazuma že uskladiti pravila konkurence s Pogodbo ES. Jasno je bilo tudi, da so bili SNEE podpisani za tako dolgo obdobje, da se ne bi končali pred pristopom Madžarske k EU.
- (385) Republika Madžarska je podpisala Pristopno pogodbo 16. aprila 2003⁽⁸²⁾. Pristopna pogodba je začela veljati 1. maja 2004. Od datuma pristopa so določbe originalnih osnovnih pogodb in tiste v okviru sekundarne zakonodaje postale zavezujoče na Madžarskem, v skladu s členom 2 Akta o pristopu. Zato se t. i. *acquis communautaire* uporablja za vse pogodbene odnose v novih državah članicah, vse izjeme od tega pravila pa lahko izhajajo samo iz samega Akta o pristopu. Akt o pristopu, priložen Pogodbi, in njegove priloge ne določajo izjem v okviru pravil glede državne pomoči, s katerimi bi bili SNEE ali energetske sektor na splošno izvzeti iz neposredne uporabe zakonodaje EU o državni pomoči.
- (386) Komisija je tako obvezana k izvajanju zakona EU o konkurenci na Madžarskem na isti način, kot ga izvaja v vseh drugih državah članicah. V nasprotju z argumenti zainteresiranih strank Komisija meni, da je pravzaprav neizvajanje pravil glede državne pomoči pri SNEE tisto, kar bi lahko povzročilo pravno negotovost na skupnem trgu z električno energijo. Pristop držav članic lahko dejansko privede do situacij, v katerih se ukrep, ki pred pristopom ni kršil nobene nacionalne zakonodaje, po pristopu šteje za državno pomoč in kot tak spada pod nadzor državne pomoči Komisije.
- (387) Komisija torej v pripombah zainteresiranih strank ni našla trdnih argumentov glede tega zakaj zadevni postopek ni skladen z načelom pravne gotovosti.

7.7 Ocena skladnosti

- (388) Člen 87(1) Pogodbe ES določa splošno prepoved glede državne pomoči znotraj Skupnosti.
- (389) Člena 87(2) in 87(3) Pogodbe ES določata izjeme od splošnega pravila, da takšna pomoč ni skladna s skupnim trgov, kot je navedeno v členu 87(1).
- (390) Izjeme v členu 87(2) Pogodbe ES ne veljajo v zadevnem primeru, saj ukrep ni socialne narave, ni bil dodeljen individualnim potrošnikom, ni namenjen za nadomestilo škode, ki so jo povzročile naravne katastrofe ali izjemne okoliščine, in ni bil dodeljen gospodarstvu določenih območij Zvezne republike Nemčije, ki jih je prizadela delitev države.
- (391) Nadaljnje izjeme so določene v členu 87(3) Pogodbe ES.
- (392) Člen 87 (3)(a) navaja, da se „pomoč za pospeševanje gospodarskega razvoja območij, kjer je življenjska raven izjemno nizka, ali kjer je podzaposlenost velika“, lahko razglasi za skladno s skupnim trgov. V času pristopa bi se za tako lahko štelo celotno področje Madžarske in večina njenih regij še vedno prejema takšno pomoč⁽⁸³⁾.

⁽⁸²⁾ UL L 236, 23.9.2003.

⁽⁸³⁾ Zemljevid regionalne pomoči Madžarske, ki ga je odobrila Komisija dne 13. septembra 2006 in je bil objavljen v UL C 256, 24.10.2006, str. 7.

- (393) Komisija je sprejela smernice za oceno take pomoči. Ko se je Madžarska pridružila EU, so veljale smernice o nacionalni regionalni pomoči ⁽⁸⁴⁾ („prejšnje smernice Skupnosti o regionalni pomoči“). Te smernice so veljale tudi za oceno regionalne pomoči v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES. Za obdobje po 1. januarju 2007 je Komisija sprejela nove smernice o regionalni pomoči ⁽⁸⁵⁾ („nove smernice o regionalni pomoči“).
- (394) V okviru obeh svežnjev smernic o regionalni pomoči bi bila državna pomoč načeloma lahko odobrena samo v primeru investicijskih stroškov ⁽⁸⁶⁾. Oba svežnja smernic navajata:
- (395) „Regionalna pomoč, namenjena zmanjševanju tekočih izdatkov podjetja (pomoč za tekoče poslovanje), je praviloma prepovedana. Izjemoma pa se ta pomoč lahko odobri v regijah, ki izpolnjujejo pogoje za odstopanje iz člena 87(3)(a), če (i) je upravičena zaradi njenega prispevka k regionalnemu razvoju ter če sta njena narava in (ii) višina sorazmerna pomanjkljivostim, ki jih skuša zmanjšati. Država članica mora izkazati obstoj katerih koli pomanjkljivosti in oceniti njihov pomen“ ⁽⁸⁷⁾.
- (396) Pomoči ni mogoče šteti za investicijsko pomoč. Investicijska pomoč je določena s pomočjo seznama potencialnih upravičenih stroškov v obeh svežnjih smernic o regionalni pomoči. Plačila v okviru SNEE nedvomno pokrivajo tudi druge stroške. Najočitnejši primer je, da SNEE zagotavljajo stroške goriva, povezane z obratovanjem elektrarn. Izdatke za osebje prav tako krijejo SNEE. Nedvomno ti stroški niso upravičeni v okviru investicijske pomoči. Nasprotno, sodijo v okvir tekočih stroškov upravljavca in morajo biti kot taki vključeni v operativne stroške, kot to določata oba svežnja smernic za regionalno pomoč.
- (397) V zvezi s pomočjo za tekoče poslovanje niti madžarski organi niti zainteresirane stranke med postopkom niso dokazali kakršnih koli regijskih pomanjkljivosti, ki se nanašajo na določene regije, ki jih pokrivajo SNEE, niti niso dokazali sorazmernosti višine pomoči ob takih pomanjkljivostih.
- (398) Nadalje oba svežnja smernic za regionalno pomoč določata, da bi bilo treba pomoč za tekoče poslovanje v vsakem primeru postopoma zmanjšati in časovno omejiti. Pomoč, ki se dodeljuje v okviru SNEE, se ne zmanjšuje postopoma, trajanje od 15 do 27 let pa je veliko več, kot je dovoljeno v okviru obeh svežnjev smernic. SNEE ne sodijo v okvir nobene posebne izjeme
- iz smernic za regionalno pomoč, sicer pa niti madžarski organi niti zainteresirane stranke tega nikoli niso trdili.
- (399) Na podlagi zgoraj navedenega Komisija sklepa, da pomoč ni upravičena do odstopanja iz člena 87(3)(a) Pogodbe ES.
- (400) Člen 87(3)(b) Pogodbe ES navaja, da je „pomoč za pospeševanje izvajanja projektov, ki so v skupnem evropskem interesu, ali za odpravo resnih motenj v gospodarstvu države članice“ skladna s skupnim trgom.
- (401) Komisija opozarja, da zadevna pomoč ni namenjena pospeševanju izvajanja pomembnega projekta skupnega evropskega interesa.
- (402) Komisija tudi ni našla nobenih dokazov, da je pomoč namenjena odpravi resnih motenj v madžarskem gospodarstvu. Komisija priznava, da je električna energija pomemben proizvod v gospodarstvu vseh držav članic in da se je na Madžarskem v 90-tih letih pojavila potreba po posodobitvi tega sektorja.
- (403) Kljub temu pa Komisija meni, da se pojem „resnih motenj v gospodarstvu države članice“ nanaša na veliko bolj resne primere in ga ni mogoče uporabljati za sporazume, ki zagotavljajo običajno dobavo električne energije. Nadalje Komisija navaja, da ta pojem vključuje vidik nujnosti, ki pa ni v skladu s SNEE.
- (404) Niti madžarski organi niti zainteresirane stranke niso trdili, da so SNEE skladni s členom 87(3)(b) Pogodbe ES.
- (405) V skladu z zgoraj navedenim Komisija sklepa, da pomoči ni mogoče šteti za odstopanje iz člena 87(3)(b) Pogodbe ES.
- (406) Člen 87(3)(d) Pogodbe ES navaja, da je pomoč za pospeševanje ohranjanja kulturne dediščine v skladu s Pogodbo ES, če takšna pomoč ne vpliva na pogoje trgovanja in konkurenco v Skupnosti v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi. Ta člen očitno ne velja za SNEE.
- (407) Člen 87(3)(c) določa odobritev pomoči za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali gospodarskih območij, kjer takšna pomoč nima negativnega učinka na pogoje trgovanja v takem obsegu, da je v nasprotju s skupnim interesom. Komisija je razvila več smernic in obvestil, ki razlagajo, kako se uporablja odstopanje iz tega člena.

⁽⁸⁴⁾ UL C 74, 10.3.1998, str. 9.

⁽⁸⁵⁾ UL C 54, 4.3.2006, str. 13.

⁽⁸⁶⁾ Točka 4.15 starih in točka 5 novih smernic o regionalni pomoči.

⁽⁸⁷⁾ Citat je iz točke 5 novih smernic o regionalni pomoči.

- (408) V zvezi s starimi in novimi smernicami za regionalno pomoč je neskladnost SNEE s temi smernicami prikazana v uvodnih izjavah od 393 do 398 zgoraj.
- (409) Komisija navaja, da Okoljske smernice, ki so se uporabljale v času pristopa Madžarske k EU ⁽⁸⁸⁾, tako kot smernice za regionalno pomoč, načeloma dopuščajo investicijsko pomoč. Pomoč za tekoče poslovanje je omejena na posebne cilje. Prvi je pomoč za upravljanje z odpadki in varčevanje z energijo (oddelek E.3.1), ki je omejena na najdaljše obdobje 5 let. Drugi je pomoč v obliki znižanja davkov ali izvzetij (oddelek E.3.2). Tretji je pomoč za obnovljive energetske vire (oddelek E.3.3). Jasno je, da se nobena izmed teh določb ne uporablja v zadevnem primeru.
- (410) Četrta in zadnja vrsta pomoči za tekoče poslovanje, ki se jo lahko odobri, je pomoč za kombinirano proizvodnjo energije in toplote, v nadaljevanju „soproizvodnja“ (oddelek E.3.4.). Nekateri izmed zadevnih proizvajalcev proizvajajo toploto in energijo. Vendar kljub temu SNEE niso izpolnjevali pogojev iz točke 66 in torej pogojev možnosti iz točk 58 do 65 Okoljskih smernic. Eden izmed pogojev, določenih v točki 66, je, da je podporni ukrep koristen zaradi varstva okolja, saj je pretvorbena učinkovitost izjemno visoka, in bo omogočal, da se bo poraba energije zmanjšala ali da bo proizvodni postopek manj škodljiv za okolje. Iz informacij, ki jih ima na voljo Komisija, ni razvidno, da je ta pogoj izpolnjen.
- (411) Tri možnosti, ki jih države članice lahko uporabljajo pri dodelitvi pomoči za tekoče poslovanje za sproizvodnjo, so naslednje:
- možnost 1: pomoč za nadomestilo razlike med proizvodnimi stroški elektrarne za sproizvodnjo in tržno ceno proizvedene energije;
  - možnost 2: uvedba tržnih mehanizmov, kot so zeleni certifikati ali javni razpisi;
  - možnost 3: pomoč za nadomestilo za preprečevanje zunanjih stroškov, ki so okoljski stroški, ki bi jih morala plačati družba, če enaka količina energije ne bi bila proizvedena s sproizvodnjo;
  - možnost 4: pomoč, ki je omejena na 5 let in je padajoča ali pa omejena na 50 % upravičenih stroškov.
- (412) Jasno je, SNEE ne izpolnjujejo pogojev možnosti 2 in možnosti 3. Ne izpolnjujejo niti pogojev možnosti 1, saj se tržna cena proizvedene energije ne uporablja pri izračunu višine pomoči. Zneski pomoči, preneseni v okviru zadevnega SNEE, niso odvisni od cen, ki jih nudi kateri koli drug proizvajalec, temveč samo od investicijskih stroškov in stroškov za tekoče poslovanje, ki jih je imel zadevni proizvajalec.
- (413) Poleg tega se niti Madžarska niti nihče od zadevnih proizvajalcev ni skliceval na skladnost na podlagi teh členov ali kadar koli dokazal, da elektrarne izpolnjujejo merila Okoljskih smernic za pomoč za tekoče poslovanje za sproizvodnjo.
- (414) Dne 23. januarja 2008 je Komisija sprejela nove smernice glede državne pomoči za varstvo okolja ⁽⁸⁹⁾. Te nove smernice dopuščajo pomoč za tekoče poslovanje samo v primerih varčevanja z energijo, sproizvodnje, uporabe obnovljivih virov in zmanjšanja davkov ter izjem. Kot je navedeno zgoraj, se nobeden izmed primerov ne nanaša na SNEE.
- (415) V zvezi s sproizvodnjo lahko države članice izbirajo med tremi možnimi načini dodeljevanja takšne pomoči:
- možnost 1: pomoč za nadomestilo razlike med proizvodnimi stroški elektrarne za sproizvodnjo in tržno ceno proizvedene energije;
  - možnost 2: uvedba tržnih mehanizmov, kot so zeleni certifikati ali javni razpisi;
  - možnost 3: pomoč, ki je omejena na 5 let in je padajoča ali pa omejena na 50 % upravičenih stroškov.
- SNEE ne izpolnjujejo nobenega izmed pogojev v okviru teh možnosti. Niti madžarski organi niti proizvajalci energije niso predložili nikakršnih dokazov glede izpolnjevanja teh meril novih okoljskih smernic.
- (416) Izmed smernic in obvestil, ki jih je Komisija razvila za pojasnitev, kako se bo natančno izvajalo odstopanje iz člena 87(3)(c), je edina, ki bi se v zadevnem primeru lahko uporabljala, Metodologija za nasledle stroške (glej zgornjo uvodno izjavo 26).

⁽⁸⁸⁾ Smernice Skupnosti o državni pomoči za varovanje okolja, UL C 37, 3.2.2001, str. 3.

⁽⁸⁹⁾ UL C 82, 1.4.2008, str. 1.

- (417) Metodologija za nasledle stroške se nanaša na pomoč, dodeljeno prvotnim podjetjem, ki so pred liberalizacijo sektorja električne energije investirala v elektrarne in ki so morda imela težave pri povračilu investicijskih stroškov na liberaliziranem trgu. Ker je ena izmed poglavitnih lastnosti SNEE ta, da določenim podjetjem, ki so investirala v sredstva za proizvodnjo energije pred liberalizacijo sektorja električne energije, omogoča, da imajo še naprej koristi od zajamčenih prihodkov, ki zagotavljajo donosnost naložb, je treba to metodologijo šteti za pomembno osnovo pri oceni skladnosti SNEE.
- (418) Komisija poudarja, da niti madžarski organi niti nihče izmed zadevnih proizvajalcev energije ni v svojih pripombah navedel, da so bili SNEE skladni z merili te metodologije. Večina proizvajalcev pravzaprav meni, da so SNEE trgovinski sporazumi, ki so bili vzpostavljeni veliko pred obstojem te metodologije, in da so merila mehanizma nadomestil enostavno neprimerna za oceno SNEE.
- (419) Glavni namen Metodologije za nasledle stroške je pomoč pri prehodu energetskega sektorja na liberaliziran trg z omogočanjem prvotnim podjetjem z električno energijo, da se prilagodijo na uvedbo konkurence⁽⁹⁰⁾.
- (420) Ta metodologija določa načela, ki jih uporablja Komisija pri ocenjevanju ukrepov pomoči, ki so bili zasnovani za nadomestilo stroškov obveznosti ali jamstev, ki morda ne bo več dolgo možno zaradi liberalizacije trga z električno energijo. Take obveznosti ali jamstva se imenujejo „nasledli stroški“ in se lahko pojavljajo v različnih oblikah, predvsem kot naložbe, ki se izvajajo v okviru brezpogojnega ali izrecnega jamstva prodaje.
- (421) Ker sami SNEE predstavljajo izrecno jamstvo prodaje pred liberalizacijo, se lahko šteje, da elektrarne v okviru SNEE sodijo v področje uporabe te metodologije.
- (422) Vendar pa Komisija ugotavlja, da nekateri elementi glavnih načel, vsebovanih v SNEEh, ne izpolnjujejo pogojev, določenih v poglavju 4 Metodologije. Prvič, ne izpolnjujejo pogoja, določenega v odstavku 4.2 Metodologije, ki zahteva, da morajo ureditve za plačilo pomoči upoštevati prihodnji razvoj v konkurenci. Mehanizmi določanja cen iz SNEE so oblikovani tako, da za določitev cene upoštevajo samo določene parametre zadevne elektrarne. Cen, ki jih ponujajo konkurenčni proizvajalci in njihove proizvodne zmogljivosti, ni treba upoštevati.
- (423) V skladu s točko 4.9 Metodologije ima Komisija najbolj resne pomisleke, kadar znesek pomoči verjetno ne bo prilagojen, da se ustrezno upošteva razlike med ekonomskimi in tržnimi predpostavkami, ki so bile prvotno oblikovane pri ocenjevanju nasledlih stroškov in kasnejših resničnih sprememb v teh naložbah. SNEE spadajo v omenjeno kategorijo, saj za oblikovanje ukrepa pomoči ni bila uporabljena nobena tržna predpostavka. Poleg tega dejstvo, da so temeljna načela SNEE ostala nespremenjena kljub postopnemu odpiranju trga z električno energijo in zato MVM-ju nalagajo obveznost nakupa energije v obsegu, ki presega njegove potrebe, in njene sprostitev na prostem trgu, jasno kaže, da SNEE ne upoštevajo trenutnega razvoja trga.
- (424) Poleg tega je za proizvajalce energije, kot je prikazano v zgornjem poglavju 3, ena izmed glavnih prednosti SNEE obveznost nakupa s strani MVM določenih zmogljivosti in zagotovljenih količin po ceni, ki pokriva fiksne, variabilne stroške in stroške kapitala za čas trajanja, ki vključuje večji del življenjske dobe ali amortizacijsko dobo premoženja. Zato SNEE obvežejo eno izmed strank, da kupi električno energijo od druge stranke, ne glede na dejanski razvoj ponudb konkurentov.
- (425) Več držav članic je uvedlo mehanizme nadomestil, pri katerih se vnaprej določi najvišji znesek pomoči na podlagi analize bodočega konkurenčnega trga in zlasti bodočih tržnih cen, ki izhajajo iz primerjave ponudbe in povpraševanja. Če bi se izkazalo, da so dejanski prihodki zadevnih proizvajalcev višji od predvidenih, je treba dejanske dodelitve znova izračunati in določiti zneske, ki so nižji od najvišjega zneska. Vpliv nadomestil na trg se torej omeji na najnižjo možno raven, saj upravičencem ne zagotavlja minimalne ravni proizvodnje in prodaje.
- (426) V tem smislu SNEE, namesto da bi pripomogli k prehodu na konkurenčni trg, dejansko ustvarjajo oviro pri razvoju resnične konkurence na velikem delu trga za proizvodnjo energije. To pomeni, da ureditve za plačilo pomoči ne upoštevajo prihodnjega razvoja konkurence in da znesek pomoči ni pogojen z razvojem prave konkurence.
- (427) Zato so tudi v nasprotju z načeli, določenimi v oddelku 5 Metodologije, po katerih finančne ureditve ne smejo biti v nasprotju z interesom Skupnosti, še zlasti s konkurenco. V skladu s poglavjem 5 finančne ureditve ne smejo ovirati zunanjih podjetij ali novih akterjev pri vstopu na določene nacionalne ali regionalne trge. Vendar kljub temu, kot je to med drugim navedeno v uvodni izjavi 220, sistem rezervacij zmogljivosti in pristojbina za zmogljivost običajno ovirata MVM – ki je

⁽⁹⁰⁾ Glej uvodne določbe Metodologije.

daleč največji kupec na veleprodajnem trgu – pri preusmeritvi na proizvajalce, ki ne delujejo v okviru SNEE. Odprtje trga in pogoji, ki jih določajo SNEE, obvezujejo MVM, da kupuje več električne energije, kot jo potrebuje, in jo ponovno proda na prostem trgu s pomočjo mehanizmov za sprostitve. To samo po sebi ovira nove vstopne na veleprodajni trg. Komisija meni, da SNEE vodijo do izkrivljanja konkurence na madžarskem veleprodajnem trgu z električno energijo v časovnem obdobju, ki je veliko daljše od časa, ki je potreben za običajen prehod na konkurenčni trg.

- (428) Pravila, ki jih vključujejo SNEE, ne izpolnjujejo meril, določenih v odstavku 4.5 Metodologije, saj največji znesek pomoči, ki ga je treba plačati proizvajalcem med 1. majem 2004 in datumom poteka veljavnosti SNEE, ni vnaprej določen.
- (429) Točka 4.8 Metodologije navaja, da ima Komisija zelo resne pomisleke glede pomoči, ki je namenjena zaščiti celotnega ali delnega prihodka pred začetkom veljavnosti Direktive 96/26/ES⁽⁹¹⁾, brez strogega upoštevanja upravičenih naslednjih stroškov, ki bi bili lahko posledica odpiranja trga.
- (430) Dejstvo, da so se SNEE ohranili, ko se je Madžarska pridružila Evropski uniji, je bilo oblikovano ravno za zaščito večine prihodkov, ki so jih zadevni proizvajalci prejeli pred začetkom veljavnosti Direktive 96/92/ES. Poleg tega elektrarne v okviru SNEE pokrivajo zelo pomemben delež trga, in sicer za obdobje, ki močno presega čas, ki je potreben za običajen prehod na konkurenčni trg.
- (431) Poleg tega Komisija v okviru glavnih določb, ki so del SNEE, ne more osamiti niza elementov, za katerega meni, da je po Metodologiji skladen s skupnim trgom. Še zlasti skrajšanje trajanja SNEE ne bi pripomoglo k skladnosti SNEE, saj bi finančna metoda, ki temelji na rezerviranih zmogljivostih in zagotovljenih količinah odjema, še vedno ovirala razvoj prave konkurence. Mehanizmi za določanje cen bi bili še vedno v nasprotju s ciljem spodbujanja resnično konkurenčnega trga, kjer cene izhajajo iz razmerja med ponudbo in povpraševanjem.
- (432) V skladu z zgornjimi trditvami Komisija sklepa, da so SNEE nezdržljivi z merili, določenimi v Metodologiji.

⁽⁹¹⁾ Datum liberalizacije trga z električno energijo, ki je bil za Madžarsko 1. maja 2004.

- (433) Nekatere zainteresirane stranke so trdile, da se člen 86 (2) Pogodbe ES lahko uporablja za SNEE, četudi ne izpolnjuje meril iz razsodbe *Altmark*.
- (434) Komisija meni, da trditve, navedene v uvodnih izjavah od 255 do 275, ob upoštevanju meril razsodbe *Altmark* vodijo do sklepa, da se člen 86 (2) ne more uporabljati za SNEE.
- (435) Člen 86 (2) se lahko uporablja samo za podjetja, ki zagotavljajo natančno določene storitve, ki so v splošnem ekonomskem interesu, kar pa ne velja za ta primer, kot je pojasnjeno v zgornjih uvodnih izjavah od 256 do 267. Nadomestilo za zagotavljanje SGEI mora biti sorazmerno z dodatnimi nastalimi stroški; z drugimi besedami, da bi lahko izračunali dodatne stroške, mora biti mogoča opredelitev področja SGEI. To ne velja za ta primer, kot je to pojasnjeno v zgornjih uvodnih izjavah od 268 do 270.
- (436) Pomoč v okviru ocene torej predstavlja neskladno državno pomoč.

7.8 Vračilo

- (437) V skladu s Pogodbo ES in uveljavljeno prakso Sodišča je Komisija pristojna za odločitev, da mora zadevna država ukiniti ali pa spremeniti pomoč⁽⁹²⁾, če je ugotovljeno, da ni skladna s skupnim trgom. Tudi Sodišče je dosledno trdilo, da se obveznost države, da ukini pomoč v primeru, če Komisija meni, da ni skladna s skupnim trgom, določi z namenom ponovne vzpostavitve prej obstoječega stanja⁽⁹³⁾. V tem okviru je Sodišče določilo, da je cilj dosežen takoj, ko prejemnik odplača zneske, ki so mu bili dodeljeni v obliki nezakonite pomoči, in izgubi prednost, ki mu je bila dodeljena pred konkurenti na trgu, ter se povrne stanje, ki je vladalo pred izplačilom pomoči⁽⁹⁴⁾.
- (438) V skladu s sodno prakso člen 14 Uredbe (ES) št. 659/99 določa, da „v primeru sprejetja negativnih odločb glede nezakonite pomoči, Komisija sklone, da mora zadevna država članica izvesti vse potrebne ukrepe za vračilo pomoči s strani upravičenca. Komisija ne bo zahtevala vračila pomoči, če bi bilo to v nasprotju s splošnim načelom zakonodaje Skupnosti.“

⁽⁹²⁾ Primer C-70/72, *Komisija proti Nemčiji*, [1973] ECR 00813, točka 13.

⁽⁹³⁾ Združeni primeri C-278/92, C-279/92 in C-280/92 *Španija proti Komisiji*, [1994] ECR I-4103, točka 75.

⁽⁹⁴⁾ Primer C-75/97, *Belgija proti Komisiji*, [1999] ECR I-030671, točke 64-65.

(439) Nekatere zainteresirane stranke so trdile, da prekinitve pogodb zasebnega prava na podlagi sklepa Komisije ni v skladu z načelom pravne gotovosti, saj so SNEE pogodbe zasebnega prava, ki so jih proizvajalci sklenili v dobri veri in v tržnih okoliščinah, ki so takrat prevladovali. Trdijo tudi, da bi bil takšen sklep v nasprotju z načelom sorazmernosti. Komisija zavrača te argumente iz razlogov, ki so navedeni v uvodnih izjavah od 382 do 387.

(440) Ob upoštevanju sorazmernosti je Sodišče odločilo, da vračila nezakonito dodeljene državne pomoči za namene obnovitve prejšnjega stanja načeloma ni mogoče šteti za nesorazmerno s cilji določb o državni pomoči⁽⁹⁵⁾ Pogodbe.

(441) Zato Komisija meni, da obstaja zadostno število razlogov za vračilo pomoči, ki je bilo dodeljeno v okviru SNEE za ponovno vzpostavitev konkurenčnih pogojev.

Opredelitev zneska pomoči, ki ga je treba vrniti

(442) Iz uvodnih izjav od 176 do 236 je razvidno, da prednost, ki izhaja iz SNEE, močno presega vse pozitivne razlike med cenami SNEE in cenami, ki bi jih bilo mogoče doseči na trgu brez SNEE.

(443) Kljub temu Komisija meni, da splošna vrednost vseh pogojev dolgoročnih obveznosti nakupa s strani MVM, kot to določajo uvodne izjave od 174 do 236, za obdobje med 1. majem 2004 in prenehanjem SNEE, ne more biti natančno izračunana. Zato bo Komisija, ko bo odredila vračilo nezakonite pomoči, omejila zahtevek za vračilo na razliko, ki bi lahko nastala med prihodki proizvajalcev energije v okviru SNEE in prihodki, ki bi jih bilo v zadevnem obdobju na trgu mogoče pridobiti brez SNEE.

(444) Pri določanju zneska, ki ga morajo proizvajalci vrniti, Komisija navaja, da je natančen izračun zneska državne pomoči, ki je upravičencem dejansko prinesel koristi, zelo zapleten, saj je odvisen od tega, kakšne bi bile cene in količine proizvedene in prodane energije na madžarskem veleprodajnem trgu med 1. majem 2004 in dnevom prekinitve SNEE, če nobeden izmed SNEE v

zadevnem obdobju ne bi bil veljaven. Ker SNEE pokrivajo velik del madžarskih proizvodnih zmogljivosti, bi bil trg v okviru „obratnega scenarija“⁽⁹⁶⁾ precej drugačen, kot je bil v resnici.

(445) Posebna lastnost električne energije je, da je potem, ko je proizvedena, ni mogoče ekonomično shranjevati. Da bi zagotovili stabilnost omrežja, morata biti dobava in poraba električne energije v vsakem trenutku uravnoreženi. Iz navedenih razlogov količina energije, ki jo proizvajalci energije in uvozniki na veleprodajnem trgu lahko prodajo v določenem obdobju, in cena, ki jo lahko dobijo za omenjeno energijo, nista odvisni od skupne količine energije, ki jo zahtevajo kupci v zadevnem obdobju, temveč od količine energije, ki jo zahtevajo v določenem trenutku⁽⁹⁷⁾. Poleg tega povpraševanje po električni energiji čez dan in med letom močno niha, kar pomeni, da nihajo tudi proizvodne in uvozne zmogljivosti, ki morajo zadovoljiti povpraševanju v vsakem trenutku, in da nekatere proizvodne enote proizvajajo energijo samo v sezoni, ko je povpraševanje višje⁽⁹⁸⁾. Zato se delovanja trga ne da popolnoma natančno oceniti na podlagi letne porabe, proizvodnje in podatkov o cenah, ki so na voljo Komisiji.

(446) Vendar pa Komisija v skladu s sodno prakso Sodišča pri odredbi za vračilo pomoči, ki je bila razglašena za neskladno s skupnim trgom, ni obvezana z nobeno zakonodajo Skupnosti, da določi natančen znesek pomoči, ki ga je treba vrniti. Zadošča, da sklep Komisije vključuje informacije, ki prejemniku omogočajo, da sam brez velikih težav izračuna znesek⁽⁹⁹⁾.

(447) V skladu s tem Komisija zagotovi smernice glede količinske opredelitve zneska vračila. Kot je navedeno zgoraj, SNEE pokrivajo tako pomemben delež madžarskega proizvodnega trga, da bi se cene brez SNEE razlikovale od cen, ki so dejansko prisotne na delu trga brez SNEE. Cena, ki bi jo proizvajalci lahko dosegli brez SNEE, se lahko izračuna na podlagi simulacije trga, ki sestoji iz analize delovanja veleprodajnega trga z električno

⁽⁹⁵⁾ Primer C-75/97, *Belgija proti Komisiji*, [1999] ECR I-030671, točka 68, Primer C-142/87 *Belgija proti Komisiji*, ECR I-00959 [1990], točka 66, in združeni primeri C-278/92 to C-280/92 *Španija proti Komisiji*, [1994] ECR I-04103, točka 75.

⁽⁹⁶⁾ Opredeljen kot fiktivni scenarij, pri katerem nobeden izmed SNEE ne bi veljal med 1. majem 2004 in datumom razveljavitve SNEE. „Dejanski scenarij“ je, kar se je dejansko zgodilo zaradi obstoja SNEE.

⁽⁹⁷⁾ Ta parameter je izražen v MW in se običajno imenuje „obremenitev sistema“.

⁽⁹⁸⁾ Obdobja visokega povpraševanja so imenovana „konična“ obdobja v nasprotju z „obdobji osnovne obremenitve“ obdobji.

⁽⁹⁹⁾ Glej zlasti primer C-480/98 *Španija proti Komisiji* [2000] ECR I-8717, točka 25, in primer C-415/03, *Komisija proti Grčiji*, [2005] ECR I-3875, točka 39.

energijo v okviru „obratnega scenarija“. Namen simulacije je oceniti, do kakšnih cen in prodaje bi prišlo v okviru omenjenega scenarija, z namenom določiti zanesljive ocene zneskov, ki bi jih MVM moral plačati zadevnim proizvajalcem za energijo, ki jo je kupil od njih v okviru tega scenarija. Simulacija mora izpolnjevati pogoje, ki so navedeni v naslednjih uvodnih izjavah.

- (448) Prvič, ker ima električna energija zelo majhno cenovno elastičnost povpraševanja, je treba simulacijo izvesti v okviru predpostavke, da je obremenitev sistema v obratnem scenariju v vsaki časovni točki enaka dejanski obremenitvi v zadevnem času.
- (449) Drugič, kot je navedeno v uvodni izjavi 196, se večina električne energije na konkurenčnih veleprodajnih trgih prodaja preko promptnih in terminskih pogodb. Raziskava energetskega sektorja je pokazala, da je bila raven terminskih cen odvisna od individualnih pričakovanj glede razvoja promptnih tržnih cen. Za razliko od promptnih trgov, za katere ekonomska teorija trdi, da je na njih v popolnih konkurenčnih pogojih cena v vsakem trenutku najvišji kratkoročni mejni strošek vseh proizvodnih enot, ki so potrebne, da zadostijo povpraševanju⁽¹⁰⁰⁾, za terminske trge ni posebnega merila za določanje cen, ki se lahko oceni s pomočjo ekonomske teorije. Poleg tega simulacija vpliva strategij, ki jih razvijajo tako prodajalci kot kupci ob upoštevanju arbitraže med promptnimi in terminskimi pogodbami, ni možna. To dejstvo je ponazorjeno s številnimi različnimi primeri na veleprodajnih trgih po vsej Evropi. Raziskava energetskega sektorja je pokazala, da je razmerje med obsegom prodajanih proizvodov v obliki promptnih proizvodov in nacionalno potrošeno električne energije v vseh državah članicah zelo različno⁽¹⁰¹⁾.
- (450) Kot je navedeno v uvodni izjavi 198, promptne cene, zlasti tiste, ki se pojavljajo na promptnih borzah električne energije, določajo reference za celoten veleprodajni trg, vključno s terminskimi proizvodi. Zato Komisija meni, da je treba za določitev zneskov pomoči, ki jih je treba vrniti, veleprodajni trg simulirati ob predpostavki, da bi se s celotno električno energijo trgovalo prek promptnih pogodb, z izjemo posebnih elementov iz uvodnih izjav od 453 do 456.
- (451) Simulacijo je treba izvesti na podlagi kratkoročnih mejnih stroškov zadevnih proizvodnih enot. Simulacija mora upoštevati zadevne podatke, ki so povezani z vsako posamezno proizvodno enoto, ki je obratovala na Madžarskem⁽¹⁰²⁾ med 1. majem 2004 in dejanskim datumom prekinitve SNEE, ob upoštevanju nameščenih zmogljivosti, toplotne učinkovitosti, stroškov goriva in drugih glavnih komponent variabilnih stroškov ter načrtovanih in nenačrtovanih začasnih prekinitev. Simulacijo je treba izvesti ob temeljni predpostavki, da na simuliranem promptnem trgu v vsakem trenutku obstaja ena enotna cena, ki izhaja iz mehanizmov ponudbe in povpraševanja. Ta enotna cena se nenehno spreminja zaradi sprememb v povpraševanju in variabilnih stroškov.
- (452) Simulacija mora upoštevati dejstvo, da v primeru obratnega scenarija MVM-ju ne bi bilo treba kupiti več energije, kot jo potrebuje za zadovoljitev potreb segmenta javne porabe⁽¹⁰³⁾. Mehanizmi za sprostitev iz uvodne izjave 226 zato ne bi obstajali v okviru obratnega scenarija in potrebe MVM-ja bi bile omejene na količine, potrebne za zadovoljitev potreb segmenta javne porabe.
- (453) Simulacija mora upoštevati tudi nekatere posebne primere, ki lahko vključujejo odstopanje od načela mejnih stroškov, ki je osnova simulacije. Do takšnih posebnih primerov prihaja v enotah za soproizvodnjo. Glede na njihove pogodbene ali zakonske obveznosti glede dobave toplote morajo te enote prodajati energijo po ceni, ki je nižja od njihovih kratkoročnih mejnih stroškov.
- (454) Takšni primeri se lahko nanašajo tudi na proizvodne enote, ki imajo korist od javnih programov pomoči, ker temeljijo na okolju prijaznih tehnologijah. Na Madžarskem zakonodaja MVM-ju in regionalnim distribucijskim podjetjem nalaga obvezen odjem električne energije, proizvedene s soproizvodnjo ali pa iz odpadkov ali obnovljive energije po uradno reguliranih cenah, ki so običajno višje od cen v konkurenčnem sektorju na veleprodajnem trgu. Simulacija mora upoštevati, da bi se v okviru obratnega scenarija prav tako izvajal program obveznega odjema. Zato bi bile količine, ki bi jih MVM kupil v okviru programa obveznega odjema, in cene, ki bi bile plačale za to energijo, enake tistim v okviru sedanjega scenarija⁽¹⁰⁴⁾.

⁽¹⁰⁰⁾ V popolnih konkurenčnih pogojih so vse proizvodne enote, ki so potrebne za zadostitev povpraševanja v vsakem trenutku, tiste enote, ki imajo najnižji kratkoročni mejni strošek in so sposobne oskrbovati mrežo z vso potrebno energijo, da zadostijo povpraševanju. Enote za proizvodnjo električne energije lahko razvrstimo glede na njihove kratkoročne mejne stroške. Njihov dostop do trga v vsakem trenutku je odvisen od njihove razvrstitve v „vrstnem redu zaslug“, sistemske obremenitve in od energije, ki jo proizvedejo proizvodne enote, ki so glede na vrstni red zaslug višje uvrščene.

⁽¹⁰¹⁾ Npr. razmerje je 5 % v Franciji, 11 % v Veliki Britaniji, 44 % v Italiji in 84 % v Španiji.

⁽¹⁰²⁾ V okviru SNEE ali izven okvira SNEE.

⁽¹⁰³⁾ Odvzem zaradi izgube prenosnih in distribucijskih omrežij.

⁽¹⁰⁴⁾ Sedanji scenarij ustreza trgu, kot se je oblikoval od 1. maja 2004 naprej, vključno z obstojem SNEE.

- (455) Simulacija mora upoštevati tudi dejstvo, da določene fizično razpoložljive zmogljivosti niso na voljo za dobavo električne energije na veleprodajnem trgu, ker so rezervirane za zagotavljanje storitev upravljavca prenosnega omrežja. V okviru sedanjega scenarija so storitve izravnave izvajali tako proizvajalci v okviru SNEE kot tudi ostali proizvajalci. Simulacijo je treba izvesti ob upoštevanju predpostavke, da bi bile v okviru „obratnega scenarija“ zmogljivosti, ki so rezervirane za zagotavljanje storitev izravnave za TSO, energija, zagotovljena na podlagi teh zmogljivosti, in njihova cena enake kot v okviru sedanjega scenarija.
- (456) V okviru obratnega scenarija bi bile morda količine uvožene in izvožene električne energije ter njihova cena drugačne kot v sedanjem scenariju. Kljub temu pa ni možno natančno oceniti tega učinka brez razširitve področja uporabe simulacije na trge držav izvoznic in uvoznic, saj na odločitve tržnih akterjev glede izvoza ali uvoza iz ene države v drugo vplivajo tržni pogoji, ki prevladujejo v državi izvoznici in državi uvoznici. Ob upoštevanju, da so količine, ki so bile uvožene v in izvožene iz Madžarske, v primerjavi s tistimi, ki so bile proizvedene in porabljene na domačem trgu, omejene, in ob upoštevanju, da tretjino celotnega uvoza pokrivajo dolgoročne pogodbe ⁽¹⁰⁵⁾, Komisija meni, da taka širitev področja uporabe simulacije lahko zahteva nesorazmerne napore. Madžarska lahko zato meni, da bi bile v okviru obratnega scenarija uvožene in izvožene količine ter zadevne cene enake kot v okviru sedanjega scenarija.
- (457) Komisija se zaveda, da so določeni proizvajalci, ki niso podpisali SNEE z MVM, sklenili dolgoročne ali srednjeročne pogodbe o dobavi energije z drugimi odjemalci. Vendar pa Komisija meni, da se takih pogodb ne sme upoštevati pri simulaciji, saj bi prekinitve SNEE 1. maja 2004 ali pred tem, kar je osnovna predpostavka obratnega scenarija, nujno spremenila tržne strategije vseh proizvajalcev zaradi velikega deleža nameščenih zmogljivosti, ki so bile rezervirane v okviru SNEE. Kot je navedeno v uvodni izjavi 449, ocena deleža električne energije, ki je bila prodana v obliki promptnih in terminskih proizvodov, ni možna. Zato je smiselno sklepati, da bi vsi proizvajalci prodali vse svoje proizvode v obliki promptnih proizvodov, razen če bi se znašli v eni izmed situacij iz uvodnih izjav od 453 do 456.
- (458) Najbolj natančen način simuliranja veleprodajnega trga z električno energijo je izvajanje simulacije vsako uro, ob upoštevanju vseh parametrov, ki so značilni za vsako posamično uro. Kljub temu pa bo Komisija sprejela, da
- bo simulacija omejena na reprezentativne časovne vzorce in da bodo rezultati simulacij, ki bodo izvedene na vsakem reprezentativnem časovnem vzorcu, ekstrapolirani za celotno obdobje, ki je predmet ocene.
- (459) Simulacija naj bi zagotovila zanesljive ocene količine energije, ki jo dobavlja vsaka proizvodna enota, in njeno ceno v okviru obratnega scenarija. Razmerje med energijo, ki jo potrebuje MVM za izpolnjevanje potreb reguliranega segmenta ⁽¹⁰⁶⁾, in skupno količino dobavljene energije na veleprodajnem trgu v vsakem trenutku je treba oceniti na podlagi zgodovinskih podatkov, ki se nanašajo na skupno potrošnjo končnih uporabnikov v okviru trenutnega scenarija.
- (460) To razmerje je treba uporabiti pri oceni količine energije, ki bi jo vsak proizvajalec prodal MVM-ju v vsakem trenutku v okviru obratnega scenarija. Na podlagi teh ocen bi morali biti skupni zneski, ki bi jih moral MVM plačati vsakemu proizvajalcu za energijo, ki jo je dobavil za potrebe v reguliranem segmentu, v okviru obratnega scenarija ocenjeni za celotno obdobje, ki je predmet ocene ⁽¹⁰⁷⁾.
- (461) V zadnjem koraku izračuna zneskov vračila bi moralo biti upoštevano dejstvo, da v okviru sedanjega scenarija proizvajalci niso prodali vseh proizvodov proizvodnih blokov, ki jih pokrivajo SNEE, MVM-ju, temveč so uporabili njihove neporabljene zmogljivosti za prodajo drugim odjemalcem. Za vsak proizvodni blok je treba zadevno višino pomoči, ki jo je treba vrniti, izračunati na letni osnovi, v skladu z razliko med prihodki, prejetimi od prodaje energije MVM-ju v okviru SNEE ⁽¹⁰⁸⁾ po sedanjem scenariju, in zneski, ki bi jih MVM plačal po obratnem scenariju v skladu z zgoraj navedenimi načeli.
- (462) Vendar Komisija priznava, da bi v okviru obratnega scenarija zadevni proizvajalci lahko prejeli višje prihodke od odjemalcev, ki niso bili MVM, kot so bili tisti, ki so jih prejeli od odjemalcev v okviru sedanjega scenarija. Razlog je v tem, da po obratnem scenariju ni rezerviranih zmogljivosti s strani MVM, kar nudi proizvajalcem

⁽¹⁰⁵⁾ Ki bi ostali veljavni v primeru obratnega scenarija.

⁽¹⁰⁶⁾ Ta količina ustreza energiji, ki so jo potrošniki dejansko porabili v reguliranem segmentu, in dodatni količini, ki je bila potrebna zaradi izgube na prenosnih in distribucijskih omrežjih.

⁽¹⁰⁷⁾ Med 1. majem 2004 in dejanskim prenehanjem SNEE.

⁽¹⁰⁸⁾ Te prihodke je treba izračunati na podlagi cen, ki jih je dejansko plačalo MVM. Za obdobje, ko so regulirane cene nadomestile cenovne formule SNEE (med 9. decembrom 2006 in 31. decembrom 2007), je treba pri izračunu upoštevati regulirane cene.

dotatne možnosti za prodajo svojih proizvodov drugim odjemalcem. Zato lahko Madžarska od izračunanih zneskov v skladu z uvodno izjavo 461 odšteje razliko med prihodki, ki bi jih proizvajalci prejeli od drugih odjemalcev, v okviru obratnega scenarija, in prihodki, ki so jih proizvajalci prejeli od drugih odjemalcev v okviru sedanjega scenarija, če je razlika pozitivna.

(463) Obresti, ki jih je treba vrniti v skladu s členom 14(2) Uredbe (ES) št. 659/1999, je treba izračunati na letni osnovi.

(464) Da bi Komisija ocenila točnost in zanesljivost simulacije, ki jo bo izvedla Madžarska, ji mora slednja predložiti natančen opis osnovne metodologije in niz podatkov, ki so bili uporabljeni za simulacijo.

(465) Komisija se zaveda obstoja ustreznih orodij, s katerimi se lahko izvaja potrebno simulacijo. Tako orodje je Komisija pravzaprav že uporabila v okviru raziskave energetskega sektorja za ocenitev zgradbe in zmogljivosti šestih evropskih veleprodajnih trgov⁽¹⁰⁹⁾. Takšna orodja uporabljajo številni proizvajalci električne energije in trgovci za dolgoročne napovedi glede električne energije, izvajanje raziskav za načrtovanje virov in optimizacijo proizvodne odpreme. Kot je navedeno zgoraj, je Komisija pripravljena sprejeti določene poenostavitve, npr. uporabo reprezentativnih časovnih vzorcev namesto simulacije, ki se izvaja vsako uro. Na podlagi načela lojalnega sodelovanja iz člena 10 Pogodbe mora Madžarska izvesti simulacijo v skladu z zgornjimi načeli in na podlagi te simulacije v razumnem roku izračunati znesek pomoči, ki ga je treba vrniti.

Izvajanje Odločbe

(466) Sodišče meni, da država članica, ki naleti na nepredvidene ali nepredvidljive težave, ali pa jo doletijo posledice, ki jih je Komisija spregledala, lahko te težave predloži v preučitev Komisiji, skupaj s predlogi za ustrezne spremembe. V takem primeru morata Komisija in zadevna država članica sodelovati v dobri veri in s ciljem premagati težave, pri tem pa upoštevati določbe Pogodbe ES⁽¹¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁹⁾ Zadevne države članice so bile Belgija, Francija, Nemčija, Italija, Nizozemska, Španija in Velika Britanija, ki so med največjimi veleprodajnimi trgi v Evropi.

⁽¹¹⁰⁾ Glej primer C-94/87 *Komisija proti Nemčiji* [1989] ECR -175, točka 9, in primer C-348/93, *Komisija proti Italiji*, [1995] ECR-673, točka 17.

(467) Zato Komisija poziva Madžarsko, naj ji preloži v preučitev kakršno koli težavo, na katero naleti pri izvajanju tega sklepa.

8. SKLEP

(468) Komisija sklene, da SNEE dodeljujejo nezakonito državno pomoč proizvajalcem energije v smislu člena 87(1) Pogodbe ES in da je ta ukrep državne pomoči nezdržljiv s skupnim trgovom.

(469) Kot je pojasnjeno v točki 7.3, je element državne pomoči iz SNEE sestavljen iz obveznosti nakupa s strani MVM določenih zmogljivosti in minimalne zagotovljene količine električne energije po ceni, ki krije stroške kapitala, fiksne in variabilne stroške za velik del življenjske dobe proizvodnih enot in s tem zagotavlja donosnost naložb.

(470) Ker je ta državna pomoč nezdržljiva s Pogodbo ES, se mora zaključiti –

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

1. Obveznosti nakupa, kot so določene v Sporazumu o nakupu energije med Magyar Villamos Művek Rt. in Budapesti Erőmű Rt., Dunamenti Erőmű Rt., Mátrai Erőmű Rt., AES-Tisza Erőmű Kft, Csepeli Áramtermelő Kft., Paksi Atomerőmű Rt. in Pécsi Erőmű Rt. (podpisnik prvotnega SNEE in predhodnik Pannon Hőerőmű Rt.)⁽¹¹¹⁾, predstavljajo državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES za proizvajalce električne energije.

2. Državna pomoč iz člena 1(1) ni združljiva s skupnim trgovom.

3. Madžarska se vzdrži dodeljevanja državne pomoči iz odstavka 1 v roku šestih mesecev po datumu priglasitve te odločbe.

Člen 2

1. Madžarska bo od upravičencev zahtevala vračilo pomoči iz člena 1.

2. Zneski vračil bodo vsebovali obresti od datuma, ko so bili dani na voljo upravičencem, do njihovega dejanskega povračila.

⁽¹¹¹⁾ Našteta podjetja so tista, ki so se prijavila v času podpisa SNEE.

3. Obresti se izračuna na proporcionalni osnovi v skladu s poglavjem V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 ⁽¹¹²⁾, kot je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 271/2008 ⁽¹¹³⁾.

Člen 3

1. V roku dveh mesecih po objavi te odločbe bo Madžarska posredovala Komisiji informacije glede ukrepov, ki se že izvajajo, in ukrepov, ki se bodo izvajali v skladu s to odločbo, ter vseh korakov, ki jih je treba narediti za izvedbo ustrezne simulacije na veleprodajnem trgu za določitev zneskov, ki jih je treba vrniti, natančno metodologijo, ki naj bi se uporabljala, in natančen opis niza podatkov, ki ga namerava uporabiti v ta namen.

2. Madžarska bo Komisijo obveščala o napredku glede nacionalnih ukrepov, ki se bodo izvajali v okviru te odločbe, dokler se ne zaključi vračilo pomoči iz člena 1. Na preprosto zahtevo Komisije bo nemudoma predložila informacije o sprejetih in načrtovanih ukrepih za uskladitev s to odločbo. Zagotovila bo tudi natančne informacije glede zneskov pomoči in obresti vračila, ki so jih upravičenci že vrnili.

Člen 4

1. Natančen znesek vračila bo Madžarska izračunala na podlagi ustrezne simulacije veleprodajnega trga z električno

energijo, kakršen bi bil, če od 1. maja 2004 ne bi veljal nobeden izmed sporazumov o nakupu energije iz člena 1(1).

2. V roku šestih mesecev po priglasitvi te odločbe bo Madžarska izračunala zneske, ki jih je treba vrniti, na podlagi metode iz odstavka 1 in posredovala Komisiji vse zadevne informacije glede simulacije, zlasti njene rezultate, natančen opis uporabljene metodologije in niz podatkov, ki so se uporabljali pri izvajanju simulacije.

Člen 5

Madžarska bo zagotovila, da se vračilo pomoči iz člena 1 izvede v desetih mesecih po datumu priglasitve te odločbe.

Člen 6

Ta odločba je naslovljena na Republiko Madžarsko.

V Bruslju, 4. junija 2008

Za Komisijo
Neelie KROES
Članica Komisije

⁽¹¹²⁾ UL L 140, 30.4.2004, str. 1.

⁽¹¹³⁾ UL L 82, 25.3.2008, str. 1.

ODLOČBA KOMISIJE

z dne 2. julija 2008

o ukrepih C 16/04 (ex NN 29/04, CP 71/02 in CP 133/05) Grčije za Hellenic Shipyards

(notificirano pod dokumentarno številko C(2008) 3118)

(Besedilo v grškem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2009/610/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti prvega pododstavka člena 88(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim strankam, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenima členoma ⁽¹⁾, in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

- (1) Grški ograni so z dopisom z dne 9. septembra 2003 Komisiji predložili prošnjo podjetja Hellenic Shipyards S.A. (v nadaljnjem besedilu: podjetje HSY) za spremembe naložbenega načrta za prestrukturiranje podjetja, na podlagi katerega je bila z odločbo Komisije z dne 15. julija 1997 v zadevi N 401/97 ⁽²⁾ (v nadaljnjem besedilu: odločba N 401/97) odobrena pomoč. V skladu s spremenjenim načrtom iz novembra 2002 je podjetje HSY zaprosilo za dokončanje izvajanja naložbenega načrta do 30. junija 2004, kar so pozneje grški organi tudi odobrili. Poleg tega, glede na spremenjeni načrt, pomoč, ki jo je Komisija odobrila leta 1997, podjetju HSY še ni bila izplačana.
- (2) Grški organi so z dopisom z dne 31. oktobra 2003 pojasnili, da so spremenjeni načrt poslali Komisiji „v vednost“, kar pa ni bilo mišljeno kot priglasitev.
- (3) Komisija je z dopisom z dne 18. novembra 2003 grške organe prosila, naj pojasnijo, ali nameravajo za namene spremenjenega naložbenega načrta pomoč podjetju HSY odobriti ali izplačati. V istem dopisu je Komisija opozorila grške organe, da je treba v tem primeru v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES ⁽³⁾ (v nadaljnjem besedilu: Uredba (ES) št. 659/1999) to pomoč priglasiti Komisiji, pomoči pa se ne sme izvajati, dokler Komisija v zvezi s tem ne sprejme uradne odločitve.
- (4) Grški organi so v dopisu z dne 16. januarja 2004 navedli, da je pomoč, ki jo nameravajo odobriti, „obstoječa pomoč“, za katero veljajo pogoji odločbe Komisije o odobritvi iz leta 1997, in da so grški organi pristojni za odobritev sprememb načrta prestrukturiranja, vključno s podaljšanjem roka za izvedbo načrta.
- (5) Komisija je z dopisom z dne 20. februarja 2004 grškim organom sporočila svoje dvome v zvezi z veljavnostjo zgoraj navedenih izjav.
- (6) Grški organi so v dopisu z dne 27. februarja 2004 navedli, da do navedenega datuma podjetju HSY ni bila odobrena nikakršna pomoč.
- (7) Komisija je z odločbo C(2004) 1359 z dne 20. aprila 2004 ⁽⁴⁾ (v nadaljnjem besedilu: odločba o sprožitvi postopka) sprožila postopek na podlagi člena 88(2) Pogodbe v zvezi s spremembami naložbenega načrta, ki je delno financiran z naložbeno pomočjo, odobreno z odločbo N 401/97. V odločbi o sprožitvi postopka je navedeno, da je Grška banka za industrijski razvoj v državni lasti (v nadaljnjem besedilu: banka ETVA) podjetju HSY odobrila več posojil in poroštev ter da grški organi še niso predložili letnih poročil, kar bi že morali storiti.
- (8) Grčija je na podlagi odobrenih odlogov za predložitev pripomb, za katere je zaprosila, pripombe v zvezi z odločbo o sprožitvi postopka predložila z dopisom z dne 20. oktobra 2004.
- (9) Odločba Komisije o sprožitvi postopka je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽⁵⁾. Komisija je zainteresirane stranke pozvala, naj ji predložijo svoje pripombe o ukrepih.
- (10) Podjetje HSY je na podlagi odobrenih odlogov za predložitev pripomb, za katere je zaprosilo, pripombe v zvezi z odločbo o sprožitvi postopka predložilo z dopisom z dne 18. oktobra 2004. Te pripombe so enake pripombam, ki jih je 20. oktobra 2004 predložila Grčija. Podjetje Elefsis, grški konkurent podjetja HSY, je predložilo pripombe z dopisom z dne 10. septembra 2004. Te pripombe so bile poslane Grčiji z dopisoma z dne 16. decembra 2004 in 23. decembra 2004, na katera

- je Grčija odgovorila z dopisoma z dne 20. januarja 2005 oziroma z dne 26. januarja 2005. Dodatne pripombe podjetja Elefsis je Komisija poslala Grčiji z dopisom z dne 29. marca 2005, na katerega je Grčija odgovorila z dopisom z dne 23. maja 2005.
- (11) Podjetje Elefsis je začelo leta 2002 Komisiji pošiljati pritožbe, v katerih je trdilo, da je bilo podjetju HSY zagotovljenih več nezakonitih in nezdružljivih ukrepov pomoči ter da je podjetje HSY zlorabilo pomoči, ki jih je odobrila Komisija. Te pritožbe so bile poslane 23. maja 2002, 28. maja 2002, 14. avgusta 2002, 24. aprila 2003, 3. februarja 2004, 4. marca 2004, 30. junija 2004, 8. aprila 2005, 27. aprila 2005, 24. maja 2005, 10. junija 2005, 15. julija 2005, 28. julija 2005, 13. septembra 2005, 16. septembra 2005, 21. oktobra 2005, 12. decembra 2005, 23. decembra 2005, 6. januarja 2006, 10. januarja 2006, 12. januarja 2006, 18. januarja 2006, 23. januarja 2006, 3. februarja 2006, 9. februarja 2006, 23. marca 2006, 28. marca 2006, 6. aprila 2006, 20. aprila 2006, 24. maja 2006 in 2. junija 2006. Komisija je pritožniku odgovorila z dopisi z dne 27. junija 2002, 22. julija 2004 in 12. avgusta 2005.
- (12) Te pritožbe so bile evidentirane pod številka CP 71/02 in CP 133/05.
- (13) Komisija je z dopisi z dne 30. januarja 2003, 30. julija 2004, 2. maja 2005, 24. maja 2005, 24. marca 2006, 24. maja 2006 in 29. maja 2006 Grčijo zaprosila za informacije. Grčija je odgovorila z dopisi z dne 31. marca 2003, 21. oktobra 2004, 17. decembra 2004, 20. junija 2005, 25. aprila 2006, 30. maja 2006 in 1. junija 2006.
- (14) Komisija se je 22. marca 2006 sestala z grškimi organi (ob tej priložnosti so grške organe spremljali predstavniki podjetja HSY in Piraeus Banke, ki so Komisiji predložili nekatere dodatne dokumente), s pritožnikom se je sestala 10. januarja 2003, 14. januarja 2005, 10. marca 2005, 20. maja 2005, 19. oktobra 2005, 8. novembra 2005 in 23. marca 2006, s podjetjem Thyssen Krupp Marine Systems AG (v nadaljnjem besedilu: podjetje TKMS) pa se je sestala 21. marca 2006.
- (15) Komisija je s svojo odločbo C(2006) 2983 z dne 4. julija 2006 ⁽⁶⁾ (v nadaljnjem besedilu: odločba o podalšanju postopka) podaljšala postopek iz člena 88(2) Pogodbe, da bi v korist podjetja HSY vključila nekatere dodatne ukrepe. V tej odločbi o podalšanju postopka je ugotovljeno tudi, da nekaj nepriglašanih ukrepov bodisi spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe bodisi ne pomeni pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe.
- (16) Podalšanje postopka v zadevi C 16/04 je bilo izvršeno brez poseganja v katere koli druge obstoječe ali prihodnje postopke za dodelitev državne pomoči, ki se nanašajo na podjetje HSY, zlasti pa v postopek C 40/02.
- (17) Grčija je na podlagi odobrenega odloga za odgovor na odločbo o podalšanju postopka, za katerega je zaprosila, odgovorila z dopisom z dne 5. oktobra 2006.
- (18) Odločba Komisije o podalšanju postopka je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽⁷⁾. Komisija je zainteresirane stranke pozvala, naj predložijo svoje pripombe o ukrepih.
- (19) Komisija je prejela pripombe od naslednjih zainteresiranih strank. Podjetje HSY je predložilo pripombe z dopisom z dne 30. oktobra 2006. Podjetji Greek Naval Shipyard Holding (v nadaljnjem besedilu: podjetje GNSH) in TKMS sta skupaj predložili pripombe z dopisom z dne 30. oktobra 2006. Banka Piraeus Bank je predložila pripombe z dopisom z dne 27. oktobra 2006 in – po srečanju s Komisijo 15. novembra 2007 – z dopisom z dne 27. decembra 2006. Podjetje Elefsis je na podlagi odobrenega odloga za odgovor, za katerega je zaprosilo, pripombe predložilo z dopisom z dne 17. novembra 2006.
- (20) Komisija je z dopisom z dne 22. februarja 2007 te pripombe posredovala Grčiji, ki je nanje odgovorila z dopisoma z dne 7. marca 2007 in 19. marca 2007. Z dopisom z dne 27. aprila 2007 je Komisija poslala Grčiji priloge k pripombam tretjih oseb, ki jih je izpustila v dopisu z dne 22. februarja. Z dopisom z dne 27. aprila 2007 je Komisija postavila Grčiji tudi več vprašanj, na katera je Grčija odgovorila z dopisom z dne 29. junija 2007. Z dopisom z dne 23. avgusta 2007 je Komisija zastavila vprašanja podjetju HSY, ki je nanje odgovorilo z dopisom z dne 9. oktobra 2007. Komisija je z dopisom z dne 13. novembra 2007 zaprosila Grčijo za nadaljnje informacije, z dopisom z dne 9. oktobra 2007 pa je odgovore posredovala podjetju HSY. Grčija je odgovorila z dopisoma z dne 4. decembra 2007 in 14. decembra 2007. Komisija se je sestala z grškimi organi 16. oktobra 2007 in 21. januarja 2008. Komisija je Grčiji 12. februarja 2008 poslala dodatna vprašanja, na katera je Grčija odgovorila z dopisom z dne 3. marca 2008.
- (21) Komisija se je 8. maja 2007 sestala s podjetjema TKMS/GNSH in odvetnikom podjetja HSY. Podjetji TKMS/GNSH sta predložili dodatne pripombe z dopisom z dne 21. junija 2007. Komisija je ta dopis 11. septembra 2007 posredovala Grčiji, ki je svoj odgovor predložila z dopisom z dne 11. oktobra 2007. Po drugem srečanju Komisije in istih oseb 9. januarja 2008 sta podjetji TKMS/GNSH 18. januarja 2008 predložili dodaten dopis, ki je bil grškim organom posredovan z dopisom z dne 12. februarja 2008.

- (22) Komisija se je 15. marca 2007 in 7. avgusta 2007 sestala s podjetjem Elefsis. Po drugem srečanju je podjetje Elefsis predložilo dodatne pripombe z dopisom z dne 8. novembra 2007, ki so bile predložene Grčiji z dopisom z dne 17. januarja 2008. Grčija je nanje odgovorila z dopisom z dne 15. februarja 2008.
- (23) Banka Piraeus Bank je predložila dodatne pripombe z dopisom z dne 22. oktobra 2007, ki so bile predložene Grčiji z dopisom z dne 13. novembra 2007. Banka Piraeus Bank je 12. februarja 2008 zaprosila za ponovno srečanje s Komisijo. Srečanje je potekalo 5. marca 2008.
- (24) V členu 6 Uredbe (ES) št. 659/1999 je navedeno, da lahko država članica in druge zainteresirane stranke predložijo pripombe v roku enega meseca ter da „[v] ustrezno upravičenih primerih lahko Komisija predpisano obdobje podaljša“. V tem primeru so stranke pošiljale pripombe (ter zahtevale srečanja s Komisijo) tudi po izteku tega obdobja. Komisija je sprva posredovala te pripombe Grčiji, da bi slednja lahko nanje odgovorila, s tem pa je Grčijo tudi opozorila, da je te pripombe sprejela po izteku enomesečnega obdobja. Komisija je sprva tudi sprejela zahteve zainteresiranih strank za srečanja in je v teku teh srečanj tudi ugodila prošnjam zadevnih zainteresiranih strank, ki so želele, da se jim omogoči predložitev pripomb, s katerimi bi dopolnile vprašanja, o katerih so razpravljale na srečanju. Vendar pa Komisija ni nikoli navedla, da bo sprejela tudi druge pripombe, ki jih bodo zainteresirane stranke predložile po izteku enomesečnega obdobja. Komisija zlasti ni nikoli navedla, da lahko zainteresirane stranke svoje pripombe pošiljajo neomejeno ali da jih bo Komisija obvestila, kdaj bo pripombe prenehala sprejemati.
- (25) Komisija meni, da je bilo podaljšanje predpisanega enomesečnega obdobja v tem primeru upravičeno, saj odločba o podaljšanju postopka obsega veliko število ukrepov. Poleg tega sta za oceno nekaterih izmed teh ukrepov potrebna kompleksna pravna analiza in pojasnitev dejstev, ki so stara tudi deset let.
- (26) Vendar pa so nekatere izmed zainteresiranih strank oddajale svoje pripombe Komisiji celo več kot eno leto po objavi odločbe o podaljšanju postopka. Če se Komisija ne bi odločila, da bo pripombe, ki so bile predložene po določenem datumu, prezrla, bi ji takšno neprekinjeno oddajanje pripomb preprečilo sprejetje končne odločitve v ustreznem obdobju⁽⁸⁾. Poleg tega so nekatere stranke v nekaterih pripombah obravnavale zadeve, v zvezi s katerimi so svoje pripombe že predložile, pri tem pa niso navedle novih dejstev. To ne more biti namen podaljšanja obdobja za predložitev pripomb.
- (27) Zato se je Komisija odločila, da se bodo vse pripombe, prejete po 5. marcu 2008 (tj. datum, ko je Komisija prejela 4 strani dolg dopis z dne 3. marca 2008, s katerim je Grčija odgovorila na dopis Komisije z dne 12. februarja 2008), šteje za oddane po izteku obdobja za predložitev pripomb. To se nanaša na pripombe, ki jih je 7. marca 2008, 24. aprila 2008 in 2. junija 2008 predložilo podjetje Elefsis⁽⁹⁾, ter pripombe, ki sta jih 2. aprila 2008 predložili podjetji TKMS/GNSH. To pomeni, da te pripombe niso bile poslane Grčiji in da niso bile upoštevane v tej odločbi.

2. PREJŠNJE ODLOČBE KOMISIJE IN SVETA

- (28) Objekti podjetja HSY so med največjimi v vzhodnem Sredozemlju. Ladjedelnica se nahaja v Skaramangi, zahodno od Aten, v Atiki. Podjetje HSY je leta 1939 ustanovila Grška mornarica, leta 1957 pa ga je kupila skupina grškega ladjarja Niarchosa. Naraščajoča kriza v sektorju ladijskega prevoza, ki je sledila prvi naftni krizi, je negativno vplivala na obseg dejavnosti podjetja HSY. Aprila 1985 je bil položaj tako kritičen, da je podjetje prekinilo poslovanje in začelo likvidacijski postopek. Septembra 1985 je podjetje kupila državna banka ETVA. Dejavnosti so se po tej prodaji nadaljevale. Vendar pa dejavnosti podjetja zaradi same velikosti objektov in velikega števila zaposlenih niso bile dovolj⁽¹⁰⁾.
- (29) Grčija je leta 1990 od Sveta pridobila posebno določbo v Direktivi Sveta 90/684/EGS z dne 21. decembra 1990 o pomoči ladjedelništvu⁽¹¹⁾ (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 90/684/EGS), s katero je odobrena pomoč za tekoče poslovanje za namene prestrukturiranja v okviru privatizacije več ladjedelnic.
- (30) Leta 1992 je bilo podjetje HSY zaradi svojih finančnih obveznosti in nakopičenih izgub likvidirano. Novembra 1993 je bil po dveh neuspešnih poskusih prodaje podjetja HSY likvidacijski postopek preklican. Na podlagi poročev grške vlade, da bo svoje državne ladjedelnice privatizirala do 31. marca 1993, je Komisija 23. decembra 1992⁽¹²⁾ odobrila odpis dolga v korist podjetja HSY. Potem ko grška vlada ni izpolnila roka v marcu 1993, je Komisija 10. marca 1994 sprožila postopek (C 10/94) zaradi zlorabe odobrene pomoči⁽¹³⁾. Komisija je 26. julija 1995 sprejela odločitev⁽¹⁴⁾, da postopek zaključí z odklonilno odločbo v zvezi s pomočjo za podjetje HSY. Vendar pa se je Komisija na zahtevo grške vlade, ki je trdila, da je bila prodaja ladjedelnice blizu uresničenja odločila, da uradno obvestilo o navedeni odločitvi začasno ustavi. Na koncu je

grška vlada obvestila Komisijo, da je 49 % delnic podjetja HSY prodala zaposlenim podjetja, s čimer je izkoristila priložnost, da ohrani večinski delež v eni izmed ladjedelnic, kar je upravičila z obrambnimi razlogi iz člena 10(3) Direktive 90/684/EGS. Komisija je 31. oktobra 1995 preklicala končno odklonilno odločbo v zvezi s podjetjem HSY⁽¹⁵⁾. Medtem je znesek dolgov naraščal, prestrukturiranje pa se ni izvršilo. Komisija je zato 8. januarja 1997 podaljšala postopek, ki ga je sprožila v zadevi C 10/94⁽¹⁶⁾. Nato je bila sprejeta Uredba Sveta (ES) št. 1013/97 z dne 2. junija 1997 o pomoči nekaterim ladjedelnicam pri prestrukturiranju⁽¹⁷⁾ (v nadaljnjem besedilu: Uredba (ES) št. 1013/97), vključno s podjetjem HSY.

(31) Komisija je 15. julija 1997 v dveh ločenih odločbah odobrila pomoč za podjetje HSY:

— s prvo odločbo⁽¹⁸⁾ (v nadaljnjem besedilu: odločba C 10/94) je Komisija z odobritvijo odpisa dolga, ki je znašal 54,5 milijarde GRD (160 milijonov EUR) na podlagi Uredbe (ES) št. 1013/97 zaključila postopek C 10/94, ki ga je sprožila leta 1994;

— z odločbo N 401/97 je Komisija po uradnem obvestilu grških organov z dne 20. junija 1997 odobrila subvencijo v višini 7,8 milijarde GRD (22,9 milijona EUR) za naložbeni načrt v vrednosti 15,6 milijarde GRD (45,9 milijona EUR) za prestrukturiranje ladjedelnice.

(32) Leta 2001 se je vlada odločila, da podjetje HSY v celoti privatizira. Grška država je odprla javni natečaj za zbiranje ponudb, za katerega je sestavila razpisno dokumentacijo. Zaposleni v banki ETVA in podjetju HSY so 31. maja 2002 svoje delnice podjetja HSY prodali konzorciju, ki sta ga sestavljali podjetji HDW in Ferrostaal⁽¹⁹⁾ (v nadaljnjem besedilu: konzorcij HDW/Ferrostaal). Ta konzorcij je ustanovilo podjetje GNSH za namen parkiranja deleža v podjetju HSY. Podjetji HDW in Ferrostaal sta bila enakovredna delničarja podjetja GNSH. Januarja 2005 je podjetje ThyssenKrupp prevzelo podjetje HDW⁽²⁰⁾, novembra 2005 pa pridobilo delnice podjetja Ferrostaal v podjetju GNSH⁽²¹⁾. Od konca leta 2005 ima podjetje ThyssenKrupp torej 100-odstotno lastništvo in nadzor nad podjetjem HSY. Delnice podjetij GNSH in HSY so parkirane v podjetju TKMS, sektorju podjetja ThyssenKrupp, specializiranem za mornariška plovila in posebne komercialne ladje.

(33) Avgusta 2001 je grška država med postopkom zbiranja ponudb za prodajo podjetja HSY sprejela zakon 2941/2001, ki vključuje več ukrepov, usmerjenih v

pospeševanje prodaje podjetja HSY. Prvič, zakon spodbuja delavce, da prostovoljno zapustijo podjetje. Drugič, grška država bo prevzela nekaj enkratnih pokojninskih zavarovanj podjetja HSY. Tretjič, zakon podjetju HSY omogoča, da izkoristi številne rezerve, ki so oproščene davka, če se bodo z njimi izravnale izgube iz predhodnih let. Četrtič, zakon vsebuje določbo o nadomestilu za delavce, ki so bili pred privatizacijo delničarji podjetja HSY. Natančneje, grška država bo delavcem povrnila zneske, ki so jih vložili v podjetje HSY v okviru dokapitalizacij, izvršenih v teku predhodnih let. Komisija je 5. junija 2002 sprejela dvodelno odločbo (v nadaljnjem besedilu: odločba N 513/01)⁽²²⁾ o več ukrepih, ki so vključeni v zakon 2941/2001 in ki jih je Grčija priglasila leta 2001 (uradno obvestilo je evidentirano pod številko N 513/01). Komisija se je odločila, da bo podjetju HSY odobrila pomoč za zaprtje v višini 29,5 milijona EUR in sprožila (pod številko zadeve C 40/02) uradni preiskovalni postopek iz člena 88(2) Pogodbe, in sicer v zvezi s: (1) plačilom nekaterih enkratnih pokojninskih zavarovanj delavcev podjetja HSY, ki ga je opravila država; (2) prenosom večjega števila rezerv z bilance stanja brez plačila z zakonom določenega 10-odstotnega davka. V končni odločbi, ki je bila sprejeta 20. oktobra 2004⁽²³⁾ (v nadaljnjem besedilu: odločba C 40/02), je bilo ugotovljeno, da ta dva ukrepa pomenita nezdržljivo državno pomoč, ki jo je treba povrniti.

3. OCENA HORIZONTALNIH VPRAŠANJ

(34) Ta odločba obravnava šestnajst ukrepov. Preden jih Komisija vsakega posebej oceni, mora pojasniti nekaj ključnih vprašanj, ki so pomembna za oceno nekaterih izmed teh ukrepov.

3.1 1. horizontalno vprašanje: kreditna sposobnost in dostop do finančnega trga v obdobju 1997–2002

(35) Za oceno večine ukrepov, na katere se nanaša ta odločba, je treba opredeliti gospodarski in finančni položaj podjetja HSY v obdobju 1997–2002 in ugotoviti, ali je bilo mogoče upravičeno pričakovati, da bo podjetje obnovilo dolgoročno sposobnost preživetja. Poleg tega je treba ugotoviti, ali bi v teh okoliščinah vlagatelj iz tržnega gospodarstva privolil v odobritev posojil in porštev podjetju HSY, ki so podobna tistim, ki sta jih odobrili država in državna banka ETVA. Slednji sta bili edini instituciji, ki sta v tem obdobju zagotovili finančna sredstva podjetju HSY.

(36) Komisija bo začela z analizo položaja v letu 1997, nato pa bo analizirala razvoj do leta 2002.

3.1.1 Položaj v letu 1997

(37) Pred začetkom analize je treba preveriti, ali je Komisija svoje stališče o tem vprašanju že izrazila v predhodnih

odločbah. Prvič, Komisija se sklicuje na dejstvo, da v odločbah N 401/97 in C 10/94, ki ju je sprejela 15. julija 1997, ni podvomila v utemeljenost poslovnega načrta, ki ga je predložila Grčija. Komisija je torej implicitno potrdila, da izvajanje tega načrta lahko obnovi sposobnost preživetja podjetja HSY. Drugič, v opisnem delu odločbe N 401/97 je navedeno, da bo ladjedelnica financirala del načrta prestrukturiranja s pomočjo bančnih posojil v višini 4,67 milijarde GRD, pridobljenih pod tržnimi pogoji brez državnih poroštev. Ker Komisija ni podvomila v izvedljivosti tega financiranja, je potrdila, da bi podjetje moralo imeti dostop do trga posojil, vsaj kar zadeva navedeni znesek. Če bi Komisija menila, da ladjedelnica ne more pridobiti posojil v višini najmanj 4,67 milijarde GRD, bi morala navesti, da je načrt prestrukturiranja neizvedljiv in preprečiti izplačilo visokih zneskov pomoči za prestrukturiranje (vključno z naložbeno pomočjo). Komisija torej ne more nasprotovati prejšnjima ocenama iz te odločbe.

- (38) Čeprav tema ocenama ne nasprotuje, Komisija kljub temu opozarja, v kako slabem položaju je bila ladjedelnica v obdobju 1996–1997.
- (39) Prvič, v odločbi N 401/97 je v zvezi s fizično infrastrukturo navedeno, da je oprema ladjedelnice stara in izrabljena ter da je naložbeni načrt prvi naložbeni načrt po izgradnji ladjedelnice⁽²⁴⁾. V odločbi C 10/94 je tudi navedeno, da je bila ta posodobitev infrastruktur potrebna za obnovitev konkurenčnosti in sposobnosti preživetja podjetja. Zato je mogoče sklepati, da je bila obnovitev sposobnosti preživetja odvisna od hitre izvedbe naložbenega načrta.
- (40) Drugič, kar zadeva komercialne dejavnosti podjetja HSY in obseg njegove knjige naročil, grški organi sami priznavajo, da „v času predstavitve naložbenega načrta podjetje

ni podpisalo pogodb za gradnjo ladij, saj je bila ladjedelnica v veliki negotovosti v zvezi s prihodnostjo, ni imela jasne komercialne strategije in tudi ne dovolj naložb. Edina resna dejavnost je bil zaključek izgradnje fregat tipa MEKO za grško mornarico.“⁽²⁵⁾ Ker je bila knjiga naročil ladjedelnice prazna in ker je ladjedelnica potrebovala dovolj velik obseg ladjedelniških dejavnosti, da bi preživela tudi v prihodnjih letih, Komisija meni, da je bila obnovitev sposobnosti preživetja odvisna od čimprejšnjega podpisa (tj. sklenitve) donosnih pogodb za izgradnjo civilnih ali vojaških ladij.

- (41) Tretjič, ključni računovodski podatki o finančnem položaju podjetja HSY so vsebovani v preglednici 1. V zvezi s plačilno sposobnostjo podjetja v letu 1997 lahko ugotovimo, da je imelo podjetje veliko količino lastniškega kapitala⁽²⁶⁾. Vendar pa je bil ta pozitiven položaj v celoti posledica odpisov visokih dolgov, ki jih je država odobrila leta 1996. Država je zlasti odpisala 54,52 milijarde GRD (160 milijonov EUR) dolgov, povezanih s civilnimi dejavnostmi – ta odpis je bil odobren z odločbo C 10/94 – ter 46,35 milijarde GRD (136 milijonov EUR) dolgov, povezanih z vojaškimi dejavnostmi. Navidezno dobra bilanca stanja z dne 31. decembra 1996 je bila na nek način „umetna“, zlasti pa ni nikakor dokazovala, da je ladjedelnica obnovila svojo konkurenčnost in da so se razrešile hude težave, ki so se nakopičile v preteklih dvajsetih letih. Brez celovitega izvajanja načrta prestrukturiranja bi ladjedelnica verjetno zabeležila izgube, ki bi hitro izčrpale ta lastna sredstva (tj. neto lastniški kapital). Opozoriti je treba, da je bilo podjetje HSY v predhodnih dvanajstih letih dvakrat likvidirano. Ta pozitiven lastniški kapital torej ne bi bil dovolj, da bi banko prepričal, da podjetju HSY odobri posojilo z običajno obrestno mero, tj. obrestno mero, ki jo banka zaračuna za posojila zdravim podjetjem.

Preglednica 1

Podatki o prometu, dobičku in neto lastniškem kapitalu podjetja HSY za obdobje 1997–2005

(v milijonih EUR)

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003 ⁽¹⁾	2004	2005
Osnovni kapital	86	91	92	95	65	106	106	121	121
Neto lastniški kapital	82	88	54	17	– 4	– 78	– 83	– 111	– 182
Promet	74	83	30	59	55	89	112	130	198
Dobiček	7	1	– 36	– 42	– 21	– 115	– 1	– 45	– 71

⁽¹⁾ Finančno leto 2003 obsega obdobje od 1.1.2003 do 30.9.2003.

- (42) Komisija torej meni, da je bila ladjedelnica leta 1997 še vedno v težavah in da še ni bila konkurenčna, vendar pa bi bila obnovitev sposobnosti preživetja mogoča, če bi bil naložbeni načrt v celoti in pravočasno izveden ter če bi ladjedelnica uspela hitro skleniti donosne pogodbe za gradnjo ladij. Ker je bila obnovitev sposobnosti preživetja odvisna od teh dveh negotovih okoliščin, je odobritev posojila podjetju HSY v letu 1997 in naslednjih letih predstavljala „posebno tveganje“. Zasebna banka bi privolila v odobritev posojil ali poroštev podjetju HSY, vendar po ceni, ki bi odražala takšno veliko tveganje. V zvezi s položajem, ki predstavlja „posebno tveganje“, je v Obvestilu Komisije o metodi določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj⁽²⁷⁾ navedeno, da je ustrezna referenčna točka za ugotovitev obstoja in višine državne pomoči referenčna obrestna mera za Grčijo (tj. ATHIBOR, povečan za 300 bazičnih točk do 31. decembra 2000 in petletna menjalna obrestna mera v evrih, povečana za 75 bazičnih točk od 1. januarja 2001), povečana za premijo za tveganje v višini najmanj 400 bazičnih točk (tj. ATHIBOR, povečan za najmanj 700 bazičnih točk do 31. decembra 2000 in petletna menjalna obrestna mera v eurih, povečana za najmanj 475 bazičnih točk od 1. januarja 2001). V zvezi s posojilnimi poroštvami bo Komisija opravila oceno obstoja pomoči na podlagi iste metode, tj. s primerjavo skupnega stroška posojila s poroštvom (npr. obrestna mera, ki jo je podjetje HSY plačalo banki, povečana za poroštevno premijo, ki jo je podjetje HSY plačalo poroku) in stroškov, ki bi jih podjetje HSY nosilo, če bi to posojilo sklenilo na trgu (tj. referenčna obrestna mera za Grčijo, povečana za najmanj 400 bazičnih točk).
- 3.1.2 Razvoj od leta 1997
- (43) Kot bo pojasnjeno v nadaljevanju, Komisija ne more zanemariti dejstva, da si je podjetje HSY do 30. junija 1999 še vedno lahko izposojalo sredstva na trgu po obrestni meri, ki je opredeljena v prejšnjem oddelku⁽²⁸⁾.
- (44) Podjetje HSY je v letih 1997 in 1998 zabeležilo majhne čiste dobičke⁽²⁹⁾. Vendar v teh dveh letih podjetje ni uspelo skleniti nobenih pogodb za gradnjo ladij⁽³⁰⁾ – bodisi civilnih bodisi vojaških – ki bi bile potrebne, da bi se zagotovil dovolj velik obseg dejavnosti v naslednjih letih in bi se podjetje izognilo ustvarjanju izgub. Prva pogodba za gradnjo ladij, ki jo je ladjedelnica uspela skleniti, se je nanašala na gradnjo dveh trajektov za podjetje Strintzis. Podpisana je bila šele v začetku leta 1999⁽³¹⁾. Poleg tega se je že od samega začetka vedelo, da je prodajna cena prenizka za pokritje stroškov in da bo ta pogodba zato povzročila izgubo⁽³²⁾. Julija 1999 je Grška mornarica pri podjetjih HSY in HDW naročila gradnjo treh podmornic. Tri podmornice naj bi se po načrtih gradile skoraj več kot deset let, skupna vrednost pogodbe pa je znašala približno 350 milijard GRD (1 milijardo EUR), od katere naj bi približno tri četrtine pripadle podjetju HDW, ki je moralo dobaviti strojno opremo, tlačne sestavne dele in občutljive elektronske sisteme. Poleg tega je bilo načrtovano tudi, da bi se prva podmornica zgradila v ladjedelnici podjetja HDW v Kielu⁽³³⁾. Ta projekt torej v prvih letih podjetju HSY ne bi zagotovil veliko dejavnosti in prihodka⁽³⁴⁾.
- (45) Glede na to, da v letih 1997 in 1998 ter v prvih mesecih leta 1999 obsežna in donosna knjiga naročil ni bila sestavljena, je vodstvo skupaj z morebitnimi vlagatelji najpozneje v prvih mesecih leta 1999 na podlagi analize položaja ladjedelnice zagotovo spoznalo, da ladjedelnica v letih 1999 in 2000 ne bo ustvarila zadostnega obsega dejavnosti, da bi lahko pokrila stroške, in da bo v teh letih ladjedelnica zabeležila velike izgube, ki bodo njen neto lastniški kapital zmanjšale na majhen znesek⁽³⁵⁾. V teh okoliščinah obnovitve sposobnosti preživetja ni bilo več mogoče pričakovati⁽³⁶⁾. V dopolnilo temu Komisija ugotavlja, da je iz prvega poročila, ki so ga izdelali grški organi v zvezi z izvajanjem naložbenega načrta, razvidno, da je bil 30. junija 1999 dovršen samo majhen del tega načrta. Zato je ob poslovnih ovirah posodobitev obratov potekala počasi⁽³⁷⁾. Komisija ugotavlja tudi, da so grozeče finančne težave povzročile spor med neodvisno vodstveno ekipo ladjedelnice (tj. *Brown & Root*, ki je bila imenovana septembra 1996) in zaposlenimi/delničarji. Vodstvo je zlasti vztrajalo na potrebi po dodatnem zmanjšanju delovne sile zaradi majhnega obsega dejavnosti. Vodje sindikatov so takšni reformi nasprotovali in so uspeli vodstvo odstraniti⁽³⁸⁾. Takšne okoliščine, v katerih je prišlo do prekinitve delovanja vodstva in ki kaže na težave pri izvajanju ustreznih reform v ladjedelnici, so bile samo dodaten element, ki bi vlagatelja iz tržnega gospodarstva odvrnil od namere, da podjetju HSY posodi denar.
- (46) Na podlagi navedenega Komisija ugotavlja, da po 30. juniju 1999 obnovitve sposobnosti preživetja ni bilo več upravičeno pričakovati. Komisija zato meni, da po tem datumu nobena banka ladjedelnici ne bi več odobrila ne posojila – niti po visoki obrestni meri –, ne porošstva – niti v zameno za plačilo visoke poroštevne premije. Ker podjetje HSY na trgu ne bi moglo dobiti posojila ali porošstva, vsako posojilo ali porošstvo, odobreno po 30. juniju 1999, avtomatično pomeni pomoč. Če se ugotovi, da sta posojilo in porošstvo nezdružljiva ter še vedno neporavnana, je treba porošstvo takoj preklicati, posojilo pa takoj povrniti. Povračilo vsakega posojila v skladu z običajnim terminskim načrtom, določenim v posojilni pogodbi, in v skladu s to odločbo, odobrenega po 30. juniju 1999, pa ne zadostuje za obnovitev začetnega položaja, saj je podjetje HSY do datuma povračila imelo na voljo finančna sredstva, ki jih sicer na trgu ne bi

moglo pridobiti. Za namen obnovitve začetnega položaja bi bilo torej treba obnoviti tudi to prednost, katere obseg je mogoče približno oceniti samo z uporabo obrestne mere zelo tveganega posojila. Zato mora Komisija za obdobje od izplačila posojila podjetju HSY do njegovega povračila s strani podjetja HSY odrediti povračilo razlike med obrestno mero, ki jo je podjetje HSY dejansko plačalo, in obrestno mero, ki je teoretično ustrezna posojilu, ki predstavlja zelo visoko tveganje. Komisija za namen določitve slednje obrestne mere opozarja, da je v Obvestilu Komisije o metodi določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj navedeno, da bi bila lahko premija za tveganje višja od 400 bazičnih točk nad referenčno obrestno mero, „če nobena zasebna banka ne bi privolila v odobritev ustreznega posojila“, kar velja v tem primeru. Komisija je v več odločbah izrazila mnenje, da bi najnižjo vrednost, s katero bi se odrazil položaj, za katerega je značilno visoko tveganje⁽³⁹⁾, predstavljala premija v višini 600 bazičnih točk nad referenčno obrestno mero. Komisija meni, da v tem položaju to predstavlja najnižjo vrednost za posojila. Komisija bo v zvezi z državnimi poroštvi, odobrenimi po 30. juniju 1999, uporabila isti pristop: za obdobje od izplačila posojila s poroštvom do izteka poroštva – bodisi v skladu z običajnim časovnim razporedom, določenim v pogodbi o poroštvi, bodisi v skladu s to odločbo – bo Komisija odredila povračilo razlike med stroški posojila s poroštvom (obrestna mera, izplačana banki, povečana za plačano poroštveno premijo) in referenčno obrestno mero za Grčijo, povečano za 600 bazičnih točk.

transakcije v skupini, saj sta banka ETVA in grška država (prek banke ETVA) delničarki podjetja HSY. V tem okviru Grčija trdi:

- prvič, da je za matično podjetje povsem običajno, da svoji podružnici odobri posojila po ugodnih pogojih. Prednost, ki je omogočena podružnici, dejansko povečuje vrednost delnic, ki so v lasti matičnega podjetja. Tudi če bi Komisija menila, da sta banka ETVA in država odobrili posojila in poroštva po ceni, ki je nižja od tržne cene, bi bilo to v podobnih okoliščinah sprejemljivo za vlagatelja iz tržnega gospodarstva. Zato ta posojila in poroštva ne bi pomenila pomoči.
- Drugič, povsem običajno je, da matično podjetje odobri posojila podružnici v težavah. Namen takšnega posojila je dejansko ohranitev vrednosti deleža matičnega podjetja. Tudi če bi Komisija menila, da v določenem obdobju nobena zasebna banka ne bi odobrila posojila podjetju HSY, ker je položaj ladjedelnice preslab, bi bila lahko posojila in poroštva, ki sta jih odobrili banka ETVA in država, kljub temu v podobnih okoliščinah sprejemljiva za zasebnega vlagatelja. Ta posojila in poroštva torej ne bi pomenila pomoči.

- (47) Da bi podprlo svojo trditev, da bi posojila in poroštva, ki sta jih odobrili država in banka ETVA, lahko pod enakimi pogoji odobrile tudi zasebne banke, je podjetje HSY predložilo prvo poročilo revizijske hiše Deloitte⁽⁴⁰⁾. V oddelku 5 tega poročila revizijska hiša Deloitte analizira kreditno sposobnost podjetja HSY v letu 1999 in naslednjih letih. Ugotovljeno je, da bi „podjetje v analiziranem obdobju lahko najelo posojilo ali pridobilo izjave o poroštvi tudi od drugih nepovezanih finančnih ustanov (tj. samo v okviru običajnega poslovnega sodelovanja).“⁽⁴¹⁾ Komisija meni, da poročilo ne pojasnjuje, kako se ta sklep ujema z dejstvom, da je bilo podjetje HSY neuspešno, ko je poskušalo pridobiti sredstva od drugih finančnih ustanov⁽⁴²⁾. Poleg tega Komisija opozarja, da analiza vsebuje niz napak⁽⁴³⁾, ki bistveno vplivajo na sam sklep.

3.1.3 Analiza v skupini

- (48) Vsa posojila in poroštva, ki so predmet tega postopka, sta odobrili bodisi banka ETVA bodisi država. Grški organi trdijo, da je ta posojila in poroštva mogoče šteti za

- (49) Komisija meni, da ugotovitve Grčije niso pravilne.

- (50) Prvič, Komisija opozarja na naslednja dva elementa. V prvem primeru se noben vlagatelj iz tržnega gospodarstva ne bi znašel v položaju, v katerem je bila banka ETVA. Opozoriti je treba, da je bila banka ETVA v času nakupa podjetja HSY leta 1985 dejansko razvojna banka, ki je ravnala na podlagi odredbe vlade, da bi preprečila zaprtje podjetja, ki je imelo velik pomen za grško gospodarstvo⁽⁴⁴⁾. Da bi se podjetje HSY ohranilo, je banka ETVA leta 1986 izvršila dokapitalizacijo, za katero je Komisija ugotovila, da pomeni pomoč⁽⁴⁵⁾. Leta 1995 je banka ETVA v skladu s členom 10 Direktive 90/684/EGS ohranila „51-odstotno večinski delež“ v podjetju HSY, ker je Grčija trdila, da je bilo to „upravičeno iz obrambnega interesa“. Komisija v drugem primeru ugotavlja, da je po upoštevanju vseh ukrepov, ki jih je v korist podjetja HSY izvedla država (vključno z ukrepi banke ETVA, saj je te, kot bo pokazano pozneje v tej odločbi, mogoče pripisati državi) – in zlasti večkratne in obsežne državne pomoči, odobrene podjetju HSY v obdobju do leta 2002 – povsem očitno, da v obdobju

do leta 2002 država ni ravnala kot vlagatelja iz tržnega gospodarstva. Država je namreč nenehno zagotavljala visoko finančno podporo, potrebno za ohranitev podjetja HSY, kar je bilo izredno drago. Ker se je država (prek banke ETVA) torej znašla v položaju, v katerem je veljala za delničarko podjetja HSY samo zato, ker je ravnala kot javni organ, ki je pripravljen, da za vsako ceno ohrani dejavnosti podjetja HSY, in ker ni nikoli ravnala kot vlagatelj iz tržnega gospodarstva, ki želi ustvariti denar s pomočjo svojega deleža v podjetju HSY, je trditev, da sta banka ETVA in država ravnali na način, ki bi bil sprejemljiv za vlagatelja iz tržnega gospodarstva, neverdostojna, saj so prenizke obrestne mere (ali poroštvne premije), zaračunane za finančna sredstva (posojila in poročstva), ki sta jih odobrili podjetju HSY, nadomestila povečanja vrednosti delnic podjetja HSY. Ker država (vključno z banko ETVA) ni nikoli ravnala kot vlagatelj, ki želi ustvariti dobiček, ampak je ravno nasprotno privolila v ohranitev podjetja HSY za visoko ceno, bi morali Grčija in podjetje HSY svojo trditev podpreti vsaj s podrobno analizo, ki bi pokazala, da bi država in banka ETVA kot delničarki podjetja HSY lahko dejansko pričakovali kapitalski dobiček (tj. povečanje vrednosti delnic), ki bi bil višji od „prihodkov, ki sta se jim odrekli“ (tj. nezadostne obrestne mere ali nezadostne poroštvne premije). Ker takšna analiza ni bila predložena ter ker sta podjetje HSY in Grčija navedli malo verjetno in hipotetično trditev brez kakršnega koli dokaza, Komisija brez nadaljnje analize zavrača njuno trditev, da je država (vključno z banko ETVA) ravnala kot vlagatelj iz tržnega gospodarstva, saj so finančna sredstva, odobrena pod ugodnimi pogoji, povzročila povečanje vrednosti delnic podjetja HSY, ki je bilo dovolj pomembno, da so se tako nadomestili „prihodki, ki sta se jim odrekli“.

(51) Drugič, tudi če je bila prej omenjena trditev zavržena in bi bilo treba analizirati vidike v skupini (tj. potencialno povečanje vrednosti delnic podjetja HSY), obstajajo zadostni dokazi o tem, da transakcije, ki jih je izvršila banka ETVA, za vlagatelja iz tržnega gospodarstva, ki bi imel 51-odstotni delež v podjetju HSY, ne bi bile sprejemljive.

(52) Konec leta 1995 se je 49-odstotno lastništvo podjetja HSY preneslo na zaposlene v podjetju HSY. Cena, ki so jo zaposleni plačali za nakup tega 49-odstotnega deleža, je bila določena v tistem trenutku. Zato je v naslednjih letih, ko sta banka ETVA in država zagotovili finančna sredstva podjetju HSY po ceni, ki je bila nižja od cene, ki bi jo zaračunala (nepovezana) zasebna banka, 49-odstotno povečanje vrednosti podjetja HSY, ki je bilo rezultat tega prihranka (tj. podjetje HSY je plačevalo

nižje obrestne mere), šlo v korist drugim delničarjem podjetja HSY. Banki ETVA in državi se je povečanje vrednosti podjetja HSY povrnilo samo iz naslova 51-odstotne prednosti (zmanjšanje zaračunane obrestne mere in zaračunanih poroštvnih premij), ki sta jo omogočili podjetju HSY. Takšnega darila drugim delničarjem podjetja HSY ne bi dal noben vlagatelj iz tržnega gospodarstva. Da bi preprečil izgubo denarja v korist teh drugih delničarjev, bi vlagatelj iz tržnega gospodarstva zaračunal obrestno mero, podobno tisti, ki jo zaračunavajo (nepovezane) zasebne banke. Prva trditev grških organov je zato neutemeljena.

(53) Enako velja tudi za obdobje po 30. juniju 1999, torej v času, ko nobena zasebna banka ne bi odobrila finančnih sredstev podjetju HSY, ker je bilo tveganje stečaja previsoko. Razumen vlagatelj, ki bi imel v lasti samo 51-odstotni delež podjetja, bi zlasti od drugih delničarjev zahteval, da zagotovijo finančna sredstva, sorazmerna njihovem deležu v podjetju HSY. Če ti drugi delničarji ne bi imeli sredstev, s katerimi bi zagotovili financiranje, bi se razumni vlagatelj vsaj pogajal o zagotovitvi finančnih sredstev za podjetje HSY v zameno za višji delež v podjetju HSY. Če bi se visoka finančna sredstva podjetju HSY zagotovila brez sofinanciranja ali koncesij s strani drugih delničarjev, bi to bilo tako, kot če bi nekdo svoj lasten denar izpostavil visokemu tveganju, da bi rešil vrednost delnic, ki so v lasti nekoga drugega. Takšnega darila drugim delničarjem v podobnih okoliščinah ne bi dal noben vlagatelj iz tržnega gospodarstva⁽⁴⁶⁾. Drugo trditev grških organov je zato treba zavriniti.

3.2 2. horizontalno vprašanje: Pripisovanje ravnanja banke ETVA državi

(54) Nekatere izmed šestnajstih ukrepov, analiziranih v tej odločbi, država ni odobrila neposredno. Odobrila jih je namreč državna banka ETVA. Ker Grčija, podjetje HSY ter podjetji TKMS/GNSH zanikajo, da je te ukrepe mogoče pripisati državi, medtem ko podjetje Elefsis in banka Piraeus Bank to potrjujeta, je treba to vprašanje proučiti.

(55) Banka ETVA je te ukrepe odobrila v obdobju 1996–2002. V skladu s sodno prakso se takšni ukrepi lahko na podlagi člena 87(1) Pogodbe opredelijo kot državna pomoč samo, če je bila država v položaju, v katerem je lahko nadzorovala banko ETVA, in če so bili javni organi „tako ali drugače vključeni v sprejemanje navedenih ukrepov“⁽⁴⁷⁾.

- (56) Banka ETVA, katere začetnice pomenijo Grška banka za industrijski razvoj, je bila ustanovljena leta 1964 po združitvi treh organizacij (Organizacije za industrijski razvoj, Organizacije za financiranje gospodarskega razvoja in Organizacije za počitniška posojila). Z zakonom 1369/1973 je bila preoblikovana v korporacijo. Od leta 1973 torej posluje kot državna banka. V skladu z izjavo Grčije ⁽⁴⁸⁾ je „[g]lavni namen, naveden v statutu banke ETVA kot razvojne banke, [...] bil spodbujanje razvoja države s pomočjo financiranja proizvodnih dejavnosti v grškem gospodarstvu (turizem, industrijska proizvodnja itd.)“. Banka ETVA je bila edina razvojna država v Grčiji. Zato si je prizadevala, da bi imela odločilno vlogo na področju gospodarskega in regionalnega razvoja države s financiranjem podjetij, razvijanjem regionalne infrastrukture države, zagotavljanjem rizičnega kapitala in udeležbo v podjetjih strateškega pomena za grško gospodarstvo. Leta 1995, po finančnih težavah, ki so bile posledica teh dejavnosti, so rekapitalizacija, prestrukturiranje in modernizacija banke postale glavne prednostne naloge grške vlade. To je bilo storjeno na podlagi petletnega programa v okviru zakona 2359/95. Poleg tega, da je vlada zagotovila kapital v višini 427 milijard GRD, je bilo prestrukturiranje usmerjeno v izvedbo nove strateške usmeritve, spremembo organizacijske strukture in oblikovanje sodobnih poslovnih postopkov, ki ustrezajo današnjim pogojem konkurence. Zaradi tega je „[p]oleg svoje razvojne dejavnosti [...] banka ETVA razvila komercialne bančne storitve, zlasti po letu 1997.“ ⁽⁴⁹⁾.
- (57) Leta 1999 je država, ki je imela v lasti 100-odstotni delež banke ETVA, sklenila, da bo nadaljevala s kotacijo banke na atenski borzi in javnosti ponudila 24 % svojega osnovnega kapitala. Država se je poleg tega odločila še za nadaljevanje privatizacije banke in zmanjšanje udeležbe države pod 50 %. Opravljen je bil javni razpis, na katerem je bila izbrana banka Piraeus Bank. Delnice, ki so predstavljale 57,7 % kapitala banke ETVA, so bile 20. marca 2002 prenesene na banko Piraeus Bank ⁽⁵⁰⁾.
- (58) Ker je imela država možnost, da nadzoruje banko ETVA, Komisija ugotavlja, da je bila do konca leta 1999 banka ETVA v celoti last grške države. Država je ohranila večinski delež vse do 20. marca 2002, ko je na banko Piraeus Bank prenesla lastništvo večine delnic. Banko ETVA je torej lahko nadzorovala do 20. marca 2002. Iz tega je razvidno tudi to, da so bila državna sredstva vključena tudi v ukrepe, ki jih je izvajala banka ETVA.
- (59) V zvezi z vključenostjo države v sprejetje različnih ukrepov Komisija ugotavlja naslednje:
- prvič, Komisija ugotavlja, da treh najpomembnejših odločitev v zvezi z deležem banke ETVA v podjetju HSY vodstvo banke ETVA ni sprejelo neodvisno: sprejela jih je namreč vlada, banka ETVA pa jih je izvajala. Ko je banka ETVA leta 1985 kupila podjetje HSY, ki je bilo v stečaju, je bila to dejansko odločitev vlade ⁽⁵¹⁾. Banka ETVA je to odločitev države samo izvedla in hitro izvršila še dokapitalizacijo podjetja HSY, kar je Komisija štela za državno pomoč ⁽⁵²⁾. Iz tega je razvidno, da je šlo v razmerju med banko ETVA in podjetjem HSY že od samega začetka za zagotavljanje državne podpore podjetju, ki je bilo – v smislu zaposlovanja in dejavnosti – pomembno za grško vlado. Druga večja odločitev je bila prodaja 49 % kapitala podjetja HSY s strani banke ETVA zaposlenim, kar je bilo odločeno z zakonom 2367/1995 ⁽⁵³⁾. Poleg tega ta zakon podjetju HSY nalaga pomembne ukrepe za namene prestrukturiranja ⁽⁵⁴⁾ (ladjedelnici pa omogoča zelo visoke zneske pomoči). Tretji večji dogodek je bila privatizacija podjetja HSY v obdobju 2001–2002 (tj. banka ETVA je morala prodati preostali 51-odstotni delež v podjetju HSY). Privatizacija je bila odločena z odločbo št. 14/3-1-2001 ustreznega Medresorskega odbora za privatizacijo, izvršena pa je bila v okviru grškega zakona o privatizaciji 2000/91. To je bilo večkrat ponovljeno v razpisni dokumentaciji, ki je bila zainteresiranim vlagateljem/ponudnikom predložena s strani banke Alpha Finance, ki je organizirala prodajo podjetja HSY v imenu države in prodajalcev (banke ETVA in zaposlenih). V razpisni dokumentaciji z dne 2. aprila 2001 je navedeno tudi, da bo država izbrala najboljšega ponudnika skupaj s prodajalci. Tri ključne odločitve v zvezi z deležem banke ETVA v podjetju HSY je torej sprejela država.
  - Poleg tega, da je bila neposredno vključena v vseh teh treh primerih, je država v obdobju 1995–2002 odobrila zelo visoke zneske pomoči. Država je odpisala dolg v višini 54,52 milijarde GRD (160 milijonov EUR), povezan s civilnimi dejavnostmi – ta odpis je bil odobren z odločbo C 10/94 – in dolg v višini 46,35 milijarde GRD (136 milijonov EUR), povezan z vojaškimi dejavnostmi. Kot je navedeno v odločbi N 401/97, je država nameravala odobriti še 7,8 milijarde GRD (22,9 milijona EUR) naložbene pomoči. V postopku oddaje ponudb leta 2001 je grška država sprejela zakon 2941/2001, ki je vključeval visok znesek finančne podpore, namenjene za pospešitev

privatizacije podjetja HSY (glej uvodno izjavo 33 te odločbe). Kot je Komisija navedla v odločbi N 513/01, se je država na primer zavezala, da bo plačala 118 milijonov EUR v obliki stimulacij za zaposlene, da bi prostovoljno zapustili podjetje. Z odobritvijo visokih in večkratnih pomoči je vlada jasno pokazala, da je preživetje podjetja HSY zanj politično zelo pomembno ⁽⁵⁵⁾.

— Komisija torej ugotavlja, da je država v teh letih podjetju HSY oddala strateška obrambna naročila, kot na primer naročilo za gradnjo podmornic. Zaradi tega je imela država neposredni interes za spremljanje dejavnosti podjetja HSY in zagotovitev nadaljevanja del v ladjedelnici.

(60) Z določitvijo velikosti deleža banke ETVA v podjetju HSY, z zagotavljanjem nenehne visoke finančne podpore podjetju HSY in z oddajo vojaških naročil, ki so bila velikega pomena za varnost Grčije, je grška vlada dala zelo jasen znak, da dejavnostim podjetja HSY pripisuje zelo velik pomen in da pozorno spremlja položaj v ladjedelnici. V tem splošnem okviru Komisija meni, da ni nikakršnega dvoma, da se ravnanje banke ETVA v času pred njeno privatizacijo marca 2002 lahko pripiše državi. V teh okoliščinah vodstvo banke ETVA dejansko ni imelo možnosti, da bi za podjetje HSY razvilo posojilno politiko, ki ne bi bila v skladu s politikom stalne podpore vlade. Banka ETVA zlasti ne bi mogla sprejemati odločitev, ki bi podjetju HSY povzročile finančne težave. Na primer, banka ETVA ne bi mogla zaračunati visoke obrestne mere (tj. visok „razmik“ nad medbančno obrestno mero) za posojila, odobrena podjetju HSY, saj bi to poslabšalo finančni položaj podjetja HSY, kar bi bilo za vlado politično nesprejemljivo. Banka ETVA prav tako ne bi mogla zavrniti odobritve posojila, ki ga je podjetje HSY zahtevalo za financiranje svojih dejavnosti ⁽⁵⁶⁾. Z drugimi besedami, banka ETVA ni imela druge izbire, kot da ravna v skladu s politikom močne in stalne podpore podjetju HSY, ki jo je sprejela država. Zaradi tega Komisija ugotavlja, da je bilo mogoče vse ukrepe, ki jih je banka ETVA izvršila v zvezi s podjetjem HSY (posojila, poročila, dokapitalizacije itd.) avtomatično pripisati državi in da ni treba predstaviti dodatnih dokazov o vključenosti države v času, ko je banka ETVA sprejemala vsakega izmed teh ukrepov. Komisija torej meni, da je različne ukrepe, ki jih je izvršila banka ETVA, mogoče pripisati državi.

(61) V dopolnilo temu Komisija opozarja tudi na naslednje elemente, ki potrjujejo, da je ravnanje banke ETVA mogoče pripisati državi.

(62) Prvič, leta 1995 je banka ETVA zaposlenim prodala samo 49 % – torej ne 100 % – delnic podjetja HSY. „Grčija se je sklicevala na svoje vojaške potrebe na področju ladjedelništva, da bi upravičila ohranitev 51 % ladjedelnice, kot omogoča člen 10 Direktive“ ⁽⁵⁷⁾. Člen 10(3) Direktive 90/684/EGS dejansko določa, da bo „[n]e glede na obveznost prodaje ladjedelnic, kot je določeno v odstavku 2, [...] grška vlada lahko obdržala 51-odstotni večinski delež v eni izmed ladjedelnic, če je to upravičeno z obrambnimi interesi“. Iz tega je razvidno, da je država prek 51-odstotnega deleža banke ETVA v podjetju HSY želela dobiti nadzor nad podjetjem HSY za namen obvarovanja obrambnih interesov Grčije. Očitno je, da v tem okviru vodstvo banke ETVA s podjetjem HSY ni moglo ustvariti razmerja, ki bi temeljilo na poslovnih pogojih. Nobena odločitev v zvezi z zagotavljanjem finančnih sredstev podjetju HSY in pogoji tega financiranja ni smela biti v nasprotju z obrambnimi interesi Grčije. Komisija zlasti ne more razumeti, kako bi vodstvo banke ETVA lahko zavrnilo odobritev finančnih sredstev podjetju HSY ali kako bi lahko zaračunalo visoko obrestno mero za ta sredstva. Če je Grčija želela obvarovati obrambne interese, je mogoče predpostaviti, da je vlada dejansko neposredno nadzorovala vsako pomembno odločitev vodstva podjetja HSY in vsako odločitev banke ETVA v zvezi s finančnimi sredstvi, odobrenimi podjetju HSY.

(63) Drugič, ker je pristojnosti banke ETVA kot „razvojne banke“ opredelila država, je mogoče ugotoviti, da je bilo mogoče vse dejavnosti, ki jih je banka ETVA izvajala v okviru navedenih pristojnosti, pripisati državi. Sodna praksa na podoben način navaja, da bi bila lahko pri analizi možnosti pripisovanja ukrepov, ki jih je sprejelo podjetje, pomembna tudi „narava njegovih dejavnosti in izvajanje slednjih na trgu pod normalnimi pogoji konkurence z zasebnimi izvajalci“ ⁽⁵⁸⁾. V tem okviru grški organi potrjujejo, da „banka ETVA od svoje ustanovitve naprej ni poslovala kot običajna komercialna banka, temveč kot posebna razvojna kreditna ustanova, ki je v glavnem aktivna na področju dolgoročnih posojil, ki imajo odločilno vlogo v gospodarskem in regionalnem razvoju države“ ⁽⁵⁹⁾. Komisija na podlagi tega opozarja, da je banka ETVA kupila podjetje HSY leta 1985. Udeležba banke ETVA v podjetju HSY je bila torej vzpostavljena v okviru teh pristojnosti kot „razvojne banke“ in ne v okviru njenih komercialnih dejavnosti, ki so se pričele šele leta 1997. Ker je banka ETVA morala do takrat podjetju HSY nuditi pomoč v okviru pristojnosti „razvojne banke“, od leta 1997 ni mogla nenadoma prekiniti zagotavljanja posojil in poroštev, ki jih je zahtevalo podjetje HSY, ter dovoliti, da bi šla ladjedelnica v stečaj. Komisija na podlagi tega opozarja, da je banka v drugi polovici devetdesetih let dobila pooblastila za razvoj komercialnih dejavnosti poleg razvojnih dejavnosti in ne namesto njih, saj so se morale razvojne dejavnosti nadaljevati.

- (64) Tretjič, v skladu s sodno prakso, bi bil lahko za prikaz možnosti pripisovanja pomemben tudi „pravni položaj podjetja (v smislu, da zanj velja javno pravo ali običajno pravo družb)“⁽⁶⁰⁾. Ker je bil glavni korporativni cilj banke ETVA kot razvojne banke v državni lasti spodbujanje razvoja države s financiranjem grškega gospodarstva, zanjo niso veljale direktive o bančništvu⁽⁶¹⁾. Šele ko so delnice banke ETVA 12. januarja 2000 kotirale na atenski borzi, so za banko ETVA začeli veljati standardni nadzorni predpisi, ki se uporabljajo za komercialne banke.
- (65) Četrtič, Komisija opazuje, da je v obdobju 1996–2002 država namenjala posebno pozornost poslovanju banke ETVA. Država je dejansko sprejela zakon 2359/95 za namen prestrukturiranja banke ETVA in v tem okviru izvršila dokapitalizacijo v višini sto milijard drahem. Leta 1999 se je odločila, da bo del kapitala uvrstila na atensko borzo. Leto pozneje se je odločila, da bo privatizirala večino kapitala banke ETVA. Ta privatizacija je bila zaključena leta 2002. Iz tega je razvidno, da je v obdobju 1996–2002 država namenjala posebno pozornost poslovanju banke ETVA. Posojila in poročstva, ki so bila odobrena podjetju HSY, so bila dovolj velika⁽⁶²⁾, da odločitve o odobritvi vodstvo banke ETVA ne bi moglo sprejeti brez potrditve ali neposredne odredbe edinega delničarja banke ETVA.
- (66) V zgornjih odstavkih je Komisija pokazala, da so v obdobju pred prodajo banke ETVA banki Piraeus Bank marca 2002 vsi ukrepi, ki jih je izvajala banka ETVA, vključevali državna sredstva, in da je bilo vse ukrepe, ki jih je banka ETVA izvajala v zvezi s podjetjem HSY, mogoče pripisati državi. Ko bo Komisija ocenila vsakega izmed teh ukrepov, ki jih je izvedla banka ETVA, teh dveh točk torej ne bo več dokazovala.
- (67) Komisija bo o teh dveh vprašanih razpravljala ponovno samo v oceni ukrepa E18c, saj nekatere stranke trdijo, da je bil ta ukrep odobren s strani banke ETVA maja 2002, tj. potem ko je banka Piraeus Bank kupila banko ETVA.
- 3.3 3. horizontalno vprašanje: ukrepi pomoči, s katerimi se delno financirajo vojaške dejavnosti podjetja HSY**
- (68) Grčija v svojem odgovoru na odločbo o podaljšanju postopka trdi, da je več ukrepov, ki jih je preiskala Komisija, omogočilo podporo vojaškim dejavnostim ladjedelnice. Grčija torej trdi, da ti ukrepi spadajo v okvir člena 296 Pogodbe in se jih ne more ocenjevati – še manj pa povrniti – na podlagi pravil o državni pomoči.
- (69) Komisija mora zato oceniti, ali bi lahko nekateri izmed ukrepov delno ali v celoti spadali na področje uporabe člena 296 Pogodbe.
- (70) Nobena od strani v tem postopku ne izpodbija dejstva, da podjetja HSY opravljajo tako civilne kot vojaške dejavnosti. V zadnjih petnajstih letih je glavna civilna dejavnost obsegala popravilo civilnih ladij. Podjetje HSY gradi tudi železniške vozne parke in trupe civilnih ladij. Vojaške dejavnosti podjetja HSY so obsegale gradnjo in popravilo vojaških ladij ter podmornic za grško mornarico.
- (71) Komisija opozarja, da so bili že v odločbi o podaljšanju postopka ugotovljeni ukrepi, ki podpirajo izključno vojaške dejavnosti ladjedelnice. V odločbi o podaljšanju postopka je ugotovljeno, da ti ukrepi v celoti spadajo na področje uporabe člena 296 Pogodbe in da zanje ne veljajo pravila o državni pomoči. Odločba o podaljšanju postopka na Sodišču ni bila izpodbijana.
- (72) Nekatere od državnih pomoči, na katere se nanaša ta odločba, niso bile dodeljene določenim dejavnostim, tj. niso bile namensko rezervirane za financiranje določenega projekta. Komisija mora zato ugotoviti, v kolikšnem obsegu so bile te državne pomoči zagotovljene vojaškim dejavnostim in v kolikšnem obsegu so bile zagotovljene civilnim dejavnostim. Ta izračun toliko bolj zapleta dejstvo, da podjetje HSY ni vodilo ločenih knjig za civilne in vojaške dejavnosti. V teh okoliščinah bo Komisija svojo analizo utemeljila na ustreznem obsegu teh dveh dejavnosti. Oceniti mora torej relativno težo vsake dejavnosti. Komisija opazuje, da je vsaka državna podpora (npr. finančna sredstva, dokapitalizacija itd.), ki je bila odobrena podjetju HSY (in ne dodeljena za namen financiranja določene dejavnosti), sočasno pokrila tudi pretekle izgube (tj. izgube, ki so nastale v okviru preteklih pogodb) in ladjedelnici omogočila financiranje prihodnjih dejavnosti. Da bi ugotovila, v kolikšnem obsegu je državna podpora prinesla koristi civilnim in vojaškim dejavnostim, Komisija meni, da analiza ne bi smela biti omejena na porazdelitev civilnih in vojaških dejavnosti (tj. na relativno težo vsake dejavnosti) v letu, ko je bila podpora zagotovljena, temveč da je treba izračunati, kako sta bili ti dejavnosti v povprečju porazdeljeni v dovolj dolgem obdobju. Uporabo povprečja v večletnem obdobju upravičuje tudi dejstvo, da se relativna teža obeh dejavnosti iz leta v leto močno spreminja. Iz stanja v danem letu dejansko ne more biti razvidno, kako sta ti dejavnosti v povprečju porazdeljeni srednjeročno ali dolgoročno.

(73) V okviru postopka za povrnitev pomoči, za katero je bilo na podlagi odločbe C 40/02 ugotovljeno, da je nezakonita in nezdržljiva, je Grčija trdila, da civilne dejavnosti predstavljajo 25 % vseh dejavnosti podjetja HSY, vojaške dejavnosti pa 75 % vseh dejavnosti. Da bi podprla to trditev, je Grčija predložila podatke o delovnih urah in prometu (tj. prodajni vrednosti) obeh dejavnosti za obdobje 1997–2005⁽⁶³⁾. V okviru tega postopka Grčija teh podatkov ni izpodbijala. Poleg tega je Komisija v odločbi N 513/01 že sprejela porazdelitev na 25 % civilnih in 75 % vojaških dejavnosti, kar pred Sodiščem ni bilo izpodbijano. Na podlagi navedenega bo Komisija upoštevala, da civilne dejavnosti predstavljajo 25 % dejavnosti podjetja HSY, vojaške pa 75 % dejavnosti.

(74) V zvezi z vojaškimi dejavnostmi podjetja HSY je Komisija v prejšnjih odločbah dosledno upoštevala dejstvo, da podpora, ki je bila zagotovljena za te dejavnosti, ne spada na področje uporabe pravil o državni pomoči⁽⁶⁴⁾. Komisija je ponovila navedeno oceno v odstavkih 86 do 90 odločbe o podaljšanju postopka. Ker so bili ukrepi, ki so predmet te odločbe, odobreni podjetju HSY (tj. podjetju HSY v celoti) v obdobju, ki je bilo analizirano v teh prejšnjih odločbah, je treba sklepati, da del teh ukrepov, ki so bili namenjeni za podporo vojaških dejavnosti podjetja HSY, prav tako spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe in je izvzet iz pravil o državni pomoči.

(75) V oceni vsakega posameznega ukrepa bo Komisija opredelila, ali je ta bil izključno namenjen za podporo civilnih dejavnosti podjetja HSY ali pa je bil odobren podjetju HSY, ne da bi bil namensko rezerviran za določeno uporabo⁽⁶⁵⁾:

— če je bila podpora namenjena samo civilnim dejavnostim, potem se po mnenju Komisije člen 296 Pogodbe v tem primeru ne uporablja, celoten ukrep pa je mogoče oceniti na podlagi člena 87 Pogodbe,

— če je bila podpora namenjena podjetju HSY v celoti, potem je bilo po mnenju Komisije glede na to, da je 75 % dejavnosti ladjedelnice povezanih z vojaško proizvodnjo, 75 % državne podpore zagotovljene vojaškim dejavnostim in zato spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe; preostalih 25 % državne podpore je mogoče oceniti na podlagi pravil o državni pomoči.

4. UKREPI: OPIS, RAZLOGI ZA SPROŽITEV POSTOPKA, PREJETE PRIPOMBE, OCENA IN SKLEPNE UGOTOVITVE

(76) Komisija ugotavlja, da pripombe Grčije in tretjih strank vsebujejo širok niz argumentov. V svojih številnih pripo-

mbah, predloženih Komisiji, pritožnik, podjetje Elefsis, na primer trdi, da obstajajo številni dokazi, na podlagi katerih ukrepi pomenijo nezdržljivo pomoč. Grčija, podjetje HSY in podjetji TKMS/GNSH v svojih zapovrstnih pripombah, predloženih Komisiji, podobno zatrjujejo, da obstajajo številni dokazi, na podlagi katerih so ukrepi združljivi s skupnim trgovom.

(77) Na podlagi člena 253 Pogodbe se v odločbi, ki jo sprejme Komisija, navedejo razlogi za njeno sprejetje. Vendar pa Komisija ni dolžna odgovoriti na vsako izmed trditev strank. Zato bodo v tej odločbi obravnavane izključno glavne točke, ki so jih navedle stranke. Odločba zlasti ne bo obravnavala nekaterih razlogov, ki so jih navedle stranke in ki so očitno nezdržljivi z dejstvi, v nasprotju s točkami, ki jih je ista stranka navedla v svojih drugih pripombah, ali ki jih je mogoče jasno zavreči na podlagi dejstev in ocene iz te odločbe.

(78) Ker ta preiskava obsega veliko število ukrepov, je slednje treba naštetih za namen lažjega branja in izogibanja nejasnostim. Štirje ukrepi, ki so vsebovani v odločbi o sprožitvi postopka, bodo zato oštevilčeni s številkami od P1 do P4. Dvanajst ukrepov, ki so vsebovani v odločbi o podaljšanju postopka, pa bo oštevilčenih s številkami, ki so jim bile pripisane v navedeni odločbi, vendar bo pred njimi črka E.

4.1 Zloraba naložbene pomoči, odobrene leta 1997 (ukrep P1)

4.1.1 Opis ukrepa

(79) Komisija je z odločbo N 401/97 odobrila 7,8 milijarde GRD (22,9 milijona EUR) naložbene pomoči, ki jo je Grčija priglasila 20. junija 1997. V navedeni odločbi je bila pomoč ocenjena na podlagi člena 6 „Naložbena pomoč“ poglavja III „Pomoč za prestrukturiranje“ Direktive 90/684/EGS, v katerem je navedeno naslednje: „Naložbene pomoči [...] ni mogoče dodeliti [...], če ni povezana z načrtom prestrukturiranja, ki ne vključuje nikakršnega povečanja zmogljivosti ladjedelnice pri gradnji ladij [...]. Takšne pomoči se ladjedelnice ne sme dodeliti, če ni povezana z načrtom prestrukturiranja, ki bo povzročil celotno zmanjšanje zmogljivosti pri popravilu ladij“. V odločbi N 401/97 je navedeno, da je bil oblikovan poslovni načrt, katerega namen je obnoviti konkurenčnost ladjedelnice s povečano produktivnostjo in modernizacijo. Prvi steber tega načrta je pomembna reorganizacija in zmanjšanje delovne sile. Število delavcev se bo zlasti do konca leta 1997 zmanjšalo na 2 000, sprejete pa bodo bolj prožne

metode dela. V odločbi N 401/97 je navedeno, da je bil večji del zmanjšanja delovne sile v času sprejetja odločbe že izveden, kar bo prispevalo k povečanju produktivnosti. Drugi steber načrta prestrukturiranja je naložbeni načrt, katerega namen je zamenjati staro in izrabljeno opremo z novo, posodobljeno tehnologijo. V odločbi je navedeno, da načrt predvideva, da bo ladjedelnici ob izteku poslovnega načrta, torej leta 2000, povrnjena sposobnost preživetja. Celotni strošek naložbenega načrta je bil ocenjen na 15,62 milijarde GRD (45,9 milijona EUR). V opisnem delu odločbe je navedeno, da bo ta načrt financiran na naslednji način: 7,81 milijarde GRD (22,9 milijona EUR) iz naslova državne pomoči, 3,13 milijarde GRD (9,2 milijona EUR) s povečanjem osnovnega kapitala in 4,67 milijarde GRD (13,7 milijona EUR) iz naslova bančnih posojil. Dokapitalizacija bo izvršena sorazmerno s porazdelitvijo kapitalskih deležev, tj. 51-odstotnega s strani banke ETVA in 49-odstotnega s strani zaposlenih v podjetju HSY. V odločbi je nadalje navedeno, da bodo bančna posojila najeta po običajnih tržnih pogojih brez državnih poroštev. Komisija v svoji oceni ugotavlja, da glede na načrt prestrukturiranja ni prišlo do nikakršnega povečanja zmogljivosti pri gradnji ladij niti do zmanjšanja zmogljivosti pri popravilu ladij. Komisija ugotavlja tudi, da intenzivnost pomoči (50 %) ne presega intenzivnosti regionalne pomoči, dovoljene za Grčijo. Intenzivnost je upravičena tudi z obsegom opravljenega prestrukturiranja.

4.1.2 Razlogi za sprožitev postopka

(80) Izmenjava dopisov med Grčijo in Komisijo pred sprožitvijo postopka je opisana v poglavju 1 „Postopek“ te določbe.

(81) V odločbi o sprožitvi postopka je Komisija izrazila sum, da je bila naložbena pomoč, ki je bila z odločbo N 401/97, zlorabljena. Prvič, Komisija je ugotovila, da je bil naložbeni načrt izvršen le delno in z velikimi zamudami. Grški organi so po 31. decembru 1999 odobrili več podaljšanj roka za izvršitev naložbenega načrta, ne da bi se o tem posvetovali s Komisijo. Drugič, medtem ko je v odločbi N 401/97 navedeno, da se bo naložbeni načrt financiral z bančnimi posojili, najetimi po običajnih tržnih pogojih brez državnih poroštev, se zdi, da je podjetje pridobilo posojila od državne banke po obrestnih merah, ki ne ustrezajo tržnim pogojem, ter da je bilo eno izmed posojil zavarovano z državnim poroštvom. Tretjič, grški organi niso poslali letnih poročil o izvajanju načrta, kot to zahteva odločba N 401/97. Zaradi teh treh kršitev odločbe N 401/97 je mogoče reči, da je bila naložbena pomoč zlorabljena.

4.1.3 Pripombe zainteresiranih strank

(82) Podjetje Elefsis poudarja, da je bil potres, ki je služil kot opravičilo za zamudo, šele septembra 1999. To je štiri mesece pred iztekom obdobja za izvedbo naložbenega načrta: 31. decembra 1999. Do konca leta 1999 je podjetje HSY izvedlo samo majhen del naložbenega načrta. To kaže, da so se v podjetju HSY precejšnje zamude pri izvajanju načrta nakopičile že pred potresom in da podjetje HSY ne bi moglo pravočasno dokončati naložbenega načrta, tudi če potresa ne bi bilo. Podobno se je privatizacija podjetja HSY, ki je služila kot opravičilo za zamudo, zgodila precej po koncu leta 1999, zato ne more biti razlog za to, da podjetje HSY ni upoštevalo odločbe N 401/97. Podjetje Elefsis trdi, da je podjetje HSY s prejemom posojila, za katero je poroštvo dala država, ter posojil po netržnih pogojih, kršilo pogoje iz odločbe N 401/97. Zato bi moralo povrniti tako dodatno kot naložbeno pomoč.

(83) Podjetje HSY je predložilo enake pripombe kot Grčija, ki so povzete v naslednjem oddelku.

4.1.4 Pripombe Grčije

(84) V svojem dopisu z dne 20. oktobra 2004 so grški organi potrdili, da so za dokončanje naložbenega načrta sprva določili datum 31. december 1999. Decembra 1999 so opravili prvi nadzor izvajanja načrta, ki je zadeval stroške podjetja HSY do 30. junija 1999. Izkazalo se je, da so ti znašali 2,7 milijarde GRD (8,1 milijona EUR), kar je 17,7 % skupnih stroškov naložbenega načrta. Grški organi so 27. junija 2001 odobrili podaljšanje roka za izvedbo naložbenega načrta, in sicer do 31. decembra 2001, saj je potres z dne 7. septembra 1999 povzročil škodo na objektih ladjedelnice in izvajanje naložbenega načrta zavlekel. Z odločbo z dne 28. decembra 2001 so grški organi odobrili drugo podaljšanje roka, in sicer do 30. junija 2002, saj je postopek privatizacije, ki se je pričel januarja 2001 (in se dokončno zaključil 31. maja 2002), zahteval zamrznitev naložbenega načrta. Ko so grški organi maja 2002 opravili drugi nadzor, so ugotovili, da so stroški podjetja HSY do 31. decembra 2001 znašali 9,8 milijarde GRD (28,9 milijona EUR) ali 63 % skupnih stroškov naložb. Z odločbo z dne 14. junija 2002 je bilo odobreno novo podaljšanje roka, in sicer do 30. junija 2004. Z odločbo z dne 23. julija 2003 so organi odobrili spremembo naložbenega načrta. Ob tej priložnosti je podjetje prosilo za odstranitev nekaterih stroškov naložb, ki so bili ugotovljeni v okviru drugega

nadzora. Ti stroški so bili predplačila, ki so zadevala naložbe, ki jih je podjetje sklenilo izključiti iz naložbenega načrta. Zato je bil skupni znesek, ugotovljen med drugim nadzorom, zmanjšan na 23,3 milijona EUR ali 50,75 % skupnega zneska. Z dopisom z dne 30. junija 2004 je ladjedelnica zaprosila za novo podaljšanje roka, in sicer do 31. decembra 2004. Na današnji dan naložbena pomoč ladjedelnici še ni bila izplačana.

- (85) Grški organi trdijo, da so v okviru odobritve podaljšanj v dobri veri menili, da ravnajo v okviru omejitev odločbe Komisije o odobritvi in da ta zadeva obstoječo pomoč, za katero se ni zahtevala nova priglasitev. Po njihovem mnenju bi bilo nerealno, če podaljšanje roka za izvedbo naložbenega načrta v takšnem obsegu in takšnem okviru ne bi bilo mogoče, in sicer toliko bolj, ker je šlo za ladjedelnico, ki z izvajanjem takšnega načrta ni imela nobenih izkušenj, kot je v svoji odločbi o odobritvi ugotovila tudi sama Komisija. Trdijo tudi, da so o podaljšanju roka Komisijo obvestili novembra 2002. Kar zadeva spremembo naložbenega načrta, ki so jo odobrili leta 2003, ta ni spremenila ne narave ne vsebine ne namena odobrene pomoči. Njen cilj je bil samo prilagoditi vsebino načrta novim okoliščinam: privatizaciji ladjedelnice, novim naročilom nepredvidene narave (podmornice), potresu leta 1999 in tehnološkemu napredku. Grški organi prav tako ne morejo razumeti, kako bi lahko podaljšanja roka vplivalo na vsebino pomoči in s tem na njeno združljivost. Trdijo, da bi Komisija morala združljivost podaljšanja roka za izvedbo naložbenega načrta oceniti na podlagi točke 52 Smernic Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah⁽⁶⁶⁾ (v nadaljnjem besedilu: smernice za reševanje in prestrukturiranje iz leta 1999). V tem primeru bi moralo biti ugotovljeno, da je pomoč združljiva, saj prenovljeni načrt predvideva obnovitev sposobnosti preživetja v razmnem obdobju, in sicer do 30. junija 2004. Grški organi zlasti trdijo, da zamude ni povzročilo podjetje temveč višja sila (potres leta 1999 in privatizacija podjetja). Načelo „prvič in zadnjič“ torej ne bi bilo kršeno, saj bi pomoč prišla v času prilagoditve obstoječega načrta prestrukturiranja.

- (86) V zvezi z nepredložitvijo letnih poročil o izvajanju naložbenega načrta Grčija meni, da to dejstvo ni toliko pomembno, da bi preprečilo spremembo načrta.

4.1.5 Ocena

4.1.5.1 Člen 296 Pogodbe

- (87) Pred ocenjevanjem združljivosti na podlagi členov 87 in 88 Pogodbe je treba proučiti uporabo člena 296 Pogodbe. V zvezi s tem Komisija ugotavlja naslednje. Prvič, Grčija je naložbeno pomoč priglasila leta 1997 v skladu s postopkom, določenim v členu 88(3) Pogodbe. S priglasitvijo pomoči je Grčija priznala, da se naložbeni načrt v glavnem nanaša na civilne dejavnosti podjetja HSY (tj. popravilo in gradnja ladij), kajti če bi se nanašal na vojaške dejavnosti in bi bil pomemben za državno varnost, bi se Grčija lahko v tistem času sklicevala na člen 296 Pogodbe ES in ji naložbene pomoči ne bi bilo treba priglasiti⁽⁶⁷⁾. Poleg tega Grčija ni izpodbijala odločbe o odobritvi, v kateri je Komisija priglašeno pomoč ocenila na podlagi pravil od državni pomoči. Grčija se v svojem odzivu na odločbo o sprožitvi postopka tudi ni sklicevala na člen 296. Na podlagi navedenih elementov je že mogoče sklepati, da naložbeni načrt ni vplival na varnostne interese Grčije in da je vsako pomoč za financiranje naložbenega načrta mogoče obravnavati na podlagi pravil o državni pomoči, določenih v členih 87 in 88 Pogodbe.

4.1.5.2 Dokaz zlorabe pomoči

- (88) Trije pomisleki, izraženi v odločbi o sprožitvi postopka, bodo analizirani eden za drugim.
- (89) Kar zadeva kršitev pogoja, da je treba posojila najeti po tržnih obrestnih merah in brez državnih poroštev, Komisija meni, da ta kršitev vpliva na združljivost slednjih ukrepov in ne na združljivost naložbene pomoči. Namen tega pogoja je dejansko preprečiti odobritev dodatne pomoči v korist naložbenega načrta (tj. preprečiti kopičenje pomoči nad intenzivnostjo, določeno v odločbi N 401/97). V vsakem primeru, kot bo pojasnjeno kasneje v tej odločbi, Komisija na podlagi drugih pravnih razlogov ugotavlja, da državno poroštvo, odobreno podjetju HSY, pomeni nezdružljivo pomoč, ki jo je treba povrniti. Kar zadeva posojila, Komisija prav tako ugotavlja, da je treba element pomoči povrniti.

Ker bodo elementi pomoči povrnjeni, se bo obnovil začetni položaj, stroški financiranja podjetja HSY pa ne bodo nižji od tržne obrestne mere. Z drugimi besedami, s temi povrnitvami bo izpolnjen namen pogoja, določenega v odločbi N 401/97, in sicer preprečiti dodatno pomoč v obliki finančnih sredstev, ki so bila podjetju HSY odobrena pod tržno ceno. Komisija zato zavrača zgoraj navedeno trditev podjetja Elefsis, da je treba povrniti tako element pomoči v posojilih in poroštvu kot tudi naložbeno pomoč, ki je bila odobrena z odločbo N 401/97.

- (90) Kar zadeva odsotnost letnega poročanja, navedenega v odločbi o sprožitvi postopka, Komisija meni, da nepredložitev letnih poročil sama po sebi ne pomeni zlorabe pomoči. To dejansko ne spreminja značilnosti pomoči, njenega učinka ali značilnosti naložbenega načrta. Ker pa Grčija teh informacij ni predložila pravočasno in ker tudi Komisije ni pravočasno obvestila o zamudah, je Komisiji preprečila, da bi sprejela odločitev o teh vprašanih v ustreznem času. Zato ta odsotnost poročanja pomeni, da dokazno breme nosi Grčija: Grčija je namreč tista, ki mora dokazati, da bi Komisija odobrila več zapovrstnih podaljšanj roka za izvedbo naložbenega načrta.
- (91) Kar zadeva zamudo pri izvajanju naložbenega načrta, ki je predstavljala glavni sum, izražen v odločbi o sprožitvi postopka, je Komisija sprejela naslednji sklep. Z odločbo N 104/97 je Komisija odobrila pomoč za naložbe, ki so bile „povezane z načrtom prestrukturiranja“, kot določa poglavje III „Pomoč za prestrukturiranje“ Direktive 90/684/EGS. Kot je navedeno v opisu poslovnega načrta v odločbi N 401/97, naložbeni načrt dejansko ni bil zgolj povezan s prestrukturiranjem; sam po sebi je tvoril enega od dveh stebrov prestrukturiranja, saj ladjedelnica v predhodnih letih ni izvršila nobenih naložb in je morala za namen obnovitve konkurenčnosti „zamenjati staro in izrabljeno opremo z novo, posodobljeno tehnologijo“. V oddelku 2.1 dopisa z dne 20. oktobra 2004 grški organi potrjujejo, da je bil cilj naložbenega načrta obnoviti konkurenčnost podjetja HSY s pomočjo večje produktivnosti in modernizacije, da bi podjetje lahko konkuriralo tako na državni kot mednarodni ravni. Grčija potrjuje tudi namero po zamenjavi izrabljene in neuporabljene opreme z novo opremo s sodobno tehnologijo. Na podlagi odločbe N 401/97 kot tudi dopisov Grčije se torej zdi, da je imel naložbeni načrt ključno vlogo v načrtu prestrukturiranja in pri obnovitvi sposobnosti preživetja ⁽⁶⁸⁾. Ker je bil „povezan z načrtom prestrukturiranja“ in ključnega pomena za obnovo sposobnosti preživetja, je očitno, da pri njegovem izvajanju ne bi smelo priti do večjih zamud. Izvajanje načrta je bilo dejansko nujno, da bi se omogočila obnovo sposobnosti preživetja. Komisija je torej odobrila pomoč za naložbeni načrt, ki bi moral biti izveden v točno določenem obdobju, ni pa odobrila pomoči za kakršne koli naložbene projekte, ki bi se izvajali v prihodnosti.
- (92) Kar zadeva natančno časovno razporeditev izvajanja tega naložbenega načrta, odločba N 401/97 ni vključevala takšne razporeditve. V odločbi N 401/97 je navedeno samo, da bo „ladjedelnica obnovila svojo sposobnost preživetja pred iztekom poslovnega načrta leta 2000“. V svojem dopisu z dne 20. oktobra 2004 grški organi navajajo, da bi se moral v skladu z ministrsko odločbo o dodelitvi subvencij iz decembra 2007 naložbeni načrt zaključiti do 31. decembra 1999 ⁽⁶⁹⁾. Vendar pa se ta datum ne pojavi v odločbi N 401/97. Komisija sklepa, da bi se moral na podlagi odločbe N 401/97 naložbeni načrt zaključiti najpozneje do konca leta 2000.
- (93) Na podlagi tega Komisija ugotavlja, da je bilo upoštevanje roka 31. december 2000 pomembno za zagotovitev uspeha načrta prestrukturiranja. Poleg tega nobene naložbe, ki bi bila izvršena precej po letu 2000, ne bi bilo mogoče šteti kot naložbe, povezane z načrtom prestrukturiranja, opisanega v odločbi N 401/97, kot to zahteva Direktiva 90/684/EGS.
- (94) Po tej analizi odločbe N 401/97 mora Komisija opredeliti, ali bi odobrila podaljšanje roka za izvedbo naložbenega načrta, če bi Grčija zanj zaprosila in Komisijo ustrezno obvestila o zamudah. Septembra 1999 je potres delno uničil naslednje objekte ladjedelnice: zidove, strehe, okna, strukturo treh zgradb, cevi, električna omrežja, pomole in tirnice žerjavov. Grčija trdi, da je morala ladjedelnica zaradi potresa ustaviti izvajanje naložbenega načrta in se osredotočiti na popravilo te škode.
- (95) Ladjedelnica je v opravičilu za zamudo zaradi potresa novembra 2000 zaprosila za prvi odlog roka za dokončanje naložbenega načrta, in sicer do 31. decembra 2001. Vprašanje je, ali bi Komisija tej zahtevi ugodila, če bi jo prejela. Komisija ugotavlja, da ob uporabi odstavka 52 smernic za reševanje in prestrukturiranje iz leta 1999 prvega podaljšanja roka ne bi odobrila, saj načrt prestrukturiranja, ki je bil odobren leta 1997, glede na prevladujoč položaj v novembru 2000 očitno ni več zadostoval za obnovo sposobnosti preživetja, v

- tistem trenutku pa ni bilo na voljo nobenega drugega načrta prestrukturiranja, ki bi omogočil obnovitev sposobnosti preživetja. Vendar pa Komisija dvomi, da bi odstavek 52 smernic za reševanje in prestrukturiranje iz leta 1999 sploh uporabila, saj pomoč ni bila odobrena na podlagi teh smernic, ker ni šlo za „spremembo“ vsebine načrta, temveč zgolj za odlog datuma za dokončanje naložbenega načrta, in ker odločba N 401/97 in Direktiva 90/684/EGS nista vsebovali nobenih jasnih določb v zvezi s spremembo datuma za izvedbo naložbenega načrta. Ker ladjedelnica in grški organi ne morejo biti odgovorni za potres, ki je izjemen dogodek ter ni povezan z gospodarstvom in poslovanjem, bi Komisija verjetno presodila, da lahko upraviči nekaj mesecev zamude. Poleg tega je izvajanje naložbenega načrta težka naloga, ki bi lahko zahtevala nekaj dodatnih mesecev. Zato je kljub dejstvu, da je eno leto velika zamuda, smiselno upoštevati, da bi Komisija podaljšanje roka mogoče odobrila.
- (96) Drugo podaljšanje, ki so ga odobrili grški organi, sta Grčija in podjetje HSY opravičila s privatizacijo ladjedelnice, med katero je bil naložbeni načrt zamrznjen⁽⁷⁰⁾. Z drugimi besedami, zamuda pri izvajanju naložbenega načrta je bila posledica zavestne odločitve o začasni prekinitvi izvajanja. Komisija zagotovo ne more odobriti podaljšanja roka za izvedbo naložbenega načrta, če je bila sprejeta zavestna odločitev, da se to izvajanje ustavi za več trimesečij leta. Kot je bilo ugotovljeno prej, je bilo upoštevanje časovne razporeditve, določene za izvajanje načrta prestrukturiranja, ključnega pomena. Komisija je odobrila pomoč za točno določen načrt prestrukturiranja, ki ga je treba izvesti v točno določenem času. V dopolnitev temu Komisija opozarja, da bi bilo v primeru odobritve podaljšanj roka po 31. decembru 2001 obdobje prestrukturiranja tako dolgo, da se naložbe, ki bi se izvršile po navedenem datumu, v smislu Direktive 90/684/EGS ne bi mogle šteti za „povezane“ s prestrukturiranjem, ki se je začelo že leta 1996. Načrt prestrukturiranja, ki je bil odobren leta 1997, ni bil primeren za reševanje težkega finančnega položaja ladjedelnice po letu 2001. Poleg tega so se v letih 2001–2002 izvajali pomembni ukrepi na področju prestrukturiranja, ki so bili novi in niso bili vključeni v načrt prestrukturiranja, ki je opisan v odločbi N 401/97 (na primer, dodatno zmanjšanje delovne sile). Glede na zgoraj navedeno Komisija meni, da podaljšanja roka za izvedbo naložbenega načrta po 31. decembru 2001 ne bi odobrila.
- (97) Komisija torej meni, da vse pomoči za stroške naložb, ki so nastali po 31. decembru 2001, ne spadajo na področje uporabe odločbe N 401/97.
- (98) Grčija trdi, da bi se ta pomoč, tudi če bi Komisija ugotovila, da v zvezi z nekaterimi stroški naložb ne spada na področje uporabe odločbe N 401/97, kljub temu morala na podlagi smernic za reševanje in prestrukturiranje iz leta 1999 šteti za združljivo kot pomoč za prestrukturiranje. Komisija mora zato analizirati, ali bi lahko bila pomoč za stroške naložb, ki jih je ustvarilo podjetje HSY po 31. decembru 2001, združljiva. Komisija ugotavlja, da ni nikakršnega dvoma, da je bilo podjetje HSY po 31. decembru 2001 podjetje v težavah. Na primer, izgube, ki so se nakopičile v predhodnih letih, so bile tako velike, da je bil neto lastniški kapital podjetja negativen. Zato bi se morala vsaka pomoč, odobrena podjetju, in zlasti pomoč za modernizacijo izrabljene opreme, šteti kot pomoč za prestrukturiranje. Vendar pa Komisija meni, da podjetje ni izpolnjevalo pogojev za prejem pomoči v skladu s smernicami za reševanje in prestrukturiranje iz leta 1999. Na primer, pogoj „prvič in zadnjič“, ki je določen v odstavku 48 teh smernic, je bil kršen, ker je Grčija že odobrila pomoč podjetju HSY z ministrsko odločbo iz decembra 1997. Naložbena pomoč, odobrena z odločbo N 401/97, je bila dejansko pomoč za prestrukturiranje v skladu z Direktivo 90/684/EGS in tudi v skladu s samo odločbo N 401/97. Odstavek 48 smernic za reševanje in prestrukturiranje iz leta 1999 določa izjemo pri pogoju „prvič in zadnjič“ v primeru „izjemnih in nepredvidljivih okoliščin“. Komisija ne more ugotoviti, katere izjemne in nepredvidljive okoliščine bi lahko upravičile odobritev pomoči za prestrukturiranje v zvezi s stroški naložb, ki so nastali po 31. decembru 2001. Manjšo zamudo pri izvajanju naložbenega načrta lahko, kot je bilo že ugotovljeno, upraviči predvsem potres iz septembra 1999. Vendar pa potres ni razlog za zamudo pri izvajanju naložbenega načrta po 31. decembru 2001. Zamrznitev načrta v postopku privatizacije ne ustreza opredelitvi „izjemnih in nepredvidljivih okoliščin“. Grčija trdi, da načelo „prvič in zadnjič“ ne bi bilo kršeno, saj bi bila pomoč del prilagoditve obstoječega načrta prestrukturiranja. Kot je bilo že v veliki meri pojasnjeno, Komisija meni, da naložbe, ki so bile opravljene po 31. decembru 2001, niso del naložbenega načrta, opisanega v odločbi N 401/97. Poleg

tega je v odstavku 52 smernic za reševanje in prestrukturiranje iz leta 1999 navedeno, da „mora biti iz prenovljenega načrta še vedno razvidna obnovitev sposobnosti preživetja v ustreznem časovnem okviru“. V skladu s prvotnim načrtom naj bi ladjedelnica svojo sposobnost preživetja obnovila do leta 2000. Komisija zato meni, da načrtovana obnovitev sposobnosti preživetja v juniju 2004 pomeni preveliko zamudo v primerjavi s prvotnim načrtom in da ni več znotraj ustreznega časovnega okvira. Komisija torej ugotavlja, da bi bila odobritev tako dolgega podaljšanja obdobja prestrukturiranja podobna izogibanju pogoja „prvič in zadnjič“.

- (99) Komisija torej meni, da se lahko šteje, da je pomoč za stroške naložb, ki so nastali po 31. decembru 2001 in ki so povezani z naložbenim načrtom, opisanim v odločbi N 401/97, zajeta v odločbi N 401/97. Vse druge pomoči ne spadajo na področje uporabe odločbe N 401/97. Poleg tega so vse druge pomoči za druge stroške naložb, ki jih je ustvarilo podjetje HSY, nezdržljive s skupnim trgov. Ker je Grčija navedla, da naložbena pomoč podjetju HSY še ni bila izplačana, podjetje HSY ni obvezno povrniti nobene pomoči.

4.2 Posojilo v višini 4,67 milijarde GRD (13,72 milijona EUR), odobreno leta 1999 in zavarovano z državnim poroštvom (ukrep P2)

4.2.1 Opis ukrepa

- (100) Grčija navaja, da je to osemletno posojilo, ki znaša 4,67 milijarde GRD (13,72 milijona EUR), banka ETVA odobrila za financiranje naložbenega načrta (⁷¹). Z odločbo z dne 8. decembra 1999 je vlada odobrila poroštvo in zaračunala letno poroštveno premijo v višini 100 bazičnih točk. Posojilo je bilo sklenjeno 29. decembra 1999 in podjetju HSY izplačano v zaporednih obrokih od navedenega datuma do 26. oktobra 2000 v skupnem znesku 12,76 milijona EUR (⁷²). Obrestna mera je bila ATHIBOR (od 1. januarja 2001 EURIBOR), povečana za 25 bazičnih točk. 31. maja 2002 sta bila državno poroštvo in posojilo podaljšana do 30. junija 2009, obrestna mera pa se je povečala za 100 bazičnih točk. Povrnitev sredstev se je pričela s prvim plačilom decembra 2003.

4.2.2 Razlogi za sprožitev postopka

- (101) V odločbi o sprožitvi postopka je navedeno, da bi državno poroštvo lahko pomenilo državno pomoč, katere združljivost je dvomljiva. Poleg tega, ne glede na to, ali gre za pomoč ali ne, je v odločbi N 401/97

navedeno, da bi se morala za namen financiranja naložbenega načrta bančna posojila najemati po običajnih tržnih pogojih brez državnih poroštev. Zdi se torej, da so bila državna poroštva sama po sebi z odločbo N 401/97 prepovedana.

4.2.3 Pripombe zainteresiranih strank

- (102) Podjetje Elefsis je v zvezi z ukrepi P2, P3 in P4 dalo naslednje pripombe. Opozarja, da je treba na podlagi zahtev iz odločbe N 401/97 bančna posojila za financiranje podjetja HSY pridobiti po običajnih tržnih pogojih in brez državnih poroštev. Dokazati je mogoče, da so bila vsa tri posojila odobrena po netržnih pogojih. Prvič, ta posojila so bila odobrena s koncem leta 1999, ko je bil finančni položaj podjetja HSY porazen in je obstajala nevarnost preklica dovoljenja za obratovanje. Drugič, posojila so bila odobrena v času, ko je bilo jasno, da podjetje HSY ni uspelo izvršiti svojega načrta prestrukturiranja/naložbenega načrta in da ni spoštovalo pogojev iz odločbe N 401/97. Tretjič, zaradi svojega poraznega finančnega položaja in pomanjkanja poslovne varnosti, podjetje HSY teh posojil ne bi moglo pridobiti v zasebnem sektorju.

4.2.4 Pripombe Grčije

- (103) Grški organi (kakor tudi podjetje HSY) trdijo, da državno poroštvo ne pomeni državne pomoči in da je bilo ponujeno po običajnih tržnih pogojih. Svojo analizo utemeljujejo na naslednjih elementih:

- Ladjedelnica bi lahko sklenila podobno posojilo s katero koli drugo banko, ki bi ponujala drugačna poroštva namesto državnega. Podjetje bi kot poroštvo lahko ponudilo nekatere terjatve, povezane z velikimi naročili, ali hipoteke na svoje premoženje.
- Letna poroštvena premija višini 1 % je tržna obrestna mera. V tem primeru tudi ne gre za selektivni ukrep, saj je grška država v tem obdobju odobrila več poroštev in v nekaterih primerih je bila premija, ki jo je zaračunala država, veliko nižja.
- Tudi če bi Komisija menila, da je bila poroštvena premija nižja od tržne obrestne mere, je država kljub temu ravnala kot vlagatelj iz tržnega gospodarstva, saj je bila delničarka podjetja HSY (prek banke ETVA) in bi imela korist od ponovnega doseganja donosnosti, ki bi ga omogočila izvedba naložbenega načrta.

— Dejstvo, da je bil namen posojila financiranje naložbenega načrta, ki ga je odobrila Komisija, bi moralo biti dovolj močan razlog, da bi banka posojilodajalka in porok lahko pričakovala, da bo podjetje HSY posojilo lahko povrnilo.

— Posojilo se redno odplačuje, poroštvena premija pa je plačana.

4.2.5 Ocena

4.2.5.1 Člen 296 Pogodbe

(104) Pred ocenjevanjem združljivosti na podlagi člena 87 Pogodbe je treba proučiti uporabo člena 296 Pogodbe. Komisija opozarja, da je podjetje HSY na podlagi odločbe o odobritvi za namen financiranja naložbenega načrta moralo uporabiti posojilo, zavarovano s poroštvom, kakor tudi dve drugi posojili, ki sta zajeti v odločbi o sprožitvi postopka (tj. ukrepa P3 in P4) ⁽⁷³⁾. Kot je ugotovljeno v oceni ukrepa P1, naložbeni načrt ne spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe. Komisija zato meni, da za ta tri posojila, namenjena financiranju naložbenega načrta, veljajo pravila o državni pomoči in zato ne spadajo na področje uporabe člena 296 Pogodbe.

4.2.5.2 Obstoj pomoči

(105) Najprej je treba preveriti, ali državno poroštvo izpolnjuje pogoje za državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe.

(106) Da bi se ocenil obstoj pomoči v različnih poroštvi, ki so predmet preiskave v tej odločbi, bo Komisija uporabila Obvestilo Komisije o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES za državno pomoč v obliki poroštev ⁽⁷⁴⁾ (v nadaljnjem besedilu: obvestilo o poroštvi), ki je bilo objavljeno marca 2000. Vendar pa, kot je navedeno v oddelku 1.4 navedenega obvestila, to ne zadeva spremembe politike temveč je predvsem natančnejše pojasnilo o metodi, ki jo je Komisija do takrat uporabljala za oceno poroštev. Zaradi tega je načela, določena v obvestilu o poroštvi, mogoče uporabiti tudi za oceno poroštev, odobrenih pred marcem 2000. V skladu s tem sklepom je Komisija v odločbi o sprožitvi postopka obvestilo o poroštvi uporabila za oceno ukrepa P2. Grčija navedene uporabe ni izpodbijala. Nasprotno, tudi Grčija je ukrep P2 ocenila na podlagi navedenega obvestila ⁽⁷⁵⁾.

(107) Prvič, da bi ukrep spadal na področje uporabe člena 87(1), mora vključevati državna sredstva. To velja za ukrep P2, saj je država z odobritvijo tega porošstva postavila državna sredstva v tvegan položaj.

(108) Drugič, treba je ugotoviti, ali je ukrep selektiven. Grčija trdi, da je država odobrila več poroštev drugim podjetjem in zaračunala tudi premijo v višini 1 %. Grčija je predložila seznam teh podjetij. Komisija meni, da to dejstvo ne dokazuje, da je bil to splošen ukrep. Da bi bil ukrep splošen, bi moral biti dostopen vsem gospodarskim subjektom, ki poslujejo znotraj ene države članice. Na razpolago in enako dostopen bi moral biti vsem podjetjem, njegovega obsega pa dejansko ne bi smela zmanjševati na primer diskrecijska pravica države, da ukrep odobri, ali drugi dejavniki, ki omejujejo njegov praktični učinek. Ta ukrep se torej ne more šteti kot splošen ukrep. Zlasti to, da so nekatera podjetja dobila državno poroštvo, ne pomeni, da bi ga lahko dobila vsa podjetja. Grčija ni dokazala, da je odobritev državnega porošstva enako dostopno za vse gospodarske subjekte. Poleg tega so vsa podjetja na seznamu, ki ga je predložila Grčija, državna podjetja ali podjetja, ki izvajajo nekatere vojaške dejavnosti. Zaradi tega se zdi, da zasebna podjetja ne bi mogla pridobiti takšnega porošstva za financiranje svojih običajnih dejavnosti. Grčija dejansko ne navaja pravne podlage, na temelju katere se je minister za finance 8. decembra 1999 odločil, da poroštvo odobri. Verjetno je, da je podlaga zakon 2322/1995, ki je selektiven ukrep, kar bo pojasnjeno v oceni ukrepa E12b.

(109) Tretjič, dokazati je treba obstoj prednosti. V skladu s točko 2.2.2 obvestila o poroštvi glede na to, da je bilo poroštvo odobreno pred odobritvijo posojila in ne naknadno, ne obstaja nikakršna domneva o pomoči posojilodajalcu. Preiskati je torej treba pomoč posojilojemalcu, kot je navedeno v točki 2.1.1 obvestila o poroštvi. Grčija trdi, da ni nikakršne prednosti, saj bi podjetje HSY lahko pridobilo podobno posojilo tudi, če bi banki namesto državnega ponudilo drugačna poroštva. Komisija meni, da ji ni treba preiskovati, ali bi podjetje HSY s ponudbo drugih poroštev lahko pridobilo to posojilo. Komisija mora dejansko oceniti, ali bi bila dejanska transakcija, ki jo je opravila država, in sicer odobritev porošstva za posojilo brez kakršnega koli zavarovanja, sprejemljiva za vlagatelja iz tržnega gospodarstva. Poroštvo za posojilo, zavarovano z zastavno pravico na določeno premoženje ali s prenosom terjatev, pomeni drugačno transakcijo. Kot je navedeno v oddelku 2.1.1 obvestila o poroštvi, je ena izmed potencialnih prednosti državnega porošstva ta, da so posojilojemalcu na voljo „nižji stroški zavarovanja“. Poleg tega je Komisija,

tudi če bi morala oceniti možnost pridobitve finančnih sredstev s ponudbo večjega zavarovanja, v oddelku 3.1 te odločbe že ugotovila, da podjetje HSY po 30. juniju 1999 od zasebnih bank ne bi dobilo posojil ali poroštev, tudi če bi banki ponudilo zavarovanje. Komisija ugotavlja, da je državno poroštvo s tem, ko je bilo odobreno decembra 1999, podjetju HSY dalo prednost z zagotovitvijo finančnih sredstev, ki jih na trgu ne bi moglo dobiti.

- (110) Grčija trdi tudi, da je bila poroštevna premija v višini 1 % tržna cena, zato ni mogoče govoriti o prednosti. Komisija opozarja, da Grčija ni posredovala nikakršnih podatkov o trgu, ki bi dokazovali, da so bile banke pripravljene odobriti poroštvo po navedeni ceni. Grčija je predložila samo seznam poroštev, ki jih je zagotovila država v istem obdobju po isti ceni. Komisija ne more razumeti, kako bi lahko ta seznam državnih poroštev dokazoval, da je poroštevna premija, ki jo je moralo plačati podjetje HSY, združljiva s trgom in da ne pomeni pomoči. Seznama zlasti ni mogoče šteti za „državn[o] poroštv[en]o shem[o]“, ki ne pomeni državne pomoči po členu 87(1)“, saj ta, kot je razvidno iz porošstva, zagotovljenega podjetju HSY, ne izpolnjuje številnih pogojev, določenih v oddelku 4.3 obvestila o poroštvih. Poleg tega, tudi če bi bila poroštevna premija v višini 1 % za druga (zdrava) podjetja združljiva s trgom, to ne bi samodejno pomenilo, da bi bila tudi združljiva s trgom v primeru podjetja v težavah, kot je podjetje HSY.
- (111) Kar zadeva trditev, da bi bila poroštevna premija pod tržno ceno v podobnih okoliščinah sprejemljiva za zasebnega vlagatelja, ker je bila Grčija delničarka podjetja HSY, je Komisija to trditev že zavrnila v oddelku 3.1 te odločbe.
- (112) Iz oddelka 3.1 je razvidno tudi, da je bilo po 30. juniju 1999 na voljo dovolj informacij, na podlagi katerih je bilo mogoče ugotoviti, da podjetje HSY ni uspelo skleniti dovolj pogodb o gradnji ladij, da bi obnovilo svojo sposobnost preživetja, in da bo v letih 1999 in 2000 utrpelo težke izgube. Torej kljub temu, da bi dejstvo, da se je s posojilom financiral naložbeni načrt, ki ga je leta 1997 odobrila Komisija, lahko prepričalo potencialnega posojilodajalca v letih 1997 in 1998, to dejstvo ne bi moglo prepričati banke decembra 1999, saj je bilo jasno, da je poslovni načrt propadel. Trditev Grčije je torej treba zavrniti.
- (113) Kar zadeva trditev Grčije, da je bilo posojilo povrnjeno v skladu s pogodbenimi pogoji, Komisija ne more razumeti, kako lahko to dokazuje, da bi zadevno posojilo bila pripravljena odobriti tudi zasebna banka. Kar je

dejansko pomembno, je položaj podjetja in informacije, ki so bile na voljo v času, ko je bilo poroštvo odobreno (76). V dopolnilo temu Komisija ugotavlja, da se je v skladu z informacijami, ki so bile na voljo v času odobritve porošstva in na podlagi katerih bi bilo mogoče pričakovati, da bo ladjedelnica v prihodnjih letih zabeležila hude izgube, to dejansko tudi zgodilo, neto lastniški kapital ladjedelnice pa je postal zelo negativen. Poleg tega je podjetje HSY preživelo (in zato lahko posojilo tudi povrne) samo zaradi neprekinjene podpore, ki mu jo je zagotavljala državna pomoč.

- (114) Na podlagi zgoraj navedenega Komisija meni, da ta ukrep podjetju HSY zagotavlja prednost.
- (115) Selektivna prednost izkrivlja konkurenco, saj zagotavlja finančna sredstva v času, ko podjetje HSY na trgu teh sredstev ne bi pridobilo, ker je bilo v težavah. Ta ukrep je torej prispeval k ohranitvi podjetja HSY in financiranju njegovih dejavnosti. Ker se nekateri konkurenti podjetja HSY nahajajo v drugih državah članicah (77), to izkrivljanje konkurence vpliva na trgovino med državami članicami (78).
- (116) Poroštvo pomeni državno pomoč, ker izpolnjuje vse pogoje iz člena 87(1) Pogodbe. Ker je bilo v nasprotju z zahtevo iz člena 88(3) Pogodbe odobreno brez predhodne priglasitve, pomeni nezakonito pomoč.
- (117) Ker je Komisija pravkar dokazala, da selektivna prednost, zagotovljena podjetju HSY, izkrivlja konkurenco in trgovino, svoje analize obstoja izkrivljanja konkurence in trgovine pri oceni preostalih ukrepov ne bo več ponovila.
- #### 4.2.5.3 Združljivost pomoči
- (118) Komisija opozarja, da se v zvezi z združljivostjo na podlagi člena 87(2) in (3) Pogodbe ne uporablja niti ena določba iz člena 87(2) in člena 87(3)(b) in (d). Kar zadeva združljivost na podlagi člena 87(3)(a), (c) in (e), je pomoč ladjedelništvu po 1. januarju 1999 urejala Uredba Sveta (ES) št. 1540/98 z dne 29. januarja 1998 o oblikovanju novih pravil o pomoči ladjedelništvu (79) (v nadaljnjem besedilu: Uredba (ES) 1540/98). Ker je bilo posojilo, zavarovano s poroštvom, namenjeno financiranju naložbenega načrta, ki je bil del načrta prestrukturiranja, in ker je bilo podjetje HSY poleg tega še v težavah, je treba državno poroštvo oceniti na podlagi

člena 5 Uredbe (ES) št. 1540/98. Jasno je, da ukrep ne izpolnjuje pogojev iz tega člena. V členu 5 je zlasti navedeno, da se lahko pomoč za prestrukturiranje „izjemoma šteje za združljivo s skupnim trgov, če izpolnjuje smernice Skupnosti za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah“. Smernice, ki so veljale v času odobritve, so bile smernice za reševanje in prestrukturiranje iz leta 1999, ki so bile objavljene v *Uradnem listu Evropske unije* 9. oktobra 1999⁽⁸⁰⁾ in so začele veljati istega dne. Nekateri pogoji za odobritev pomoči, določeni v oddelku 3.2.2 teh smernic, niso izpolnjeni. Na primer, kar zadeva pogoj (b) „Obnovitev sposobnosti preživetja“, Komisija opozarja, da se je z državnim poroštvom financiral naložbeni načrt, ki je bil del načrta prestrukturiranja, ki decembra 1999 ni več zadostoval za obnovitev dolgoročne sposobnosti preživetja podjetja HSY. V zvezi s pogojem (d) „Najmanjša potrebna pomoč“ se je Komisija v odločbi N 401/97 že odločila, da bi državna pomoč lahko znašala največ 50 % stroškov naložb, medtem ko bi se preostalih 50 % financiralo s sredstvi, ki bi jih zagotovili delničarji, ter bančnimi posojili, pridobljenimi po tržnih pogojih. Zaradi tega za naložbeni načrt ne bi bilo mogoče odobriti nobene dodatne pomoči, ne da bi se pri tem kršila največja intenzivnost pomoči v višini 50 %. Z državnim poroštvom je bil kršen tudi pogoj „prvič in zadnjič“, določen v oddelku 3.2.3 smernic za reševanje in prestrukturiranje iz leta 1999, saj je Komisija z odločbo N 401/97 odobrila naložbeno pomoč, ki je bila v skladu z Direktivo 90/684/EGS neke vrste pomoč za prestrukturiranje. Pomoč je bila podjetju HSY odobrena z ministrsko odločbo iz decembra 1997 (vendar pa, kot je navedeno v uvodni izjavi 84 te odločbe, Grčija trdi, da podjetju HSY še ni bila izplačana).

(119) Na podlagi zgoraj navedenega Komisija ugotavlja, da državno poroštvo pomeni nezakonito in nezdržljivo pomoč, ki jo je treba povrniti. Če je v času te odločbe državno poroštvo še vedno neporavnano, ga je treba nemudoma razveljaviti. To pa ni dovolj za obnovitev položaja, ki bi prevladoval brez pomoči, saj je podjetje HSY več let koristilo posojilo, ki ga brez posega države ne bi pridobilo. Da bi se ta prednost povrnila, Komisija v skladu s sklepom iz oddelka 3.1 te odločbe ugotavlja, da je treba za vsa leta trajanja poroštva povrniti razliko med skupnimi stroški posojila, zavarovanega s poroštvom (obrestna mera in poroštvena premija), ter referenčno obrestno mero za Grčijo, povečano za 600 bazičnih točk.

(120) Komisija meni, da se bo s tem obnovil položaj, ki bi sicer obstajal brez državnega poroštva. Zato je kršitev prepreči državnih poroštev in financiranja pod tržno obrestno mero iz odločbe N 401/97 odpravljena.

4.3 Posojilo v višini 1,56 milijarde GRD (4,58 milijona EUR), odobreno leta 1999 (ukrep P3)

4.3.1 Opis ukrepa

(121) Podjetje HSY je leta 1999 prejelo posojilo v višini 1,56 milijarde GRD (4,58 milijona EUR) od banke ETVA, ki je prejela zavarovanje v obliki pravice do prvega obroka naložbene pomoči, odobrene z odločbo N 401/97. Posojilo je bilo sklenjeno 28. julija 1999 in podjetju HSY v celoti izplačano naslednji dan. Prvotna posojilna doba je potekla 31. marca 2001. Po več zapovrstnih podaljšanjih je bilo posojilo povrnjeno 2. avgusta 2004. Obrestna mera je bila ATHIBOR (od 1. januarja 2001 EURIBOR), povečana za 100 bazičnih točk⁽⁸¹⁾.

4.3.2 Razlogi za sprožitev postopka

(122) V odločbi o sprožitvi postopka Komisija navaja, da bi državno poroštvo lahko pomenilo državno pomoč, katere združljivost je dvomljiva. Poleg tega, če bi se izkazalo, da je bilo to posojilo zavarovano z državnim poroštvom, bi lahko to pomenilo kršitev odločbe N 401/97, v kateri je navedeno, da je za namen financiranja naložbenega programa bančna posojila treba pridobiti po običajnih tržnih pogojih brez državnih poroštev.

4.3.3 Pripombe zainteresiranih strank

(123) Podjetje Elefsis poleg zgoraj navedenih pripomb v zvezi z ukrepom P2 trdi, da je zato, ker sta bila ukrepa P3 in P4 odobrena v času, ko je bilo očitno, da podjetju HSY ne bo uspelo izvesti načrta prestrukturiranja/naložbenega načrta in da ni upoštevalo pogojev iz odločbe N 401/97, obstajalo veliko tveganje, da bo zavarovanje teh posojil, tj. plačilo odobrene naložbene pomoči, nezakonito in s tem nično ter neizvršljivo.

4.3.4 Pripombe Grčije

(124) Grški organi (in podjetje HSY) trdijo, da je bilo to posojilo odobreno po tržnih pogojih. Zlasti je obrestna mera podobna obrestni meri nekaterih posojil, ki jih je v tem obdobju banka ETVA odobrila drugim podjetjem. Podjetje HSY bi lahko pridobilo posojilo pri vsaki drugi banki, vendar je dalo prednost banki ETVA, kar je bilo razumljivo, saj je bila banka ETVA njegova delničarka. Poleg tega je zavarovanje v obliki prenosa terjatev prvega obroka naložbene pomoči pomenila zavarovanje, ki bi bilo sprejemljivo za katero koli banko. Grčija na koncu opozarja, da je bilo posojilo banki povrnjeno v celoti.

4.3.5 Ocena

4.3.5.1 Člen 296 Pogodbe

- (125) Komisija je v oceni ukrepa P2 že ugotovila, da ukrep P3 ne spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe. Zato ga je treba oceniti na podlagi pravil o državni pomoči.

4.3.5.2 Obstoj pomoči

- (126) Prvič, Komisija opozarja, da je posojilo odobrila banka ETVA in da ni bilo zavarovano z državnim poroštvom.

- (127) Kar zadeva selektivnost ukrepa, Grčija opozarja, da so druga podjetja najela posojilo pri banki ETVA s podobnimi obrestnimi merami. Vendar pa, kot je bilo že pojasnjeno v oceni ukrepa P2, je ukrep splošen ukrep samo, če izpolnjuje stroge pogoje, ki pa v tem primeru očitno niso izpolnjeni. Na primer, ukrep ni enako dostopen za vsa podjetja, saj se obrestne mere razlikujejo od enega posojiljemalca do drugega in so odvisne od odločitve banke ETVA, ali bo posojilo odobrila ali ne ter pod kakšnimi pogoji. Ukrep je torej selektiven.

- (128) Kar zadeva obstoj prednosti, Komisija ugotavlja, da je bilo to posojilo odobreno po 30. juniju 1999, v času, ko podjetje ni imelo več nobenega dostopa do trga posojil, kot je pojasnjeno v oddelku 3.1 te odločbe. Dejstvo, da je banka ETVA zaračunala podobno obrestno mero za nekatera posojila, ki so bila v tem obdobju odobrena drugim podjetjem, ne dokazuje, da bi bila ta obrestna mera v podobnih okoliščinah sprejemljiva za zasebne banke. Prvič, obrestna mera, ki jo za določeno posojilo zahtevajo zasebne banke, je odvisna od kreditne sposobnosti posojiljemalca. Grčija ni dokazala, da so bili drugi posojiljemalci na seznamu soočeni s tveganjem neplačila, ki je bilo podobno tveganju neplačila podjetja HSY. Komisija opozarja, da je bil položaj podjetja HSY v tistem času zelo slab. Zato je verjetno, da bi vlagatelj iz

tržnega gospodarstva določil višjo obrestno mero za posojila podjetju HSY kot za posojila zdravim podjetjem. Drugič, tudi če bi bilo tveganje neplačila drugih posojiljemalcev tako visoko kot pri podjetju HSY, seznam, ki ga je posredovala Grčija, še vedno ne bi bil dovolj, da bi se lahko sklepalo, da je ta obrestna mera predstavljala tržno ceno. Seznam, ki ga je predložila Grčija, dejansko vsebuje samo posojila, ki jih je odobrila banka ETVA, ki je državna banka (poleg tega pa še razvojna banka), zato je mogoče, da tudi druga posojila vsebujejo element pomoči. To torej ne dokazuje, da bi bila posojila sprejemljiva tudi za zasebno banko.

- (129) Grški organi zatrjujejo tudi, da je zavarovanje v obliki terjatev prvega obroka naložbene pomoči pomenila zavarovanje, ki bi bilo sprejemljivo za katero koli zasebno banko, ki bi želela odobriti posojilo. Komisija opozarja, da bi se v skladu z odločbo vlade, s katero je bila naložbena pomoč odobrena, prvi obrok pomoči odplačal, ko bi pristojen nadzorni organ ugotovil, da stroški naložb znašajo 2,73 milijarde GRD. Poleg tega bi se plačilo moralo izvršiti pred 31. decembrom 1999. Kot je bilo ugotovljeno v okviru nadzora, ki so ga decembra 1999 izvedli grški organi (glej pripombe Grčije v zvezi z ukrepi P1), je bil znesek v višini 2,73 milijarde GRD dosežen že pred 30. junijem 1999. Ker je bilo torej posojilo odobreno julija 1999 in ker bi bilo v tistem času že mogoče oceniti, da je bil prag 2,73 milijarde GRD že dosežen ali da bo dosežen kmalu, bi bila verjetnost prejema prvega obroka pomoči na prvi pogled lahko videti precej visoka. Vendar pa bi lahko še vedno obstajale druge težave, ki bi preprečile izplačilo obroka. Prvič, ni bilo gotovo, ali bi grški organi v primeru stečaja podjetja HSY privolili v plačilo naložbene pomoči podjetju, ki bo ustavilo svoje dejavnosti⁽⁸²⁾. Banka bi potem morala sprožiti drage in dolgotrajne pravne spore, da bi izterjala denar. Drugič, prav tako ni gotovo, ali bi pristojni nadzorni organi hoteli potrditi nastale stroške naložb, tako da prag ne bi bil dosežen pravočasno. Tretjič, lahko bi se pojavila kakšna druga upravna težava. In prav to se je v resnici tudi zgodilo⁽⁸³⁾, saj so grški organi z odplačilom prvega obroka zamujali več let. Kot je navedeno v poglavju 1 te odločbe „Postopek“, je Komisija, ko je bila pozneje seznanjena z zamudo pri izvajanju naložbenega načrta, zahtevala zaustavitev plačila pomoči, ki podjetju HSY še ni bila izplačana. Komisija ugotavlja, da je bilo plačilo prvega obroka naložbene pomoči s strani države verjetno, vendar ni bilo gotovo. Zaradi težkega položaja podjetja HSY bi zasebne banke zahtevale zavarovanje, ki bi bilo hitro in zagotovo izvršljivo, in se ne bi zadovoljile z zavarovanjem, katerega vrednost bi lahko v nekaterih okoliščinah bila nična. Komisija zato ugotavlja, da zasebne banke ne bi privolile v odobritev takšnega posojila. Kot je bilo že navedeno, je to potrdilo tudi podjetje HSY, ki je večkrat neuspešno poskušalo pridobiti sredstva od vlagateljev iz tržnega gospodarstva.

(130) Grčija trdi tudi, da je banka ETVA kot delničarka podjetja HSY z odobritvijo posojila služila interesom podjetja HSY. V oddelku 3.1.3 te odločbe je Komisija to trditev že zavrnila.

(131) Kar zadeva dejstvo, da je bilo posojilo povrnjeno, je Komisija v oceni ukrepa P2 že pojasnila, zakaj to dejstvo ne dokazuje, da bi zasebne banke v tistem trenutku privolile v zagotovitev finančnih sredstev podjetju HSY.

(132) Na podlagi zgoraj navedenega Komisija ugotavlja, da posojilo podjetju HSY zagotavlja prednost, saj takšnega posojila na trgu ne bi moglo pridobiti.

(133) Komisija ugotavlja, da ukrep P3 pomeni pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe. Ker je bila pomoč v nasprotju z zahtevo iz člena 88(3) Pogodbe odobrena brez predhodne priglasitve, pomeni nezakonito pomoč.

4.3.5.3 Združljivost pomoči

(134) Združljivost tega ukrepa je treba tako kot v primeru ukrepa P2 oceniti na podlagi Uredbe (ES) št. 1540/98. Ker je, tako kot v primeru ukrepa P2, namen tega posojila financiranje naložbenega načrta, ki je bil del načrta za prestrukturiranje, in ker je bilo posojilo odobreno podjetju v težavah, ga je treba oceniti tudi kot pomoč za prestrukturiranje iz člena 5 Uredbe (ES) št. 1540/98. Jasno je, da ukrep pogojev iz tega člena ne izpolnjuje. V členu 5 je zlasti navedeno, da se lahko pomoč za prestrukturiranje „izjemoma šteje za združljivo s skupnim trgov, če izpolnjuje smernice Skupnosti za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah“. Smernice, veljavne v času odobritve posojila, so bile smernice, ki so bile objavljene v *Uradnem listu Evropske unije* dne 23. decembra 1994⁽⁸⁴⁾ in ki so začele veljati istega dne (v nadaljnjem besedilu: smernice za reševanje in prestrukturiranje iz leta 1994). Nekateri pogoji za odobritev pomoči, določeni v oddelku 3.2.2 teh smernic, niso izpolnjeni. Na primer, kar zadeva pogoj (i) „Obnovitev sposobnosti preživetja“, Komisija ugotavlja, da se je z državnim poroštvom financiral naložbeni načrt, ki je bil del načrta prestrukturiranja, ki julija 1999 ni več zadostoval za obnovitev dolgoročne sposobnosti preživetja podjetja HSY. V

zvezi s pogojem (iii) „Pomoč, sorazmerna s stroški in koristmi prestrukturiranja“ se je Komisija v odločbi N 401/1997 že odločila, da bi državna pomoč lahko znašala največ 50 % naložbenih stroškov, medtem ko bi se preostalih 50 % financiralo s sredstvi, ki bi jih zagotovili delničarji, ter bančnimi posojili, pridobljenimi po tržnih pogojih. Zaradi tega ni bilo mogoče v korist naložbenega načrta dodeliti nobene dodatne pomoči, sicer bi se kršila zgoraj navedena 50-odstotna meja, Komisija pa te pomoči ne bi mogla oceniti kot pomoči, ki je sorazmerna „s stroški in koristmi prestrukturiranja“.

(135) Na podlagi zgoraj navedenega Komisija meni, da posojilo pomeni nezakonito in nezdružljivo pomoč, ki jo je treba povrniti. Ker po 30. juniju 1999 podjetje HSY na trgu ni moglo dobiti nobenega posojila, je treba povrniti celoten znesek posojila. To pa ni dovolj za obnovo položaja, ki bi prevladoval brez pomoči, saj je podjetje HSY več let koristilo posojilo, ki ga brez posega države ne bi pridobilo. Da bi se ta prednost povrnila, Komisija v skladu s sklepom iz oddelka 3.1 te odločbe ugotavlja, da je treba za vsako leto od izplačila posojila podjetju HSY do njegove povrnitve povrniti razliko⁽⁸⁵⁾ med obrestno mero za posojilo ter referenčno obrestno mero za Grčijo, povečano za 600 bazičnih točk.

(136) Komisija ugotavlja, da je marca 2002 država večinski delež v banki ETVA prodala banki Piraeus Bank. Banka ETVA torej zadnji dve leti trajanja posojila, ki je bilo povrnjeno leta 2004, ni bila več v lasti države. Zato se je mogoče vprašati (v zvezi s tem posojilom ter v zvezi z drugimi posojili in poroštvu, ki jih je banka ETVA odobrila pred marcem 2002 ter ki so trajala še po marcu 2002), ali bi bilo treba del pomoči, ki se nanaša na obdobje po marcu 2002, povrniti banki ETVA in ne državi. V odgovor na to vprašanje Komisija opozarja, da se v primeru, ko država odobri posojilo z obrestno mero, ki je nižja od tržne obrestne mere, pomoč odobri v času sklenitve posojila, tudi če se prednost realizira samo na dan plačila vsake obrestne mere, ko posojilojemalec plača nižjo obrestno mero⁽⁸⁶⁾. Na enak način se tržna vrednost posojila, katerega obrestna mera težav posojilojemalca ne odraža na ustrezen način, zmanjša takoj⁽⁸⁷⁾ po podpisu posojilne pogodbe (tj. ne pozneje, ko posojilojemalec plača obrestno mero, ki je nižja od tržne obrestne mere). Vrednot banke je tako odvisna od vrednosti njenih sredstev in predvsem portfelja obstoječih posojil. Zato je odobritev posojil pod pogoji, ki so nezdružljivi s trgov, zmanjšala vrednost banke ETVA s tem pa tudi ceno, ki je bila pozneje plačana državi za delnice banke ETVA⁽⁸⁸⁾. To kaže, da je država tista, ki je podprla stroške teh ukrepov pomoči, vključno s tistimi, ki so nastali pri izvajanju ukrepov po marcu 2002.

4.4 Posojilo v višini 13,75 milijarde GRD (ukrep P4), odobreno leta 2002

4.4.1 Opis ukrepa

- (137) Posojilna pogodba med banko ETVA in podjetjem HSY je bila sklenjena 31. maja 2002. Znesek posojila je bil 13,75 milijona EUR za dobo 2 let in z obrestno mero EURIBOR, povečano za 125 bazičnih točk. Posojilo naj bi se uporabilo kot predujem za drugi in tretji obrok naložbene pomoči. Zavarovano je bilo s prenosom drugega in tretjega obroka naložbene pomoči ⁽⁸⁹⁾.

4.4.2 Razlogi za sprožitev postopka

- (138) Komisija v odločbi o sprožitvi postopka navaja, da bi državno poroštvo lahko pomenilo državno pomoč, katere združljivost je dvomljiva. Poleg tega, če bi se izkazalo, da je bilo to posojilo zavarovano z državnim poroštvom, bi lahko to pomenilo kršitev odločbe N 401/1997, v kateri je navedeno, da je treba za namen financiranja naložbenega programa bančna posojila pridobiti po običajnih tržnih pogojih brez državnih poroštev.

4.4.3 Pripombe zainteresiranih strank

- (139) Pripombe podjetja Elefsis v zvezi s tem ukrepom so podobne pripombam v zvezi z ukrepom P3.

4.4.4 Pripombe Grčije

- (140) Grški organi trdijo, da je bilo to posojilo odobreno po tržnih pogojih. Zlasti je obrestna mera podobna obrestni meri nekaterih posojil, ki jih je v tem obdobju banka ETVA odobrila drugim podjetjem. Podjetje HSY bi lahko pridobilo posojilo pri vsaki drugi banki, vendar je dalo prednost banki ETVA, kar je bilo razumljivo, saj je bila banka ETVA njegova delničarka. Poleg tega je zavarovanje v obliki prenosa terjatev drugega in tretjega obroka naložbene pomoči predstavljala zavarovanje, ki bi bilo sprejemljivo za katero koli banko. Na koncu ni bilo podjetju HSY izplačano nobeno posojilo, zato to ne more pomeniti pomoči za podjetje HSY. Poleg tega dejstvo, da banka ETVA ni odobrila izplačila posojila, ko je ugotovila, da je bilo izplačilo naložbene pomoči zaradi postopkovnih razlogov „zamrznjeno“ in da je izplačilo pomoči negotovo, kaže, da je banka ETVA ravnala tako, kot bi ravnala vsaka druga banka.

4.4.5 Ocena

4.4.5.1 Člen 296 Pogodbe

- (141) Komisija je v oceni ukrepov P2 že ugotovila, da ukrep P4 ne spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe. Zato ga je treba oceniti na podlagi pravil o državni pomoči.

4.4.5.2 Obstoj pomoči

- (142) Prvič, Komisija ugotavlja, da je posojilo odobrila banka ETVA in da ni bilo zavarovano z državnim poroštvom.
- (143) Komisija ugotavlja, da podjetje HSY ni nikoli prejelo nobenega denarja iz naslova posojilne pogodbe saj banka ETVA izplačila posojila podjetju HSY ni odobrila. Podjetju HSY torej ni bila dana nikakršna prednost, zato lahko Komisija takoj zaključi, da ukrep ne pomeni pomoči.
- (144) Naslednja dva elementa, ki se nanašata na ukrep P4, pa lahko kljub temu, da za oceno ukrepa P4 nista pomembna, zbudjata sum v zvezi z verodostojnostjo ocene drugih ukrepov. Komisija ju bo zato analizirala.
- (145) Prvič, Grčija trdi, da dejstvo, da se je banka ETVA zaradi tveganja, da naložbena pomoč ne bo izplačana, odločila, da podjetju HSY posojila ne izplača, kaže, da je ravnala kot vsak običajen zasebni posojilodajalec in podjetju HSY ni nudila ugodnejše obravnave. Komisija ugotavlja, da Grčija v svoji trditvi ne upošteva dejstva, da je banka ETVA v času, ko je zavrnila zahtevo za izplačilo posojila, bila že pod nadzorom banke Piraeus Bank in ne več pod nadzorom države. Zato zavrnitve izplačila posojila ne moremo razumeti kot ravnanje, ki je bilo za banko ETVA značilno, ko je bila še pod nadzorom države. To pa tudi potrjuje, da bi se zasebna banka odobravitvi posojila podjetju HSY izognila.
- (146) Drugič, Komisija ugotavlja, da ima ukrep P4 enako vrsto zavarovanja kot ukrep P3. Ukrep P4 je bil podpisan, ko je banka Piraeus Bank že prevzela nadzor nad banko ETVA. Vendar pa iz tega ni razvidno, da je bil ukrep P3 za zasebno banko dejansko spremenljiv. Ta dva položaja nista primerljiva iz več razlogov. Komisija na primer ugotavlja, da se je v času podpisa pogodbe o posojilu dne 31. maja 2002 že vedelo, zagotovo pa je to vedela banka ETVA, ki je bila do tega datuma delničarka podjetja HSY, da je bilo plačilo naložbene pomoči „zamrznjeno“ iz upravnih razlogov ⁽⁹⁰⁾. Zato bi banka ETVA že v času podpisa pogodbe na dan 31. maja 2002 lahko odklonila izplačilo posojila ⁽⁹¹⁾. Vedela je namreč, da to lahko stori. To se razlikuje od položaja, v katerem je bila banka ETVA v času podpisa posojilne pogodbe, torej julija 1999. Druga razlika glede na ukrep P3 je, da sta v času podpisa posojilne pogodbe 31. maja 2002 dve mednarodni podjetji zaključili prevzem podjetja HSY in sta nameravali vanj vlagati. Prevzem je povečal možnosti za preživetje podjetja. Takšnega prevzema julija 1999 ni bilo mogoče predvideti.

4.5 Zloraba 54 milijard GRD (160 milijonov EUR) pomoči, ki je bila odobrena leta 1997 (ukrep E7)

4.5.1 Opis ukrepa

- (147) Komisija je 15. julija 1997 poleg odločbe N 401/97 o odobritvi naložbene pomoči sprejela tudi odločbo C 10/94. S slednjo se je zaključil postopek na podlagi člena 88(2) z odpisom dolga v višini 54 milijard GRD (160 milijonov EUR), ki je bil odobren na podlagi Uredbe (ES) št. 1013/97 in ki se je ujemal z dolgovi v zvezi s civilnimi dejavnostmi ladjedelnice. Odpis dolgov, povezanih z vojaškimi dejavnostmi ladjedelnice, do katerega je prišlo v istem času, ni bil ocenjen na podlagi pravil o državni pomoči.

4.5.2 Razlogi za sprožitev postopka

- (148) Komisija v odločitvi o podaljšanju izraža sum, da sta bila pogoja iz odločbe C 10/94 kršena. Prvič, odobritev odpisa dolga je bila odvisna od izvajanja načrta za prestrukturiranje, v katerem je naložbeni načrt predstavljal enega izmed dveh stebrov. Kot je pojasnila v odločbi o sprožitvi postopka (glej opis ukrepa P1), Komisija dvomi, da je bil ta naložbeni načrt pravilno izvršen. Drugič, odločba C 10/94 prepoveduje odobritev dodatne pomoči za tekoče poslovanje za namene prestrukturiranja. Komisija ugotavlja, da različni ukrepi, vključeni v odločbi o podaljšanju postopka, očitno pomenijo dodatno pomoč za prestrukturiranje. Zato je mogoče sklepati, da je bil ta pogoj kršen.

4.5.3 Pripombe zainteresiranih strank

- (149) Podjetje Elefsis trdi, da je na podlagi kršitev dveh pogojev iz odločbe o podaljšanju postopka mogoče upravičeno sklepati, da je bila pomoč zlorabljena. Poleg tega podjetje Elefsis trdi, da privatizacija leta 1995 ni bila nikoli prava privatizacija. Zlasti zaposleni kot delničarji niso nikoli prevzeli nikakršnega finančnega tveganja, saj so plačali samo majhen del zneska, ki bi ga sicer morali plačati, ker je zneske, ki so jih dejansko plačali, država v celoti povrnila v času privatizacije v letih 2001–2002. Komisija bi morala dejstvo, da do prave privatizacije, ki je bila pogoj za odpis, ni prišlo, razumeti kot dodatno kršitev odločbe C 10/94.

4.5.4 Pripombe Grčije

- (150) V svojih pripombah v zvezi z odločbo o podaljšanju postopka Grčija in podjetje HSY⁽²⁾ trdita, da prepoved

dodatne pomoči za prestrukturiranje pomeni, da je vsaka nova pomoč nezakonita. Kršenje te prepovedi ne pomeni, da je pomoč, odobrena na podlagi odločbe C 10/94, nezdržljiva. Grčija poleg tega poudarja, da odločba prepoveduje dodatno „pomoč za tekoče poslovanje“ (kot je opredeljeno v členu 5 Direktive 90/684/ES) za namene prestrukturiranja. Zato nasprotuje trditvi, da po letu 1997 podjetje HSY ne bi moglo dobiti nikakršne pomoči za prestrukturiranje.

- (151) Kar zadeva naložbeni načrt, Grčija in podjetje HSY trdita, da odločba C 10/94 ni vsebovala pogoja v zvezi z izvajanjem naložbenega načrta. Še več, takšnega pogoja ne bi mogla vsebovati, saj ga ne vsebujeta niti Direktiva 90/684/EGS niti Uredba (ES) št. 1013/97, ki tvorita pravno podlago zanjo. Edini pogoj je bil delna privatizacija podjetja HSY in predložitev (tj. ne izvajanje) naložbenega načrta.

4.5.5 Ocena

4.5.5.1 Člen 296 Pogodbe

- (152) Člen 296 se ne uporablja za ta ukrep, saj zadeva odpis dolgov, ki so povezani izključno s civilnimi dejavnostmi ladjedelnice. Poleg tega odločba C 10/94 temelji na pravilih o državni pomoči in ne na členu 296 Pogodbe.

4.5.5.2 Izvajanje naložbenega načrta

- (153) Kar zadeva izvajanje naložbenega načrta, Komisija meni, da je bil to pogoj, določen v odločbi C 10/94. V predzadnjem odstavku je dejansko navedeno: „Naložbeni načrt se še ni začel [...]. Ko bo izvršen, bi se moralo končati tekoče prestrukturiranje, ladjedelnica pa bi morala obnoviti sposobnost preživetja“. V predzadnjem odstavku Komisija opozarja na prepoved dodatne pomoči za prestrukturiranje. V zadnjem odstavku pa je navedeno: „Glede na zgoraj navedeno se je Komisija odločila, da postopek v skladu s členom 93(2) zaključi tako, da odobri pomoč na podlagi pogojev, navedenih v dopisu. Če Komisija ugotovi, da kateri koli izmed teh pogojev ni bil upoštevan, lahko zahteva ukinitve in/ali povrnitev pomoči“. Dejstvo, da je Komisija uporabila besedo

„pogojev“ v množini, pomeni, da je moral ob prepovedi dodatne pomoči za prestrukturiranje obstajati vsaj še en pogoj. Na podlagi strukture in vsebine odločbe se lahko zaključí, da je bil ta pogoj izvajanje naložbenega načrta. Komisija je že opravila podrobno oceno izvajanja naložbenega načrta, ko je analizirala ukrep P1. Komisija je ugotovila, da podjetje HSY naložbenega načrta ni izvedlo v ustreznem obdobju. 31. decembra 2001 – po podaljšanju roka za izvedbo naložbenega načrta – je podjetje HSY izvršilo samo 63 % načrta. Komisija torej sklepa, da ta pogoj ni bil izpolnjen.

- (154) Grčija trdi, da izvajanje naložbenega načrta ni pogoj, ki je določen v Uredbi (ES) št. 1013/97, ki tvori pravno podlago za odločbo C 10/94. Komisija opozarja, da je bila pomoč odobrena z odločbo C 10/94. Zato je treba pogoje, določene v navedeni odločbi, upoštevati. Če je Grčija menila, da pogoji iz odločbe C 10/94 niso bili v skladu s pogoji iz Uredbe (ES) št. 1013/97, bi morala odločbo C 10/97 izpodbijati. Vendar pa tega v roku, ki ga določa člen 230 Pogodbe, ni storila. V dopolnilo temu Komisija opozarja, da je Uredba (ES) št. 1013/97 samo sprememba Direktive 90/684/EGS in da je njen namen povečati znesek pomoči, ki ga je mogoče odobriti trem skupinam ladjedelnic. V zvezi s podjetjem HSY je v Uredbi (ES) št. 1013/97 navedeno, da „Za to ladjedelnico veljajo vse druge določbe Direktive 90/684/EGS“. Komisija opozarja, da se na podlagi Direktive 90/684/EGS grškim ladjedelnicam pomoč odobri, če je namenjena za „finančno prestrukturiranje ladjedelnic v povezavi s sistemskim in posebnim programom prestrukturiranja, ki se nanaša na prodajo ladjedelnic“. To pomeni, da Svet ni mogel biti zadovoljen zgolj s predložitvijo načrta prestrukturiranja, temveč je bilo treba načrt dejansko tudi izvršiti. Kako bi bilo sploh mogoče dodeliti pomoč „v povezavi s sistemskim in posebnim programom prestrukturiranja“, če se ta program ne bi izvajal?

- (155) Ker ta pogoj ni bil izpolnjen, je bila pomoč zlorabljen in jo je treba v skladu z zadnjim odstavkom odločbe C 10/94 povrniti.

4.5.5.3 Prepoved „nadaljnje pomoči za tekoče poslovanje za namene prestrukturiranja“

- (156) V predzadnjem odstavku odločbe C 10/94 je navedeno, da „Komisija opozarja, da je Svet sprejel Uredbo 1013/97

pod pogojem, da se ladjedelnicam, ki jih ta uredba zajema, ne bo odobrila nikakršna dodatna pomoč za tekoče poslovanje za namene prestrukturiranja. V skladu s tem se tej ladjedelnici v prihodnosti ne sme odobriti nobena tovrstna pomoč za prestrukturiranje.“ Stranke v tem postopku se ne strinjajo o tolmačenju tega pogoja. Po mnenju Grčije in podjetja HSY to pomeni, da bi vsaka pomoč za tekoče poslovanje za namene prestrukturiranja, ki bi bila odobrena po sprejemu odločbe, avtomatično veljala za nezdržljivo in bi jo bilo treba povrniti. Po mnenju podjetja Elefsis ta pogoj pomeni, da bi odobritev pomoči za tekoče poslovanje za namene prestrukturiranja po sprejemu odločbe pomenila zlorabo pomoči, odobrene z odločbo C 10/94, zaradi česar bi bilo treba poleg pomoči za tekoče poslovanje za namene prestrukturiranja povrniti tudi pomoč, ki je bila odobrena z odločbo C 10/94.

- (157) Komisija ugotavlja, da se s prepovedjo nadaljnje pomoči za tekoče poslovanje za namene prestrukturiranja želi preprečiti kopičenje pomoči nad ravnjo, ki je določena v odločbi. Komisija meni, da je ta cilj izpolnjen, če se povrne katera koli dodatna pomoč za tekoče poslovanje, ki je bila odobrena po sprejemu odločbe C 10/94. S povrnitvijo dodatne pomoči se izhodiščni položaj dejansko obnovi, s čimer se lahko prepreči kopičenje pomoči nad ravnjo, določeno v odločbi C 10/94. Komisija zato ugotavlja, da dodelitev dodatne pomoči za tekoče poslovanje za namene prestrukturiranja po sprejetju odločbe C 10/94 ne pomeni obveznosti povrnitve pomoči, odobrene z odločbo C 10/94, v kolikor se dodatna pomoč povrne v celoti.

- (158) Komisija meni, da za ugotovitev, ali je treba pomoč, odobreno z odločitvijo C 10/94 povrniti, ni treba ugotovljati, kateri izmed ukrepov pomoči, ki so bili nezakonito izvršeni po sprejemu odločbe C 10/94, pomeni „pomoč za tekoče poslovanje za namene prestrukturiranja“. V tej določbi Komisija namreč ugotavlja, da je treba povrniti vse ukrepe pomoči, ki so bili nezakonito izvršeni po sprejetju odločbe C 10/94. Na podlagi tega je treba torej povrniti vsak ukrep, ki bi lahko pomenil dodatno pomoč za tekoče poslovanje za namene prestrukturiranja. S tem se bo obnovil izhodiščni položaj in mogoče se bo izogniti morebitnemu kopičenju pomoči za prestrukturiranje. Zato je treba upoštevati cilj pogoja, določenega v odločbi C 10/94.

4.5.5.4 Neplačilo nakupne cene

- (159) Med temeljito analizo primera, ki je potekala v času preiskovalnega postopka, je Komisija odkrila dodatno kršitev odločbe C 10/94: v vsem času, v katerem so zaposleni – kot lastniki 49-odstotnega deleža podjetja HSY – sodelovali pri vodenju podjetja HSY, niso nikoli plačali nakupne cene, ki bi jo morali plačati na podlagi pogodbe o delni privatizaciji iz septembra 1995.
- (160) Za razumevanje te kršitve odločbe C 10/94 je treba najprej analizirati besedilo te odločbe in pravnih aktov, na katerih temelji.
- (161) V uvodni izjavi k Direktivi 90/684/EGS je navedeno: „Ob upoštevanju, da je kratkoročno finančno prestrukturiranje ladjedelniške industrije v Grčiji potrebno, da bi se javnim lastnikom omogočilo, da obnovijo svojo konkurenčnost z odprodajo novim lastnikom“. Na tej podlagi je v členu 10 direktive navedeno: „2. V letu 1991 se pomoč za tekoče poslovanje za gradnjo, predelavo in popravilo ladij, ki ni bila povezana z novimi pogodbami, lahko šteje za združljivo s skupnim trgov, če je bila dodeljena za finančno prestrukturiranje ladjedelnic v povezavi s programom sistemskega in posebnega prestrukturiranja, ki se nanaša na odprodajo ladjedelnic. 3. Ne glede na obveznost prodaje ladjedelnic, kot je določeno v odstavku 2, bo grška vlada lahko obdržala 51-odstotni večinski delež v eni izmed ladjedelnic, če je to upravičeno z obrambnimi interesi“. Komisija ugotavlja, da so v direktivi uporabljene besede „odprodajo novim lastnikom“ in ne „dajo“ novim lastnikom. Od novih lastnikov se je torej pričakovalo, da bodo za lastništvo ladjedelnic plačali. Lastništva se ne more dati zastoj. Stavek „da obnovijo svojo konkurenčnost z odprodajo novim lastnikom“ pojasnjuje namen tega pogoja. Ladjedelnice v času, ko so bile v lasti države, niso sprejele potrebnih ukrepov za obnovo svoje konkurenčnosti. Zaradi tega so ves čas potrebovale državno pomoč. Da bi popravil ta položaj, ki je bil na podlagi člena 87 Pogodbe nesprejemljiv, je Svet še zadnjič odobril pomoč (tj. pomoč je bilo mogoče odobriti leta 1991), vendar je določil, da je treba ladjedelnice prodati novim lastnikom. Novi lastniki naj bi sprejeli ukrepe, potrebne za obnovo konkurenčnosti, tako da ladjedelnice ne bodo več potrebovale pomoči za tekoče poslovanje za namene prestrukturiranja⁽⁹³⁾.
- (162) Kot je navedeno v oddelku 2 „Prejšnje odločbe Komisije in Sveta“ te odločbe, je Komisija julija 1995 sprejela negativno odločitev v postopku C 10/94, ker podjetje HSY še ni bilo prodano, kot je zahtevala Direktiva 90/684/EGS. Grčija je prosila za odložitev navedene odločbe, saj je trdila, da bo do prodaje prišlo kmalu. Grčija je nato sama predložila pogodbo, sklenjeno septembra 1995, ki se je nanašala na prodajo ladjedelnice. Na tej podlagi je Komisija svojo negativno odločitev preklcala.
- (163) V uvodni izjavi k Uredbi (ES) št. 1013/97 je navedeno: „Ob upoštevanju, da je kljub prizadevanjem grške vlade, da vse državne ladjedelnice privatizira do marca 1993, je bilo podjetje Hellenic Shipyards prodano šele septembra 1995 zadrugi njenih delavcev, pri čemer je država ohranila 51-odstotno večinsko lastništvo iz obrambnih interesov; ob upoštevanju, da je za finančno sposobnost poslovanja in prestrukturiranja podjetja Hellenic Shipyards potrebna pomoč, ki podjetju omogoča, da odpiše dolgove, ki so se nakopičili pred odloženo privatizacijo“. V členu 1(3) Uredbe (ES) št. 1013/97 je navedeno: „Pomoč v drahmah v obliki odpisa dolga podjetja ‚Hellenic Shipyards‘ do 54 525 milijonov DR, ki ustreza dolgovom, povezanim s civilnimi dejavnostmi ladjedelnice, ki je obstajal dne 31. decembra 1991 in z obračunanimi obrestnimi merami in kaznimi do 31. januarja 1996, se lahko šteje za združljivo s skupnim trgov. Vse ostale določbe Direktive 90/684/EGS se uporabljajo za to ladjedelnico.“ Uredba (ES) št. 1013/97 je bila torej sprejeta zato, ker je podjetje HSY za namen preživetja potrebovalo večjo pomoč, kot je bila odobrena na podlagi člena 10 Direktive 90/684/EGS. Natančneje: s prejšnjo uredbo se je odobril odpis obrestnih mer in kazni, povezanih z dolgovi, ki so obstajale dne 31. decembra 1991 in ki so bile obračunane po tem datumu. Uredba (ES) št. 1013/97 se je uporabljala do 31. decembra 1998. Komisija ugotavlja, da je Svet v zvezi s podjetjem HSY ponovno uporabil besedi „prodati“ in „privatizacija“. Svet je odobril pomoč, ker je menil, da je bila septembra 1995 sklenjena veljavna prodajna pogodba v skladu s pogoji iz Direktive 90/684/EGS. Z drugimi besedami, prodaje ladjedelnice ni bilo več treba postavljati kot pogoj, saj je veljavna prodajna pogodba že obstajala.
- (164) Odločba C 10/94 na začetku opozarja, da člen 10 Direktive 90/684/EGS zahteva prodajo ladjedelnice. V odločbi C 10/94 je nato navedeno, da je bil ta pogoj izpolnjen saj je bilo „49 % delnic ladjedelnice [...] prodanih 18. septembra 1995 zadrugi delavcev ladjedelnice.“ Ker pa je znesek pomoči višji od zneska, ki je odobren z Direktivo 90/684/EGS, „Komisija ni mogla dati odobritve na temelju določb 7. direktive“, ki je bila torej spremenjena z Uredbo (ES) št. 1013/97, da bi se znesek

pomoči, ki bi se lahko odobrili podjetju HSY, povečal. Ker so bili pogoji iz slednje uredbe in pogoji iz Direktive 90/684/EGS izpolnjeni, je bila pomoč na podlagi odločbe C 10/94 odobrena. Komisija ugotavlja, da je bila v odločbi C 10/94 ponovno uporabljena beseda „prodati“, zato meni, da pogodba med banko ETVA in zaposlenimi v zvezi s prodajo 49 % delnic podjetja HSY pomeni veljavno prodajo. Komisija poudarja, da je izvod prodajne pogodbe prejela še pred sprejemom odločbe C 10/94 in da je zato bila z njeno vsebino seznanjena. Komisija ugotavlja, da v času sprejema odločbe C 10/94 ni imela nikakršnega razloga, da bi zahtevala prodajo podjetja HSY (tj. da bi to opredelila kot izrecen pogoj, ki naj bi bil v prihodnosti izpolnjen), saj je bila veljavna prodajna pogodba že podpisana septembra 1995.

(165) Vendar Komisija opozarja, da je pogodba iz septembra 1995 vsebovala neobičajne določbe v zvezi s plačilom nakupne cene: nakupne cene v višini 8,1 milijarde GRD (24 milijonov EUR) zaposleni ne bi plačali takoj, temveč bi jo plačali v 13 letnih obrokih po dvehletnem obdobju odloga, torej v času od leta 1998 do leta 2010. Kljub temu bi se lastništvo delnic takoj preneslo na zaposlene. Dokler zaposleni ne bi plačali nakupne cene, bi banka ETVA ohranila zastavno pravico na delnice. Da bi podjetje HSY financiralo plačilo letnih obrokov banki ETVA, bi zadržalo del mesečnih plač in dodatkov zaposlenih. V mesecih po septembru 1995 je bila sklenjena pogodba med banko ETVA, podjetjem HSY, združenjem zaposlenih in vsakim posameznim zaposlenim v podjetju HSY (pogodbo iz septembra 1995 sta sklenili banka ETVA in združenje zaposlenih). S to pogodbo se je vsak zaposleni strinjal, da bo kupil določeno število delnic v skladu s pogoji iz pogodbe iz septembra 1995. V teh pogodbah je ponovno zapisano, da bo podjetje HSY zadržalo del mesečnih plač in velikonočnih ter božičnih dodatkov, da bi lahko financiralo letne obroke. Komisija zdaj ugotavlja, da zaposleni niso nikoli plačali letnih obrokov.

(166) To pomeni, da jih niso plačali, ko so kot lastniki 49 % delnic sodelovali pri vodenju ladjedelnice. Prvi trije obroki, določeni v pogodbi iz septembra 1995 – obroki, ki bi morali biti plačani leta 1998, 1999 in 2000 – niso bili plačani. Leta 2001 so v okviru privatizacije podjetja HSY zaposleni in banka ETVA sklenili pogodbo, s katero so se zaposleni odpovedali svoji zahtevi do 49 % prihodka od prodaje delnic podjetja HSY konzorciju HDW/Ferrostaal. V zameno se je banka ETVA odpovedala svoji zahtevi do zaposlenih v zvezi s plačilom nakupne cene v višini 49 % delnic podjetja HSY, ki bi jo zaposleni morali plačati v skladu s pogodbo iz septembra 1995. To pomeni, da se zaposleni kot lastniki niso

nikoli finančno izpostavili uspehu ali neuspehu prestrukturiranja.

(167) Komisija je Grčiji in podjetju HSY pojasnila, da neplačilo nakupne cene s strani zaposlenih razume kot zlorabo odločbe C 10/94, saj to pomeni, da ni prišlo do delne privatizacije, katere namen je bila obnovitev konkurenčnosti ladjedelnice.

(168) Grčija in podjetje HSY te ugotovitve izpodbijata. Med drugim ponujata naslednje tri dokaze, da bi odpravila sume Komisije.

(169) Prvič, Grčija trdi, da je privatizacija „resnična“ in „prava“. Grška vlada zlasti poudarja naslednje: „Zaposleni so v skladu z določbami grške zakonodaje postali delničarji. Vpisani so bili v Knjigo delničarjev podjetja in so pridobili vse pripadajoče pravice kot delničarji, vključno s pravico do udeležbe v glasovanju na generalnih sejah, s tem pa so lahko izvajali nadzor in vplivali na vsakodnevno upravljanje ladjedelnic. Poleg tega je pridobitev delnic pomenila tveganje, da bodo delnice izgubile na svoji vrednosti“. „Zaposleni so uveljavljali svoje predkupne pravice, ki jih določajo ustrezni zakoni, in bili udeleženi v povečanju delniškega kapitala, sorazmerno njihovem deležu v delniškem kapitalu, tako da je bil v ladjedelnice vložen zasebni kapital“⁽⁹⁴⁾.

(170) Drugič, Grčija trdi, da plačilo nakupne cene ni bilo pogoj, ki bi bil določen v odločbi C 10/94, in tudi če bi bil, ga je Komisija razumela kot že izpolnjenega. Grčija zlasti opozarja, da je „Komisija [...] v svoji odločbi z dne 31. oktobra 1995 navedla, da bo v okviru postopka, ki ga je sprožila, še naprej pregledovala vse ukrepe grške vlade v zvezi z izvajanjem sporazuma o prenosu 49 % delnic na sindikat zaposlenih, kakor tudi njeno vsebino, preden bo sprejela končno odločitev o odobritvi odpisa dolga. Z ustreznim ukrepanjem je leta 1997 sprejela končno pozitivno odločitev, s katero je dolg odpisala, pri tem pa privatizacije ni navedla kot pogoj. Z drugimi besedami, Komisija je že leta 1997 pregledala vsebino sporazuma in ugotovila, da je bila privatizacija izvršena še pred odobritvijo odpisa dolga“⁽⁹⁵⁾.

(171) Tretjič, Grčija trdi, da je banka ETVA pravilno uporabila prodajno pogodbo. Zaposleni, ki so že morali biti udeleženi pri treh dokapitalizacijah za namene financiranja naložbenega načrta⁽⁹⁶⁾, so dejansko „imeli težave pri izpolnjevanju svoje obveznosti, da plačajo ceno delnic. Banka ETVA ni uporabila sodnih prepovedi za izterjavo zneska, ki ga je dolgovalo vseh 2 000 delavcev, ker, realno gledano, ni bilo nikakršne možnosti, da bi bila takšna tožba uspešna [...]. Namesto da bi svoje terjatve zahtevala z zapletenim, dolgotrajnim, dragim in na koncu še neuspešnim sodnim postopkom, [...] je banka ETVA uveljavila zastavno pravico na neplačanih delnicah in tako izterjala znesek iz prihodkov od prodaje delnic zaposlenih, s čimer so zadevni prihodki pokrili zadevni dolg“⁽⁹⁷⁾. Z drugimi besedami, ker je v okviru privatizacije podjetja HSY v letih 2001-2002 banka ETVA od konzorcija HDW/Ferrostaal prejela 100 % prodajne cene – namesto 51 % – Grčija trdi, „da lahko to pomeni, da je bila cena izplačana. Očitno je, da je bila s poplačilom cene delnic delavcev prek prodaje izpolnjena zahteva banke ETVA, da se ji cena izplača [...]. [...] neplačilo odkupne cene ni več problem“⁽⁹⁸⁾. Poleg tega ni mogoče zanikati, da prodaja konzorciju HDW/Ferrostaal pomeni resnično privatizacijo.

ugotovljeno, da je bil pogoj iz člena 10 Direktive 90/684/EGS, s katerim se zahteva prodaja ladjedelnice, izpolnjen, saj so bile delnice podjetja HSY prodane zaposlenim na podlagi pogodbe iz septembra 1995. Kot je bilo že navedeno, je bil namen tega pogoja prenesti lastništvo na lastnike, ki bi s ciljem čim večjega povečanja vrednosti njihove naložbe sprejeli potrebne ukrepe za obnovev konkurenčnosti ladjedelnice. V tem okviru je Komisija pogodbo iz septembra 1995 sprejela kot veljavno prodajno pogodbo, saj je vsebovala pogodbeno obveznost, v skladu s katero naj bi zaposleni plačali 24 milijonov EUR za 49-odstotni delež v podjetju HSY. Ta cena je pomenila, da bodo zaposleni pri sodelovanju v vodenju ladjedelnice poskrbeli za ohranitev in povečanje vrednosti svoje naložbe⁽⁹⁹⁾. Zdaj se zdi, da banka ETVA, ki je bila pod nadzorom države, ni nikoli resno poskušala izterjati obrokov nakupne cene, ki bi jih v skladu s pogodbo iz septembra 1995 zaposleni morali plačati v letih 1998, 1999 in 2000. Banka ETVA je imela več možnosti, da se ji nakupna cena izplača. Banka ETVA je namreč nadzorovala podjetje HSY, ki je imelo zakonsko pravico, da zbere zneske iz plač in dodatkov zaposlenih⁽¹⁰⁰⁾. Poleg tega sta imeli podjetje HSY in združenje zaposlenih tudi pogodbene obveznosti do banke ETVA z individualnimi sporazumi, ki so jih po septembru 1995 podpisali vsi delavci. Banka ETVA bi zato lahko tožila podjetje HSY in združenje zaposlenih, ne pa tudi posameznih zaposlenih, kot trdijo grški organi. Komisija zato sklepa, da grški organi od zaposlenih zavestno niso zahtevali poplačila letnih obrokov. S takšnim ravnanjem je Grčija pokazala, da od zaposlenih ni nameravala izterjati nakupne cene. To je v veliki meri spremenilo položaj, v katerem so se znašli zaposleni. Namesto da bi plačali nakupno ceno, zaposlenim ni bilo treba tvegati tega zneska lastnega denarja. To pomeni da so pri sodelovanju v vodenju ladjedelnice pripisali manj pomena ohranitvi in povečanju vrednosti delnic in povrnitvi finančne sposobnosti preživetja (več pa ohranitvi delovnih mest in delovnih pogojev). Ker niso plačevali nakupne cene, je bilo poleg tega mogoče pričakovati, da bo banka ETVA srednjeročno ali dolgoročno uveljavila svojo zastavno pravico na delnice, zaradi česar zaposleni enostavno ne bi več imeli svojega deleža v ladjedelnici. Na podlagi tega Komisija ne more razumeti, kako bi lahko zaposleni bili zainteresirani za ohranitev in povečanje vrednosti podjetja HSY in sprejem potrebnih ukrepov za obnovev njegove konkurenčnosti. Komisija zato meni, da je dejstvo, da država ni poskušala pridobiti plačila nakupne cene od zaposlenih pod pogoji iz pogodbe iz septembra 1995, v veliki meri spremenilo položaj zaposlenih v času njihovega sodelovanja v vodenju ladjedelnice. Ker banka ETVA ni izterjala nakupne cene od zaposlenih, sprememba lastništva, ki se je zgodila septembra 1995, ni pomenila prave „prodaje“, s katero naj bi se obnovila konkurenčnost ladjedelnice, kot je bilo zahtevano z Direktivo 90/684/EGS. Ker Grčija ni izterjala nakupne cene od zaposlenih, je zlorabila odločbo C 10/1994. Slednjo je Komisija dejansko sprejela na podlagi legitimne predpostavke, da bo državna banka ETVA izvršila pogodbo iz septembra 1995 in zlasti da bo od zaposlenih v podjetju HSY izterjala nakupno ceno v skladu z natančnimi določbami pogodbe, s čimer bi zagotovila, da bodo novi lastniki imeli finančni interes v podpori ukrepov, potrebnih za obnovev konkurenčnosti in sposobnosti preživetja. Komisija ni mogla pričakovati, da se bo Grčija

(172) Komisija je ugotovila naslednje. Kot je bilo že navedeno, je bilo v odločbi C 10/94 in Uredbi (ES) št. 1013/97

potem, ko je pogodbo iz septembra 1995 predstavila kot pogodbo o prodaji podjetja HSY, zavestno vzdržala izterjave prodajne cene s strani kupca kljub obstoju več pogodbenih in zakonskih določb, ki to izterjavo omogočajo. Komisija meni, da je takšno ravnanje podobno predložitvi netočnih informacij Komisiji in zlorabi pomoči. Pomoč, ki je bila odobrena z odločbo C 10/94, mora podjetje HSY zato povrniti.

- (173) Komisija je ugotovila, da je treba tri dokaze, ki sta jih predložili Grčija in podjetje HSY in ki so bili pravkar povzeti, zavrniti.
- (174) Kar zadeva prvi dokaz - da je bila privatizacija prava in resnična, ker so zaposleni postali lastniki delnic in dobili ustrezen nadzor nad podjetjem HSY - Komisija opaža, da je bil prenos lastništva obvezen, vendar ne zadosten pogoj. Odločba C 10/94 in Uredba (ES) št. 1013/97 dejansko temeljita na dejstvu, da so bile delnice zaposlenim „prodane“ septembra 1995. Z drugimi besedami, temeljita na hipotezi, da bodo zaposleni plačali nakupno ceno v skladu s pogoji iz pogodbe iz septembra 1995. Ne temeljita na dejstvu, da so bile delnice „prenesene“ na zaposlene ali zaposlenim „dane“. Kot je bilo že pojasnjeno, je razumljivo, da sta Komisija in Svet menila, da je plačilo nakupne cene ključnega pomena, saj je zaposlene prisililo, da pripišejo večji pomen vrednosti delnic in da temu ustrezno vodijo ladjedelnico. Ker te cene torej niso bili obvezni plačati, niso bili v položaju, v kakršnem bi bil vlagatelj iz tržnega gospodarstva. Kar zadeva trditev Grčije, da je „pridobitev delnic pomenila tveganje, da bodo delnice izgubile na svoji vrednosti“, Komisija opaža, da so zaposleni kljub nespornemu dejstvu, da so postali formalni lastniki delnic, veliko manj skrbeli za razvoj vrednosti delnic, saj jim zanje ni bilo treba plačati visoke cene (tj. zmanjšanje plač in dodatkov v času 12 mesecev). Ker zaposleni poleg tega niso odplačevali nakupne cene, so morali pričakovati, da bo banka ETVA uveljavila zastavno pravico na delnice, tako da zaposleni ne bi več mogli ostati lastniki teh delnic. Kar pa zadeva trditve Grčije, da so „zaposleni [...] bili udeleženi v povečanju delniškega kapitala, sorazmerno njihovem deležu v delniškem kapitalu, tako da je bil v ladjedelnice vložen zasebni kapital“, Komisija ne nasprotuje dejstvu, da so zaposleni bili udeleženi v dokapitalizaciji (to bo obrazloženo v opisu in oceni ukrepa E10). Vendar Komisija opozarja tudi, da v skladu s pogodbo iz septembra 1995 udeležba v dokapitalizaciji zaposlenim ni dala pravice, da pridobijo kakršne koli nove delnice podjetja HSY. Komisija zato ne more razumeti, kako bi ta udeležba sama lahko spodbudila zaposlene, da vodijo ladjedelnico na način, s katerim bi se ohranila ali povečala vrednost delnic, saj jim udeležba ni prinesla nobenih novih delnic⁽¹⁰¹⁾. Komisija prav tako ne razume, kako bi ta udeležba lahko pomenila „prodajo“ podjetja HSY, saj zaposleni v zameno za svoje naložbe niso pridobili dodatnih delnic. V dopolnilo temu Komisija opozarja, da je bil skupni znesek, ki so ga v času treh dokapitalizacij vložili zaposleni, precej manjši od zneska, ki bi ga morali vložiti, če bi bili udeleženi v teh dokapitalizacijah in če bi hkrati plačali nakupno ceno v skladu s pogoji iz pogodbe iz septembra 1995. Opozoriti je treba, da sta odločba C 10/94 in Uredba (ES) št. 1013/97 temeljili na hipotezi, da se bo pogodba iz septembra 1995 izvršila, tj. da bodo zaposleni plačali nakupno ceno in udeležbo v dokapitalizacijah. Ker je bil znesek, ki so ga morali vložiti zaposleni, precej manjši od zneska, ki ga je Komisija legitimno pričakovala, ko je sprejela odločbo C 10/94 (in ki ga je pričakoval Svet, ko je sprejel Uredbo (ES) št. 1013/97), je bil po mnenju Komisije zato nezadosten, da bi zaposlene spodbudil, da pripišejo več pomena vrednosti delnic in obnovitvi konkurenčnosti podjetja HSY.
- (175) Kar zadeva drugi dokaz, ki ga je navedla Grčija - plačilo nakupne cene ni bilo pogoj, ki bi ga določala odločba C 10/94, in tudi če bi bil, je Komisija po pregledu pogodbe iz septembra 1995 menila, da je bil pogoj že izpolnjen - je Komisija že opozorila, da je bila prodaja ladjedelnice opredeljena kot pogoj v Direktivi 90/684/EGS, ter pojasnila, kaj je bil razlog za določitev tega pogoja. Komisija je prav tako pojasnila, da je julija 1995 sprejela negativno odločitev, ker ladjedelnica še ni bila prodana. Zato je bilo Grčiji takrat jasno, da se Komisija ne bo zadovoljila zgolj s prenosom lastništva na zaposlene, in je septembra 1995 končno podpisala pogodbo samo zato, ker je šlo za pravo prodajo, tj. zaposleni naj bi plačali visoko nakupno ceno in tako imeli pravi finančni interes za obnovo konkurenčnosti. Komisija prav tako opozarja, da je bila Direktiva 90/684/EGS z Uredbo (ES) št. 1013/97 spremenjena samo, kar zadeva znesek pomoči za tekoče poslovanje za namene prestrukturiranja, ki se podjetju HSY lahko odobri. Ker je bila v času sprejetja Uredbe (ES) št. 1013/97 in odločbe C 10/94 pogodba iz septembra 1995 Komisiji in Svetu že predložena, v teh zakonskih aktih pogoj, ki je zadeval prodajo ladjedelnice, ni bil ponovno naveden. Navedeno je samo, da so bile delnice podjetja HSY „prodane“. Na tej podlagi je v odločbi C 10/94 navedeno, da so bili „pogoji iz člena 10 Direktive [...] izpolnjeni“. Z drugimi besedami Komisija v svoji oceni iz odločbe C 10/94 (kakor tudi Svet v svoji oceni iz Uredbe (ES) št. 1013/97) upošteva obstoj

pogodbe iz septembra 1995, ki jo je Grčija predstavila kot prodajno pogodbo in ki predvsem obvezuje zaposlene, da banki ETVA plačajo 24 milijonov EUR za nakup 49-odstotnega deleža podjetja HSY, in ki natančno določa, kako je treba to nakupno ceno izterjati od zaposlenih in izplačati banki ETVA. Ker so bile obveznosti in pravice strank v pogodbi natančno določene, ker je Grčija to pogodbo predstavila kot pogodbo o prodaji podjetja HSY in ker je sama grška vlada sprejela zakon, ki zavezuje zaposlene, da plačajo nakupno ceno banki ETVA (glej opombo 100), Komisija ni imela nikakršnega razloga, da bi dvomila v pravilno izvrševanje pogodbe s strani države. Zlasti Komisija ni mogla pričakovati, da se bo država sama zavestno vzdržala od izterjave nakupne cene od kupca. Komisija je lahko upravičeno menila, da je bilo podjetje HSY prodano, in zato ni bilo potrebe, da bi ponovila, da je treba podjetje HSY prodati.

- (176) Kar zadeva tretji dokaz, ki ga je Grčija navedla, da bi odpravila dvome Komisije – v zvezi s tem, ali je bila pogodba iz septembra 1995 pravilno izvršena – Komisija ugotavlja, da je bilo v pogodbi iz septembra 1995 jasno navedeno, kako se bo nakupna cena plačala. Letni obroki bi se morali začeti plačevati leta 1998, financirali pa naj bi se iz zadržanega dela velikonočnih in božičnih dodatkov, kakor tudi iz dela mesečnih plač. Ker so zaposleni privolili v zmanjšanje svojih prihodnjih plač in dodatkov, ni bilo potrebe, da bi banka ETVA nakupno ceno terjala od vseh zaposlenih: podjetje HSY je lahko neposredno zadržalo del njihove mesečne plače. V teh okoliščinah Komisija ne more razumeti, kako je mogoče neplačilo letnih obrokov upravičiti z dejstvom, da „je bilo delavcem težko izpolniti svojo obveznost in poplačati ceno delnic“. Banka ETVA je samo morala zagotoviti, da je podjetje HSY zadržalo ustrezne zneske iz dodatkov in plač. Banka ETVA je kot večinska lastnica nadzorovala podjetje HSY. Poleg tega bi morale podjetje HSY te zneske zadržati pod pogoji iz pogodb, sklenjenih med banko ETVA, podjetjem HSY, združenjem zaposlenih in vsemi zaposlenimi. Zato bi lahko banka ETVA tožila kar samo podjetje HSY, če slednje ne bi ravnalo v skladu s pogodbenimi pogoji⁽¹⁰²⁾. Komisija zato sklepa, da banka ETVA, ki je bila pod nadzorom države, ni niti poskušala izterjati nakupne cene, kot bi morala storiti na podlagi določb iz prodajne pogodbe iz septembra 1995. Kot je bilo pojasnjeno, to pomeni zlorabo odločbe C 10/94, saj se v njej jasno predpostavlja ustrezno izvrševanje pogodbe. Poleg tega Komisija opozarja, da bi se s tem, če bi bila trditev Grčije, da banka ETVA ni nikakor mogla izterjati nakupne cene od delavcev, resnična, zahtevala tudi povrnitev pomoči, ki je bila odobrena na podlagi odločbe C 10/94. Če je ta trditev točna, potem to dejansko pomeni, da je Grčija Komisijo obvestila o prodajni pogodbi, ki je že v samem začetku ni bilo mogoče izvršiti (tj. država ne more izterjati nakupne cene od kupca)⁽¹⁰³⁾. V tem primeru bi morala Komisija oceniti, da odločba C

10/94 temelji na zavajajočih informacijah Grčije, in slednjo razveljaviti.

- (177) Kar zadeva tretji dokaz, ki ga je navedla Grčija, Komisija prav tako zavrača trditve, da sta uveljavljanje zastavne pravice na neplačane delnice in njihova prodaja v okviru privatizacije v obdobju 2001–2002 podobni izterjavi obrokov od zaposlenih na podlagi pogodbe iz septembra 1995. Prvič, ker banka ETVA ni poskusila izterjati nakupne cene od zaposlenih, zaposleni niso pričakovali, da bodo dejansko morali vložiti ustrezen znesek denarja, in tako niso tvegali, da bi izgubili denar, če bi vrednost delnic padla. Kot je bilo že pojasnjeno, je to v nasprotju z odločbo C 10/94, ki temelji na domnevi, da je bilo podjetje HSY „prodano“, tj. da je zasebni vlagatelj tvegala natančen in visok znesek svojega denarja z nakupom delnic podjetja HSY in da bo zato želel voditi ladjedelnico na tak način, da bi čim bolj povečal vrednost deleža v njej. Drugič, gotovina, ki jo je prejela banka ETVA – in s tem država – je popolnoma drugačna. Z uveljavljanjem zastavne pravice na delnice je banka ETVA podprla 100-odstotno tveganje, povezano z vrednostjo podjetja HSY (in s tem obrnila delno privatizacijo v nasprotno smer). Poleg tega je banka ETVA prejela samo 6,1 milijona EUR, ko je prodala 100 % delnic podjetja HSY konzorciju HDW/Ferrostaal. To pomeni, da je banka ETVA prejela samo 3 milijone EUR od prodaje 49-odstotnega deleža. To je veliko manj, kot bi banka ETVA morala dobiti od zaposlenih v skladu s pogoji iz pogodbe iz septembra 1995, in sicer 24 milijonov EUR, izplačanih v letnih obrokih od decembra 1998 do decembra 2010.
- (178) Vendar Komisija ne nasprotuje trditvi, da se je prava privatizacija izvršila, ko je konzorcij HDW/Ferrostaal pridobil 100-odstotni delež podjetja HSY. Klub temu pa opozarja, da je bila pomoč na podlagi člena 10 Direktive 90/684/EGS odobrena samo v povezavi s prodajo ladjedelnice. Podobno sta tudi Uredba (ES) št. 1013/97 in odločba C 10/94 odobrili pomoč zato, ker je bila ladjedelnica pravkar „prodana“. Zato je bilo treba pomoč odobriti v okviru prodaje ladjedelnice. Ni je bilo mogoče odobriti v zvezi s prodajo, do katere

bi prišlo nekaj let pozneje. Dejstvo, da je bilo podjetje HSY s prodajo konzorciju HDW/Ferrostaal zares privatizirano, dejansko ne spreminja ugotovitve, da je bila odločba C 10/94 zlorabljena. Opozoriti je treba tudi na to, da v času prodaje konzorciju HDW/Ferrostaal tako Direktiva 90/684/EGS kot tudi Uredba (ES) št. 1013/97 že nekaj let nista več veljali. Zato podjetje HSY ne bi moglo dobiti pomoči na podlagi odločbe C 10/94 v okviru privatizacije v obdobju 2001–2002.

- (179) Komisija zato ugotavlja, da z nobenim izmed dokazov, ki jih je navedla Grčija, ni mogoče izpodbiti prejšnje ugotovitve, da je državna banka ETVA s tem, ko ni izterjala nakupne cene od zaposlenih, zlorabila odločbo C 10/94. To je torej poleg neizvajanja naložbenega načrta druga zloraba odločbe C 10/94 in drugi razlog, da se zahteva povrnitev pomoči, ki je bila na podlagi navedene odločbe odobrena.

4.5.5.5 Utemeljitev postopkovne izbire Komisije

- (180) V odločbi o podaljšanju postopka je Komisija izrazila sum, da zaposleni niso plačali nakupne cene za njihov 49-odstotni delež v podjetju HSY. Vendar pa so bili ti sumi izraženi v okviru ocene ukrepa E10 (ali ukrepa 10 v odločbi o podaljšanju postopka). V okviru ocene ukrepa E7 (oziroma ukrepa 7 v odločbi o podaljšanju postopka) niso bili izraženi. Zaradi tega v odločbi o podaljšanju postopka ni navedeno, da bo neplačilo nakupne cene lahko pomenilo zlorabo odločbe C 10/94. Zato se je mogoče vprašati, ali bi morala Komisija v skladu s členom 6 Uredbe (ES) št. 659/1999 sprejeti novo odločitev, ki bi že drugič podaljšala uradni preiskovalni postopek, da bi odpravila sume na tej točki. Grčija to zagovarja ⁽¹⁰⁴⁾.

- (181) Komisija meni, da v tem posebnem primeru ni bila obvezna še drugič podaljšati preiskovalnega postopka. Prvič, kot je bilo navedeno, so bili dvomi v zvezi z natančnim dejstvom (tj. plačilom ali neplačilom nakupne cene s strani zaposlenih) izraženi v odločbi o podaljšanju postopka, zato je bila strankam dana možnost, da v zvezi z njimi predložijo svoje pripombe. Drugič, kar zadeva pravno utemeljitev, da bi to dejstvo lahko pomenilo zlorabo ukrepa E7, je Komisija do te ugotovitve prišla

samo v okviru poglobljene analize vseh dejstev in zakonov, ki so se bili prisotni v okviru uradnega preiskovalnega postopka. V tako obsežnem in zapletenem primeru, ki zadeva ukrepe, ki so stari tudi 10 let, bo preiskovalni postopek skoraj avtomatično omogočil Komisiji, da izboljša svojo analizo, saj zagotavlja več informacij o dejstvih in pravnih vprašanjih. Tretjič, Grčija že dalj časa pošilja nejasne informacije v zvezi s plačilom nakupne cene s strani zaposlenih. Še v odgovoru na odločitev o podaljšanju sta Grčija in podjetje HSY trdila, da so zaposleni začeli odplačevati nakupno ceno leta 1998, kot je bilo predvideno v pogodbi iz septembra 1995 ⁽¹⁰⁵⁾. Vendar je Komisija v okviru preiskovalnega postopka zbrala dokaze, da to ni bilo res. Zato je Grčijo in podjetje HSY zaprosila, da te trditve podpreta s trdnimi dokazi ⁽¹⁰⁶⁾. Podjetje HSY in Grčija sta na koncu priznala, da zaposleni letnih obrokov niso odplačali, kot to določa pogodba iz septembra 1995. Ko so bila ustrezna dejstva v zvezi s to zadevo končno pojasnjena, je lahko Komisija ocenila, ali je šlo pri prejšnjih odločbah za zlorabo.

- (182) Komisija poudarja tudi, da je zato, da bi Grčiji in podjetju HSY omogočila učinkovito udeležbo v postopku in da bi se prepričala, da so bile pravice do obrambe spoštovane, Grčiji in podjetju HSY (tj. edinima strankama, ki sta predložili pripombe o ukrepu E10, poleg podjetja Elefsis, ki pa je v svojih pripombah že navedlo, da bi morala Komisija zato, ker nakupna cena ni bila plačana, odrediti povrnitev pomoči, ki je bila odobrena z odločbo C 10/94) dala možnost, da predložita pripombe v zvezi z oceno, da se neplačilo lahko razume kot zloraba odločbe C 10/94 ⁽¹⁰⁷⁾. Tako Grčija kot podjetje HSY sta predložili obširne pripombe ⁽¹⁰⁸⁾.

4.6 Zloraba 29,5 milijona EUR pomoči za zaprtje, ki je bila odobrena leta 2002 (ukrep E8)

4.6.1 Opis ukrepa

- (183) Z odločbo N 513/01 z dne 5. junija 2002 je bila odobrena pomoč v višini 29,5 milijona EUR, s katero naj bi se del zaposlenih v podjetju HSY spodbudil, da bi prostovoljno zapustili ladjedelnico. Komisija je ugotovila, da je pomoč v višini 29,5 milijona EUR ustrezala pomoči za zaprtje v smislu člena 4 Uredbe (ES) št. 1540/98, in je kot veljavno zmanjšanje zmogljivosti sprejela omejitve letne zmogljivosti ladjedelnice pri popravilu ladij v ladjedelnici na 420 000 neposrednih delovnih ur, kar je vključevalo tudi podizvajalce.

4.6.2 Razlogi za sprožitev postopka

- (184) V odločbi o podaljšanju postopka je Komisija izrazila dvom glede tega, ali je bila ta omejitev spoštovana. Obveznost predložitve dveletnih poročil ni bila izpolnjena. Poleg tega so grški organi na prošnjo, da naj predložijo ustrezne informacije, predložili nejasne podatke.

4.6.3 Pripombe zainteresiranih strank

- (185) Po besedah podjetja Elefsis sta promet podjetja HSY in število letno popravljenih ladij v ladjedelnici tako visoka, da nista skladna z omejitvijo 420 000 ur.

4.6.4 Pripombe Grčije

- (186) Po besedah Grčije in podjetja HSY se ladjedelnica v veliki meri zateka k podizvajalcem, ki jih je treba razdeliti na

dve kategoriji. Prvi so „podizvajalci podjetja HSY“. Te izbira in plačuje podjetje HSY. Drugi so „izvajalci tretjih strank“. Te izbira lastnik ladje. Ko jih lastnik ladje izbere, se neposredno z njimi dogovori o ceni. Izvajalci tretjih strank plačajo podjetju HSY pristojbino za uporabo objektov ladjedelnice. Po besedah Grčije mora samo prva kategorija upoštevati omejitev iz odločbe N 513/01. Vendar pa podjetje HSY ne ve, koliko ur „podizvajalci podjetja HSY“ opravijo, saj so plačani na osnovi fiksne cene. Grčija zato predlaga metodo približevanja števila ur, ki so jih opravili: najprej se vsota pogodbenih cen, ki se jim izplača, zmanjša za 15 % (obračun dobičkovne marže in nadaljnjih 20 % ⁽¹⁰⁹⁾) (obračun posrednih produktivnih delovnih ur). Dobljeni znesek se nato deli z „letnim stroškom delovnih ur, izpeljanim iz uradnih knjig podjetja HSY“ ⁽¹¹⁰⁾. S to metodo je Grčija izračunala, da je skupno število ur nižje od 420 000 za vsako posamezno leto v obdobju od leta 2002 do leta 2006. Grčija zato sklepa, da je bila omejitev upoštevana. Metoda je povzeta v naslednji preglednici.

	1.1.2002 –31.12.2002	1.1.2003 –30.9.2003	1.10.2003 –30.9.2004	1.10.2004 –30.9.2005	1.10.2005 –31.8.2006
A. Neposredno produktivne delovne ure, ki so jih opravili delavci podjetja HSY	51 995	42 155	[...] (*)	[...]	[...]
B. Cena, plačana podizvajalcem podjetja HSY (v EUR)	3 798 728	16 471 322	[...]	[...]	[...] (do 30.6.2006)
C. = B po odbitku dobičkovne marže (15 %) in posrednega dela (20 %)	2 469 173	10 179 134	[...]	[...]	[...]
D. Cena na uro (v EUR) za delavce podjetja HSY	25,97	27,49	[...]	[...]	[...]
E. Ocena neposrednih produktivnih delovnih ur, ki jih opravijo delavci podizvajalca podjetja HSY (= C deljeno z D)	95 077	370 284	[...]	[...]	[...]
F. Skupno število neposrednih produktivnih delovnih ur, ki spadajo v okvir odločbe N 513/01 (= A + E)	147 073	412 440	[...]	[...]	[...]

(*) Vsebovano v obveznosti varovanja poslovne skrivnosti.

4.6.5 Ocena

4.6.5.1 Člen 296 Pogodbe

- (187) Kar zadeva možnost uporabe člena 296 pri tem ukrepu, Komisija opozarja, da je bila ločitev med vojaško in

civilno dejavnostjo že opravljena v odločbi N 513/01, kjer je bilo navedeno, da del državne podpore, ki spada v okvir državne pomoči, znaša 25 %. 29,5 milijona EUR pomoči se je torej v celoti nanašalo na civilne dejavnosti podjetja HSY in se zato lahko oceni na podlagi pravil o državni pomoči.

4.6.5.2 Dokaz zlorabe pomoči

- (188) Komisija je ugotovila, da vsak izmed naslednjih elementov sam zase zadostuje za zaključek, da omejitev, določena v odločbi o odobritvi, ni bila spoštovana in da je bila zato pomoč zlorabljena.
- (189) Prvič, ker je za podjetje HSY veljala omejitev pri številu delovnih ur, bi podjetje HSY moralo vzpostaviti mehanizem za natančen izračun teh ur. Ker podjetje HSY ni vzpostavilo mehanizma za natančen izračun delovnih ur, ki so jih opravili podizvajalci, in ker je s tem preprečilo natančen izračun števila delovnih ur, ki so bile opravljene v ladjedelnici, je zlorabilo odločbo N 513/01. To zlasti drži, ker je bila Grčija tista, ki je predlagala uporabo kazalnika „število delovnih ur“, da bi dokazala, da je podjetje HSY zmanjševalo svojo proizvodno zmogljivost.
- (190) Drugič, Komisija izpodbija trditev Grčije, da za „izvajalce tretjih strank“ omejitev ur ne velja. Grčija trdi, da z njimi ni v nikakršnem pogodbenem razmerju, razen da jim oddaja objekte. Prvič, Komisija meni, da bi s sprejetjem takšne utemeljitve omogočila lahek način za izogibanje omejitvi: namesto da bi podjetje HSY samo podpisalo pogodbe s podizvajalci, bi to zahtevalo od lastnikov ladij, tako da med podjetjem HSY in podizvajalci ne bi bilo nobenih pogodb. Drugič, cilj omejitve je zmanjšanje dejavnosti v ladjedelnici. Zato je logično, da v primeru navedbe v odločbi N 513/01, da je „delo podizvajalcev“ vključeno v omejitev, to velja tako za podizvajalce podjetja HSY in podizvajalce lastnikov ladij, ki delajo v ladjedelnici. Tretjič, na podlagi natančnih vprašanj, ki jih je sprožila Komisija, je Grčija priznala, da podjetje HSY ureja plačilo za nekatere izmed teh „izvajalcev tretjih strank“⁽¹¹⁾: slednji so se z lastniki ladij dogovorili o nalogah, ki jih je treba opraviti, ter o ceni, vendar nato lastniki ladij plačajo podjetju HSY, ki potem denar nakaže izvajalcem. V takšnih primerih gre za pogodbeno razmerje med podjetjem HSY in izvajalci, zneski, ki so izplačani lastnikom ladij za delo izvajalca, pa se v izkazu poslovnega izida podjetja HSY pojavljajo kot prihodek (tj. vključeni so v prodajo/promet podjetja HSY). Zato je nesporno, da omejitev velja vsaj za te pogodbe z „izvajalci tretjih strank“. Grčija ni ne izračunala ne sporočila Komisiji števila delovnih ur, ki so jih opravili ti „izvajalci tretjih strank“. To pomeni dodatno kršitev odločbe N 513/01. Poleg tega Komisija ugotavlja, da se je promet, ustvarjen v okviru popravil, ki jih je podjetje HSY opravilo po letu 2002, hitro večal. Vendar pa ta trend sploh ni razviden iz skupnega števila delovnih ur, ki ga je sporočila Grčija. Zato je verjetno, da se je število delovnih ur, ki so jih opravili izvajalci tretjih strank, ki jih je plačalo podjetje HSY, močno povečalo. Ker podjetje HSY glede na podatke, ki jih je predložila Grčija, leta 2003 ni presegl omejitve 420 000 ur, Komisija ugotavlja, da je v primeru, če so izvajalci tretjih strank, ki jih plačuje podjetje HSY, vključeni v skupno število delovnih ur, ki jih je opravilo podjetje HSY, upravičena domneva, da je bila ta omejitev v naslednjih letih kršena.
- (191) Tretjič, tudi če bi bilo sprejemljivo (kar pa ni), da za „izvajalce tretjih strank“ omejitev ur, ki je določena v odločbi N 513/01, ne velja in da je število delovnih ur, ki so jih opravili „podizvajalci podjetja HSY“, mogoče oceniti tako, da se zneske, ki so jim bili izplačani, deli z urno delovno postavko, omejitev ne bi bila upoštevana. „Letni strošek delovnih ur, izpeljan iz uradnih knjig podjetja HSY“, ki ga uporablja Grčija, je dejansko neustrezna ocena urne postavke delavca, ki opravlja delo kot podizvajalec. Velikost razpona (na primer od 27 EUR do [...] EUR v naslednjem letu) dejansko dokazuje, da iz letnega stroška delovnih ur, izpeljanega iz uradnih knjig podjetja HSY, ni razvidno, kolikšen je strošek delavca na uro⁽¹²⁾. Bruto urna postavka se v industriji dejansko ne razvija na tak način: sčasoma se postopno povečuje, nikoli pa se ne podvoji iz enega leta v naslednje. Poleg tega ladjedelnice uporabljajo podizvajalce prav zato, ker je to ceneje, kot če bi same zaposlile še več delavcev. Zaradi tega se z uporabo letnega stroška delovnih ur, izpeljanega iz uradnih knjig podjetja HSY precenjuje strošek delovne ure delavca, ki je zaposlen pri podizvajalcu. To dejstvo je potrdil svetovalec Komisije. Kadar se upoštevajo primernejše ocene ocen urne postavke, se v veliki meri poveča število delovnih ur, ki jih opravijo podizvajalci⁽¹³⁾, kar pomeni, da je bila omejitev 420 000 ur kršena leta 2003 in leta 2005.
- (192) Četrto, v metodi, ki jo je predlagala Grčija, ima leto 2003 samo devet mesecev, tj. traja do septembra 2003. Grčija trdi, da se je v tem letu obračunsko leto začelo obračunavati od oktobra do oktobra. Možnosti, da bi se letna najvišja meja uporabljala za dejavnosti, ki so bile opravljene v devetih mesecih, ni mogoče sprejeti. Komisija je Grčijo prosila, naj posreduje podrobnosti o dejavnostih v zadnjih treh mesecih leta 2003, vendar Grčija zahtevanih podatkov ni posredovala⁽¹⁴⁾. Če se dejavnosti zadnjih treh mesecev koledarskega leta 2003 ocenijo na četrto dejavnosti poslovnega leta 2004, je jasno, da je bila omejitev delovnih ur kršena.

- (193) Ker torej obstaja več samostojnih dokazov, na podlagi katerih je mogoče sklepati, da je prišlo do zlorabe, Komisija ugotavlja, da je treba pomoč povrniti.

4.7 Dokapitalizacija v višini 8,72 milijarde GRD (25,6 milijona EUR) s strani grške države ali banke ETVA v obdobju 1996-1997 (ukrep E9)

4.7.1 Opis ukrepa

- (194) V obdobju 1996–1997 je banka ETVA odobrila 8,72 milijarde GRD (25,6 milijona EUR) sredstev za dokapitalizacijo podjetja HSY.

4.7.2 Razlogi za sprožitev postopka

- (195) V odločbi o podaljšanju postopka je izražen dvom glede tega, ali bi v primeru te dokapitalizacije vlagatelj iz tržnega gospodarstva ravnal enako. Prvič, Komisija ugotavlja, da je Grčija predložila nasprotujoče si dopise, v katerih je najprej navedla, da je ta znesek država odobrila zato, da bi pokrila stroške zmanjšanja delovne sile za 1 000 zaposlenih, pozneje pa je nasprotno temu pojasnilu trdila, da je dokapitalizacijo opravila banka ETVA. Drugič, Komisija ugotavlja, da zaposleni, ki so bili lastniki 49 % delnic, pri tej dokapitalizaciji niso sodelovali. Poleg tega je presenetljivo, da se z dokapitalizacijo s strani banke ETVA ni povečal njen delež v podjetju HSY.

- (196) Komisija je navedla tudi, da dvomi, da ta ukrep, tudi če bi se izkazalo, da pomeni pomoč, lahko pomeni združljivo pomoč.

4.7.3 Pripombe zainteresiranih strank

- (197) Podjetje Elefsis navaja, da je bilo leta 1996 49 % delnic podjetja HSY v lasti zaposlenih. Če bi banka ETVA opravila dokapitalizacijo brez sorazmerne udeležbe zaposlenih, bi njen delež moral preseči 51 %, kar pa je bilo z zakonom prepovedano in se tudi ni zgodilo. To pomeni, da banka ETVA ni prejela novih delnic za dokapitalizacijo. Takšen scenarij bi bil za zasebnega vlagatelja nesprejemljiv.

4.7.4 Pripombe Grčije

- (198) Grčija potrjuje, da je banka ETVA v obdobju 1996–1997 odobrila 8,72 milijarde GRD (25,6 milijona EUR) za dokapitalizacijo in prejela enak znesek od države. Grčija trdi, da je država ravnala kot vlagatelj iz tržnega gospodarstva, saj je zmanjšanje delovne sile, ki je bilo

financirano z dokapitalizacijo, v veliki meri izboljšalo učinkovitost ladjedelnice in njeno prihodnjo donosnost. Podjetje HSY pojasnjuje, da zaradi sredstev dokapitalizacije ni prišlo do izdaje novih delnic in da formalno ni šlo za dokapitalizacijo. To pojasnjuje, zakaj državni delež ni presegel 51 %. Če bi Komisija kljub vsemu sklenila, da ta ukrep pomeni pomoč, je ta pomoč po mnenju Grčije skladna s členom 7 Direktive 90/684/EGS.

4.7.5 Ocena

4.7.5.1 Člen 296 Pogodbe

- (199) S tem ukrepom se je financirala celotna dejavnost ladjedelnice in ni bil namenjen izključno za podporo civilnih dejavnosti. Ker je, kot je navedeno v oddelku 3.3 te odločbe, 75 % dejavnosti ladjedelnice vojaških in ker se Grčija sklicuje na člen 296 Pogodbe, se lahko na podlagi pravil o državni pomoči oceni samo 25 % ukrepa, kar znaša 2,18 milijarde GRD (6,4 milijona EUR).

4.7.5.2 Obstoj pomoči

- (200) Komisija ugotavlja, da je država prek banke ETVA podjetju HSY dala denar, ne da bi prejela nove delnice, zato je ohranila samo 51-odstotni delež podjetja HSY. Vlagatelj iz tržnega gospodarstva drugim delničarjem ne bi dal takšnega darila. Zahteval bi namreč nove delnice ali sorazmerno dokapitalizacijo s strani drugih delničarjev. Zasebni vlagatelj v podobnih okoliščinah torej ne bi opravil takšne dokapitalizacije.

- (201) Ker je država podjetju HSY zagotovila sredstva, ki jih od trga ne bi dobilo, je ta ukrep podjetju HSY omogočil selektivno prednost. Ukrep torej pomeni pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe. Ker je bil v nasprotju z zahtevo iz člena 88(3) Pogodbe odobren brez predhodne priglasitve, pomeni nezakonito pomoč.

4.7.5.3 Združljivost s skupnim trgom

- (202) Kar zadeva združljivost pomoči, Komisija ugotavlja, da se je delovna sila podjetja HSY zares zmanjšala s 3 022 delavcev v letu 1995 na 1 977 delavcev v letu 1997. To zmanjšanje delovne sile je bilo tudi zabeleženo v dveh odločbah, sprejetih 15. julija 1997 (odločbi C 10/94 in N 401/97), saj je pomenilo steber načrta prestrukturiranja. Z odločbo N 401/97 je odobrena naložbena pomoč, ki je v skladu z Direktivo 90/684/EGS lahko združljiva samo, če se „nanaša na načrt prestrukturiranja, na podlagi katerega se bo zmanjšala skupna zmogljivost pri popravilu ladij“, in „če ne vključuje nika-kršnega povečanja zmogljivosti pri gradnji ladij“. V

skladu z odločbo N 401/97 obstaja „zmanjšanje zmogljivosti pri popravilu ladij, ki je enakovredno zmanjšanju števila zaposlenih, česar pa ne bo mogoče nadomestiti s predvidenim povečanjem produktivnosti in zmanjšanjem zmogljivosti pri pristajanju trgovskih plovil.“ V odločbi je navedeno tudi, da je zmanjšanje zmogljivosti pri gradnji ladij majhno. Ker je Komisija v odločbi N 401/97 sama priznala, da bi zmanjšanje delovne sile v povezavi z drugimi ukrepi, ki jih je predlagala Grčija, povzročilo zmanjšanje zmogljivosti pri gradnji in popravilu ladij, Komisija meni, da je prišlo do zmanjšanja zmogljivosti, kot to zahteva člen 7 Direktive 90/684/EGS. Kar zadeva znesek in intenzivnost pomoči, Komisija ugotavlja, da je pomoč za zmanjšanje delovne sile za 1 000 delavcev znašala 25,6 milijona EUR. Leta 2002, torej samo šest let pozneje, je Komisija ugotovila, da je štirikrat večji znesek, namenjen manjšemu zmanjšanju delovne sile,

zdržljiv. Komisija zato meni, da sta znesek in intenzivnost pomoči upravičena. Komisija sklepa, da so bili pogoji iz člena 7 Direktive 90/684/EGS izpolnjeni in da je zato pomoč združljiva s skupnim trgov.

4.8 Dokapitalizacija v obdobju 1998-2000 za financiranje naložbenega načrta (ukrep E10)

4.8.1 Opis ukrepa

- (203) Kot je bilo načrtovano v odločbi N 401/1997, so se v letih 1998, 1999 in 2000 opravile tri dokapitalizacije v skupnem znesku 2,98 milijarde GRD (8,7 milijona EUR) za namen financiranja dela naložbenega načrta podjetja HSY. Sredstva zanje so prispevali banka ETVA in zaposleni v podjetju HSY sorazmerno glede na njihov delež v podjetju HSY.

(V milijonih GRD (v milijonih EUR))

	Skupaj	Prispevek banke ETVA (51 %)	Prispevek zaposlenih (49 %)
20. maj 1998	1 569 (4,6)	800 (2,3)	769 (2,3)
24. junij 1999	630 (1,8)	321 (0,9)	309 (0,9)
22. maj 2000	780 (2,3)	397 (1,2)	382 (1,1)

- (204) Leta 2001 je grška država zaposlenim izplačala znesek, enak njihovem prispevku pri treh dokapitalizacijah (glej uvodno izjavo 33 te odločbe, ki opisuje Zakon 2941/2001).

4.8.2 Razlogi za sprožitev postopka

- (205) Komisija je v odločbi o podaljšanju postopka izrazila sum, da udeležba banke ETVA v dokapitalizacijah pomeni nezdržljivo pomoč. Tudi če je v odločbi N 401/97, ki je bila sprejeta 15. julija 1997, navedeno, da se prihodnja udeležba banke ETVA v dokapitalizacijah načeloma lahko šteje za udeležbo brez elementa pomoči v okviru izvajanja načrta prestrukturiranja, bi ta udeležba kljub temu lahko pomenila pomoč v letih 1998, 1999 in 2000. Položaj podjetja HSY se je v tem času poslabšal. V odločbi o podaljšanju postopka je navedeno tudi, da dejstvo, da so bili zaposleni v dokapitalizaciji udeleženi sorazmerno glede na njihov delež v podjetju HSY, ne izključuje pomoči: prvič, ni gotovo, da so banki ETVA plačali ceno za 49-odstotni delež v podjetju HSY v skladu s sporazumom o delni privatizaciji iz leta 1995. Drugič, ni izključeno, da je država na skrivaj delavcem

povrnila znesek, ki so ga vložili za dokapitalizacijo podjetja HSY. Takšno ravnanje bi pomenilo, da zaposleni niso prevzeli nikakršnega tveganja.

4.8.3 Pripombe zainteresiranih strank

- (206) Podjetje Elefsis podpira dvome, izražene v odločbi o sprožitvi postopka, opozarja na sodno prakso podjetja Alitalia⁽¹⁵⁾ v primeru udeležbe zaposlenih pri dokapitalizaciji podjetja in ugotavlja, da je udeležba banke ETVA v dokapitalizaciji pomenila nezdržljivo pomoč.

4.8.4 Pripombe Grčije

- (207) Grčija opozarja, da je bila udeležba banke ETVA in zaposlenih pri dokapitalizaciji pogodbeno urejena s sporazumom o delni privatizaciji iz septembra 1995. V odločbi N 401/97 je navedeno tudi, da bi se te dokapitalizacije izvršile z 51-odstotno udeležbo banke ETVA oziroma 49-odstotno udeležbo zaposlenih, ne da bi udeležba banke ETVA pomenila pomoč. Grčija in

podjetje HSY skupaj zanikata hipotezo, da zaposleni banki ETVA niso plačali nakupne cene in da obstaja skrivni dogovor, ki bi zaposlenim obljubljal, da jim bo država povrnila znesek, ki so ga plačali za namen financiranja naložbenega načrta. Podjetje HSY trdi, da bi ta ukrep, če bi ga Komisija štela za pomoč, pomenil združljivo pomoč za prestrukturiranje.

4.8.5 Ocena

4.8.5.1 Člen 296 Pogodbe

- (208) Kar zadeva možnost uporabe člena 296 pogodbe, Komisija ugotavlja, da je bil cilj dokapitalizacij financiranje naložbenega načrta. Kot je bilo ugotovljeno v okviru ocene ukrepov P1, P2, P3 in P4, je ta naložbeni načrt in državno pomoč, namenjeno njegovemu financiranju, mogoče oceniti na podlagi pravil o državni pomoči.

4.8.5.2 Obstoječe pomoči

- (209) Komisija je ugotovila naslednje. Na podlagi sporazuma o delni privatizaciji iz septembra 1995 je bila banka ETVA pogodbeno zavezana k 51-odstotni udeležbi v prihodnji dokapitalizaciji podjetja HSY, medtem ko bi preostalih 49 % prispevali zaposleni. Dokapitalizacija je bila potrebna za delno financiranje naložbenega načrta. V odločbi N 401/97 v zvezi z naložbeno pomočjo Komisija implicitno ugotavlja, da ta udeležba banke ETVA v prihodnji dokapitalizaciji podjetja HSY ne bo pomenila državne pomoči. To je bilo skladno z odločbo C 10/94, ki je bila sprejeta istega dne in v kateri Komisija ugotavlja, da je bila prodaja 49 % delnic podjetja HSY zaposlenim veljavna delna privatizacija, zaradi česar naj bi bilo mogoče pričakovati obnovev sposobnosti preživetja.

- (210) Kar zadeva udeležbo banke ETVA v dokapitalizaciji na dan 20. maja 1998, Komisija ugotavlja, da ni dovolj razlogov, da bi se oddaljili od implicitne ocene, opravljene v odločbi N 401/97, po kateri naj v tem primeru ne bi šlo za pomoč. Zlasti se okoliščine maja 1998 niso dovolj razlikovale od okoliščin, ki so bile napovedane v času sprejema odločbe. Poleg tega Komisija ni našla nikakršnega dokaza o (skrivni) obljubi države, da bo zaposlenim izplačala znesek, ki bi ga plačali v okviru dokapitalizacije.

- (211) Nasprotno, v času dokapitalizacije 24. junija 1999 in 22. maja 2000 temeljni elementi, ki so tvorili podlago za oceno z dne 15. julija 1997, po kateri naj ne bi šlo za nikakršno pomoč, niso bili več prisotni:

— prvič, kot je bilo že pojasnjeno, sta obe odločbi, sprejeti 15. julija 1997, temeljili na dejstvu, da bo Grčija izvršila sporazum o delni privatizaciji iz septembra 1995, in zlasti, da bodo zaposleni banki ETVA za to plačali nakupno ceno, kot je določeno v pogodbi, s čimer bi prevzeli finančno tveganje, ki bi jih spodbudilo, da podprejo potrebne ukrepe za obnovev konkurenčnosti. Glede na to, da so morali zaposleni prvi obrok nakupne cene banki ETVA plačati pred 31. decembrom 1998, do plačila ni prišlo. Država plačila ni zahtevala. Kot je navedeno v oceni ukrepa E7, je to pomenilo, da zaposleni niso bili v položaju vlagateljev, ki bi morali v naslednjih dvanajstih letih plačati skupaj 8,17 milijarde GRD (24 milijonov EUR), kar je v nasprotju s pričakovanji Komisije v juliju 1997, ko sta bili sprejeti odločbi. To neplačilo je pomenilo tudi, da zaposleni niso upoštevali svoje obveznosti iz pogodbe o delni privatizaciji iz septembra 1995. Banke ETVA pogodba o delni privatizaciji ni več zavezovala⁽¹¹⁶⁾, saj so jo zaposleni prekršili. V nasprotju s tem, kar bi bilo mogoče v času sprejetja odločbe N 401/1997 upravičeno pričakovati na podlagi obstoječih pogodb, torej ni prišlo do resnične delne privatizacije, pogodba pa za banko ETVA ni bila več zavezujoča. Komisija meni, da se to močno razlikuje od tega, kar je Komisija pričakovala v času sprejetja odločbe N 401/1997 na podlagi pogodbe iz septembra 1995. To torej zadostuje za spremembo ocene, opravljene v navedenem obdobju, po kateri naj ne bi šlo za pomoč.

— Drugič, kot je bilo že podrobno analizirano v oddelku 3.1 te odločbe, se komercialni in finančni uspeh, ki sta bila načrtovana v času sprejetja odločbe N 401/1997, nista uresničila. Podjetje v letih 1997 in 1998 ni uspelo sestaviti obsežne in donosne knjige naročil. Zato se je od konca leta 1998 začelo čedalje bolj zavedati, da bo ladjedelnica v naslednjih let ustvarjala izgube. Komisija je datum 30. junij 1999 določila za datum, po katerem obnovev sposobnosti preživetja ni bilo več mogoče utemeljeno pričakovati. Gotovo je, da so bile v začetku junija 1999 znane še skoraj vse slabe novice in da je bila obnovev poslovne sposobnosti precej hipotetična na podlagi obstoječega načrta prestrukturiranja.

(212) Glede na navedeno Komisija meni, da vlagatelj iz tržnega gospodarstva, ki bi se znašel v enakem položaju kot banka ETVA, v podjetje HSY ne bi več vlagal⁽¹¹⁷⁾.

(213) Ker takšna dokapitalizacija daje selektivno prednost podjetju HSY, Komisija meni, da udeležba banke ETVA v drugi in tretji dokapitalizaciji pomeni državno pomoč v korist podjetju HSY. Kar zadeva skladnost s členom 88(3) Pogodbe, Komisija ugotavlja, da ni nikoli sprejela nikakršne odločbe, v kateri bi izrecno ocenila in odobrila udeležbo banke ETVA v dokapitalizaciji podjetja HSY. Komisija zato meni, da je bila pomoč odobrena v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe.

(214) Komisija ugotavlja, da tudi, če bi bil ta ukrep odobren z odločbo N 401/97 (v odločbi N 401/97 je navedeno, da bo banka ETVA udeležena v dokapitalizacijah podjetja HSY, in implicitno, ne da bi zbujala sum v zvezi s skladnostjo s pravili o državni pomoči, ugotavlja, da ta udeležba ne bi pomenila pomoči), to ne bi spremenilo prihodnje ugotovitve, na podlagi katere bi bilo treba pomoč povrniti. V takšnem primeru bi bilo dejansko treba oceniti, da je državna banka ETVA to odločbo zlorabila, saj v skladu s pogodbo iz septembra 1995 ni zahtevala plačila nakupne cene od zaposlenih. Ugotovitev, da udeležba banke ETVA v prihodnjih dokapitalizacijah ni pomenila pomoči, je bila dejansko utemeljena na pričakovanju, da bodo zaposleni plačali nakupno ceno v skladu s pogodbo iz septembra 1995. Zato je treba skleniti, da je bil del odločbe N 401/97, v katerem je udeležba banke ETVA odobrena, napačno uporabljen, in da mora podjetje HSY udeležbo banke ETVA povrniti.

4.8.5.3 Združljivost s skupnim trgom

(215) Grčija trdi, da bi ta ukrep lahko pomenil združljivo pomoč za prestrukturiranje. Komisija opozarja, da je bil cilj dokapitalizacij financirati naložbeni načrt. V okviru ocene ukrepa P2 in ukrepa P3 je Komisija že pojasnila, zakaj se pomoči za prestrukturiranje za namen naložbene načrta ne more šteti za združljivo s skupnim trgom.

(216) Ker dve dokapitalizaciji pomenita nezdružljivo pomoč, ju mora podjetje HSY povrniti.

4.9 Državno posredno poroštvo v zvezi s pogodbama podjetja HSY s podjetjema OSE in ISAP (ukrep E12b)

4.9.1 Opis ukrepa

(217) V okviru pogodb, ki jih je podjetje HSY sklenilo z Grško železniško organizacijo (OSE) in Električnimi železnicami Atene-Pirej (ISAP) v zvezi z dobavo železniškega voznega parka, je banka ETVA odobrila poroštva za predplačilo in garancije za dobro izvedbo posla (v nadaljnjem besedilu: poroštva za predujem ali poroštva za predplačilo). Banka ETVA je poroštva za predplačilo izdala v povezavi s pogodbo ISAP februarja 1998 in januarja 1999, poroštva v povezavi s pogodbo OSE pa je izdala avgusta 1999. V zameno za to je dobila ustrezna posredna poroštva od države. Poroštva v okviru pogodb OSE in ISAP so znašala 29,4 milijona EUR oziroma 9,4 milijona EUR

4.9.2 Razlogi za sprožitev postopka

(218) V odločbi o podaljšanju postopka je Komisija izrazila dvom o tem, da bi zasebna banka zagotovila takšna posredna poroštva pod enakimi pogoji. Zaradi težav podjetja HSY bi bilo celo vprašljivo, ali bi jih banka sploh odobrila.

4.9.3 Pripombe zainteresiranih strank

(219) Podjetje Elefsis podpira dvome, ki jih je izrazila Komisija. Država zlasti ni ravnala kot tržni vlagatelj, saj je prevzela večkratno tveganje, ne samo kot večinska lastnica podjetja HSY temveč tudi kot edina posojilodajalka in edini porok, ki je nosil skoraj vse tveganje, povezano z delovanjem podjetja.

4.9.4 Pripombe Grčije

(220) Grčija in podjetje HSY trdita, da tudi, če so bila državna posredna poroštva uradno izdana decembra 1999, so bila banki ETVA obljubljeni že, ko je odobrila poroštva za predplačilo v povezavi s pogodbo ISAP februarja 1998 in januarja 1999 ter poroštva v povezavi s pogodbo OSE avgusta 1999. Grčija trdi, da ta posredna poroštva ne pomenijo selektivnih ukrepov. Poroštva so bila namreč izdana na podlagi Zakona 2322/1995⁽¹¹⁸⁾, na podlagi katerega je državna poroštva prejelo več podjetij. Poleg tega Grčija trdi, da je letna premija v višini 0,05 % ustrezala kot nadomestilo za tveganje. Ravnanje banke ETVA

je bilo sprejemljivo za zasebno banko, saj je od države prejela posredno poroštvo in zaračunala premijo v višini 0,4 % ⁽¹¹⁹⁾. Podjetje HSY je predložilo poročilo svetovalcu – prvo poročilo revizijske hiše Deloitte – ki to trditev podpira. V poročilu je zatrjeno tudi, da bi podjetje HSY brez državnega posrednega poroštva od zasebne banke kljub temu lahko prejelo poroštvo, ki bi bilo podobno poroštvu, ki ga je odobrila banka ETVA, če bi v zavarovanje ponudilo zastavno pravico na določena sredstva. Grčija trdi, da sta upravičenca do državnih posrednih poroštev podjetji OSE in ISAP, ne pa podjetje HSY.

4.9.5 Ocena

4.9.5.1 Člen 296 Pogodbe

- (221) Ta ukrep ne spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe, saj neposredno podpira civilno dejavnost.

4.9.5.2 Obstoj pomoči

- (222) Najprej je treba ugotoviti, kateri izmed dveh vrst ukrepov – poroštva za predujme, ki jih je odobrila banka ETVA, in posredna poroštva, ki jih je banki ETVA odobrila država – bi lahko pomenil ukrep pomoči. Ker Grčija trdi, da so bila banki ETVA v času, ko je odobrila poroštva za predplačilo, državna posredna poroštva že zatrdno obljubljeni, je treba sklepati, da je bila v času odobritve teh poroštev v celoti zavarovana z državnimi posrednimi poroštvi. Ker torej banka ETVA ni prevzela nikakršnega tveganja (zahvaljujoč državnemu posrednemu poroštvu) in je vsako trimesečje prejela premijo v višini 0,4 %, ta ukrep v podobnih okoliščinah za vlagatelja iz tržnega gospodarstva ne bi bil sprejemljiv. Nasprotno, država je odobrila posredna poroštva, ki niso bila zavarovana z nobenim premoženjem in za katere je prejela poroštveno premijo v višini samo 0,05 %. Ta drugi ukrep očitno ne bi bil sprejemljiv za vlagatelja iz tržnega gospodarstva. Zatorej je drugi ukrep tisti, ki pomeni državno pomoč. Vendar Komisija ugotavlja, da je ločevanje teh dveh ukrepov (tj. poroštvo in posredno poroštvo) na nek način umetno, saj je bila država 100-odstotna lastnica banke ETVA in se lahko vsi ukrepi, ki jih je banka izvajala, pripišejo državi.

- (223) Ker Grčija trdi, da sta bila upravičenca podjetji OSE in ISAP, je treba pojasniti, kdo je upravičenec tega ukrepa. Komisija ugotavlja, da mora prodajalec v okviru pogodb za dobavo železniškega voznega parka običajno predložiti bančna poroštva kupcu za namen predplačil, ki jih opravi kupec. Kupec se dejansko želi prepričati, da bo te zneske dobil povrnjene, v kolikor prodajalec ne dostavi materiala, na primer zato, ker je šel v stečaj. Zato je kupec tisti, ki mora pridobiti takšna poroštva od banke in plačati njihove stroške. Z drugimi besedami, strošek, ki ga mora plačati prodajalec železniškega voznega parka, je običajen. V tem primeru je država s posrednim poroštvom podjetju HSY omogočila, da od banke ETVA pridobi poroštva po ceni, ki je znašala samo 0,4 % na trimesečje. Kot bo navedeno v nadaljevanju, bi brez državnega posrednega poroštva zasebna banka zaračunala najmanj 480 bazičnih točk na leto za poroštva, ki bi bila odobrena prej 30. junijem 1999. Po tem datumu takšnih poroštev ne bi odobrila več nobena zasebna banka. Zato je jasno, da je v obdobju pred 30. junijem 1999 država s posrednim poroštvom podjetju HSY omogočila, da pridobi poroštva po nižji ceni. V obdobju po 30. juniju 1999 je država podjetju HSY s posrednim poroštvom omogočila, da je pridobilo poroštva, ki jih sicer na trgu ne bi moglo pridobiti. Upravičenec pomoči je torej podjetje HSY.

- (224) Kar zadeva trditev Grčije, da ukrep ni selektiven, Komisija opozarja, da bi ukrep moral biti dejansko odprt in enako dostopen za vse gospodarske subjekte, ki delujejo v državi članici, če naj bi bil splošen, zato njegov obseg ne more biti omejen na primer z diskrecijsko pravico države do njegove odobritve ali z drugimi dejavniki, ki omejujejo njegov praktični učinek. Komisija meni, da Zakon 2322/1995 te opredelitve še zdaleč ne izpolnjuje. Prvič, v členu 1 zakona je navedeno, da poroštvo odobri minister za gospodarstvo v dogovoru s tremi drugimi ministri. Odobritev poroštva je torej odvisna od diskrecijske pravice organov. Drugič, državno poroštvo se lahko odobri zasebnemu podjetju samo, če se to nahaja na oddaljenem območju in če je poroštvo namenjeno izboljšanju gospodarskega razvoja tega območja, ne pa točno določenemu podjetju (člen 1bb), ali v primeru, da je podjetje utrpelo škodo zaradi naravne katastrofe (člen 1cc). Nasprotno, državno pomoč za splošne namene, kot je pokritje nekaterih obveznosti podjetja (člen 1B) lahko dobijo samo podjetja, ki so v 100-odstotni lasti države ali kadar je država lastnica večine njegovih delnic. Zato je jasno, da imajo državna podjetja veliko večji dostop do državnih poroštev kot zasebna. Ta sklep potrjuje analiza seznama posojil, zavarovanih s poroštvom, ki je vključen v prvo poročilo

revizijske hiše Deloitte⁽¹²⁰⁾. Tretjič, poroštva niso enako dostopna. Člen 14 zakona dejansko navaja, da lahko država pri odobritvi poroštva zahteva neko zavarovanje (tj. zastavno pravico na osnovna sredstva podjetja). Odločitev, ali se bo zavarovanje zahtevalo ali ne, sprejme minister za gospodarstvo po lastni presoji. V tem primeru država ni zahtevala zavarovanja, ko je odobrila ukrep E12b. Kar zadeva neobstoje enakost dostopa, Komisija ugotavlja, da poroštvena premija ni enaka za vsa posojila. Na primer, poroštvena premija je znašala 0,05 % samo v tem primeru. V primeru ukrepa E14, ki je bil prav tako odobren na podlagi Zakona 2322/1995, je premija znašala 1 %. Na seznamu posojil, zavarovanih s poroštvom, ki ga je v svojem poročilu predložila revizijska hiša Deloitte, so poroštva za nekatera posojila znašala tudi 0,1 % in 0,5 %. Komisija zato zavrača trditve Grčije, da pomeni Zakon 2322/1995 splošen ukrep.

- (225) Kar zadeva trditve iz prvega poročila revizijske hiše Deloitte, da bi podjetje HSY lahko ta poroštva za predjem dobilo od zasebne banke, če bi banki v zavarovanje omogočilo zastavno pravico na nekatera sredstva namesto posrednega poroštva države, Komisija meni, da je ta trditev v analizi ukrepa brezpredmetna. Komisija je dejansko morala analizirati, ali pogoji ukrepa, ki je bil dejansko odobren s strani države, pomenijo pomoč ladjedelnic. Komisija ni obvezna preverjati, ali bi z zagotovitvijo dodatnega zavarovanja ladjedelnica lahko pridobila ista poroštva na trgu. Kot je navedeno v oddelku 2.1.1 obvestila o poroštvih, je ena izmed potencialnih prednosti državnega poroštva možnost, da posojilojemalcu omogoči „nižje stroške zavarovanja“. V tem primeru ni bilo niti eno državno posredno poroštvo zavarovano z zastavno pravico na nekatera sredstva ladjedelnice. Zato posredno poroštvo s sredstvom kot zavarovanjem pomeni drugačno transakcijo, ki je ni treba oceniti. V dopolnilo temu Komisija opozarja, da podjetje HSY, tudi če bi bilo treba oceniti trditve iz prvega poročila revizijske hiše Deloitte, ne bi moglo prepričati zasebne banke, da zagotovi takšna poroštva za predjem na podlagi zavarovanj. Sredstva ladjedelnice so bila dejansko obremenjena in so imela nizko likvidacijsko vrednost (glej drugo in tretjo točko v opombi 43 k tej odločbi). Zato tudi zavarovanje v obliki zastavne pravice na nekatera sredstva podjetja HSY ne bi bila dovolj, da bi prepričala vlagatelja iz tržnega gospodarstva, da odobri posojilo podjetju HSY.

- (226) Komisija je v tej odločbi že določila obrestno mero, ki bi jo zasebna banka zaračunala za posojilo podjetju HSY. Za obdobje do 30. junija 1999 je bilo ugotovljeno, da je bilo treba – ker je podjetje HSY predstavljalo določeno tveganje – dodati premijo za tveganje v višini najmanj 400 bazičnih točk nad obrestno mero, ki se je zaračunala pri posojilih, odobrenih zdravim podjetjem. Za namen uporabe istega pristopa do poroštev za predjeme, je treba opredeliti, kakšno premijo bi vlagatelj iz tržnega gospodarstva zaračunal zdravemu podjetju za odobritev poroštva za predplačilo. Niti ena stranka v tem postopku ni predstavila zanesljive tržne cene za takšna poroštva. Pri nekaterih shemah državnih poroštev, ki so bila namenjena sektorju ladjedelništva in ki jih je Komisija odobrila kot poroštva, ki ne vsebujejo elementa pomoči⁽¹²¹⁾, je letna poroštvena premija za posojilojemalca z najnižjim posojilnim tveganjem znašala 0,8 % ali 80 bazičnih točk. Zaradi pomanjkanja zanesljivih kazalnikov bo Komisija to mero uporabila kot oceno najnižje letne poroštvene premije, ki so jo v tistem času plačevale zdrave ladjedelnice. Tudi če se pogodbi s podjetjem OSE in podjetjem ISAP ne nanašata na gradnjo ladij, temveč gradnjo železniškega voznega parka, bo Komisija uporabila 0,8 % kot merilo, saj je gradnja železniškega voznega parka ostala obrobna dejavnost podjetja HSY, večina dejavnosti podjetja HSY in s tem tudi večina tveganj za podjetje HSY pa se je nanašala na gradnjo in popravilo ladij. Zato bosta za poroštva za predplačila, ki so bila podjetju HSY odobrena pred 30. junijem 1999, obstoj in znesek pomoči ocenjena s primerjavo letne premije, ki jo je podjetje HSY dejansko plačalo (vključno s premijo posrednega poroštva, plačano državi) skupaj s premijo v višini 480 bazičnih točk (tj. 80 bazičnih točk, ki se jim doda 400 bazičnih točk). Kar zadeva obdobje po 30. juniju 1999, je Komisija v tej odločbi že sklenila, da ladjedelnica ni imela več dostopa do finančnega trga in da element pomoči v vseh posojilih, ki ga je treba vrniti, znaša toliko, kolikor znaša razlika med obrestno mero, ki jo je podjetje HSY dejansko plačalo, in referenčno obrestno mero, ki se ji doda 600 bazičnih točk. V primeru poroštev za predjeme se bo pomoč, ki jo je treba povrniti, zato izračunala s primerjavo dejanske premije, ki jo je podjetje HSY plačalo (vključno s premijo za posredno poroštvo, plačano državi), in premije v višini 680 bazičnih točk (tj. 80 bazičnih točk, ki se jim doda 600 bazičnih točk).

- (227) Komisija ugotavlja, da Grčija trdi, da so bila posredna poroštva že obljubljena, ko je banka ETVA odobrila poroštva za predplačila. V skladu s tem so bila posredna poroštva, povezana s predplačili podjetja ISAP, že odobrena pred koncem junija 1999. Skupni letni strošek teh poroštev (poroštvene premije, plačane banki ETVA,

skupaj s premijami za posredna poroštva, plačanimi državi) je bil veliko manjši od 480 bazičnih točk. Te torej vsebujejo element državne pomoči, ki znaša toliko, kolikor znaša razlika med slednjo premijo in skupnim stroškom poroštev za podjetje HSY (premija, plačana banki ETVA ⁽¹²²⁾, in premija, plačana državi). Ker je bila v nasprotju z zahtevo iz člena 88(3) Pogodbe odobrena brez predhodne priglasitve, pomeni nezakonito pomoč.

- (228) Posredna poroštva, povezana s predplačili podjetja OSE, so bila odobrena po juniju 1999, v času, ko poroštev ne bi več odobrila nobena banka. Zato vsa ta posredna poroštva pomenijo pomoč. Ker je bila pomoč v nasprotju z zahtevo iz člena 88(3) Pogodbe odobrena brez predhodne priglasitve, pomeni nezakonito pomoč. Če se ugotovi, da ti ukrepi pomoči pomenijo nezdružljivo pomoč in če se še vedno uporabljajo, jih je treba nemudoma ustaviti. To seveda ne bi zadostovalo za obnovitev izhodiščnega položaja, saj bi podjetje HSY v nekaj letih že imelo koristi od poroštva, ki ga na trgu ne bi dobil. Prav tako bi bilo treba za obdobje do izteka poroštva vrniti znesek pomoči, ki znaša toliko, kolikor znaša razlika med 680 bazičnimi točkami in premijami, ki jih je podjetje HSY dejansko plačalo.

4.9.5.3 Združljivost s skupnim trgom

- (229) Komisija ugotavlja, da ta pomoč pomeni pomoč za tekoče poslovanje, saj se z njo zmanjšajo stroški, ki bi jih podjetje HSY sicer moralo plačati v okviru poslovnih pogodb. Ker pomoč za tekoče poslovanje ni bila dovoljena v sektorju proizvodnje železniškega voznega parka, se ne more šteti za združljivo s skupnim trgom in jo je treba zato povrniti.

4.10 Odlog/reprogramiranje obveznosti in odpis kazni, dolgovanih podjetjema OSE in ISAP (ukrep E12c)

4.10.1 Opis ukrepa

- (230) Podjetje HSY ni moglo izpolniti svojih obveznosti, ki izhajajo iz pogodb o dobavi železniškega voznega parka, sklenjenih s podjetji OSE in ISAP. Podjetje HSY zlasti ni uspelo dobaviti železniškega voznega parka v skladu z dogovorjenim rokom. Zaradi tega so bila v obdobju 2002–2003 opravljena nova pogajanja v zvezi z nekaterimi pogodbami in dogovorjen je bil nov rok za dobavo. Poleg tega se zdi, da je bila uporaba kazenskih klavzul in zamudnih obresti, določenih v prvih pogodbah, opuščena ali odložena.

4.10.2 Razlogi za sprožitev postopka

- (231) Komisija v odločbi o podaljšanju postopka izraža sum, da sta podjetji OSE in ISAP, ki sta državni podjetji, v času pogajanj v obdobju 2002–2003 ravnali na način, ki bi bil v podobnih okoliščinah sprejemljiv za zasebno podjetje. Mogoče sta uporabili in/ali se ponovno pogajali o pogodbah na način, ki je bil ugoden za podjetje HSY, s čimer sta slednjemu odobrili državno pomoč.

4.10.3 Pripombe zainteresiranih strank

- (232) Podjetje Elefsis trdi, da podjetji OSE in ISAP nista zahtevali celotnega plačila kazni in zamudnih obresti, ki so bile posledica odlogov, niti se nista sklicevali na garancije, ki so bila dane v imenu podjetja HSY za dobro izvedbo posla, ki izhaja iz njegovih pogodbenih obveznosti.

4.10.4 Pripombe Grčije

- (233) Grški organi trdijo, da je podjetje HSY plačalo vse kazni in ustrezne zneske obresti v skladu s svojimi pogodbenimi obveznostmi in da je bilo ponovno pogajanje opravljeno v skladu s sprejemljivo poslovno prakso. Podjetji OSE in ISAP nista nikoli odpisali kazni in zamudnih obresti.

- (234) Kar zadeva pogodbe med podjetji OSE in HSY, je bilo do konca leta 1997 sklenjenih naslednjih šest sporazumov o programu (PA): PA 33 SD 33, PA 33 SD 33^a, PA 35 SD 35, PA 37 SD 37^a, PA 39 SD 39 in PA 41 SD 41a. Sporazumi o programu so se pričeli izvajati avgusta in septembra 1999 s predplačili podjetju OSE, kot je bilo dogovorjeno v pogodbah iz leta 1997. Podjetje OSE je zahtevalo pravočasno izvršitev sporazumov od leta 2000 naprej po prvem odlogu dobave materiala v navedenem letu. Konzorciji, katerih del je bilo tudi podjetje HSY, so predlagali naslednje spremembe šestih sporazumov:

— plačili opredeljenih kazni in zamudnih obresti s strani konzorcija v gotovini ali naravi, kar bi bolj ustrezalo podjetju OSE;

— sestava formule stopnjevanja cen na podlagi dogovorjenih rokov o dobavi v trajnih pogodbah in ne na podlagi novih rokov o dobavi, ki so jih predlagali konzorciji, da bi bili roki za dobavo sprejemljivi;

— brezplačna dobava ustreznega železniškega voznega parka podjetju OSE, da bi bili na eni strani predlagani novi roki za dobavo sprejemljivi in da bi se na drugi strani ustavila nadaljnja rast zneskov kazni in zamudnih obresti. Sporazum PA 39 (električne lokomotive) je bil izvzet iz dobave enakovrednega železniškega voznega parka, ker podjetje OSE ni dokončalo elektrifikacije proge Patras-Atene-Thessaloniki, sporazum PA 35 pa je bil izvzet zato, ker je konzorcij želez, da bi rast zneskov kazni in zamudnih obresti nadaljevala v skladu s pogodbo;

— če enakovreden železniški vozni park ne bi bil dobavljen ali če bi bila dobava (materiala, določenega v pogodbi) opravljena pozno, bi zneski kazni in zamudnih obrestni naraščale še naprej, pri čemer bi začele ponovno naraščati na dan, ko so se ustavile, in sicer 31. decembra 2002.

- (235) Odbor OSE je 7. januarja 2003 predlagane spremembe odobril. Trije sporazumi PA (33^a, 35 in 39) so bili spremenjeni v prvih mesecih leta 2003, ustrezne pogodbe o spremembah pa so bile podpisane 28. februarja 2003, 17. aprila 2003 oziroma 28. februarja 2003 (¹²³).
- (236) Podjetje OSE, ki je moralo izbirati med razveljavitvijo ali spremembo sporazumov PA – in zaradi svojih zahtev v zvezi z Olimpijskimi igrami 2004 – je presodilo, da bi bilo v njegovem poslovnem interesu najbolje, da sprejme predloge konzorcija o spremembah sporazumov in sporazumov ne razveljavi. Z razveljavitvijo podjetje OSE ne bi prejelo dodatnega novega železniškega voznega parka, saj bi potrebovalo najmanj 3 ali 4 leta, da bi morebitni nov razpisni postopek za železniški vozni park obrodil sadove. Spremenjeni sporazumi so bili zakoniti in v skladu z izvirnimi sporazumi.
- (237) Zgoraj navedeni podatki po mnenju Grčije kažejo, da konzorciji in s tem podjetje HSY, niso bili nikoli obravnavani bolj ugodno kot drugi dobavitelji OSE in da so bili zneski kazni in obresti izterjani v vseh primerih (¹²⁴). V pogodbi ni bilo nikakršne odločbe v zvezi z zneski zamudnih obresti na kazni, vendar je podjetje OSE obresti zahtevalo in jih konzorciju ustrezno zaračunalo.
- (238) Enako velja tudi za zneske podjetja ISAP, ki predstavljajo zneske, ki jih je podjetje HSY dejansko plačalo, in ne rezervacij. Poleg tega je poudarjeno, da v primeru sporazuma o programu 1/97 ni bilo nikakršnega ponovnega pogajanja ali spremembe (¹²⁵). Ta sporazum je pred-

videval načrtovanje, konstrukcijo, dobavo in zagon 40 večdelnih enot, izmed katerih je vsaka obsegala tri vozila. Dobava enot je bila opravljena pozno, zato so bile kazni in obresti, predvidene v sporazumu o programu, naložene in izterjane (¹²⁶).

4.10.5 Ocena

4.10.5.1 Člen 296 Pogodbe

- (239) Ta ukrep ne spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe, saj zadeva izključno civilne dejavnosti.

4.10.5.2 Obstoječa pomoč

- (240) Komisija ugotavlja, da so grški organi predložili podrobne informacije o zadevnih pogodbah, kot je bilo zahtevano v odločbi o podaljšanju postopka. Na podlagi teh informacij so bili dvomi, ki jih je izrazila Komisija, odpravljeni. Podjetje HSY je dejansko plačalo kazni in ustrezne obresti v skladu s pogodbenimi obveznostmi, v okviru ponovnih pogajanj pa Komisija ni našla nikakršnih dokazov, da ta pogajanja niso potekala v skladu s sprejemljivo poslovno prakso. Kot je priznalo že samo podjetje Elefsis, so odlogi pri izvrševanju pogodb podjetje HSY stali več deset milijonov eurov prav zato, ker sta podjetji OSE in ISAP zahtevali plačilo kazni in zamudnih obresti ali pa dobavo enakovrednega železniškega voznega parka. Kar zadeva trditev podjetja Elefsis, da bi podjetji OSE in ISA, če bi bili zasebni, zavrnili vse spremembe, ki so jih predlagali konzorciji, da bi zato zahtevali celotno izplačilo kazni in zamudnih obresti in da bi zahtevali hitro izplačilo v gotovini ter ne bi pristali na razpršenost izplačila v teku daljšega obdobja, je mogoče reči, da se vse to zdi zelo malo verjetno. Če bi podjetji OSE in ISAP takšen neprožen pristop sprejeli pred zaključkom prodaje podjetja HSY, bi to novega lastnika verjetno odvrnilo od nakupa ladjedelnice. Brez takšnega nakupa bi ladjedelnica, kot bo pojasnjeno v analizi ukrepa E18c, najverjetneje šla v stečaj. Tudi po nakupu, ki ga je opravil konzorcij HDW/Ferrostaal, se finančni položaj ladjedelnice ni izboljšal. Če bi podjetji OSE in ISAP sprejeli povsem neprožen pristop, bi torej obstajalo resnično tveganje, da bi šlo podjetje HSY v stečaj. To pomeni, da bi se izvršitev obstoječih pogodb ustavila. To pomeni, da bi morali podjetji OSE in ISAP objaviti nov javni razpis, naročilo bi bilo potem dodeljeno novemu dobavitelju, dobava pa bi bila odložena za nekaj let. V takšnih okoliščinah bi po mnenju Komisije kupec iz tržnega gospodarstva lahko privolil v delno ponovno pogajanje, kar bi omogočilo izvršitev obstoječe pogodbe v ustreznem časovnem okviru, tako da bi kupec na koncu prejel naročen železniški vozni park z omejenim odlogom. Na podlagi tega Komisija ugotavlja, da se je možnost, da bi bile pogodbe izvršene v ustreznem časovnem okviru, povečala po privatizaciji podjetja HSY, saj je nov zasebni lastnik imel izkušnje z vodenjem kompleksnih projektov in je predstavljal zasebno podjetje, ki ga je motiviral dobiček, zato je bil pripravljen omejiti odlog, da bi omejil negativne finančne posledice.

(241) Komisija zato meni, da ni prepričljivega dokaza, da ravnanje podjetij OSE in ISAP ne bi bilo sprejemljivo za zasebno podjetje v podobnih okoliščinah. Komisija zato sklepa, da način, kako sta podjetji OSE in ISAP izvršili pogodbe, ter omejene spremembe pogodb, ki jih je podjetje OSE sprejelo v obdobju 2002–2003, ne vključuje elementov pomoči.

4.11 Posojilo banke ETVA za financiranje pogodbe s podjetjem Strintzis (ukrep E13a)

4.11.1 Opis ukrepa

(242) Banka ETVA je 29. oktobra 1999 podjetju HSY odobrila posojilo v višini 16,9 milijarde GRD (49,7 milijona EUR) za financiranje gradnje dveh trajektov, ki ju je naročilo podjetje Strintzis. Obrestna mera je bila LIBOR⁽¹²⁷⁾, povečana za 100 bazičnih točk. Junija 2001 je bila oblikovana preferencialna hipoteka na dve ladji, ki sta bili v izgradnji. Posojilo je bilo v celoti odplačano banki 8. oktobra 2004.

4.11.2 Razlogi za sprožitev postopka

(243) V odločbi o podaljšanju postopka je bil izražen dvom o tem, ali je prenos hipoteke na ladjah in zavarovalnih premij zadostno zavarovanje. Poleg tega je kazalo, da je bilo posojilo podjetju HSY izplačano takoj, medtem ko bi moralo biti izplačano vzporedno s stroški, ki so nastajali med gradnjo. Tudi obrestna mera se je zdela prenizka glede na težave ladjedelnice. Kombinacija tega posojila in naslednjega ukrepa (ukrep E13b) torej kaže, da je velik del finančnih sredstev za ladji, ki ju je naročilo podjetje Strintzis, zagotovila banka ETVA.

4.11.3 Pripombe zainteresiranih strank

(244) Podjetje Elefsis trdi, da tega posojila ne bi odobrila nobena zasebna banka. Prvič, banka ETVA ni imela na voljo nobene varščine, ko je bilo posojilo sklenjeno, saj je bila hipoteka na ladjah ustvarjena veliko pozneje. Poleg tega se podjetje Elefsis strinja, da je tržna vrednost trupov v izgradnji nizka.

4.11.4 Pripombe Grčije

(245) Grčija in podjetje HSY poudarjata, da so bili posojilni pogoji za tisti čas neobičajni. Poročilo revizijske hiše Deloitte potrjuje, da so tako zadevna banka (ETVA) kot tudi vse grške banke na splošno dajale posojila podjetjem s podobno obrestno mero. Podjetje HSY podrobno

opisuje zavarovanja, ki so bila zagotovljena banki ETVA v času posojilne pogodbe (pripis cene dvema ploviloma, zavarovalnine in vse terjatve do tretjih strank, ki izhajajo iz posebne pravice ali iz koriščenja ladij na splošno), ter pozneje (hipoteka na ladjah), zato sklepa, da so bile ustrezne. Grčija ponuja tudi koledar, v skladu s katerim je banka ETVA izplačala posojilo banki ETVA in ki kaže, da je bilo plačano vzporedno s stroški, ki so nastajali med gradnjo.

4.11.5 Ocena

4.11.5.1 Člen 296 Pogodbe

(246) Ta ukrep ne spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe, saj neposredno podpira civilno dejavnost.

4.11.5.2 Obsto j pomoči

(247) Komisija ugotavlja naslednje. Posojilo je bilo sklenjeno po juniju 1999, v času, ko podjetje HSY ne bi več moglo dobiti posojila pri nobeni banki. Grčija trdi, da je zavarovanje posojila zmanjševalo tveganje v tolikšni meri, da bi vsak zasebni vlagatelj odobril posojilo. Te trditve ni mogoče sprejeti. Pripis cene ladji predstavlja dobro zavarovanje samo, če ladjedelnica dokonča gradnjo ladje, kar pa je negotovo. Če gre ladjedelnica v času gradnje ladje v stečaj, je vrednost tega zavarovanja nična, saj nakupne cene ne bi bilo mogoče izterjati od podjetja Strintzis, ker slednje naročenih plovil ne bi prejelo⁽¹²⁸⁾. To pomeni, da bi bilo zavarovanje brez vrednosti prav v scenariju, kjer bi bilo to potrebno. Kar zadeva oblikovanje hipoteke na vsako izmed ladij v gradnji, je bila ta banka ETVA zagotovljena šele junija 2001, veliko pozneje po izplačilu posojila podjetju HSY. Poleg tega Komisija ugotavlja, da je vrednost ladij v gradnji dokaj nizka in da jih je težko prodati. To kaže tudi ta primer. Podjetje HSY dejansko ni uspelo dokončati gradnje dveh ladij, zaradi česar je bila pogodba s podjetjem Strintzis julija 2002 razveljavljena. Podjetje HSY je potrebovalo nič manj kot dve leti, da je prodalo trupe v izgradnji, in je prejelo samo 14 milijonov EUR, kar ustreza zgolj tretjini zneska, ki ga je najelo pri banki ETVA za financiranje gradnje.

(248) Kar zadeva trditev Grčije, podjetja HSY in revizijske hiše Deloitte, da je bila obrestna mera za posojilo, odobreno podjetju HSY, podobna obrestni meri za številna druga posojila, ki so jih v istem obdobju odobrile tako banka ETVA kot grške banke na splošno, iz tega ni razvidno, da posojilo, odobreno podjetju HSY, ne predstavlja pomoči. Grčija, podjetje HSY in revizijska hiša Deloitte dejansko niso ne analizirale ne pokazale, da je bil finančni položaj drugih posojilojemalcev, ki so bili uporabljeni za primerjavo, podoben finančnemu položaju podjetja HSY, tj. da

je bil njihov finančni položaj tako slab kot položaj podjetja HSY. Niso torej pokazale, da so bile zasebne banke pripravljene posojati podjetjem v težavah po obrestni meri, ki naj bi bila podobna obrestni meri za to posojilo. Primerjanje obrestne mere za posojila, ki so bila odobrena različnim podjetjem, brez preverjanja, ali je podobno tudi tveganje bank, ki so posojilo odobrile, je nesmiselno. Komisija zato ugotavlja, da v podobnih okoliščinah noben vlagatelj iz tržnega gospodarstva ne bi odobril posojila podjetju HSY, ki torej v tem primeru pomeni pomoč. Ker je bila pomoč v nasprotju z zahtevo iz člena 88(3) Pogodbe odobrena brez predhodne priglasitve, pomeni nezakonito pomoč.

4.11.5.3 Združljivost s skupnim trgom

- (249) Komisija ugotavlja, da ta pomoč pomeni pomoč za tekoče poslovanje, saj se z njo zmanjšajo stroški, ki bi jih podjetje HSY sicer moralo plačati v okviru poslovnih pogodb. Na podlagi te ugotovitve se je s posojilom podjetju HSY dejansko omogočilo, da sklene poslovno pogodbo, ki je samo ne bi moglo financirati s sredstvi s trga. Komisija ugotavlja, da je bila na podlagi člena 3 Uredbe (ES) št. 1540/98 pomoč za tekoče poslovanje, ki je izhajala iz pogodbe, odobrena za pogodbe o gradnji ladij, podpisane pred 31. decembrom 2000. Vendar podjetje HSY ni bilo upravičeno do prejema pomoči za pogodbo s podjetjem Strintzis, saj ni nikoli dokončalo gradnje ladij, ladji nista bili nikoli dobavljeni, pogodba s podjetjem Strintzis pa je bila razveljavljena⁽¹²⁹⁾. Poleg tega sta bila trupa prodana novemu kupcu šele leta 2004, tj. več let po 31. decembru 2000.
- (250) Ker je pomoč nezakonita in nezdružljiva, jo je treba povrniti. Ker je bilo posojilo povrnjeno, je bil del prednosti, ki je bila omogočena podjetju HSY, že umaknjen. Vendar pa je podjetje HSY zahvaljujoč temu posojilu, ki ga je odobrila banka ETVA, imelo več let na razpolago znesek posojila, torej znesek, s katerim podjetje HSY v navedenem obdobju sicer ne bi moglo razpolagati. Tudi to prednost je treba povrniti. Komisija zato meni, da je treba povrniti znesek pomoči, ki znaša toliko, kolikor znaša razlika med obrestno mero, plačano banki ETVA, in referenčno obrestno mero Grčije⁽¹³⁰⁾, povečano za 800 bazičnih točk, za obdobje od izplačila posojila podjetju HSY do datuma, ko je bilo posojilo zavarovano s hipoteko na trupa. Za obdobje po zgoraj navedenem obdobju in do odplačila posojila znaša pomoč, ki jo je treba povrniti, toliko, kolikor znaša razlika med obrestno mero, plačano banki ETVA, in referenčno obrestno mero Grčije, povečano za 400 bazičnih točk. Zmanjšanje te premije za tveganje za eno tretjino kaže na to, da bi hipoteka na trupa deloma zmanjšala izgubo posojilodajalca, če podjetje HSY ne bi izpolnjevalo svojih obveznosti, s tem pa bi se zmanjšalo tveganje posojila za banko ETVA. Zlasti, kot je bilo pravkar navedeno, je

podjetje HSY trupa prodalo po ceni, ki približno ustreza tretjini denarja, ki ga je posodila banka ETVA.

4.12 Poroštvo banke ETVA v povezavi s pogodbo s podjetjem Strintzis (ukrep E13b)

4.12.1 Opis ukrepa

- (251) Leta 1999 je podjetje HSY uporabilo dve poroštvi banke ETVA, da bi zavarovalo predplačila podjetja Strintzis, ki so znašala 6,6 milijona EUR. Poroštvi sta bili preklicani julija 2002, ko je bila pogodba o gradnji ladij s podjetjem Strintzis razveljavljena.

4.12.2 Razlogi za sprožitev postopka

- (252) V odločbi o podaljšanju postopka je navedeno, da bi poroštvi, katerih pogoji v času sprejema odločbe niso bili znani, lahko pomenili pomoč.

4.12.3 Pripombe zainteresiranih strank

- (253) Podjetje Elefsis poudarja dejstvo, da sta država/banka ETVA v istem času igrali vlogo poroka, posojilodajalca, lastnika in največje stranke podjetja HSY. S tem se je država postavila v položaj resnega finančnega tveganja. S takšno večdelno vlogo je država dejansko zagotavljala finančna sredstva brez kakršnega koli zavarovanja, saj v primeru neizpolnjevanja obveznosti s strani podjetja in/ali plačilne nesposobnosti država ne bi prejela nikakršnih povračil in bi utrpela škodo, saj vrednost sredstev ladjedelnice ne bi zadostovala za pokritje vseh obveznosti.

4.12.4 Pripombe Grčije

- (254) Grčija navaja, da je bilo prvo poroštvo odobreno 4. marca 1999, drugo pa 17. junija 1999. V skladu s prvim poročilom revizijske hiše Deloitte, ki ga je predložilo podjetje HSY, sta poroštvi znašala 3,26 milijona EUR oziroma 3,38 milijona EUR. Grčija opozarja, da banka ETVA po razveljavitvi pogodbe s podjetjem Strintzis leta 2002 ni izplačala nobenih zneskov, zavarovanih s poroštvi. To dokazuje, da podjetje HSY ni bilo posojilomealec z visokim plačilnim tveganjem. Poleg tega Grčija in podjetje HSY navajata, da je banka ETVA kot zavarovanje za poroštvo v višini 6,6 milijona EUR prejela premoženjsko korist v podjetju HSY, ki je izhajala iz sporazuma 39 s podjetjem OSE, katere pogodbeni cena za podjetje HSY je znašala 8,5 milijona EUR. Svetovalec potrjuje, da bi podjetje HSY poroštvi lahko prejelo tudi od zasebne banke.

4.12.5 Ocena

4.12.5.1 Člen 296 Pogodbe

- (255) Ta ukrep ne spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe, saj neposredno podpira civilno dejavnost.

4.12.5.2 Obstoje pomoči

- (256) Komisija ugotavlja, da sta bili obe jamstvi odobreni pred 30. junijem 1999. Kot je bilo že pojasnjeno, Komisija meni, da je v tistem času podjetje HSY še vedno imelo dostop do finančnega trga, vendar po ceni, ki je odražala zelo šibak gospodarski položaj podjetja HSY.

- (257) Grčija in podjetje HSY trdita, da je bil prenos premoženjskih koristi na podlagi sporazuma 39 s podjetjem OSE ustrezno zavarovanje, zaradi katere bi bila odobritev poročstva sprejemljiva za zasebnega vlagatelja. Komisija meni, da v primeru stečaja podjetja HSY, to zavarovanje banki ne bi omogočilo, da izterja denar. Če bi šlo podjetje HSY v stečaj, bi se gradnja železniškega voznega parka dejansko ustavila, podjetje OSE ne bi prejelo naročenega materiala in na podlagi navedenega sporazuma od podjetja OSE ne bi bilo mogoče zahtevati nikarkršnega plačila⁽¹³¹⁾. Komisija zato ne razume, kako bi lahko to zavarovanje močno zmanjšalo tveganje posojila, odobrenega podjetju HSY.

- (258) Podjetje HSY ni uspelo ne Komisiji ne svojemu lastnemu svetovalcu (prvo poročilo revizijske hiše Deloitte, stran 4–9) pokazati, ali je bilo pogodbeno zavezano k plačilu poročstvene premije banki ETVA in kakšna je bila višina te premije. Kot je pojasnjeno v oceni ukrepa E12b, bi podjetje HSY v običajnih okoliščinah za takšno poročstvo plačalo letno premijo v višini najmanj 480 bazičnih točk. Ker je višina drugih poročstvenih premij, ki jih je podjetje HSY plačalo banki ETVA, znana, je malo verjetno, da je poročstvena premija, ki jo je podjetje HSY dejansko plačalo, znašala 480 bazičnih točk. Komisija zato ugotavlja, da poročstvo, ki ga je odobrila banka ETVA, pomeni državno pomoč, ki znaša toliko, kolikor znaša razlika med letno poročstveno premijo, ki je bila banki ETVA dejansko izplačana, ter poročstveno premijo v višini 480 bazičnih točk. Ker je bila pomoč v nasprotju z zahtevo iz člena 88(3) Pogodbe odobrena brez predhodne priglasitve, pomeni nezakonito pomoč.

4.12.5.3 Združljivost s skupnim trgom

- (259) Kot je navedeno v oceni ukrepa E13a, Komisija meni, da pomoč, kot je ta, pomeni pomoč za tekoče poslovanje, ki ne more biti združljiva na podlagi Uredbe (ES) št.

1540/98. Zato je nezakonita in nezdružljiva in jo je treba povrniti.

4.13 Državno poročstvo za zavarovanje posojila v višini 10 milijard GRD (29,3 milijona EUR) (ukrep E14)

4.13.1 Opis ukrepa

- (260) Po potresu septembra 1999 je banka ETVA 13. januarja 2000 podjetju HSY odobrila posojilo v višini 10 milijard GRD (29,3 milijona EUR), ki je bilo zavarovano z državnim poročstvom, odobrenem na podlagi odločbe ministra za finance z dne 8. decembra 1999. Banka ETVA je zaračunala obrestno mero EURIBOR, povečano za 125 bazičnih točk⁽¹³²⁾, država pa je zaračunala poročstveno premijo v višini 100 bazičnih točk.

4.13.2 Razlogi za sprožitev postopka

- (261) Glede na finančni položaj podjetja HSY v tistem času je malo verjetno, da bi pogoji za odobritev poročstva bili sprejemljivi za vlagatelja iz tržnega gospodarstva. Kar zadeva združljivost na podlagi člena 87(2)(b), Grčija ni pokazala, da je bil obseg ukrepa sorazmeren s škodo, ki jo je utrpelo podjetje HSY.

4.13.3 Pripombe zainteresiranih strank

- (262) Podjetje Elefsis meni, da nobena banka ne bi posodila denar podjetju HSY v tistem času glede na njegov finančni položaj. Poročstvo bi se lahko štelo za združljivo pomoč samo, če bi bilo omejeno na znesek, ki bi bil dejansko potreben za odpravo škode, ki je posledica določene naravne katastrofe.

4.13.4 Pripombe Grčije

- (263) Grčija in podjetje HSY izpodbijata trditev, da je ukrep selektiven, saj je bilo poročstvo odobreno v skladu z določbami Zakona 2322/1995, ki določajo pogoje za odobritev poročstva v imenu grške države podjetju, ki zanj zaprosi. Poleg tega trdita tudi, da bi bila poročstvena premija v višini 1 % sprejemljiva za zasebnega vlagatelja. Poleg tega bi podjetje HSY lahko vzelo posojilo tudi na trgu brez državne pomoči s pomočjo drugih oblik zavarovanja, na primer z odstopom terjatev iz večjih pogodb ter hipoteko na sredstva podjetja. Tudi če ukrep pomeni pomoč, je ta delno združljiva na podlagi člena 87(2)(b), v kolikor je bil zadevni kapital odobren kot nadomestilo za škodo, ki ga je podjetje HSY utrpelo v potresu, deloma pa spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe, v kolikor se nanaša neposredno na vojaške dejavnosti podjetja HSY.

4.13.5 Ocena

4.13.5.1 Člen 296 Pogodbe

- (264) Kar zadeva možnost uporabe člena 296, je iz besedila odločbe, na podlagi katere se je banka ETVA odločila, da dodeli posojilo, zavarovano s poroštvom, razvidno, da je banka ETVA med drugim imela pomisleke v zvezi z nadaljevanjem vojaških dejavnosti v podjetju HSY. Vendar pa ni nikakršne pogodbene določbe, ki bi od podjetja HSY zahtevala, da posojilo, zavarovano s poroštvom, uporabi za financiranje vojaških dejavnosti. Z drugimi besedami, banka ETVA je želela ohraniti sposobnost preživetja podjetja HSY, da bi zagotovila nadaljevanje vojaških dejavnosti, vendar pa posojila, zavarovanega s poroštvom, ni namenila za financiranje zadevne dejavnosti. Podjetje HSY je lahko uporabilo denar, kakor je želelo. Kot je bilo že pojasnjeno, Komisija za takšne ukrepe, ki so odobreni ladjedelnici v celoti, meni, da je bilo 25 % posojila, zavarovanega s poroštvom, uporabljenega za civilne dejavnosti, 75 % pa za vojaške dejavnosti. Zato je treba na podlagi pravil o državni pomoči oceniti samo 25 % državnega poroštva (to pomeni prvotni znesek v višini 2,5 milijarde GRD (7,34 milijona EUR)), ki bi moralo biti povrnjeno, če bi pomenilo nezdrumljivo pomoč. 75 % državnega poroštva spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe in zanje pravila o državni pomoči ne veljajo.

4.13.5.2 Obstoj pomoči

- (265) Kar zadeva selektivnost ukrepa, je Komisija v oceni ukrepa E12b že pokazala, da Zakon 2322/1995 ne pomeni splošnega ukrepa.
- (266) Kar zadeva obstoj prednosti, Komisija opozarja, da je bilo posojilo, zavarovano s poroštvom, odobreno januarja 2000, torej v času, ko noben vlagatelj iz tržnega gospodarstva podjetju HSY ne bi več zagotovil posojila ali poroštva, kot je bilo že ugotovljeno. Brez državnega poroštva torej podjetju HSY nobena banka ne bi odobrila posojila. Državno poroštvo je torej podjetju HSY omogočilo očitno prednost.
- (267) Del državnega poroštva, ki ni zajet s členom 296 pogodbe, tako pomeni pomoč. Ker je bila pomoč v

nasprotju z zahtevo iz člena 88(3) Pogodbe odobrena brez predhodne priglasitve, pomeni nezakonito pomoč.

4.13.5.3 Združljivost s skupnim trgom

- (268) Kar zadeva združljivost te pomoči na podlagi člena 87(2)(b) Pogodbe, niti ena stranka ne ugovarja, da je bil potres septembra 1999 „naravna katastrofa“. Medtem ko je bilo posojilo podpisano šele 13. januarja 2000, je podjetje HSY ta sredstva od banke ETVA zahtevalo že v tednih, ki so sledili potresu. Po besedah grških organov je škoda na ladjedelnici sprva znašala toliko, kot je znašal strošek popravil in fizične namestitve, potem pa toliko, kot je znašal strošek odloga pri izvrševanju pogodb. Vendar Grčija ni predložila nikakršne ocene v zvezi z drugo škodo. Če bi Grčija podjetju HSY želela nadomestiti stroške druge škode, bi jih morala vsaj poskusiti oceniti, ta izračun pa bi moral temeljiti na preverljivi metodi. Ker to ni bilo storjeno in ker se pomoč lahko šteje za združljivo na podlagi člena 87(2)(b) samo, če je strogo namenjena za nadomestilo nastale škode, Komisija meni, da ti hipotetični stroški ne predstavljajo verodostojnega temelja, na podlagi katerega je pomoč mogoče oceniti kot združljivo⁽¹³³⁾. Kar zadeva prve stroške – popravilo in fizična škoda –, Komisija ugotavlja, da ni bil sprejet nikakršen mehanizem, da bi se zagotovilo, da se bo obseg državnega poroštva zmanjšal po natančni oceni nastale škode in po tem, ko bodo zavarovalnice podjetju HSY izplačale zavarovalnino. V svojem dopisu z dne 20. oktobra 2004⁽¹³⁴⁾ je Grčija ocenila, da znaša fizična škoda do približno 3 milijarde GRD (8,8 milijona EUR). Komisija zato meni, da se znesek, ki je to številko presegele, in sicer 20, 5 milijona EUR, ni nanašal na škodo, ki jo je povzročil potres. Nasprotno, 8,8 milijona EUR se lahko šteje za sorazmernih nastali škodi, vendar samo do prvega trimesečja leta 2002, ko so zavarovalnice izplačale zavarovalnino v višini 3,52 milijona EUR⁽¹³⁵⁾. Od tega dne naprej bi moralo biti državno poroštvo zmanjšano za enak znesek. Zato se od tega dne naprej lahko samo bilanca (8,8 milijona EUR – 3,5 milijona EUR = 5,3 milijona EUR) šteje za sorazmerno z neto nastalo škodo (tj. nastala škoda, zmanjšana za zavarovalnino, ki so jih zavarovalnice izplačale podjetju HSY).
- (269) Ker naj bi bilo, kot je bilo že navedeno, 75 % posojila, zavarovanega s poroštvom, namenjenih za financiranje vojaških dejavnosti, samo 25 % poroštva spada v okvir nadzora državne pomoči in zato pomeni državno pomoč. Vendar pa je utemeljena tudi predpostavka, da je bilo samo 25 % škode, ki jo je utrpelo podjetje HSY, povezano s civilnimi dejavnostmi, ker je potres poškodoval objekte HSY, ki jih ni mogoče ločiti na vojaške objekte, civilne objekte in objekte, namenjene obema vrstama dejavnosti. Z drugimi besedami, nikakršnega razloga ni, da bi bilo treba 100 % škode, ki jo je

utrpele podjetje HSY, financirati iz naslova 25 % državnega poroštva, ki pomeni državno pomoč. Zato je mogoče pri oceni, ali je državna pomoč sorazmerna z nastalo škodo, upoštevati samo 25 % škode. Znesek državne pomoči, ki je enakovreden 2-odstotnemu delu državnega poroštva, ki se šteje za sorazmernega nastali škodi (kot je opredeljeno v prejšnjem odstavku), torej pomeni združljivo pomoč na podlagi člena 87(2)(b). Z drugimi besedami, od dela državnega poroštva, ki pomeni pomoč, je 750 milijonov GRD (2,20 milijona EUR) – tj. 25 % od 3 milijard GRD (8,8 milijona EUR) – združljivih do plačila zavarovalnine s strani zavarovalnic v prvem trimesečju leta 2002. Po tem datumu je združljivih samo 1,32 milijona EUR – tj. 25 % od 3 milijarde GRD (8,8 milijona EUR), zmanjšanih za 3,52 milijona EUR. Preostala pomoč je nezdružljiva s skupnim trgov.

- (270) Če je državno poroštvo še vedno neporavnano, je treba del tega poroštva, ki pomeni nezdružljivo pomoč (tj. 25 % še neporavnane poroštva, zmanjšane za združljivih 1,32 milijona EUR) nemudoma preklicati. Preklic nezdružljivega poroštva ne zadostuje za obnovitev izhodiščnega položaja. Zahvaljujoč nezdružljivemu državnemu poroštvu je podjetje HSY imelo več let na razpolago posojilo, ki ga sicer ne bi moglo dobiti. Da bi se ta dodatna nezdružljiva pomoč povrnila, Komisija meni, da je treba za obdobje od odobritve posojila, zavarovanega s poroštvom, do izteka nezdružljivega državnega poroštva povrniti pomoč, ki znaša toliko, kolikor znaša razlika med skupnimi stroški posojila, zavarovanega s poroštvom (obrestna mera, povečana za poroštveno premijo), ki jo je plačalo podjetje HSY) in referenčno obrestno mero za Grčijo, povečano za 600 bazičnih točk. Ta znesek je treba izračunati na podlagi dela državnega poroštva, ki pomeni nezdružljivo pomoč.

4.14 Posojila, ki jih je banka ETVA odobrila v letih 1997 in 1998 (ukrep E16)

4.14.1 Opis ukrepa

- (271) Ta ukrep vključuje tri posojila, ki jih je banka ETVA odobrila podjetju HSY v letih 1997 in 1998.
- (272) Prvič, 25. julija 1997 je banka ETVA odobrila kreditno linijo v višini 1,99 milijarde GRD (5,9 milijona EUR) z datumom izteka na dan 31. oktobra 1997. Obrestna mera je bila ATHIBOR, povečana za 200 bazičnih točk in odobrena za pokritje potreb podjetja HSY pri obratnih sredstvih. Zavarovana je bila s terjatvami od grške mornarice.
- (273) Drugič, 15. oktobra 1997 je banka ETVA odobrila kreditno linijo v višini 10 milijonov USD, prav tako za pokritje potreb podjetja HSY pri obratnih sredstvih⁽¹³⁶⁾. Obrestna mera za posojilo je bila LIBOR, povečana za 130 bazičnih točk, posojilo pa je bilo zavarovano s terjatvami na podlagi pogodbe, sklenjene z grško mornarico. 19. maja 1999 je banka ETVA prejela dodatno

zavarovanje za posojilo prek prenosa vseh terjatev v okviru Sporazuma o programu 1/97, ki ga je podjetje HSY sklenilo s podjetjem ISAP za gradnjo in dobavo 125 železniških vagonov. Posojilo je bilo odplačano januarja 2000.

- (274) Tretjič, 27. januarja 1998 je banka ETVA odobrila kreditno linijo v višini 5 milijonov USD, prav tako z obrestno mero LIBOR, povečano za 130 bazičnih točk. Namen posojila je bil spet pokritje potreb podjetja HSY pri obratnih sredstvih. Za to tretjo kreditno linijo ni bilo danega nobenega zavarovanja.

4.14.2 Razlogi za sprožitev postopka

- (275) V odločbi o podaljšanju postopka je navedeno, da ta posojila očitno pomenijo pomoč, katere združljivost je dvomljiva. Poleg tega dejstvo, da sta bili prvi dve posojili zavarovani s terjatvami od grške mornarice, ne pomeni avtomatično, da spadata tudi v okvir člena 296 Pogodbe.

4.14.3 Pripombe zainteresiranih strank

- (276) Podjetje Elefsis trdi, da glede na finančni položaj ladjedelnice v tistem trenutku, teh posojil podjetju HSY ne bi odobrila nobena zasebna banka.

4.14.4 Pripombe Grčije

- (277) Grčija in podjetje HSY trdita, da je banka ETVA pridobila ustrezno zavarovanje s prenosom terjatev do grške mornarice. Grčija navaja, da so bila tri posojila v celoti odplačana banki in trdi, da je bila morebitna nezakonita državna pomoč, kar pa ni bila, povrnjena z odplačilom posojil. Grški organi trdijo tudi, da Komisija, glede na vrsto zavarovanj, ki so bile zagotovljene banki, ter dejstvo, da je podjetje HSY v glavnem opravljalo dejavnosti v obrambnem sektorju, ne sme analizirati teh ukrepov na podlagi člena 88 Pogodbe, temveč mora uporabiti postopek, ki je določen v členu 298 Pogodbe.

4.14.5 Ocena

4.14.5.1 Člen 296 Pogodbe

- (278) Kar zadeva uporabo členov 296 in 298 Pogodbe, Komisija ugotavlja, da sta bili dve posojili, odobreni leta 1997, zavarovani s terjatvami na podlagi pogodbe, sklenjene z vojsko. Vendar pa zgolj to dejstvo ne dokazuje, da sta bili posojili odobreni za financiranje izvrševanja teh pogodb, sklenjenih z vojsko. Grčija ni predložila dokazov o obstoju pogodbenih obveznosti, ki bi omejevale uporabo teh sredstev na financiranje izvrševanja pogodb, sklenjenih z vojsko. Nasprotno, Grčija navaja, da sta bili posojili odobreni za pokritje potreb podjetja HSY pri obratnih sredstvih. Prvo poročilo revizijske hiše Deloitte potrjuje, da sta bili posojili odobreni za namene obratnih

sredstev, in ne navaja, da sta bili izdani za financiranje določene dejavnosti. To podpira tudi dejstvo, da je bilo dodatno zavarovanje, povezano s civilno pogodbo (tj. pogodbo s podjetjem ISAP), odobreno v zvezi s posojilom v višini 10 milijonov USD. Komisija zato meni, da se je s temi tremi posojili ladjedelnica financirala v celoti in da se niso financirale zgolj njene vojaške dejavnosti. Kot je navedeno v oddelku 3.3 te odločbe, Komisija v takšnem primeru meni, da 25 % posojil, namenjenih za financiranje civilnih dejavnosti podjetja HSY, ne spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe in se zato ne more oceniti na podlagi pravil o državni pomoči.

4.14.5.2 Obsto j p o m o č i

(279) Kar zadeva zagotovljena zavarovanja – pripis terjatev iz pogodb, sklenjenih z grško mornarico in podjetjem ISAP – Komisija meni, da ta niso ponudila močne zaščite pred izgubami v primeru stečaja podjetja HSY. Če bi podjetje HSY ustavilo svoje delovanje, bi se dejansko ustavilo tudi izvrševanje veljavnih pogodb, sklenjenih z mornarico in podjetjem ISAP. Ker podjetje HSY mornarici in podjetju ISAP ne bi dobavilo nobenih proizvodov, slednji ne bi bili dolžni plačati nakupne cene⁽¹³⁷⁾. Kar zadeva obstoj terjatev za proizvode, ki so mornarici in podjetju ISAP že bili dobavljeni, Grčija ni pokazala, da so takšne terjatve obstajale, da so bile izterljive niti da so predstavljale – ves čas trajanja posojila – dovolj visoko vsoto, da bi ublažile tveganje izgub v primeru stečaja podjetja HSY.

(280) Kot je ugotovljeno v oddelku 3.1 te odločbe, bi zasebne banke v letih 1997 in 1998 zaračunale obrestno mero, ki bi bila enaka referenčni obrestni meri, povečani za 400 bazičnih točk, oziroma obrestni meri ATHIBOR, povečani za 700 bazičnih točk. Referenčna obrestna mera v dolarjih ne obstaja. Ker pa je bila referenčna obrestna mera pri trdnih valutah določena s povečanjem premije za 75 bazičnih točk po medbančni stopnji⁽¹³⁸⁾ in ker sta dve posojili v dolarjih imeli spremenljivo obrestno mero, vezano na LIBOR, Komisija meni, da je skladno s prejšnjim pristopom treba znesek pomoči izračunati na podlagi obrestne mere US LIBOR, povečane za 475 bazičnih točk (tj. US LIBOR, povečan za 75 bazičnih točk za povečanje referenčne obrestne mere,

in povečan za 400 bazičnih točk, ki pomenijo prevzem tveganja posojila, odobrenega podjetju HSY). Na podlagi navedenega se zdi, da je premija, zaračunana za ta tri posojila, pod stopnjo, ki bi jo sicer zaračunal vlagatelj iz tržnega gospodarstva.

(281) Komisija ugotavlja, da del teh treh posojil, ki ne spada v okvir člena 296, in sicer 25 % teh posojil, vsebuje element državne pomoči. Znesek pomoči znaša toliko, kolikor znaša razlika med obrestno mero, ki jo je zaračunala banka ETVA, ter obrestno mero, ki bi jo zaračunal vlagatelj iz tržnega gospodarstva, kot je opredeljeno zgoraj. Ker je bila pomoč v nasprotju z zahtevo iz člena 88(3) Pogodbe odobrena brez predhodne priglasitve, pomeni nezakonito pomoč.

4.14.5.3 Z d r u ž l j i v o s t s s k u p n i m t r g o m

(282) Tri posojila so bila odobrena za namen pokritja potreb podjetja HSY pri obratnih sredstvih. Zato predstavljajo pomoč za tekoče poslovanje, oziroma pomoč, odobreno za financiranje poslovanja ladjedelnice na splošno in ne za določen projekt. Odobrena so bila v času, ko je pomoč za ladjedelniški sektor še vedno urejala Direktiva 90/684/EGS. Člena 4 in 5 te direktive določata, da je pomoč za tekoče poslovanje mogoče odobriti za dejavnosti gradnje in predelave ladij, ki so opredeljene v členu 1 direktive. Vendar v letih, ko so bila ta posojila odobrena, torej v letih 1997 in 1998, podjetje HSY takšnih dejavnosti ni opravljalo. Direktiva 90/684/EGS prepo-veduje pomoč za popravilo ladij, ki je bila glavna civilna dejavnost podjetja HSY v letih 1997 in 1998. Pomoč torej ne more biti združljiva s skupnim trgom in jo je treba povrniti, saj je bila odobrena na nezakoniti osnovi.

(283) Kot je Grčija že poudarila, so bila posojila odplačana. Zgoraj opredeljeno pomoč je torej treba povrniti za obdobje od izplačila posojil podjetju HSY do njihovega odplačila.

4.15 Navzkrižno subvencioniranje vojaških in civilnih dejavnosti do leta 2001 (ukrep E17)

4.15.1 Opis ukrepa

- (284) V odločbi o podaljšanju postopka je navedeno, da obstaja možnost navzkrižnega subvencioniranja vojaških in civilnih dejavnosti. Opisana sta predvsem dva primera, v katerih je v okviru pogodb, sklenjenih z vojsko, podjetje HSY prejelo visoka predplačila, ki so presegala njegove kratkoročne potrebe, ki so izhajale iz izvrševanja zadevnih pogodb, tako da je lahko podjetje HSY ta denar uporabilo za financiranje drugih dejavnosti. Prvič, v Poslovnem poročilu podjetja HSY iz leta 2001 je navedeno, da „so bili zneski v višini 81,3 milijona EUR prejeti kot predplačilo za vojaške dejavnosti, vendar so bili večinoma uporabljeni za druge dejavnosti in stroške poslovanja podjetja“. Drugič, konzorcij HDW/Ferrostaal v svojem dopisu, ki ga je predložil v okviru pravnega spora na grškem sodišču, navaja, da je bil vsaj del teh sredstev (po oceni podjetja Elefsis naj bi ta sredstva presegala 40 milijonov EUR), danih podjetju HSY za gradnjo majhnih bojnih ladij (pogodba je bila podpisana 21. decembra 1999), uporabljen za druge namene.

4.15.2 Razlogi za sprožitev postopka

- (285) V odločbi o podaljšanju postopka je navedeno, da lahko v primerih, ko se dokumenti izrecno sklicujejo na uporabo sredstev, prejetih na podlagi pogodb, sklenjenih z vojsko, za druge namene, Komisija upravičeno dvomi, da ta sredstva spadajo na področje uporabe člena 296 in da ne pomenijo državne pomoči v smislu člena 87(1). Odločba o podaljšanju postopka vsebuje tudi priporočilo za uvedbo ločenih računov za civilne in vojaške dejavnosti, da bi se izognili financiranju civilnih dejavnosti z državno podporo, namenjeno za vojaške dejavnosti.

4.15.3 Pripombe zainteresiranih strank

- (286) Podjetje Elefsis trdi, da je navzkrižno subvencioniranje težko ugotoviti, saj podjetje HSY nima ločenih računov za civilne in vojaške dejavnosti. Kljub temu je iz analize dejavnosti, ki so se v ladjedelnici izvajale leta 2001, razvidno, da so bile vojaške dejavnosti omejene. Zato je jasno, da „druge dejavnosti“, ki naj bi bile financirane na podlagi Poslovnega poročila, predstavljajo v glavnem civilne dejavnosti.

- (287) Podjetji TKMS/GNSH, ki sta predložili svoje pripombe samo v zvezi s tem in naslednjim ukrepom (ukrep E18c), menita, da člen 296(1)(a) Pogodbe določa, da je nekatere omejitve pri razkritju podatkov mogoče utemeljiti. Komisija zato od Grčije ne more zahtevati, da razkrije podatke, ki na primer zadevajo natančne zneske, porabljene za različne vojaške projekte. Drugič, podjetji TKMS/GNSH trdita, da ni nikakršne pravne podlage za zahtevo po ločevanju računov na civilne in vojaške dejavnosti.

4.15.4 Pripombe Grčije

- (288) Grčija trdi, da je do obsega, do katerega so bili zneski, navedeni v pritožbi, povezani z obrambnimi dejavnostmi ladjedelnice, postopek, ki ga je sprožila Komisija na podlagi člena 88(2) Pogodbe, napačen in pomeni preokračitev pooblastil. Če Komisija meni, da so ukrepi izkrižljali konkurenco, bi morala ravnati v skladu s postopkom, navedenim v členu 298 Pogodbe. Podjetje HSY dodaja, da ni pravno obvezano voditi ločene račune. Zahteva Komisije nima nikakršne pravne podlage.

4.15.5 Ocena

4.15.5.1 Člen 296 Pogodbe

- (289) Da bi se ugotovila veljavnost členov 296 in 298 Pogodbe, je treba najprej ugotoviti dejstva. V skladu z dokumenti, citiranimi v odločbi o sprožitvi postopka, ta predplačila vsaj nekaj trimesecij niso bila uporabljena za namen izvrševanja zadevnih vojaških naročil. Ne Grčija ne podjetje HSY nista zanikala navedb iz odločbe o sprožitvi postopka. Poleg tega računi podjetja HSY potrjujejo, da je podjetje HSY v letih 2000 in 2001 od mornarice prejelo predplačila, ki so močno presegala sredstva, potrebna za kratkoročno financiranje izvrševanja zadevnih vojaških naročil. Na primer, bilanca stanja z dne 31. decembra 2000 ⁽¹³⁹⁾ kaže, da so predplačila, ki jih je podjetje HSY prejelo za naročilo majhnih bojnih ladij in za naročilo podmornic, znašala 49,1 milijona EUR oziroma 33,1 milijona EUR. Na isti dan je vsota zalog, nedokončane proizvodnje, predujmov za zaloge in terjatev kupcev (v računovodskem pomenu so te postavke navedene kot „obratna sredstva“), povezane z naročili mornarice, znašala 14,8 milijona EUR. Z drugimi besedami, predplačila so obratna sredstva, ki jih je bilo treba financirati, presegla za 67,4 milijona EUR. Ker se zneski, navedeni v odločbi o podaljšanju postopka, niso izpodbijali in ker drug vir kaže, da so očitno predstavljali precej dobro oceno realnega stanja, Komisija ugotavlja, da vsaj v teku enega leta ta predplačila niso bila uporabljena za namen izvrševanja zadevnih vojaških naročil.

(290) Kar zadeva uporabo členov 296 in 298 Pogodbe, Komisija zavrača trditev Grčije, da vsako predplačilo, ki ji je bilo plačano v okviru vojaškega naročila, avtomatično sodi v okvir člena 296. Zlasti v tem primeru je vodstvo podjetja HSY priznalo, da so nekatera predplačila močno presešla zneske, potrebne za kratkoročno izvrševanje naročil, zato so bila začasno uporabljena za druge namene. Ukrep spada v okvir člena 296 samo, če Grčija meni, da je to „potrebno za zaščito temeljnih interesov njene varnosti, ki so povezani s proizvodnjo orožja, streliva in vojaških sredstev“. Komisija ugotavlja, da Grčija ni pojasnila, kako naj bi del predplačil, ki so presežala sredstva, potrebna za izvrševanje zadevnih vojaških naročil, lahko prispeval k „zaščiti temeljnih interesov njene varnosti“. Komisija ne more razumeti, zakaj bi to bilo tako, saj jih ladjedelnica ni potrebovala za proizvodnjo zadevnih vojaških sredstev, niti jih ni za ta namen uporabila. V takšnem primeru, ko dejstva kažejo, da se člen 296 ne uporablja, bi morala Grčija pojasniti, zakaj kljub temu meni, da je presežek teh predplačil prispeval k njeni varnosti. Ker tega ni storila, Komisija ugotavlja, da ta predplačila iz obdobja, v katerem niso bila potrebna za izvrševanje zadevnih vojaških naročil, ne spadajo na področje uporabe člena 296 Pogodbe.

(291) Ker so bila predplačila sprva uporabljena za financiranje vseh dejavnosti ladjedelnice, Komisija meni, da so se s 75 % teh predplačil financirale vojaške dejavnosti, 25 % pa jih je bilo namenjenih financiranju civilnih dejavnosti. Z drugimi besedami, vsaj v teku enega leta so za 25 % od 81,3 milijona EUR in 25 % od 40 milijonov EUR veljala pravila o državni pomoči.

4.15.5.2 Obstoj pomoči

(292) Ta presežek predplačil pomeni brezobrestna posojila, ki jih je odobrila država. S tem se torej podjetju HSY omogoča selektivna prednost. Mogoče bi bilo trditi, da prodajna pogodba – vključno z vsemi pogoji, kot so predplačila – proizvajalcu ne more dajati selektivne prednosti, če država kupi proizvode na način, ki bi bil sprejemljiv za zasebno podjetje. Vendar pa v okviru vojaških naročil, ki so bila oddana podjetju HSY, država ni nikoli ravnala na način, ki bi bil sprejemljiv za zasebno podjetje, ki bi želelo kupiti blago. Zasebno podjetje bi zlasti poskušalo plačati najnižjo možno ceno upoštevajoč vse potencialne dobavitelje na svetu. Grčija pa je svojo izbiro vedno omejevala na dobavitelje, ki delujejo v Grčijo (ali na konzorcije, ki imajo člana, ki deluje v Grčiji), da bi tako podpirala zaposlovanje v Grčiji in ohranila zmogljivi-

vost proizvodnje vojaških proizvodov v Grčiji⁽¹⁴⁰⁾. Zasebno podjetje zato ne bi nikoli sklenilo takšnih prodajnih pogodb. Poleg tega zasebno podjetje ne bi privolilo v predplačila, ki bi bila višja od zneska, potrebna za izvrševanje naročil, temveč bi poskusilo predplačila čim bolj omejiti.

(293) Glede na okoliščine Komisija meni, da ta previsoka predplačila pomenijo brezobrestno posojilo. Zgoraj navedeni dokumenti kažejo, da so bila ta sredstva vsaj v teku enega leta uporabljena za druge dejavnosti in ne za izvrševanje zadevnih naročil⁽¹⁴¹⁾. Komisija zato meni, da so ta sredstva enakovredna enoletnemu posojilu brez kakršnih koli obresti. V skladu z analizo kreditne sposobnosti podjetja HSY iz oddelka 3.1 te odločbe, je znesek pomoči, vključen v ta posojila, ki so bila odobrena po 30. juniju 1999, enak referenčni obrestni meri za Grčijo, povečani za 600 bazičnih točk. Ker je bila pomoč v nasprotju z zahtevo iz člena 88(3) Pogodbe odobrena brez predhodne priglasitve, pomeni nezakonito pomoč.

4.15.5.3 Združljivost s skupnim trgom

(294) Komisija ni ugotovila, na kakšni podlagi bi bila lahko ta pomoč združljiva. Ker pomoč podpira splošno poslovanje ladjedelnice, se zdi, da predstavlja pomoč za tekoče poslovanje, vendar, kot je bilo pojasnjeno v oceni predhodnih ukrepov, ta ladjedelnica v letih 1999, 2000 ali 2001 do pomoči za tekoče poslovanje ni bila upravičena.

(295) Ker je pomoč nezakonita in nezdružljiva, jo je treba povrniti.

(296) Komisija bo vprašanje o ločitvi računov obravnavala na koncu te odločbe.

4.16 Odškodninska določba v korist konzorcija HDW/Ferrostaal v primeru izterjave pomoči od podjetja HSY (ukrep E18c)

4.16.1 Opis ukrepa

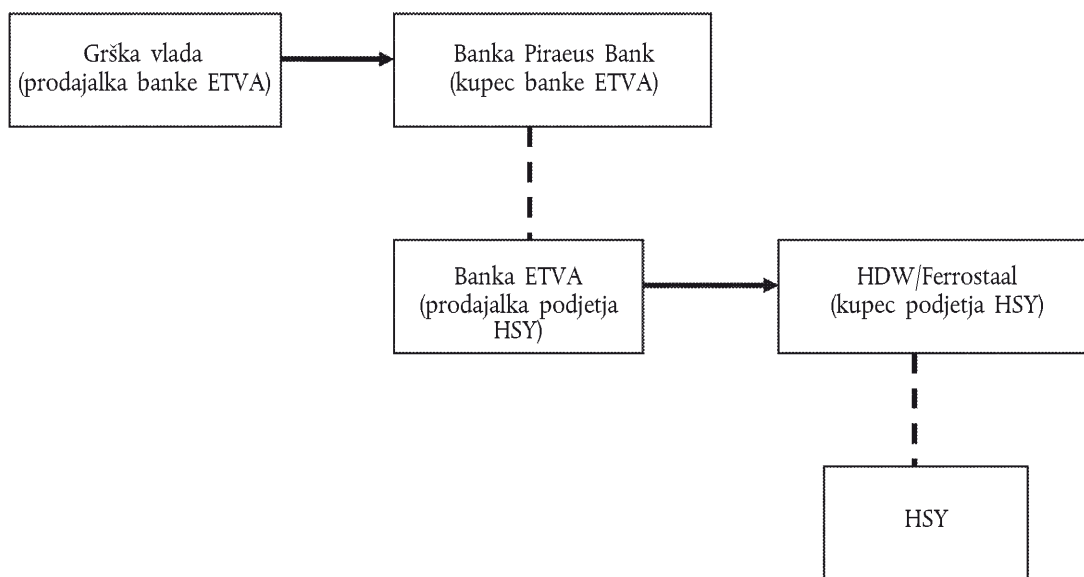
(297) V odločbi o podaljšanju postopka je navedeno, da je grška država obljubila izplačati odškodnino kupcu podjetja HSY (tj. konzorciju HDW/Ferrostaal), v kolikor bi podjetje HSY povrnilo nezdružljivo pomoč, odobreno pred in med privatizacijo. S pravnega vidika je bilo to poroštvo zagotovljeno s pomočjo dvodelnega mehanizma:

— na eni strani je banka ETVA dala poroštvo kupcu podjetja HSY (tj. konzorciju HDW/Ferrostaal). V skladu s tem odškodninskim poroštvom bi banka ETVA izplačala odškodnino konzorciju HDW/Ferrostaal za vsako pomoč, ki bi jo podjetje HSY povrnilo. V odločbi o podaljšanju postopka je poudarjeno, da je v sporazumu o prodaji deleža podjetja HSY (v nadaljnjem besedilu: HSY SPA), sklenjenem 11. oktobra

2001 med banko ETVA in konzorcijem HDW/Ferrostaal, banka ETVA, ki je bila v tistem času še vedno pod nadzorom države, konzorciju HDW/Ferrostaal že obljubila poroštvo. Poroštvo, ki ga je odobrila banka ETVA, je torej mogoče pripisati državi;

— na drugi strani je država dala poroštvo kupcu 57,7 % delnic banke ETVA (tj. banki Piraeus Bank). V skladu z odškodninskim poroštvom bi morala država banki Piraeus Bank plačati 100 % vsakega zneska, ki ga je banka ETVA plačala kupcu podjetja HSY na podlagi odškodninskega poroštva, ki ga je banka ETVA odobrila kupcu podjetja HSY.

(298) Spodnji grafikon ilustrira strukturo dvodelnega poroštva, kot je opisano v odločbi o podaljšanju postopka (neprekinjene črte označujejo odškodninske tokove pri vsakem izmed dveh delov poroštva, medtem ko črtkana črta označuje lastništvo po zaključku prodaje podjetja HSY in 57,7 % delnic banke ETVA).

4.16.2 Razlogi za sprožitev postopka

(299) V odločbi o podaljšanju postopka je navedeno, da zasebni prodajalec takšnega poroštva ne bi odobril, ker ni omejeno ne v času ne v znesku. Poleg tega bi delničar iz tržnega gospodarstva rajši videl, da bi šlo podjetje HSY v stečaj ali da bi bilo likvidirano, kot da bi ga prodal v teh okoliščinah. Prodajna cena, ki jo je prejela država, je dejansko znašala samo 6 milijonov EUR, odškodnina, za katero bi država morala pričakovati, da jo bo plačala na podlagi tega poroštva, pa je bila veliko večja.

(300) Medtem ko je zakoniti upravičenec do dvodelnega jamstva konzorcij HDW/Ferrostaal, je v odločbi o podaljšanju

postopka navedeno, da je dejanski upravičenec celotnega mehanizma podjetje HSY. Brez takšne državne odškodninske določbe noben vlagatelj ne bi bil pripravljen kupiti podjetja HSY. Grška država je to dejstvo jasno priznala. Zato je verjetno, da brez takšnega poroštva podjetje HSY ne bi bilo prodano in ne bi moglo rešiti svojih finančnih težav, zato bi šlo v stečaj.

(301) V odločbi o podaljšanju postopka je navedeno tudi, da je takšno poroštvo samo po sebi verjetno nezdružljivo, saj zmanjšuje polni učinek vsake odločbe o povrnitvi.

4.16.3 Pripombe zainteresiranih strank

- (302) Podjetje Elefsis v skladu s prvotno oceno Komisije trdi, da takšnega neomejenega poroštva ne bi odobril noben zasebni prodajalec. Podjetje Elefsis izpodbija trditev Komisije, da noben vlagatelj ne bi bil pripravljen kupiti ladjedelnice brez takšne določbe, saj prav podjetje Elefsis, ki se je vključilo v razpisni postopek in želelo kupiti podjetje HSY, v svoji ponudbi za nakup podjetja HSY tega pogoja ni navedlo in je bilo pripravljeno kupiti podjetje HSY brez takšnega poroštva. Po besedah podjetja Elefsis je bilo poroštvo odobreno izključno konzorciju HDW/Ferrostaal. Upravičenca do poroštva sta torej konzorcij in podjetje HSY.
- (303) Banka Piraeus Bank, ki je predložila svoje pripombe samo v zvezi z navedenim ukrepom, saj je ta edini, v katerega je neposredno vpletena, je posredovala nekaj dokumentov, ki kažejo, da je banka ETVA privolila v odobritev odškodninske določbe v korist konzorcija HDW/Ferrostaal že v času sklenitve sporazuma HSY SPA oktobra 2001, torej v času, ko je bila banka ETVA še pod nadzorom države. Banka Piraeus Bank je posredovala pogodbe, dokumente in časopisne članke, ki kažejo, da je postopek privatizacije podjetja HSY vodila država. V sporazumu med grško vlado in banko Piraeus Bank z dne 20. marca 2002 je navedeno, da tudi če bi banka Piraeus Bank postala večinska lastnica banke ETVA, bi postopek privatizacije podjetja HSY še vedno vodila država. Banka Piraeus Bank pojasnjuje, da je bilo v javnem razpisu, poslanem potencialnim ponudnikom julija 2001, že izrecno določeno, da v primeru, da bi povrnitev moralo opraviti podjetje HSY na podlagi potencialne kršitve predpisov EU v zvezi z državno pomočjo, najboljši ponudnik ne bi bil dolžan opraviti tega povračila.
- (304) Podjetji TKMS/GNSH navajata, da je bilo v času pogajanj z banko ETVA o nakupu podjetja HSY jasno, da je podjetje HSY prejelo določeno finančno podporo od grške države. Vendar pa potencialni kupci niso bili seznanjeni ne z obsegom teh ukrepov ne z natančnimi okoliščinami, v katerih so bili ti ukrepi sprejeti. V teku postopka za oddajo ponudb so kupci prejeli zelo malo informacij o različnih ukrepih, ki so zdaj predmet te odločbe. Z drugimi besedami, kupci niso mogli oceniti možnih posledic državne pomoči za podjetje HSY. Da ne bi bil izpostavljen kakršnim koli tveganjem zaradi preteklih ali trenutnih pomoči, je konzorcij HDW/Ferrostaal vztrajal, da je treba od Komisije pridobiti odobritev ali priporočilno pismo/negativno potrdilo v zvezi s preteklimi ukrepi pomoči. Če to ne bi bilo mogoče, bi kupec prodajalcu predlagal sprejemljivo obliko poroštva. Na podlagi stikov s Komisijo je postalo jasno, da slednja ni pripravljena izdati takšnega priporočilnega pisma/negativnega potrdila. V odločbi o združitvi, s katero je odobren prevzem podjetja HSY s strani konzorcija HDW/Ferrostaal, Komisija sama priznava, da obseg subvencij ni bil znan. V teh okoliščinah je bila odškodninska določba dogovorjena 31. maja 2002 kot dopnilo k HSY SPA, v skladu s katero je banka ETVA kot prodajalka podjetja HSY zagotovila, da bo nadomestila morebitno finančno izgubo, ki bi jo kupec lahko utrpel v primeru povrnitve pomoči s strani podjetja HSY. Podjetji TKMS/GNSH ugotavljata, da noben vlagatelj ne bi privolil v nakup podjetja HSY brez takšnega poroštva. To trditev potrjuje tudi drugo poročilo revizijske hiše Deloitte, ki sta ga podjetji TKMS/GNSH predložili junija 2007.
- (305) Podjetji TKMS/GNSH menita, da tega ukrepa ni mogoče pripisati državi, saj ga je odobrila banka ETVA, ko ni bila več pod nadzorom države. Na podlagi HSY SPA, sklenjenega oktobra 2001, banka ETVA dejansko ni bila več pogodbeno zavezana, da izplača odškodnino podjetju GNSH. Banka ETVA se je odločila, da to jamstvo odobri šele maja 2002. Podjetji TKMS/GNSH trdita tudi, da sta banka ETVA in država ravnali kot zasebni prodajalki. Možnost, da bi bilo poroštvo treba izplačati, je bila razmeroma majhna. Nasprotno, če bi bila ladjedelnica likvidirana, bi izgube iz posojil in poroštev, odobrenih podjetju HSY, predstavljale veliko večje zneske (izračun, ki utemeljuje to trditev, je bil določen v drugem poročilu revizijske hiše Deloitte, ki sta ga predložili podjetji TKMS/GNSH). Poleg tega podjetji TKMS/GNSH menita, da poroštvo, ki ga je država 20. marca 2002 odobrila banki Piraeus Bank, predvideva, da bo država plačala odškodnino banki Piraeus Bank v višini samo 57,7 % katerega koli zneska, ki bi ga banka ETVA plačala kupcu podjetja HSY (tj. konzorciju HDW/Ferrostaal). Nasprotno, poroštvo, ki ga je banka ETVA 31. maja 2002 odobrila konzorciju HDW/Ferrostaal, predvideva, da bo banka ETVA plačala odškodnino konzorciju HDW/Ferrostaal v 100-odstotnem znesku vsake pomoči, izterjane od podjetja HSY. Podjetji TKMS/GNSH ugotavljata, da je poroštvo, ki ga je banka ETVA odobrila 31. maja 2002, večje od poroštva, ki ga je 20. marca 2002 prejela banka Piraeus Bank. Zato to ne more predstavljati enega samega poroštvenega mehanizma, dejstvo, da je banka ETVA odobrila širše poroštvo, pa dokazuje, da je ravnala kot zasebna prodajalka.
- (306) Podjetji TKMS/GNSH ne moreta razumeti, kako bi takšna odškodninska določba lahko pomenila izogibanje povrnitvi pomoči. Če bi podjetje HSY pomoč povrnilo, država dejansko ne bi izplačala odškodnine podjetju HSY, temveč njegovemu kupcu (tj. podjetjema TKMS/GNSH, ki sta naslednika konzorcija HDW/Ferrostaal).
- (307) Podjetji TKMS/GNSH⁽¹⁴²⁾ menita tudi, da bi poroštvo, ki ga je država odobrila banki Piraeus Bank, lahko predstavljalo pomoč banki Piraeus Bank in banki ETVA.

4.16.4 Pripombe Grčije

(308) Po besedah Grčije in podjetja HSY odškodninska določba ne pomeni pomoči. Prvič, državi je ni mogoče pripisati, saj jo je odobrila banka ETVA, ko ni bila več pod nadzorom države. Drugič, Grčija in podjetje HSY trdita, da je grška država ravnala kot tržni vlagatelj, ko je prodala svoj delež v podjetju HSY kot glavna delničarka banke ETVA. Poroštvo, ki so ga kupcu odobrili prodajalci podjetja HSY, je standarden in običajen pogoj v poslovnih sporazumih. Grčija dejansko opozarja, da poroštva podjetju HSY ni zagotovila v zvezi z odgovornostjo do povračila nezakonite državne pomoči, temveč ga je odobrila kupcu podjetja HSY. Takšna odškodnina obremenjuje prodajalca, ne glede na to, ali je v poslovni sporazum vključena kot določba ali ne. Izjava Komisije, da je grška država vedela ali bi morala vedeti za veliko število naknadnih potencialno nezakonitih in nezdružljivih ukrepov državne pomoči in da bo treba te zneske povrniti, kar bo sprožilo odškodninsko določbo, je tako neutemeljena. V obdobju, v katerem je bila odškodninska določba opredeljena, Komisija ni izdala nikakršne odločbe, v skladu s katero naj bi podjetje HSY prejelo nezakonito državno pomoč. Poleg tega bi zaprtje in likvidacija podjetja HSY bili veliko dražji za državo glede na dejanske socialne stroške.

(309) Poleg tega podjetje HSY ne razume, kako bi lahko imelo finančno korist od poroštva, ki je bilo dogovorjeno med banko ETVA in konzorcijem HDW/Ferrostaal, ali od poroštva, ki je bilo dogovorjeno med grško državo in banko Piraeus Bank. Tudi če bi konzorcij HDW/Ferrostaal prejel odškodnino, tega zneska ne bi bil zavezan vložiti v podjetje HSY. Zato Komisiji tudi ni uspelo pokazati, kako bi odškodninska določba lahko nevtralizirala odločbo o povrnitvi. V skladu s sodno prakso Sodišča prejemnik s povračilom pomoči izgubi prednost in lahko se obnovi položaj pred odobritvijo pomoči.

(310) Če Komisija meni, da odškodninska določba pomeni državno pomoč, potem Grčija trdi, da bi v tem primeru veljali člani 296 do 298 Pogodbe ES. V zvezi s tem podjetje HSY navaja, da bi bilo treba glede na to, da je Grška mornarica bila vedno najpomembnejša stranka ladjedelnice, postopek in pogoje privatizacije, vključno z začetkom veljavnosti Zakona 2941/2001, pregledati z vidika države-stranke, ki iz razlogov državne varnosti želi ohraniti dejavnosti in sposobnost preživetja ladjedelnice. V tem primeru je grška država sprejela takšne ukrepe, ki bi jih sprejelo tudi vsako zasebno podjetje,

katerega interesi so povezani s sposobnostjo preživetja drugega podjetja. Ta ocena je toliko bolj pomembna, kadar mora država nositi breme in izgube zaradi prenehanja delovanja in likvidacije podjetja, kar bi povzročilo še večje stroške in bi zato bilo nedonosno.

4.16.5 Ocena

4.16.5.1 Člen 296 Pogodbe

(311) Komisija meni, da ukrep ne spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe. Odškodninski mehanizem se dejansko uporablja v primeru izterjave državne pomoči od podjetja HSY. Kot je zatrnila Grčija in kot je skladno s tem sprejela tudi Komisija⁽¹⁴³⁾, so vojaške dejavnosti podjetja HSY temeljnega pomena za varnost Grčije, spadajo v okvir člena 296 in zato zanje ne veljajo pravila o državni pomoči. Ker je vsa državna podpora vojaških dejavnosti podjetja HSY izvzeta iz pravil o državni pomoči, pomeni izterjava državne pomoči samo izterjavo tiste državne podpore, namenjene civilnim dejavnostim podjetja HSY. Zaradi tega je to poroštvo neposredno in izključno povezano s civilnimi dejavnostmi podjetja HSY.

(312) Nekatere stranke trdijo, da brez tega poroštva noben vlagatelj ne bi kupil podjetja HSY in da bi zato ladjedelnica verjetno šla v stečaj. Tudi če se ta ukrep torej nanaša izključno na civilne dejavnosti podjetja HSY, je kljub temu neizogiben za zagotovitev preživetja vojaških dejavnosti podjetja HSY in zato spada na področje uporabe člena 296. Komisija te trditve ne more sprejeti. Na podlagi člena 296 bi Grčija lahko odobrila finančno podporo vojaškim dejavnostim, ki je bila potrebna za njihovo nadaljevanje. Grčija bi se s tem izognila dajanju vojaških dejavnosti v zakup. Grčija bi lahko odobrila tudi finančno podporo, potrebno za predajo vojaških dejavnosti, ki bi bile zanimive za potencialnega vlagatelja, kar pomeni, da bi vlagatelj te vojaške dejavnosti kupil, s čimer bi zagotovil njihovo nadaljevanje. Vlagatelj, ki bi kupil vojaške dejavnosti, ne bi potreboval tukaj opisanega poroštva, saj, kot je bilo pravkar pojasnjeno, od podjetja HSY ne bi bilo mogoče izterjati nikakršne pomoči za opravljanje vojaških dejavnosti. Zaradi tega je bil ta ukrep potreben samo zato, da bi se našel kupec za celotno podjetje HSY, tj. tudi za civilne dejavnosti. Učinek tega ukrepa je torej omogočiti iskanje kupca za civilne dejavnosti podjetja HSY in s tem zagotoviti nadaljevanje teh dejavnosti. Nadaljevanja vojaških dejavnosti ni bilo treba zagotavljati. Ukrep torej ne sodi na področje uporabe člena 296 Pogodbe.

4.16.5.2 Obstoje pomoči

- (313) Ker nekatere stranke izpodbijajo, da poroštvi – poroštvo, ki ga je država odobrila banki Piraeus Bank, in poroštvo, ki ga je banka ETVA odobrila konzorciju HDW/Ferrostaal – predstavljata en sam poroštvni mehanizem in da je bilo podjetje HSY upravičenec do obeh poroštev, bo Komisija najprej posebej ocenila poroštvo, ki ga je banka ETVA odobrila konzorciju HDW/Ferrostaal, ter pokazala, da to pomeni državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe.

- (314) Da bi ukrep predstavljal državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe, ga mora biti mogoče pripisati državi. Nekatere stranke izpodbijajo, da je poroštvo, ki ga je banka ETVA odobrila konzorciju HDW/Ferrostaal, mogoče pripisati državi. Trdijo namreč, da je banka ETVA odločitev o odobritvi tega porošstva sprejela neodvisno in svobodno. Zlasti trdijo, da je bilo poroštvo odobreno 31. maja 2002 v okviru dodatka k sporazumu HSY SPA, torej na dan, ko banka ETVA ni bila več pod državnim nadzorom, temveč pod nadzorom banke Piraeus Bank. Komisija to trditev zavrača in meni, da obstajajo dovolj veliki dokazi, da je ukrep mogoče pripisati državi:

— prvič, med postopkom privatizacije podjetja HSY se je to poroštvo pojavljalo v dokumentih, ki so bili predloženi potencialnim ponudnikom⁽¹⁴⁴⁾. Z drugimi besedami, že v postopku privatizacije je nastala obljuba, da bo kupec podjetja HSY dobil odškodnino za vsako državno pomoč, ki jo bo podjetje HSY povrnilo. Poleg tega se je 14. septembra 2001 banka ETVA izrecno in jasno zavezala, da bo zagotovila to poroštvo konzorciju HDW/Ferrostaal, če Evropska unija ne izda obračuna v zvezi s preteklimi in tekočimi državnimi pomočmi, odobrenimi podjetju HSY⁽¹⁴⁵⁾. Klavzula 1.2.3 sporazuma HSY SPA, podpisanega 11. oktobra 2001, se jasno sklicuje na dokument, podpisan 14. septembra 2001. Razprava o natančnem besedilu porošstva se je nadaljevala v naslednjih mesecih⁽¹⁴⁶⁾. Ker Komisija ni izdala priporočilnega pisma/negativnega potrdila v zvezi s preteklimi in trenutnimi pomočmi za podjetje HSY, je banka ETVA 31. maja 2002 morala izdati poroštvo v korist konzorcija HDW/Ferrostaal, kot so se 14. septembra 2001 dogovorile stranke in kot je bilo določeno v klavzuli 1.2.3 sporazuma HSY SPA. Vse navedeno kaže, da tudi če je bil dodatek, s katerim je bilo konzorciju HDW/Ferrostaal zagotovljeno poroštvo, podpisan 31. maja 2002, se je banka ETVA že zavezala, da bo to poroštvo odobrila (če EU ne obračuna preteklih in trenutnih pomoči), v času, ko je bila še pod nadzorom države. Z drugimi

besedami, dodatek z dne 31. maja 2002 pomeni, da se je pogodba, ki jo je sklenila banka ETVA, začela izvrševati, ko je bila banka ETVA še pod državnim nadzorom. Kot je navedeno v oddelku 3.2 te odločbe, se lahko vsi ukrepi, ki jih je banka ETVA sprejela v zvezi s podjetjem HSY, ko je bila še pod državnim nadzorom, razumejo kot ukrepi, ki jih je mogoče pripisati državi⁽¹⁴⁷⁾. Vse to je potrdila Grčija v svojem dopisu z dne 23. maja 2005⁽¹⁴⁸⁾.

— Drugič, tudi če bi veljalo, da na podlagi zgoraj navedenih dokumentov, ki jih je banka ETVA sklenila, ko je bila še pod nadzorom države (tj. do konca marca 2002), banka ETVA ni bila pogodbeno zavezana k odobritvi tega porošstva konzorciju HDW/Ferrostaal, bi bilo ukrep še vedno mogoče pripisati državi. Komisija dejansko ugotavlja, da je Grčija še naprej vodila prodajo podjetja HSY tudi po prodaji banke ETVA banki Piraeus Bank. V členu 8.2.2 Sporazuma z dne 20. marca 2002, sklenjenega med državo in banko Piraeus Bank, je navedeno, da banka ETVA ne bo odgovorna za postopek prodaje podjetja HSY, ki ga bo še naprej vodila država. V členu 8.2.2(b) je na primer določeno, da bo država „prevzela nadzor, skrb in odgovornost za dejanja in pogajanja s tretjim kupcem deleža v podjetju Hellenic Shipyards“. V skladu s členom 8.2.2 Sporazuma z dne 20. marca 2002 je banka Piraeus Bank v svojem dopisu z dne 28. maja 2002 prosila državo za soglasje v zvezi s poroštvom, ki ga je banka ETVA nameravala odobriti konzorciju HDW/Ferrostaal. Država je dala svojo odobritev z dopisom z dne 31. maja 2002. Vse to kaže, da je odobritev porošstva mogoče pripisati državi.

— Tretjič, tudi če bi predhodni točki opustili, bi bilo poroštvo še vedno mogoče pripisati državi. Komisija namreč ugotavlja, da se je država odločila za privatizacijo podjetja HSY⁽¹⁴⁹⁾. Ko je banka Piraeus Bank prevzela nadzor nad banko ETVA, je bila torej po zakonu obvezana, da podjetje HSY privatizira. Kot sta priznali že podjetji TKMS/GNSH, konzorcij HDW/Ferrostaal ne bi kupil podjetja HSY, če ne bi prejel takšnega porošstva. Ker se je država odločila, da je treba podjetje HSY prodati, in ker je bila dodelitev porošstva za prodajo podjetja HSY nujno potrebna, se lahko ugotovi, da je država banko ETVA pripeljala v položaj, v katerem je bila takšno poroštvo prisiljena odobriti. Zato bi bilo ukrep še vedno mogoče pripisati državi, tudi če bi se ugotovilo, da je banka ETVA sklenila odobriti poroštvo maja 2002 brez kakršne koli neposredne vpletenosti države.

- Četrtrič, tudi če bi opustili vse predhodne točke, bi bilo treba ugotoviti, da je banka ETVA privolila v dodelitev poroštva 31. maja 2002 samo zato, ker je njena glavna delničarka (tj. banka Piraeus Bank) prejela poroštvo od države, s katerim je bila zavarovana pred morebitno finančno škodo, ki bi izhajala iz tega poroštva. Kot bo še opisano, vlagatelj iz tržnega gospodarstva dejansko ne bi nikoli odobril takšnega poroštva, če prej ne bi prejel posrednega poroštva od države. Do odobritve poroštva je prišlo samo zato, ker je država štela gospodarsko enoto (tj. skupino), ki je poroštvo odobrila, pred morebitnimi negativnimi posledicami (z odobritvijo posrednega poroštva). V takšnem primeru, ko eno podjetje preprosto prenese pomoč na drugo podjetje, se odobritev ukrepa lahko pripiše državi.
- (315) Da bi ukrep pomenil državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe, mora biti financiran iz državnih sredstev. V obvestilu o poroštvih je navedeno, da je „[p]omoč dodeljena v trenutku, ko je izdano poroštvo, in ne v trenutku, ko je poroštvo uveljavljeno, ali v trenutku, ko pride do izplačil pod pogoji poroštva. V trenutku, ko se izda poroštvo, je treba oceniti, ali to pomeni državno pomoč ali ne [...]“. Kot je navedeno zgoraj, Komisija meni, da je bila banka ETVA pogodbeno zavezana k odobritvi takšnega poroštva konzorciju HDW/Ferrostaal v času, ko je država še vedno imela v lasti večinski delež banke ETVA. Ker je v obvestilu o poroštvih navedeno, da je treba obstoj pomoči analizirati v trenutku odobritve poroštva in ne pozneje, ko se poroštvo uveljavlja, je mogoče ugotoviti, da je država s svojo obljubo, da bo poroštvo odobrila, povzročila tveganje za državna sredstva, kar pomeni, da poroštvo dejansko vključuje državna sredstva. Dejstvo, da je bila banka ETVA kmalu po tem prodana banki Piraeus Bank, ne vpliva na to ugotovitev. Če je država ustrezno obvestila ponudnike o pogodbenih obveznostih banke ETVA – vključno z zavezanostjo banke ETVA k zagotovitvi poroštva konzorciju HDW/Ferrostaal, če Komisija ne izda upravnega pisma –, so ponudniki to obveznost banke ETVA zagotovo upoštevali. Cene, ki so jih bili pripravljene plačati za nakup banke ETVA, so torej morali popraviti navzdol. To pomeni, da je država banko ETVA prodala po nižji ceni in tako izgubila sredstva. Kot je navedeno zgoraj, tudi če bi bilo ugotovljeno, da se v času, ko je bila še vedno v lasti države, banka ETVA ni pogodbeno zavezala k odobritvi poroštva, Komisija meni, da je država z odločitvijo, da bo podjetje HSY privatizirala januarja 2001 – v času, ko je bila banka ETVA še vedno v lasti države –, spravila banko ETVA v položaj, v katerem je bila takšno poroštvo prisiljena odobriti, saj je bilo nujno potrebno poiskati kupca za podjetje HSY. To pomeni, da so ponudniki v času predložitve svojih ponudb za banko ETVA zagotovo upoštevali dejstvo, da bo banka ETVA morala to poroštvo odobriti. V skladu s tem so za nakup banke ETVA predlagali nižjo ceno, na podlagi česar se lahko ugotovi, da so bila državna sredstva izgubljena.
- (316) Tudi če bi bilo ugotovljeno, da v času, ko je država prodala banko ETVA, ni bilo nikakršne obveznosti (ne pogodbene ne dejanske) za odobritev tega poroštva, se še vedno lahko pokaže, da poroštvo, ki ga je odobrila banka ETVA, vključuje državna sredstva. Država je dejansko kupcu banke ETVA (tj. banki Piraeus Bank) odobrila poroštvo, s katerim je obljubila povrniti banki Piraeus Bank 100 % vseh zneskov, ki bi jih banka ETVA morala plačati v okviru poroštva, ki ga bo izdala v korist konzorcija HDW/Ferrostaal. To posredno poroštvo je bilo odobreno v zaporednih pogodbah. V sporazumu z dne 18. decembra 2001 med državo in banko Piraeus Bank o prodaji 57,7-odstotnega deleža banke ETVA se je država zavezala, da bo banki Piraeus Bank plačala 57,7 % vseh zneskov, ki jih bo banka ETVA morala plačati kupcu podjetja HSY. V sporazumu z dne 20. marca 2002 med istima strankama, s katerim je bil spremenjen sporazum z dne 18. decembra 2001, se je država zavezala, da bo banki Piraeus Bank plačala 100 % vseh zneskov, ki jih bo banka ETVA morala plačati kupcu podjetja HSY ⁽¹⁵⁰⁾. Z dopisom z dne 31. maja 2002, poslanim banki Piraeus Bank, je država slednji potrdila, da ji bo povrnila 100 % vseh zneskov, ki jih bo banka ETVA plačala kupcu podjetja HSY ⁽¹⁵¹⁾. Z drugimi besedami, ko je banka ETVA podpisala dodatek k sporazumu HSY SPA 31. maja 2002, je banka Piraeus Bank prejela od države poroštvo, na podlagi katerega ji je bilo zagotovljeno, da bo prejela 100-odstotno odškodnino za vsak znesek, ki bi ga banka ETVA morala plačati zaradi poroštva, ki bo odobreno konzorciju HDW/Ferrostaal ⁽¹⁵²⁾. To dokazuje, da bi bil vsak znesek, ki bi ga plačala banka ETVA, financiran iz državnega proračuna in da poroštvo vključuje državna sredstva.
- (317) Da bi se dokazal obstoj državne pomoči v smislu člena 87(1) Pogodbe, je treba pokazati, da država ni ravnala tako, kot bi v podobnih okoliščinah ravnal vlagatelj iz tržnega gospodarstva. Na podlagi tega Grčija, podjetje HSY in podjetji TKMS/GNSH trdijo, da bi v podobnih okoliščinah vlagatelj iz tržnega gospodarstva privolil v izdajo takšnega poroštva v korist konzorcija HDW/Ferrostaal. Trdijo namreč, da bi bilo treba opraviti preizkus z vlagateljem iz tržnega gospodarstva, in sicer na ravni banke ETVA, ki je bila pravni subjekt, ki je prodal podjetje HSY, ter na ravni grške vlade, ki je prodajala banko ETVA.
- (318) Komisija opozarja, da banka ETVA, kot je navedeno v oddelku 3.2 te odločbe, v času, ko je kupila podjetje HSY in takoj zatem zagotovila kapital, da je ohranila njegovo poslovno sposobnost, ni ravnala kot vlagatelj iz tržnega

gospodarstva, temveč kot javni organ, ki je odobril pomoč za ohranitev poslovne sposobnosti podjetja, ki je bilo pomembno za grško gospodarstvo. Na podlagi tega se torej noben vlagatelj tržnega gospodarstva ne bi znašel v položaju, v katerem se je znašla banka ETVA. Noben vlagatelj tržnega gospodarstva se ne bi znašel v položaju, da bi moral prodati te delnice podjetja HSY. Zato Komisija meni, da preizkusa z vlagateljem iz tržnega gospodarstva v tem primeru ni mogoče uporabiti za utemeljitev dejstva, da država povzroča dodatno tveganje državnim sredstvom (z odobritvijo poroštva).

- (319) Tudi če bi veljalo, da bi bilo treba uporabiti preizkus z vlagateljem iz tržnega gospodarstva, Komisija meni, da država ne bi privolila v odobritev poroštva, če bi bila zasebno podjetje, ki bi delovalo pod običajnimi tržnimi pogoji. To dokazuje že vsaka izmed naslednjih treh točk.
- (320) Prvič, Komisija ugotavlja, da je banka ETVA (in država prek banke ETVA), ki je imela samo 51-odstotni delež v podjetju HSY (preostali 49-odstotni delež je bil v lasti zaposlenih⁽¹⁵³⁾), obljubila, da bo kupcu podjetja HSY (tj. konzorciju HDW/Ferrostaal) plačala 100-odstotni znesek za vsako pomoč, ki bi jo podjetje HSY povrnilo. Vlagatelj iz tržnega gospodarstva ne bi privolil v izplačilo 100-odstotne odškodnine za škodo, ki bi jo utrpelo prodano podjetje. V nekaterih okoliščinah bi vlagatelj iz tržnega gospodarstva lahko privolil, da bo prevzel odgovornost za nekatere prihodnje obveznosti prodanega podjetja, vendar zgolj sorazmerno s svojim deležem, kar je v tem primeru 51 %. Vlagatelj iz tržnega gospodarstva bi druge delničarje prosil, da prevzamejo odgovornost za preostalih 49 % zadevnih obveznosti. S privoljenjem v 100-odstotno podporo potencialno velikih obveznosti (opozoriti je treba, da v pogodbi ni določena zgornja meja pri izplačilu odškodnin) prodanega podjetja je banka ETVA drugim delničarjem podjetja HSY (tj. zaposlenim) dala darilo. Vlagatelj iz tržnega gospodarstva na takšno darilo s prevzemom potencialno visokih obveznosti prodanega podjetja, ki bi precej presegle njegov delež, ne bi pristal. Torej je mogoče iz samega dejstva, da odškodninsko poroštvo banke ETVA konzorciju HDW/Ferrostaal znaša 100 % (tj. namesto 51 %) pomoči, ki bi jo podjetje HSY moralo povrniti, ugotoviti, da takšnega poroštva ne bi odobril noben vlagatelj iz tržnega gospodarstva.
- (321) Drugič, Grčija, podjetje HSY in podjetji TKMS/GNSH trdijo, da so bili čisti prihodki (tj. dohodki, pomanjšani za stroške) višji v primeru prodaje podjetja HSY – vključno s pričakovanimi plačili, dolgovanimi v okviru poroštva –, kot bi bili, če bi bilo podjetje HSY likvidirano. Podjetji TKMS/GNSH podpirata svojo trditev z drugim poročilom revizijske hiše Deloitte. To poročilo primerja skupne stroške v dveh scenarijih. Analiza je opravljena na ravni banke ETVA, potem pa še na ravni države. Komisija meni, da bi uporaba preizkusa na ravni banke ETVA pomenila zlorabo tega preizkusa. Kot je navedeno v oddelku 3.2 te odločbe, se je za privatizacijo dejansko odločila in jo finančno podprla – glej na primer državno pomoč, vključeno v Zakon 2941/2001⁽¹⁵⁴⁾ – vlada, banka ETVA pa ni bila nikoli v položaju neodvisne gospodarske enote, ki bi lahko sama načrtovala prodajo podjetja HSY tako, da bi se njen dohodek kar najbolj povečal, njene izgube pa kar najbolj zmanjšale. Zato je treba temeljito preiskati poseg države kot celote in ne ravnanja enega izmed njenih delov.
- (322) Če bi se preizkus na ravni banke ETVA kljub temu uporabil, bi morali primerjati neto prihodke (tj. dohodke, pomanjšane za stroške) banke ETVA tako v primeru likvidacije kot v primeru prodaje podjetja HSY. V primeru likvidacije podjetja HSY bi bilo treba ugotoviti, kolikšne stroške bi to povzročilo banki ETVA. Podjetji TKMS/GNSH trdita, da bi izguba znašala vsaj toliko, kot bi znašala posojila in poroštva, ki bi jih banka ETVA odobrila podjetju HSY in za katera država ne bi dala posrednega poroštva. Vendar pa Komisija ugotavlja, da niti eno izmed teh posojil in poroštev ne predstavlja običajnega stroška likvidacije podjetja⁽¹⁵⁵⁾. Banka ETVA je dejansko vsa ta posojila in poroštva odobrila kot javni organ, saj so ali predstavljala državno pomoč za civilne dejavnosti ali pa ukrepe za zaščito varnosti Grčije v skladu s členom 296 Pogodbe⁽¹⁵⁶⁾. Ta posojila in poroštva se zato ne morejo upoštevati pri uporabi preizkusa s prodajalcem iz tržnega gospodarstva. Na podlagi tega se zdi, da banka ETVA kot nosilec dejavnosti iz tržnega gospodarstva ne bi morala kriti velikega stroška v primeru likvidacije podjetja HSY. Pri prodaji podjetja HSY je banka ETVA prejela znesek prodajne cene v višini 6 milijonov EUR. Kar zadeva stroške, ki so nastali pri prodaji podjetja HSY, je morala banka ETVA izdati poroštvo, ki je predmet trenutne analize, ki je bilo neomejeno v obsegu in je zato imelo za posledico potencialna plačila v višini več deset ali celo več sto milijonov EUR. Pri primerjavi dveh scenarijev se je izkazalo, da bi vlagatelj iz tržnega gospodarstva ladjedelnico rajši likvidiral⁽¹⁵⁷⁾. Banka ETVA torej ni ravnala kot vlagatelj iz tržnega gospodarstva. Če se primerjava med prodajo in likvidacijo podjetja HSY opravi na ravni države, so ugotovitve povsem enake. Država v vlogi podjetnice/lastnice pri likvidaciji podjetja HSY ni utrpela nikakršnih visokih stroškov, saj je vsa posojila in poroštva, ki jih je država (neposredno ali prek banke ETVA) odobrila podjetju HSY, odobrila kot javni organ, ker so bodisi predstavljala državno pomoč, namenjeno civilnim dejavnostim, ali ukrepe za zaščito varnosti Grčije v skladu s členom 296 Pogodbe. Pri prodaji podjetja HSY bi država prejela samo nekaj milijonov EUR, medtem ko je hkrati zaradi poroštva, ki ga je odobrila, tvegala, da bo morala plačati več deset ali več sto milijonov EUR. Država torej ni ravnala na način, ki bi bil v podobnih okoliščinah sprejemljiv za zasebno podjetje.

- (323) Grčija, podjetje HSY in podjetji TKMS/GNSH trdijo, da je bilo tveganje, da bo moralo podjetje HSY povrniti državno pomoč, zelo omejeno, saj v tistem času Komisija ni opravljala nobenih preiskav. Zaradi tega trdijo, da je bilo tveganje za banko ETVA in državo, da bosta morali plačati odškodnino iz jamstva, zelo majhna. Komisija te trditve ne more sprejeti. Podobna temu je tudi trditev, da je bila odobritev tega poročstva dovoljena, saj je Grčija v predhodnih letih uspela prikriti nezakonite in nezdržljive državne pomoči, odobrene podjetju HSY, ter zlorabe pomoči, ki jo je pred tem odobrila Komisija. V dopolnitev temu Komisija opaža, da je konzorcij HDW/Ferrostaal vztrajal pri prejemu tega poročstva in ni bil pripravljen podpisati zaključka prodaje podjetja HSY, dokler poročstva ne prejme. Pomen, ki ga je konzorcij HDW/Ferrostaal pripisoval poročstvu, dokazuje, da je ta zasebni vlagatelj menil, da verjetnost, da bo podjetje HSY moralo povrniti državno pomoč, ni bila majhna. Dejstvo, da je Grčija že na začetku postopka privatizacije obljubila, da bo takšno poročstvo odobrila najboljšemu ponudniku, dokazuje tudi, da je Grčija menila, da bo zasebni vlagatelj takšno poročstvo štel za zelo pomembno (osnovni pogoj v skladu z dopisom Grčije z dne 23. maja 2005, naveden v opombi 148 te odločbe, ter v skladu z drugim poročilom revizijske hiše Deloitte), kar je mogoče samo, kadar zasebni vlagatelj meni, da verjetnost povračila ni tako zelo majhna.
- (324) Komisija ugotavlja tudi, da bi v primeru, ko je znesek pomoči, ki ga bo podjetje HSY mogoče moralo povrniti, težko oceniti, prodajalec iz tržnega gospodarstva, ki bi prodajal podjetje HSY, v prodajni pogodbi opredelil vsaj zgornjo mejo, ki bi pri kupcu omejila potencialno plačilo. Prodajalec iz tržnega gospodarstva ne bi pristal na tveganje, da bo moral plačati več sto milijonov EUR, tudi če bi bilo dogovorjeno, da bo verjetnost tako visokega plačila zelo nizka. Zaradi tega dejstvo, da pri poročstvu ni bila določena nobena zgornja meja, predstavlja dodatni dokaz, da banka ETVA in država nista ravnali na način, ki bi bil sprejemljiv za nosilca dejavnosti iz tržnega gospodarstva.
- (325) Tretjič, pri oceni, ali je država ravnala kot vlagatelj iz tržnega gospodarstva, je treba upoštevati celotno posredovanje države. V tem primeru je država odobrila več visokih pomoči, da bi pospešila privatizacijo podjetja HSY (tj. državna pomoč, navedena v Zakonu 2941/2001⁽¹⁵⁸⁾). Predvsem je delavcem podjetja HSY povrnila znesek v višini 4,3 milijona EUR, ki so ga vložili v okviru treh dokapitalizacij podjetja HSY. Ta ukrep, s katerim se je želelo zagotoviti, da zaposleni ne bodo ovirali prodaje podjetja HSY, bi bil nesprejemljiv za vlagatelja iz tržnega gospodarstva med drugim tudi zato, ker zanj ni bilo nobene pogodbene obveznosti in ker so poleg tega zaposleni še vedno dolgovali 24 milijonov EUR banki ETVA za nakup delnic. Država je na koncu prosila ponudnike, da plačajo del nakupne cene podjetja HSY v obliki dokapitalizacije⁽¹⁵⁹⁾. Vsi ti elementi kažejo, da država med prodajo podjetja HSY ni ravnala v nameri, da bi čim bolj povečala dohodek in čim bolj zmanjšala stroške, temveč je želela pospešiti prodajo podjetja HSY ter nadaljevanje dejavnosti ladjedelnice. Zato med prodajo podjetja HSY grška država ni ravnala kot vlagatelj iz tržnega gospodarstva.
- (326) Na podlagi vsake izmed predhodnih ocen Komisija ugotavlja, da vlagatelj iz tržnega gospodarstva poročstva ne bi odobril.
- (327) Kar zadeva obstoj prednosti in opredelitev upravičenca, Komisija meni, da noben vlagatelj ne bi bil pripravljen kupiti celotnega podjetja HSY (tj. vključno s civilnimi dejavnostmi) brez poročstva. To ugotovitev potrjuje drugo poročilo revizijske hiše Deloitte: „Na podlagi naših izkušenj in zgoraj navedene analize menimo, da noben razumen vlagatelj ne bi bil pripravljen kupiti podjetja HSY in obenem prevzeti kakršnega koli dodatnega tveganja, povezanega z državno pomočjo (ki v tistem trenutku ni bila niti gotova niti je ES še ni ocenila) za podjetje, ki je bilo a) več let v lasti in pod upravo državnega podjetja (banka ETVA) in ki je imelo obenem b) izrazito negativen kapital poleg drugih problemov poslovanja (tj. nizka produktivnost, visoki stroški poslovanja, presežek delavcev itd.).“ To ugotovitev potrjuje tudi dejstvo, da je Grčija, ki je predvidevala, da bo takšno poročstvo potrebno, da bi se pritegnilo zasebne vlagatelje, v razpisni dokumentaciji obljubila, da bo to poročstvo prejel najboljši ponudnik⁽¹⁶⁰⁾. Ta ugotovitev, da je bilo takšno poročstvo potrebno, da bi se našel kupec za podjetje HSY, je logična, saj bi vlagatelj, ki bi v podjetju HSY ravnal s poslovno skrbnostjo, ugotovil, da je podjetje HSY imelo korist od več ukrepov, ki bi lahko predstavljali pomoč, katere povračilo bi Komisija lahko zahtevala⁽¹⁶¹⁾. V nasprotju s to ugotovitvijo podjetje Elefsis trdi, da to poročstvo ni bilo potrebno, zlasti pa zatrjuje, da bi bilo samo pripravljeno kupiti podjetje HSY brez takšnega poročstva, kar je razvidno iz dejstva, da v svoji ponudbi za nakup podjetja HSY tega poročstva ni opredelilo kot pogoj za nakup podjetja HSY. Komisija meni, da je trditev podjetja Elefsis premalo verodostojna. Komisija najprej opozarja, da tudi če bi bilo res, da podjetje Elefsis v svoji ponudbi ni zahtevalo takšnega jamstva, to ne dokazuje, da podjetje Elefsis ne bi zahtevalo poročstva v kasnejši fazi pogajanj s prodajalcem⁽¹⁶²⁾, če bi bilo izbrano kot prednostni ponudnik. Podjetje

Elefsis pa bi to najverjetneje storilo. Takoj ko je bilo podjetje HSY prodano konzorciju HDW/Ferrostaal, je podjetje Elefsis dejansko začelo vlagati pritožbe na Komisijo, v katerih je trdilo, da je imelo podjetje HSY korist od več obsežnih ukrepov pomoči, ki bi jih Komisija morala izterjati. Vlagatelj, ki je prepričan, da je podjetje prejelo več deset milijonov EUR nezdružljive pomoči, sam ne bo tvegala z nakupom podjetja, razen če ne prejme poročila. Komisija zato zavrača trditve podjetja Elefsis in meni, da noben vlagatelj iz tržnega gospodarstva brez takšnega poročila ne bi kupil podjetja HSY v celoti, tj. podjetja HSY vključno s civilnimi dejavnostmi. Kot je bilo že navedeno, če podjetje HSY ne bi bilo prodano, bi Grčija lahko še naprej podpirala vojaške dejavnosti na podlagi člena 296 Pogodbe. Nasprotno pa zaradi člena 87 Pogodbe Grčija ne bi mogla zagotoviti finančne podpore za civilne dejavnosti. Komisija ugotavlja, da se je finančni položaj podjetja HSY močno poslabšal med letoma 1998 in 2002. Tudi če podjetje HSY ne objavi ločenih računov za civilne dejavnosti, se lahko utemeljeno predpostavlja, da so te dejavnosti v teh letih prinašale veliko izgubo. Poleg dejavnosti popravila ladij so bile tri glavne pogodbe na nevojaškem področju, ki so se izvrševale v teh letih, pogodbe s podjetji ISAP, OSE in Strintzis. Kot je bilo pojasnjeno v tej odločbi (glej opis in oceno ukrepa E12c), so se pogodbe s podjetjema ISAP in OSE izvršile s precejšnjo zamudo, kar je podjetje HSY prisililo, da plača visoke kazni in zagotovi visok strošek za podjetje HSY. Zato je jasno, da so te pogodbe ustvarile zelo visoko izgubo. Kot je bilo že pojasnjeno v tej odločbi, je bila pogodba, sklenjena v začetku leta 1999 s podjetjem Strintzis, velik poraz za podjetje HSY. Pogodba je bila razveljavljena leta 2002, podjetje HSY je podjetju Strintzis moralo plačati pogodbeno odškodnino, leta 2004 pa je prodalo trupe po ceni, ki je bila samo majhen del več deset milijonov EUR stroškov, ki jih je podjetje HSY ustvarilo pri gradnji teh trupov. Ta pogodba je zato ustvarila zelo visoko izgubo. Zadnja civilna dejavnost je bila popravilo ladij. Gre za dejavnost z nizkimi maržami, saj med ladjedelnicami obstaja huda konkurenca. Komisija zato dvomi, da je bila ta dejavnost donosna, v vsakem primeru pa zagotovo ni mogla nadomestiti velikih izgub, ki izhajajo iz pogodb s podjetji ISAP, OSE in Strintzis. Zato se lahko predpostavi, da so civilne dejavnosti do leta 2002 ustvarjale zelo veliko izgubo. Kot je razvidno iz te odločbe, so bile te dejavnosti ves čas omogočene pomoči, katerih del je treba zdaj povrniti. Neuspeh pravilne izvršitve pogodb s podjetji ISAP, OSE in Strintzis predvsem dokazuje, da bi civilne dejavnosti še naprej ustvarjale izgubo, če jih ne bi kupilo veliko podjetje in če ne bi imele koristi od njegovega tehničnega znanja in znanja na področju vodenja projektov. Drugo poročilo revizijske hiše Deloitte potrjuje, da je podjetje HSY imelo „probleme pri poslovanju (tj. nizko produktivnost, visoke stroške poslovanja, presežek delavcev itd.)“. Zaradi tega bi se morale civilne dejavnosti, če ne bi bile prodane, hitro ustaviti (razen če bi Grčija tem dejavnostim še naprej zagotavljala nezakonito in nezdružljivo pomoč). Komisija je torej v tem odstavku pokazala, da brez poročila noben vlagatelj ne bi kupil civilnih dejavnosti podjetja HSY in da bi se te hitro ustavile, če ne bi bile prodane. Komisija ugotavlja, da je upravičenec do poročila podjetje HSY in da je prednost namenjena za to, da se omogoči nadaljevanje civilnih dejavnosti.

- (328) Podjetje Elefsis se ne strinja s predhodno ugotovitvijo o določitvi upravičenca. Trdi namreč, da je bil poleg podjetja HSY upravičenec do poročila, ki ga je odobrila banka ETVA, tudi konzorcij HDW/Ferrostaal. Komisija se s to oceno ne strinja. Kot je bilo navedeno, je bilo že v razpisni dokumentaciji, poslani ponudnikom, navedeno, da bodo ponudniki prejeli odškodnino v primeru, če bo podjetje HSY moralo povrniti državno pomoč. To pomeni, da je konzorcij HDW/Ferrostaal, ko je dal ponudbo za nakup podjetja HSY, predpostavil, da bo od banke ETVA prejel ustrezno odškodnino, če bi bila od podjetja HSY izterjana kakršna koli pomoč⁽¹⁶³⁾. Z drugimi besedami, v nakupni ceni, ki jo je predlagal konzorcij HDW/Ferrostaal, je bilo odškodninsko poročilo že upoštevano. Poročilo torej ni bilo namenjeno za podporo konzorcija HDW/Ferrostaal.
- (329) Komisija ugotavlja, da poročilo, ki ga je banka ETVA odobrila konzorciju HDW/Ferrostaal, pomeni državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe, upravičenec do te pomoči pa je podjetje HSY. Ker je bila pomoč v nasprotju z zahtevo iz člena 88(3) Pogodbe odobrena brez predhodne priglasitve, pomeni nezakonito pomoč.
- (330) Poročilo, ki ga je grška država odobrila banki Piraeus Bank, prav tako pomeni pomoč. Gre za selektivni ukrep, financiran iz državnih sredstev. Vlagatelj iz tržnega gospodarstva, ki bi prodajal banko ETVA, takšnega poročila ne bi odobrila. Edino opravičilo za odobritev tega poročila je bilo poročilo, ki ga je banka ETVA odobrila konzorciju HDW/Ferrostaal. Če slednje ne bi bilo odobreno, ne bi bilo treba odobriti poročila banki Piraeus Bank. Ker noben vlagatelj iz tržnega gospodarstva, kot je bilo že pojasnjeno, ne bi odobrila poročila, ki ga je odobrila banka ETVA in ki predstavlja državno pomoč, potem tudi noben vlagatelj iz tržnega gospodarstva ne bi odobrila niti poročila banki Piraeus Bank (ker to poročilo ne bi bilo potrebno, tj. bilo bi brezpredmetno). Kar zadeva določitev upravičenca do poročila, ki ga je država odobrila banki Piraeus Bank, Komisija opozarja, da ta postopek zadeva možno državno pomoč podjetju HSY. V odločbi o podaljšanju postopka ni omenjen noben drug potencialni upravičenec. Zato je mogoče v okviru tega postopka preiskati samo pomoč, zagotovljeno podjetju HSY. Če bi poročilo, ki ga je država odobrila banki Piraeus Bank, pomenilo pomoč za podjetje HSY, ne bi predstavljalo dodatne državne pomoči poleg tiste, ki je vključena v poročilo, ki ga je banka ETVA odobrila konzorciju HDW/Ferrostaal. Prav zaradi slednjega poročila je namreč zasebni vlagatelj privolil v nakup podjetja HSY in prav zato so se ohranile civilne dejavnosti

podjetja HSY. Z drugimi besedami, poroštvo, ki ga je država odobrila banki Piraeus Bank, ne zagotavlja dodatne prednosti podjetju HSY in zato ne more pomeniti dodatne pomoči za podjetje HSY: vsa prednost za podjetje HSY je zagotovljena s poroštvom, ki ga je banka ETVA odobrila konzorciju HDW/Ferrostaal. V tem postopku, ki se nanaša na potencialno pomoč za podjetje HSY, Komisiji torej ni treba izraziti končnega mnenja o določitvi upravičenca do poroštva, ki ga je država odobrila banki Piraeus Bank, zato ji slednjega poroštva tudi ni treba natančneje raziskati. Zadostuje že sama preiskava prvega poroštva – poroštva banke ETVA konzorciju HDW/Ferrostaal – in njegova razveljavitev, v kolikor bi pomenilo nezdržljivo pomoč za podjetje HSY.

- (332) Ker poroštvo, ki ga je banka ETVA odobrila konzorciju HDW/Ferrostaal, pomeni nezdržljivo pomoč v korist podjetja HSY, Komisija meni, da ga je treba takoj razveljaviti.

4.16.5.3 Združljivost s skupnim trgom

- (331) Kar zadeva poroštvo, ki ga je banka ETVA odobrila konzorciju HDW/Ferrostaal, Komisija ne more razumeti, kako bi lahko bila ta pomoč združljiva na podlagi člena 87(2) in (3) Pogodbe. Kar zadeva člen 87(3)(c) Pogodbe, Komisija ugotavlja, da je bilo podjetje HSY v težavah. Komisija je že navedla, da pomoč za ladjedelništvo od 1. januarja 1999 ureja Uredba Sveta (ES) št. 1540/98. V členu 5 je navedeno, da se lahko pomoč za prestrukturiranje „izjemoma šteje za združljivo s skupnim trgom, če izpolnjuje smernice Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah“. Smernice, ki so veljale v času odobritve poroštva, so bile smernice za pomoč in prestrukturiranje 1999. Poroštvo očitno ni izpolnjevalo vseh pogojev za odobritev pomoči, določenih v oddelku 3.2.2 teh smernic. Na primer, v okviru pogoja (b) „Obnovitev sposobnosti preživetja“ mora biti odobritev pomoči „odvisna od izvajanja načrta za prestrukturiranje, ki ga mora Komisija odobriti v primeru vsakega posameznega ukrepa pomoči“. Komisija ugotavlja, da odobritev poroštva ni bila odvisna od izvajanja načrta za prestrukturiranje. Poleg tega Komisija tega načrta ni odobrila, saj ji ni bil predložen. V smernicah je navedeno tudi, da „je treba vse podrobnosti načrta predložiti Komisiji“. To predhodno posvetovanje s Komisijo je bilo zlasti pomembno v tem primeru, saj je Komisija leta 1997 že odobrila načrt za prestrukturiranje, ki pa ni uspel obnoviti sposobnosti preživetja podjetja HSY. Poroštvo je prekršilo tudi pogoj „prvič in zadnjič“, ki je določen v oddelku 3.2.3 smernic za reševanje in prestrukturiranje 1999. Z odločbo N 401/97 je Komisija dejansko odobrila naložbeno pomoč na podlagi Direktive Sveta 90/684/EGS, ki je bila neke vrste pomoč za prestrukturiranje⁽¹⁶⁴⁾. Kot je navedeno v analizi ukrepa P1, je država to pomoč odobrila decembra 1997 (vendar je ni izplačala). Kot je razvidno iz te odločbe, je podjetje v letih pred privatizacijo v obdobju 2001–2002 prejelo tudi več nepriglašeni in nezdržljivih pomoči. Pomoč za prestrukturiranje, ki je bila odobrena z odločbo C 10/94, je bila dodeljena ladjedelnici, vendar pa niso bili spoštovani nobeni pogoji, povezani z njeno odobritvijo.

4.16.5.4 Prepoved poroštva kot taka

- (333) Kot je navedeno v odločbi o podaljšanju postopka, je poroštvo, dodeljeno konzorciju HDW/Ferrostaal, nezdržljivo s skupnim trgom iz še enega razloga. Komisija meni, da je nezdržljivo samo po sebi, saj s tem, ko onemogoča učinkovitost izterjave pomoči od podjetja HSY, onemogoča uporabo pravil o državni pomoči.
- (334) Podjetji TKMS/GNSH in podjetje HSY to stališče izpodbijajo. Zlasti opozarjajo, da podjetje HSY ni prejemnik nikakršne odškodnine. Poroštvo, ki ga je izdala banka ETVA, je dejansko namenjeno kot zavarovanje za HDW/Ferrostaal in ne za podjetje HSY. Če bi torej Komisija zahtevala povračilo pomoči, bi podjetje HSY to moralo storiti, s čimer bi se obnovil izhodiščni položaj. Podjetji TKMS/GNSH ne razumeta, kako bi odškodnina, ki bi jo prejeli (kot naslednika konzorcija HDW/Ferrostaal), to ugotovitev ovrgla. Podjetji TKMS/GNSH dejansko nista dolžni v podjetje HSY ponovno vložiti prejete odškodnine.
- (335) Komisija ugotavlja, da je 100-odstotni delež podjetja HSY kupil konzorcij HDW/Ferrostaal, ta delež pa je zdaj v lasti podjetja TKMS/GNSH. To pomeni, da tudi če sta podjetje HSY in njegov delničar dva različna pravna subjekta, tvorita eno samo gospodarsko enoto. Zahvaljujoč temu poroštvo bi ta gospodarska enota prejela 100-odstotno odškodnino za vsako pomoč, ki bi jo morala povrniti državi. Komisija zato meni, da to pomeni odpravo učinkovitosti vsake odločbe o povrnitvi.

- (336) Kar zadeva odsotnost pravnih določb, ki bi podjetji TKMS/GNSH prisilile, da prejeto odškodnino ponovno vložita v podjetje HSY, Komisija ne razume, kako bi se s tem lahko ovrgla prejšnja ugotovitev. Poleg tega Komisija ugotavlja, da, če ni nobene obveznosti, potem tudi ni nobene prepovedi, da bi se to storilo. Zato bi podjetji TKMS/GNSH v podjetje HSY lahko vložili prejeto odškodnino. Poleg tega je mogoče upravičeno predpostaviti, da so finančna sredstva podjetja TKMS kot uspešne zasebne skupine optimalno razporejena med različne pravne subjekte v skupini. Zato je upravičeno predpostaviti, da bi se v primeru, če bi en pravni subjekt v skupini moral plačati kazen in bi drug pravni subjekt prejel odškodnino za to kazen, vodstvo skupine moralo odločiti za prenos slednjega zneska na prejšnji subjekt, s čimer bi ponovno vzpostavilo optimalno razporeditev sredstev med različne pravne subjekte v skupini. Z drugimi besedami, tudi če podjetjema TKMS/GNSH ni treba ponovno vložiti sredstev v podjetje HSY, se zdi verjetno, da se bo za to odločilo vodstvo.
- (337) Komisija ugotavlja, da je poroštvo, ki ga je banka ETVA odobrila konzorciju HDW/Ferrostaal, samo po sebi nezdržljivo s pravili o državni pomoči.

5. SKLEPNE UGOTOVITVE

- (338) Komisija je ugotovila, da nekateri izmed šestnajstih ukrepov, zajetih v formalnem preiskovalnem postopku, ne pomenijo državne pomoči v smislu člena 87(1), da nekateri pomenijo združljivo pomoč, da jih več pomeni nezdržljivo pomoč in da je bilo nekaj pomoči, ki jih je Komisija odobrila v preteklosti, zlorabljenih. V zvezi s primeri nezdržljive pomoči, ki je bila odobrena s kršenjem določb člena 88(3) Pogodbe, in v zvezi s primeri zlorabljene pomoči, Komisija ugotavlja, da je treba pomoč povrniti.
- (339) Komisija meni, da bi naslednji problem lahko predstavljal oviro za uspešno povrnitev te pomoči in da je zato treba opredeliti dodatne pogoje, da bi se temu izognili. To bo pojasnjeno v naslednjem oddelku.

5.1 Potreba po zagotovitvi, da povračilo pomoči, ki je bila uporabljena za civilne dejavnosti podjetja HSY, ni delno financirano iz vojaških dejavnosti

- (340) Kot je pojasnjeno v oddelku 3.3 te odločbe in kot velja za zadevne ukrepe, je Komisija sprejela, da se v primeru, če je bila državna podpora odobrena ladjedelnici, ne da

bi bila namenjena za financiranje točno določene dejavnosti, lahko šteje, da je 75 % podpore prineslo koristi vojaškim dejavnostim, 25 % pa civilnim dejavnostim. Ta ugotovitev izhaja iz dejstva, da podjetje HSY nima ločenih računov in da zato uporabe sredstev ni mogoče izslediti.

- (341) Toda če Komisija priznava, da bo 75 % vseh prilivov državnega denarja financiralo vojaške dejavnosti ladjedelnice, mora ugotoviti tudi, da bi 75 % vseh odlivov denarja iz ladjedelnice moralo biti podprto iz vojaškega dela podjetja HSY. Z drugimi besedami, 75 centov vsakega evra, ki bi bil izterjan od podjetja HSY, bi se plačalo iz vojaškega dela podjetja HSY. Z zahtevo, da naj podjetje HSY povrne pomoč iz civilnih dejavnosti, bi se prvotna situacija civilnih dejavnosti ladjedelnice obnovila samo, če bi Grčija predložila Komisiji trdne dokaze, da se je ta odškodnina financirala izključno iz civilnih dejavnosti ladjedelnice.

- (342) Z drugimi besedami, ker je večina dejavnosti podjetja HSY vojaških in ker podjetje HSY nima ločenih računov za civilne dejavnosti, obstaja očitno tveganje, da bo povrnitev pomoči, prejete za civilne dejavnosti, v večji meri financirana iz sredstev, s katerimi bi se sicer financirale vojaške dejavnosti. Povrnitev, ki bi morala v celoti izhajati iz civilnega dela ladjedelnice, bi torej v večji meri prišla iz vojaškega dela. Ker je država zagotovila veliko in večkratno finančno podporo in finančna sredstva vojaškim dejavnostim podjetja HSY⁽¹⁶⁵⁾, je uporaba sredstev – s katerimi bi se sicer financirale vojaške dejavnosti – v korist civilnih dejavnosti podjetja HSY sorodna prenosu državne pomoči na civilne dejavnosti ladjedelnice. Z drugimi besedami, z delom finančne podpore, ki jo je država odobrila za vojaške dejavnosti, bi se dejansko podprle civilne dejavnosti podjetja HSY (zato to ne spada na področje uporabe člena 296 Pogodbe). Ta sredstva se dejansko ne morejo šteti za potrebna za financiranje vojaške proizvodnje, saj za ta namen niso uporabljena. Prvotna situacija na civilnih trgih se torej ne bo obnovila, poleg tega pa bo dodatna nezdržljiva pomoč avtomatično dodeljena civilnim dejavnostim podjetja HSY.

- (343) Da bi se torej ponovno vzpostavila situacija, ki bi prevladovala brez državne pomoči, in da bi se preprečila odobritev dodatne pomoči za civilne dejavnosti, bo Grčija morala zagotoviti, da se bo pomoč povrnila izključno iz civilnega dela ladjedelnice⁽¹⁶⁶⁾ –

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Pomoč, namenjena za stroške naložb, ki jih je ustvarilo podjetje HSY pred 31. decembrom 2001 in ki so se nanašali na naložbeni program, opisan v odločbi Komisije z dne 15. julija 1997 o zadevi N 401/97 (ta ukrep je bil v uvodni izjavi te odločbe poimenovan ukrep P1), spada na področje uporabe odločbe Komisije z dne 15. julija 1997.

Vsaka pomoč, namenjena za druge stroške naložb, ki jih je ustvarilo podjetje HSY – in zlasti za stroške naložb, ki so nastali po 31. decembru 2001 – ne spada na področje uporabe odločbe z dne 15. julija 1997 in je nezdružljiva s skupnim trgom.

Člen 2

Poroštvo, ki ga je Grčija odobrila banki ETVA z odločbo z dne 8. decembra 1999 za posojilo v višini 4,67 milijarde GRD (13,72 milijona EUR), ki ga je banka ETVA odobrila podjetju HSY (ta ukrep je v uvodni izjavi te odločbe imenovan ukrep P2), pomeni pomoč, ki je začela veljati v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe in ki je nezdružljiva s skupnim trgom.

Če je v času te odločbe poroštvo še vedno neporavnano, je treba državno poroštvo nemudoma razveljaviti. Poleg tega je treba pomoč izterjati za obdobje od izplačila posojila, zavarovanega s poroštvom, podjetju HSY in do izteka poroštva.

Pomoč, ki jo je treba povrniti, znaša toliko, kolikor znaša razlika med referenčno obrestno mero za Grčijo, povečano za 600 bazičnih točk, in skupnimi stroški posojila, zavarovanega s poroštvom (obrestna mera, povečana za poroštveno premijo, ki jo je plačalo podjetje HSY).

Člen 3

Posojilo v višini 1,56 milijarde GRD (4,58 milijona EUR), ki ga je banka ETVA julija 1999 odobrila podjetju HSY in je bilo leta 2004 povrnjeno (ta ukrep je v uvodni izjavi te odločbe poimenovan ukrep P3), pomeni pomoč, ki je začela veljati v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe ES in ki je nezdružljiva s skupnim trgom.

Za obdobje od izplačila posojila podjetju HSY do njegovega odplačila, znaša pomoč, ki jo je treba povrniti, toliko, kolikor znaša razlika med referenčno obrestno mero Grčije, povečano za 600 bazičnih točk, ter obrestno mero posojila.

Člen 4

Dveletno posojilo v višini 13,75 milijona EUR, ki je bilo sklenjeno 31. maja 2002 med banko ETVA in podjetjem HSY in ki podjetju HSY ni bilo nikoli izplačano (ta ukrep je v uvodni izjavi te odločbe poimenovan ukrep P4), ne pomeni pomoči.

Člen 5

Znesek v višini 54 milijard GRD (160 milijonov EUR), ki ga je Komisija odobrila z odločbo z dne 15. julija 1997 o državni pomoči v zadevi C 10/94 (ta ukrep je v uvodni izjavi te odločbe poimenovan ukrep E7), je bil zlorabljen in ga je treba povrniti.

Člen 6

Znesek v višini 29,5 milijona EUR, ki ga je Komisija odobrila z odločbo z dne 5. junija 2002 o državni pomoči v zadevi N 513/2001 (ta ukrep je v uvodni izjavi te odločbe poimenovan ukrep E8), je bil zlorabljen in ga je treba povrniti.

Člen 7

Za 75 % kapitala, ki znaša 8,72 milijarde GRD (25,6 milijona EUR), s katerim je banka ETVA izvršila dokapitalizacijo podjetja HSY v letih 1996 in 1997 (ta ukrep je v uvodni izjavi te odločbe poimenovan ukrep E9), se uporablja člen 296 Pogodbe. Preostalih 25 % pomeni pomoč, ki je začela veljati v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe in ki je združljiva s skupnim trgom.

Člen 8

Kapital v višini 800 milijonov GRD (2,3 milijona EUR), s katerim je banka ETVA izvršila dokapitalizacijo podjetja HSY 20. maja 1998 (ta dokapitalizacija skupaj z naslednjima je v uvodni izjavi te odločbe poimenovana ukrep 10), ne pomeni pomoči.

Kapital v višini 321 milijonov GRD (0,9 milijona EUR) in 397 milijonov GRD (1,2 milijona EUR), s katerim je banka ETVA izvršila dokapitalizacijo podjetja HSY 24. junija 1999 in 22. maja 2000, pomeni pomoč, ki je začela veljati v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe in je nezdružljiva s skupnim trgom. To pomoč je treba povrniti.

Člen 9

Posredna poroštva, ki jih je država odobrila banki ETVA, da bi z njimi dala poroštvo za poroštva, ki jih je banka ETVA izdala v okviru pogodb, ki jih je podjetje HSY sklenilo z Grško železniško organizacijo (OSE) in Električnimi železnicami Atene-Pirej (ISAP) (ti ukrepi so v uvodni izjavi te odločbe poimenovani ukrep E12b), pomenijo pomoč, ki je začela veljati v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe ES in je nezdružljiva s skupnim trgom.

V primeru posrednih poroštev, povezanih s pogodbami s podjetjem ISAP, znaša pomoč toliko, kolikor znaša razlika med letno premijo v višini 480 bazičnih točk (tj. 4,8 %) in premijami, ki jih je podjetje HSY dejansko plačalo (npr. poroštvena premija, plačana banki ETVA, povečana za poroštveno premijo, plačano državi). To pomoč je treba povrniti za obdobje, dokler ne potečejo posredna poroštva države.

Posredna poroštva, povezana s pogodbami s podjetjem OSE, je treba takoj razveljaviti, če so še vedno neporavnana. Poleg tega je treba povrniti tudi pomoč za obdobje od začetka veljavnosti posrednih poroštev. Pomoč, ki jo je treba povrniti, znaša toliko, kolikor znaša razlika med letno premijo v višini 680 bazičnih točk (tj. 6,8 %) in premijami, ki jih je podjetje HSY dejansko plačalo (npr. poroštevna premija, plačana banki ETVA, povečana za poroštevno premijo, plačano državi).

Člen 10

Izvrševanje pogodb med podjetjem HSY na eni strani in podjetjema OSE in ISAP na drugi, kakor tudi izvrševanje sprememb pogodb, ki jih je v obdobju 2002–2003 sprejelo podjetje OSE (ta ukrepa sta v uvodni izjavi te odločbe poimenovana ukrep E12c), ne pomeni pomoči.

Člen 11

Posojilo v višini 16,9 milijarde GRD (49,7 milijona EUR), ki ga je banka ETVA odobrila podjetju HSY 29. oktobra 1999 in ki je bilo povrnjeno leta 2004 (ta ukrep je v uvodni izjavi te odločbe poimenovan ukrep E13a), pomeni pomoč, ki je začela veljati v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe in ki je nezdružljiva s skupnim trgov.

Pomoč, ki jo je treba povrniti za obdobje do junija 2001, znaša toliko, kolikor znaša razlika med referenčno obrestno mero za Grčijo, povečano za 600 bazičnih točk, ter obrestno mero, ki jo je podjetje HSY dejansko plačalo banki ETVA.

Za obdobje od junija 2001 do povračila posojila, znaša pomoč, ki jo je treba povrniti, toliko, kolikor znaša razlika med referenčno obrestno mero za Grčijo, povečano za 400 bazičnih točk, ter obrestno mero, ki jo je podjetje HSY dejansko plačalo banki ETVA.

Člen 12

Poroštvi v višini 3,26 milijona EUR in 3,38 milijona EUR, ki ju je banka ETVA odobrila 4. marca 1999 in 17. junija 1999 ter ki sta bili razveljavljeni leta 2002 (ta ukrepa sta v uvodni izjavi te odločbe poimenovana ukrep E13b), pomenita pomoč, ki je začela veljati v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe in ki je nezdružljiva s skupnim trgov.

Pomoč, ki jo je treba povrniti za obdobje do razveljavitve poroštev, znaša toliko, kolikor znaša razlika med letno poroštevno premijo v višini 480 bazičnih točk (tj. 4,8 %) in poroštevno premijo, ki jo je podjetje HSY dejansko plačalo.

Člen 13

Za 75 % državnega poroštva, odobrenega 8. decembra 1999 za namen posojila v višini 10 milijard GRD (29,3 milijona EUR), ki ga je banka ETVA odobrila podjetju HSY (ta ukrep je v uvodni izjavi te odločbe poimenovan ukrep E14), se uporablja člen 296 Pogodbe.

Preostalih 25 % državnega poroštva ni zajetih v člen 296 Pogodbe in pomeni pomoč, ki je začela veljati v nasprotju s

členom 88(3) Pogodbe. 750 milijonov GRD (2,20 milijona EUR) te pomoči je bilo združljivih s skupnim trgov do 31. marca 2002. Po tem datumu je bilo s skupnim trgov združljivih samo 1,32 milijona EUR. Preostali del pomoči je nezdružljiv.

Če je državno poroštvo še vedno neporavnano, je treba del tega poroštva, ki predstavlja nezdružljivo pomoč (tj. 25 % še neporavnane poroštva, zmanjšane za združljivih 1,32 milijona EUR) nemudoma razveljaviti.

Poleg tega je treba za obdobje od izplačila posojila, zavarovanega s poroštvom, podjetju HSY do razveljavitve nezdružljivega državnega poroštva, povrniti pomoč, ki znaša toliko, kolikor znaša razlika med referenčno obrestno mero za Grčijo, povečano za 600 bazičnih točk, ter skupnim stroškom posojila, zavarovanega s poroštvom (obrestna mera, povečana za poroštevno premijo, ki jo je plačalo podjetje HSY).

To pomoč je treba izračunati na podlagi dela državnega poroštva, ki pomeni nezdružljivo pomoč.

Člen 14

Za 75 % posojil, ki znašajo 1,99 milijarde GRD (5,9 milijona EUR), 10 milijonov USD in 5 milijonov USD, ki jih je banka ETVA odobrila podjetju HSY 25. julija 1997, 15. oktobra 1997 oziroma 27. januarja 1998 (ti ukrepi so v uvodni izjavi te odločbe poimenovani ukrep E16), se uporablja člen 296 Pogodbe.

Preostalih 25 % posojil pomeni pomoč.

Pomoč, vključena v prvo posojilo in izražena v drahmah, znaša toliko, kolikor znaša razlika med referenčno obrestno mero za Grčijo, povečano za 400 bazičnih točk, ter referenčno obrestno mero, ki jo je plačalo podjetje HSY. Pomoč, ki je vključena v drugo in tretje posojilo in izražena v ameriških dolarjih, znaša toliko, kolikor znaša razlika med US LIBOR, povečano za 475 bazičnih točk, ter obrestno mero, ki jo je plačalo podjetje HSY.

V vseh treh primerih je pomoč začela veljati v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe in je nezdružljiva s skupnim trgov.

Pomoč je zato treba povrniti.

Člen 15

25 % od 81,3 milijona EUR in 40 milijonov EUR, ki predstavljata približke predplačil, ki jih je Grška mornarica izplačala v letih 2000 in 2001 in ki presegajo stroške, ki jih je podjetje HSY ustvarilo pri izvrševanju ustreznih pogodb v tem obdobju (ti ukrepi so v uvodni izjavi te odločbe poimenovani ukrep E17), pomenijo pomoč v času enega leta.

Ta pomoč je začela veljati v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe in je nezdružljiva s skupnim trgov. Pomoč, ki jo je treba povrniti, znaša toliko kot referenčna mera za Grčijo, povečana za 600 bazičnih točk, ki jo je treba obračunati za eno leto.

Člen 16

Odškodninsko poroštvo, ki ga je banka ETVA odobrila konzorciju HDW/Ferrostaal in ki določa, da bo banka ETVA izplačala odškodnino konzorciju HDW/Ferrostaal za vsako državno pomoč, ki bi jo podjetje HSY povrnilo (ta ukrep je bil del ukrepa, ki je v uvodni izjavi te odločbe poimenovan ukrep E18c), pomeni pomoč, ki je začela veljati v nasprotju s členom 88(3) Pogodbe in je nezdržljiva s skupnim trgov. Poleg tega je poroštvo samo po sebi nezdržljivo s skupnim trgov. Poroštvo je treba zato takoj razveljaviti.

Člen 17

Ker je pomoč, ki jo je treba povrniti, tako kot je opredeljeno v členih 2, 3, 5, 6, 8, 9 in 11 do 15, izključno koristila civilnim dejavnostim podjetja HSY, jo je treba povrniti iz naslova civilnih dejavnosti podjetja HSY. V zvezi s tem Grčija posreduje natančne dokaze – vključno s potrdilom neodvisnega podjetja, ki je opravilo revizijo računov –, da je bilo povračilo financirano izključno iz civilnega dela podjetja HSY.

Člen 18

1. Grčija bo od podjetja HSY izterjala pomoč, kot je navedeno v členih 2, 3, 5, 6, 8, 9 in 11 do 15.
2. Vsote, ki jih bo treba povrniti, bodo obremenjene z obrestmi od datuma, ko je podjetje HSY začelo z njimi razpolagati, do njihovega dejanskega povračila.
3. Obresti bodo vračunane na osnovi sestave v skladu s Poglavjem V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 ⁽¹⁶⁷⁾.
4. Povrnitev pomoči bo takojšnja in učinkovita.
5. Grčija bo zagotovila, da se bo ta odločba izvedla v štirih mesecih po datumu uradne priglasitve te odločbe.

Člen 19

1. Dva meseca po uradni priglasitvi te odločbe Grčija predloži Komisiji naslednje informacije:

- (a) znesek (obresti na glavnico in povračilo), ki ga je treba izterjati od upravičenca;
- (b) podroben opis ukrepov, ki so bili že sprejeti in ki naj bi postali skladni s to odločbo;
- (c) dokumente, iz katerih je razvidno, da je bila upravičencu naložena povrnitev pomoči.

2. Grčija Komisijo ves čas obvešča o napredku pri nacionalnih ukrepih, ki so bili sprejeti za namen izvajanja te odločbe, dokler se ne zaključi povračilo pomoči. Na zahtevo Komisije bo takoj predložila informacije o ukrepih, ki so bili že izvedeni in ki naj bi se uskladili s to odločbo. Posredovala bo tudi podrobne informacije v zvezi z zneski pomoči in obrestmi na povračilo, ki ga je upravičenec že povrnil.

Člen 20

Ta odločba je naslovljena na Helensko republiko.

V Bruslju, 2. julija 2008

Za Komisijo
Neelie KROES
Članica Komisije

-
- (¹) Sprožitev postopka je bila napovedana v UL C 202, 10.8.2004, str. 3. Podaljšanje postopka je bilo napovedano v UL C 236, 30.9.2006, str. 40.
- (²) UL C 47, 12.2.1998, str. 3. Odločba je bila poslan Grčiji 1. avgusta 1997 (dopis SG(97)D 6556).
- (³) UL L 83, 27.3.1999, str. 1.
- (⁴) UL C 202, 10.8.2004, str. 3.
- (⁵) Glej opombo 1.
- (⁶) Glej opombo 1.
- (⁷) Glej opombo 1.
- (⁸) Opozoriti je treba, da je treba vse predložene pripombe zainteresirane stranke poslati Grčiji, da lahko nanje odgovori. Grčija ima en mesec časa, da predloži odgovor. V primeru obsežnih pripombe bi lahko Grčija zaprosila za več časa. Če določene trditve niso trdno podprte, lahko službe Komisije zahtevajo več dokumentov v podporo teh trditvev. Službe Komisije lahko Grčiji zastavijo tudi natančna vprašanja v zvezi z novimi vprašanji, ki so predmet pripomb zainteresirane stranke.
- (⁹) Ta dopis obsega 65 strani in 290 strani prilog, dopis z dne 24. aprila 2008 ima 35 strani in 900 strani prilog, dopis z dne 2. junija 2008 pa ima 63 strani in 1 750 strani prilog.
- (¹⁰) Informacije iz tega oddelka so večinoma povzete iz dokumenta: „Hellenic Shipyards S.A. – Memorandum o zaupnih informacijah – Alpha Finance/Komercialna banka Grčije/KPMG/Elias SP. Paraskevas“, ki je bil izdan marca 2001 in poslan zainteresiranim ponudnikom. Izvod tega poročila sta podjetji TKMS/GNSH predložili v svojem dopisu z dne 21. junija 2007.
- (¹¹) UL L 380, 31.12.1990, str. 27. posebne določbe, ki se nanašajo na Grčijo, so vsebovane v členu 10.
- (¹²) UL C 88, 30.3.1993, str. 6.
- (¹³) UL C 138, 20.5.1994, str. 2.
- (¹⁴) PV(95) 1258, 26.7.1995, SEC(95) 1322/2, 24.7.1995.
- (¹⁵) UL C 68, 6.3.1996, str. 4.
- (¹⁶) UL C 80, 13.3.1997, str. 8.
- (¹⁷) UL L 148, 6.6.1997, str. 1.
- (¹⁸) UL C 306, 8.10.1997, str. 5.
- (¹⁹) Združitev je odobrila Komisija z Odločbo M.2772 z dne 25.4.2002 (UL C 143, 15.6.2002, str. 7).
- (²⁰) Združitev je odobrila Komisija z Odločbo M.3596 z dne 10.12.2004 (UL C 103, 29.4.2006, str. 30).
- (²¹) Združitev je odobrila Komisija z Odločbo M.3932 z dne 10.11.2005 (UL C 287, 18.11.2005, str. 5).
- (²²) UL C 186, 6.8.2002, str. 5.
- (²³) UL L 75, 22.3.2005, str. 44.
- (²⁴) Grški organi so to oceno potrdili v svojem dopisu z dne 20. oktobra 2004.
- (²⁵) Oddelek 2.1 dopisa z dne 20. oktobra 2004.
- (²⁶) Za oceno lastnih sredstev podjetja je neto lastniški kapital veliko ustrežnejši od osnovnega kapitala. Neto lastniški kapital upošteva preneseni čisti dobiček in izgubo prejšnjih let, ki povečuje oziroma znižuje lastna sredstva podjetja.
- (²⁷) UL C 273, 9.9.1997, str. 3.

- (²⁸) Komisija opaža, da je podjetje HSY poskusilo pridobiti posojilo na trgu po nižji obrestni meri, vendar je bilo pri tem neuspešno. To je razvidno iz zapisnikov upravnega odbora podjetja HSY z dne 1. decembra 1998 in 27. januarja 1999, katerih izvode sta podjetji TKMS/GNSH predložili v svojem dopisu z dne 21. junija 2007. O poskusu najema posojila na trgu je poročal tudi tisk („Podjetje Hellenic Shipyards uredilo prvo posojilo na evropskem trgu“, *Reuters News*, 19. marec 1999).
- (²⁹) Zahvaljujoč odpisu dolga s strani države je bilo podjetje HSY skoraj brez dolga, tako da so bili stroški obresti (tj. obrestne mere, plačane bankam upnicam) v letih 1997 in 1998 skrajno nizki (močno so se povečali v naslednjih letih). Če bi bili v letih 1997 in 1998 stroški obresti na bolj običajni ravni, bi bili finančni rezultati manj ugodni in v letu 1998 zelo verjetno ne bi bil zabeležen noben dobiček.
- (³⁰) Z načrtom prestrukturiranja se je načrtovalo tudi močno povečanje dejavnosti predelave ladij po letu 1998. Podjetje HSY tega cilja ni uspelo uresničiti.
- (³¹) To je bila dejansko prva pogodba o gradnji ladij, sklenjena z zasebnim podjetjem v skoraj dveh desetletjih.
- (³²) Od prvega leta so računi podjetja HSY vsebovali postavko za predvidene izgube, ki bi bile posledica izvajanja te pogodbe. Ta postavka se je v vsakem naslednjem letu povečala. Poleg tega se zdi, da te postavke niso bile dovolj, saj sta podjetji TKMS/GNSH proti prodajalcu podjetja HSY v tej zadevi sprožile postopek na sodišču. V zvezi z razlogi za sklenitev pogodbe, ki v primeru, da se jo upošteva ločeno, ne prinaša dobička, Komisija ugotavlja, da je s sklenitvijo te pogodbe vodstvo verjetno pričakovalo, da bo pokrilo del fiksnih stroškov ladjedelnice (knjiga naročil ladjedelnice je bila v tistem času prazna) in tako zmanjšalo pričakovano izgubo ladjedelnice.
- (³³) O tem naročilu je poročal tudi tisk. Glej na primer, „Hellenic dobil ključno naročilo za podmornice“, *Lloyd's List International*, 30. julij 1999.
- (³⁴) V skladu z zapisanim na straneh 5–12 poročila revizijske hiše Deloitte (v nadaljnjem besedilu: prvo poročilo revizijske hiše Deloitte), ki ga je podjetje HSY predložilo v podporo svojim pripombam o odločbi o podaljšanju postopka, bi se gradnja podmornic začela šele leta 2003.
- (³⁵) V skladu s časopisnimi članki je vodstvo podjetja HSY že oktobra 1998 opozorilo delničarje na pričakovane težave (glej časopisni članek, citiran v opombi 38). V skladu z zapisnikom upravnega odbora podjetja HSY z dne 1. decembra 1998, so se pričakovanja glede izgub nanašala na leto 1999. Vodstvo podjetja HSY je v začetku decembra 1999 javno priznalo, da bo ladjedelnica najverjetneje prijavila izgubo v višini 10 milijard GRD (29 milijonov EUR) za leto 1999 in za leto 2000 („Šef podjetja Hellenic pričakuje dobiček v letu 2001“, *Lloyd's List*, 6. december 1999). O možnosti tako velike izgube v letu 1999 je novembra 1999 poročal že tisk („Skupina Brown & Root izrinjena iz podjetja Hellenic“, *Lloyd's List*, 19. november 1999).
- (³⁶) Razen če bi država zagotovila dodatno (nezdružljivo) pomoč za podporo civilnih dejavnosti ladjedelnice in obsežno podporo za njene vojaške dejavnosti.
- (³⁷) Za ladjedelnico je torej obstajalo tveganje, da ne bo prejela pomoči v naložbah, ki so ji jo obljubili grški organi, ki je za izvedbo načrta določala datum 31. december 1999. V skladu z grško zakonodajo, je bilo treba ustvariti vsaj 50 % stroškov, da bi se lahko pridobilo podaljšanje tega roka.
- (³⁸) V dokumentu „Hellenic Shipyards S.A. – Memorandum o zaupnih informacijah – Alpha Finance/Komercialna banka Grčije/KPMG/Elias SP. Paraskevas“, ki je bil izdan marca 2001 in posredovan zainteresiranim ponudnikom (izvod tega dokumenta sta podjetji TKMS/GNSH predložili v svojem dopisu z dne 21. junija 2007), je navedeno naslednje: „Vendar so bili leta 1999 finančni rezultati podjetja spet negativni. Skupina Brown & Root je vztrajala pri nadaljevanju strukturnih sprememb med zaposlenimi. Delničarji (banka ETVA in zaposleni) niso sprejeli takšnih sprememb, zato je bila pogodba skupine Brown & Root razveljavljena.“ (stran 15). Časopisni članki se bolj jasno izražajo: „Obstajajo mnjenja, da je vodstvo že prejšnji oktober obvestilo lastnike podjetja Hellenic, da bo tekoče leto slabo, če ne bodo sprejeti ukrepi za racionalizacijo na področju zaposlenih, ki so skupaj z državno banko lastniki ladjedelnice. Ker je bilo prvič po mnogih letih veliko denarja porabljenega za modernizacijo podjetja Hellenic, je pridobitev nove opreme še okrepila problem preštevilčne delovne sile, vendar so delničarji do zdaj zavračali predloge za ukinitve najmanj 250 v glavnem pisarniških delovnih mest. Obenem je vodstvo iskalo način za uvedbo večje prožnosti pri delovnih praksah ladjedelnice. Vendar se zdi, da je glavni rezultat tega odtujevanje vodij sindikatov, ki so zahtevali odstranitev osemčlanske vodstvene skupine, ki ji je predsedoval g. Groves, ki ga je na to delovno mesto napotila skupina Brown & Root iz Združenega kraljestva“.

- (³⁹) Uvodna izjava 68 Odločbe Komisije z dne 16. junija 2004 o ukrepih, ki jih izvaja Španija za podjetje Siderurgica Anón SA (UL L 311, 26.11.2005, str. 22); uvodna izjava 42 Odločbe Komisije z dne 11. decembra 2002 o državni pomoči Španije za Sniace SA (UL L 108, 30.4.2003, str. 35).
- (⁴⁰) Glej opombo 34.
- (⁴¹) Stran 5-19 poročila.
- (⁴²) Glej opombo 28.
- (⁴³) Komisija na tem mestu opisuje nekaj napak, ki se pojavljajo v poglavju 5.0, „Kreditna sposobnost podjetja Hellenic Shipyards S.A.“, prvega poročila revizijske hiše Deloitte.
- Prvič, kar zadeva „Izvajanje naložbenega načrta (stanje in razvoj)“, prvo poročilo revizijske hiše Deloitte na strani 5-4 navaja, da je 30. junija 1999 „[p]otrjeni znesek [...] presegel 50 % skupnih naložb“. Vendar je v resnici znesek, potrjen 30. junija 1999, znašal 18 % celotnega naložbenega načrta. To kaže na to, da je izvajanje naložbenega načrta potekalo počasi. „Stanje in razvoj“ načrta sta bila torej precej „negativni“ dejavniki na preglednici na strani 5-2 poročila.
- Drugič, kar zadeva „Obstoj premoženja, ki bi ga bilo mogoče obremeniti“ (strani 5-5 in 5-6), Komisija meni, da je ta element nepomemben za oceno, ali bi zasebna banka odobrila posojila in poročstva, ki sta jih odobrili banka ETVA in država. Ta posojila in poročstva dejansko niso bila zavarovana z nobenimi zastavnimi pravicami na premoženju. Pri oceni, ali posojilo oziroma poročstvo, ki ju odobri država, pomenita pomoč, je treba ugotoviti, ali bi bila enaka transakcija sprejemljiva tudi za zasebnega vlagatelja. Komisija ni obvezna ocenjevati, ali bi podjetje HSY s sklenitvijo drugačne pogodbe, na podlagi katere bi bilo posojilodajalcu podeljenih več pravic, lahko pridobilo posojila in poročstva. Tudi če bi bil obstoj premoženja, ki bi ga bilo mogoče obremeniti, relevanten, Komisija meni, da je bilo obstoječe premoženje do leta 1998 že obremenjeno v znesku 199 milijonov EUR, do leta 2003 pa v znesku 51 milijonov EUR. Zato bi potencialni posojilodajalec lahko dobil prvo zastavno pravico samo na omejenem delu premoženja. Poleg tega so imela opredmetena sredstva podjetja HSY nizko likvidacijsko vrednost. To je potrdila tudi Finančno svetovalna služba revizijske hiše Deloitte na straneh 8-8 in 8-9 svojega drugega poročila z dne 18. junija 2007 (v nadaljnjem besedilu: drugo poročilo revizijske hiše Deloitte), ki sta ga podjetji TKMS/GNSH predložili kot dopolnilo k svojemu dopisu Komisiji z dne 21. junija 2007. Komisija torej meni, da je „Obstoj premoženja, ki ga je mogoče obremeniti“ nepomemben pri oceni ukrepov in tudi če bi bil pomemben, potencialni posojilodajalec tega elementa ne bi štel za tako pozitivnega, kot je revizijska hiša Deloitte navedla v svojem prvem poročilu.
- Tretjič, „Obstoj gradnje, povezane z nedokončano proizvodnjo, ki jo je mogoče obremeniti“ (stran 5-7) upniku ne nudi zadostne zaščite, če podjetje HSY ne bi izpolnjevalo svojih obveznosti ali če bi ustavilo dejavnosti. Tržna vrednost nedokončane proizvodnje je dejansko nizka v primerjavi z izposojenimi sredstvi za gradnjo in v primerjavi s pogodbeno vrednostjo. To se je pokazalo pri dveh trupih trajektov, ki ju je naročil prevoznik Strintzis, ki sta bila prodana po nizki ceni in šele (tj. ne prej kot) dve leti po preklicu pogodbe o gradnji ladij. Prenos terjatev podjetja HSY na banko upnico prav tako ne pomeni zadostne zaščite, saj če bi ladjedelnica ustavila svoje dejavnosti, kupec ne bi prejel naročenega proizvoda in mu zato ne bi bilo treba plačati nakupne cene. To pomeni, da bi bilo zavarovanje brez vsake vrednosti prav v scenariju, kjer je potrebno. Odstop terjatev, povezanih s pogodbo, banki upnici torej ne omogoča, da v primeru stečaja podjetja HSY izterja še več denarja (glej, na primer, opombi 128 in 131 te odločbe). Potencialni posojilodajalec zato tega elementa ne bi štel za tako pozitivnega, kot je revizijska hiša Deloitte navedla v svojem prvem poročilu.
- Četrto, kar zadeva „Skupna bančna posojila za neporavnane obveznosti delničarja iz razmerja med dolgi in lastnim kapitalom“, „Podpisane pogodbe s strankami (knjiga naročil podjetja HSY)“, „Razvoj generacije prihodkov“ in „Razvoj generacije dobičkonosnosti“, se Komisija sklicuje na svoje pripombe, ki so bile pojasnjene v tej odločbi. Med drugim opozarja, da je bilo mogoče že v zadnjem četrletju leta 1998 predvideti, da bo podjetje HSY leta 1999 ustvarilo izgubo. V naslednjih mesecih je postalo jasno, da bo obseg te izgube zelo velik in da je veliko izgubo mogoče pričakovati tudi za leto 2000, tako da bo neto lastniški kapital podjetja HSY skorajda izginil. Komisija skratka meni, da prvo poročilo revizijske hiše Deloitte ne upošteva dejstva, da je bilo negativne finančne rezultate za leti 1999 in 2000 mogoče predvideti že pred začetkom teh let.
- Petič in zadnjič, kot je bilo že pojasnjeno, vsak potencialni posojilodajalec bi te okoliščine in razloge za odstranitev obstoječega vodstva podjetja HSY lahko štel za negativni dejavnik. Zato Komisija klasifikacije „Neopredeljivo“ na strani 5-2 ne more sprejeti.

- (⁴⁴) Ta točka je pojasnjena v naslednjem oddelku (oddelek 3.2), v katerem Komisija analizira možnost pripisovanja ravnanja banke ETVA državi. V tistem trenutku je imela banka ETVA zgolj pristojnosti razvojne banke. Grški organi v opombi 63 k svojemu odgovoru na odločbo o podaljšanju postopka navajajo: „Banka ETVA je bila edina razvojna banka v Grčiji in zato njene razvojne dejavnosti nikakor ni mogoče primerjati z razvojnimi dejavnostmi drugih kreditnih institucij“.
- (⁴⁵) Glej opombo 52.
- (⁴⁶) Komisija tudi v zvezi z obdobjem po 30. juniju 1999 ne more ugotoviti, kakšna je bila „vrednost“ delnice podjetja HSY in kakšno „vrednost“ je na podlagi tega poskušala ohraniti banka ETVA. Finančni položaj je bil dejansko tako slab, da ni mogoče ugotoviti, kako bi lahko delnice sploh imele kakšno večjo vrednost.
- (⁴⁷) SES, zadeva C-482/99, *Francija proti Komisiji* („Stardust“), Recueil [2002], str. I-4397, odstavek 52.
- (⁴⁸) Dopis z dne 5. oktobra 2006, odstavek 156.
- (⁴⁹) Dopis z dne 5. oktobra 2006, odstavek 156.
- (⁵⁰) Sporazum o nakupu delnic je bil podpisan 18. decembra 2001 in spremenjen 20. marca 2002, ki je tudi datum zaključka prodaje.
- (⁵¹) Številni časopisni članki opisujejo vpletenost vlade v to odločitev. Na primer: „Rok za grško ladjedelnico/Vlada se odloča o nakupu podjetja Hellenic Shipyards“, *Financial Times*, 19. april 1985, „Po besedah grškega ministra za gospodarstvo in ladijski promet, G. Arsenisa, je vlada zaradi strukture grške industrije pod pritiskom, da kupi podjetje Hellenic Shipyards“, *Lloyd's List International*, 29. junij 1985, „Vlada kupuje pešajočo grško ladjedelnico“, *Financial Times*, 17. julij 1985, „A. Drossoyannis, grški minister za obrambo, je napovedal, da bo vsa prihodnja naročila za nove gradnje na področju pomorstva pridobilo podjetje Hellenic Shipyards“, *Lloyd's List International*, 26. julij 1985, „Protesti odpuščenih delavcev ladjedelnice v Atenah“, *The Wall Street Journal*, 12. julij 1985.
- (⁵²) Z dopisom z dne 25. novembra 1986 je Grčija Komisiji priglasila dokapitalizacijo v višini 58,3 milijona USD, ki jo je banka ETVA izvršila v podjetju HSY. Zadeva je bila evidentirana pod številko N 230/86. Z dopisom z dne 20. marca 1987 (napotilo SG (87) D/3738) je Komisija obvestila Grčijo o svoji odločitvi, da dokapitalizacija, ki jo je izvršila banka ETVA, pomeni državno pomoč, ki pa je združljiva s skupnim trgom.
- (⁵³) Poglavje E (členi 12–15) zakona 2367/1995.
- (⁵⁴) Na primer, člen 13 Zakona 2367/1995 določa zmanjšanje delovne sile podjetja za 600 delavcev in opredeljuje stimulacije za odpuščanje. Poleg tega bo v skladu s členom 14 tega zakona odpisanih 99 % takratnih dolgov podjetja HSY.
- (⁵⁵) Kot je bilo že navedeno, je država dejansko začela dajati velike pomoči podjetju HSY takoj, ko ga je kupila.
- (⁵⁶) Kot je bilo ugotovljeno, podjetje HSY po 30. juniju 1999 ni imelo nobenega dostopa do bank. Ker podjetje HSY ni moglo pridobiti posojila na trgu in ker je bilo v negotovem finančnem položaju, bi to v primeru, če banka ETVA ne bi odobrila posojila ali če bi zahtevala višje obrestne mere, težave podjetja HSY še poslabšalo (ali podjetje celo spravilo v stečaj), kar pa za državo ne bi bilo sprejemljivo. Banka ETVA zato zaradi vpliva države ni imela druge izbire, kot da odobri posojilo, ki ga je zahtevalo podjetje HSY.
- (⁵⁷) Obvestilo Komisije na podlagi člena 93 (2) Pogodbe ES državam članicam in zainteresiranim stranem v zvezi s pomočjo, ki jo je Grčija sklenila odobriti podjetju Hellenic Shipyards plc (UL C 80, 13.3.1997, str. 8).
- (⁵⁸) SES, zadeva C-482/99, *Francija proti Komisiji* („Stardust“), Recueil [2002] I-4397, odstavek 56.
- (⁵⁹) Dopis grških organov z dne 18. septembra 2002 (evidentiran s strani Komisije dne 23. septembra 2002 pod številko A/36895), poslan v okviru zadeve CP 101/02.
- (⁶⁰) SES, zadeva C-482/99, *Francija proti Komisiji* („Stardust“), Recueil [2002] I-4397, odstavek 56.

- (⁶¹) Dopis grških organov z dne 20. novembra 2003, poslan v okviru zadeve CP 101/02.
- (⁶²) Poleg tega so bila odobrena poleg že obstoječe udeležbe banke ETVA v podjetju HSY, tako da je bilo skupno finančno tveganje banke ETVA v podjetju HSY precejšnje. Dokaz pomembnosti tega tveganja je, da banka ETVA v svojem letnem poročilu za leto 2000 priznava škodo, ki jo je utrpela zaradi udeležbe v podjetju Hellenic Shipyards (str. 42–43).
- (⁶³) Dopis Grčije z dne 15. junija 2006 (številka postopka za izterjavo je CR 40/02).
- (⁶⁴) V odločbi C 10/94 Komisija ne ocenjuje, da odpis dolgov izhaja iz „izgradnje vojaških plovil“, saj gre za „dejavnost, ki ne spada na področja uporabe Pogodbe ES“. Podobno v odločbi N 513/01 Komisija ne ocenjuje 75 % državne pomoči, ki znaša 118 milijonov EUR, saj je ta pomoč povezana z gradnjo vojaških ladij.
- (⁶⁵) Opozoriti je treba, da podjetje HSY v teh letih ni vodilo ločenih računov za vojaške in civilne dejavnosti. Zato se lahko šteje, da ta ukrep financira določeno dejavnost samo, če je v odločbi o odobritvi natančno navedeno, katera dejavnost se s tem financira.
- (⁶⁶) UL C 288, 9.10.1999, str. 2.
- (⁶⁷) V istem letu Komisija ni ocenila odpisa dolga v zvezi z vojaškimi dejavnostmi na podlagi pravil o državni pomoči.
- (⁶⁸) To je razvidno tudi iz besedila določbe C 10/94.
- (⁶⁹) Te informacije so bile posredovane tudi zainteresiranim ponudnikom v času postopka privatizacije leta 2001, kar je razvidno iz poročila „Primerna skrbnost“ z dne 19. junija 2001, ki ga je za podjetji HDW in Ferrostaal sestavil Arthur Andersen, str. 23 (predloženo kot Dodatek C k poročilu, ki sta ga v svojem dopisu z dne 21. junija 2007 predložili podjetji TKMS in GNSH).
- (⁷⁰) Komisija opozarja, da privatizacije v letih 2001–2002, še manj pa zamrznitve naložbenega načrta v času tega postopka, ni zahtevala.
- (⁷¹) Oddelek 1.3.b dopisa z dne 20. oktobra 2004.
- (⁷²) Znesek, ki so ga v EUR zagotovili grški organi.
- (⁷³) Ta podatek se pojavi v oddelku 1. 3 in Prilogi 4, 5 in 6 h dopisu Grčije z dne 20. oktobra 2004.
- (⁷⁴) UL C 71, 11.3.2000, str. 14.
- (⁷⁵) Glej opombo 14 v dopisu Grčije z dne 20. oktobra 2004.
- (⁷⁶) V točki 2.1.2 obvestila o poroštvih je navedeno, da „tudi če država na podlagi poročta ne izvrši nobenih plačil, to lahko še vedno pomeni državno pomoč na podlagi člena 87(1). Pomoč se odobri v trenutku, ko se odobri poroštvo, in ne v trenutku uveljavitve poročta ali v trenutku, ko se na podlagi pogojev poročta opravijo plačila. Ali poroštvo pomeni državno pomoč ali ne, in kolikšen je lahko znesek državne pomoči, če jo pomeni, je treba oceniti v trenutku, ko se poroštvo odobri.“
- (⁷⁷) Na primer, podjetje „Portugal shipyards“ je bilo kot konkurent podjetja HSY omenjeno na strani 10 dokumenta „Hellenic Shipyards S.A. – Memorandum o zaupnih informacijah – Alpha Finance/Komercialna banka Grčije/KPMG/Elias SP. Paraskevas“, ki je bilo objavljeno marca 2001 in poslano zainteresiranim ponudnikom. Izvod tega poročila sta podjetji TKMS/GNSH predložili v svojem dopisu z dne 21. junija 2007. Komisija ugotavlja tudi, da je v odločbi Komisije o zadevi o združitvi COMP/M.2772 – HDW/FERROSTAAL/HELLENIC SHIPYARD pod naslovom „Geografska opredelitev trga“ navedeno, da „stranki trdita, da je geografski obseg trga gradnje, popravil in predelave vseh vrst komercialnih ladij ves svet, saj so stroški prevoza za ladje razmeroma nizki in ker ni nobenih velikih ovir za trgovino.“
- (⁷⁸) Komisija ugotavlja tudi, da so se predhodne odločbe Komisije in Sveta o državni pomoči za podjetje HSY sklicevale na obstoj izkrivljanja konkurence in učinek trgovine. Te odločbe niso bile nikoli izpodbijane. Zato pri oceni ukrepov, ki so se izvajali v istem obdobju, obsežno preverjanje izpolnjevanja teh dveh meril ni potrebno.

- (⁷⁹) UL L 202, 18.7.1998, str. 1.
- (⁸⁰) UL C 288, 9.10.1999, str. 2.
- (⁸¹) Ta podatek je Grčija predložila v oddelku 1.3.a in Prilogi 4 k dopisu z dne 20. oktobra 2004.
- (⁸²) Če bi ladjedelnica ustavila svoje dejavnosti, bi se lahko pristojni nadzorni organi odločili, da ne opravijo nadzora nad izvajanjem načrta, zaradi česar pogoj o plačilu prvega obroka ne bi bil izpolnjen.
- (⁸³) V oddelku 1.2.2 „First control made by competent organs“ (angleški prevod) [Prvi nadzor s strani pristojnih organov] dopisa z dne 20. oktobra 2004 so grški organi pojasnili, da Ministrstvo za gospodarstvo ni pravočasno izpolnilo obrazca o nadzoru, zato je bil rok 31. decembra 1999, določen v odločbi grške vlade o odobritvi, zamujen. Da bi se pomoč izplačala po tem datumu, bi morali grški organi odobriti podaljšanje roka za izvedbo naložbenega načrta. Odločba o odobritvi podaljšanja roka je predpostavljala tudi podaljšanje delovanja odbora za odločanje, kar je bilo zaradi zakonodajnih sprememb zapleteno.
- (⁸⁴) UL C 368, 23.12.1994, str. 12.
- (⁸⁵) Razliko med obema obrestnima merama je treba pomnožiti z glavnico neporavnane posojila (tj. še nepovrnjenega) v zadevnem letu
- (⁸⁶) Podobno je v obvestilu o poroštvi navedeno, da se pomoč izplača v času odobritve poročstva in ne pozneje (glej opombo 76).
- (⁸⁷) Tržna vrednost posojila je dejansko odvisna od trenutne vrednosti prihodnjih denarnih tokov, ki so diskontirani z uporabo obrestne mere, ki odraža tveganost posojila. Če je obrestna mera, določena v pogodbi o posojilu, nižja od poznejše obrestne mere, tržna vrednost takoj pade pod nominalno vrednost posojila.
- (⁸⁸) Če bi se novi lastnik banke ETVA odločil, da po privatizaciji podaljša posojilo brez državnega poročstva za dobo, ki je daljša od njegove prvotne zapadlosti, v obdobju po prvotni zapadlosti ne more biti nobene pomoči, saj v skladu s to utemeljitvijo ni nikakršnih državnih sredstev.
- (⁸⁹) Ta podatke je predložila Grčija v oddelku 1.3 in Prilogi 6 k svojem dopisu z dne 20. oktobra 2004.
- (⁹⁰) Glej opombo 83.
- (⁹¹) Mogoče bi se bilo vprašati, zakaj je banka ETVA 31. maja 2002 sploh podpisala posojilno pogodbo, če tega zneska podjetju HSY ni imela namena izplačati. Komisija ugotavlja, da je bil datum sklenitve pogodbe prav datum podpisa zaključka prodaje podjetja HSY. Zato je verjetno, da so kupci podjetja HSY banko ETVA prisilili, da podjetju HSY odobri več sredstev s tem, da so ji zagrozili, da ne bodo privolili v zaključek prodaje. Banka ETVA je verjetno zaradi tega privolila v sklenitev pogodbe, vendar je vanjo vključila določbe, ki ji omogočajo, da zavrne izplačilo posojila, ko bi jo podjetje HSY zanj zaprosilo. Kot bo pojasnjeno v oceni ukrepa E18c, naj bi banka Piraeus Bank na podlagi oddelka 8.2.2 pogodbe z dne 20. marca 2002 državi pomagala, da zaključi prodajo podjetja HSY. Na tej osnovi je država verjetno prisilila banko ETVA, da podpiše pogodbo o posojilu, da bi tako omogočila zaključek prodaje podjetja HSY.
- (⁹²) Podjetje HSY je pripombe v zvezi z odločbo o podaljšanju postopka predložilo z dopisom z dne 30. oktobra 2006. V odstavku 4 tega dopisa je navedeno: „Ker je podjetje HSY pri sestavi odgovora za Evropsko komisijo tesno sodelovalo z grško državo, meni, da mu ni treba ponovno predložiti informacij, ki jih je že predložila grška država, niti podrobno pojasnjevati vseh trditvev, katerih vsebino v celoti podpira, temveč bo za namen dokončnega odgovora in z željo, da bi pomagalo Komisiji pri njeni nalogi, povzelo že predstavljene trditve in predložilo morebitne nove dokaze, ki so bili zbrani v času od predložitve odgovora grške države do tega odgovora, ter predstavilo vse morebitne nove ali dopolnilne trditve“. V tej odločbi bodo pripombe podjetja HSY in Grčije v zvezi z odločbo o podaljšanju postopka združene, da trditve ne bi bilo treba dvakrat ponavljati.
- (⁹³) Na podlagi Direktive 90/684/EGS je pomoč za prestrukturiranje (Poglavje III) razdeljena na naložbeno pomoč (člen 6), pomoč za zaprtje (člen 7), pomoč za RR (člen 8) in pomoč za tekoče poslovanje za namene prestrukturiranja (člena 9 in 10).
- (⁹⁴) Dopis grških organov z dne 15. februarja 2008, odstavek 26.

- (⁹⁵) Dopis grških organov z dne 19. marca 2007. To je bilo še enkrat navedeno v dopisu z dne 29. junija 2007, v odstavkih 62 in 63.
- (⁹⁶) Podrobnosti o udeležbi bodo navedene v analizi ukrepa E10.
- (⁹⁷) Dopis grških organov z dne 31. marca 2003, odlomek odgovora na 5. vprašanje.
- (⁹⁸) Dopis grških organov z dne 29. junija 2007, odlomek iz odstavkov 49, 50 in 51.
- (⁹⁹) Komisija ni mogla zanemariti in ni zanemarila dejstva, da želijo zaposleni ohraniti delovna mesta in da zato poskušajo zagovarjati ta cilj pri upravljanju podjetja. Vendar pa je visoka nakupna cena pomenila, da bosta pomemben cilj za zaposlene postala tudi ohranitev in povečanje vrednosti delnic.
- (¹⁰⁰) Opozoriti je treba, da je bilo plačilo nakupne cene s strani zaposlenih s pomočjo zadržanja njihovih plač in dodatkov določeno tudi v členu 12 Zakona 2367/1995 in ne samo v pogodbi iz septembra 1995.
- (¹⁰¹) Opozoriti je treba, da bi banka ETVA lahko uveljavila zastavno pravico na delnice, če zaposleni ne bi plačali nakupne cene, kot je določena v pogodbi iz septembra 1995.
- (¹⁰²) Opozoriti je treba, da plačilo nakupne cene s strani zaposlenih z zadržanjem njihovih plač in dodatkov ni bilo določeno samo v pogodbi iz septembra 1995, temveč tudi v členu 12 Zakona 2367/1995.
- (¹⁰³) V pogodbi iz septembra 1995 je bilo jasno navedeno, da bodo morali zaposleni plačati tako nakupno ceno kot tudi prispevek za dokapitalizacijo. To dvojno plačilo torej ni nekaj nepričakovanega. Je temeljni del pogodbe iz septembra 1995. Grčija bi morala preveriti, ali so temeljne določbe pogodbe izvedljive, preden jo je Komisiji predstavila kot privatizacijo. Če se izkaže, da temeljnih določb pogodbe, ki jo je Grčija predložila Komisiji, ni mogoče izvršiti, to potem pomeni, da je odločba C 10/94 temeljila na zavajajočih informacijah Grčije, zaradi česar je treba odločbo razveljaviti.
- (¹⁰⁴) Odstavka 59 in 60 dopisa grških organov z dne 29. junija 2007.
- (¹⁰⁵) V odstavku 191 grškega dopisa z dne 5. oktobra 2006 je navedeno: „V času od 31. decembra 1998 do trenutka prodaje delnic podjetja HSY konzorciju HDW/FS (11. oktobra 2001) je bil delež plač zaposlenih delničarjev zadržan, kot je bilo pojasnjeno zgoraj, kot plačilo cene za nakup 49 % delnic banki ETVA“. Podobno izjavo je dalo podjetje HSY v odstavkih 35 in 36 svojega dopisa z dne 31. oktobra 2006. Pred odločbo o nadaljšanju postopka so podobno izjavo dali tudi grški organi v 8. poglavju svojega dopisa z dne 26. maja 2005. Poleg tega je bilo v več grških dopisih navedeno, da so zaposleni lastniki 49 % delnic. Grčija je zato dajala vtis, da je bila pogodba iz septembra 1995 izvršena. Komisija je šele po sprožitvi postopka ugotovila, da Grčija in izvršila svojega lastnega zakona (t.j. Zakon 2367/1995), saj je lastništvo 49 % podjetja HSY prenesla na zaposlene, ostalega dela pogodbe pa ni izpolnila od zaposlenih ni zahtevala plačila nakupne cene. V dopisu z dne 31. marca 2003 pa so grški organi posredno namignili, da (del) zaposleni(-h) ni(-so) plačal(-i) (dela) letnih obrokov, kot je bilo predvideno.
- (¹⁰⁶) Dopis Komisije z dne 27. aprila 2007, poslan Grčiji (3. vprašanje), in dopis Komisije z dne 23. avgusta 2007, poslan podjetju HSY.
- (¹⁰⁷) Dopis Komisije z dne 27. aprila 2007, poslan Grčiji (4. vprašanje), in dopis Komisije z dne 23. avgusta 2007, poslan podjetju HSY. Slednji je bil poslan v odgovor Grčiji dne 13. novembra 2007, kar je Grčiji dalo možnost, da svoje pripombe izrazi še drugič.
- (¹⁰⁸) Točki 2.3.c in 2.4 dopisa Grčije z dne 29. junija 2007, dopis podjetja HSY z dne 9. oktobra 2007 ter dopisa Grčije z dne 14. decembra 2007 in 15. februarja 2008.
- (¹⁰⁹) V zvezi s popravilom ladje KEYMAR v prvih mesecih leta 2003 Grčija trdi, da je glede na to, da je bilo popravilo veliko bolj kompleksno kot v drugih primer, mogoče predpostaviti, da je bil odstotek neposrednih delovnih ur 25 % in ne 20 %.
- (¹¹⁰) Odstavek 144 dopisa Grčije z dne 5. oktobra 2006.
- (¹¹¹) Dopis Komisije z dne 27. aprila 2004 (vprašanje 2.2), na katerega je Grčija odgovorila z dopisom z dne 29. junija 2007.

(¹¹²) Ta podatek najverjetneje kaže, koliko stane produktivna ura zaposlenih v podjetju HSY na uro za podjetje HSY v določenem letu. Število produktivnih ur, ki jih opravi delavec, je samo del števila ur, ki jih podjetje HSY izplača temu delavcu. Ta številka je odvisna od številnih dejavnikov, predvsem strukture in učinkovitosti ladjedelnice. Zato podizvajalci konkurirajo med seboj. Morajo torej biti konkurenčni in prožni. Imajo omejene fiksne stroške (tj. stalne delavce), njihovi stroški pa morajo biti nizki. Ladjedelnice uporabljajo podizvajalce prav zato, ker je to ceneje, kot če bi same zaposlile še več delavcev.

(¹¹³) Svetovalec ugotavlja:

„Število delovnih ur, ki so jih opravili podizvajalci, je mogoče izračunati iz stroškov s pomočjo stroška delovne ure, ki je primerljiv pri podizvajalcih iz istega sektorja in države.

Na podlagi poročila „Gibanje plač v letu 2006“, ki ga je objavila Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer, znaša najnižja mesečna bruto plača 625,97 EUR v Grčiji in 1 254,28 EUR v Franciji.

Povprečna tržna cena delovne ure v sektorju popravila ladij v Franciji znaša od 40 do 50 EUR. Z uporabo kvocienta 2 (minimalna plača v Franciji je dvakrat višja od minimalne plače v Grčiji) je mogoče oceniti, da znaša minimalna urna postavka v sektorju popravila ladij v Grčiji 20 do 25 EUR.

Na podlagi preiskav se zdi, da je ta strošek na začetku leta 2007 segal od 30 do 36 EUR. To je cena, ki je bila zaračunana za vsako neposredno delovno uro, in vključuje vse pripadajoče stroške: posredne ure, ure vodstva, splošne izdatke in administrativne stroške.

Ker nismo ugotovili, kakšno je razmerje med povprečnimi plačami v sektorju popravila ladij in minimalnimi plačami v obeh državah, raje uporabljamo previdnejšo oceno, zato bodo naši izračuni temeljili na cenah delovne ure, ki segajo od 30 do 36 EUR.

Stroški delovnih ur podizvajalcev, ki so navedeni v Prilogi 6 k dopisu, ki ga je Grčija predložila Komisiji, so:

(v EUR)

Leto	Neposredno	Vključno z dobičkom (15 %) in posrednimi stroški (20 %) na podlagi metodologije, vključene v Prilogi 6 k dopisu Grčije
2002	25,97	40
2003	27,49	42,3
2004	[...]	[...]
2005	[...]	[...]
2006	[...]	[...]

Če izračunamo količino delovnih ur podizvajalcev, ki temeljijo na stroških delovnih ur, ki v letu 2006 segajo od 30 do 36 EUR, in ki so izpeljane iz teh števil za predhodna leta z uporabo naraščajočega indeksa, ki ga je objavil EUROSTAT, dobimo naslednje številke:

INDEKS: Im-lci-tot	2002	2003 (9 m)	2004	2005	2006
Indeks EU-27	108,9	112,8	116,5	119,7	121,6
Grški indeks	113,5	116,6	127,0	127,7	133,9
Ravnovesje pogodbenega dela	3 804 891	16 471 323	[...]	[...]	[...]
Ocena svetovalca					
Strošek delovne ure (najnižja vrednost)	25,4	26,1	28,5	28,6	30
Neposredne delovne ure podizvajalca (najvišja ocena)	149 598	630 388	[...]	[...]	[...]
Ocena svetovalca					
Strošek delovne ure (najvišja vrednost)	30,5	31,4	34,2	34,3	36
Neposredne delovne ure podizvajalca (najnižja ocena)	124 665	525 324	[...]	[...]	[...]
Podatki podjetja Hellenic Shipyards					
Strošek delovne ure	25,97	27,49	[...]	[...]	[...]
Strošek delovne ure + posredni + dobiček	40,0	44,5	[...]	[...]	[...]
Neposredne delovne ure podizvajalca	95 232	370 142	[...]	[...]	[...]"

- (¹¹⁴) Dopis Komisije z dne 27. aprila 2004 (vprašanje 2.2.d), na katerega je Grčija odgovorila z dopisom z dne 29. junija 2007.
- (¹¹⁵) Zadeva T-296/97 Alitalia proti Komisiji [2000] ECR II-3871, odstavek 82 in 84.
- (¹¹⁶) Zlasti banka ETVA ne more na eni strani sprejeti odločitve, da ne bo izvajala dela pogodbe iz septembra 1995, ki se nanaša na plačilo nakupne cene (tj. da ne bo zahtevala plačila ustreznega letnega obroka), na drugi strani pa trditi, da je morala biti na podlagi iste pogodbe udeležena v dokapitalizacijah. Z drugimi besedami, ker sta se banka ETVA in Grčija odločili, da ne bosta pravilno izvršili glavnih določb pogodbe, se ne moreta obenem selektivno sklicevati na druge določbe te pogodbe, da bi ustvarjali vtis, da je bila banka ETVA pogodbeno zavezana k določenim ravnanjem (tj. k udeležbi v dokapitalizacijah).
- (¹¹⁷) Zaposleni v podjetju HSY so bili udeleženi v dokapitalizaciji. Vendar niso bili v enakem položaju kot banka ETVA. Pogodbo iz septembra 1995 so dejansko že prekršili, saj banki ETVA niso odplačevali nakupne cene. Razen tega je bil njihov položaj drugačen tako od položaja banke ETVA kot od položaja vlagatelja iz tržnega gospodarstva. Dejansko jih je skrbelo za ohranitev delovnih mest, kar jih je spodbudilo, da vlagajo v podjetje HSY tudi, če bi bil pričakovan finančni donos premajhen, da bi prepričal vlagatelja iz tržnega gospodarstva.
- (¹¹⁸) Grčija je izvod tega zakona predložila v Prilogi 10 k dopisu z dne 5. oktobra 2006.
- (¹¹⁹) Iz dopisov, ki sta jih predložila Grčija in podjetje HSY (vključno s prvim poročilom revizijske hiše Deloitte), ni povsem jasno, ali je premija znašala 0,4 % letno in je bila plačana po trimesecjih, ali pa je znašala 0,4 % na trimesečje. To je sicer pomembno v okviru postopka povrnitve, vendar pa se s tem ne spremeni ugotovitev iz te odločbe.
- (¹²⁰) Seznam je bil naveden na straneh 3–11 in 3–12 poročila v okviru analize posojila v višini 10 milijard GRD, ki mu je bilo zagotovljeno državno poroštvo, odobreno na podlagi Zakona 2322/1995 (ukrep E14 te odločbe).
- (¹²¹) Komisija je odobrila poroštvene sheme brez elementa pomoči za ladjedelništvo v Nemčiji (UL C 62, 11.3.2004, str. 3), na Nizozemskem (UL C 228, 17.9.2005, str. 10), v Franciji (UL C 259, 27.10.2006, str. 14) in na Finskem (UL C 152, 6.7.2007, str. 6). Zadnji dve shemi izrecno vključujeta poroštva za predplačila.
- (¹²²) Ker je imela država v lasti 100-odstotni delež banke ETVA, ko je ta odobrila poroštva za predujme, je poroštvena premija, ki jo je podjetje HSY plačalo banki ETVA že pomenila nadomestilo državi.
- (¹²³) Spremembe so bile:
Sporazum o programu 33a – SD 33a (Dobava 20 HA/A): kazni so bile izračunane do 31. decembra 2002 in v spremembah navedene kot opredeljeni zneski. Dogovorjeno je bilo, da se morajo ti zneski plačati v 10 obrokih, pri čemer bi prvi obrok zapadel ob dobavi prvega vozila, ostalih devet pa bi zapadlo ob dobavi vsakega izmed ostalih devet električnih vlakov. Dogovorjeno je bilo, da bi se rast kazni ustavila 1. oktobra 2003 pod pogojem, da bo konzorcij (Siemens AG, Siemens SA in HSY) podjetju OSE dobavil enakovreden železniški vozni park. Konzorciji so ta pogoj izpolnili le delno in tako je podjetje OSE izračunalo in zahtevalo kazni za celotno obdobje.
Sporazum o programu 39 – SD 39 (Dobava 24 električnih lokomotiv): kazni so bile izračunane do 31. decembra 2002 in v spremembah navedene kot opredeljeni zneski. Dogovorjeno je bilo, da se morajo ti zneski plačati v 10 obrokih, pri čemer bi prvi obrok zapadel ob dobavi prvega vozila, ostalih devet pa bi zapadlo ob vsaki izmed zadnjih devet dobav. Podaljšanje roka dobave je bilo odobreno kot obdobje, v katerem se kazni ne bodo zaračunavale. V sporazumu PA 39 SD 39 ni bilo nobenih določb v zvezi z enakovrednim železniškim voznim parkom, bili pa so spremenjeni roki za dobavo. Podjetje OSE je zahtevalo zneske iz kazenskih klavzul, ki so bili opredeljeni do 31. decembra 2002 in jih je konzorcijem (Siemens AG, Siemens SA in HSY) tudi zaračunalo.
Sporazum o programu 35 – SD 35 (Dobava 29 vagonov): obdobje, v katerem se ne bi zaračunavale kazni, ni bilo odobreno, zato je podjetje OSE zahtevalo in zaračunalo zneske iz kazenskih klavzul. Zamudne obresti na kazenske zneske so bile zaračunane in zahtevane za obdobje, ko zneski niso bili plačani.
- (¹²⁴) Do dopisa Grčije z dne 5. oktobra 2006 je bil izterjan znesek v višini 9 932 511,99 EUR, znesek v višini 826 556 EUR pa naj bi bil izterjan pozneje.
- (¹²⁵) Konzorcij v sporazumu o programu so sestavljala podjetja HSY, Siemens AG in ABB Daimler-Benz Transportation (Bombardier Transportation od 1. maja 2001). Odstotki izvajanja sporazuma so bili 22,06 % skupne končne plačane cene za podjetje HSY in 77,94 % za druga podjetja.

- (¹²⁶) V tem sporazumu sta bila predvidena tudi konfiguracija in namestitve avtomatske zaščite vlakov in identifikacijskega sistema v 50 večdelnih enotah. Rok za dokončanje del je bil januar 2004. Odbor je z odločbo št. 578/4/4-9-2002 enoglasno sklenil, da rok za dobavo podaljša do 19. maja 2004 glede na dejstvo, da konzorcij ni bil odgovoren za zamudo. Delo je bilo dokončano 4. junija 2004. Na podlagi odstavka 14 sporazuma o programu bi se morale kazni za neupoštevanje dogovorjenega roka za dobavo pričeti izvrševati 40 dni po roku za dobavo, ki je bil določen v pogodbi, in samo če je bil dobavitelj odgovoren za to neupoštevanje. Zato ni bilo razloga, na podlagi katerega bi se lahko naložile kazni in obresti zaradi tega odloga.
- (¹²⁷) Iz dopisov Grčije in podjetja HSY (vključno s prvim poročilom revizijske hiše Deloitte) ni povsem jasno, ali je bilo posojilo v začetku izraženo v drahmah ali evrih. V odgovoru Grčije na odločitev o sprožitvi postopka so navedeni samo zneski v evrih in trimesečna obrestna mera EURIBOR. Nasprotno je v prvem poročilu Deloitte navedeno, da je posojilo znašalo 16,92 milijard GRD, obrestna mera pa je bila LIBOR. To vprašanje se lahko pojasni v okviru postopka povrnitve.
- (¹²⁸) Podjetji TKMS in GNSH sta v svojem dopisu z dne 21. junija 2007 predložili drugo poročilo revizijske hiše Deloitte. Dodatek C k temu poročilu je „Poročilo o primerni skrbnosti v zvezi s podjetjem Hellenic Shipyards S.A. z naslovom ‚Izvod za predstavitvene namene‘ ter njegov povzetek, ki ga je pripravil Arthur Andersen 19. junija 2001“. Strani 7 tega poročila vsebuje analizo terjatev podjetja HSY in navedbo, da je terjatev do kupca, ki ga predstavlja podjetje Srintzis Lines „možno izterjati samo v času dobave plovil leta 2002“. To potrjuje, da razen v primeru omejenih predplačil, ki so bila v tistem času tako ali tako plačana in jih ni bilo mogoče več izterjati, preostalega dela nakupne cene ni bilo mogoče izterjati pred dobavo plovil.
- (¹²⁹) Z dopisoma z dne 21. oktobra 2004 in 17. decembra 2004 v zadevi CP 71/02 so grški organi potrdili, da je podjetje HSY prosilo za pomoč za tekoče poslovanje v višini 9 % za obe ladji, čemur je pristojno ministrstvo ugodilo. Vendar so grški organi potrdili, da na koncu ni bila podjetju HSY izplačana nobena pomoč, saj podjetje HSY ni dokončalo gradnje ladij. Odločbe o odobritvi so bile na koncu razveljavljene. Na to temo se nanaša ukrep 13(c) odločbe o podaljšanju postopka.
- (¹³⁰) Glej opombo 127.
- (¹³¹) Kar zadeva možnost izterjave premoženjskih koristi v času izvajanja pogodbe (t.j. pred dobavo), se Komisija ponovno sklicuje na dokument, citiran v opombi 128 te odločbe, v katerem je navedeno, da je dne 31. decembra 2000 dolg kupca, povezan s pogodbami s podjetjem OSE, znašal samo 0,5 milijona EUR. Poleg tega je v dokumentu navedeno, da „bodo te premoženjske koristi izravnane z ustreznimi prejetimi predplačili“. To kaže, da v tistem trenutku od podjetja OSE ni bilo mogoče izterjati nobenega denarja.
- (¹³²) Prvotno kritje je znašalo 25 bazičnih točk, ki se je po 1. aprilu 2000 povečalo na 125 bazičnih točk. Komisija to utemeljuje na prvem poročilu revizijske hiše Deloitte.
- (¹³³) V naslednjem časopisnem članku je navedeno, da dejavnosti v zvezi s popravilom ladij niso bile v večji meri prekinjene: „Pogodbe – Podjetje Hellenic Shipyards po potresu v Atenah posluje brez sprememb“, Lloyd's List International, 14. september 1999.
- (¹³⁴) Dopis, s katerim je Grčija predložila pripombe v zvezi z odločbo o sprožitvi postopka.
- (¹³⁵) Podatek iz dopisa Grčije z dne 29. junija 2007.
- (¹³⁶) Ta kreditna linija je bila 19. maja 1999 pretvorjena iz USD v EUR.
- (¹³⁷) Kar zadeva možnost izterjave denarja pred dobavo proizvodov, se Komisija sklicuje na dokument, citiran v opombi 128, kar je navedeno tudi v opombi 123. To poročilo se nanaša na obdobje po odplačilu posojil, ki jih tukaj ocenjujemo. Vendar pa je treba opozoriti, da pred dobavo proizvodov ni mogoče izterjati skoraj nobenega zneska. To poročilo kaže zlasti, da 31. decembra 2000 od podjetij Stintzis, OSE in ISAP ter od grške mornarice ni bilo mogoče izterjati skoraj nobenega denarja.
- (¹³⁸) Glej Obvestilo Komisije o metodi določanja referenčnih obrestnih mer in diskontnih stopenj (UL C 273, 9.9.1997, str. 3).
- (¹³⁹) Ta bilanca stanja je vključena v dokument, ki sta ga predložili podjetji TKMS in GNSH, naveden v opombi 128 v tej odločbi.
- (¹⁴⁰) V primeru podmornic bo zaradi pogojev, ki jih je določila grška država, prva podmornica v celoti zgrajena v Kielu (Nemčija), drugi dve pa bosta sestavljeni v podjetju HSY (glej uvodno izjavo 44 te odločbe). Najverjetneje bi bilo ceneje in bolj učinkovito, če bi bile vse tri podmornice zgrajene v Nemčiji. Bilo bi tudi bolj smiselno, da se podjetje HSY ne bi vključilo v konzorcij, saj je bilo v težavah, poleg tega pa ni imelo nikakršnih izkušenj s podmornicami.

- (¹⁴¹) V določenem trenutku so ta sredstva morala zadostovati za pokritje stroškov, ki so nastali pri izvrševanju zadevnih vojaških naročil. V tem trenutku ta sredstva niso bila več na razpolago za financiranje drugih dejavnosti podjetja HSY. Z drugimi besedami, v tem trenutku je bil del prednosti, ki jih je odobrila država, ukinjen. Preostala prednost je bila v tem, da je lahko v predhodnih trimesečjih ladjedelnica s sredstvi razpolagala zastonj, medtem ko si ni mogla izposoditi denarja od bank.
- (¹⁴²) Stran 30 dopisa z dne 30. oktobra 2006.
- (¹⁴³) Npr. odpis zelo visokega dolga, povezanega z vojaškimi dejavnostmi, je bil omenjen v odločbi C 10/94, vendar ni bil ocenjen na podlagi pravil o državni pomoči, stroški zaprtja, povezani z vojaškimi dejavnostmi, so bili omenjeni v odločbi N 513/01, vendar niso bili ocenjeni na podlagi pravil o državni pomoči, enako pa velja tudi za nekaj ukrepov iz odločbe o podaljšanju postopka.
- (¹⁴⁴) Na primer, v pozivu k oddaji ponudb za prevzem delnic podjetja Hellenic Shipyards S.A. z dne 2. julija 2001 je navedeno naslednje: „Določeno je, da v primeru kazni, naložene na podlagi potencialne kršitve predpisov ES v zvezi z državno pomočjo, najboljši ponudnik ne bo zadolžen za plačilo te kazni. Ta zagotovitev ima prednost pred prenosom delnic“.
- (¹⁴⁵) V zapisniku s srečanja, ki je potekalo 14. septembra 2001, ki so ga podpisale vse stranke, je navedeno: „Dogovorjeno je, da bo opustitev s strani EU pogoj, ki bo imel prednost pred sklenitvijo pogodbe po podpisu le-te. V kolikor pa bi EU s takšno odločitvijo zamujala [...] ali ta odločitev ne bi bila zadovoljiva, so se stranke dogovorile, da bo banka ETVA prevzela dolžnost za zagotovitev poročstva konzorciju HDW/Ferrostaal za vse nedospele posle, povezane z EU v zvezi z morebitnimi preteklimi in tekočimi državnimi subvencijami, povezanimi s podjetjem HSY“.
- (¹⁴⁶) Na primer, v dopisu z dne 6. decembra 2001, ki je bilo naslovljen na podjetje HDW, izvod pa je bil poslan tudi podjetju Ferrostaal, Alpha Finance, ki je bil svetovalec države in banke ETVA, navaja: „Ministrstvo za razvoj in banka ETVA sta nam dala navodila, da vam predložimo naslednje besedilo, ki ga je predlagala banka ETVA, za [...] pismo o poročstvu, ki bi ga banka ETVA morala posredovati konzorciju HDW/Ferrostaal v primeru, da klavzula 1.2.3 sporazuma ni izpolnjena“. V sporočilih, poslanih prek telefaksa, z dne 23. januarja 2002, 31. januarja 2002 in 8. marca 2002, je podjetje HDW poslalo Alpha Finance pripombe v zvezi s točnim besedilom poročstva.
- (¹⁴⁷) Banka Piraeus Bank je predložila več časopisnih člankov, ki se nanašajo na obdobje od oktobra 2001 do maja 2002 in iz katerih je razvidno, da je bila vlada neposredno vpletena v proces privatizacije podjetja HSY.

(¹⁴⁸) V dopisu z dne 23. maja 2005 je navedeno:

„Prodaja podjetja HSY je bila opravljena s postopkom denacionalizacije (Zakon 2001/1990). Deklaratorni postopek, ki je potekal pred sklenitvijo, sprva, zavezujoče pogodbe z dne 11.10.2001, in kasneje z izvrševanjem pogodbe (31.5.2002), je vseboval vse nujne pogoje prenosa in tudi sestavo analitičnega memoranduma finančnega svetovalca (april 2001) ter predložitev ponudb. V vseh teh fazah, v katerih so zainteresirane stranke (vključno s pritožnikom) imele dostop do informacij, je bil pogoj poročstva jasno določen. Zato, kar je tudi poudarjeno z dopisom z dne 17.12.2004, ta ne zadeva samo pravnega in finančnega splošnega pogoja, temveč je to tudi pogoj, ki je že od samega začetka vključen v pogajanja o privatizaciji podjetja Hellenic Shipyards, zlasti pa je to ključen pogoj (osnovni pogoj), brez katerega dokončanje prodaje delnic podjetja HSY ne bi bilo mogoče. Značilno je, da se, kot je bilo že omenjeno, ta pogoj, z različnimi določbami, vendar vedno z istim ciljem, tj. ustrezno pospeševanje transakcije v okviru tržnih pravil, pojavlja že od samega začetka postopka privatizacije v naslednjih besedilih:

Izjava svetovalca

Poziv k oddaji zavezujočih ponudb

Ponudba nabavne mešane družbe (zlasti če ni vključena v Izjavo o odstopanju od njenih pogojev)

V besedilih pogajanj in

V Sporazumu o nakupu delnic z dne 11. oktobra 2001.

Zaradi tega je izjava o poročstvu, ki je vključena v dodatek k pogodbi o poročstvu z dne 31. maja 2002, bila naslovljena na kandidata ponudnika že na samem začetku in za končnega kupca ne pomeni državne pomoči. Isti pogoj bi veljal za vsakega ponudnika, saj je bil, kot je bilo že omenjeno, vključen v postopek denacionalizacije. Samoumevno je tudi, glede na to, da se je postopek denacionalizacije pričel februarja 2001 (v času, ko je glavni delničar banke ETVA, ki se je v tistem času prodajala, bila grška država), da je država kot prodajalka banke ETVA banki Piraeus Bank tudi morala ponuditi in je dejansko res ponudila lastno poročstvo kupcu njenih delnic v banki ETVA (banka Piraeus Bank) v zvezi s premoženjem, ki je bilo naprodaj, tj. ladjedelnico, saj je prodajalec moral dati takšno poročstvo. Ta poročstva, ki so, kot je bilo že poudarjeno, popolnoma pregledno in jasno vključena v vsa besedila pogodb o denacionalizaciji in predvsem v zadolžno pogodbo z dne 11. oktobra 2001, in ki se nanašajo na lastnost transakcije (prodaja točno določenega premoženja), so veljavna in nikomur ne prinašajo nikakršnih dodatnih koristi. Vse to dokazuje pravo naravo poročstva (kot pogoj, potreben za transakcijo in običajen v okviru tržnih pravil), kakor tudi njegovo zavezujočo lastnost, na podlagi vseh postopkov, ki so bili opravljeni pred privatizacijo, pa tudi na podlagi Sporazuma o prodaji in nakupu delnic podjetja HSY z dne 11. oktobra 2001, ki sta mu sledila Sporazum o prodaji in nakupu delnic banke ETVA z dne 18. oktobra 2001 ter prvi Akt o spremembi z dne 18. marca 2002 med banko ETVA in grško državo. Bistvo pa je – kar je posebej poudarjeno –, da je pogoj v zvezi s poročstvom vključen v celoten postopek denacionalizacije in ni bil prvič naveden po sklenitvi pogodbe. Zato ne predstavlja „izuma“ v zadnjem hipu, kot bi rad prikazal pritožnik, katerega cilj je izogniti se pravilom Skupnosti o zakonitosti državnih pomoči.

Grška država bi morala kot prodajalka delnic banke ETVA ne samo v času sklenitve pogodbe 18. oktobra 2001, temveč tudi v skladu z zakonom na banko Piraeus Bank prenesti svoje delnice banke ETVA brez vsakih obveznosti. Ker banka Piraeus Bank ni bila nikakor vključena v postopek denacionalizacije podjetja HSY, bi morala v skladu z zakonom in običaji pri transakcijah imeti varščino za vsako obveznost, ki bi izhajala iz pogodbe o prenosu podjetja HSY, pri čemer ni sodelovala. In prav ta varščina je tisto, kar je zagotovljeno s poročstvom grške države z dne 18. marca 2002. To poročstvo je bilo razumljivo samo po sebi in zakonito. Grška država ga je izdala, saj je bila pogodbeno zavezana banki Piraeus Bank kot stranki v pogodbi, tj. kot osebni finančnik in ne kot posrednik z javnimi pooblastili.“

Komisija opozarja, da je Grčija v času dopisa, v katerem je predložila pripombe v zvezi s trditvami podjetja Elefsis, da poročstvo predstavlja pomoč za konzorcij HDW/Ferrostaal, želela pokazati, da to poročstvo ni pomenilo prednosti, ki bi bila selektivno zagotovljena konzorciju HDW/Ferrostaal, temveč je bilo ponujeno vsem ponudnikom (vključno s podjetjem Elefsis), ki so bili udeleženi v postopku privatizacije podjetja HSY. V svojih naslednjih pripombah, ki jih je predložila Komisiji, je Grčija, potem ko je ugotovila, da bi Komisija lahko to poročstvo ocenila kot pomoč za podjetje HSY, poskusila vzbuditi dvome o možnosti pripisovanja tega ukrepa državi s trditvijo, da je bilo poročstvo dogovorjeno šele maja 2002, kar je v popolnem nasprotju s trditvami, navedenimi v dopisu z dne 23. maja 2005.

(¹⁴⁹) Kot je navedeno v uvodni izjavi 59 te odločbe, je bila privatizacija odločena z odločbo št. 14/3-1-2001 ustreznega znotrajresorskega Odbora za privatizacijo.

- (¹⁵⁰) Komisija priznava, da sta besedilo in struktura sporazuma z dne 20. marca 2002 nejasna. Člen 8.2.4. sporazuma z dne 20. marca 2002 določa, da bo v zvezi s pomočjo, vključeno v člene 3 do 6 Zakona 2941/2001 (za opis navedenega zakona glej odstavek (33) te odločbe), država banki Piraeus Bank plačala 100-odstotni znesek, ki bi ga banka ETVA plačala konzorciju HDW/Ferrostaal. Vendar pa se v primeru povračila pomoči, ki ni vključena v člene 3 do 6 Zakona 2941/2001 člen 8.2.4 sporazuma z dne 20. marca 2002 ne uporablja. Zato se uporablja člen 8.2.1. Ta člen določa, da bo država plačala banki Piraeus Bank samo 57,7 % zneska, ki bi ga banka ETVA plačala konzorciju HDW/Ferrostaal. Vendar pa Komisija ugotavlja, da je v členu 8.2.2 sporazuma navedeno, da navkljub prodaji večinskega deleža banke ETVA banki Piraeus Bank, je država tista – in ne banka Piraeus Bank/banka ETVA –, ki bo vodila tekočo prodajo podjetja HSY. V tem členu in zlasti v točki 8.2.2.(d) je navedeno, da država jamči, da kupec (tj. banka Piraeus Bank) ne bo utrpel nikakršne škode v zvezi s privatizacijo podjetja Hellenic Shipyards. Ker je sporazum, kot je razvidno iz člena 8.2.4 (in iz člena 7.4 sporazuma z dne 18. decembra 2001), temeljil na predpostavki, da se bosta banka Piraeus Bank in banka ETVA kmalu združili, obljuba, ki jo je država dala v členu 8.2.2, ne bi bila izpolnjena, če bi banki Piraeus Bank plačala samo 57,7 % vsote, ki bi jo banka ETVA plačala konzorciju HDW/Ferrostaal. Z drugimi besedami, da bi izpolnila svojo obljubo iz člena 8.2.2 – da bi torej banki Piraeus Bank zagotovila, da slednja ne bo utrpela nobene škode zaradi prodaje podjetja HSY –, se mora mehanizem iz člena 8.2.4 uporabiti v vseh primerih povračila pomoči in ne samo v primeru povračila pomoči, ki izhaja iz Zakona 2941/2001.
- (¹⁵¹) Z dopisom z dne 28. maja 2002 se je banka Piraeus Bank posvetovala z vlado o besedilu poročstva, ki ga je banka ETVA nameravala zagotoviti konzorciju HDW/Ferrostaal, ter prosila za potrditev, da bo v primeru uveljavitve tega poročstva veljalo tisto, kar je predvideno v členu 8.2.4 sporazuma z dne 20. marca 2002. Z dopisom z dne 31. maja 2002 je vlada dala soglasje, da bo to poročstvo odobrila banka ETVA, in potrdila, da bo v primeru, da se bo poročstvo zahtevalo, veljalo tisto, kar je predvideno v členu 8.2.4. To pomeni, da je bilo, tudi če bi v nasprotju z navedeno ugotovitevijo sporazum z dne 20. marca 2002 zavezoval državo, da banki Piraeus Bank plača samo 57,7 % zneska, ki bi ga banka ETVA plačala konzorciju HDW/Ferrostaal, to spremenjeno z dopisom vlade z dne 31. maja 2002, v katerem je jasno navedeno, da se uporablja mehanizem, ki je določen v členu 8.2.4 sporazuma z dne 20. marca 2002 (tj. 100-odstotna odškodnina).
- (¹⁵²) V odgovor na natančno vprašanje, ki ga je Komisija posredovala z dopisom z dne 12. februarja 2008, je Grčija s svojim dopisom z dne 3. marca 2008 potrdila, da bo banki Piraeus Bank morala plačati celoten znesek (tj. 100 % in ne 57,7 %), ki ga bo banka ETVA plačala konzorciju HDW/Ferrostaal.
- (¹⁵³) Kot je navedeno v oceni ukrepa E7, so bili zaposleni lastniki delnic, vendar niso plačali nakupne cene, ki bi jo morali plačati banki ETVA.
- (¹⁵⁴) Za opis navedenega zakona glej uvodno izjavo 33 te odločbe.
- (¹⁵⁵) Zadeva C-334/99, Zvezna republika Nemčija proti Komisiji, odstavki 133 do 141.
- (¹⁵⁶) Poleg tega Komisija ugotavlja tudi, da po njenih podatkih ni niti eno izmed posojil in poroštev, ki jih zajema člen 296, skladno s pogoji, določenimi v oddelku 3.1 te odločbe. Zaradi tega ne bi bila sprejemljiva za vlagatelja iz tržnega gospodarstva.
- (¹⁵⁷) Ob upoštevanju dejstva, da so se gospodarski subjekti izogibali tveganju, bi imela prodaja podjetja HSY prednost pred likvidacijo podjetja HSY samo, če bi bilo statistično verjetno, da bo plačilo na podlagi poročstva bistveno manjše od 6 milijonov EUR.
- (¹⁵⁸) Za opis navedenega zakona glej uvodno izjavo 33 te odločbe.
- (¹⁵⁹) Komisija je to že analizirala v odločbi o podaljšanju postopka, zlasti v opisu in oceni ukrepa 18(a). Komisija opozarja tudi, da je v drugem poročilu revizijske hiše Deloitte: „Klavzula d) zgoraj, ki se nanaša na razporeditev kupnine na znesek, namenjen za povečanje delniškega kapitala, in ponujeno ceno za prevzem obstoječih delnic v določenem razmerju 2:1, po naših izkušnjah iz podobnih transakcij ni zelo pogost pogoj. Vendar pa ob upoštevanju velikih problemov pri poslovanju in čedalje slabšega finančnega položaja podjetja menimo, da je bila odločitev za tak pogoj, ki so jo sprejeli prodajalci (in njihovi svetovalci) bila smotrna kakor tudi upravičena.“ (stran 9-2) Komisija ta citat razume kot potrditev, da je ta razporeditev nakupne cene bila smotrna in upravičena zahteva države, če se upošteva dejstvo, da je želela zagotoviti dolgoročno nadaljevanje dejavnosti podjetja HSY (cilj javnega organa), vendar ne, če se upošteva, da je cilj tega bil čim bolj povečati prihodke iz prodaje (cilj vlagatelja iz tržnega gospodarstva).
- (¹⁶⁰) Glej opombo 148.
- (¹⁶¹) Komisija ne trdi, da bi skrbno ravnanje omogočilo, da bi se prepoznali vsi ukrepi, ki bi jih bilo treba povrniti v skladu s to odločbo, temveč samo nekateri. V svojem dopisu z dne 21. junija 2007 sta podjetji TKMS/GNSH predložili nekaj poročil o skrbnem poslovanju, ki jih je leta 2001 sestavil Arthur Andersen v imenu konzorcija HDW/Ferrostaal. Arthur Andersen v teh poročilih navaja, da ni izključeno, da je podjetje HSY prejelo državno pomoč, ki bi jo bilo treba v prihodnosti povrniti.

- (¹⁶²) Zlasti ker sta banka ETVA in Grčija v razpisni dokumentaciji, ki je bila predložena ponudnikom, obljubili, da bosta to poroštvo odobrili, dejstvo, da to poroštvo ni bilo omenjeno kot pogoj v dokumentaciji o ponudbi, ki jo je predložilo podjetje Elefsis, slednjemu ne bi preprečilo, da ga zahteva pozneje v procesu pogajanja.
- (¹⁶³) To točko podpira drugo poročilo revizijske hiše Deloitte, ki trdi, da konzorcij HDW/Ferrostaal ne bi kupil podjetja HSY, če bi moral prevzeti tveganje povrnitve državne pomoči, ki jo je podjetje HSY prejelo v predhodnih letih.
- (¹⁶⁴) To je razvidno iz besedila sedme Direktive o ladjedelništvu in iz njene strukture, v kateri je „Naložbena pomoč“ del Poglavlja III z naslovom „Pomoč za prestrukturiranje“.
- (¹⁶⁵) Glej zelo velik odpis dolga, ki je naveden v odločbi C 10/94, plačilo stroškov zaprtja, ki je navedeno v odločbi N 513/01, in vse primere finančne podpore, ki jo je zagotovila država in ki spadajo na področje uporabe člena 296, omenjene v odločbi o podaljšanju postopka.
- (¹⁶⁶) Na primer, kar zadeva državno finančno podporo, zagotovljeno podjetju HSY, ne da bi bila namenjena za financiranje točno določene dejavnosti, Komisija meni, da je civilnim dejavnostim prineslo koristi samo 25 % državne podpore. Vendar če je povrnjenih samo 25 % državne pomoči, to pomeni, da bo samo 6,25 % (tj. 25 % od 25 %) državne podpore dejansko povrnjene iz civilnih dejavnosti. S tem se ne bo obnovil izhodiščni položaj civilnih dejavnosti podjetja HSY, saj so prejele 25 % državne podpore, povrnile pa bodo samo 6,25 %.
- (¹⁶⁷) UL L 140, 30.4.2004, str. 1.
-

ODLOČBA KOMISIJE

z dne 8. julija 2008

o ukrepih C 58/02 (ex N 118/02), ki jih je Francija izvedla v korist Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM)

(notificirano pod dokumentarno številko C(2008) 3182)

(Besedilo v francoskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2009/611/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti prvega pododstavka člena 88(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim strankam, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenimi členi (1), in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

(1) Francoska republika je 18. februarja 2002 Komisiji priglasila načrt pomoči za prestrukturiranje za Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (v nadaljnjem besedilu: SNCM) (2); ta priglasitev je bila dopolnjena 3. julija 2002. (3) Priglašena pomoč za prestrukturiranje je vključevala finančno sanacijo SNCM s strani Compagnie Générale Maritime et Financière (v nadaljnjem besedilu: CGMF) (4) v višini 76 milijonov EUR.

(2) Komisija je z dopisom z dne 19. avgusta 2002 francoske organe obvestila o odločitvi, da bo na podlagi člena 88(2) ES sprožila formalni postopek preiskave, določen v členu 6 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (5).

(3) Francoski organi so 8. oktobra 2002 (6) Komisiji sporočili svoje pripombe k odločbi z dne 19. avgusta 2002 (7).

(4) Na zahtevo francoskih organov so bili 24. oktobra 2002, 3. decembra 2002 in 25. februarja 2003 organizirani delovni sestanki s službami Komisije.

(5) Na podlagi uvedbe postopka je Komisija prejela pripombe dveh podjetij, tj. Corsica Ferries France (v nadaljnjem besedilu: CFF) 8. januarja 2003 (8) in skupine Stef-TFE 7. januarja 2003, in različnih francoskih ozemelskih skupnosti 18. decembra 2002 ter 9. in 10. januarja

2003. Te pripombe je z dopisi z dne 13. in 16. januarja ter 5. in 21. februarja 2003 poslala Franciji, da bi ta izrazila svoja stališča.

(6) Francoski organi so svoja stališča o pripombah podjetja CFF in skupine Stef-TFE Komisiji poslali 13. februarja 2003 (9) in 27. maja 2003 (10).

(7) Službe Komisije so 16. januarja 2003 poslale zahtevo za dodatne informacije, francoski organi pa so nanjo odgovorili 21. februarja 2003.

(8) Francoski organi so z dopisom z dne 10. februarja 2003 (11) poslali trditve, s katerimi so želeli dokazati, da je načrt pomoči popolnoma v skladu s Smernicami Skupnosti o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij (12) (v nadaljnjem besedilu: Smernice iz leta 1999).

(9) Francoski organi so 25. februarja 2003 (13) na zahtevo Komisije poslali kopijo delničarskega sporazuma, ki povezuje družbo SNCM in skupino Stef-TFE.

(10) Komisija je z Odločbo 2004/166/ES z dne 9. julija 2003 (v nadaljnjem besedilu: Odločba iz leta 2003) (14) pod določenimi pogoji odobrila dodelitev pomoči za prestrukturiranje za družbo SNCM, plačljive v dveh obrokih, prvem v višini 66 milijonov EUR in drugem v višini največ 10 milijonov EUR, ki se bo določil glede na neto prihodke od prodaje sredstev, opravljene po sprejetju Odločbe iz leta 2003.

(11) Podjetje CFF je 13. oktobra 2003 vložilo ničnostno tožbo na Sodišče prve stopnje ES (v nadaljnjem besedilu: Sodišče prve stopnje) (zadeva T-349/03).

(12) Komisija se je 8. septembra 2004 odločila, da spremembe, ki jih je Francija zahtevala 23. junija 2004, tj. zamenjava ladje Aliso z ladjo Asco na seznamu ladij, ki jih je SNCM lahko uporabljala na podlagi Odločbe iz leta 2003, in prodaja ladje Aliso namesto ladje Asco, niso take, da bi izpodbijale združljivost pomoči za prestrukturiranje, odobrene z Odločbo iz leta 2003 (15), s skupnim trgov.

- (13) Komisija je z odločbo z dne 16. marca 2005 (v nadaljnjem besedilu: Odločba iz leta 2005) odobrila izplačilo drugega obroka pomoči za prestrukturiranje v višini 3,3 milijona EUR, s čimer se je skupni znesek odobrene pomoči za prestrukturiranje povečal na 69 292 400 EUR.
- (14) Sodišče prve stopnje je 15. junija 2005 v zadevi T-349/03 razveljavilo Odločbo iz leta 2003 zaradi napačne presoje omejenosti pomoči na najnižjo vsoto. Posledica te sodbe je bila, da se je Komisija vrnila na stopnjo formalnega postopka preiskave, sproženega z odločbo z dne 19. avgusta 2002, in da sta odločbi z dne 8. septembra 2004 in 16. marca 2005, ki sta temeljili na razveljavljeni Odločbi iz leta 2003, postali zastareli.
- (15) Francoski organi so 25. oktobra 2005 ⁽¹⁶⁾ Komisiji poslali informacije o finančnem položaju družbe od priglasitve načrta pomoči za prestrukturiranje 18. februarja 2002.
- (16) Francoski organi so 17. novembra 2005 ⁽¹⁷⁾ predložili podatke o posodobitvi načrta prestrukturiranja iz leta 2002 in obnovitvi lastniškega kapitala SNCM ⁽¹⁸⁾.
- (17) Francoski organi so 15. marca 2006 Komisiji poslali kratko obvestilo o trgu, poslovni načrt (dohodkovni del) in izkaz uspeha ⁽¹⁹⁾ Drugi dokumenti so bili službam Komisije predloženi 28. marca 2006 in 7. aprila 2006 ⁽²⁰⁾. V tej zadnji pošti so francoski organi Komisijo med drugim pozvali, naj oceni, da se del pomoči za prestrukturiranje iz leta 2002, zlasti znesek v višini 53,48 milijona EUR, zaradi svoje narave „nadomestila za opravljanje javne službe“ ne opredeli kot ukrep, sprejet na podlagi načrta prestrukturiranja, ampak kot ne-pomoč v smislu sodbe v zadevi *Altmark* ⁽²¹⁾ ali kot samostojen in neodvisen ukrep načrta prestrukturiranja na podlagi člena 86(2) ES.
- (18) Komisiji je bil 21. aprila 2006 na podlagi člena 4 Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004 ⁽²²⁾ priglašen načrt koncentracije, s katerim podjetji Veolia Transport (v nadaljnjem besedilu: VT) ⁽²³⁾ in Butler Capital Partners (v nadaljnjem besedilu: BCP) pridobita skupni nadzor nad družbo SNCM ⁽²⁴⁾. Komisija je 29. maja 2006 sprejela odločbo, s katero je odobrila to koncentracijo ⁽²⁵⁾.
- (19) Francoski organi so 21. junija 2006 ⁽²⁶⁾ Komisiji poslali odlok z dne 26. maja 2006 ministrstva za gospodarstvo, finance in industrijo o odobritvi finančnih poslov, ki jih je izvedla družba CGMF, odredbo št. 2006-606 z dne 26. maja 2006 o prenosu družbe SNCM v zasebni sektor in odlok z dne 26. maja 2006 o odobritvi finančnih poslov, ki jih je izvedla SNCF.
- (20) Podatki o prenosu pooblastil javne službe in pomoči socialne narave v zvezi s povezavami s Korziko so bili Komisiji poslani 7. junija 2006 ⁽²⁷⁾.
- (21) Komisija se je 13. septembra 2006 odločila, da bo sprožila postopek iz člena 88(2) ES glede novih ukrepov, izvedenih v korist družbe SNCM, ob vključitvi načrta prestrukturiranja, priglašene leta 2002 ⁽²⁸⁾ (v nadaljnjem besedilu: Odločba iz leta 2006).
- (22) Francija je 16. novembra 2006 Komisiji poslala svoje pripombe na podlagi Odločbe iz leta 2006 ⁽²⁹⁾.
- (23) Ker je Komisija od nekaterih zainteresiranih strank prejela zahtevo za enomesečno podaljšanje roka za predložitev pripomb ⁽³⁰⁾, se je odločila, da vsaki zainteresirani stranki odobri ta dodatni rok ⁽³¹⁾.
- (24) Komisija je od družb CFF ⁽³²⁾ in STIM d'Orbigny (v nadaljnjem besedilu: STIM) ⁽³³⁾ prejela pripombe ter jih z dopisom z dne 20. februarja 2007 posredovala francoskim organom. Stališča je poslala tudi zainteresirana tretja stran, in ta so bila prav tako posredovana francoskim organom, a jih je 28. maja 2008 umaknila.
- (25) Francoski organi so 30. aprila 2007 sporočili svoje pripombe k stališčem zainteresiranih tretjih strani ⁽³⁴⁾.
- (26) CFF je 20. decembra 2007 zaradi državnih pomoči zoper družbo SNCM vložila pritožbo, ki dopolnjuje poslane informacije z dne 15. junija 2007 in 30. novembra 2007. Ta pritožba se nanaša na člen 3 nove pogodbe o prenosu pooblastil javne službe, sklenjene junija 2007 med ozemeljsko skupnostjo Korzike in skupino *Compagnie Méridionale de Navigation* – SNCM za obdobje 2007–2013. Po navedbah družbe CFF bi izvajanje te določbe družbi SNCM prineslo nova finančna sredstva v višini 10 milijonov EUR za leto 2007. Poleg tega naj bi bilo nadomestilo, izplačano družbi SNCM iz naslova obveznosti javne službe, državna pomoč, ki naj bi bila povrh še nezakonita, ker ni bila priglašena Komisiji.
- (27) Ker je bila vrsta informacij Komisiji poslana po poteku roka, ki je bil sprva določen na 13. februar 2007 ⁽³⁵⁾, je Komisija zainteresirane strani obvestila o odločitvi, da rok za predložitev pripomb tretjih strank podaljša do 14. marca 2008.
- (28) Komisija je 26. marca 2008 Franciji poslala pripombe zainteresiranih tretjih strani, Francija pa je svoja stališča sporočila 28. marca 2008, 10. aprila 2008 in 28. aprila 2008.

2. OPREDELITEV UPRAVIČENCA UKREPOV, KI SO OBRAVNAVANI V TEJ ODLOČBI

- (29) Upravičenec ukrepov, ki so obravnavani v tej odločbi, je *Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée* (SNCM), ki združuje več hčerinskih družb v pomorskem sektorju in opravlja pomorski prevoz potnikov, avtomobilov in tovornjakov na povezavah med celinsko Francijo in Korziko, Italijo (Sardinijo) in Magrebom (Alžirijo in Tunizijo).
- (30) SNCM je javna delniška družba, ki je nastala leta 1969 z združitvijo *Compagnie générale transatlantique* in *Compagnie de navigation mixte*, ki sta bili ustanovljeni leta 1850. Družba se je sprva imenovala *Compagnie générale transméditerranéenne*, leta 1976 pa se je, potem ko je *Société nationale des chemins de fer* (SNCF) pridobila delež v njenem kapitalu, preimenovala v *Société nationale maritime Corse-Méditerranée*. Francoska vlada je namreč družbo izbrala za izvajanje načela ozemeljske kontinuitete s Korziko, tj. za uskladitev cen pomorskega prevoza s cenami družbe SNCF za železniški prevoz na podlagi pogodbe, sklenjene 31. marca 1976 za 25 let. Francoska vlada je *Compagnie générale transatlantique* že naložila nalogo zagotavljanja povezav s Korziko na podlagi predhodne pogodbe, sklenjene 23. decembra 1948.
- (31) Ob priglasitvi finančne sanacije leta 2002 je bila SNCM v 20-odstotni lasti družbe SNCF in 80-odstotni lasti družbe CGMF. Po odprtju kapitala družbe SNCM 30. maja 2006 (glej točko 18 te odločbe) imata BCP in VT 38 % oziroma 28 % kapitala SNCM, CGMF pa ohranja 25-odstotni delež kapitala (9 % kapitala je rezervirana za zaposlene).
- (32) Glavne hčerinske družbe SNCM so *Compagnie Méridionale de Navigation* (v nadaljnjem besedilu: CMN) ⁽³⁶⁾, *Compagnie Générale de Tourisme et d'Hôtellerie* (CGTH) ⁽³⁷⁾, *Aliso Voyage* ⁽³⁸⁾, *Sud-Cargos* ⁽³⁹⁾, *Société Aubagnaise de Restauration et d'Approvisionnement* (SARA) ⁽⁴⁰⁾, *Ferry-tour* ⁽⁴¹⁾ in *Les Comptoirs du Sud* ⁽⁴²⁾.
- (33) Po prodaji ladij velikih hitrosti *Aliso* septembra 2004 in *Asco* ⁽⁴³⁾ maja 2005 ladjevje družbe SNCM šteje deset ladij (pet trajektov ⁽⁴⁴⁾, štiri ladje za kombinirani prevoz (tovor in potniki) ⁽⁴⁵⁾ in eno ladjo velikih hitrosti (LVH), ki pluje predvsem iz Nice ⁽⁴⁶⁾, od katerih je SNCM sama lastnica sedmih ⁽⁴⁷⁾.
- (34) Zaradi izčrpnosti je treba opozoriti, da se redne storitve pomorskega prevoza med pristanišči celinske Francije in Korzike od leta 1948 zagotavljajo na podlagi storitev javne službe, za katere sta koncesijo med letoma 1976 in 2001 imeli družbi SNCM in CMN na podlagi okvirne

pogodbe, sprva sklenjene za 25 let. V skladu z veljavnimi predpisi Skupnosti ⁽⁴⁸⁾ in po evropskem javnem razpisu ⁽⁴⁹⁾, ki ga je organizirala ozemeljska skupnost Korzike ⁽⁵⁰⁾, sta družbi SNCM in CMN skupaj dobili dovoljenje za prenos pooblastil javne službe (v nadaljnjem besedilu: PPJS), ki se nanaša na povezave s Korziko iz Marseillea, v zameno za finančna nadomestila v obdobju 2002–2006.

- (35) Ker je PPJS konec leta 2006 potekel, je bila zgoraj navedena pomorska javna služba, ki je bila predmet novega javnega razpisa na evropski ravni ⁽⁵¹⁾, dodeljena skupini SNCM-CMN za obdobje od 1. maja 2007 do 31. decembra 2013 in subvencijo v višini približno 100 milijonov EUR na leto.
- (36) Vzoredno so za vse prevoznike, ki opravljajo povezave z otokom iz Toulona in Nice, določene obveznosti glede pogostosti povezav. Na teh linijah prebivalci Korzike in tudi druge kategorije potnikov od leta 2002 uživajo socialne pomoči, uvedene z odločbama Komisije z dne 2. julija 2002 ⁽⁵²⁾ in 24. aprila 2007 ⁽⁵³⁾, in jih bodo uživali do leta 2013.

3. KONKURENČNO OZADJE

- (37) SNCM deluje v glavnem na dveh različnih trgih, in sicer na trgu potniškega in trgu tovarnega prometa: po eni strani zagotavlja povezave s Korziko in Magrebom iz Francije, po drugi strani pa, dodatno, povezave z Italijo in Španijo.

3.1 Povezave s Korziko

Potniški prevoz

- (38) Povezave s Korziko za prevoz potnikov so trg, za katerega je značilna velika odvisnost od sezone. Zanj so namreč značilni viški sezonskega obiska, ki so lahko desetkrat večji od obiska v mesecu z najmanjšim obiskom, kar od prevoznikov zahteva ladjevje z zadostno zmogljivostjo za odziv na te konice. Polovica prometa se ustvari julija in avgusta. Poleg tega obstaja neravnotežje glede na smer potovanja tudi v obdobju konic: julija, na primer, so odhodi s celine polni, medtem ko so ladje ob vrnitvi z otoka skoraj prazne. Zato so stopnje povprečne letne zasedenosti ladij sorazmerno nizke.
- (39) Družba SNCM je tradicionalna prevoznica, ki povezuje Korziko s celinsko Francijo. Na splošno dve tretjini dejavnosti te družbe potekata med Marseillem in Korziko na podlagi prenosa pooblastil javne službe; zadnja tretjina dejavnosti te družbe so povezave z drugimi izhodišči ali cilji (Nica–Korzika, Toulon–Korzika, mednarodne povezave s Sardinijo ali Magrebom).

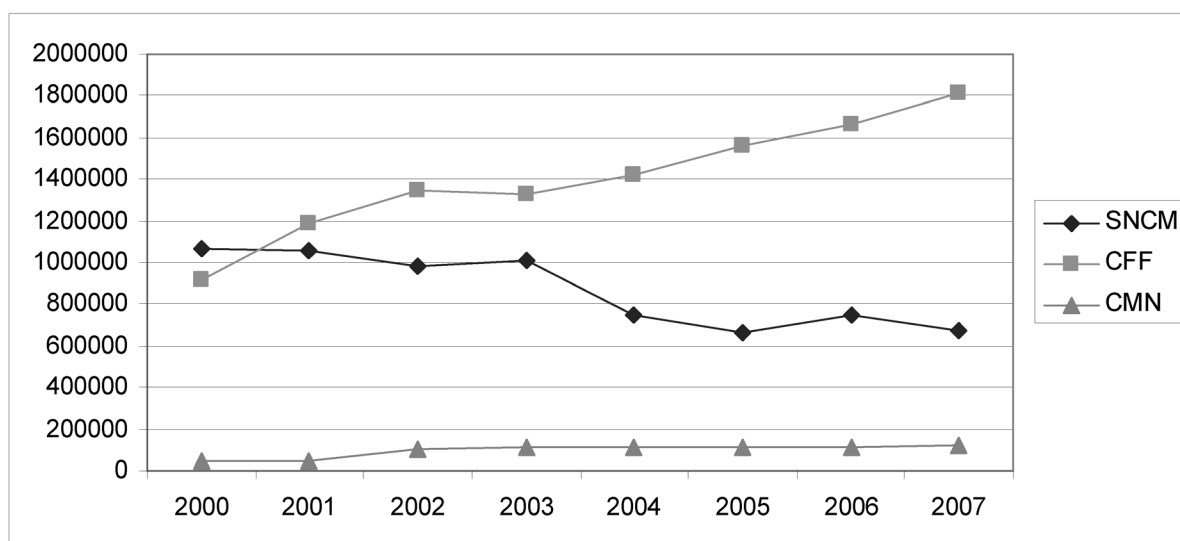
(40) SNCM je dolgo imela monopol v svoji glavni dejavnosti. Vendar pa se od leta 1996 srečuje s hitro razvijajočo se konkurenco. Tako je danes družba *Corsica Ferries France* (CFF) prevladujoči akter pri pomorskih povezavah med celino in Korziko, njen tržni delež pa se nenehno povečuje. Čeprav je CFF na tem trgu prisotna šele od leta 1996, pa se je njen „potniški“ promet med letoma 2000 in 2005 povečal za [...] (*) na leto, ta rast pa se še nadaljuje. Tako se danes skoraj [...] potnikov, ki potujejo po morju med celino in Korziko, odloči za ladjo družbe CFF, medtem ko jih samo [...] uporabi ladjo družbe

SNCM, družba CMN pa prepelje preostale potnike, to je [...].

(41) Položaj, ki ga je v sedmih letih dosegla CFF na zadevnem trgu, se kaže tudi glede na število potnikov, prepeljanih v sezoni med Korziko in celinsko Francijo. Iz spodnjega grafa izhaja, da se je tržni delež družbe CFF povečal s 45 % leta 2000 na [...] % leta 2007, tržni delež družbe SNCM pa se je zmanjšal s 53 % na [...] % v istem obdobju, pri čemer je razlika večja od milijona prepeljanih potnikov.

Graf 1

Število potnikov, prepeljanih v posamezni sezoni (maj–september) med celinsko Francijo in Korziko – sezone od leta 2000 do leta 2007

Vir: Observatoire régional des transports de la Corse.

(42) Drugi manjši konkurenti družbe SNCM pri povezavah s Korziko so *Compagnie Méridionale de Navigation* (CMN), Moby Lines, Happy Lines in TRIS.

podjetja, čeprav je izgubilo precejšnje tržne deleže v korist svojega edinega konkurenta, katerega tržni delež je danes veliko večji.

(43) V zadnjih dveh letih so se ponudba družbe SNCM in njeni tržni deleži za povezave s Korziko zmanjšali, pri čemer se je ponudba mest zmanjšala za [...] % (–[...] % za povezave iz Nice in –[...] % za povezave iz Marseillea).

(45) Trg pomorskega potniškega prevoza med celino in Korziko se je v zadnjih 15 letih povečeval za povprečno 4 %; njegova rast bi se morala nadaljevati, pri čemer je za leto 2008 predvideno povečanje za [...] %, za naslednja leta pa zmerna rast. Kljub temu se zdi, da se novi prevozniki ne poskušajo uveljaviti na tem trgu. Na javni razpis, ki ga je objavil Office des Transports de Corse za dodelitev prenosa pooblastil javne službe za opravljanje pomorskih povezav z nekaterimi pristanišči na Korziki v obdobju 2007–2013, sta prispeli samo ponudbi družb CFF in SNCM-CMN, čeprav so bili mogoči delni odgovori za dano linijo.

(44) Vendar pa nadaljevanje upadanja tržnih deležev kaže, da se zaupanje potnikov, ki je bilo zelo omajano zaradi stavk in neredov, ki so jih povzročili socialni konflikti v letih 2004 in 2005, zlasti ob privatizaciji podjetja, vrača zelo počasi. Vrnitev zaupanja je nujen pogoj za zaustavitev zmanjševanja tržnega deleža družbe SNCM, ugotovljenega v zadnjih letih. V tem smislu rast prometa leta 2007 vrača zaupanje v sposobnost preživetja

(46) Kar zadeva glavno konkurentko družbe SNCM, je družba CFF močno povečala svojo ponudbo mest s 500 000 na [...] milijonov med letoma 1999 in 2007 (od tega je bilo povečanje med letoma 2006 in 2007 [...] odstotno), kar ji je omogočilo povečanje prometa (s [...] milijonov leta 2005 na [...] milijonov leta 2007). Ta politika vseeno vodi v strukturno nižje stopnje zasedenosti pri družbi CFF kot pri družbi SNCM, z razliko [...] odstotnih točk leta 2007. Pri družbi SNCM je povprečna stopnja zasedenosti leta 2007 znašala [...] %, kar je običajno glede na veliko odvisnost trga od sezone (glej zgoraj).

Tovorni prevoz

(47) Kar zadeva tovorni promet s Korziko, je imela SNCM leta 2005 približno [...] odstotni delež na trgu povezav med Marseillem ali Toulonom in Korziko.

(48) V splošnem tovornem prometu (brez spremstva) imata družbi SNCM in CMN dejansko skorajšnji monopol. Na podlagi pogodbe o prenosu pooblastil javne službe družbi zagotavljata pogoste povezave iz Marseilla v vsa pristanišča na Korziki.

(49) Pri prikolicah s spremstvom, naloženih na trajekte, ki pomenijo skupaj 24 % splošnega tovornega prometa, merjenega v linearnih metrih, obstaja konkurenca med vsemi prevozniki potnikov. SNCM in CMN imata večino tudi v tem prometu s spremstvom. Drugi prevozniki, zlasti CFF, imajo 10-odstotni delež tega prometa, kar je 2 % celotnega trga.

(50) Pri vozilih na lastni pogon s spremstvom⁽⁵⁴⁾, naloženih na trajekte (približno 24 % splošnega tovornega prometa leta 2003), imata SNCM in CMN prav tako večino zadevnega trga. Vendar pa je družba CFF leta 2002 dopolnila ponudbo in ima približno [...] % trga.

3.2 Povezave z Magrebom

(51) Tunizija in Alžirija sta pomemben trg s približno 5 milijoni potnikov in na katerem prevladuje zračni prevoz. V teh okoliščinah pomorski prevoz pomeni približno 15 % prometa. Medtem ko je Alžirija pomemben pomorski trg s 560 000 potniki, je Tunizija manj pomemben trg z 250 000 potniki.

(52) Trg pomorskega prevoza iz Francije v Magreb se je v zadnjih letih nenehno povečeval, rast med letoma 2001 in 2005 pa je znašala približno 13 %. Ob upoštevanju napovedi rasti turizma na tem območju bi morala letna stopnja rasti pomorskega prevoza do leta 2010 doseči približno 4 %.

(53) Družba SNCM je na alžirskem trgu na drugem mestu, takoj za alžirskim javnim podjetjem *Entreprise Nationale de Transport Maritime de Voyageurs* (ENTMV). Tržni delež družbe SNCM se je povečal s 24 % leta 2001 na [...] % leta 2005.

(54) SNCM je druga prevoznica na trgu povezav s Tunizijo, takoj za *Compagnie tunisienne de navigation* (CTN). Čeprav je SNCM od leta 2001 izgubila tržni delež v korist družbe CTN, ki je povečala svoj tržni delež s 44 % na [...] % leta 2004, je bilo leta 2005 vseeno evidentirano izboljšanje ([...] odstotno).

4. OPIS UKREPOV, KI SO OBRAVNAVANI V TEJ ODLOČBI

4.1 Finančna sanacija družbe SNCM iz leta 2002

4.1.1 Opis

(55) Po Odločbi Komisije z dne 17. julija 2002 o odobritvi pomoči za reševanje SNCM⁽⁵⁵⁾ so francoski organi 18. februarja 2002 Komisiji priglasili načrt pomoči za prestrukturiranje za družbo SNCM. Ta ukrep je vseboval finančno sanacijo družbe SNCM prek matične družbe CGMF v višini 76 milijonov EUR, od tega 46 milijonov EUR iz naslova stroškov prestrukturiranja⁽⁵⁶⁾. Cilj tega povečanja kapitala je bil povečanje lastniškega kapitala družbe SNCM s 30 milijonov EUR na 106 milijonov EUR.

(56) Francoski organi so v skladu s Smernicami iz leta 1999 Komisiji predložili načrt prestrukturiranja⁽⁵⁷⁾ za družbo SNCM, ki se je nanašal na pet točk:

(i) zmanjšanje števila prevozov in prerazporeditev ladij med različnimi linijami (zmanjšanje povezav s Korziko in okrepitev povezav z Magrebom)⁽⁵⁸⁾;

(ii) zmanjšanje ladjevja za štiri ladje, kar bi moralo prinesiti 21 milijonov EUR likvidnih sredstev;

(iii) odprodaja nekaterih nepremičnin;

(iv) zmanjšanje števila zaposlenih⁽⁵⁹⁾ za približno 12 % v povezavi z razumno politiko plač bi moralo omogočiti znižanje stroškov posadke z 61,8 milijona EUR leta 2001 na povprečno [...] milijonov EUR od leta 2003 do leta 2006 ter stroškov osebja na kopnem s 50,3 milijona EUR leta 2001 na [...] milijonov EUR v istem obdobju;

(v) ukinitve dveh hčerinskih družb, *Compagnie Maritime Toulonnaise* in *Corsica Marittima*, katerih preostale dejavnosti naj bi prevzela SNCM.

- (57) Na podlagi pripomb Komisije v odločbi z dne 19. avgusta 2002 so francoski organi v dopisu z dne 31. januarja 2003 opisali izboljšave, vnesene v načrt prestrukturiranja, v zvezi z naslednjimi točkami:
- zaveze in pojasnila glede plačne politike,
  - načrt znižanja stroškov pri vmesnih nakupih,
  - zaveza, da SNCM ne bo začela cenovne vojne s konkurenti na povezavah s Korziko.
- (58) V zvezi z zadnjo točko francoski organi pojasnjujejo, da „SNCM to zavezo sprejema brez zadržkov, ker meni, da cenovna vojna ne bi bila v skladu niti z njenim strateškim položajem niti z njenim interesom, ker bi povzročila zmanjšanje prihodkov, niti z njeno običajno prakso ter znanjem in izkušnjami“.
- (59) Francoski organi so v načrtu prestrukturiranja Komisiji predstavili podroben finančni osnutek za obdobje 2002–2007 na podlagi osnovnih primerov v zvezi z nizom spremenljivk⁽⁶⁰⁾. Finančne napovedi med drugim kažejo vrnitev na pozitivne tekoče rezultate od leta 2003.

Tabela 1

Finančni osnutek za obdobje 2002–2007

(v milijonih EUR)

	2000	2001	2002	2002	2003	2004	2005	2006	2007
	Doseženo	Doseženo	Načrt	Doseženo	Načrt	Načrt	Načrt	Načrt	Načrt
Promet	204,9	204,1	178	205,8	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Subvencije za poslovanje	85,4	86,7	74,5	77,7	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Tekoči rezultat	- 14,7	- 5,1	1,2	- 5,8	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Neto rezultat	- 6,2	- 40,4	23	4,2	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Lastna sredstva	67,5	29,7	119	33,8	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Neto finančni dolgovi (brez zakupa)	135,8	134,5	67,7	144,8	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Finančni kazalniki					[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Tekoči rezultat/prodaja + subvencije	- 5 %	- 2 %	0 %	- 2 %	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Lastna sredstva/zadolženost v bilanci	50 %	22 %	176 %	23 %	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

Številke za leta 2000, 2001 in 2002 so povzete iz letnih poročil družbe SNCM za leti 2001 in 2002.

- (60) Po mnenju francoskih organov bi morala kapitalski vložek v višini 76 milijonov EUR in obnovitev donosnosti poslovanja, predvidena od leta 2003, omogočiti povečanje lastniškega kapitala s približno 30 milijonov EUR konec leta 2001 na 120 milijonov EUR v kratkem roku (2003) in nato na [...] milijonov EUR ob koncu načrta (2006–2007). To bi moralo omogočiti zmanjšanje finančne zadolženosti s 145 milijonov EUR leta 2002 na ravni od [...] do [...] milijonov EUR od leta 2003 do leta 2005. V zadnjih letih izvajanja načrta je bilo predvideno povečanje zadolženosti družbe za obnovo ene ali dveh ladij, ki sta v celoti v lasti družbe.
- (61) Francoski organi so predložili tudi študijo občutljivosti pričakovanih rezultatov glede na delovne predpostavke v zvezi s prometom na različnih linijah. Na tej podlagi različne simulacije kažejo, da bi morala SNCM v predvidenih primerih znova doseči donosnost.

4.1.2 Določitev zneska finančne sanacije

- (62) Metoda, ki so jo francoski organi uporabili ⁽⁶¹⁾ za določitev zneska finančne sanacije, je izračun potrebe po financiranju na podlagi povprečnega razmerja lastnih sredstev do finančnih dolgov, ugotovljenega leta 2000 pri petih evropskih pomorskih družbah. Kljub razlikam v bilancah teh podjetij je povprečje, ki so ga uporabili francoski organi, 79 %. Francoski organi trdijo, da finančne napovedi za obdobje 2002–2007 vodijo do povprečnega razmerja lastniškega kapitala do finančnih dolgov v višini 77 % z lastniškim kapitalom, ki bi leta 2007 dosegel 169 milijonov EUR. Taka višina lastnih sredstev bi morala biti dosežena s finančno sanacijo v višini 76 milijonov EUR in uspešno izvedenimi ukrepi iz načrta prestrukturiranja.

4.2 Ukrepi po finančni sanaciji iz leta 2002

4.2.1 Uvodna pripomba

- (63) Finančna sanacija in načrt prestrukturiranja iz leta 2002 nista prinesla pričakovanih rezultatov in od leta 2004 se je gospodarski in finančni položaj družbe SNCM močno poslabšal. K temu poslabšanju so prispevali notranji (socialni konflikti, nezadostno in prepozno uresničevanje ciljev produktivnosti, izguba tržnih deležev) in tudi zunanji dejavniki (manjša privlačnost Korzike kot destinacije, povečanje tržnih deležev družbe CFF, napake, ki jih je pri upravljanju storila država ⁽⁶²⁾ ter dvig stroškov goriva.
- (64) Tako je bil tekoči rezultat družbe SNCM –32,6 milijona EUR leta 2004 in –25,8 milijona EUR leta 2005. Neto rezultat je bil –29,7 milijona EUR leta 2004 in –28,8 milijona EUR leta 2005.
- (65) Zaradi poslabšanja gospodarskega in finančnega položaja družbe SNCM so francoski organi odprodali več sredstev, kot je bilo predvideno z načrtom za prestrukturiranje iz leta 2002 in zahtevano z Odločbo iz leta 2003, ter sprožili postopek iskanja zasebnih partnerjev.

Tabela 2

Seznam sredstev, ki jih je SNCM odprodala od leta 2002 ⁽⁶³⁾

	Neto prihodek od odprodaje	Datum
Odprodaje, predlagane v priglasitvi iz leta 2002 (v EUR)	25 165 000	
Aliso (namesto Asco v skladu z odločbo Komisije z dne 8. septembra 2004)	[...]	30.9.2004
Napoléon	[...]	6.5.2002
Monte Rotondo	[...]	31.7.2002
Liberté	[...]	27.1.2003
Nepremičninski sklop Schuman	[...]	20.1.2003
Dodatne odprodaje, ki jih je določila Komisija v odločbi z dne 9. julija 2003 (v EUR)	5 022 600	
SCI Espace Schuman	[...]	24.6.2003
Southern Trader	[...]	22.7.2003
Someca	[...]	30.4.2004
Amadeus	[...]	12.10.2004
CCM	[...] (!)	—

	Neto prihodek od odprodaje	Datum
Dodatne odprodaje, opravljene od Odločbe iz julija 2003 (v mio EUR)	12,6	
Asco	[...]	24.5.2005
Sud Cargos	[...]	15.9.2005
Prodaje stanovanj nepremičninskega parka družbe SNCM (v katerih je včasih stanovalo osebje družbe SNCM)	[...]	september 2003 do 2006
Skupaj (v milijonih EUR)	42,385	
(1) [...]		

4.2.2 Ukrepi po finančni sanaciji iz leta 2002

(66) Po koncu odprtega, preglednega in nediskriminacijskega postopka izbire ⁽⁶⁴⁾ je bilo 13. oktobra 2005 v težkih socialnih in finančnih razmerah končno doseženo soglasje med državo ter podjetjema BCP in VT. VT je tako industrijski operater družbe SNCM (28-odstotni delež), medtem ko je BCP večinski delničar z 38-odstotnim deležem. Država se je zlasti glede zaposlenih obvezala, da bo ostala 25-odstotna delničarka družbe ⁽⁶⁵⁾. Podjetji BCP in VT sta izdelali poslovni načrt za družbo SNCM in ta je bil Evropski komisiji poslan 7. aprila 2006.

Vsebina memoranduma o soglasju

(67) Memorandum o soglasju, v skladu s katerim se 75 % kapitala družbe SNCM odproda zasebnim kupcem, so stranke (BCP, VT in CGMF) podpisale 16. maja 2006.

(68) V oddelku II memoranduma o soglasju je določeno, da se družba CGMF obvezuje, da bo odobrila, vpisala in v celoti sprostila povečanje kapitala družbe SNCM v skupnem znesku v višini 142,5 milijona EUR.

(69) Predvideno je, da se bo po povečanju kapitala osnovni kapital družbe SNCM z odkupom delnic zmanjšal in dosegel zakonski minimum za nejavno delniško družbo.

(70) Poleg povečanja kapitala se CGMF obvezuje, da bo družbi SNCM dala na razpolago znesek v višini 38,5 milijona EUR kot predplačilo na tekoči račun. To predplačilo na tekoči račun, ki ga bo SNCM izplačala pri sekvestru (banka CIC), je namenjeno financiranju dela stroškov, imenovanih „iz velikodušnosti“, ki bi nastali poleg zneskov, dolgovanj na podlagi zakonskih in pogodbenih določb v primeru načrta znižanja števila zaposlenih, ki bi ga izvedli kupci ⁽⁶⁶⁾. Izplačilo nadomestil poleg odškodnin, prejetih na podlagi zakonskih in pogodbenih določb, se opravi na individualni in

poimenski podlagi, ki ustreza zaposlenim, ki so zapustili podjetje in katerih pogodba o zaposlitvi je bila razdrta.

(71) Po teh postopkih je v oddelku III memoranduma o soglasju določeno, da CGMF zasebnim kupcem proda svoje delnice, ki pomenijo 75 % delnic, ki sestavljajo osnovni kapital podjetja in [...], namenjen financiranju dela socialnega načrta, ki presega pogodbene in zakonske obveznosti.

(72) V oddelku III memoranduma o soglasju sta predvidena tudi skupni in sočasni vpis novih delnic s strani kupcev in družbe CGMF v skupnem znesku v višini 35 milijonov EUR ter polog na tekoči račun v višini 8,75 milijona EUR, ki ga izvede BCP/VT in je družbi SNCM dan na razpolago glede na njene denarne potrebe. V odstavku III.2.7 memoranduma o soglasju je določeno, da je vrednost delnic družbe CGMF vedno enaka njihovi začetni nominalni vrednosti, povečani za [...] % njene vplačane nominalne vrednosti, pomnožene z J/365, pri čemer je J število dni od datuma izvedbe, odšteje pa se kakršen koli prejet znesek (na primer dividende). Ta pravila se ne uporabljajo v primeru prisilne uprave ali sodne likvidacije družbe.

(73) Memorandum o soglasju (oddelek III.5) vsebuje razvezno klavzulo o odprodaji družbe SNCM, ki jo lahko kupci uveljavljajo sočasno z nastopom enega od naslednjih dogodkov, če bi te predpostavke izpodbijale verodostojnost njihovega poslovnega načrta in obnovitev sposobnosti preživetja družbe:

— nedodelitev pogodbe o prenosu pooblastil javne službe za pomorske povezave s Korziko za obdobje z začetkom 1. januarja 2007 [...],

— kakršna koli negativna odločba Evropske komisije ali sodba Sodišča prve stopnje ali Sodišča Evropskih skupnosti, kot je zavrnitev transakcije ali določitev pogojev, ki bistveno vplivajo na vrednost družbe, [...]

(74) V oddelku VII memoranduma o soglasju je določeno, da CGMF prevzame del socialnih obvez družbe SNCM iz naslova stroškov zdravstvenega zavarovanja njenih upokoencev v znesku, ocenjenem na 15,5 milijona EUR, od dneva prenosa lastništva podjetja.

(75) Pravila upravljanja podjetja so določena v oddelku IV memoranduma o soglasju. Določeno je, da se bo spremenil način upravljanja družbe SNCM, ki bo preoblikovana v delniško družbo z upravo in nadzornim svetom. Nadzorni svet bo imel najprej 10 in nato 14 članov. Začasno mu bo predsedoval predstavnik države. Če bo družba SNCM dobila PPS, bo predsednika nadzornega sveta zamenjal predstavnik skupine BCP. Naloga uprave je zagotavljati operativno vodenje družbe SNCM.

(76) Francoska vlada je 26. maja 2006 potrdila odprodajo družbe SNCM in tudi zgoraj navedene ukrepe.

Ukrepi

(77) Glede na zgoraj navedeno memorandum o soglasju vsebuje tri vrste državnih ukrepov, ki upravičujejo preučitev na podlagi sistema državnih pomoči Skupnosti:

— 100-odstotno odprodajo družbe SNCM po negativni ceni 158 milijonov EUR (kapitalski vložek v višini 142,5 milijona EUR in prevzem stroškov zdravstvenega zavarovanja v znesku v višini 15,5 milijona EUR),

— predplačilo na tekoči račun, ki ga opravi CGMF, v znesku v višini 38,5 milijona EUR v korist odpuščenega osebja družbe SNCM,

— povečanje kapitala za 8,75 milijona EUR, ki ga je vpisala CGMF, skupaj in sočasno z vložkom v višini 26,25 milijona EUR, ki sta ga opravili podjetji VT in BCP.

5. PODROČJE UPORABE TE ODLOČBE

(78) Ta dokončna odločba se nanaša na ukrepe, ki jih je izvedla Francija v korist družbe SNCM od 18. februarja 2002, in sicer:

— kapitalski vložek družbe CGMF v družbo SNCM v znesku v višini 76 milijonov EUR leta 2002 (od tega 53,48 milijona EUR iz naslova obveznosti javne službe in preostanek iz naslova pomoči za prestrukturiranje),

— negativno ceno prodaje družbe SNCM s strani družbe CGMF v znesku v višini 158 milijonov EUR,

— vložek družbe CGMF v višini 8,75 milijona EUR,

— nekatere dodatne socialne ukrepe v znesku v višini 38,5 milijona EUR, ki jih je prevzela družba CGMF.

(79) Ta odločba se ne nanaša na preučitev finančnih nadomestil, ki jih je družba SNCM prejela ali jih bo prejela iz naslova obveznosti javne službe za obdobje 2007–2013 in so predmet ločenega postopka.

6. RAZLOGI ZA SPREJETJE ODLOČB KOMISIJE IZ LET 2002 IN 2006

6.1 Uvedba formalnega postopka preiskave iz leta 2002

(80) Komisija je v odločbi z dne 19. avgusta 2002 o uvedbi postopka, čeprav je družbi SNCM priznala značaj podjetja v težavah, izrazila dvom o združljivosti priglašene ukrepa z merili iz točke 3.2.2. takrat veljavnih Smernic iz leta 1999.

(81) Komisija je izrazila nekatere dvome o načrtu prestrukturiranja glede na to, da vzroki za izgube podjetja niso bili analizirani. Komisija je zlasti postavila vprašanja o povezavah med izgubami in obveznostmi javne službe, vplivu politike nakupa ladij družbe SNCM na njene izkaze uspeha in ukrepov, predvidenih za povečanje produktivnosti podjetja.

(82) Komisija je poleg tega poudarila nekatere vrzeli v načrtu prestrukturiranja, zlasti neobstoje konkretnih ukrepov za znižanje zneska vmesne potrošnje in neobstoje podatkov o prihodnji cenovni politiki družbe SNCM.

(83) Komisija je postavila vprašanja tudi v zvezi z ustreznostjo metode izračuna, ki so jo uporabili francoski organi za določitev zneska finančne sanacije, in nekaterimi predpostavkami, uporabljenimi za izdelavo finančnih simulacij.

6.2 Razširitev formalnega postopka preiskave iz leta 2006

(84) Komisija je z odločbo z dne 13. septembra 2006 odločila, da formalni postopek preiskave iz leta 2002 razširi na ukrepe, določene na podlagi odprodaje družbe SNCM zasebnemu sektorju.

(85) Prvič, Komisija je ob upoštevanju poziva francoskih organov z dne 7. aprila 2006 (glej točko 17 te odločbe), naj del zneska kapitalskega vložka iz leta 2002 preuči na podlagi sodbe *Altmark*, v zvezi s tem izrazila dvome o upoštevanju pogojev (zlasti drugega in četrtega), ki jih je sodišče Skupnosti določilo v navedeni sodbi⁽⁶⁷⁾.

- (86) Če bi bil ta znesek opredeljen kot združljiva pomoč v smislu člena 86(2) ES, je Komisija v Odločbi iz leta 2006 ocenila, da bi novi znesek pomoči, ki bi ga bilo treba oceniti na podlagi smernic o pomoči za prestrukturiranje, znašal 15,81 milijona EUR. Ker bi bil znesek pomoči za prestrukturiranje veliko nižji od zneska, priglašene leta 2002 in odobrenega leta 2003, je Komisija izrazila dvom o primernosti ohranitve vseh izravnalnih ukrepov, naloženih družbi SNCM z Odločbo iz leta 2003.
- (87) Komisija je prav tako izrazila dvom o upoštevanju pogojev, določenih z Odločbo iz leta 2003, to je načela *price leadership* in števila povratnih povezav s Korzikom.
- (88) Kar zadeva negativno prodajno ceno družbe SNCM, je Komisija izrazila dvom o skladnosti finančne sanacije, ki jo je opravila država pred odprodajo družbe SNCM, z načelom zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu. Komisija je zlasti izrazila dvom o veljavnosti izračuna stroškov likvidacije, ki bi jih država delničarka morala plačati v primeru likvidacije družbe SNCM.
- (89) Komisija je podvomila o dejstvu, da bi bili finančni ukrepi lahko upravičeni na podlagi smernic o pomoči za reševanje in prestrukturiranje.
- (90) Poleg tega je izrazila dvom o drugi finančni sanaciji v višini 8,75 milijona EUR, kar zadeva upoštevanje načel sočasnosti med zasebnimi in javnimi naložbami ter istovetnost pogojev vpisa v smislu sodne prakse.
- (91) Komisija je nazadnje izrazila dvom o dejstvu, da lahko dodatni socialni ukrepi v znesku v višini 38,5 milijona EUR pomoči za osebe pomenijo posredno ugodnost za podjetje. Poudarila je tudi tveganje protislovja s tem, da se dodatne odpravnine upoštevajo kot del tveganj, ki jih nosi preudarni vlagatelj.
- obravnavanem primeru štirje pogoji, določeni v tej sodbi, izpolnjeni.
- (93) Zlasti kar zadeva drugi pogoj iz sodbe *Altmark*, francoski organi poudarjajo, da je na podlagi sodbe *Altmark* treba vnaprej objektivno in pregledno določiti samo parametre izračuna. Pojasnjujejo, da je bil v obravnavanem primeru znesek v višini 53,48 milijona EUR novembra 2003 izplačan na podlagi parametrov izračuna, določenih pred zadevnim obdobjem (1991–2001) ⁽⁶⁸⁾.
- (94) Zato po mnenju Francije dejstvo, da je popravek vrednosti za prenizko nadomestilo izplačan naknadno, ne izpodbija njene ugotovitve, da so bili parametri izračuna, na podlagi katerih je izračunano nadomestilo v višini 53,48 milijona EUR, očitno objektivno in pregledno določeni pred izvedbo nalog javne službe.
- (95) Kar zadeva četrti pogoj iz sodbe *Altmark*, francoski organi menijo, da se ta nanaša na značilnosti podjetja, pooblaščenega za izvajanje javne službe, in ustreza opredelitvi povprečnega dobrega upravitelja, vendar pa se nikjer ne sklicuje na kakršno koli zahtevo po minimalni ali povprečni donosnosti zadevnega podjetja.
- (96) V zvezi s tem francoski organi menijo, da se za družbo SNCM lahko uporabi „domneva o dobrem upravljanju“ v obdobju od leta 1991 do leta 2001 in da zoper družbo SNCM ni mogoče uporabiti „domneve o slabem upravljanju“ samo zaradi finančnih izgub, ki jih je utrpela v obdobju 1991–2001. Po mnenju francoskih organov izgub družbe SNCM ni mogoče pripisati slabemu upravljanju, ampak togosti pogodb, sklenjenih v letih 1991 in 1996, ter tudi nenadnemu preobratu na tradicionalnem trgu te družbe, ki je bil posledica prehoda iz monopolnega položaja v močno konkurenčno okolje. SNCM naj bi torej ravnala kot povprečno dobro vodeno podjetje.

7. STALIŠČE FRANCOSKIH ORGANOV

7.1 Finančna sanacija iz leta 2002

7.1.1 Znesek v višini 53,48 milijona EUR z vidika sodbe *Altmark*

7.1.1.1 Upoštevanje štirih meril iz sodbe *Altmark*

- (92) Francoski organi v dopisu z dne 7. aprila 2006 in v okviru svojih pripomb, predloženih na podlagi Odločbe iz leta 2006, Komisijo pozivajo, naj ugotovi, da del povečanja kapitala iz leta 2002, to je 53,48 milijona EUR, zaradi svoje narave „nadomestila za opravljanje javne službe“ za obdobje 1991–2001 na podlagi sodbe *Altmark* ne pomeni državne pomoči, ker so v
- (97) Francija poudarja, da je bil javni gospodarski subjekt edino podjetje, ki je bilo sposobno prevzeti te obveznosti v smislu rednega prometa med letom in pogostosti storitve, in to kljub prihodu zasebnega gospodarskega subjekta leta 1996, ki je povezave opravljal samo na nekaterih linijah in samo v glavni sezoni. Poleg tega ni bilo nobenega podjetja *stricto sensu*, katerega stroški bi se lahko uporabili kot referenca za ugotovitev, ali bo višina nadomestila, dodeljenega družbi SNCM, presegala stroške, ki obvezno nastanejo pri izvajanju obveznosti javne službe, ali ne. Po mnenju francoskih organov naj bi bilo torej kočljivo primerjati strukturo stroškov družbe SNCM in strukturo stroškov drugih pomorskih družb ob upoštevanju posebnosti dejavnosti te družbe in trga, na katerem deluje.

- (98) Čeprav je praktično nemogoče najti podjetje, ki bi se lahko uporabilo kot referenčna točka za to obdobje, Francija meni, da se je potrudila in na podlagi izmenjav s Komisijo v letih 2005 in 2006 predložila objektivne in upravičljive elemente, na podlagi katerih je mogoče določiti, da je družba SNCM „povprečno dobro vođeno in ustrezno opremljeno podjetje“, ter ugotoviti, da je četrti pogoj iz sodbe *Altmark* izpolnjen⁽⁶⁹⁾.
- (99) Francija med drugim meni, da naj bi bila primerjava, ki temelji na razpoložljivih podatkih o strukturi stroškov družbe CFF in strukturi stroškov družbe SNCM, daleč od tega, da bi izpodbijala domnevo o dobrem upravljanju družbe SNCM, zlasti ker nikakor ne omogoča upoštevanja nezanemarljivega dela stroškov dejavnosti javne službe, ki se nanaša na prevoz blaga.
- (100) Poleg tega Francija trdi, da se v primeru, kot je ta, lahko šteje, da je treba sodno prakso, ki je privedla do sodbe *Altmark* (in zlasti sodbe *Ferring*), razumeti tako, da se preverja samo neobstoj čezmernega nadomestila. V zvezi s tem francoski organi navajajo, da dodeljene subvencije niso presegle stroškov, ki jih je družba SNCM dejansko imela zaradi obveznosti javne službe, za katere je bila zadolžena, kot je Komisija navedla v odločbi z dne 30. oktobra 2001⁽⁷⁰⁾.
- (101) Nazadnje francoski organi trdijo, da bi morale dejstvo, da se sodba *Altmark* uporablja za pogodbo o PPJS za obdobje 2002–2006, prispevati k odpravi dvomov o uporabi te sodne prakse za nadomestila za stroške javne službe za obdobje 1991–2001. Po mnenju Francije naj bi bila namreč nadomestila, dodeljena v obdobjih 1991–2001 in 2002–2006, enaka, ker so parametri njihove opredelitve, to je težke zahteve javne službe, prisotnost enega samega podjetja, sposobnega, da jih prevzame, in načrt upoštevanja stroškov poslovanja, enaki.
- (102) Skratka, Francija meni, da obstoj obveznosti javne službe v povezavi z neobstojem čezmernega nadomestila v obdobju 1991–2001 potrjuje izpolnjevanje štirih pogojev iz sodbe *Altmark*.
- ker Sodišče prve stopnje te podlage za združljivost ni izpodbijalo v sodbi iz leta 2005.
- (104) Francoski organi vztrajajo pri dejstvu, da je v tem primeru zadevni znesek ukrep, ki se ne bi smel presoјati na podlagi smernic o pomoči za prestrukturiranje iz leta 1999 ali leta 2004 in se zlasti ne bi smel upoštevati ob presoјi pogojev, določenih za načrt iz leta 2002. Po mnenju Francije namreč Smernice o pomoči za prestrukturiranje iz leta 2004 (točka 68) ne morejo upravičiti vključitve 53,48 milijona EUR v pomoč za prestrukturiranje.
- (105) V zvezi s tem Francija trdi, da znesek v višini 53,48 milijona EUR, ki krije nadomestila za stroške storitev javne službe za obdobje od leta 1991 do leta 2001, ni ukrep, odobren med prestrukturiranjem, naj bo to načrt prestrukturiranja, priglašen leta 2002, ali njegova posodobitev, ampak ukrep, odobren pred zadevnima načrtoma prestrukturiranja. Poleg tega francoski organi trdijo, da ukrep, s katerim naj bi se nadomestili stroški, ki jih nosijo podjetja zaradi svojih obveznosti javne službe, nima značaja pomoči za prestrukturiranje, kot je opredeljena v smernicah.
- (106) Francoski organi menijo, da Komisije, čeprav je bil ta znesek priglašen v okviru celovite finančne injekcije na podlagi pomoči za prestrukturiranje, ne zavezujejo opredelitve, ki so jih sprejele države članice, in da je nasprotno njena naloga, da po potrebi ukrep na novo opredeli tako, da ga ne šteje za državno pomoč, ali da ga nasprotno opredeli kot državni ukrep pomoči, čeprav ga zadevna država članica ni predstavila tako.

7.1.2 Preostanek, priglašen iz naslova pomoči za prestrukturiranje

- (107) Glede na zgoraj navedeno Francija meni, da če se za znesek v višini 53,48 milijona EUR šteje, da ne vsebuje elementov pomoči, ali če je opredeljen kot združljiva pomoč na podlagi člena 86(2) ES, naj znesek pomoči, ki ga je treba šteti kot pomoč za prestrukturiranje na podlagi priglasitve iz leta 2002, ne bi bil več 76 milijonov EUR, ampak 15,81 milijona EUR.

7.2 Ukrepi po finančni sanaciji iz leta 2002

- 7.1.1.2 Združljivost zneska v višini 53,48 milijona EUR z vidika člena 86(2) ES
- (103) Če bi Komisija ugotovila, da ta pomoč pomeni državno pomoč v smislu člena 87(1) ES, francoski organi menijo, da je ta samostojni in neodvisni ukrep načrta prestrukturiranja iz leta 2002 združljiv na podlagi člena 86(2) ES,
- (108) Francija najprej opozarja, da je zaradi resnosti socialnih gibanj v letih 2004/2005 ter poslabšanja gospodarskega in finančnega položaja družbe SNCM država delničarka januarja 2005 sprožila postopek izbire zasebnih vlagateljev in izvedla nujne ukrepe (zlasti prodajo ladje *Asco* in deleža v družbi *Sud Cargos*⁽⁷¹⁾).

7.2.1 *Negativna cena prodaje družbe SNCM*

- (109) Francoski organi na podlagi sodne prakse Skupnosti na tem področju pozivajo Komisijo k ugotovitvi, da negativna cena prodaje družbe SNCM v višini 158 milijonov EUR ne vsebuje nobenega ukrepa, ki bi ga bilo mogoče opredeliti kot pomoč v smislu člena 87(1) ES, ker naj bi francoska država ravnala kot zasebni vlagatelj v tržnem gospodarstvu.
- (110) Francija najprej poudarja, da je končna cena 158 milijonov EUR, ki je nižja od negativne cene, ki so jo sprva zahtevali kupci po koncu svoje revizije družbe SNCM, rezultat pogajanja o prenosu nadzora, opravljenem na podlagi odprtega, preglednega in nediskriminacijskega javnega razpisa, in dejansko pomeni tržno ceno.
- (111) Francija meni, da je prodajna cena tržna cena, ker je bilo to iskanje zasebnega partnerja za družbo SNCM opravljeno na podlagi odprtega, preglednega in nediskriminacijskega postopka javnega razpisa, po koncu katerega je bila izbrana najboljša ponudba.
- (112) Po mnenju francoskih organov naj bi prodaja po negativni ceni 158 milijonov EUR potekala pod najugodnejšimi pogoji za državo v skladu s sodno prakso Skupnosti in prakso odločanja Komisije ter naj torej ne bi vsebovala nobenega elementa pomoči. Francija namreč meni, da je ta negativna cena nižja od stroškov likvidacije, ki bi jih država morala nositi v primeru likvidacije podjetja.
- (113) Ta ugotovitev naj bi držala tako ob uporabi pristopa, ki izhaja iz sodne prakse Sodišča Evropskih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: sodba Gröditzer⁽⁷²⁾), kot ob uporabi pristopa, ki temelji na analizi dejanskih stroškov likvidacije družbe SNCM (odločba ABX⁽⁷³⁾).
- (114) Kar zadeva prvo metodo, ki temelji na sodbi Gröditzer, Francija navaja, da naj bi bila s to sodbo potrjena ocena Komisije v odločbi z dne 8. julija 1999, v skladu s katero „je treba kot strošek likvidacije upoštevati samo likvidacijsko vrednost [...] sredstev [...]“⁽⁷⁴⁾.
- (115) V zvezi s tem je v poročilih CGMF⁽⁷⁵⁾ in Oddo-Hastings⁽⁷⁶⁾ likvidacijska vrednost sredstev na dan 30. septembra 2005⁽⁷⁷⁾ ocenjena na najmanj [...] milijonov EUR.
- (116) Posledično, ker je država kot lastnica delnic družbe odgovorna za njene dolgove samo v višini likvidacijske vrednosti njenih sredstev (sodba Hytasa⁽⁷⁸⁾), Francija trdi, da je likvidacijska vrednost sredstev družbe, ocenjena na najmanj [...] milijonov EUR, očitno višja od negativne prodajne cene 158 milijonov EUR.
- (117) V zvezi z drugo metodo Francija navaja, da izhaja iz odločbe Komisije o državni pomoči Belgije za ABX Logistics, v kateri je Komisija preučila negativno prodajno ceno, ki ima, kot v obravnavanem primeru, značaj tržne cene, tako da jo je primerjala s stroški, ki bi jih država delničarka dejansko imela pri sporazumni ali sodni likvidaciji, kot jih je ocenila neodvisna tretja oseba. Po mnenju Francije Komisija zlasti v tej odločbi priznava veljavnost določenega števila stroškov, ki lahko izhajajo iz tožbe za plačilo dolgov s strani upnikov ali likvidacije v drugih panogah skupine, ki likvidira svojo hčerinsko družbo.
- (118) Francoski organi na podlagi zgoraj navedenih poročil CGMF in Oddo-Hastings menijo, da bi vsi realni stroški, ki bi jih kot delničarka morala nositi Francoska republika, na dan 30. septembra 2005 znašali med [...] in [...] milijoni EUR.
- (119) Pri tej metodi se zlasti upošteva tveganje, da bi bila francoska država pozvana k „plačilu dolgov“, če bi sodišče ugotovilo, da je dejanski upravitelj družbe SNCM. Francoski organi menijo, da tveganja tožbe za plačilo dolgov ni mogoče izločiti, zlasti glede na precedenčni primer, o katerem je odločalo kasacijsko sodišče v Franciji⁽⁷⁹⁾. Tako so francoski organi v več dopisih Komisiji trdili, da je predpostavka, da bo nacionalno sodišče državi naložilo plačilo dolgov podjetja, ki ga vodi, več kot verjeten scenarij in da jo je bilo treba uporabiti pri izračunu dejanskih stroškov morebitne likvidacije družbe SNCM.
- (120) Preostala vrednost sredstev družbe SNCM (to je [...] milijonov EUR) naj bi 30. septembra 2005 po plačilu privilegiranih dolgov znašala [...] milijonov EUR. Drugi elementi stroškov, upoštevani na podlagi tožbe za plačilo dolgov zoper državo, vključujejo zlasti stroške odpovedi glavnih pogodb o poslovanju, stroške, povezane z razveljavitvijo pogojev zakupa ladij, in plačilo nezavarovanih dolgov, kar naj bi pripeljalo do nezadostnosti sredstev v višini [...] milijonov EUR. Po mnenju francoskih organov naj bi bilo državi naloženo, da prevzame med [...] in [...] % tega zneska.
- (121) Poleg tega francoski organi menijo, da bi lahko sodišče zaradi vezi na podlagi odvisnosti z družbo SNCM ter v skladu z drugo francosko sodno prakso⁽⁸⁰⁾ ob likvidaciji podjetja odredilo izplačilo odškodnine zaposlenim. V skladu s to sodno prakso francoski organi menijo, da naj bi bilo več kot verjetno, da bi sodišče določilo znesek dodatnih odpravnin na podlagi odpravnin, ki bi bile izplačane v okviru socialnega načrta, predloženega pred likvidacijo.

- (122) Francija, ki za obravnavani primer uporablja sodno prakso *Aspocomp*, meni, da bi morala država plačati dodatne odpravnine v skupni višini med [...] in [...] milijoni EUR, kar bi nazadnje privedlo do skupnega stroška likvidacije v breme države med [...] in [...] milijoni EUR.
- (123) V skladu s tem pristopom analiza dejanskih stroškov, ki bi šli v breme države delničarke, kaže, da je za državo strošek prodaje družbe SNCM po negativni ceni 158 milijonov EUR nižji od dejanskega stroška, ki bi ga morala nositi v primeru sodne likvidacije podjetja.
- (124) Skratka, francoski organi menijo, da tega zneska ni mogoče opredeliti kot državno pomoč.

7.2.2 Skupni kapitalski vložek delničarjev

- (125) Francija meni, da je s to udeležbo ravnala kot preudaren vlagatelj, ker je po eni strani posredovala sočasno in manjšinsko skupaj z družbama BCP in VT ter po drugi strani, ker ta delež prinaša plačilo v fiksnem kapitalu v višini [...] % na leto, kar državo reši tveganja izvajanja poslovnega načrta. Francija namreč navaja, da je ta stopnja donosnosti zelo zadovoljiva za zasebnega vlagatelja⁽⁸¹⁾. Vendar pa pojasnjuje, da v primeru prisilne uprave ali sodne likvidacije družbe SNCM ali če bi kupci uporabili razvezno klavzulo, ne bi bilo dolgovano nobeno plačilo.

7.2.3 Dodatni socialni ukrepi (pomoč za osebe)

- (126) Francija, ki se sklicuje na prakso odločanja Komisije, zlasti v zadevi SFP – *Société française de production*⁽⁸²⁾, meni, da to financiranje pomeni pomoč za osebe, ki ne koristi podjetju. Zato naj bi bila izvedba dodatnih socialnih ukrepov v korist odpuščenih oseb, omogočena z javnimi sredstvi, ne da bi ti ukrepi delodajalca razbremenili njegovih običajnih stroškov, del socialne politike držav članic in naj ne bi pomenila državne pomoči.

7.2.4 Sklep

- (127) Če bi Komisija vseeno vse nove ukrepe ali del teh ukrepov opredelila kot državno pomoč, Francija opozarja Komisijo na dejstvo, da naj bi novi ukrepi, ki zagotavljajo obnovev sposobnosti preživetja družbe SNCM, omogočali ohranitev konkurenčnosti na zadevnih trgih, zlasti na trgu povezav s Korziko. Ta element je po mnenju Francije eno od načel smernic pri reševanju podjetja v težavah, kot sta na to v tej zadevi opozorila Komisija (odstavek 283 njene razveljavljene odločbe) in Sodišče prve stopnje v sodbi z dne 15. junija 2005. Sodišče prve stopnje naj bi zlasti opozorilo, da lahko Komisija pri izvajanju svoje široke diskrecijske pravice

oceni, da je bila prisotnost podjetja potrebna za preprečitev pojava okrepljene oligopolne strukture zadevnih trgov.

- (128) Kar zadeva določitev morebitnih izravnalnih ukrepov, ki jih je treba naložiti družbi SNCM, Francija predlaga, naj Komisija upošteva strukturo trga. Tako bi zmanjšanje zmogljivosti družbe SNCM lahko okrepilo odslej prevladujoči položaj družbe CFF na trgu povezav s Korziko⁽⁸³⁾.
- (129) Po mnenju francoskih organov naj bi bil načrt prestrukturiranja, kakor je bil posodobljen, v skladu z merili združljivosti, ki jih je Komisija opredelila v smernicah iz leta 1999 in leta 2004. Vsi ukrepi, navedeni na podlagi privatizacije družbe SNCM, naj bi od konca leta 2009 omogočali tudi obnovev dolgoročne sposobnosti preživetja družbe SNCM in bili omejeni na najmanj, kar je potrebno za to obnovev sposobnosti preživetja.

7.3 Odprava omejitev, določenih z razveljavljeno Odločbo iz leta 2003

- (130) Francoski organi po eni strani opozarjajo, da so bili vsi pogoji, določeni z Odločbo iz leta 2003, izpolnjeni in upoštevani v obdobju 2003–2006. Po drugi strani menijo, da ti ukrepi niso več potrebni za preprečevanje izkrivljanja konkurence in da bi bila njihova ohranitev v nasprotju z načelom sorazmernosti glede na omejitve zneska pomoči za prestrukturiranje, odslej znižanega na 15,81 milijona EUR. Francoski organi zlasti menijo, da je treba odpraviti pogoje, ki bi se še lahko uporabljali, to je pogoje, ki se nanašajo na prepoved posodobitve ladjevja družbe SNCM, upoštevanje načela *price leadership* na področju cen in ohranitev določenega števila pogostosti.

8. PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANK

8.1 Odločba o uvedbi formalnega postopka preiskave iz leta 2002

8.1.1 Pripombe družbe Corsica Ferries (CFF)

- (131) CFF najprej izpodbija trditev, da bi bila družba SNCM podjetje v težavah v smislu smernic⁽⁸⁴⁾, in se sprašuje o sposobnosti družbe SNCM, da bi postala donosna na nesubvencioniranih linijah. CFF poleg tega ugotavlja, da se v nasprotju z napovedmi iz načrta prestrukturiranja⁽⁸⁵⁾ še vedno opravljajo povezave z Livornom.
- (132) Kar zadeva vprašanje znižanja stroškov, CFF obžaluje, da nima dostopa do nekaterih podatkov iz načrta prestrukturiranja, v zvezi s katerim so njeni zastopniki izrekli kritike⁽⁸⁶⁾.

(133) CFF meni, da je izračun francoskih organov, ki je privedel do zneska v višini 76 milijonov EUR, popolnoma fiktiven⁽⁸⁷⁾, medtem ko se ji razmerje lastniškega kapitala do finančnih dolgov v višini 79 %, ki so ga določili francoski organi, zdi pretirano⁽⁸⁸⁾. Kar zadeva deleže družbe SNCM, CFF navaja, da nekatere od hčerinskih družb niso koristne za dejavnosti pomorske družbe⁽⁸⁹⁾.

(134) Skratka, po mnenju družbe CFF je cilj načrta pomoči zaobiti ureditev kabotaže in odvzeti smisel javnemu razpisu za povezave iz Marseille na Korziko. CFF vztraja, da načrtovana pomoč ne sme omogočiti agresivnejše komercialne ponudbe družbe SNCM. Predlaga, naj bo pomoč za prestrukturiranje odobrena šele leta 2007 in samo če SNCM ne bi uspelo na prihodnjem javnem razpisu leta 2006, kar je edini scenarij, ki bi javno pomorsko družbo resnično pahnil v težave.

8.1.2 Pripombe skupine Stef-TFE⁽⁹⁰⁾

(135) Skupina *Stef-TFE* trdi, da je treba deleže družbe SNCM v družbi CMN analizirati kot popolnoma finančna sredstva. Po mnenju skupine *Stef-TFE* sta družbi CMN in SNCM neodvisni in si konkurirata na linijah, ki niso linije z odhodom iz Marseille, čeprav sta sopogodbenci na podlagi pogodbe o prenosu pooblastil javne službe.

(136) V dopisu je navedeno, da bi se skupina *Stef-TFE* obvezala, da „odkupi vse deleže ali del deležev družbe SNCM v družbi CMN, a najraje celotni delež“, katerega vrednost ocenjuje na od 15 do 17 milijonov EUR, če bi Komisija pod pogoji, ki bi jih lahko določila v svoji končni odločbi, menila, da „je tak prenos potreben za dobro ravnotežje načrta prestrukturiranja“.

8.1.3 Pripombe predstavnikov lokalnih skupnosti

(137) Župan mesta Marseille, predsednik generalnega sveta *Bouches-du-Rhône* in predsednik regionalnega sveta *Provence-Alpes-Côte d'Azur* poudarjajo gospodarski pomen družbe SNCM za regionalno gospodarstvo.

(138) Predsednik regionalnega sveta *Provence-Alpes-Côte d'Azur* dodaja, da se mu zdijo pogoji za to, da načrt prestrukturiranja družbe SNCM zagotavlja sposobnost preživetja podjetja, izpolnjeni.

(139) Predsednik izvršnega sveta skupščine Korzike je predložil sklep razprave navedene skupščine z dne 18. decembra 2002, na kateri je skupščina Korzike izdala „ugodno mnenje“ za načrt finančne sanacije družbe SNCM.

8.1.4 Pripombe *Office des Transports de Corse* (Prometnega urada Korzike)

(140) *Office des Transports de Corse* (OTC)⁽⁹¹⁾ poudarja, da je na javni razpis, objavljen za pogodbo o prenosu pooblastil javne službe, prišla ena sama ponudba, to je ponudba skupine CMN in SNCM. Ozemeljska skupnost Korzike, ki je želela ohraniti zanesljive in kakovostne povezave, je v svojo pogodbo vključila finančne mehanizme za nadomestila ali popravke na podlagi učinkovitosti in zanesljivosti storitev. Nazadnje je navedeno, da je ozemeljska skupnost Korzike upoštevala razvoj ponudbe od leta 1996 pri povezavah iz pristanišč celinske Francije, da ne bi obveznosti javne službe omejila samo na povezave iz Marseille.

(141) OTC navaja tudi, da bi izginotje družbe SNCM, ker je danes edina družba, ki je sposobna izpolnjevati zahteve pogodbe v zvezi s potniškim prometom, „nemudoma povzročilo veliko zmanjšanje storitev“. Poleg tega opozarja na pomen družbe SNCM za gospodarstvo Korzike.

8.2 Odločba o razširitvi postopka iz leta 2006

8.2.1 Pripombe družbe *Corsica Ferries* (CFF)

(142) CFF poudarja pomen zadevnih finančnih zneskov, njihovo nesorazmernost glede na promet družbe SNCM in dejstvo, da so bili družbi SNCM izplačani, preden je Komisija odločila o opredelitvi na podlagi člena 87(1) ES.

(143) CFF opozarja Komisijo na dejstvo, da ima podpora francoske države za družbo SNCM strateški pomen za razvoj CFF. Ti neodobreni ukrepi naj bi družbi SNCM omogočali izvajanje zelo agresivne cenovne politike na linijah, na katerih je CFF prisotna že 10 let in na katerih bi prvič od svoje uveljavitve izgubila tržne deleže.

(144) CFF meni, da obstajajo še druge poti poleg prisotnosti družbe SNCM na vseh zadevnih linijah, na podlagi PPJS ali zunaj PPJS, ki naj bi prinašale številne ugodnosti za družbo SNCM in tudi konkurenco na splošno. Kar zadeva PPJS⁽⁹²⁾, CFF meni, da bi morala SNCM zmanjšati svojo ponudbo na povezavah, ki jih izvaja na podlagi PPJS, da bi preprečila zlorabo svojega prevladujočega položaja na tem trgu, se izognila novim vlaganjem in vzpostavila socialni načrt, omejen na 120 sezonskih delovnih mest, ne da bi ji bilo treba ukiniti pogodbe za nedoločen čas, ki so dražje. Kar zadeva linije zunaj PPJS, CFF predlaga, naj SNCM umakne sezonsko ladjo.

8.2.1.1 Finančna sanacija iz leta 2002

- (145) Kar zadeva znesek v višini 53,48 milijona EUR, se družba CFF sprašuje o morebitnem dvojnem šteju v izračunu nadomestila v višini 787 milijonov EUR, odobrenem z Odločbo Komisije iz leta 2001.
- (146) Družba CFF meni, da čeprav je bila sodba *Altmark* izdana po podpisu PPJS, je treba nadomestila, izplačana na podlagi PPJS, preučiti glede na merila, določena v navedeni sodbi. V zvezi s tem CFF meni, da nobeno merilo iz sodbe *Altmark* razen prvega ni izpolnjeno.
- (147) Zlasti kar zadeva četrto merilo iz sodbe *Altmark*, se CFF pridružuje dvomom Komisije o dejstvu, da bi bilo za družbo SNCM mogoče šteti, da je bila dobro vodeno in ustrezno opremljeno podjetje. V zvezi s tem CFF Komisijo opozarja na dejstvo, da naj bi skoraj 50 % izgub družbe SNCM nastalo v letih 2000 in 2001, kar naj bi kazalo, da izgub družbe SNCM ni mogoče pripisati izključno obveznostim javne službe.
- (148) Glede možnosti ocene tega zneska na podlagi člena 86(2) ES družba CFF meni, da naj bi Sodišče prve stopnje Komisijo pozvalo k oceni, ki naj bi bila omejena na opredelitev tega zneska kot pomoči in ne na njegovo utemeljitev na podlagi navedenega člena. Komisija naj bi bila dolžna preveriti, da ta znesek ni previsok glede na dodatne stroške, povzročene z obveznostmi javne službe.
- 8.2.1.2 Ukrepi po finančni sanaciji iz leta 2002
- (149) Kar zadeva postopek javnega razpisa za odprodajo družbe, družba CFF meni, da ni bil popolnoma pregleden, ker izbrano podjetje, to je BCP, operativno ne vodi več družbe SNCM, saj je svoje mesto prepustilo skupini VT. Poleg tega, ker so finančni pogoji postali veliko ugodnejši za kupce, se CCF sprašuje o načelu enake obravnave vlagateljev, ki bi moralo veljati za celoten postopek.
- (150) Kar zadeva negativno prodajno ceno 158 milijonov EUR, CFF dvomi, da je bilo v tem primeru uporabljeno merilo preudarnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu. Po eni strani se CFF sprašuje, ali je mogoče šteti, da je država zadevni postopek izvedla vzporedno s pomembnim in sočasnim posredovanjem zadevnih zasebnih subjektov v primerljivih razmerah, medtem ko je država družbo finančno sanirala pred skupno finančno sanacijo delničarjev in novim načrtom za prestrukturiranje. Po drugi strani CFF meni, da bi glede na težke finančne razmere družbe SNCM preudaren vlagatelj posredoval prej in ne bi pustil razvrednotenja svoje naložbe⁽⁹³⁾.
- (151) CFF meni, da sklicevanje na zadevo „ABX Logistics“ ni upoštevno. Poleg dejstva, da okoliščin te zadeve ni mogoče prenesti na obravnavani primer, CFF poudarja bistveni prispevek upravičenca pomoči v tej zadevi, kar naj očitno ne bi veljalo v primeru družbe SNCM. Poleg tega CFF navaja, da naj v Odločbi Komisije iz leta 2006 ne bi bili upoštevani stroški, povezani s tveganjem sodnih postopkov na podlagi likvidacije zadevnega podjetja. V zvezi s tem CFF meni, da nacionalne sodne prakse, na katero se sklicuje Francija, da bi utemeljila stroške, ki naj bi bili povezani z likvidacijo družbe SNCM, v tem primeru ni mogoče uporabiti⁽⁹⁴⁾.
- (152) CFF meni, da lahko uporaba sodne prakse Skupnosti v zadevah *Gröditzer* in *Hytasa* v obravnavanem primeru privede samo do ugotovitve, da naj država ne bi ravnala kot zasebni vlagatelj, ker je bil v skladu z navedeno sodno prakso kapitalski vložek države povezan s prodajo 75 % njenega deleža v družbi SNCM, s čimer so se možnosti za donos zmanjšale.
- (153) Nazadnje CFF meni, da bi bilo treba pri primerjavi stroškov likvidacije in stroškov finančne sanacije upoštevati vrednost sredstev, ki je v obeh primerih prenesena na kupca. CFF meni, da bi vrednost sredstev, prenesenih na kupce, nihala med 640 milijoni EUR in 755 milijoni EUR⁽⁹⁵⁾, ob upoštevanju prodajne vrednosti ladjevja, ki ga je uporabljala družba SNCM, ki jo CFF avgusta 2006 ocenjuje med 644 in 664 milijoni EUR.
- (154) Kar zadeva oceno ukrepov po finančni sanaciji iz leta 2002 kot pomoči za prestrukturiranje, CFF meni, da čeprav SNCM v obdobju pred prvo finančno sanacijo v višini 142,5 milijona EUR izpolnjuje pogoje podjetja v težavah iz Smernic iz leta 2004, ta opredelitev postane zelo sporna za obdobje pred drugim povečanjem kapitala za 8,75 milijona EUR, ker so bila lastna sredstva podjetja obnovljena.
- (155) CFF v zvezi s sposobnostjo preživetja družbe poudarja, da je odprodaja družbe SNCM samo delna in ni nepreklicna glede na razvezne klavzule, dogovorjene s kupci. Ti elementi so pomembni dokazi negotovosti v želji in sposobnosti kupcev za sanacijo družbe SNCM, zato bremenijo možnosti trajne sposobnosti preživetja podjetja. Poleg tega CFF navaja, da v nasprotju z zahtevami Smernic iz leta 2004 francoski organi niso predvideli opustitve dejavnosti, ki bi tudi po prestrukturiranju ostale strukturno deficitarne⁽⁹⁶⁾. Poleg tega je CFF skeptična glede načrta znižanja stroškov, medtem ko naj bi se ladjevje družbe SNCM povečalo⁽⁹⁷⁾, in glede načrta znižanja števila zaposlenih, zlasti glede na neuspeh socialnega načrta iz leta 2002.

(156) CFF izraža dvome o dejstvu, da so nove pomoči omejene na minimum, zaradi, po eni strani, nejasnosti glede tega, kaj obsegajo stroški za socialno varnost, in, po drugi strani, vsebine zapisnika skupščine družbe SNCM z dne 28. aprila 2006, iz katerega izhaja, da naj bi se del teh pomoči uporabil za kritje izgub iz poslovanja družbe v letih 2006 in 2007. CFF tudi meni, da kupci družbe SNCM ne prispevajo bistveno k prestrukturiranju podjetja.

(157) Da bi se preprečilo neupravičeno izkrivljanje konkurence, CFF meni, da je treba obnoviti in natančno določiti izravnalne ukrepe, naložene družbi SNCM leta 2003, ter dodati nove, ki se nanašajo na zmanjšanje prisotnosti družbe SNCM na trgu⁽⁹⁸⁾. CFF med drugim meni, da del ukrepov, naloženih družbi SNCM z Odločbo iz leta 2003, ni bil upoštevan⁽⁹⁹⁾.

(158) V zvezi z naravo druge finančne sanacije v višini 8,75 milijona EUR družba CFF meni, da mora biti poleg sočasnosti javne in zasebne naložbe zasebno posredovanje znatno in opravljeno pod primerljivimi pogoji, da bi bilo posredovanje države veljavno. V obravnavanem primeru naj ta pogoja ne bi bila izpolnjena. Po eni strani naj udeležba kupcev, strogo povezana s prvim povečanjem kapitala v višini 142,5 milijona EUR, ne bi bila znatna. Po drugi strani naj posredovanje kupcev ne bi bilo opravljeno pod pogoji, primerljivimi s pogoji države, zlasti zaradi razveznih klavzul in pričakovane donosnosti manjšinskega deleža družbe CGMF.

(159) Kar zadeva socialne ukrepe v znesku v višini 38,5 milijona EUR, CFF izpodbija opredelitev tega zneska kot pomoči za osebe. Čeprav je namreč res, da ta znesek koristi neposredno zaposlenim družbe SNCM, CFF poudarja, da bi ta ukrep lahko ustvaril posredne pozitivne učinke za družbo SNCM, zlasti v smislu umiritve socialnega vzdušja.

8.2.2 Pripombe družbe STIM d'Orbigny (skupina Stef-TFE)

8.2.2.1 Finančna sanacija iz leta 2002

(160) Družba STIM poudarja, da naj bi država z izplačilom zneska v višini 53,48 milijona EUR iz naslova nadomestil za javno službo družbi SNCM dvakrat izplačala nadomestilo za iste obveznosti javne službe. Poleg tega STIM meni, da to izplačilo ne izpolnjuje meril, določenih v sodbi *Altmark*.

(161) Še posebno kar zadeva drugo in četrto merilo, STIM izpodbija po eni strani obstoj objektivno in pregledno vnaprej določenih parametrov ter po drugi strani primerljivost razmerij družb SNCM in CMN v obdobju 1991–2001⁽¹⁰⁰⁾ ter v zvezi s tem trdi, da so bili podatki, predloženi Komisiji, očitno pristranski⁽¹⁰¹⁾.

8.2.2.2 Ukrepi po finančni sanaciji iz leta 2002

(162) Kar zadeva negativno prodajno ceno v višini 158 milijonov EUR, družba STIM meni, da ta cena ni tržna cena, ki izhaja iz odprtega in nediskriminacijskega postopka javnega razpisa, ker se je finančna sanacija zgodila pod drugačnimi pogoji, kot jim mora običajno slediti zasebni vlagatelj. Družba STIM namreč meni, da naj bi revalorizirana neto sredstva v najslabšem primeru omogočala likvidacijo brez stroškov za državo, celo presežek pri likvidaciji, da je prodajna cena smešno nizka v primerjavi z vrednostjo podjetja (ki jo družba STIM ocenjuje na 350 milijonov EUR) in da je pomoč nesorazmerna glede na potrebe podjetja.

(163) Družba STIM Komisijo opozarja tudi na pretiranost razvezne klavzule prenosa na zasebni sektor.

(164) STIM nazadnje izpodbija utemeljitev prodaje po negativni ceni, ki temelji na predpostavki socialno zapletene likvidacije, ki se zdi malo realistična.

(165) V zvezi z drugo finančno sanacijo v višini 8,75 milijona EUR STIM meni, da ta kapitalski vložek ne upošteva načela zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu zaradi nezadostnosti jamstev za donosnost naložbe. STIM izpodbija trditve, ki se nanaša na sočasnost zasebne in javne naložbe ter s katero se želi dokazati, da ta vložek ni državna pomoč. Taka sočasnost, če bi bila dokazana, je samo kazalnik in sama po sebi ne more biti merilo opredelitve⁽¹⁰²⁾. STIM nazadnje trdi, da naj bi ta vložek pomenil jamstvo francoske vlade kupcem, da bo družba SNCM dejansko dobila PPJS za povezave s Korzikom.

(166) Kar zadeva 38,5 milijona EUR pomoči za osebe, družba STIM meni, da je cilj tega zneska v resnici dati sredstva družbi SNCM, da bi upoštevala nekatere bistvene vidike sanacijskega načrta, predloženega Komisiji, ki niso bili uresničeni, zlasti zmanjšanje števila zaposlenih.

8.2.2.3 Združljivost s Smernicami iz leta 2004

(167) STIM meni, da pomoči, ki jih je prejela SNCM, niso omejene na minimum. Prispevek družbe SNCM in kupcev k načrtu prestrukturiranja naj bi bil nezadosten glede na pogoje, določene v Smernicah iz leta 2004, in naj ne bi bilo dokazano, da bi bil položaj družbe SNCM tako izjemen, da bi upravičeval nižji lastni prispevek. Poleg tega STIM poudarja nesorazmernost pomoči, dodeljenih leta 2006, ker so družbi SNCM omogočile oblikovanje rezerv za kritje prihodnjih izgub. Nazadnje naj bi bilo dejstvo, da SNCM ni predvidela prodaje sredstev, ki niso nepogrešljiva za preživetje podjetja, v nasprotju z zahtevami, določenimi v Smernicah iz leta 2004.

- (168) STIM meni, da so bili zneski izplačani v nasprotju z načelom enotnosti, določenim s Smernicami iz leta 2004. Poslabšanja finančnega položaja podjetja in socialnih konfliktov ni mogoče razlagati kot izjemne in nepredvidljive okoliščine, ki jih ni mogoče pripisati upravičenemu podjetju.
- (169) Zato STIM zahteva dodatna nadomestila v višini polovice zagotovljenih pomoči, to je 98,25 milijona EUR, s prodajo dodatne ladje ter neposrednih in posrednih deležev družbe SNCM v družbi CMN. V zvezi s tem STIM meni, da ti deleži niso strateški v smislu smernic o pomoči za prestrukturiranje, ker naj ne bi bili „nepogrešljivi za preživetje podjetja“ niti naj ne bi imeli značaja neodtujljivih sredstev.
- (170) STIM tudi trdi, da domnevne sinergije med družbama SNCM in CMN ne obstajajo, ker SNCM nima nikakršne dejanske vloge pri vodenju in razvoju družbe CMN. STIM nazadnje poudarja, da delničarski sporazum, ki povezuje podjetji, od 15. marca 2006 ne obstaja več, saj ga je na ta datum družba CMN odpovedala, kot je ugotovilo pritožbeno sodišče v Parizu.
- 8.2.3 *Pripombe družbe SNCM*
- (171) Družba SNCM je Komisiji poslala spis in v njem pojasnila svoj gospodarski in konkurenčni položaj, skupaj s pravnim strokovnim mnenjem, v katerem je bilo v postopku likvidacije ocenjeno tveganje sodne opredelitve posredovanja države kot dejanske upraviteljice podjetja v obdobju pred privatizacijo.
- (172) Pisarna [...], na katero se je obrnila SNCM, na podlagi dokumentov družbe, dopoljenih s korespondencami, posredovanji in zapisniki nadzornih organov, ugotavlja, da je francoska država [...] ⁽¹⁰³⁾ ⁽¹⁰⁴⁾ ⁽¹⁰⁵⁾. V poročilu je med drugim poudarjeno, da [...] ⁽¹⁰⁶⁾. Nazadnje je v istem poročilu navedeno, da [...].
- (173) Na tej podlagi strokovnjak družbe SNCM ugotavlja, da je zelo verjetno, da bi trgovinsko sodišče v Marseillu ugotovilo, da je francoska država dejanska upraviteljica.
- (174) Poleg tega naj bi iz dejstev, navedenih zlasti v poročilih Računskega sodišča, izhajalo, da so napake pri upravljanju, za katere je odgovorna francoska država ⁽¹⁰⁷⁾, dejanska upraviteljica družbe SNCM, prispevale k ugotovljeni nezadostnosti sredstev družbe SNCM. Škoda, nastala zaradi napak pri upravljanju države, naj bi znašala [...]
- (175) Po mnenju strokovnjaka družbe SNCM naj v teh okoliščinah torej ne bi bilo nobenega dvoma o obsodbi francoske države, da na podlagi tožbe za plačilo dolgov krije celotno nezadostnost sredstev ali del te

nezadostnosti, upoštevajoč zelo močno vpletenost države v upravljanje družbe SNCM, njene očitne napake pri upravljanju in obseg njenih finančnih sredstev.

- (176) Strokovnjak družbe SNCM na podlagi upoštevne sodne prakse ugotavlja, da če bi bila družba SNCM likvidirana, bi bilo državi zelo zanesljivo naloženo, da prevzame celotne dolgove za socialne stroške družbe SNCM. Država delničarka bi tako morala prevzeti delež, ocenjen med [...] in [...] % ugotovljene nezadostnosti sredstev (kar je med [...] in [...] milijoni EUR). Zato naj bi francoska država, ko se je odločila za privatizacijo družbe SNCM in hkrati predhodno okrepila njena lastna sredstva za znesek v višini 158 milijonov EUR, ravnala kot preudarna vlagateljica.

9. STALIŠČA FRANCIJE DO PRIPOMB ZAINTERESIRANIH STRANI

9.1 Stališča Francije do pripomb zainteresiranih strani o odločbi o uvedbi formalnega postopka preiskave iz leta 2002

9.1.1 *Pripombe družbe Corsica Ferries*

- (177) Francoski organi so navedli, da so nekateri podatki, ki jih je predložila družba CFF v zvezi s ponudbo družbe SNCM, netočni.
- (178) Francoska država v nasprotju s trditvami družbe CFF meni, da je bil načrt prestrukturiranja izdelan tako, da bi omogočil čimprejšnjo sanacijo družbe SNCM in ustvaril pogoje za njeno srednjeročno in dolgoročno sposobnost preživetja. Francoski organi opozarjajo, da je bil pomemben del programa za znižanje stroškov že izveden ⁽¹⁰⁸⁾. Poleg tega je družba SNCM leta 2001 določila 21,3 milijona EUR za financiranje ukrepov prestrukturiranja in zlasti načrta ohranitve delovnih mest.
- (179) Kar zadeva določitev zneska pomoči, francoski organi potrjujejo, da je razmerje lastniškega kapitala do skupnega dolga v višini 0,79 dejansko značilno za bilance večine pomorskih družb, razen v izjemnih primerih ⁽¹⁰⁹⁾.

9.1.2 *Pripombe skupine Steff-TFE*

- (180) Francoski organi menijo, da opis odnosov med družbama SNCM in CMN na podlagi izvajanja pogodbe o javni službi, ki ga je pripravila skupina *Steff-TFE*, ni točen.
- (181) Po mnenju francoskih organov izbira formule začasne skupine, v kateri sta družbi SNCM in CMN skupni in ne solidarni sopooblaščenki, ni bila v ničemer „obvezna zaradi globalne narave posvetovanja“, kar je v nasprotju s pripombami skupine *Steff-TFE*. Odločitev za ustanovitev skupine SNCM-CMN je rezultat analize, ki sta jo opravili družbi in na podlagi katere bi si z nadaljevanjem svojega

zgodovinskega in naravnega partnerstva v tej obliki zagotovili najboljše adute – zlasti v smislu konkurenčnosti – na podlagi javnega razpisa. Vstop družbe CMN v to skupino je bil torej rezultat njene premišljene odločitve, ki je temeljila na presoji lastnih interesov, in ne obveznosti, nastale iz oblike javnega razpisa.

- (182) Francoski organi pojasnjujejo, da v nasprotju s pripombami skupine *Stef-TFE* družbi SNCM in CMN nista niti neodvisni niti si neposredno ne konkurirata. Tak položaj bi bil v nasprotju s samim načelom enotne pogodbe o prenosu pooblastil javne službe, katere sopodpisnici sta.
- (183) Francoski organi trdijo, da deleža družbe SNCM v kapitalu družbe CMN ni mogoče razlagati kot popolnoma finančna sredstva, kot naj bi trdila *Stef-TFE*. Francija zagovarja stališče, da so deleži družbe SNCM v družbi CMN strateško zelo pomembni. Po njenem mnenju njihova prodaja ne bi bila samo gospodarsko nesmiselna, ampak bi bila tudi velika strateška napaka.

9.1.3 Stališča Francije do pripomb predstavnikov lokalnih skupnosti

- (184) Čeprav Francija na splošno odobrava vsebino dopisa predsednika regije *Provence-Alpes-Côte d'Azur*, želi vseeno navesti, da v nasprotju s trditvijo iz točke 2 navedenega dopisa⁽¹¹⁰⁾ ponudba glede povezave med celinsko Francijo in Korziko ni „preobsežna glede na povpraševanje“ in da je cenovna politika družbe SNCM v skladu z zavezami, ki jih je sprejela, da ne bo pobudnica cenovne vojne in da ne bo „*price leader*“.

9.2 Stališča Francije do pripomb zainteresiranih strani v zvezi z Odločbo iz leta 2006

- (185) Francija na splošno opaža, da je vrsta pripomb družb STIM in CFF enaka stališčem, ki sta jih družbi že izrekli pred Komisijo leta 2003. Poudarja zlasti, da so bila stališča družbe CFF predložena Sodišču prve stopnje na podlagi tožbe za razglasitev ničnosti odločbe Komisije z dne 9. julija 2003 ter da sta jih Komisija in Sodišče prve stopnje večinoma že zavrnila.
- (186) Kar zadeva PPS v zvezi s povezavami Marseille–Korzika, Francija izpodbija vsako trditev, ki navaja, da je bil postopek dodelitve pogodbe o PPS nepravilen. Poleg tega po mnenju Francije obstoj teh nacionalnih postopkov pred pristojnimi nacionalnimi sodišči in sodiščem Skupnosti občega prava pomeni, da naj za Komisijo ne bi obstajal skupnostni interes, da preuči vprašanja glede postopka dodelitve pogodbe o PPS.

9.2.1 Predčasna izvedba ukrepov, določenih v prvem načrtu prestrukturiranja in njegovih spremembah

- (187) Francoski organi na splošno pripombo v zvezi s predčasno izvedbo ukrepov, ki bi jih bilo mogoče označiti za pomoč Francije, odgovarjajo, da navedeno izvedbo upravičuje posebnost postopka, to je razglasitev ničnosti odločbe Komisije o odobritvi z dne 9. julija 2003, ki je bila opravljena leta 2005, in ne želja francoskih organov po neupoštevanju svojih obveznosti, izhajajočih iz Pogodbe ES. Poleg tega Francija navaja, da je Komisijo na podlagi načela lojalnega sodelovanja med državami članicami in Komisijo vedno obveščala o razvoju primera in različnih ukrepov, sprejetih od januarja 2005.
- (188) Francoski organi v zvezi z zadnjimi ukrepi menijo, da ker nobeden od teh ukrepov ni pomoč, naj se člen 88(3) ES *in fine* zanje ne bi uporabljal, in zato naj ne bi bilo nobene obveznosti, da bi bilo njihovo izvajanje ustavljeno.

9.2.2 Finančna sanacija iz leta 2002

- (189) Najprej, francoski organi pojasnjujejo, da niso izpodbijali uporabe sodbe *Altmark*, hkrati pa poudarjajo nekatere težave pri izvedbi preskusa, določenega s to sodbo, ker naj bi bil zadevni znesek določen pred to sodbo in torej pri njem ni bilo mogoče upoštevati teh novih meril.
- (190) Francija pojasnjuje, da je zadevnih 53,48 milijona EUR del 69,3 milijona EUR, ki jih je Komisija leta 2003 razglasila za združljive. Dvomi, ki jih je Komisija izrazila v odločbi o uvedbi postopka iz leta 2006, se torej ne nanašajo na združljivost teh ukrepov, ki ni sporna, kot naj bi trdila družba STIM v pripombah, ampak na naravo pomoči tega zneska, dodeljenega iz naslova nadomestila za stroške javne službe.
- (191) Po mnenju Francije pripombe družb CFF in STIM ne postavljajo pod vprašaj uporabe prvega in drugega pogoja iz sodbe *Altmark* za obravnavani primer.
- (192) Kar zadeva tretje merilo iz sodbe *Altmark*, francoski organi izpodbijajo trditev družb CFF in STIM, da naj bi izplačilo tega zneska zanesljivo vodilo do čezmernega nadomestila, ker je Komisija z odločbo z dne 30. oktobra 2001 odobrila izplačilo 787 milijonov EUR iz naslova izravnalnih ukrepov za stroške javne službe. V zvezi s tem Francija pojasnjuje, da je Komisija v Odločbi iz leta 2003 dejansko ugotovila, da je bilo nadomestilo za te obveznosti pre nizko in da je znesek v višini 53,48 milijona EUR upravičen kot nadomestilo za javno službo.

- (193) Francoski organi v zvezi s četrtem pogojem iz sodbe *Altmark* poudarjajo, da so se kljub neobstoju referenčnega podjetja in torej nezmožnosti splošne primerjave družbe SNCM in drugih podjetij, kot ugotavlja tudi CFF, potrdili in predložili podatke, ki omogočajo kar se da natančno primerjavo s podobnimi podjetji, to je zlasti z družbo CMN. Francija izpodbija tudi trditev družb STIM in CFF, da naj bi bili strukturni stroški družbe SNCM višji kot stroški družbe CMN. Tudi če bi bilo to res, francoski organi menijo, da so kazalniki produktivnosti družbe SNCM zelo podobni kazalnikom produktivnosti družbe CMN. Skratka, družba SNCM je bila enako dobro vodena kot družba CMN, ki je STIM nikjer ne opredeli kot slabo vodeno podjetje.
- (194) Francija navaja, da izgub, nastalih med letoma 1991 in 2001, ni bilo mogoče pripisati samo PJS, kot naj bi trdila družba CFF, vendar pa so obveznosti javne službe družbi SNCM preprečile, da bi se prilagodila spremembi konkurenčnega okolja. Francoski organi tudi pojasnjujejo, da se te izgube niso nakopičile v obdobju 2000–2001, ampak so v tem obdobju hitreje naraščale zaradi povečanja števila voženj, ki jih je opravljala družba CFF.
- (195) Kar zadeva združljivost 53,48 milijona EUR, izplačanih iz naslova nadomestil za stroške javne službe, s členom 86(2) ES, francoski organi opozarjajo, da je po eni strani Komisija v Odločbi iz leta 2003 že razglasila združljivost tega zneska z navedenim členom in da je po drugi strani Sodišče prve stopnje v sodbi z dne 15. junija 2005 ni izpodbijalo.
- 9.2.3 *Ukrepi po finančni sanaciji iz leta 2002*
- (196) Kar zadeva postopek prodaje, Francija pojasnjuje, da je od samega začetka določala klasična merila izbire, ki temeljijo predvsem na ceni, ponujeni za valorizacijo vrednostnih papirjev družbe SNCM, in, podredno, na drugih parametrih (industrijski projekt, socialni projekt itd.), med katerimi je znesek, ki so ga bili kandidati pripravljani vložiti v družbo na podlagi finančne sanacije. Francija odločno izpodbija trditev tretjih strani, da naj postopek prodaje ne bi bil pregleden, in opozarja, da je v obravnavanem primeru država celo preseгла svoje že tako stroge in obvezujoče zakonske in podzakonske obveznosti, določene v primeru prodaje javnih deležev. Francija opozarja, da so dogodki po ponudbi podjetja BCP, da kupi 100 % vrednostnih papirjev družbe SNCM, potekali v zelo težkih finančnih in socialnih okoliščinah ter da pridružitve podjetja VT ponudbi podjetja BCP ni spremenila poslovnih in finančnih pogojev postopka (razen razdelitve kapitala).
- (197) V zvezi z negativno ceno 158 milijonov EUR francoski organi opozarjajo, da je bilo podjetje glede na finančno stanje družbe SNCM na dan 30. septembra 2005 prodano po tržni ceni in da je bila prodaja ekonomsko ugodnejša od likvidacije podjetja. V zvezi s tem pojasnjujejo, da se uporaba merila zasebnega vlagatelja za primer prodaje podjetja blizu likvidacije ne sme šteti kot iskanje „donosnosti javnega posredovanja“, ampak kot preprečitev večjih izgub, ki bi jih utrpel delničar v primeru dražje likvidacije.
- (198) Glede cene, ki je bila plačana, Francija izpodbija trditev, da naj bi bila družba SNCM prodana po ceni, ki ne ustreza njeni realni vrednosti⁽¹¹⁾.
- (199) Francoski organi izpodbijajo tudi trditev družbe CFF, da so podcenili prodajno vrednost ladjevja družbe SNCM, ki naj bi jo CFF ocenjevala med 406,5 milijona EUR in 426,5 milijona EUR. Francoski organi navajajo, da se ladje, upoštevane v izračunu družbe CFF, ne ujemajo z ladjami v lasti družbe SNCM na dan 30. septembra 2005. Pri neobstoju popustov, uporabljenih za prodajno vrednost ladij, naj se ne bi upoštevale okoliščine, v katerih bi potekala morebitna sodna likvidacija teh sredstev, in nazadnje, datum, uporabljen za izračun te prodajne vrednosti, to je avgust 2006, ni datum mogoče likvidacije družbe SNCM, na katerega se je treba sklicevati, saj je ta datum 30. september 2005. Poleg tega Francija navaja, da bi bila negativna cena, če bi uporabili izračun, ki ga predlaga družba CFF, trikrat nižja kot likvidacijska vrednost sredstev, zahtevana s sodbo Gröditzter, kar bi bilo torej ugodneje od hipotez, ki so jih Komisiji predstavili francoski organi.
- (200) Glede trditve družbe CFF, s katero izpodbija uporabo sodbe Gröditzter, pri čemer se sklicuje na dejstvo, da je bil kapitalski vložek države v družbo SNCM povezan s prodajo 75 % njenega deleža, s čimer so se zmanjšale možnosti za donos, francoski organi opozarjajo, da se negativna prodajna cena 158 milijonov EUR dejansko ujema s prodajo celotnega kapitala družbe SNCM, tej pa sledi nova naložba države v višini 25 %, ki prinaša donos v višini [...] % na leto. Zato Francija meni, da donosnost naložbe ostaja zagotovljena zaradi njenega 25-odstotnega deleža v družbi, ker je s tem deležem zajamčen zelo velik donos.
- (201) Francija izpodbija tudi trditev družbe CFF, da pristopa ABX ni mogoče uporabiti za ta primer, pri čemer se CFF opira zlasti na analizo dejanskih stroškov likvidacije družbe SNCM in tveganje, da bi bilo mogoče državo šteti za odgovorno za obveznosti podjetja na podlagi tožbe za plačilo dolgov, kot je določena s francoskimi kolektivnimi postopki in potrjena z nacionalno sodno prakso (sodba pritožbenega sodišča v Rouenu z dne 22. marca 2005). Čeprav francoski organi menijo, da njihovega

- ravnanja kot upravitelja družbe SNCM na podlagi te tožbe ni mogoče opredeliti za „krivdnega“, vztrajajo pri obstoju zelo velikega tveganja, da bi nacionalno sodišče obsodilo državo zaradi nezadostnosti sredstev družbe SNCM zaradi ohlapnih meril opredelitve napake pri upravljanju v smislu člena L.651-2 trgovinskega zakonika in na podlagi zgoraj navedene sodne prakse, ki naj bi jo bilo mogoče prenesti na obravnavani primer.
- (202) Kar zadeva finančno sanacijo v višini 8,75 milijona EUR, Francija opozarja, da v nasprotju s trditvami družb CFF in STIM ta kapitalski vložek ne pomeni državne pomoči zaradi sočasnosti te naložbe, podobnosti pogojev njegovega vpisa in plačila, višjega od povprečnega, ki ga je država dobila prek družbe CGMF.
- (203) Francoski organi zlasti pojasnjujejo, da naj načelo enakosti vlagateljev ne bi bilo postavljeno pod vprašaj z obstojem razveznih klavzul, ker so bile te predvidene na podlagi 100-odstotne odprodaje družbe SNCM in ne na podlagi finančne sanacije v višini 35 milijonov EUR, ki ji je sledila.
- (204) Poleg tega Francija opozarja, da je njena naložba dejansko nižja od naložbe kupcev, ker je treba z naložbo, ki so jo opravili kupci (26,25 milijona EUR), primerjati samo znesek 8,75 milijona EUR. Preučitev prve finančne sanacije v višini 142,5 milijona EUR bi bilo namreč treba opraviti samo na podlagi primerjave z likvidacijsko ceno.
- (205) Nazadnje Francija izpodbija trditve družbe STIM v zvezi z dejstvom, da naj bi ta vložek pomenil jamstvo za zasebne kupce, da bo družba SNCM dejansko dobila PPJS za povezave s Korziko. Francoski organi trdijo, da je to povečanje kapitala preudarno in neodvisno od uspešnosti podjetja ter da dodelitev PPJS družbi SNCM ne bi omogočila izboljšanja pričakovanega donosa te naložbe.
- (206) V zvezi z 38,5 milijona EUR socialnih ukrepov Francija ponavlja trditve, da so ti ukrepi pomoč za osebe in da tega, da jih je prevzela država, ni mogoče šteti, kot da podjetju prinaša posredno ugodnost, ker ti ukrepi dopolnjujejo zakonske in pogodbene obveznosti, ki jih ima družba SNCM. Poleg tega Francija opozarja, da naj ti ukrepi ne bi omogočali odhoda zaposlenih, ki bi, če jih ne bi bilo, ostali v breme družbe SNCM.
- (207) Francoski organi v nasprotju s trditvijo družbe CFF pojasnjujejo, da 38,5 milijona EUR ne ustreza uresnitvi zmanjšanja števila zaposlenih, določenih na podlagi socialnega načrta iz leta 2003, saj so bila ta zmanjšanja kljub zamudi že izvedena. Novi socialni načrt torej dopolnjuje prve socialne ukrepe iz leta 2003.
- 9.2.4 *Združljivost s smernicami*
- (208) Francija meni, da je glede na zgoraj navedeno znesek pomoči, ki ga je treba oceniti na podlagi smernic, 15,81 milijona EUR.
- (209) Francoski organi v nasprotju s trditvami družbe CFF menijo, da glede na točko 11 Smernic iz leta 2004 družba SNCM s prvo finančno sanacijo, ki ji je sicer omogočila obnovitev lastnih sredstev, ni izgubila značaja podjetja v težavah, saj je bil cilj te finančne sanacije zagotoviti ohranitev dejavnosti družbe.
- (210) Francija zavrača trditve družbe CFF, da podjetju ne bi smela dati novih finančnih injekcij, glede na to, da bi se družba SNCM lahko zatekla k bančnemu kreditu. Francoski organi v zvezi s tem opozarjajo, da so banke 24. avgusta 2005 zavrnile odobritev novih kreditnih linij za družbo SNCM in da sta bili zato edini mogoči alternativni privatizacija ali likvidacija podjetja.
- (211) Francija izpodbija trditve družb CFF in STIM v zvezi z neuspehom načrta prestrukturiranja iz leta 2002, ki je bil kljub zamudi uresničen in je leta 2005 omogočil doseg ciljev. Zaradi poslabšanja gospodarskega in finančnega položaja družbe SNCM zaradi zunanjih dejavnikov naj bi nato postalo nujno podaljšati trajanje načrta, priglašene leta 2002, in uvesti nove ukrepe.
- (212) Francija meni, da ima SNCM dobre možnosti za sanacijo in da bodo ukrepi, ki jih načrtujejo novi delničarji, zlasti uresničitev socialnega načrta, sanacija povezav in obnova nekaterih ladij, omogočili obnovitev sposobnosti preživetja podjetja. Francija v zvezi s tem navaja, da zaradi prihodkov od PPJS (približno [...] prometa družbe SNCM) in ob upoštevanju pomena fiksnih stroškov ter težav s prerazporeditvijo šestih ladij, ki se uporabljajo na povezavah Marseille-Korzika, PPJS pomeni bistveni element strategije podjetja in njegove sposobnosti preživetja.
- (213) Glede omejitve pomoči na minimum Francija meni, da je stroške prestrukturiranja omejila na strogi minimum, potreben za izvedbo prestrukturiranja. Glede tega francoski organi opozarjajo, da je podjetje samo, kot je Komisija priznala v Odločbi iz leta 2003, zadostno prispevalo k načrtu prestrukturiranja iz lastnih virov zaradi odprodaje sredstev v višini 30,2 milijona EUR. Poleg tega naj bi ob upoštevanju drugih odprodaj, ki jih je opravila družba SNCM v višini 12,2 milijona EUR, skupni znesek lastnih prispevkov podjetja znašal 42,4 milijona EUR. Francija meni, da je ta znesek precej višji od zneska lastnih prispevkov, potrebnih za odobritev pomoči za prestrukturiranje, ki naj bi nazadnje znašale 15,81 milijona EUR, ker naj drugi ukrepi ne bi bili državne pomoči.

- 9.2.5 Pogoji, določeni z Odločbo Komisije iz leta 2003, in morebitni novi izravnalni ukrepi
- (214) Francoski organi v nasprotju s trditvami družb STIM in CFF trdijo, da so upoštevali vse pogoje, določene z Odločbo iz leta 2003, in se jih držali do konca leta 2006, zlasti ohranitev 11 ladij v ladjevju in uporabo cen, nižjih od cen konkurentov.
- (215) Poleg tega Francija meni, da je treba na podlagi nove končne odločbe raven izravnalnih ukrepov, ki jih je treba naložiti družbi SNCM, prilagoditi, ker naj bi znesek pomoči za prestrukturiranje odslej znašal 15,81 milijona EUR namesto 69,3 milijona EUR.
- (216) Francija v zvezi s tem izpodbija pripombe družbe STIM glede možnosti, da Komisija družbi SNCM kot izravnalni ukrep naloži prodajo njenega deleža v družbi CMN. Francija izpodbija trditev družbe STIM, da naj bi bila opredelitev strateških sredstev v Smernicah iz leta 2004 postavljena pod vprašaj glede na Smernice iz leta 1999.
- (217) Kar zadeva ukrepe, ki jih je navedla družba CFF in katerih cilj je zmanjšati prisotnost družbe SNCM na trgu, francoski organi opozarjajo, da kot naj bi med drugim navedla Komisija v Odločbi iz leta 2003 (točka 87), na zadevnih trgih (Francija - Korzika - Magreb) ni presežne zmogljivosti in da bi preoblikovanje linij za povezave s Korziko na podlagi PPJS in zunaj PPJS ogrozilo sposobnost preživetja podjetja.
- (218) Kar zadeva trditev družbe CFF, da naj bi izvedba zgoraj opisanih ukrepov v korist družbe SNCM vključevala resno tveganje, da bo s trga celinska Francija-Korzika izginil glavni konkurent družbe SNCM, to je družba CFF, francoski organi trdijo, da je glede na sedanjo izoblikovanost trga, na katerem družba CFF odslej prevladuje, ohranitev konkurenčne strukture odvisna od odobritve načrta prestrukturiranja družbe SNCM in njene prisotnosti na zadevnem trgu.
- (220) Da bi bil nacionalni ukrep opredeljen kot državna pomoč v smislu člena 87(1) ES, morajo biti izpolnjeni naslednji štirje kumulativni pogoji, in sicer: (1) zadevni ukrep daje selektivno gospodarsko prednost; (2) ta prednost se financira iz državnih sredstev; (3) ta prednost izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco in, nazadnje, (4) ta prednost prizadene trgovino med državami članicami ⁽¹¹²⁾.
- (221) Komisija ugotavlja, da je družba SNCM prejela državna sredstva v skupnem znesku v višini 274,54 milijona EUR prek družbe CGMF, ki je v 100-odstotni lasti francoske države.
- (222) Ker družba SNCM deluje v sektorju pomorskega prevoza, ki je odprt konkurenci znotraj Evrope, lahko morebitna gospodarska prednost, ki jo je bila deležna, izkrivi konkurenco in prizadene trgovino med državami članicami.
- (223) Dejstvo, da je bil trg kabotaže z otoki Sredozemlja do 1. januarja 1999 začasno izvzet iz uporabe Uredbe Sveta (EGS) št. 3577/92 7. decembra 1992 o uporabi načela prostega pretoka storitev v pomorskem prometu med državami članicami (pomorska kabotaža) ⁽¹¹³⁾, ne pomeni, da se lahko *a priori* izključi, da so lahko subvencije, izplačane za opravljanje kabotažnih povezav z otoki Sredozemlja na podlagi PPJS, vplivale na trgovino med državami članicami in izkrivljale konkurenco.
- (224) Čeprav je mogoče, da subvencije, dodeljene za opravljanje kabotažnih povezav, niso vplivale na trgovino in niso vključevale izkrivljanja konkurence pred 1. januarjem 1999, se je položaj po tem datumu vsekakor spremenil, saj so v skladu z Uredbo št. 3577/92 dejavnosti kabotaže odslej na voljo vsem prevoznikom Skupnosti. Poleg tega je treba poudariti, da družba SNCM izvaja ne samo kabotažni prevoz, ampak deluje tudi na mednarodnem trgu pomorskega prevoza, ki je bil liberaliziran z Uredbo Sveta (EGS) št. 4055/86 z dne 22. decembra 1986 o uporabi načela svobode opravljanja storitev v pomorskem prometu med državami članicami ter med državami članicami in tretjimi državami ⁽¹¹⁴⁾.

10. PRESOJA UKREPOV

- (219) V členu 87(1) ES je določeno, da „razen če ta pogodba ne določa drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdržljiva s skupnim trgom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami“.
- (225) Zato Komisija meni, da so v obravnavanem primeru zadnja tri merila iz člena 87(1) ES, navedena v točki 220 te odločbe, izpolnjena. V naslednjih oddelkih bosta za vsak ukrep zaporedoma preučena obstoj selektivne gospodarske prednosti in, po potrebi, združljivost ukrepov, opredeljenih kot državna pomoč, s skupnim trgom.

10.1 Kapitalski vložek v višini 53,48 milijona EUR iz naslova nadomestila za opravljanje javne službe

- (226) Čeprav je Komisija v Odločbi iz leta 2003 priznala, da ima del teh 76 milijonov EUR, to je 53,48 milijona EUR, za povezave s Korziko med letoma 1991 in 2001 značaj nadomestila za opravljanje javne službe, je preučila celotni kapitalski vložek, to je 76 milijonov EUR, iz naslova pomoči za prestrukturiranje, ker so francoski organi ta znesek priglasili na tej podlagi. Sodišče Skupnosti je v sodbi z dne 15. junija 2005, s katero je razveljavilo Odločbo Komisije iz leta 2003, pozvalo Komisijo, naj znesek v višini 53,48 milijona EUR preuči na podlagi sodbe Sodišča z dne 24. julija 2003 v zadevi *Altmark*.
- (227) Poleg tega so francoski organi Komisijo prosili, naj za del pomoči za prestrukturiranje iz leta 2002 ugotovi, da ne pomeni pomoči na podlagi sodbe *Altmark* zaradi svojega značaja „nadomestila za opravljanje javne službe“.
- (228) Ker so se francoski organi sklicevali na uporabo sodbe *Altmark* in, po potrebi, odstopanja iz člena 86(2) ES za obravnavani primer, se je Komisija dolžna opredeliti glede tega, ker so te trditve bistvene v utemeljitvah Francije⁽¹¹⁵⁾.

10.1.1 Uvodne pripombe

Uporaba sodbe *Altmark* za obravnavani primer

- (229) Komisija najprej opozarja, da se kljub dejstvu, da je bila sodba *Altmark* izrečena po zgoraj navedenem ukrepu, merila, ki jih je sodišče Skupnosti opredelilo v tej sodbi, za obravnavani primer uporabljajo.
- (230) Kot je namreč nedavno opozorilo Sodišče prve stopnje⁽¹¹⁶⁾, Sodišče ni časovno omejilo področja uporabe izjav iz sodbe *Altmark*. Brez take časovne omejitve se te izjave, ki izhajajo iz razlage člena 87(1)

ES, v celoti uporabljajo za dejansko in pravno stanje te zadeve.

Določitev zneska nadomestila, prejetega iz naslova javne službe

- (231) Najprej je treba navesti, da je družba SNCM kljub subvencijam države, odobrenim z Odločbo Komisije iz leta 2001, med letoma 1991 in 2001 utrpela velike primanjkljaje pri vseh povezavah s Korziko, za katere je veljala obveznost javne službe⁽¹¹⁷⁾. Komisija je namreč v točki 105 te odločbe ugotovila, da kumulativna izguba pred obdavčenjem v obdobju 1991–1999 za povezave s Korziko⁽¹¹⁸⁾, kot je določena v poročilu strokovnjaka, ki ga je pooblastila Komisija, in vključno s prejetimi subvencijami, znaša 217 milijonov FRF ali 33,08 milijona EUR.
- (232) Komisija je za leti 2000 in 2001⁽¹¹⁹⁾ uporabila enak pristop, kot je bil uporabljen v zgoraj navedenem izvedenskem poročilu, in je na podlagi analitičnih izkazov uspeha znova izračunala rezultat pred obdavčenjem, pri čemer je odštela rezervacije za prestrukturiranje, ki so že vštete v priglašene stroške prestrukturiranja. Poleg tega je Komisija na podlagi letnih računovodskih izkazov podjetja lahko preverila, da v teh letih odprodaje ladij ni bilo.
- (233) Komisija meni, da izgube leta 2002 na povezavi Marseille–Korzika ni mogoče sprejeti ob upoštevanju dejstva, da so, v nasprotju s tem, kar je veljalo za pogodbi iz let 1991 in 1996, od 1. januarja 2002 tarife za opravljanje povezave med Marseillem in Korziko ter zneske finančnega nadomestila pogodbeno določili javni organi in družba SNCM.
- (234) Zato v skladu s pristopom in obrazložitvijo Odločbe iz leta 2001 Komisija ugotavlja naslednje:

Tabela 3

Analični izkaz uspeha za obdobje 1991–2001

Korziško omrežje	2001		2000		1991–1999 ⁽¹⁾		Skupaj 1991–2001	
	Mio FRF	Mio EUR	Mio FRF	Mio EUR	Mio FRF	Mio EUR	Mio FRF	Mio EUR
Rezultat pred obdavčenjem	– 302,575	– 46,127	– 40,256	– 6,137	– 216,98	– 33,078	– 559,811	– 85,343
Popravek vrednosti/amortizacija Liamone ⁽²⁾	96,895	14,771	0,000	0,000	0,000	0,000	96,895	14,771
Popravek vrednosti/socialni načrt	112,110	17,091	0,000	0,000	0,000	0,000	112,110	17,091

Korziško omrežje	2001		2000		1991–1999 ⁽¹⁾		Skupaj 1991–2001	
	Mio FRF	Mio EUR	Mio FRF	Mio EUR	Mio FRF	Mio EUR	Mio FRF	Mio EUR
Popravek kapitalnega dobička od ladij	0,000	0,000	0,000	0,000	182,100	27,761	182,100	27,761
Rezultat pred obdavčenjem ter brez kapitalnega dobička in brez prestrukturiranja	– 93,571	– 14,265	– 40,256	– 6,137	– 216,980	– 33,078	– 350,807	– 53,480

⁽¹⁾ Podatki iz Odločbe 2002/149/ES.

⁽²⁾ Leta 2001 je bila oblikovana rezervacija v višini 14,8 milijona EUR za LVH Liamone. Njen cilj je pripeljati letne stroške ladje na raven letnih stroškov ladje, prilagojene novim omejitvam, določenim na tej liniji, in financirane pod enakimi pogoji. Ta rezervacija je bila oblikovana na podlagi računovodskih pravil, v skladu s katerimi mora podjetje svojo bilanco popraviti tako, da knjiži izjemno amortizacijo, kakor hitro ugotovi, da ima del sredstev realno ali prodajno vrednost, ki je nižja od njihove računovodske vrednosti.

(235) Kumulativna izguba, ki jo je družba SNCM evidentirala na povezavi Marseille–Korzika poleg subvencij države, odobrenih z Odločbo iz leta 2001, ter popravljena za kapitalski dobiček od ladij, prodanih v tem obdobju, in stroške prestrukturiranja, znaša 53,48 milijona EUR za celotno obdobje 1991–2001.

(236) Glede na zgoraj navedeno Komisija meni, da je od kapitalnega vložka v višini 76 milijonov EUR, priglašene leta 2002 ⁽¹²⁰⁾, 53,48 milijona EUR mogoče oceniti kot nadomestilo za opravljanje javne službe.

10.1.2 Obstoje gospodarske prednosti z vidika sodbe *Altmark*

(237) Sodišče meni, da če je treba državno pomoč šteti za nadomestilo v zameno za storitve, ki jih opravi upravičeno podjetje, da bi izpolnilo obveznosti javne službe, tako da to podjetje dejansko nima finančne koristi in navedeni ukrep torej ne učinkuje tako, da to podjetje postavi v ugodnejši konkurenčni položaj, kot ga imajo konkurenčna podjetja, taka pomoč ne spada na področje uporabe člena 87(1) ES.

(238) Da pa tako nadomestilo ne bi bilo opredeljeno kot državna pomoč, mora biti izpolnjeno določeno število kumulativnih pogojev (glej opombo 68 te odločbe).

(239) Zlasti kar zadeva četrto merilo, ki ga je Sodišče določilo v sodbi *Altmark*, je treba ugotoviti, da družba SNCM ni bila izbrana v skladu s postopkom oddaje javnih naročil, ki omogoča izbiro ponudnika, sposobnega, da te storitve skupnosti zagotovi po najnižjih stroških.

(240) Ker ni bilo postopka oddaje javnega naročila, Komisija meni, da mora država članica v skladu z zahtevami sodne

prakse Sodišča dokazati, da višina nadomestila, izplačanega družbi SNCM, ne presega stroškov, ki bi jih imelo povprečno, dobro vodeno in ustrezno opremljeno podjetje, ob upoštevanju s tem povezanih prihodkov in primernega dobička za izvajanje teh obveznosti.

(241) Francoski organi v obravnavanem primeru v spisih z dne 16. novembra 2006 sami priznavajo, da je zaradi obveznosti javne službe, ki jih je imela družba SNCM, praktično nemogoče najti podjetje, ki bi ga lahko uporabili kot referenčno točko za to obdobje 1991–2001, ker je bila ta družba edino podjetje, ki je bilo sposobno prevzeti te obveznosti. Francoski organi so se v teh okoliščinah potrudili in zagotovili podatke, ki omogočajo kar se da natančno primerjavo s primerljivimi podjetji, zlasti z družbo CMN, pri čemer pa vseeno poudarjajo, da ta podjetja niso poslovala pod enakimi pogoji, kot so bili tisti, ki so bili družbi SNCM naloženi s pogodbami o obveznosti javne službe med letoma 1991 in 2001.

(242) V zvezi s tem Komisija glede na utemeljitve francoskih organov meni, da ti niso dokazali, kako so podjetja, ki jih sami štejejo za podobna, referenčne točke, kot jih zahteva sodna praksa Skupnosti. V teh okoliščinah Komisija poudarja, da ji podatki, ki jih je v zvezi s temi podjetji poslala Francija, ne omogočajo ocene stopnje zatrjevane podobnosti niti analize vpliva zatrjevanih razlik pri pogojih poslovanja na primerjavo, ki bi jo bilo treba opraviti za namene uporabe zgoraj navedenega četrtega merila.

(243) V teh okoliščinah Komisija na podlagi informacij in podatkov, ki so jih v tem postopku poslali francoski organi, meni, da ti niso dokazali, da je četrto merilo iz sodbe *Altmark* izpolnjeno.

(244) Glede na zgornje ugotovitve Komisija meni, da je zadevni ukrep družbi SNCM prinesel gospodarsko prednost. Glede na to, da je ukrep koristil samo družbi SNCM, je ta gospodarska prednost selektivna. Zato nadomestilo, dodeljeno družbi SNCM na podlagi pogodb iz leta 1991 in leta 1996 v višini 53,48 milijona EUR, pomeni državno pomoč v smislu člena 87(1) ES.

10.1.3 Združljivost zadevnega ukrepa s skupnim trgom v smislu člena 86(2) ES

(245) Ker so se francoski organi sklicevali na odstopanje iz člena 86(2) ES, bo Komisija za oceno zadevnega ukrepa uporabila enak pristop in enako obrazložitev, kot sta v Odločbi iz leta 2001.

(246) Glede na ta člen se izplačilo državne pomoči lahko izogne prepovedi iz člena 87 Pogodbe ES, če je cilj zadevne pomoči nadomestiti dodatne stroške, povzročene z izpolnjevanjem posebne naloge podjetja, pooblaščenega za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, in če se dodelitev pomoči izkaže za nujno, da bi navedeno podjetje lahko izpolnjevalo svoje obveznosti javne službe v razmerah gospodarskega ravnovesja.

(247) Glede na sodno prakso, ki se uporablja za obdobje 1991–2001 ⁽¹²¹⁾, mora Komisija, kot je to storila v Odločbi iz leta 2001:

— preveriti, ali je mogoče storitve, katerih upravljanje je bilo zaupano družbi SNCM, opredeliti kot storitve splošnega gospodarskega pomena, in

— preučiti, ali se znesek subvencij, dodeljenih družbi SNCM na podlagi obveznosti javne službe, povezanih s pomorskimi povezavami s Korziko, ujema z dodatnimi stroški, ki jih ima družba SNCM, da bi izpolnila temeljne zahteve pogodbe o javni službi.

Utemeljenost javne službe

(248) Kar zadeva nadomestila, izplačana v obdobju 1991–2001, v obravnavanem primeru obveznosti javne službe, naložene družbama SNCM in CMN, izhajajo iz dveh petletnih pogodb, ki sta ju ti družbi sklenili z Office de transport de la Corse (OTC), kot je Komisija ugotovila v Odločbi iz leta 2001. V teh pogodbah, katerih pravna podlaga je okvirna pogodba za obdobje 1976–2001, so

bila določena podrobna pravila za izvajanje javne službe za obdobji 1991–1996 in 1996–2001. V pogodbah so bila opredeljena tudi načela za izplačilo pavšalne subvencije iz proračuna za ozemeljsko kontinuiteto v zameno za naložene obveznosti.

(249) Glede vprašanja, ali te obveznosti ustrezajo resnični potrebi po javni službi, je Komisija v zgoraj navedeni odločbi iz leta 2001 ugotovila, da okvirna pogodba in petletni pogodbi ustrezajo načelu ozemeljske kontinuitete, katerega cilj je omejiti neugodnosti, ki jih prinaša otoška lega, in zagotoviti povezave s Korziko na način, ki je čim bolj podoben v celoti celinskim povezavam. Komisija navaja tudi, da ta cilj, ki spada v legitimen javni interes, v preteklosti ni bil dosežen le z igro tržnih sil ⁽¹²²⁾.

(250) Zato Komisija meni, da sistem povezav, določen z okvirno pogodbo in petletnima pogodbama, ustreza resnični potrebi po javni službi.

Nepavšalni značaj nadomestila

(251) Kot je Komisija ugotovila v Odločbi iz leta 2001, je družba SNCM v obdobju 1991–2001 na podlagi zgoraj opisanega pravnega okvira prejela pavšalno letno subvencijo, znesek katere je bil določen za pet let in se je revidiral vsako leto na podlagi sprememb bruto domačega proizvoda po tržnih cenah ter informacij in analitičnih evidenc, ki jih je morala predložiti družba SNCM.

(252) Komisija v točki 30 Odločbe iz leta 2001 navaja, da se „glede na člen 4 pogodbe iz leta 1976 ⁽¹²³⁾ znesek letne subvencije izplača v dvanajstih enakih mesečnih obrokih. Za dokončno izplačilo subvencije mora družba SNCM najpozneje 1. julija vsako leto predložiti svoje rezultate za preteklo poslovno leto, ki jih je potrdil državni nadzornik. Morebitna povračila v breme družbe SNCM se odštejejo od obroka ali obrokov za tekoče poslovno leto. V ureditvi za prilagoditev obrokov so določena tudi morebitna dodatna plačila, ki jih opravi država. V naknadno sklenjenih pogodbah so določene tudi kazni, če med letom število osnovnih povezav, ki jih SNCM ni opravila, presega 2 % števila osnovnih povezav, določenih v pogodbi. Organ, ki podeljuje koncesije, lahko družbo SNCM tudi obvesti, da bo zadržal pavšalno plačilo za ozemeljsko kontinuiteto v primeru večjih incidentov, ki povzročijo prekinitve opravljanja javne službe.“

(253) Komisija v točki 82 iste odločbe navaja, da je v drugem delu te točke IV določeno, da „če bi se gospodarski pogoji in zlasti stroški poslovanja ter ravni prometa, ki so bili podlaga za izračun subvencije, bistveno poslabšali, se bosta SNCM in OTC sestala in skupaj proučila ukrepe, ki jih je treba izvesti v zvezi s povezavami, cenami ali popravkom zneska subvencije navzgor, da se znova vzpostavi finančno ravnovesje družbe“.

(254) Glede na zgoraj navedeno in kot je ugotovila v Odločbi iz leta 2001, Komisija meni, da nadomestilo v višini 53,48 milijona EUR, ki ga je izplačala država, ni pavšalno zaradi mehanizma, ki omogoča izravnavo finančnega neravnovesja, izhajajočega iz neskladnosti med dejanskimi stroški poslovanja in stroški, ki so bili podlaga za izračun subvencije.

Ujemanje nadomestil s stroški javne službe

(255) Kot je Komisija ugotovila v Odločbi iz leta 2001⁽¹²⁴⁾, finančna nadomestila, ki so bila v tistem času prejeta na podlagi petletnih pogodb iz leta 1991 in leta 1996, družbi SNCM niso omogočila, da bi v celoti poravnala izgube, povezane z obveznostmi javne službe. Komisija je ocenila, da je to preizko nadomestilo znašalo 53,48 milijona EUR.

(256) Komisija ugotavlja, da je znesek v višini 53,48 milijona EUR, ki ga je izplačala država, enak premajhnemu nadomestilu, ugotovljenemu za obdobje 1991–2001, in je torej ustrezen glede na neto stroške, povzročene z nalogo javne službe, ki jo je morala opravljati družba SNCM.

10.1.4 Sklep

(257) Glede na zgoraj navedeno Komisija meni, da je zadevni ukrep državna pomoč, ki je združljiva s skupnim trgovom na podlagi člena 86(2) ES. Ker je bil ukrep izveden 14. novembra 2003, Komisija ugotavlja, da je ta državna pomoč nezakonita.

(258) V teh okoliščinah znesek pomoči, ki ga je treba šteti kot pomoč za prestrukturiranje na podlagi priglasitve iz leta 2002, znaša 22,52 milijona EUR⁽¹²⁵⁾. Ta znesek bo dodan ukrepom, priglasenim leta 2006, če bi ti vključevali pomoči za prestrukturiranje (glej oddelek 10.5 te odločbe).

10.2 Prodaja družbe SNCM po negativni prodajni ceni 158 milijonov EUR

(259) Komisija mora v obravnavanem primeru proučiti, ali kapitalski vložek države v višini 158 milijonov EUR pred prodajo družbe SNCM zasebnim kupcem, to je *in*

fine negativna prodajna cena podjetja v enakovrednem znesku, ne vsebuje elementov državne pomoči.

(260) Odprt, pregleden in nediskriminacijski javni postopek izbire, po koncu katerega država proda podjetje po predhodni finančni sanaciji (v znesku, višjem od prodajne cene), ne omogoča nujno izključitve prisotnosti pomoči, ki bi lahko koristila hkrati privatiziranemu podjetju in njegovemu kupcu⁽¹²⁶⁾.

10.2.1 Referenčni pravni okvir

(261) Da bi Komisija preverila, ali je podjetje pridobilo gospodarsko prednost na podlagi kapitalskega vložka države, načeloma uporabi merilo „zasebnega vlagatelja v tržnem gospodarstvu“ (v nadaljnjem besedilu: merilo zasebnega vlagatelja). Merilo zasebnega vlagatelja izvira iz načela enake obravnave javnega in zasebnega sektorja, ki izhaja iz člena 295 Pogodbe ES. V skladu s tem načelom kapital, ki ga država posredno ali neposredno da na voljo podjetju v okoliščinah, ki ustrezajo običajnim tržnim razmeram, ne more veljati za državno pomoč⁽¹²⁷⁾.

(262) V ta namen lahko Komisija zlasti oceni, ali je tisti, ki je priskrbel sredstva, ravnal kot zasebni vlagatelj, ki sledi globalni ali sektorski strukturalni politiki in ga vodijo obeti dolgoročne donosnosti vloženi sredstev. Veljavnost tega pristopa je v več zadevah priznalo sodišče Skupnosti⁽¹²⁸⁾.

(263) V skladu z ustaljeno sodno prakso kapitalski vložek javnega vlagatelja brez kakršnega koli obeta dobička, tudi dolgoročnega, pomeni državno pomoč⁽¹²⁹⁾.

(264) Sodišče Skupnosti je tudi odločilo, da si zasebni vlagatelj, ki sledi globalni ali sektorski strukturalni politiki in ga vodijo obeti dolgoročne donosnosti, ne more razumno dovoliti, da po letih neprekinjenih izgub izvede kapitalski vložek, ki je, gospodarsko gledano, ne samo dražji od likvidacije sredstev, ampak je med drugim povezan s prodajo podjetja, kar odvzame vsako upanje na dobiček, tudi dolgoročno⁽¹³⁰⁾.

(265) Natančneje, Sodišče je v sodbi Gröditzer razsodilo, da je treba za določitev, ali privatizacija podjetja po negativni prodajni ceni vsebuje elemente pomoči: „presoditi, ali bi se v podobnih okoliščinah zasebni vlagatelj velikosti, ki jo je mogoče primerjati z velikostjo organov, ki upravljajo javni sektor, lahko odločil za tako velike kapitalске vložke na podlagi prodaje navedenega podjetja ali bi se odločil za njegovo likvidacijo“⁽¹³¹⁾.

10.2.2 Uporaba v obravnavanem primeru

(266) Glede na zgoraj navedeno mora Komisija, da bi določila naravo pomoči zadevnega ukrepa, „oceniti, ali je rešitev, ki jo je izbrala država, absolutno in v primerjavi s katero koli drugo rešitvijo, vključno z neposredovanjem, najcenejša, kar bi, če bi to držalo, privedlo do ugotovitve, da je država ravnala kot zasebni vlagatelj“⁽¹³²⁾.

10.2.2.1 Upoštevanje načela zasebnega delničarja v tržnem gospodarstvu

(267) V tem smislu je treba navesti, da danes velike skupine podjetij, ki zaprejo obrate ali likvidirajo hčerinske družbe, ne morejo prezreti socialnih posledic takih zaprtij ali likvidacij.

(268) Zato najpogosteje izvajajo socialne načrte, ki lahko vključujejo prekvalifikacijo osebja, pomoč pri iskanju zaposlitve, odpravnine in celo ukrepe v lokalni gospodarski strukturi, ki presegajo to, kar je določeno z zakonodajo in kolektivnimi pogodbami.

(269) V obravnavanem primeru Komisija ugotavlja, da je SNCM družba, ki jo država nadzira prek skupine CGMF (Compagnie Maritime Générale et Financière).

(270) Komisija meni, da bi bili v primeru likvidacije družbe SNCM⁽¹³³⁾ taki ukrepi izvedeni poleg zakonskih obveznosti, da ne bi očrnili ugleda holdinga, ki mu pripada, in njenega končnega delničarja⁽¹³⁴⁾.

(271) Komisija opozarja, da je grožnja likvidacije podjetja leta 2004 sprožila številne in velike socialne nemire. Velik socialni konflikt septembra 2004 je na primer za 16 dni blokiral ladje družbe SNCM. Komisija dodaja, da so francoski organi s številnimi dokazali, da so leta 2004 ta socialna gibanja, ki so pri strankah očrnili ugled holdinga, ki mu SNCM pripada, zelo škodila družbi SNCM v smislu števila prepeljanih potnikov in posledično, ustvarjenega prometa. Komisija poleg tega poudarja, da je zaradi škodljivega socialnega ozračja poleti leta 2004, ki je škodovalo finančnemu položaju družbe SNCM, delničar podjetja spomladi leta 2005 izdelal socialni načrt, ki je bil aprila 2005 odložen v soglasju s sindikati. Na podlagi zgoraj navedenega je po mnenju Komisije nedvomno, da bi zagotovo škodovalo ugledu holdinga, ki mu družba pripada, in njenega končnega delničarja, če v primeru likvidacije družbe SNCM skupina CGMF ne bi prevzela dodatnih odpravnin.

(272) Komisija zato meni, da je treba stroške, povezane s temi ukrepi, vključiti v izračun stroškov likvidacije. Navedeni

stroški bi bili torej odbiti od likvidacijske vrednosti družbe SNCM, če bi bila ta pozitivna in/ali bi jo neposredno prevzela CGMF/država kot delničarka. Komisija meni, da bi se s katero koli drugo rešitvijo prezrla družbena resničnost, s katero se danes srečujejo velike skupine podjetij⁽¹³⁵⁾.

(273) Za kvantifikacijo stroška likvidacije za delničarja Komisija uporabi predpostavko *a minima*, ki ustreza samo dodatnim odpravninam.

(274) V zvezi s tem francoski organi menijo, da je na podlagi socialnega načrta iz leta 2005, ki temelji na socialnem načrtu iz leta 2002, razpon, ki ga je treba uporabiti, od [...] do [...] EUR na zaposlenega, kar skupaj znaša med [...] milijoni EUR in [...] milijoni EUR. Francoski organi pojasnjujejo, da je pri spodnji meji zgoraj navedenega razpona upoštevano dejstvo, da je strošek referenčnega socialnega načrta povišan zaradi velikega deleža zaposlenih, ki se bližajo upokojitveni starosti in odhajajo pod še posebno ugodnimi pogoji. Poleg tega se upošteva tudi dejstvo, da okoliščine likvidacije družbe in odpusta celotnega osebja niso primerljive z okoliščinami prilagoditve zaposlenih, ki omogočajo nadaljevanje dejavnosti, kot je to primer referenčnega socialnega načrta.

(275) Strokovnjak Komisije je opravil primerjalno analizo števil, ki so jih navedli francoski organi, in socialnih načrtov, ki jih je Francija nedavno izvedla. Socialni načrt podjetja Hewlett Packard je leta 2003 stal 214 000 EUR na osebo, leta 2005 pa med 50 000 in 400 000 EUR. Socialni načrt, ki ga je leta 2004 po združitvi z družbo Alcan izvedla družba Pechiney, je stal 128 000 EUR na osebo. Pri socialnem načrtu družbe Giat Industries leta 2004 je bil skupni strošek na zaposlenega 162 000 EUR v primerjavi z 71 000 EUR za podjetje Gemplus leta 2002 in 69 000 EUR za družbo Danone (dejavnosti v zvezi s piškoti) leta 2001. Leta 2002 je podjetje Yves Saint Laurent Haute Couture napovedalo socialni načrt s 115 000 EUR na zaposlenega. V načrtu Power 8, ki ga je družba Airbus France napovedala februarja 2007, je bil predviden strošek v višini 68 000 EUR na zaposlenega⁽¹³⁶⁾. Strošek socialnega načrta družbe Michelin leta 2008 znaša 157 400 EUR na zaposlenega.

(276) Kar zadeva pristaniške delavce, Komisija pojasnjuje, da računsko sodišče v javnem tematskem poročilu iz julija 2006 z naslovom „Francoska pristanišča nasproti spremembam v pomorskem prevozu: nujnost ukrepanja“ opozarja na skupni strošek na osebo iz socialnega načrta iz leta 2004, to je 145 000 EUR na odhod za samostojna pristanišča in 209 000 EUR na odhod iz pristanišča Marseille.

(277) Komisija opozarja, da njena odločba z dne 17. julija 2002 v zvezi s Société Française de Production omogoča ponazoritev stroška velikodušnosti v primeru privatizacije podjetja v težavah. Tako je velikodušnost državo stala 43,1 milijona EUR (ali 151 000 EUR na zaposlenega, saj je bil v načrtu predviden odhod 285 zaposlenih), ki se prištejejo strošku v višini 5,3 milijona EUR iz naslova zakonskih in pogodbenih obveznosti (kar je skupaj strošek v višini 169 000 EUR na zaposlenega).

(278) Na podlagi te primerjalne analize Komisija meni, da je predpostavka [...] EUR, izplačanih vsakemu zaposlenemu iz naslova dodatnih odpravnin, v skladu s stroškom na odpuščene zaposlene iz socialnih načrtov, ki so jih zasebni delničarji izvedli v istem obdobju.

(279) Nazadnje Komisija meni, da je predpostavka odpusta celotnega osebja družbe SNCM na podlagi likvidacije podjetja najverjetnejša predpostavka, zlasti ker dodelitev PPS za obdobje 2007–2013 še ni bila predmet javnega razpisa in s tem dokončne odločitve. Poleg tega je glede na skrb vzbujajoči finančni položaj družbe SNCM dejansko neverjetno, da bi bil načrt nadaljevanja dejavnosti izdelan tako, da bi v podjetju uvedli prisilno upravo in bi se lahko izognili odpuščanjem.

(280) Glede na zgoraj navedeno Komisija uporabi skupni znesek v višini [...] milijonov EUR, ki bi ga CGMF (država) morala nameniti za dodatne odpravnine.

(281) Na tej stopnji analize mora Komisija določiti likvidacijsko vrednost družbe SNCM brez dodatnih odpravnin. Razliko med to likvidacijsko vrednostjo, če je pozitivna, in dodatnimi odpravninami je namreč treba primerjati z negativno ceno prodaje, da bi preverili, ali je država ravnala kot zasebni vlagatelj v tržnem gospodarstvu. Pri tem se Komisija opira na izračun revaloriziranih neto sredstev. V skladu z metodo revaloriziranih neto sredstev se nezadostnost sredstev ugotovi, ko ekonomska vrednost realnih sredstev (na splošno višja od neto knjigovodske vrednosti) ne pokrije ekonomske vrednosti realnih dolgov.

(282) Za ugotovitev nezadostnosti sredstev v obravnavanem primeru je Komisija ob pomoči svojega strokovnjaka ⁽¹³⁷⁾ potrdila, kot je pojasnjeno v nadaljevanju, da na dan 30. septembra 2005 vrednost sredstev družbe SNCM ni

zadostovala za poplačilo privilegiranih in nepriviligiranih upnikov (vključno z zaposlenimi na podlagi klasičnih terjatev).

Izbira metodologije ocene

(283) Komisija meni, da je valorizacija neto sredstev metoda, ki se navadno uporablja za valorizacijo družb v sektorju pomorskega prevoza. Meni, da je ta metoda še posebno primerna za položaj družbe SNCM, ker lahko njen glavni delničar poleg prodaje izbere samo še objavo stečaja družbe, ki bi šla v likvidacijo.

(284) Kar zadeva druge metode valorizacije, zlasti metodo diskontiranih prostih denarnih tokov, Komisija meni, da glede na dejstvo, da predpostavlja nadaljevanje dejavnosti družbe, kar ne drži za družbo SNCM, ta metoda v obravnavanem primeru ni upoštevana.

Referenčni datum

(285) Komisija je uporabila datum 30. september 2005 kot referenčni datum za oceno družbe SNCM, ker je to datum dejansko opravljene izbire med sprejetjem ponudbe za obnovitev ali likvidacijo družbe, pri čemer je bilo o izbiri podjetja BCP odločeno 27. septembra 2005.

Vrednost sredstev družbe SNCM

(286) Komisija navaja zlasti, da je delničar družbe SNCM v sodelovanju s svetovalno družbo Ernst & Young opravil kvantifikacijo stroškov likvidacije podjetja (zgoraj navedeno poročilo CGMF) na dan 30. septembra 2005, o čemer sta drugo mnenje izdelali družba Oddo Corporate Finance in svetovalna družba Paul Hastings. Komisija opozarja, da so bila v zgoraj navedenem poročilu Oddo-Hastings sredstva družbe SNCM valorizirana na [...] milijonov EUR.

(287) Kar zadeva valorizacijo ladjevja v lasti družbe ⁽¹³⁸⁾, je bilo ladjevje družbe SNCM, ker je specializirani posrednik BRS prodajno vrednost ladij družbe SNCM ocenil na [...] milijonov EUR na dan 30. septembra 2005, s poročilom družbe Oddo valorizirano na [...] milijonov EUR po popustu ⁽¹³⁹⁾, posredniški proviziji ⁽¹⁴⁰⁾ in upoštevanju pravne negotovosti ⁽¹⁴¹⁾.

Tabela 4

Scenariji valorizacije sredstev družbe SNCM na dan 30. septembra 2005

(v milijonih EUR)

	Vrednost sredstev poročilo Oddo	Vrednost sredstev strokovnjak Komisije
Neopredmetena sredstva	—	—
Opredmetena sredstva		
— Ladjevje v lasti družbe	[...]	[...]
— Nepremičnine ⁽¹⁾	[...]	[...]
Naložbe ⁽²⁾	[...]	[...]
<i>Osnovna sredstva</i>	[...]	[...]
Zaloge	—	—
Predujmi in predplačila	—	—
Terjatve do kupcev	[...]	[...]
Druge terjatve ⁽³⁾	[...]	[...]
Čisti finančni tok	[...]	—
Aktivne časovne razmejitve	—	—
Druga sredstva	[...]	[...]
Sredstva skupaj	[...]	[...]

⁽¹⁾ Kar zadeva nepremičnine (med katerimi je sedež družbe SNCM), francoski organi pojasnjujejo, da uporabljena likvidacijska vrednost temelji na oceni nepremičninskega strokovnjaka iz novembra 2003, popravljeni za + [...] % zaradi upoštevanja zvišanja cen.

⁽²⁾ Dolgoročne finančne naložbe se nanašajo predvsem na kapitalске deleže družbe SNCM v družbah Sudcargos, Aliso, CGTH, CMN in Ferrytour.

⁽³⁾ Ta postavka se nanaša predvsem na terjatve do države, zlasti nadomestilo iz naslova obveznosti javne službe iz septembra 2005 in povračilo prispevkov delodajalcev za socialno varnost, ki ga je združenje Assedic opravilo za poslovno leto 2004.

Vir: poročilo Oddo-Hastings, poročilo strokovnjaka Komisije

(288) Komisija na podlagi zgornje tabele ugotavlja, da je ladjevje ladij glavni element valorizacije sredstev podjetja. V zvezi s tem je strokovnjak Komisije, potem ko je, če je bilo to mogoče, opravil primerjalno analizo, odločil, da sta bila popust, uporabljen za bruto prodajno vrednost ladij, in pravna negotovost skladna. Na tej podlagi je ugotovil, da ni razlogov za zavrnitev ocene vrednosti ladjevja, ki jo je izdelala francoska država.

(289) V zvezi s popustom Komisija meni, da je njegova raven skladna s popusti, evidentiranimi pri prodajah ladij v primeru sodne likvidacije. Po navedbah strokovnjaka Komisije je nacionalna belgijska družba Régie des Transports Maritimes, ki deluje na liniji Ostende–Ramsgate, leta 1997 prodala dva trajekta s popustoma, ocenjenima na 35 % in 45 %. Nedavno je družba Festival Cruises prodala tri križarke s povprečnim popustom v višini 20 %. Popusti, evidentirani v podobnih primerih, so

torej na ravni popustov, ki so jih francoski organi uporabili v obravnavanem primeru.

(290) V zvezi s pravno negotovostjo Komisija meni, da ker ni bilo na trgu nobene primerljive transakcije, so trditve, ki upravičujejo uporabo pravne negotovosti, skladne z ozkostjo trga za tipske ladje, zasnovane za dokaj posebno uporabo.

(291) Komisija poleg tega navaja, da je njen neodvisni strokovnjak navzgor popravil valorizacijo dolgoročnih finančnih naložb, zlasti valorizacijo deleža družbe SNCM v družbi CMN (z [...] milijonov EUR na [...] milijonov EUR). Ob upoštevanju ponudbe skupine Stef-TFE, da odkupi ta delež za znesek v višini [...] milijonov EUR, ki jo je poslala Komisiji na podlagi te preiskave, Komisija meni, da je valorizacija deleža družbe SNCM v družbi CMN na [...] milijonov EUR razumna na podlagi likvidacije družbe.

- (292) Kar zadeva valorizacijo drugih postavk sredstev, strokovnjak Komisije ni imel posebnega ugovora. Vendar pa ni sprejel postavke „čisti finančni tok“, ker je ta v primanjkljaju. Komisija meni, da je treba to postavko dejansko uvrstiti med obveznosti družbe SNCM.
- (293) Ob upoštevanju opravljenih prilagoditev je Komisija valorizirala sredstva družbe SNCM na [...] milijonov EUR na dan 30. septembra 2005.
- Ocena obveznosti družbe SNCM
- (294) Komisija ugotavlja, da francoski organi ocenjujejo znesek, dolgovan iz naslova privilegiranih terjatev, na [...] milijonov EUR, znesek, dolgovan iz naslova neprilegiranih terjatev (brez dodatnih odpravnin), pa na [...] milijonov EUR.
- (295) Zlasti kar zadeva obveznosti družbe, francoski organi ocenjujejo stroške pogodbenega socialnega načrta na [...] milijonov EUR. Stroški, povezani s pogodbenim socialnim načrtom, so bili določeni na individualni podlagi ob upoštevanju vrste pogodbe (pogodba za nedoločen čas – PNČ in pogodba za določen čas – PDČ), pravilnikov in veljavnih kolektivnih pogodb (posadka na ladjah, osebje na kopnem in vodstvo), delovne dobe, razvrstitve in plačila vsakega zaposlenega. Ta znesek pokriva nadomestila namesto odpovednega roka ([...] milijonov EUR), nadomestila za plačani dopust po odpovedi ([...] milijonov EUR), pogodbene odpravnine ([...] milijonov EUR) in prispevek Delalande ([...] milijonov EUR) ⁽¹⁴²⁾.
- (296) Francoski organi ocenjujejo stroške zunajpogodbenega socialnega načrta na [...] milijonov EUR. Ta socialni načrt združuje vse spremne ukrepe, povezane z zakonskimi in podzakonskimi obveznostmi družbe SNCM glede odpuščanja ⁽¹⁴³⁾, ter posredne stroške, povezane s pogodbenim socialnim načrtom ⁽¹⁴⁴⁾.
- (297) Stroški odpovedi glavnih pogodb o poslovanju se nanašajo predvsem na unovčenje bančne varščine v znesku [...] milijonov EUR, položene kot jamstvo, da bo družba SNCM dobro izvajala svoje obveznosti javne službe, varščini pa bi se prištela kazen, določena v navedeni pogodbi, v višini [...] % referenčnega finančnega nadomestila v znesku [...] milijonov EUR za leto 2005, kar je približno [...] milijonov EUR v primeru neizpolnitve obveznosti pooblaščenca.
- (298) Kar zadeva neto obveznosti, povezane s prodajo ladij v zakupu ⁽¹⁴⁵⁾, francoski organi poudarjajo, da na podlagi nekaterih predpostavk ⁽¹⁴⁶⁾ specializirani posrednik podjetja BRS ocenjuje neto prihodek od prodaje na [...] milijonov EUR na dan 30. septembra po popustu, posredniški proviziji in finančnem strošku prevoza. Ker davčni prihranki in bančni dolgovi znašajo [...] milijonov EUR, ostanek bančnih dolgov v zvezi z ladjami v zakupu, ki ga je treba povrniti, znaša [...] milijonov EUR.

Tabela 5

Scenariji valorizacije obveznosti družbe SNCM na dan 30. septembra 2005

(v milijonih EUR)

	Vrednost obveznosti poročilo Oddo	Vrednost obveznosti strokovnjak Komisije
Privilegirani dolgovi, od česar:		
— dolgovi za socialno varnost in davčni dolgovi	[...]	[...]
— finančni dolgovi, zajamčeni s sredstvi ⁽¹⁾	[...]	[...]
Stroški pogodbenega socialnega načrta	[...]	[...]
Stroški zdravstvenega zavarovanja upokojencev ⁽²⁾	[...]	[...]
Stroški postopka likvidacije	[...]	[...]
Vmesne izgube iz poslovanja ⁽³⁾	[...]	[...]
Izplačilo privilegiranim upnikom	[...]	[...]
Nezavarovani dolgovi ⁽⁴⁾	[...]	[...]
Stroški zunajpogodbenega socialnega načrta	[...]	[...]
Stroški odpovedi glavnih pogodb o poslovanju	[...]	[...]

(v milijonih EUR)

	Vrednost obveznosti poročilo Oddo	Vrednost obveznosti strokovnjak Komisije
Dodatni stroški, povezani s prodajo ladij v zakupu	[...]	[...]
Izplačilo nepriviligiranim upnikom	[...]	[...]

(¹) Ladij Napoléon Bonaparte in Paglia Orba jamčita za znesek pomorskih posojil, ki so se uporabljala za njuno financiranje.

(²) Ta postavka je odvisna od običaja, po katerem se družba SNCM obvezuje, da bo prevzela del stroškov dodatnega zdravstvenega zavarovanja v korist svojih upokojencev.

(³) Do konca likvidacije. Vmesne izgube temeljijo na predpostavki, da se plače izplačajo samo za en mesec. Vključujejo tudi stroške razpreme ladij v lasti družbe, ki niso odšteti od vrednosti sredstev. Ti stroški ustrezajo stroškom mirovanja ladij ob obali v pričakovanju njihove prodaje.

(⁴) Nezavarovani dolgovi so razčlenjeni na naslednji način: dolgoročne rezervacije ([...] milijonov EUR), razporejeni dolgovi/deleži ([...] milijonov EUR), operativni dobavitelji ([...] milijonov EUR), generalno zastopstvo ([...] milijonov EUR), dolgovi skupine in pridruženih podjetij ([...] milijonov EUR), pasivne časovne razmejitve ([...] milijonov EUR).

Vira: poročilo Oddo-Hastings, poročilo strokovnjaka Komisije.

(299) Komisija navaja, da so dolgovi za socialne prispevke glavni element obveznosti družbe SNCM. Kar zadeva privilegirane dolgove za socialne prispevke, to je stroške pogodbenega socialnega načrta, je strokovnjak Komisije na podlagi vzorčenja preveril formule izračuna vseh sestavnih delov načrta in ni ugotovil niti anomalije niti napake. Ob upoštevanju te preveritve Komisija meni, da je znesek [...] milijonov EUR, ki so ga navedli francoski organi na podlagi pogodbenega socialnega načrta, razumen.

(300) Kar zadeva vmesne izgube iz poslovanja, Komisija meni, da je ocena previdna z vidika zakonodaje, zlasti člena L 622-10 trgovskega zakonika in člena 119-2 odloka št. 85-1388 z dne 27. decembra 1985, na podlagi katerih bi lahko pristojno trgovsko sodišče SNCM obvezalo, da nadaljuje poslovanje še dva meseca, ki se lahko na zahtevo podaljšata javnega ministrstva zaradi obveznosti javne službe.

(301) Kar zadeva nezavarovane dolgove, strokovnjak Komisije ni imel posebnega ugovora. Vseeno je popravil znesek [...] milijonov EUR za znesek [...] milijonov EUR, ki izhaja iz preračuna postavke sredstev „čisti finančni tok“. Komisija meni, da je ta preračun v skladu s spremembami, opravljenimi pri valorizaciji sredstev družbe SNCM.

(302) Glede stroškov zunajpogodbenega socialnega načrta (razen dodatnih odpravnin) strokovnjak Komisije meni, da bi bilo treba stroške sodnih sporov povečati na [...] milijonov EUR namesto [...] milijonov EUR, kot navajajo francoski organi. V zvezi s tem po mnenju Komisije ni dvoma, da bi sindikalne organizacije zahtevale spre-

membo pogodb za določen čas v pogodbe za nedoločen čas (¹⁴⁷), vendar nasprotno še meni, da se mora ocenitev nanašati samo na zaposlene s pogodbami za določen čas, za katere je to tveganje skoraj zanesljivo (kar je [...] PDČ). Glede na bruto mesečno plačo v višini [...] EUR z 9-mesečnim nadomestilom plače za [...] prvih PDČ in 6-mesečnim za [...] naslednjih, je ta znesek [...] milijonov EUR.

(303) Glede neto obveznosti, povezanih s prodajo ladij v zakupu, Komisija meni, da so predpostavke, na katerih sloni izračun, upravičene, zlasti zaradi pogodbenega formalizma gospodarskih interesnih skupin (GIS), ki omejuje kakršno koli nadomestitev družbe SNCM s tretjo stranko in davčne ugodnosti pogojuje z upravljanjem ladij pod francosko zastavo. Poleg tega je upravičeno, da se pravna negotovost ne uporablja pri ladjah v zakupu, saj jih prodajajo banke upnice GIS. V teh okoliščinah je po mnenju Komisije upravičeno, da se finančni strošek prevoza upošteva med 30. septembrom 2005 in datumom prodaje ladje.

(304) Glede na zgoraj navedeno Komisija meni, da privilegirane obveznosti družbe SNCM na dan 30. septembra 2005 znašajo [...] milijonov EUR, nepriviligirane obveznosti družbe SNCM pa [...] milijonov EUR.

Ugotovitev nezadostnosti sredstev

(305) Glede na zgoraj navedeno Komisija meni, da na dan 30. septembra 2005 vrednost sredstev družbe SNCM (to je [...] milijonov EUR) ni zadostovala za poplačilo privilegiranih (to je [...] milijonov EUR) in nepriviligiranih upnikov (to je [...] milijonov EUR).

Sklep

(306) V takih okoliščinah in ob neobstoju tožbe za plačilo dolgov (glej *spodaj*) ter ob upoštevanju točke 273 te odločbe in nezadostnosti sredstev bi bil strošek likvidacije družbe SNCM, ki bi jo izvedla družba CGMF, omejen na stroške dodatnih odpravnin, to je [...] milijonov EUR.

(307) Iz tega sledi, da se lahko odločitev francoskih organov, da se družba SNCM proda po negativni ceni 158 milijonov EUR, ki jo je treba primerjati z minimalnim stroškom likvidacije [...] milijonov EUR, šteje za skladno z odločitvijo, ki bi jo sprejela zasebna skupina podjetij v tržnem gospodarstvu.

10.2.2.2 Posledice sodne likvidacije družbe SNCM

(308) Komisija je preučila tudi trditev francoskih organov, da bi bila v primeru likvidacije podjetja država kot večinski delničar lahko pozvana k plačilu dolgov (glej *spodaj*). V tem primeru mora po mnenju francoskih organov izračun stroška likvidacije za državo delničarko upoštevati nacionalno pravo, kot je Komisija priznala v Odločbi ABX Logistics⁽¹⁴⁸⁾, in se mora presojati od primera do primera ob upoštevanju posebnosti sektorja⁽¹⁴⁹⁾ in okoliščin primera.

(309) V obravnavanem primeru Komisija ugotavlja, da so ji francoski organi 28. marca 2006 predložili dokumente, ki dokazujejo, da je delničarka družbe SNCM iskala zanjo najcenejšo rešitev, pri čemer je vzporedno in od začetka preučevala dve možnosti, to je likvidacijo podjetja in njegovo prodajo po negativni ceni.

(310) Na podlagi zgoraj navedenih strokovnih mnenj, predloženih Komisiji, francoski organi menijo, da bi vsi realni stroški, ki bi jih morala kot delničarka nositi Francoska republika prek družbe CGMF, na dan 30. septembra 2005 znašali med [...] in [...] milijonov EUR. Ta analiza upošteva zlasti tveganja, da bi bila francoska država pozvana k „plačilu dolgov“, če bi jo sodišče štelo za dejanskega upravitelja družbe SNCM, in da bi bilo državi

naloženo izplačilo dodatnih odpravnin za odpuščeno osebje. Francoski organi menijo, da je ta tveganja treba uporabiti v izračunu dejanskega stroška morebitne likvidacije družbe SNCM.

(311) Zato se postavlja vprašanje ocene vseh realnih stroškov, ki bi jih morala kot delničarka verjetno nositi Francija v primeru sodne likvidacije družbe SNCM, da bi ugotovili, ali bi se preudaren zasebni delničar glede na možnosti, da mu bo naloženo plačilo teh stroškov in glede na njihov obseg⁽¹⁵⁰⁾, raje odločil za takojšnjo prodajo svoje hčerinske družbe po negativni ceni 158 milijonov EUR kot za sprejetje tega tveganja.

(a) Možna obsodba države na plačilo dolgov

(312) V francoskem pravu ima likvidacijski upravitelj družbe v sodni likvidaciji možnost, da vloži tožbo na podlagi odgovornosti zoper nekdanje upravitelje družbe, imenovano „tožba za plačilo dolgov“, in to v primeru sklepa o načrtu za ohranitev ali prisilno upravo in v primeru sodne likvidacije⁽¹⁵¹⁾.

(313) Uvedba tožbe za plačilo dolgov zoper nekdanje upravitelje družbe v stečaju je obrazložena s potrebo obnoviti premoženje družbe, ki je ena od nalog, zaupanih likvidacijskemu upravitelju.

(314) Francoski organi so v več dopisih Komisiji trdili, da je predpostavka, da bi nacionalno sodišče državi naložilo plačati dolgove podjetja, ki ga upravlja, več kot verjetna in da jo je treba uporabiti pri izračunu dejanskih stroškov morebitne likvidacije družbe SNCM.

(315) Družba SNCM je v svojih spisih z dne 28. februarja 2008 predložila poročilo strokovnjakov, v katerem so ocenjene pravne posledice tožbe za plačilo dolgov zoper francosko državo. V tem poročilu je ugotovljeno, da bi trgovinsko sodišče, ki bi obravnavalo to zadevo, zelo verjetno ugotovilo odgovornost države v zvezi s tem in ji naložilo, naj prevzame vse dolgove za socialne prispevke družbe SNCM.

- (316) V obravnavanem primeru Komisija meni, da bi bila glede na nezadostnost sredstev, ugotovljeno pri družbi SNCM (glej zgoraj), in ob upoštevanju mogočega uveljavljanja civilne odgovornosti likvidacijskega upravitelja v primeru neukrepanja na podlagi zakona iz leta 1985 in pravice upnikov do tožbe od leta 2005 tožba za plačilo dolgov zelo verjetno vložena zoper francosko državo v primeru sodne likvidacije družbe SNCM ⁽¹⁵²⁾.
- (317) V zadevni nacionalni zakonodaji je določeno, da se lahko dolgovi za socialne prispevke družbe v likvidaciji preneso v breme njenih nekdanjih pravnih ali dejanskih upraviteljev, če so izpolnjeni štiri pogoji.
- (i) *Spoznanje države kot pravnega ali dejanskega upravitelja podjetja v sodni likvidaciji* ⁽¹⁵³⁾
- (318) V obravnavanem primeru Komisija navaja, da je strokovnjak družbe SNCM predložil podrobno analizo, ki vodi do ugotovitve, da bi bila francoska država zelo verjetno opredeljena kot dejanski upravitelj družbe SNCM. V zgoraj navedenem izvedenskem poročilu je bilo v skladu z upošteveno sodno prakso ⁽¹⁵⁴⁾ pravzaprav dokazano, da je država izvajala pozitivna dejanja upravljanja in vodenja, ki očitno ne spadajo pod upravni nadzor, uveden z zakonom, in to v daljšem obdobju. Država naj bi v skladu s poročilom strokovnjaka družbe SNCM zlasti sprejemala odločitve v okviru nadzornih pooblastil, ki jih je uvedla sama, in tako zlorabila svoja nadzorna pooblastila za sprejemanje odločitev za račun podjetja namesto upraviteljev, ki so bili pooblaščen za sprejemanje navedenih odločitev. Poleg tega naj bi bilo očitno, da vodstveni organi družbe SNCM niso imeli nikakršne neodvisnosti glede na državo pri upravljanju podjetja. Nazadnje naj bi država nadomestila vodstvene organe družbe SNCM, ko je sama sprejemala strateške odločitve, ne da bi o tem obvestila navedene vodje.
- (319) Komisija ugotavlja, da francoski organi v svojih spisih z dne 28. marca 2008 niso izrazili zadržkov glede opredelitve francoske države kot dejanskega upravitelja družbe SNCM. Francoski organi v dopisu z dne 20. novembra 2006 sami navajajo, da bi sodišče državo delničarko družbe SNCM opredelilo kot dejanskega upravitelja podjetja. Vendar je očitno, da taka izjava, dana v okviru postopka o državnih pomočeh, sama ne more zadostovati, da bi pravno zadostno dokazala, ali bi sodišče nacionalne organe štel za dejanske upravitelje podjetja, ki je bilo deležno zadevnih ukrepov, in zlasti stopnjo verjetnosti take možnosti.
- (320) V okoliščinah tega primera se Komisiji ni treba več opredeliti o analizi elementov, ki so jih navedli francoski organi, glede na ugotovitev Komisije v oddelku 10.2.2.1 zgoraj.
- (ii) *Obstoj ene ali več napak francoske države, dejanskega upravitelja podjetja v sodni likvidaciji, pri upravljanju*
- (321) V obravnavanem primeru Komisija poudarja, da je bil v poročilu strokovnjaka družbe SNCM na podlagi neizčrpnega seznama dejanskih elementov naveden niz elementov, da bi dokazali, da je država kot dejanski upravitelj družbe SNCM storila napake pri upravljanju.
- (322) Navedeno je zlasti, da naj bi francoska država storila napake na področju naložb [...]. Država naj bi storila tudi številne napake pri upravljanju na področju [...].
- (323) V zvezi s tem [...] ⁽¹⁵⁵⁾. Francoski organi so v dopisu z dne 30. aprila 2007 tveganje, da bo država obsojena na podlagi odgovornosti, ocenili kot zelo visoko ob upoštevanju meril [...] opredelitve napake pri upravljanju v smislu člena L 651-2 trgovinskega zakonika. Vendar je očitno, da taka izjava, dana v okviru postopka o državnih pomočeh, sama ne more zadostovati, da bi pravno zadostno dokazala, ali bi sodišče za nacionalne organe štel, da so storili zatrjevane napake, in zlasti stopnjo verjetnosti te možnosti.
- (iii) *Ugotovitev nezadostnosti sredstev*
- (324) V obravnavanem primeru Komisija ugotavlja, da so francoski organi v dopisu z dne 16. novembra 2006 predložili oceno nezadostnosti sredstev družbe SNCM na podlagi zgoraj navedenih izvedenskih poročil družb CGMF in Oddo-Hastings. Komisija opozarja, da izvedensko mnenje družbe SNCM o tožbi za plačilo dolgov, poslano Komisiji februarja 2008, temelji na istih poročilih in ugotavlja obstoj nezadostnosti sredstev v primeru sodne likvidacije podjetja. V poročilu družbe Oddo-Hastings je navedena zlasti nezadostnost sredstev v višini [...] milijonov EUR na dan 30. septembra 2005, izračunana kot razlika med po eni strani vrednostjo sredstev družbe SNCM ([...] milijonov EUR) in po drugi strani vrednostjo obveznosti podjetja (privilegirani in nepriviligirani dolgovi, ocenjeni na [...] milijonov EUR oziroma [...] milijonov EUR).

- (325) Komisija poudarja, da se na podlagi zgoraj navedene francoske zakonodaje nezadostnost sredstev ugotovi, ali likvidacijski upravitelj družbe nima na voljo zadostnih sredstev za poplačilo upnikov, naj bodo ti privilegirani ali nepriviligirani. Kar zadeva zlasti terjatve za socialne prispevke podjetja, so dolgovi za socialne prispevke podjetja *a minima* sestavljeni iz klasičnih terjatev iz plač, to je terjatev, ki izvirajo neposredno iz pogodbe iz zaposlitve, kolektivne pogodbe ali zakonodaje in jih likvidacijski upravitelj samodejno vpiše med obveznosti podjetja ⁽¹⁵⁶⁾.
- (326) Komisija je predhodno nezadostnost sredstev družbe SNCM ocenila na [...] milijonov EUR na dan 30. septembra 2005.
- (iv) *Obstoj vzročne zveze med napakami in ugotovljeno nezadostnostjo sredstev*
- (327) Kot navajajo francoski organi, v skladu s francoskim pravom tožeči stranki v tožbi za plačilo dolgov ni treba določiti zneska povečanja obveznosti, nastalega zaradi upraviteljeve napake pri upravljanju. Upravitelj pravne osebe se lahko na podlagi člena L.624-3 trgovinskega zakonika razglasi za odgovornega, čeprav je napaka pri upravljanju, ki jo je storil, samo eden od vzrokov za nezadostnost sredstev, in se mu lahko naloži, da v celoti ali delno krije dolgove za socialno varnost, čeprav je njegova napaka vzrok samo za del teh dolgov ⁽¹⁵⁷⁾.
- (328) V obravnavanem primeru Komisija opozarja, da je strokovnjak družbe SNCM povezavo med napakami pri upravljanju in ugotovljeno nezadostnostjo sredstev označil za očitno. Na podlagi analiz, ki jih je predložil navedeni strokovnjak, naj bi bila finančna škoda, ki izhaja iz neizčrpnega seznama napak države pri upravljanju, navedenih v točki 322 te odločbe, [...] milijonov EUR ⁽¹⁵⁸⁾.
- (329) Francoski organi [...] ⁽¹⁵⁹⁾.
- (330) Poleg tega Komisija ugotavlja, da francoski organi v svojih spisih z dne 16. novembra 2006, 27. aprila 2007 in 28. marca 2008 [...] ⁽¹⁶⁰⁾. Francoski organi [...] ⁽¹⁶¹⁾. Francoski organi so v dopisu z dne 16. novembra 2005 sami priznali, da „je jasno, da bi bilo državi delničarki, ki bi jo sodišče zanesljivo opredelilo kot dejanskega upravitelja SNCM, družbe z omejeno odgovornostjo, na podlagi člena L.651-2 trgovinskega zakonika verjetno naloženo, naj krije celotno nezadostnost sredstev družbe SNCM“.
- (331) V okoliščinah tega primera se Komisiji ni treba več opredeliti o analizi elementov, ki so jih navedli francoski organi glede na ugotovitev Komisije v oddelku 10.2.2.1 zgoraj.
- (b) **Ocena skupnega stroška sodne likvidacije družbe SNCM**
- Določitev dela nezadostnosti sredstev v breme dejanskega upravitelja
- (332) Glede na zgoraj navedeno Komisiji v tem stanju zadeve ni treba določiti realnega ekonomskega stroška uveljavljanja odgovornosti delničarja.
- (333) V zvezi s tem Komisija poudarja, da je na podlagi člena L.624-3 trgovinskega zakonika pravnemu ali dejanskemu upravitelju družbe v likvidaciji v takih okoliščinah naloženo, naj plača celotno ugotovljeno nezadostnost sredstev ali del te.
- (334) Komisija ugotavlja, da imajo na podlagi zgoraj navedenega člena sodišča popolno svobodo pri presoji, ali je treba upravitelju naložiti, naj nosi vse dolgove za socialno varnost ali del teh dolgov. Glede na upoštevno sodno prakso je očitno, da so sodišča in sodišča prve stopnje dovezeta za ravnanje obravnavanega upravitelja in svoje obsodbe izdelajo na podlagi ugotovitev, ki jih lahko dokažejo.
- (335) Kot je bilo navedeno zgoraj, francoski organi menijo, da bi bila francoska država primorana nositi del, ocenjen med [...] in [...] % ugotovljene nezadostnosti sredstev, kar je med [...] milijonov EUR in [...] milijonov EUR.
- (336) Komisija poudarja, da je gospodarski senat kasacijskega sodišča v podobnih okoliščinah, kot pri primeru SNCM, ki so se nanašale na družbo Les Mines de Salsignes, družbo vnukinjo BRGM (javna industrijska in trgovinska ustanova) ⁽¹⁶²⁾, obsodil BRGM in njene hčerinske družbe v funkciji dejanskega upravitelja solidarno z drugimi upravitelji družbe Les Mines de Salsignes na plačilo celotne nezadostnosti sredstev ⁽¹⁶³⁾. Delež dolgov za socialno varnost v breme družbe Coframines, ustanove BRGM in torej *in fine* države je znašal 73,6 %. V smislu te odločitve je Sodišče poudarilo, da je bil upravni odbor v odvisnosti od zadevnih dveh subjektov.
- (337) Vendar Komisija meni, da francoski organi glede na pravila na področju državnih pomoči niso dokazali, v čem so zgoraj navedene napake države pri upravljanju v škodo podjetju napake, ki bi jih lahko storil kateri koli drug zasebni delničar v tržnem gospodarstvu. V zvezi s tem je treba poudariti, da se lahko samo take napake, ustrezno dokazane, upoštevajo pri ugotovitvi, ali bi se preudaren zasebni gospodarski subjekt glede na tveganje, da mu bo naloženo plačilo teh stroškov in glede na njihov obseg (to je neto sedanja vrednost tveganja prihodnje obsodbe), raje odločil za takojšnje plačilo negativne cene 158 milijonov EUR kot za sprejetje tega tveganja. Ni namreč mogoče šteti, da bi zasebni vlagatelj storil napake, ki ne bi temeljile na podjetniških razmislekih, ampak na splošnih razmislekih (na primer za socialne namene ali namene regionalnega razvoja).

(338) Komisija ne zanika, da je v nekaterih izjemnih primerih v nekaterih nacionalnih zakonodajah predvidena možnost, da se tretje osebe obrnejo proti delničarjem likvidirane družbe, zlasti če se lahko ti delničarji štejejo za pravne ali dejanske upravitelje, ki so zagrešili napake pri upravljanju v škodo podjetja. Čeprav taka možnost obstaja v francoskem pravu, Komisija meni, da francoski organi niso zadostno odpravili dvomov Komisije v obravnavanem primeru v zvezi s trditvami, ki se nanašajo na tveganje, da bi bila francoska država v primeru likvidacije družbe SNCM obsojena na plačilo dolgov te družbe. Vendar glede na ugotovitev Komisije v oddelku 0 zgoraj o tem vidiku v tej odločbi ni več treba odločati.

Določitev morebitnega prevzema dodatnih odpravnin v primeru sodne likvidacije družbe SNCM

(339) Poleg nezadostnosti sredstev bi po mnenju francoskih organov sodišče glede na sodno prakso na tem področju⁽¹⁶⁴⁾ francoski državi zanesljivo naložilo, naj prevzame dodatne odpravnine (to je med [...] milijonov EUR in [...] milijonov EUR). Po mnenju francoskih organov bi vsi realni stroški, ki bi jih kot delničarka morala nositi Francoska republika, znašali med [...] milijonov EUR in [...] milijonov EUR.

(340) Francoski organi pojasnjujejo, da so francoska sodišča v nedavnih sodbah pravnemu ali dejanskemu upravitelju naložila, naj poleg nezadostnosti sredstev prevzame dodatne odpravnine, izračunane na podlagi socialnega načrta, ki ga je podjetje izdelalo pred likvidacijo.

(341) Francoski organi navajajo zlasti, da je v zadevi *Aspocomp* francoska družba *Aspocomp SAS*, ki je hčerinska družba v 99-odstotni lasti finske družbe *Aspocomp Group Oy*, 18. januarja 2002 podpisala podjetniški sporazum, v katerem so bili opisani pogoji nadomestila na podlagi socialnega načrta v zvezi z 210 od skupaj 550 zaposlenih. V tem sporazumu so bili opisani zlasti znesek nadomestnih in dodatnih odškodnin ter pomoči za prostovoljni odhod. Vendar se je po spremembi strategije skupine matična družba *Aspocomp Group Oy* 21. februarja 2002 odločila, da ne bo več financirala svoje hčerinske družbe *Aspocomp SAS*, s čimer je povzročila njen stečaj. Ta odločitev je hčerinski družbi dejansko preprečila, da bi izpolnila svoje obveznosti, sprejete na podlagi podjetniškega sporazuma, in jo privedla do tega, da je odpustila vse druge zaposlene.

(342) V tem okviru je bila s sodbo pritožbenega sodišča v Rouenu potrjena sodba razsodišča med delodajalci in delojemalci v Evreuxu, družbi *Aspocomp Group Oy*, ki je 99-odstotno nadzirala upravljanje svoje hčerinske družbe, pa je bilo naloženo, naj izplača: (i) zaposlenim,

na katere se nanaša podjetniški sporazum, vse nadomestne in dodatne odškodnine, določene v tem edinem podjetniškem sporazumu, ter odškodnine za odpust brez pravega in resnega vzroka in (ii) zaposlenim, odpuščenim v okviru prijave stečaja družbe *Aspocomp*, enakovredne odškodnine, ker je matična družba s tem, ko ni izpolnila sprejetih obveznosti, ravnala nelojalno in z graje vredno lahkomiselnostjo.

(343) V obravnavanem primeru Komisija ugotavlja, da iz dokumentov v spisu izhaja, da je delničarka družbe SNCM 25. aprila 2005 ustavila dogovorjeni socialni načrt, ki je temeljil na socialnem načrtu iz leta 2002 in je bil uveden spomladi 2005, brez dogovora z vodstvom podjetja. Komisija še ugotavlja, da je bil ta socialni načrt izdelan pred odločitvijo države o prodaji družbe SNCM.

(344) Komisija meni, da bi zaposleni podjetja, če bi bila družba SNCM likvidirana, zanesljivo uveljavljali določbe tega socialnega načrta na sodišču.

(345) Da bi bil tak pristop lahko upošteven v primeru, kot je ta, bi morala Komisija presoditi, (i) ali bi sodišče državo članico obsodilo zaradi ustavitve zadevnega socialnega načrta brez dogovora z vodstvom podjetja, (ii) znesek, ki bi ga država članica morala plačati v takem primeru, in (iii) stopnjo verjetnosti take možnosti⁽¹⁶⁵⁾.

(346) Komisija navaja, da gre sodba gospodarskega senata kasacijskega sodišča, v kateri sodišče navaja, da bi bilo pripravljeno ugoditi tožbi na podlagi odgovornosti zoper prevladujočo družbo, katere krivdno ravnanje je povzročilo propad hčerinske družbe in posledično kolektivna odpuščanja⁽¹⁶⁶⁾, v isti smeri kot sodba *Aspocomp*.

(347) V zvezi s tem Komisija vseeno ugotavlja, da načelo, določeno s sodbo pritožbenega sodišča v Rouenu, do danes ni bilo potrjeno z drugimi tovrstnimi sodbami. Zato Komisija meni, da francoski organi niso zadostno odpravili dvomov Komisije o tem, da bi bil delničar na podlagi te sodne prakse dokaj zanesljivo izpostavljen uveljavljanju svoje odgovornosti in plačilu dodatnih odpravnin. Vendar glede na ugotovitev Komisije v oddelku 0 zgoraj o tem vidiku v tej odločbi ni več treba odločati.

10.2.2.3 Sklep

(348) Na podlagi zgoraj navedenega Komisija meni, da je odločitev za prodajo družbe SNCM po negativni ceni 158 milijonov EUR v skladu z odločitvijo, ki bi jo sprejela zasebna skupina v tržnem gospodarstvu ob upoštevanju socialnih stroškov, ki bi jih vključevala likvidacija podjetja.

(349) Komisija je zgornjo analizo oprla samo na predpostavke, ki so se ji zdele razumne in zadostno obrazložene. Te analize vodijo do ugotovitve, da bi bila razlika med možnostjo, ki so jo izbrali francoski organi, in alternativno rešitvijo najmanj [...] milijonov EUR, kar bi moralo krepko pokriti morebitno napako pri mnenjih, sprejetih po analizi.

(350) Komisija še meni, da negativna cena 158 milijonov EUR izhaja iz trgovinskega pogajanja med državo in zasebnimi kupci po koncu odprtega, preglednega, nediskriminacijskega in brezpogojnega javnega postopka izbire. V zvezi s tem Komisija meni, da je ta cena, ki je kar se da malo negativna, tržna cena.

(351) Kljub omejitvam, navedenim v točki 0 te odločbe, Komisija navaja, da je strokovnjak Komisije preveril možnosti valorizacije družbe SNCM na podlagi metode diskontiranih prostih denarnih tokov, ki izhajajo iz poročila banke HSBC, ki so ga naročili francoski organi. Strokovnjak Komisije meni, da so bili izračuni HSBC pravilni. Na podlagi rezultatov teh simulacij je mogoče ugotoviti, da je cena, plačana za družbo SNCM, v skladu z vrednostjo podjetja, ocenjeno na podlagi metode diskontiranih prostih denarnih tokov v času transakcije.

(352) Iz oddelka 0 zgoraj izhaja, da navedeni ukrep ne prinaša gospodarske prednosti niti družbi SNCM niti zasebnim kupcem, ne da bi bilo treba odločati o elementih, navedenih v oddelku 0 zgoraj. Zato kapitalski vložek države v višini 158 milijonov EUR pred odprodajo podjetja zasebnim kupcem, to je negativna prodajna cena 158 milijonov EUR, ne pomeni državne pomoči v smislu člena 87(1) ES.

10.3 Kapitalski vložek družbe CGMF v višini 8,75 milijona EUR

10.3.1 Referenčni pravni okvir

(353) Če je posredovanje zadevnih javnih oblasti izvedeno sočasno z znatnim posredovanjem zasebnih gospodarskih subjektov, opravljenim pod primerljivimi pogoji, je mogoče gospodarsko prednost takoj izločiti ⁽¹⁶⁷⁾.

(354) Praksa odločanja Komisije, ki jo je potrdilo sodišče Skupnosti, v takih okoliščinah takoj izključi naravo pomoči kapitalskega vložka države, če so izpolnjeni trije pogoji:

— zasebno posredovanje mora prihajati od gospodarskih subjektov. To ne drži v primeru deleža zaposlenih v kapitalu zadevnega podjetja ⁽¹⁶⁸⁾,

— zasebno posredovanje mora biti obsežno. To na primer ne drži za zasebno posredovanje, ki se nanaša samo na 3,3 % skupnega zneska, ki je v igri ⁽¹⁶⁹⁾,

— zasebno posredovanje mora biti tudi sočasno z javnim posredovanjem. Sodišče je tako potrdilo analizo Komisije, da lahko javni vložki pomenijo državno pomoč, če so zasebne naložbe v isto podjetje opravljene šele po dodelitvi javnih vložkov ⁽¹⁷⁰⁾. Vendar Komisija priznava, da se lahko včasih upošteva zasebno posredovanje, ki je bilo opravljeno kmalu po javnem posredovanju, zlasti kadar je zasebni vlagatelj v času javnega posredovanja že podpisal pismo o nameri ⁽¹⁷¹⁾.

10.3.2 Uporaba v obravnavanem primeru

(355) Komisija najprej ugotavlja, da so delnice družbe SNCM prodane gospodarskima subjektoma, to je podjetjema BCP in VT. Po končani prodaji je morala država v podjetje sočasno vložiti 8,75 milijona EUR, da bi bil v skladu z njeno obvezo zlasti do zaposlenih ohranjen njen 25-odstotni delež v družbi SNCM.

(356) Nadalje, vložek francoske države v višini 8,75 milijona EUR je treba primerjati z vložkom zasebnih kupcev, to je 26,25 milijona EUR. Ta razdelitev izhaja, kot je navedeno zgoraj, iz obveze francoskih organov, da bodo ohranili 25-odstotni delež v zadevnem podjetju. Ker se zasebno posredovanje nanaša na 75 % skupnega zneska, Komisija meni, da je obsežno. Ob tem Komisija še poudarja, da imajo zasebni partnerji solidno finančno strukturo, da se nakup družbe SNCM popolnoma ujema z njihovo podjetniško strategijo in da je v poslovnem načrtu navedenih kupcev predvideno, da bo donosnost obnovljena konec leta 2009.

(357) Kar nazadnje zadeva sočasnost obeh postopkov kapitalskih vložkov, je strokovnjak Komisije preveril, ali so navedena sredstva nakazali vsi delničarji družbe SNCM, vključno z družbo CGMF.

(358) Potrjeno je namreč bilo, da je 31. maja 2006 upravni odbor družbe SNCM ugotovil, da so bili vsi zgoraj navedeni postopki izvedeni. Skupno in sočasno povečanje kapitala vseh delničarjev v znesku 35 milijonov EUR se je zgodilo 31. maja 2006. Potekalo je v dveh sočasnih fazah: (i) prvo povečanje kapitala za [...] delnic so v celoti vpisali kupci, v gotovini in nominalno ([...] EUR), (ii) drugo povečanje kapitala za [...] delnic (vpisanih za četrtno cene) pa so delno vplačali kupci ([...] delnic, kar znaša 26,25 milijona EUR) in francoska država prek družbe CGMF ([...] delnic, kar znaša 8,75 milijona EUR) pod enakimi pogoji, to je gotovinski vložek v nominalnem znesku [...] EUR.

- (359) Javni in zasebni kapitalski vložki so torej popolnoma sočasni.
- (360) Glede na zgoraj navedeno Komisija meni, da so merila, določena s sodno prakso za takojšnjo izključitev narave pomoči zadevnega ukrepa, izpolnjeni. Zato meni, da kapitalski vložek francoske države v višini 8,75 milijona EUR družbi SNCM ne prinaša gospodarske prednosti, ker je bil ta vložek opravljen sočasno z vložkom zasebnega kapitala pod primerljivimi pogoji v smislu sodne prakse Skupnosti.
- (361) Komisija vsekakor meni, da stopnja donosa vložka države, to je [...] % na leto, pomeni ustrezno dolgoročno donosnost vložnega kapitala za zasebnega vlagatelja.
- (362) V zvezi s tem Komisija namreč ugotavlja, da fiksni donos kapitalске naložbe države v družbo SNCM le-to razbremenjuje vsakega tveganja izvajanja poslovnega načrta, ker je ta donos popolnoma nepovezan z uspešnostjo (dvig ali padec) podjetja. Tako dodelitev PPS družbi SNCM državi ne bo omogočila izboljšanja pričakovanega donosa njenega deleža.
- (363) Strokovnjak Komisije je na podlagi tega ugotovil, da je v smislu tveganja kapitalski vložek francoske države bolj podoben obveznici s fiksno stopnjo kot naložbi v delnice. Iz tega sledi, da je treba stopnjo donosa [...] % primerjati s stopnjo obveznic francoskega zasebnega sektorja v času transakcije. Po mnenju strokovnjaka Komisije je bila ta stopnja konec maja 2006 4,15 %.
- (364) Komisija nazadnje meni, da razvezna klavzula za prodajo družbe SNCM ne more ovreči načela enake obravnave vlagateljev. Ta klavzula se namreč nanaša na celotno odprodajo družbe SNCM zasebnim kupcem, in ne na sočasno naložbo (35 milijonov EUR) zasebnih kupcev (26,25 milijona EUR) in države (8,75 milijona EUR) v privatizirano SNCM.
- (365) Glede na zgoraj navedeno Komisija ugotavlja, da zadevni ukrep ne pomeni državne pomoči v smislu člena 87(1) ES.
- 10.4 Ukrepi pomoči za osebe (38,5 milijona EUR)**
- 10.4.1 Referenčni pravni okvir**
- (366) Za presojo, ali ukrep podjetju prinaša gospodarsko prednost, „je treba [...] ugotoviti, ali upravičeno podjetje dobi gospodarsko prednost, ki je v običajnih tržnih razmerah ne bi pridobilo“⁽¹⁷²⁾, ali nasprotno omogoči, da se podjetje izogne „stroškom, ki bi običajno morali bremeniti lastna finančna sredstva podjetja, in tako prepreči običajne učinke tržnih sil“⁽¹⁷³⁾.
- (367) V skladu z ustaljeno sodno prakso je običajno bremetisto, ki ga mora podjetje nositi pri svojem tekočem upravljanju ali svojih običajnih dejavnostih⁽¹⁷⁴⁾. Natančneje, Sodišče je navedlo, da zmanjšanje prispevkov za socialno varnost pomeni državno pomoč, če je ta ukrep „namenjen temu, da se podjetja določenega industrijskega sektorja delno oprostito denarnih prispevkov za socialno varnost, ki izhajajo iz običajne uporabe splošnega sistema za socialno varnost, ne da bi bila ta oprostitve upravičena z naravo ali sistematiko tega sistema“⁽¹⁷⁵⁾. Sodišče s to sodbo jasno navaja, da je treba gospodarsko ugodnost dokazati glede na splošni sistem socialne varnosti, in tako uporabi sklepanje, podobno sklepanju v davčnih zadevah.
- (368) Sodišče je 20. septembra 2001 potrdilo ta pristop: „pomoč pomeni ublažitev stroškov, ki običajno bremenijo proračun podjetij, ob upoštevanju narave ali sistematike sistema zadevnih stroškov, medtem ko je posebni strošek nasprotno dodatni strošek glede na te običajne stroške“⁽¹⁷⁶⁾.
- (369) Zato je za opredelitev, kaj v smislu sodne prakse glede pojma državne pomoči pomeni prednost, v okviru določene pravne ureditve treba ugotoviti referenco, na podlagi katere se primerja to prednost⁽¹⁷⁷⁾. V zvezi s tem je Sodišče poleg tega razsodilo, da ima določitev referenčnega okvira poseben pomen pri davčnih ukrepih, ker je sam obstoj prednosti mogoče dokazati le, če se primerja s tako imenovano „normalno“ obdavčitvijo, to je stopnjo obdavčitve, ki velja na referenčnem geografskem območju⁽¹⁷⁸⁾.
- (370) Poleg tega v skladu z ustaljeno sodno prakso, „za uporabo člena 92 Pogodbe ni pomembno, da se je položaj domnevnega upravičenca ukrepa izboljšal ali poslabšal glede na prejšnje pravno stanje ali je nasprotno ostal nespremenjen [...]. Ugotoviti je treba samo, ali je v okviru dane pravne ureditve državni ukrep tak, da daje prednost“ posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga „v smislu člena 92(1) Pogodbe v primerjavi z drugimi podjetji, ki so glede na cilj, ki se ga prizadeva doseči z zadevnim ukrepom, v primerljivem dejanskem in pravnem položaju“⁽¹⁷⁹⁾.

10.4.2 Uporaba v obravnavanem primeru

- (371) Iz sodne prakse in prakse odločanja ⁽¹⁸⁰⁾ Komisije izhaja, da mora Komisija, da bi izključila naravo pomoči zadevnega ukrepa, preveriti, da ukrep družbe SNCM ne razbremeni stroškov, ki so del njenega tekočega upravljanja, to je v obravnavanem primeru stroškov, ki izhajajo iz običajne uporabe socialne zakonodaje, ki velja za sektor v okviru odpovedi pogodbe o zaposlitvi.
- (372) V zvezi s tem Komisija ugotavlja, da se v skladu z memorandumom o soglasju, podpisanim med strankami, depozitni račun lahko sprostijo samo za financiranje nadomestil, izplačanih posameznikom, katerih pogodba o zaposlitvi z družbo SNCM je bila predhodno prekinjena. Tako ni niti cilj niti učinek teh ukrepov, da bi omogočili odhod zaposlenih, ki bi, če teh ukrepov ne bi bilo, lahko ostali v breme družbe SNCM.
- (373) Komisija navaja še, da je dodelitev teh nadomestil osebju, odpuščnemu po prodaji družbe SNCM, odobrila državna oblast, in ne podjetje.
- (374) Poleg tega Komisija ugotavlja, da ti dodatni socialni ukrepi presegajo nadomestila, določena s socialno zakonodajo in veljavnimi kolektivnimi pogodbami. Stroški, ki izhajajo iz uporabe zadnjih, ostanejo tako v celoti v breme družbe SNCM.
- (375) Komisija nazadnje ugotavlja, da bodo ti dodatni socialni ukrepi izvedeni, če bodo kupci potem, ko bo družba SNCM prodana, uresničili načrt zmanjšanja števila zaposlenih. Z drugimi besedami, ta nadomestila se ne ujemajo z izvedbo načrtov za zmanjšanje števila zaposlenih, določenih na podlagi načrta prestrukturiranja iz leta 2002.
- (376) Zato Komisija meni, da se strošek dodatnih socialnih nadomestil ne ujema niti s stroškom socialnih načrtov pred prodajo, ki jih je prevzela država, niti s socialnim stroškom, ocenjenim zgoraj v primeru sodne likvidacije družbe SNCM.
- (377) Iz tega sledi, da dodatni socialni ukrepi ne pomenijo stroškov, ki izhajajo iz običajne uporabe socialne zakonodaje, ki velja v okviru odpovedi pogodbe o zaposlitvi.
- (378) Podredno Komisija ugotavlja, da tudi ob prištetu zneska 38,5 milijona EUR h kapitalskemu vložku države v višini 142,5 milijona EUR prilagojena negativna prodajna cena, to je 196,50 milijona EUR, ostaja veliko nižja od stroška sodne likvidacije družbe SNCM (glej točko 3 te odločbe).
- (379) Komisija glede na zgoraj navedeno in v skladu s svojo prakso odločanja ⁽¹⁸¹⁾ meni, da spada izvedba dodatnih socialnih ukrepov v korist odpuščeni oseb, omogočena z javnimi sredstvi, ne da bi ti ukrepi delodajalca razbremenili njegovih običajnih stroškov, v socialno politiko držav članic in ne pomeni neposredne državne pomoči v smislu člena 87(1) ES. Komisija meni, da ta izvedba tudi ne pomeni posredne pomoči, ker koristi samo odpuščnemu osebju.

10.5 Preostanek 22,52 milijona EUR, priglašen iz naslova pomoči za prestrukturiranje

(380) Na podlagi zgoraj navedenega in v skladu s točko 0 te odločbe znesek subvencije, ki ga je treba oceniti v okviru državnih pomoči brez nadomestila za opravljanje javne službe, znaša 22,52 milijona EUR ⁽¹⁸²⁾ in pomeni del kapitalne injekcije, ki so jo francoski organi priglasili leta 2002.

(381) Komisija meni, da ta znesek družbi prinaša selektivno gospodarsko prednost in zato ta subvencija pomeni državno pomoč v smislu člena 87(1) ES.

10.5.1 Združljivost ukrepa na podlagi smernic Skupnosti o pomoči za reševanje in prestrukturiranje

(382) Francoski organi so zadevni ukrep priglasili leta 2002 na podlagi smernic Skupnosti o pomoči za reševanje in prestrukturiranje iz leta 1999 ⁽¹⁸³⁾.

(383) Smernice Skupnosti o državni pomoči za pomorski promet ⁽¹⁸⁴⁾ se za oceno pomoči za prestrukturiranje pomorskih družb sklicujejo na zgoraj navedene smernice. V skladu s točko 19 navedenih smernic je „člen 87(3)(c) edina osnova, pri kateri se lahko pomoč za reševanje ali prestrukturiranje podjetij v težavah šteje za združljivo“.

(384) Glede združljivosti državne pomoči za prestrukturiranje s členom 87(3)(c) ES iz sodne prakse izhaja, da morajo biti v odločbi Komisije navedeni razlogi, zaradi katerih Komisija meni, da so pomoči, upravičene glede na pogoje, določene s smernicami, zlasti načrt prestrukturiranja, zadovoljiv dokaz v zvezi z dolgoročno sposobnostjo preživetja in sorazmernost pomoči glede na prispevek njihovega upravičenca.

Značaj podjetja v težavah

(385) Da bi bilo podjetje upravičeno do pomoči za prestrukturiranje, se mora obravnavati kot podjetje v težavah v smislu smernic iz leta 1999 ⁽¹⁸⁵⁾.

- (386) V obravnavanem primeru Komisija opozarja na ugotovitev, da je bilo to merilo upoštevano v Odločbi Komisije z dne 17. julija 2002 o pomoči za reševanje za SNCM⁽¹⁸⁶⁾ in v Odločbi z dne 19. avgusta 2002 o uvedbi formalnega postopka preiskave zoper načrt finančne sanacije na podlagi letnih računovodskih izkazov družbe SNCM za leto 2001.
- (387) Za namene te odločbe je Komisija na podlagi letnih računovodskih izkazov za leto 2002 preverila, ali SNCM izpolnjuje ta pogoj. Tako lastniški kapital brez predpisanih rezervacij⁽¹⁸⁷⁾ še vedno ostaja negativen pri – 26,5 milijona EUR leta 2002, po – 30,7 milijona EUR leta 2001. Taka raven kaže na izgubo več kot polovice osnovnega kapitala podjetja, več kot četrtnina katerega je bila izgubljena v zadnjih 12 mesecih po priglasitvi, s čimer je izpolnjen zadosten in nenujen pogoj, opisan v točki 5(a) smernic.
- (388) Komisija poleg razvoja osnovnega kapitala družbe med drugim ugotavlja, da:
- je med letoma 2001 in 2002 tekoči rezultat pred obdavčenjem prešel s – 5,1 milijona EUR leta 2001 na – 5,8 milijona EUR leta 2002, pri čemer so se neto izgube leta 2002 lahko zmanjšale samo zaradi prodaje nekaterih ladij,
  - je zmožnost samofinanciranja družbe SNCM, ki je konec leta 2001 dosegala 39,2 milijona EUR, konec leta 2002 padla na 35,7 milijona EUR,
  - so neto finančni dolgovi brez zakupov med letoma 2000 in 2002 narasli s 135,8 milijona EUR na 144,8 milijona EUR,
  - so finančni stroški (obresti in povezani stroški) narasli s 7,0 milijona EUR leta 2000 na 9,503 milijona EUR leta 2002.
- (389) Francoski organi so poleg tega Komisiji potrdili, da banke družbi odslej zavračajo posojilo denarja zaradi njene zadolženosti, čeprav je SNCM kot jamstvo predlagala svoje zadnje ladje, ki niso obremenjene s hipoteko ali predmet drugih podobnih služnosti.
- (390) Nazadnje, pogodba o PPJS v ničemer ne spremeni te analize. Čeprav bi morala ta pogodba družbi SNCM, skupaj z uspehom načrta prestrukturiranja, res omogočiti, da bo sčasoma dosegla pozitiven izid iz poslovanja, bi morale podjetje vseeno zaradi hudega pomanjkanja lastnih sredstev, vse večje zadolženosti in stroškov operativnih ukrepov načrta prestrukturiranja v določenem času ustaviti plačila.
- (391) Glede na zgoraj navedeno Komisija meni, da družba SNCM izpolnjuje hkrati pogoja iz točke 5(a) smernic iz leta 1999 in iz točke 6 teh smernic. Zato ugotavlja, da je bila družba SNCM leta 2002 podjetje v težavah v smislu navedenih smernic.
- Obnovitev sposobnosti preživetja (točke od 31 do 34 smernic)
- (392) V skladu s smernicami iz leta 1999 je dodelitev pomoči pogojena z izvajanjem načrta prestrukturiranja, ki ga je potrdila Komisija. Kot je navedeno v točki 79 Odločbe o razširitvi formalnega postopka preiskave iz leta 2006 in glede na to, da je Komisija menila, da ukrepi po priglasitvi iz leta 2002 ne pomenijo državne pomoči, Komisija meni, da je treba združljivost kapitalskega vložka v znesku 22,52 milijona EUR s smernicami iz leta 1999 preučiti z vidika načrta prestrukturiranja iz leta 2002. „Prestaviti se je namreč treba v obdobje, v katerem so bili sprejeti ukrepi finančne podpore, da [...] se prepreči kakršna koli ocena na podlagi poznejših razmer“⁽¹⁸⁸⁾.
- (393) Glede na informacije, ki so jih predložili francoski organi, Komisija ugotavlja, da čeprav je v načrtu prestrukturiranja predvidena obnovitev donosnosti od leta 2003 zaradi ukrepov, razporejenih predvsem v letih 2002 in 2003, vseeno drži, da bo družba SNCM znova dosegla „zadovoljivo“ raven lastnih sredstev šele okoli leta 2005–2006. Komisija torej določa, da se bo obdobje prestrukturiranja končalo 31. decembra 2006.
- (394) Obnovitev donosnosti povezave med Marseillem in Korzikom je predvidena v kratkem času, povezava z Magrebom pa je že donosna dejavnost. Bolj negotova ostaja samo dejavnost z odhodom iz Nice, toda njena teža se zmanjšuje in predvidena amortizacija ladje Liamone leta 2001 bo olajšala obnovitev pozitivnih rezultatov na tej liniji. Komisija poleg tega sprejema trditev, da ohranitev, čeprav zmanjšana, odhodov iz Nice ostaja nujna za položaj družbe na celotnem trgu. Prerazporeditev storitev na povezave z Magrebom bo prispevala k zmanjšanju odvisnosti družbe od zgodovinske povezave in bi morala prispevati tudi k obnovitvi sposobnosti preživetja ob upoštevanju [...].
- (395) Kar zadeva dolgoročno sposobnost preživetja, to je po poteku sedanje pogodbe o PPJS, Komisija meni, da mora izvedba načrta podjetju omogočiti, da se ob podaljšanju pogodb učinkovito spopade s konkurenco. Nazadnje navaja, da bi morala ta pogodba tudi v primeru delne izgube, to je enega trajekta, družbi omogočiti, da ohrani pozitivne rezultate. Če bi izguba te pogodbe povzročila 40-odstotni ali večji padec prihodkov družbe na njenem zgodovinskem trgu, kot je predvideno tudi v drugi

možnosti, Komisija, meni, da bi bil to primer, ki bi ga le malo načrtov za prestrukturiranje z javno podporo ali brez nje lahko preprečilo, in da je na tej stopnji še prezgodaj za tako predvidevanje.

- (396) Kar zadeva „realne predpostavke glede prihodnjih pogojev poslovanja“, Komisija meni, da je tržna študija resna in dobra podlaga za določitev možnosti razvoja podjetja.
- (397) Po ugotovitvah Komisije je za zagotovitev obnove sposobnosti preživetja podjetja v načrtu prestrukturiranja predvideno, da izboljšanje sposobnosti preživetja izhaja predvsem iz internih ukrepov, kot sta boljši nadzor nad proizvodnimi stroški in večja produktivnost. Poleg tega, čeprav izboljšanje finančnega položaja družbe SNCM vključuje prerazporeditev njenih dejavnosti na povezave z Magrebom glede na pričakovano rast tega trga, načrt prestrukturiranja iz leta 2002 vsebuje tudi ukrepe za opustitev nekaterih dejavnosti, zlasti njene italijanske hčerinske družbe Corsica Marittima.
- (398) Komisija meni, da učinek ukrepov iz priglšenega načrta in njegov uspeh nista odvisna od razvoja trga, razen napredka na povezavah z Magrebom, ki ustreza predvsem obnovitvi položaja, ki ga je SNCM imela do sredine devetdesetih let.
- (399) Poleg tega Komisija opaža, da načrt prestrukturiranja upošteva stanje in predviden razvoj ponudbe in povpraševanja na trgu zadevnih proizvodov z možnostmi, ki izražajo optimistične, pesimistične in srednje predpostavke ter izrecne prednosti in slabosti družbe SNCM.
- (400) Nazadnje Komisija meni, da načrt prestrukturiranja predlaga spremembo družbe SNCM, tako da bo ta po končanem prestrukturiranju lahko krila vse svoje stroške, vključno s stroški amortizacije in finančnimi stroški.
- (401) Glede na zgoraj navedeno Komisija na podlagi informacij, ki so bile na voljo v času, ko so bili ukrepi finančne podpore sprejeti, ugotavlja, da je merilo glede sposobnosti preživetja podjetja izpolnjeno.
- Preprečevanje nedovoljenega izkrivljanja konkurence (točke od 35 do 39 smernic)
- (402) V skladu s točko 35 smernic je treba sprejeti ukrepe, ki bodo čim bolj omilili škodljive učinke pomoči na konkurenco. Drugače je treba pomoč šteti za nezdržljivo s skupnimi interesi in torej nezdržljivo s skupnim trgovom.
- (403) V obravnavanem primeru se mora ta pogoj pokazati z omejitvijo prisotnosti, ki jo ima lahko podjetje na svojem

zgodovinskem trgu, to je na trgu povezav s Korziko, ki pa je tudi trg, na katerem se srečuje s konkurenco družb s sedežem v Skupnosti, kar ne velja za povezave z Magrebom.

- (404) Komisija meni, da na trgu pomorskih povezav s Korziko nima presežne zmogljivosti glede na močan sezonski vpliv in visoko rast prometa. Ob tem še navaja, da je povprečna stopnja zasedenosti ladij glavnega konkurenta družbe SNCM manjša od stopnje zasedenosti ladij javne družbe. Ker na trgu ni presežka zmogljivosti v smislu smernic, ni treba prispevati k izboljšanju tržnih pogojev. Prodaja ladij – namesto njihovega uničenja – je torej dopustno zmanjšanje zmogljivosti glede na smernice.
- (405) Obvezna omejitev ali zmanjšanje prisotnosti na zadevnem trgu ali trgih, na katerih deluje podjetje, namreč pomeni izravnalni ukrep za konkurenco, katerega obseg mora biti povezan z učinki izkrivljanja, ki jih bo ali bi jih lahko povzročila pomoč za prestrukturiranje.
- (406) Načrt prestrukturiranja pomembno prispeva k zmanjšanju prisotnosti podjetja na njegovem trgu v neposredno korist konkurentov zaradi naslednjih ukrepov:
- zaprtja hčerinske družbe Corsica Marittima (82 000 potnikov leta 2000), ki je skrbela za povezave med Italijo in Korziko, in torej umika družbe SNCM s trga povezav med Italijo in Korziko,
  - skoraj popolnega umika družbe SNCM iz povezav med Toulonom in Korziko, trga, ki je leta 2002 zajemal kar 460 000 potnikov,
  - omejitve skupnega števila razpoložljivih mest in števila povratnih voženj, ki jih vsako leto od leta 2003 opravi družba SNCM, zlasti med Nico in Korziko,
  - prodajo štirih ladij.
- (407) V celotnem Genovskem in Toulonskem zalivu je družba SNCM znižala ponudbo za več kot milijon mest v primerjavi z letom 2001, kar pomeni, da jo je več kot prepolovila v neposredno korist svojih konkurentov, čeprav so to povezave z največjo rastjo.
- (408) Čeprav so bili ti ukrepi obsežni, so bili dopolnjeni z obveznostjo družbe SNCM, da v obdobju prestrukturiranja ne financira novih naložb, razen stroškov prerazporeditve dejavnosti na povezave z Magrebom, ki so vključeni v načrt prestrukturiranja.

(409) Glede na zgoraj navedeno Komisija meni, da je merilo v zvezi s preprečevanjem nedovoljenega izkrivljanja konkurence izpolnjeno.

Pomoč, omejena na minimum (točki 40 in 41 smernic)

(410) Znesek pomoči je treba omejiti na minimum, ki bo še omogočil prestrukturiranje, ki ga je treba izvesti z vidika obstoječih finančnih virov podjetja, delničarjev ali poslovne skupine, kateri pripada, ne da bi bile s tem obremenjene njegove možnosti obnovitve sposobnosti preživetja.

(411) Komisija je v Odločbi z dne 19. avgusta 2002 izrazila dvome o metodi izračuna, ki so jo francoski organi predstavili za določitev zneska pomoči. Kljub dodatnim pojasnilom Francije je Komisija opravila svojo analizo.

(412) Glede pristopa, ki so ga uporabili francoski organi, to je pristopa, ki temelji na razmerju lastnih sredstev do dolgov, Komisija meni, da:

— vzorec petih podjetij, ki so ga uporabili francoski organi, ni dovolj reprezentativen za sektor pomorske kabotaže,

— stopnja 79 %, ki izhaja iz tega vzorca podjetij za razmerje lastnih sredstev do finančnih dolgov, poleg tega nikakor ni zanesljiv pokazatelj dobrega stanja podjetja,

— francoski organi niso pojasnili, kaj natančno obsega znesek finančnih dolgov teh petih podjetij in torej niso mogli zagotoviti, da so ti podatki istovrstni z zneskom zadolženosti družbe SNCM, kot je bil uporabljen v načrtu prestrukturiranja,

— francoski organi niso dokazali, da je stopnja 79 %, ki izhaja iz tega vzorca podjetij za razmerje lastnih sredstev do finančnih dolgov, dejansko upoštevana za obdobje 2002–2007 v finančnem osnutku, vključenem v načrtu prestrukturiranja.

(413) Kar zadeva druge pristope, ki jih je predlagala Francija, da bi dokazala, da je bil kapitalski vložek omejen na minimum, Komisija kritizira njihovo ustreznost⁽¹⁸⁹⁾.

(414) Komisija namreč meni, da prvi cilj kapitalskega vložka ne sme biti povečanje lastnih sredstev podjetja (preprosto finančno prestrukturiranje), ampak pomoč podjetju, da s svojega monopolnega položaja na podlagi pogodbe iz leta 1976 preide na konkurenčen položaj. Zato Komisija okleva, da bi višino pomoči določila na podlagi metode, ki so jo uporabili francoski organi, glede na to, da je

težko opredeliti ustrezno višino lastnih sredstev družbe SNCM. Komisija namreč navaja, da se lahko z dodatkom ali odvzemanjem nekaterih podjetij v vzorcu, ki so ga izbrali francoski organi, povprečno razmerje lastnih sredstev do dolgov pomembno spremeni.

(415) Komisija meni, da lahko pomoč za prestrukturiranje krije stroške različnih ukrepov, predvidenih v načrtu prestrukturiranja (operativno prestrukturiranje), ki so potrebni zaradi spremembe pravnega in konkurenčnega okvira družbe. Kar zadeva stroške, povezane z operativnimi ukrepi prestrukturiranja, Komisija upošteva znesek 46 milijonov EUR (glej točko 0 te odločbe)⁽¹⁹⁰⁾.

(416) Glede natančnega izračuna potreb po pomoči družbe SNCM Komisija opozarja, da „se je treba prestaviti v obdobje, v katerem so bili sprejeti ukrepi finančne podpore, da [...] se prepreči kakršna koli ocena na podlagi poznejših razmer“⁽¹⁹¹⁾.

(417) Komisija v obravnavanem primeru na podlagi točke 40 smernic ugotavlja, da so bile obsežne prodaje sredstev, predvsem pomorskih, v višini 26,25 milijona EUR neto dobička iz povezanih finančnih dolgov⁽¹⁹²⁾ opravljene med 18. februarjem 2002, ko so francoski organi priglasili pomoč za prestrukturiranje, in 9. julijem 2003, ko je Komisija izdala odločbo o odobritvi pomoči za prestrukturiranje.

(418) Vendar te prodaje ne zadostujejo za obnovitev sposobnosti preživetja družbe SNCM, katere finančno stanje tudi po tej transakciji še naprej zaznamujejo velike obveznosti (19,75 milijona EUR). Ker družba SNCM ni sposobna dobiti bančnega posojila, tudi če kot hipotekarno jamstvo ponudi svoje zadnje ladje, ki niso obremenjene s hipoteko ali predmet drugih služnosti, Komisija meni, da podjetje ni sposobno najti drugih lastnih virov za financiranje svojega prestrukturiranja.

(419) Ob upoštevanju zgoraj navedenega Komisija ugotavlja, da je znesek 19,75 milijona EUR upravičen, da se podjetju omogoči, da v kratkem času najde pot do sposobnosti preživetja.

(420) Komisija torej meni, da je od prvotno priglašene preostanka iz naslova pomoči za prestrukturiranje, to je 22,52 milijona EUR, samo 19,75 milijona EUR mogoče upravičiti na podlagi likvidnih sredstev družbe SNCM in prodaj sredstev, opravljenih 9. julija 2003, ob upoštevanju prihodkov od prodaj (glej spodaj), ki jih je Komisija odredila v Odločbi iz leta 2003 in ki so dopolnile prodaje, določene v načrtu prestrukturiranja.

Upoštevanje načela enkratne pomoči

- (421) V smernicah ⁽¹⁹³⁾ je določeno, da podjetje, če je v preteklosti že prejelo pomoč za prestrukturiranje, običajno deset let po koncu obdobja prestrukturiranja ne more prejeti druge pomoči. V popisu pomoči, ki jih je družba SNCM že prejela, ni nobene pomoči za prestrukturiranje. Gre namreč za prvo prestrukturiranje družbe SNCM od njene ustanovitve leta 1976.

10.5.2 Ohranitev izravnalnih ukrepov

- (422) Kot predlaga Sodišče prve stopnje v sodbi iz leta 2005 in je navedeno v točki 137 Odločbe o razširitvi iz leta 2006, se glede na zmanjšanje pomoči, potrjeno na podlagi smernic iz leta 1999, postavlja vprašanje ohranitve izravnalnih ukrepov, ki jih je Komisija naložila v Odločbi iz leta 2003.

- (423) Da spomnimo, Komisija je z Odločbo iz leta 2003 odobrila kapitalsko injekcijo v višini 76 milijonov EUR na podlagi smernic iz leta 1999, pri čemer je določila naslednje pogoje ⁽¹⁹⁴⁾:

- (i) neobstoj nakupa novih ladij in prepoved podpisa pogodb o gradnji, naročilu ali najemu za nove ali obnovljene ladje do 31. decembra 2006;
- (ii) izključno uporabo enajstih ladij, ki jih družba SNCM že ima, do 31. decembra 2006;
- (iii) prodajo vseh lastnih neposrednih in posrednih deležev v družbah Amadeus France, Compagnie Corse Méditerranée, Société Civile Immobilière (SCI) Schuman, Société méditerranéenne d'investissements et de participations in Someca;
- (iv) neobstoj kakršne koli cenovne politike v zvezi z objavljenimi cenami, namenjene ponudbi nižjih cen, kot jih ima vsak od njenih konkurentov za enakovredne destinacije in storitve ter za enake datume do 31. decembra 2006;
- (v) omejitev letnega števila povratnih voženj ladij na različnih pomorskih povezavah s Korziko do 31. decembra 2006.

- (424) Strokovnjak Komisije je preveril uresničevanje vseh pogojev, naloženih z Odločbo iz leta 2003.

- (425) Potrdil je upoštevanje pogojev v zvezi z neobstojem nakupa ladij (pogoj i. zgoraj). V zvezi s tem je treba

poudariti, da je ladjo Superfast, preimenovano v *Jean Nicoli*, kupila družba VT in je bila družbi SNCM dana na razpolago za najem od februarja 2007, kar je v primeru po koncu obdobja, določenega z Odločbo iz leta 2003 ⁽¹⁹⁵⁾.

- (426) Kar zadeva uporabo ladjevja družbe SNCM (pogoj ii. zgoraj), je strokovnjak Komisije potrdil, da je družba SNCM svoje ladjeve ohranila pri 10 ladjah, kar je za eno enoto manj od meje 11 ladij, določene z Odločbo iz leta 2003, po zamenjavi ladje Aliso z ladjo Asco leta 2004 ⁽¹⁹⁶⁾ in prodaji ladje Asco 24. maja 2005.

- (427) V zvezi z zamenjavo ladje Aliso z ladjo Asco Komisija najprej navaja, da sta ladji Aliso in Asco „sestrski ladji“, to je ladji dvojčici, grajeni po istem načrtu v isti ladjedelnici. Imata povsem enake dimenzije, obliko in zmogljivost. Komisija meni, da cilj zamenjave ladij ni povečati zmogljivosti družbe SNCM. Poleg tega Komisija opozarja, da do sprememb v sestavi ladjevja, s katerim družba SNCM opravlja storitve, ne sme priti zaradi zahtev družbe. V obravnavanem primeru Komisija meni, da so bile težave, s katerimi se je srečala družba SNCM pri prodaji ladje Asco, neodvisne od zahtev družbe. Komisija še meni, da bi bila prodaja ladje Aliso v zvezi z zmogljivostjo družbe SNCM, če bi našla kupca za ladjo Aliso namesto za ladjo Asco, enakovredna prodaji ladje Asco in da so bile obveze francoskih oblasti, da ravnajo v skladu z načrtom za prestrukturiranje, izpolnjene, kar zadeva prodajo štirih ladij operativnega ladjevja družbe SNCM.

- (428) Poleg tega je strokovnjak Komisije na podlagi računovodskih listin ugotovil, da so bile opravljene vse odprodaje sredstev, določene z Odločbo iz leta 2003 (pogoj iii. zgoraj). Čistih prihodkov od prodaje je 5,02 milijona EUR ⁽¹⁹⁷⁾. Komisija poudarja, da je družba SNCM poleg prodaj, predvidenih v načrtu prestrukturiranja iz leta 2002 ali naloženih z Odločbo iz leta 2003, opravila odprodaje sredstev ⁽¹⁹⁸⁾, uresničitev katerih je preveril strokovnjak Komisije in čisti prihodek katerih je bil 12,6 milijona EUR.

- (429) Kar zadeva pogoj neobstoja „price leadershipa“ ⁽¹⁹⁹⁾, je strokovnjak Komisije preveril po eni strani obstoj postopka za preverjanje upoštevanja navedenega pogoja v družbi SNCM. Po drugi strani je preučil, kako je družba SNCM ta pogoj uporabila pri različnih povezavah od 16. marca 2005 do 31. decembra 2006 ⁽²⁰⁰⁾. Strokovnjak Komisije na podlagi te preveritve ugotavlja, da je bil pogoj iv. upoštevan pri [...] % vozovnic, ki jih je izdala družba SNCM. Na podlagi informacij, ki so jih predložili francoski organi, Komisija navaja, da družba SNCM danes še vedno izvaja pogoja iv. in v., čeprav sta na podlagi Odločbe iz leta 2003 prenehala veljati 31. decembra 2006.

(430) V zvezi s pogojem v. je strokovnjak ugotovil, da je družba SNCM upoštevala število prevozov za poslovni leti 2005 in 2006. Nasprotno pa naj bi prekoračila norme v zvezi z največjim številom razpoložljivih mest na prevozih iz Marseilla leta 2005 in 2006 ter neznatno norme v zvezi s številom razpoložljivih linearnih metrov na prevozih iz Toulona leta 2005 in 2006 ter Marseilla leta 2006.

(431) Vendar v zvezi z zadnjo točko Komisija navaja, da je pri mestih zaradi pojma izključnosti kabin za eno samo družino natančna ocena prekoračitve kočljiva. Tako že zaradi te okoliščine ni mogoče šteti, da družba SNCM ni izpolnila pogojev, ki so ji bili naloženi z Odločbo iz leta 2003.

(432) Glede na zgoraj navedeno Komisija ugotavlja, da je družba SNCM izvedla izravnalne ukrepe, naložene z Odločbo iz leta 2003.

10.5.3 Sklep

(433) Komisija ugotavlja, da so bili izravnalni ukrepi iz Odločbe iz leta 2003 skoraj v celoti upoštevani. Glede na veliko znižanje zneska pomoči, odobrenega na podlagi smernic iz leta 1999, v primerjavi z zneskom, odobrenim leta 2003, zaradi višine katerega je Komisija naložila navedene pogoje, Komisija meni, da ni treba naložiti dodatnih pogojev in obveznosti, da konkurenca ne bi bila izkrivljena v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnim interesom.

(434) Glede na zgoraj navedeno in ob upoštevanju natančnega zneska čistega prihodka od prodaj, določenega ob sprejetju Odločbe iz leta 2005, Komisija meni, da je državna pomoč v obliki kapitalskega vložka v višini 15,81 milijona EUR ⁽²⁰¹⁾ združljiva na podlagi člena 87(3)(c) ES.

11. SKLEPNE UGOTOVITVE

(435) Skratka, Komisija meni, da ukrepi, katerih predmet je ta odločba, ne pomenijo pomoči v smislu člena 87(1) ES ali so pomoči, združljive s skupnim trgovom.

(436) Komisija poziva Francijo:

— naj Komisiji v čim krajšem času in najpozneje v 15 delovnih dneh od datuma prejema te odločbe sporoči podatke, ki jih po njenem mnenju zajema poslovna skrivnost na podlagi člena 25 Uredbe (ES) št. 659/1999,

— naj upravičenca pomoči čim prej obvesti o tej odločbi, pri čemer naj po potrebi zakrije nekatere od podatkov, ki so po njenem mnenju poslovna skrivnost in sporočitev katerih upravičencu pomoči bi lahko škodovala nekaterim od zainteresiranih strank, ter mu v poslani različici po potrebi navede druge podatke, ki so po njenem mnenju poslovna skrivnost in ki jih ni zakrila.

(437) Komisija opozarja Francijo, da druge pomoči za prestrukturiranje običajno ne bo mogoče predvideti, razen v izjemnih in nepredvidljivih okoliščinah, za katere podjetje ni odgovorno, v desetih letih po koncu prestrukturiranja, to je v obravnavanem primeru 31. december 2006 –

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Nadomestilo v višini 53,48 milijona EUR, ki ga je francoska država izplačala družbi SNCM iz naslova obveznosti javne službe za obdobje 1991–2001, pomeni nezakonito državno pomoč v smislu člena 88(3) Pogodbe ES, a združljivo s skupnim trgovom na podlagi člena 86(2) navedene pogodbe.

Negativna prodajna cene družbe SNCM v višini 158 milijonov EUR, prevzem socialnih ukrepov za zaposlene v višini 38,5 milijona EUR, ki ga je opravila družba CGMF, ter skupna in sočasna finančna sanacija družbe SNCM v izvedbi družbe CGMF v znesku 8,75 milijona EUR niso državne pomoči v smislu člena 87(1) ES.

Pomoč za prestrukturiranje v višini 15,81 milijona EUR, ki jo je Francija izvedla v korist Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM), pomeni nezakonito državno pomoč v smislu člena 88(3) Pogodbe ES, a združljivo s skupnim trgovom na podlagi člena 86(2) navedene pogodbe.

Člen 2

Ta odločba je naslovljena na Francosko republiko.

V Bruslju, 8. julija 2008

Za Komisijo
Antonio TAJANI
Podpredsednik

- (¹) UL C 308, 11.12.2002, str. 29.
- (²) Ta načrt prestrukturiranja je sledil obvestilu francoskih organov z dne 20. decembra 2001 o gotovinskem predujmu, ki ga je v višini 22,5 milijona EUR Compagnie Générale Maritime et Financière odobrila družbi SNCM iz naslova pomoči za reševanje. Komisija je z odločbo z dne 17. julija 2002 (UL C 148, 25.6.2003, str. 7), v nadaljnjem besedilu Odločba iz leta 2002, odobrila pomoč za reševanje za SNCM na podlagi predhodnega postopka preučitve pomoči iz člena 88(3) ES. Francoski organi so 19. novembra 2002 Komisiji poslali kopijo pogodb o gotovinskem predujmu med družbama SNCM in CGMF ter tudi dokazila o vračilu predujma družbe CGMF za družbo SNCM z dvema virmanoma z dne 13. maja in 14. junija 2002.
- (³) Evidentirana pod številko TREN A/61846.
- (⁴) CGMF je finančni holding v 100-odstotni lasti francoske države, ki ga uporablja kot posrednika za vse pomorske prevoze, opremljanje ali najem ladij v Sredozemlju.
- (⁵) UL L 83, 27.3.1999, str. 1. Ker so francoski organi 11. septembra 2002 zahtevali popravek nekaterih stvarnih napak v odločbi z dne 19. avgusta 2002, je Komisija 27. novembra 2002 sprejela odločbo o spremembi odločbe z dne 19. avgusta 2002 (objavljena v UL C 308, 11.12.2002, str. 29). Zainteresirane strani so bile pozvane, naj od tega datuma predložijo pripombe o tem načrtu pomoči.
- (⁶) Francoski organi so 11. septembra 2002 zaprosili za dodaten rok za predložitev pripomb na odločbo z dne 19. avgusta 2002, in službe Komisije so ga odobrile 17. septembra 2002.
- (⁷) Evidentirane pod številko SG(2002) A/10050.
- (⁸) Evidentirane 15. januarja 2003 pod številko DG TREN A/10962.
- (⁹) Evidentirana pod številko SG(2003) A/1691.
- (¹⁰) Evidentirana pod številko TREN A/21531.
- (¹¹) Evidentiran pod sklicem SG(2003) A/1546.
- (¹²) UL C 288, 9.10.1999, str. 2.
- (¹³) Evidentirano pod številko TREN A/21701.
- (¹⁴) UL L 61, 27.2.2004, str. 13. Komisija je z odločbo z dne 8. septembra 2004 (v nadaljnjem besedilu: Odločba iz leta 2004) nekoliko spremenila Odločbo iz leta 2003, s čimer je SNCM dovolila, da na podlagi spremembe člena 2 Odločbe iz leta 2003 po potrebi opravi zamenjavo med ladjama Aliso in Asco.
- (¹⁵) UL L 19, 21.1.2005, str. 70.
- (¹⁶) Evidentirane pod številko TREN A/27546.
- (¹⁷) Evidentirane pod številko TREN A/30842.
- (¹⁸) Dodatne informacije so bile poslane z dopisi z dne 30. novembra 2005 (SG(2005) A/10782), z dne 14. decembra 2005 (SG(2005)A/11122) in z dne 30. decembra 2005 (TRENA/10016).
- (¹⁹) Evidentirane pod številko TREN A/16904.
- (²⁰) Evidentirani pod številko TREN A/19105.
- (²¹) Sodba Sodišča z dne 24. julija 2003 v zadevi Altmark Trans GmbH v Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH (280/00, Recueil, str. 7747).
- (²²) Veolia Transport je hčerinska družba v 100-odstotni lasti Veolia Environnement. Pod imenom Connex opravlja storitve potniškega prevoza za račun javnih skupnosti (javni prevoz v mestu, medkrajevni in regionalni javni prevoz) in v tem smislu upravlja cestna in železniška omrežja ter v manjši meri storitve pomorskega prevoza.
- (²³) UL C 103, 29.4.2006, str. 28.

- (²⁴) UL L 24, 29.1.2004, str. 1.
- (²⁵) UL C 148, 24.6.2006, str. 42.
- (²⁶) Evidentiran pod številko TREN A/25295.
- (²⁷) Evidentirani pod številko TREN/A/24111.
- (²⁸) UL C 303, 13.12.2006, str. 53.
- (²⁹) Evidentirane pod številko TREN/A/37907.
- (³⁰) Od skupine *Stef-TFE* 28. decembra 2007 (A/20313), od Corsica Ferries pa 27. decembra 2006 (A/20056).
- (³¹) Dopisa z dne 4. januarja 2007 (D 2007 300067), poslana skupini *Stef-TFE* in (D 2007 300068) skupini Corsica Ferries.
- (³²) 11. januarja, 16. januarja in 9. februarja 2007, evidentirane pod številkami TREN/A/21142, A/21669 oziroma A/23798.
- (³³) 13. februarja 2007, evidentirane pod številkami TREN/A/24473 in TREN/A/23981.
- (³⁴) Službe Komisije so jih evidentirale pod številko TREN/A/30979. Francoski organi so z dopisoma z dne 15. marca 2007 in 19. aprila 2007, evidentiranima pod številkami TREN/A/27002 in A/29928, zaprosili za dva dodatna enomesečna roka za predložitev stališč, in ta roka sta jim bila odobrena.
- (³⁵) Te informacije so poslali družbi CFF 15. marca 2007 (TREN/A/27058), 27. septembra 2007 (TREN/A/43510 z dne 1. oktobra 2007), 30. novembra 2007 (TREN/A/49918 z dne 6. decembra 2007), 20. decembra 2007 (TREN/A/51600 z dne 26. decembra 2007), 14. marca 2008 (TREN/A/87084), družbi Stim 20. decembra 2007 (TREN/A/51391) in družbi SNCM 28. februarja 2008 (TREN/A/85681). Francija je prav tako poslala informacije 21. decembra 2007 (TREN/A/51441), 7. januarja 2008 (TREN/A/86344) in 8. februarja 2008 (TREN/A/83661). Francoski organi so druge dokumente predložili na delovnem sestanku 29. februarja 2008.
- (³⁶) SNCM ima v družbi CMN neposredni manjšinski delež v višini 45 % in posreden manjšinski delež prek *Compagnie Générale de Tourisme et d'Hôtellerie* (CGTH) v višini 24,1 %. Dejanski nadzor ima od leta 1992 skupina *Stef-TFE* na podlagi svojega 49-odstotnega deleža v *Compagnie Méridionale de Participations* (CMP). Družbi SNCM in CMN sta bili partnerici na podlagi prenosa pooblastil javne službe za obdobje 2001–2006 in sta skupaj dobili pogodbo o prenosu pooblastil javne službe za obdobje 2007–2012/2013.
- (³⁷) CGTH je holdinška družba v 100-odstotni lasti družbe SNCM.
- (³⁸) *Aliso Voyage* je distribucijski kanal v lasti družbe SNCM. Ta družba, ki jo sestavlja 17 agencij, razpršenih po vsej Franciji, vodi prodajo vozovnic za pomorski prevoz, od česar je 49,9 % vozovnic družbe SNCM.
- (³⁹) Ob sprejetju Odločbe iz leta 2003 je imela SNCM enakovreden delež kot skupina za prevoz Delmas v francoski pomorski družbi za prevoz blaga Sud-Cargos, specializirani za povezave z Marokom. Ta delež je bil nato konec leta 2005 prodan za [...] (informacija je poslovna skrivnost) milijonov EUR, kot izhaja iz investicijskega načrta za leto 2005, ki so ga francoski organi poslali 28. marca 2006.
- (⁴⁰) SNCM je 100-odstotna lastnica te družbe, ki zagotavlja oskrbo ladij družbe SNCM.
- (⁴¹) *Ferrytour*, ki je družba z neomejeno odgovornostjo v 100-odstotni lasti družbe SNCM, organizira potovanja. Ponuja potovanja po morju na Korziko, Sardinijo in v Tunizijo, pa tudi lete v vrsto krajev. Dodatno ponuja tudi mini križarjenja in storitve poslovnega turizma.
- (⁴²) *Comptoirs du Sud* je hčerinska družba v 100-odstotni lasti družbe SNCM, ustanovljena leta 1996, upravlja pa vse trgovinice na ladjah.
- (⁴³) Glej opombo št. 12.

- (⁴⁴) *Napoléon Bonaparte* (zmogljivost 2 150 potnikov in 708 avtomobilov, moč 43 MW, hitrost 23,8 vozla), velik trajekt visokega standarda; novi *Danielle Casanova*, dobavljen maja 2002 (zmogljivost 2 204 potnikov in 700 avtomobilov, moč 37,8 MW, hitrost 23,8 vozla), prav tako velik trajekt visokega standarda; *Ile de Beauté* (zmogljivost 1 554 potnikov in 520 avtomobilov, moč 37,8 MW, hitrost 21,5 vozla), začel delovati leta 1979, obnovljen leta 1989/1990; *Méditerranée* (zmogljivost 2 254 potnikov in 800 avtomobilov, moč 35,8 MW, hitrost 24 vozlov) in *Corse* (zmogljivost 2 150 potnikov in 600 avtomobilov, moč 27,56 MW, hitrost 23,5 vozla).
- (⁴⁵) *Paglia Orba* (zmogljivost 500 potnikov, 2 000 linearnih metrov za tovor in 120 avtomobilov, moč 19,7 MW, hitrost 19 vozlov); *Monte d'Oro* (zmogljivost 508 potnikov, 1 615 metrov za tovor in 130 avtomobilov, moč 14,8 MW, hitrost 19,5 vozla); *Monte Cinto* (zmogljivost 111 potnikov, 1 200 metrov za tovor, moč 8,8 MW, hitrost 18 vozlov); od maja 2003 *Pascal Paoli* (zmogljivost 594 potnikov, 2 300 metrov za tovor in 130 avtomobilov, moč 37,8 MW, hitrost 23 vozlov).
- (⁴⁶) LVH *Liamone* (zmogljivost 1 116 potnikov in 250 avtomobilov, moč 65 MW, hitrost 42 vozlov), ki opravlja tudi prevoze iz Toulona.
- (⁴⁷) Vse razen *Danielle Casanova*, *Pascal Paoli*, *Liamone*, ki so v zakupu.
- (⁴⁸) Uredba Sveta (EGS) št. 3577/92 z dne 7. decembra 1992 o uporabi načela prostega pretoka storitev v pomorskem prometu med državami članicami (pomorska kabotaža) (UL L 364, 12.12.1992, str. 7).
- (⁴⁹) UL S 2001/10 – 007-005.
- (⁵⁰) Organ, ki od leta 1991 podeljuje koncesije za obveznosti javne službe na podlagi navedenega francoskega zakona št. 91-428 z dne 13. maja 1991.
- (⁵¹) UL 2006/S 100-107350.
- (⁵²) Državna pomoč N 781/2001, odobrena z odločbo Komisije z dne 2. julija 2002, UL C 186, 6.8.2002, str. 3.
- (⁵³) Državna pomoč N 13/2007, odobrena z odločbo Komisije z dne 24. aprila 2007, objavljeno na spletni strani Komisije: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/transport_2007.htm.
- (*) Informacija je poslovna skrivnost.
- (⁵⁴) Voznik spremlja tovornjak s prikolico med prevozom. V nekaterih primerih voznik naloži vozilo pred odhodom, drug voznik pa ga prevzame ob prihodu. To se vknjiži kot promet s spremstvom v nasprotju s prevozom ro-ro, pri katerem prikolica potuje brez vlečnega vozila.
- (⁵⁵) UL C 148, 25.6.2003, str. 7.
- (⁵⁶) Ta znesek je razčlenjen, kakor sledi: 20,4 milijona EUR za načrt za prestrukturiranje v pravem pomenu besede, 1,8 milijona EUR za stroške razpore in prodaji, 14,8 milijona EUR za amortizacijo ladje *Liamone* in 9 milijonov EUR za stroške preraščajev prevozov v Magreb.
- (⁵⁷) Ta načrt je 17. decembra 2001 sprejel upravni odbor družbe SNCM.
- (⁵⁸) V načrtu za prestrukturiranje je bilo predvideno znižanje števila prevozov s 4 138 (3 835 za družbo SNCM in 303 za njeno hčerinsko družbo *Corsica Marittima*) na 3 410 leta 2003 z naslednjimi spremembami povezav:
- spremembo povezav med *Marseillem* in *Korziko* v skladu s specifikacijami pogodbe o javni službi za obdobje 2001–2006,
  - skoraj popolno ukinitvijo povezav med *Toulonom* in *Korziko*,
  - zmanjšanjem števila povezav med *Nico* in *Korziko*,
  - zaprtjem linije *Livorno–Bastia* z namensko opremo, dejansko zaprto leta 2003,
  - okrepitvijo povezav z *Alžirijo* in *Tunizijo* z ladjami „*Méditerranée*“, „*Ile de Beauté*“ in „*Corse*“ ter ukinitvijo povezave *Genova–Tunis*.
- (⁵⁹) Število zaposlenih bi se moralo zmanjšati zaradi naravnih ali predčasnih odhodov na podlagi starostnih meril (predčasno prenehanje dela), dopustov za mobilnost in nenadomestitev pogodb za določen čas. Vendar bi to za družbo SNCM pomenilo strošek, ocenjen na 20,4 milijona EUR.
- (⁶⁰) Kot so promet, predvidena rast bruto domačega proizvoda (1,5 %), stopnja posojil (5,5 %), stopnja donosa finančnih produktov (4,5 %) in stopnja kratkoročnih dolgov (5 %).

- (⁶¹) Francoski organi so navedli alternativni metodi, ki so ju zavrnil, ker sta bili predragi. Prva metoda ocene je bila seštevek stroškov vseh ukrepov prestrukturiranja. Vodila je do potrebe po financiranju v višini 90,9 milijona EUR in temeljila na naslednjem:
- izgubah, nastalih od leta 1991 do leta 2001, to je 41,7 milijona EUR (to je 29 milijonov EUR – številka, potrjena z Odločbo 2002/149/ES z dne 30. oktobra 2001 (UL L 50, 21.2.2002, str. 66), 6,1 milijona EUR za leto 2000 in 6,6 milijona EUR, pred stroški prestrukturiranja, za leto 2001),
  - znižanju sredstev zaradi izrednih amortizacij v istih obdobjih, to je 24 milijonov EUR (postavka se zmanjša s 86 na 62 milijonov EUR v bilanci za to obdobje, kar izraža podaljšanje amortizacijske dobe z 12 na 20 let, manjšo uporabo teh sredstev in uporabo „lizinga“ za zadnje dobavljene enote),
  - dobičku od prodaje, ustvarjenemu med tem prestrukturiranjem, to je 21 milijonov EUR, ki je prispeval k zmanjšanju potreb po financiranju, in
  - kumulativnem učinku stroškov prestrukturiranja, ki znaša 46,2 milijona EUR (glej opombo 56).
- Druga metoda ocene je vključevala določitev, kakšen bi bil znesek lastniškega kapitala, ki bi ga zahtevale banke za celotno ladjeve, glede na to, da banke za financiranje nakupa ladje na splošno zahtevajo lastna sredstva, ki ustrezajo od 20 % do 25 % vrednosti ladje. Izračun, ki so ga opravili francoski organi na podlagi stroškov preteklega nakupa ladjevja v višini 843 milijonov EUR, je pokazal na potrebo po lastnih sredstvih v višini od 157 do 196 milijonov EUR. Po odštetju lastniškega kapitala, ki je obstajal konec leta 2001, je ta pristop pripeljal do potrebe po finančni sanaciji v višini od 101 do 140 milijonov EUR.
- (⁶²) Glej spodaj.
- (⁶³) SNCM je v svojem načrtu za prestrukturiranje iz leta 2002 predvidela razpore in prodajo štirih svojih ladij: Napoléon, Liberté, Monte Rotondo in LVH Asco, pri čemer je bila zadnja zamenjana s sestrsko ladjo Aliso. Vse te ladje so danes prodane. Evidentirani neto prihodek od odprodaje znaša 25 165 000 EUR. V skladu z Odločbo iz leta 2003 je SNCM prodala deleže v SCI Espace Shuman, Southerna Trader, Someca, Amadeus in CCM, neto prihodek od te odprodaje pa je znašal 5,02 milijona EUR. Od Odločbe iz leta 2003 je SNCM prodala svoj delež v družbi Sud Cargos, ladjo Asco in stanovanja nepremičninskega parka družbe SNCM za znesek v višini 12,2 milijona EUR.
- (⁶⁴) Postopek izbire zasebnih partnerjev je potekal od 26. januarja 2005 do konca septembra 2005. Francoska vlada je 26. januarja in 17. februarja 2005 oznanila, da bo začela iskati zasebnega partnerja za vstop v kapital družbe SNCM, da bi okrepil njeno finančno strukturo in jo spremljal pri ukrepih, potrebnih za njen razvoj. Potem ko je Agence des Participations de l'Etat („APE“) imenovala neodvisno osebo za nadzor postopka iskanja, je pooblastila svetovalno banko („HSBC“), da stopi v stik z mogočimi kupci. V tem okviru so bili vzpostavljeni stiki z 72 industrijskimi in finančnimi vlagatelji, pri čemer je bil cilj opredeliti finančne pogoje ponudbe, s katero naj bi okrepili industrijski projekt družbe ter ohranili delovna mesta in dobro izvajanje javne službe. [...] od teh je izrazilo interes, podpisanih je bilo [...] sporazumov o zaupnosti, poslanih pa [...] informativnih memorandumov. [...] podjetij je predložilo ponudbe v prvem krogu 5. aprila 2005, tri ponudbe ([...], [...] in [...]) in tudi izraz interesa za manjšinsko udeležbo ([...]) pa so bili prejeti v drugem krogu 17. junija 2005. Tri ponudbe so bile prejeete za tretji krog 28. julija 2005. 14. septembra 2005 je bilo vsako podjetje pozvano, naj pošlje svojo trdno in dokončno ponudbo do 15. septembra 2005. Ker se je družba [...] umaknila, so službe države na ta datum prejele dve trdni ponudbi za kapitalski vložek in prevzem celotnega kapitala, ki sta ju poslali francoski skupini Butler Capital Partners (BCP) in [...]. Francija je 27. septembra 2005 objavila sporočilo za javnost, v katerem je bilo navedeno, da je bila na podlagi temeljite preučitve obeh ponudb izbrana ponudba skupine BCP, ker je bila najsprejemljivejša s finančnega vidika in tudi najprimernejša za odziv na interese družbe, javne službe in zaposlovanja. V prvotni ponudbi skupine BCP je bila ponujena negativna cena v višini [...] milijonov EUR in je pomenila najnižjo oceno negativne cene. V tej prvotni ponudbi mogočih kupcev je bila izrecno predvidena možnost, da se njihova prvotna ponudba po opravljenih revizijah prilagodi. Francoski organi so navedli, da je bila prvotna cena popravljena navzgor na podlagi revizij, opravljenih 16. decembra 2005, zaradi objektivnih elementov, ki vplivajo na zakonodajni in gospodarski okvir, v katerem deluje SNCM in ki je nastal po oddaji ponudbe 15. septembra 2005. Negativna cena je bila tako popravljena na [...] milijonov EUR. Pogajanja, izvedena med francoskimi organi in prihodnjimi kupci, so omogočila določitev te številke na 142,5 milijona EUR, povečano za upoštevanje dela izdatkov v zvezi z zdravstvenim zavarovanjem upokojencev družbe SNCM (to je 15,5 milijona EUR).
- (⁶⁵) Notranji postopek družbe SNCM v zvezi z izvedbo postopkov finančne sanacije in privatizacije se je uradno začel 12. aprila 2006 in končal 31. maja 2006. Poudariti je treba, da 27. novembra 2007 uvedba udeležbe zaposlenih v kapitalu ni bila izvedena.

- (⁶⁶) Ta mehanizem je določen v členu II.2 protokola o odprodaji z dne 16. maja 2006, ki določa, da je ta račun namenjen „financiranju dela stroškov morebitnih prostovoljnih odhodov ali prekinitvev pogodb o zaposlitvi [...], ki bi nastali poleg kakršnih koli zneskov, ki jih mora delodajalec plačati na podlagi zakonskih in pogodbenih določb“. Naloga sekvestra je, da „sprosti sredstva takoj, ko bodo zadevni zaposleni, ki ne bodo predmet notranje prerazporeditve v skupini SNCM, dejansko zapustili družbo, in da preostanek sekvestriranega zneska sprosti ob izteku svoje naloga sekvestra“. [...].
- (⁶⁷) Štiri merila sodbe *Altmark* so:
- (i) upravičeno podjetje mora biti dejansko pooblaščen za izvajanje obveznosti javne službe in te obveznosti morajo biti jasno opredeljene;
  - (ii) parametri, na podlagi katerih se izračuna nadomestilo, morajo biti vnaprej objektivno in pregledno določeni za preprečitev, da bi nadomestilo privedlo do ekonomske ugodnosti, ki bi upravičenemu podjetju lahko dajala prednost pred konkurenčnimi podjetji;
  - (iii) nadomestilo ne sme presežati tistega, kar je potrebno za pokritje vseh ali dela stroškov, nastalih pri izvajanju obveznosti javne službe, ob upoštevanju s tem povezanih prihodkov in primernega dobička za izvajanje teh obveznosti;
  - (iv) kadar podjetje, ki bi mu bilo treba poveriti obveznosti javne službe, v konkretnem primeru ni bilo izbrano s postopkom oddaje javnih naročil, ki bi omogočil izbiro kandidata, sposobnega opravljati te storitve po najnižjih stroških za skupnost, je treba raven potrebnega nadomestila opredeliti na podlagi analize stroškov, ki bi jih povprečno podjetje, ki je dobro vodeno in ustrezno opremljeno s prevoznimi sredstvi, da lahko izpolnjuje zahteve javne službe, imelo z izvajanjem teh obveznosti, ob upoštevanju s tem povezanih prihodkov in primernega dobička za izvajanje teh obveznosti.
- (⁶⁸) V zvezi s tem francoski organi opozarjajo tudi, da so bila nadomestila izračunana na natančni podlagi obveznosti (število prevozov, razpoložljiva mesta, nadomestno sredstvo, najvišje cene itd.) in torej parametrov iz petletnih pogodb o javni službi, sklenjenih v letih 1991 in 1996 med družbo SNCM in pristojno javno skupnostjo, ter da so bile v navedenih pogodbah določene tudi prilagoditve nadomestila glede na ustvarjene prihodke.
- (⁶⁹) Zlasti so francoski organi v dopisu z dne 8. oktobra 2002 (TREN/A/10050) predložili elemente, ki naj bi dokazovali, da je struktura stroškov poslovanja družbe SNCM v obdobju 1991–2001 primerljiva s strukturo stroškov podobnih podjetij za pomorski potniški prevoz, kot so Brittany Ferries, Seafrance in CMN. Kar zadeva zadnje podjetje, naj bi francoski organi presodili učinkovitost družbe SNCM s primerjavo dejavnosti mešanih tovorov. Ti družbi naj bi namreč delovali v podobnih razmerah s skoraj enakovrednimi ladjami (tri za mešani tovor za CMN in štiri za mešani tovor za SNCM) in enakimi destinacijami. Podatki, zbrani za obdobje 1991–2001, naj bi omogočali ugotovitev, da so si razmerja produktivnosti (razmerja med stroški zaposlovanja na eni strani ter prometom, prevozi in ladjami na drugi strani) za dejavnost mešanih tovorov, ki se leta 1993 razlikujejo, v obravnavanem obdobju zelo podobna. Ti podatki naj bi torej kazali, da naj bi se v tem obdobju razmerja produktivnosti družbe SNCM približala razmerjem produktivnosti povprečnega podjetja v sektorju.
- (⁷⁰) UL L 50, 21.2.2002, str. 66. Francoski organi namreč opozarjajo, da je Komisija na podlagi poročila strokovnjaka, ki ga je imenovala, o računovodskih podatkih in podatkih o vodenju, ki so jih predložili francoski organi, v odstavku 98 odločbe z dne 30. oktobra 2001 ugotovila, da se „subvencije za javno službo niso uporabile za izravnavo stroškov konkurenčnih dejavnosti družbe SNCM. Ločeno računovodstvo v zvezi z opravljanjem navedene službe in revizije, ki so jih opravili regionalni in nacionalni revizijski organi, zagotavljajo tudi, da so letni računovodski izkazi, ki prikazujejo uporabo subvencije za ozemeljsko kontinuiteto, zanesljiv prikaz stroškov opravljanja javne službe.“
- (⁷¹) Francoski organi so leta 2002 zagovarjali strateški značaj deleža družbe SNCM v družbi Sud-Cargos. Razvoj blagovnega prometa (razvoj zabojnikov v škodo prometa ro-ro), odkup družbe Delmas, druge delničarke družbe Sud-Cargos, ki ga je opravila skupina CMA CGM, ter ekonomske težave družbe Sud-Cargos so dejavniki, ki pojasnjujejo, zakaj ta delež ni več veljal za strateškega in ga je družba SNCM leta 2005 lahko prodala.
- (⁷²) Sodba Sodišča z dne 28. januarja 2003 v zadevi Zvezna republika Nemčija proti Komisiji (334/99, Recueil, str. I-1139).
- (⁷³) Odločba Komisije z dne 7. decembra 2005 o državni pomoči Belgije za ABX Logistics (št. C 53/2003 (prej NN 62/2003)) – UL L 383, 28.12.2006, str. 21.

- (74) Odločba Komisije z dne 8. julija 1999 o državni pomoči Nemčije za Gröditzter Stahlwerke GmbH in njeno hčerinsko družbo Walzwrk Burg GmbH, UL L 292, 13.11.1999.
- (75) To poročilo je bilo Komisiji poslano marca 2006, pripravila pa ga je družba CGMF s podporo družbe Ernst & Young, zakonitega revizorja družbe SNCM (v nadaljnjem besedilu: poročilo CGMF).
- (76) Poročilo, ki sta ga 29. marca 2006 pripravili družba Oddo Corporate Finance in odvetniška pisarna Paul Hastings (poročilo Oddo), je bilo 7. aprila 2006 poslano Komisiji. Vsebuje kritičen pregled poročil družbe CGMF, ki ga je zahtevala Agence des Participations de l'Etat (APE), in pristop na podlagi likvidacijskih stroškov, ki na ravni Skupnosti štejejo za sprejemljive.
- (77) Ob upoštevanju materialnih ([...] milijonov EUR) in finančnih sredstev ([...] milijonov EUR), trgovinskih ([...] milijonov EUR) in drugih terjatev ([...] milijonov EUR) ter finančnega primanjkljaja – [...] milijonov EUR. Francija je pojasnila, da bi se z realnejšo oceno in ob upoštevanju naknadnih finančnih podatkov ta vrednost povišala na [...] milijonov EUR.
- (78) Sodba Sodišča z dne 14. septembra 1994 v zadevi Španija proti Komisiji (278/92, 279/92 in 280/92, Recueil, str. I-4103).
- (79) Sodba kasacijskega sodišča št. 98-15129 z dne 6. februarja 2001. Ta zadeva se nanaša na javno ustanovo BRGM (Bureau de Recherches Géologiques et Minières), ki ji je bilo naloženo plačilo celotnih nezadostnih sredstev njene hčerinske družbe Mines de Salsignes, ker je BRGM, dejanska upraviteljica, kljub seznanjenosti z vse slabšimi razmerami v dejavnosti in opozorilom ravnala krivdno, ko je pustila, da se dejavnost nadaljuje.
- (80) Zadeva Aspocomp Group Oyj; sodba pritožbenega sodišča v Rouenu z dne 22. marca 2005.
- (81) Za primerjavo, stopnja donosa OAT (Obligation Assimilable du Trésor, obveznica, ki jo izda francoska država) z ročnostjo 30 let, deset let, pet let in dve leti je 3,95 %, 3,82 %, 3,75 % oziroma 3,72 % na dan 31. oktobra 2006.
- (82) Odločba Komisije z dne 17. julija 2002, Société Française de Production, C(2002) 2593 konč. – UL C 71, 25.3.2003, str. 3.
- (83) Glede na neodvisno tržno študijo, ki jo je v zvezi s tem poslala Francija, ima družba CFF trenutno skoraj [...] % trga potnikov, medtem ko je družba SNCM prešla z 82-odstotnega tržnega deleža leta 2000 na [...] -odstotni tržni delež leta 2005 in doživela veliko rast na trgu tovara, na katerem je družba SNCM zaradi svojega deleža v družbi CMN še vedno glavni prevoznik.
- (84) CFF opozarja, da pogodba o prenosu pooblastil javne službe družbi zagotavlja državno subvencijo v višini povprečno 64,3 milijona EUR na leto, kar je skupaj 321,5 milijona EUR za pet let. Po njenem mnenju se s členom 5 pogodbe o prenosu pooblastil javne službe družbi SNCM zagotavlja denarni tok v višini 72,8 milijona EUR. Poleg tega *Corsica Ferries* poudarja, da od 40,6 milijona EUR izgub, ki jih je leta 2001 evidentirala družba SNCM, 15 milijonov EUR izhaja iz amortizacije ladje, uporabljene za LVH *Liamone*.
- (85) V odločbi o uvedbi postopka je bilo navedeno, da je v načrtu za prestrukturiranje med drugim predvideno „zaprtje linije Bastia–Livorno z namensko opremo“.
- (86) Kritike družbe CFF se nanašajo na naslednje točke: neobstoje dejanskega zmanjšanja števila zaposlenih, neobstoje mobilizacije deležev družbe SNCM za prestrukturiranje, neupoštevanje povečanja vrednosti ladij.
- (87) Znesek v višini 76 milijonov EUR naj bi po mnenju družbe CFF ustrezal 500 milijonom francoskih frankov (FRF), ki bi jih družba morala izgubiti pri svoji subvenciji za ozemeljsko kontinuiteto za novo obdobje 2002–2006.
- (88) Glede na razmerja, ki jih je sama ugotovila pri desetih pomorskih družbah. Ta razmerja segajo od 23,69 % (za *Moby Lines*) do 55,09 % (za *Grimaldi*) in do 49,7 % za CMN.
- (89) CFF navaja 50-odstotni delež v pomorski družbi Sud-Cargos, 13-odstotni delež v podjetju Amadeus, ki je specializirano za sisteme rezervacij v zračnem prevozu, delež v družbi CMN in nepremičninsko premoženje družbe CGTH.

- (⁹⁰) Glavni delničar družbe CMN.
- (⁹¹) Da spomnimo, OTC je skupaj z ozemeljsko skupnostjo Korzike organ, ki podeljuje koncesije za pogodbe o prenosu pooblastil javne službe.
- (⁹²) V zvezi s PPJS za povezave Marseille–Korzika se večina pripomb družbe CFF nanaša na postopke dodelitve nove PPJS za obdobje 2007–2012/2013 in sodne postopke na pobudo družbe CFF pred nacionalnimi prvostopenjskimi sodišči, ki so jih nacionalna sodišča nato zavrnila.
- (⁹³) V zvezi s tem CFF opozarja, da je bil v drugi polovici leta 2005 sprožen opozorilni postopek pred trgovskim sodiščem v Marseillu in da bi bilo od jeseni 2005 mogoče predvideti prijavo stečaja zaradi izgub, ocenjenih na 30 milijonov EUR leta 2005.
- (⁹⁴) Po mnenju družbe CFF namreč kasacijsko sodišče v zadevi Mines et produits chimiques de Salsignes nikjer ne navaja neposredne odgovornosti države delničarke v primeru likvidacije podjetja, katerega delničarka bi bila, ampak možnost vložiti tožbe za plačilo dolgov za socialno varnost zoper javno ustanovo industrijskega in trgovskega značaja ter nezmožnost, da se njeni vodje izognejo svojim obveznostim s sklicevanjem na posredovanje javnih oblasti.
Kar zadeva uporabo sodne prakse pritožbenega sodišča v Rouenu v zadevi *Aspocomp* za obravnavani primer, CFF trdi, da je predmet te sodbe, ki se nanaša na obsodbo matične družbe na izplačilo socialnih nadomestil zaposlenim v hčerinski družbi zaradi „neupoštevanja sporazuma“, ki ga je potrdila matična družba, daleč od okoliščin zadeve SNCM. Ne obstaja torej zanesljivo tveganje, da bi bila družba CGMF ali država obsojena na plačilo odpravnin v primeru sodne likvidacije. Poleg tega CFF dvomi o številčni oceni drugih stroškov za socialno varnost, ker se zdi, da se razlikujejo glede na strokovnjake, ki so bili pozvani, naj jih ocenijo.
- (⁹⁵) V zvezi s tem CFF meni, da bi morala biti realna vrednost ladij, kot jo je navedla družba SNCM ob predložitvi svoje ponudbe na podlagi PPJS, upoštevana pri oceni sredstev družbe SNCM, opravljeni v poročilih Oddo in CGMF.
- (⁹⁶) Po navedbah družbe CFF Francija vztraja pri bistveni naravi celovitosti povezave z Nico, ohranitvi ladjevja na sedanji ravni in domnevno strateškem značaju deleža družbe SNCM v skupini CMN.
- (⁹⁷) S 1. januarjem 2007 s prihodom Superfast X.
- (⁹⁸) CFF predlaga, naj se zmogljivosti, ki so na voljo na vsakem od konkurenčnih trgov (Nica, Tunizija in Alžirija), omejijo na ravni iz leta 2005, naj se ne odpre nobena nova linija in naj se povezava Marseille–Korzika preoblikuje v povezavo za mešani tovor, da se znižajo stroški.
- (⁹⁹) Družba SNCM naj bi kupila nove ladje, kar je v nasprotju s členom 2 Odločbe Komisije iz leta 2003. Poleg tega naj SNCM ne bi prodala svojega deleža v družbi CCM, kar je v nasprotju s členom 3 Odločbe Komisije. Nazadnje naj bi družba SNCM od leta 2003 izvajala agresivno cenovno politiko z nižjimi cenami od cen, ki jih uporablja CFF, kar je v nasprotju s členom 4 navedene odločbe (do 30 % cenejše vozovnice za enake ali podobne storitve).
- (¹⁰⁰) Zaradi po eni strani pomanjkanja poznavanja zadevnih računovodskih metod in analitičnega pripisa obeh družb ter po drugi strani nesodelovanja družbe CMN pri taki študiji.
- (¹⁰¹) Po mnenju družbe STIM naj bi SNCM namerno podcenila svoje finančne rezultate. Po oceni neodvisnega strokovnjaka za račun Office des Transports de Corse naj bi akumulirani primanjkljaj korziške mreže družbe SNCM znašal 125 milijonov FRF (približno 19 milijonov EUR) v obdobju 1996–2001, brez izrednega rezultata iz leta 2001.
- (¹⁰²) Sodba Sodišča z dne 8. maja 2003 v zadevi Italija in SIM 2 Multimedia proti Komisiji (328/99 in 399/00, Recueil, str. I-4035).
- (¹⁰³) Iz dejstev, navedenih v tem poročilu, izhaja, da [...].
- (¹⁰⁴) V podporo poročilu Računskega sodišča je v poročilu navedeno na primer, da [...].

- (¹⁰⁵) Iz dejstev, navedenih v tem poročilu, izhaja, da [...].
- (¹⁰⁶) Država ima na primer [...].
- (¹⁰⁷) V poročilu so med drugim izpostavljene naslednje napake pri upravljanju: [...].
- (¹⁰⁸) Navtična sredstva so bila zmanjšana, program odprodaje sredstev pa poteka v skladu z industrijskim načrtom. Povezave so bile prerazporejene, akcijski načrt za zmanjšanje vmesne potrošnje pa daje prve rezultate. Nazadnje, postopno se izvajajo ukrepi za zaposlovanje iz industrijskega načrta.
- (¹⁰⁹) Razmerje 0,497, ki ga je napovedala družba *Corsica Ferries* za družbo CMN leta 2001, je netočno, saj niso upoštevana likvidna sredstva v bilančnih sredstvih. Popravljen razmerje družbe CMN je 0,557. Po mnenju francoskih organov ta raven vsekakor ostaja nezadostna za družbo CMN, kar ponazarja težak likvidnostni položaj družbe CMN leta 2002. CMN si je namreč morala pri skupini *Stef-TFE* sposoditi do 8 milijonov EUR za financiranje gotovinskega primanjkljaja, ki ga njene banke niso krile.
- (¹¹⁰) Regionalni svet *Provence-Alpes-Côte d'Azur* je v dopisu z dne 9. januarja 2003 namreč navajal tržno študijo, ki je bila Komisiji poslana na podlagi priglasitve in kopijo katere je očitno imel, pri čemer je poudaril naslednjo ugotovitev: „Ponudba [glede povezave med Korziko in francosko celino] je preobsežna glede na povpraševanje. Povprečna stopnja zasedenosti ladij je od 20 % pozimi do 50 % poleti.“
- (¹¹¹) Zlasti izpodbija oceno vrednosti podjetja na skoraj 350 milijonov EUR, ki jo je opravila družba STIM in v kateri se upoštevajo samo bilančne postavke, ki izboljšujejo valorizacijo na podlagi knjigovodskega lastniškega kapitala (pospešene amortizacije, preostali dobiček od ladij itd.), ne da bi upoštevali obveznosti, ki jo zmanjšujejo. Ta popolnoma računovodska metoda izračuna naj se ne bi ujemala z gospodarsko realnostjo pomorske družbe, kot je SNCM, ki ima sredstva visoke vrednosti, ki so navedena v bilanci stanja, a imajo omejeno donosnost in velike zunajbilančne obveznosti.
- (¹¹²) Glej na primer sodbo Sodišča z dne 10. januarja 2006 v zadevi Ministero dell'Economia e delle Finanze proti Cassa di Risparmio di Firenze (222/04, Recueil., str. I-289, točka 129).
- (¹¹³) UL L 364, 12.12.1992, str. 7.
- (¹¹⁴) UL L 378, 31.12.1986, str. 1.
- (¹¹⁵) Komisiji ni treba sprejeti stališča do vseh trditev, ki so jih pred njo uveljavljale zainteresirane strani, ampak zadostuje, da navede dejstva in pravne ugotovitve, ki so bistvene v strukturi odločbe (sodbi Sodišča prve stopnje z dne 8. junija 1995 v zadevi Siemens proti Komisiji (459/93, Recueil, str. II-1675, točka 31) in z dne 13. junija 2000 v zadevi EPAC proti Komisiji (204/97 in 270/97, Recueil, str. II-2267, točka 35).
- (¹¹⁶) Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. februarja 2008 v zadevi BUPA in drugi proti Komisiji (289/03).
- (¹¹⁷) Glej v zvezi s tem Odločbo Komisije z dne 30. oktobra 2001 o državni pomoči Francije za SNCM – UL L 50, 21.2.2002, str. 66.
- (¹¹⁸) Rezultat, zmanjšan za dobiček od prodaje ladij.
- (¹¹⁹) Za ti leti, ki sta zadnji leti uporabe pogodbe iz leta 1996, tedanje izvedensko poročilo zaradi pomanjkanja razpoložljivih podatkov v tistem času ni moglo izračunati rezultata, dobljenega z analitskim knjigovodstvom, kar zadeva povezave s Korziko.
- (¹²⁰) Komisija je v skladu s svojo prakso odločanja indiferentna do sredstva nadomestila, ki ga uporabi država članica, če lahko preveri, da ne obstaja navzkrižna subvencija v korist konkurenčnih dejavnosti. Glej zlasti Odločbo Komisije z dne 12. marca 2002 o državni pomoči Italije za Poste Italiane SpA (UL L 282, 19.10.2002, str. 29) in Odločbo Komisije z dne 23. julija 2003 o povečanju kapitala za 297,5 milijona EUR v korist La Poste Belge/De Post (UL C 241, 8.10.2003, str. 13).
- (¹²¹) Poleg tega je treba opozoriti, da je Komisija leta 1997 izdelala smernice Skupnosti o državni pomoči za pomorski promet in v njih pojasnila pogoje, pod katerimi se bodo državne pomoči, dodeljene v zameno za obveznosti javne službe, šteje za združljive s skupnim trgovom – UL C 205, 5.7.1997, str. 5.
- (¹²²) Glej Odločbo Komisije 2002/149/ES z dne – UL L 50, 21.2.2002, str. 66.

- (123) Pogoji za plačilo finančnega prispevka države, povzeti v točki IV petletne pogodbe med družbama SNCM in OTC za obdobje 1996–2001.
- (124) Zlasti je Komisija, kot je navedla v opombi 71 te odločbe, preverila obstoj ločenega računovodstva v zvezi z opravljanjem navedenih storitev v preučevanem obdobju.
- (125) Ta znesek izhaja iz razlike med prvotno priglašeni zneskom (76 milijonov EUR) in zneskom, izplačanim iz naslova obveznosti javne službe (53,48 milijona EUR).
- (126) Sodba Sodišča z dne 28. januarja 2003 v zadevi Nemčija proti Komisiji (334/99, Recueil, str. I-1139, točka 142).
- (127) Sporočilo Komisije državam članicam: uporaba členov 92 in 93 Pogodbe ES ter člena 5 Direktive Komisije 80/723/EGS za javna podjetja v proizvodnem sektorju, UL C 307, 13.11.1993, str. 3, točka 11. To sporočilo obravnava proizvodni sektor, a se po analogiji uporablja enako za vse druge gospodarske sektorje.
- (128) Glej zlasti sodbo Sodišča prve stopnje z dne 6. marca 2003 v zadevi Westdeutsche Landesbank Girozentrale proti Komisiji (233/99, Recueil, str. II-435).
- (129) Sodba Sodišča prve stopnje z dne 21. januarja 1999 v zadevi Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH in Lech-Stahlwerke GmbH proti Komisiji Evropskih skupnosti (2/96 in 129/95, Recueil, str. II-17, točka 116).
- (130) Sodba Sodišča z dne 14. septembra 1994 v zadevi Španija proti Komisiji (278/92, 279/92 in 280/92, Recueil, str. I-4103).
- (131) Sodba Sodišča z dne 28. januarja 2003 v zadevi Nemčija proti Komisiji (334/99, Recueil 2003, str. I-1139).
- (132) Odločba Komisije 98/204/ES z dne 30. julija 1997 o pogojni odobritvi pomoči, ki jih je Francija dodelila skupini GAN (UL L 78, 16.3.1998, str. 1).
- (133) Glej v zvezi s tem Odločbo 2006/947/ES z dne 7. decembra 2005 o državni pomoči Belgije za ABX Logistics (UL L 383, 28.12.2006, str. 21).
- (134) Glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 21. marca 1991 v zadevi Italija proti Komisiji (Recueil 1991, str. I-1433).
- (135) Glej na primer Odločbo Komisije 92/266/EGS z dne 27. novembra 1991 o dejavnostih preusmeritve francoskih industrijskih skupin zunaj jeklarstva in premogovništva ter Compagnie générale maritime glede na člene od 92 do 94 Pogodbe EGS (UL L 138, 21.5.1992, str. 24). Glej tudi socialne načrte, navedene v nadaljevanju.
- (136) Vendar pa je treba navesti, da je polovico zadevnih delovnih mest zasedalo začasno osebje ali lokalni podizvajalci. Domnevamo lahko torej, da je bil strošek na zaposlenega za 5 000 delovnih mest v zvezi s stalnim osebjem družbe Airbus veliko višji.
- (137) Komisija je po koncu postopka javnega razpisa pooblastila neodvisnega strokovnjaka, ki je bil Moore Stephens, Chartered Accountants, čigar končno poročilo je bilo predloženo 25. januarja 2008.
- (138) To je naslednjih sedem ladij: Corse, Ile de Beauté, Méditerranée, Napoléon Bonaparte, Paglia Orba, Monte d'Oro, Monte Cino.
- (139) Ta popust, ki znaša [...] milijonov EUR (kar je povprečno od [...] do [...] % bruto prodajne vrednosti), je med drugim utemeljen s posebnostjo ladij družbe SNCM, prilagojenih za povezave, ki jih zagotavlja družba, s stanjem ladij in okoliščinami vključitve na trg celotnega ladjevja (zlasti šibkim položajem prodajalca). Valorizacija podjetja BRS sloni zlasti na predpostavki prodaje ladij, ki so popolnoma neoporečne in sodobne, dobro vzdrževane in delujejo v običajnih tržnih razmerah.
- (140) Ocenjena na [...] milijonov EUR.
- (141) Pravna negotovost je upravičena z verjetnostjo, da bo likvidacijski upravitelj prisiljen zelo hitro prodati ladje, in z učinkom prenasičenosti trga zaradi njegove omejene absorpcijske zmogljivosti.
- (142) To je obveznost, ki je bila uvedena s členom L.321-13 delovnega zakonika in določa, da mora delodajalec izplačati nadomestilo ob odpustu delavca, ki je dopolnil najmanj 50 let.

- (¹⁴³) Stroški vnovične oživitve zaposlitvenega območja ([...] milijonov EUR), stroški pogodb o prerazporeditvi ([...] milijonov EUR), stroški podpornih služb in pomoči za prerazporeditev, imenovane „mobilnost“ ([...] milijonov EUR).
- (¹⁴⁴) Stroški odpusta pogodbenega osebja družbe SNCM, napotenega v povezane družbe, in osebja likvidiranih hčerinskih družb ([...] milijonov EUR) ter stroški sodnih postopkov, povezanih s prekinitvijo pogodb o zaposlitvi ter zahtevami za spremembo pogodbe o zaposlitvi ([...] milijonov EUR).
- (¹⁴⁵) Na dan 30. septembra 2005 družba SNCM posluje s tremi ladjami v zakupu: LVH *Liamone* (ki je v lasti gospodarske interesne skupine (GIS) Véronique Bail), *Danielle Casanova* (GIS Joliette Bail) in *Pascal Paoli* (GIS Castellane Bail).
- (¹⁴⁶) Predpostavke, na katerih sloni ta ocena, so naslednje:
- družba SNCM prekine svoje pogodbe o zakupu 30. septembra 2005, kar pomeni, da so ladje vrnjene svojim zadevnim lastnikom (GIS) in da se ne plačuje nikakršna zakupnina;
  - nakupnih možnosti ni mogoče uresničiti;
  - ladje prodaje banke upnice GIS na dan 30. septembra 2005; čisti prihodek od prodaje ladij je namenjen predvsem povračilu bančnih in davčnih dolgov.
- (¹⁴⁷) Ob upoštevanju intenzivne uporabe PDČ s podaljševanjem družbe SNCM.
- (¹⁴⁸) V Odločbi 2006/947/ES z dne 7. decembra 2005 o državni pomoči Belgije za ABX Logistics (UL L 383, 28.12.2006, str. 21) je Komisija navedla: „Komisija ne zanika, da v nekaterih izjemnih primerih nekatere nacionalne zakonodaje predvidevajo možnost, da se tretje osebe obrnejo proti delničarjem likvidirane družbe, zlasti če se lahko te delničarje šteje kot [...] in/ali da so zagrešili napake pri upravljanju. Vendar pa v tem primeru belgijski organi niso v zadostni meri odpravili dvomov, izraženih v tem primeru ob razširitvi postopka glede te zadeve aprila 2005, čeprav takšna možnost obstaja v francoskem pravu in so belgijski organi poslali nekaj podatkov v zvezi s takšnim tveganjem. Komisija iz tega sklepa, da v tem primeru v stroških tega scenarija ni upravičeno upoštevati 58 milijonov EUR, ki so po mnenju belgijskih organov povezani s tveganjem [...]“
- (¹⁴⁹) Sporočilo Komisije o pomoči, ki jo je Francija namenila dodeliti Société Marseillaise de crédit (UL C 49, 19.2.1997, str. 2).
- (¹⁵⁰) To je neto sedanja vrednost tveganja prihodnje obsodbe, ob upoštevanju, da bi se osebe, obtožene kot odgovorne za obveznosti, branile proti takim navedbam.
- (¹⁵¹) Zakon št. 85-98 z dne 25. januarja 1985 o prisilni upravi in sodni likvidaciji podjetij, kodificiran v trgovinskem zakoniku v členu L 620-1 in naslednjih; Zakon št. 2005-845 z dne 26. julija 2005 o ohranitvi, prisilni upravi in likvidaciji podjetij, kodificiran v členih od 620-1 do 670-8 trgovinskega zakonika.
- (¹⁵²) Scenarij sklepa o načrtu za ohranitev se ne uporablja za obravnavani primer, ker je zgoraj navedeni zakon iz leta 2005 začel veljati pozneje, medtem ko na podlagi elementov, ki jih ima na voljo Komisija, nič ne omogoča sklepanja, da morebitna prisilna uprava družbe SNCM ne bi bila uspešna.
- (¹⁵³) V skladu z upoštevnimi zakoni javna podjetja, ki imajo status zasebnega prava, spadajo na področje uporabe zgoraj navedenih zakonov, ki urejajo sodno likvidacijo. Poleg tega zakonodaja v okviru tožbe za plačilo dolgov omogoča uveljavljanje odgovornosti pravnih oseb javnega prava v funkciji upraviteljev.
- (¹⁵⁴) V skladu s francosko sodno prakso mora dejanski upravitelj povratno izvajati pozitivna dejanja upravljanja ali vodenja.
- (¹⁵⁵) Odziv francoskih organov na nekatere pripombe, ki jih je poslala družba SNCM (glej točko 172 te odločbe).
- (¹⁵⁶) Zanimivo je, da so poleg klasičnih terjatev iz plač še sodne terjatve iz plač, ki izvirajo iz odločbe, ki jo izdajo sodišča za reševanje sporov med delodajalci in delojemalci. V obravnavanem primeru se zaposleni obrne na tako sodišče, ki razsodi o utemeljenosti njegovega zahtevka, in če je temu zahtevku ugodeno, se vpiše v stanje terjatev družbe.
- (¹⁵⁷) Sodba kasacijskega sodišča z dne 30. novembra 1993, št. 91-20554, Bull. civ. IV, št. 440, str. 319.

- (¹⁵⁸) To analizo je opravil svetovalec družbe Sorgem Evaluation za finančne naložbe. Avtor Maurice Nussenbaum je finančni strokovnjak pri pritožbenem sodišču v Parizu in ga je pooblastilo kasacijsko sodišče.
- (¹⁵⁹) Odziv francoskih organov na nekatere pripombe, ki jih je poslala družba SNCM (glej točko 174 te odločbe).
- (¹⁶⁰) Odziv francoskih organov na nekatere pripombe, ki jih je poslala družba SNCM (glej točki 175 in 176 te odločbe).
- (¹⁶¹) Odziv francoskih organov na nekatere pripombe, ki jih je poslala družba SNCM (glej točki 175 in 176 te odločbe).
- (¹⁶²) Bureau de Recherches Géologiques et Minières (BRGM).
- (¹⁶³) Glej na primer sodbo kasacijskega sodišča z dne 6. februarja 2001 št. 98-15129.
- (¹⁶⁴) Glej zlasti sodbi pritožbenega sodišča v Rouenu z dne 22. marca 2005 – sodbi št. RG 04/02549 v zadevi Aspocomp Group Oyj in št. RG 01/02667 – 04/02675.
- (¹⁶⁵) Ob upoštevanju, da bi se osebe, obtožene, da so krivdno ustavile ta načrt, verjetno energično branile zoper uveljavljanje svoje odgovornosti.
- (¹⁶⁶) Cass. com., 19. april 2005, Métaleurop.
- (¹⁶⁷) Uporaba členov 92 in 93 Pogodbe ES za deleže javnih oblasti v kapitalu podjetij, Bilten ES 9/1984, točka 3.2. iii.
- (¹⁶⁸) Sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. decembra 2000 v zadevi Alitalia proti Komisiji (296/97, Recueil, str. II-3871).
- (¹⁶⁹) Glej na primer sodbo Sodišča prve stopnje z dne 12. decembra 1996 v zadevi Air France proti Komisiji (358/94, Recueil, str. II-2109, točka 70).
- (¹⁷⁰) Glej sodbo Sodišča z dne 14. februarja 1990 v zadevi Francija proti Komisiji (301/87, Recueil, str. I-307, točka 40).
- (¹⁷¹) Glej sporočilo o morebitni pomoči, vsebovani v načrtu javnih kapitalskih vložkov v kapital družbe Klöckner Stahl, UL C 390, 31.12.1994, str. 1.
- (¹⁷²) Sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi SFEI (39/94, Recueil, str. I-3547, točka 60).
- (¹⁷³) Sodba Sodišča z dne 14. februarja 1990 v zadevi Francija proti Komisiji (301/87, Recueil, str. I-307, točka 41).
- (¹⁷⁴) Sodba Sodišča prve stopnje z dne 29. septembra 2000 v zadevi Confederación Española de Transporte de Mercancías (CETM) proti Komisiji (55/99, Recueil, str. II-03207, točka 82).
- (¹⁷⁵) Sodba Sodišča z dne 2. julija 1974 v zadevi Italija proti Komisiji (173/73, Recueil, 709, točka 33).
- (¹⁷⁶) Sodba Sodišča z dne 20. septembra 2001 v zadevi HJ Banks (390/98, Recueil, str. I-6117, točka 33).
- (¹⁷⁷) Sodba Sodišča prve stopnje z dne 1. julija 2004 v zadevi Salzgitter proti Komisiji (308/00, ZOdl., str. II-1933, točka 79). Glej tudi obvestilo Komisije o uporabi pravil o državni pomoči za ukrepe v zvezi z neposrednim obdavljenjem podjetij (UL C 384, 10.12.1998, str. 3. točka 16).
- (¹⁷⁸) Sodba Sodišča z dne 6. septembra 2006 v zadevi Portugalska proti Komisiji (88/03, ZOdl., str. I-7115, točka 56).
- (¹⁷⁹) Sodba Sodišča z dne 28. novembra 2001 v zadevi Adria-Wien Pipeline GmbH (143/99, Recueil, str. I-8365, točka 41).

- (¹⁸⁰) Glej na primer Odločbo Komisije z dne 10. oktobra 2007 o reformi financiranja pokojnin v bančnem sektorju v Grčiji (UL C 308, 19.12.2007, str. 9) in Odločbo Komisije z dne 10. oktobra 2007 o državni pomoči Francije v zvezi z reformo financiranja pokojnin državnih uslužbenecv, zaposlenih pri La Poste (UL L 63, 7.3.2008, str. 16).
- (¹⁸¹) Glej Odločbo Komisije z dne 17. julija 2002 o Société française de production (UL C 71, 25.3.2003, str. 3). „Financiranje načrta za zmanjšanje števila zaposlenih, ki ga opravi država in podjetju omogoča, da se znebi dela svojega osebja, pri čemer ne nosi vseh stroškov, je selektivna prednost, ki bi lahko spadala pod prepoved državnih pomoči. Nasprotno spada izvedba dodatnih socialnih ukrepov v korist odpuščenih oseb, omogočena z javnimi sredstvi, ne da bi ti ukrepi delodajalca razbremenili njegovih običajnih stroškov, v socialno politiko držav članic in ne pomeni državne pomoči v smislu člena 87(1) ES. [...] SFP bo v celoti prevzela ta strošek. Zato dodatni socialni ukrepi v korist odpuščenega osebja družbe SFP, ki bodo izvedeni, ko bo to osebje zapustilo SFP, te družbe nikakor ne razbremenijo njenih obveznosti in ne vključujejo državne pomoči v korist SFP.“
- (¹⁸²) Ta znesek izhaja iz razlike med dejansko priglašeni zneskom (76 milijonov EUR) in zneskom, odobrenim iz naslova nadomestila za opravljanje javne službe (53,48 milijona EUR).
- (¹⁸³) UL C 288, 9.10.1999, str. 2.
- (¹⁸⁴) UL C 205, 5.7.1997, str. 5.
- (¹⁸⁵) Glej točko 30 smernic iz leta 2002.
- (¹⁸⁶) Zgoraj navedena odločba.
- (¹⁸⁷) Predpisane rezervacije so stroški, vključeni v računovodske izkaze na podlagi davčnih pravil.
- (¹⁸⁸) Sodba Sodišča z dne 16. maja 2002 v zadevi Francija proti Komisiji (482/99, Recueil 2002, str. I-4397, točka 71).
- (¹⁸⁹) Prva alternativna metoda, ki temelji na lastniškem kapitalu, potrebnem za zagotovitev financiranja ladjevja, se zdi neustrezna, ker so francoski organi v tem izračunu uporabili nabavno vrednost ladjevja, in ne njeno prodajno vrednost leta 2002. Če bi se namreč morala nova družba oblikovati z enakim ladjevjem, kot ga ima družba SNCM in kakršno je danes, bi morala najti lastniški kapital, sorazmeren z nakupno vrednostjo vseh ladij, in ne z njihovo konstrukcijsko vrednostjo. Poleg tega pri takem pristopu niso bila upoštevana druga pomembna sredstva, kot so informacijski sistem rezervacij ali nepremičnine sedeža podjetja. Komisija meni, da je druga alternativna metoda, ki temelji na izdatkih družbe SNCM, ustrežnejša. Vendar želi revidirati 41,7 milijona EUR v zvezi s prejšnjimi izgubami, zlasti da bi upoštevala rezultat iz leta 2002 in samo izgube, povezane s povezavami s Korziko pred letom 1999.
- (¹⁹⁰) Navesti je treba, da je neodvisni strokovnjak Komisije realni strošek načrta za prestrukturiranje iz leta 2002 na podlagi računovodskih izkazov družbe SNCM ocenil na [...] milijonov EUR.
- (¹⁹¹) Sodba Sodišča z dne 16. maja 2002 v zadevi Francija proti Komisiji (482/99, Recueil, str. I-4397, točka 71).
- (¹⁹²) Glej tabelo 2 v tej odločbi. Ta znesek vključuje odprodaje sredstev, opravljene v času Odločbe iz leta 2003, to je prodaje ladij Napoléon, Monte Rotondo in Liberté, ter odprodaje nepremičnin (nepremičninski sklop Schuman in SCI Espace Schuman).
- (¹⁹³) Glej točko 48 smernic.
- (¹⁹⁴) Glej Prilogo 1.
- (¹⁹⁵) Navesti je treba, da je bil 11. decembra 2007 podpisan sporazum o prodaji v zvezi z ladjo Jean Nicoli med družbo VT in tretjim kupcem za prenos lastništva, ki je bil opravljen aprila 2008.
- (¹⁹⁶) Priglašena Komisiji z dopisom z dne 23. junija 2004.
- (¹⁹⁷) V tem znesku je upoštevana prodaja SCI Espace Schuman ([...] milijonov EUR), opravljena 24. junija 2003, ni pa upoštevan negativni čisti prihodek od prodaje, povezan s prodajo ladje Aliso ([...] milijonov EUR) 30. septembra 2004.
- (¹⁹⁸) Ladje Asco, deleža v družbi Sudcargos in nepremičninskega parka.

- (¹⁹⁹) Komisija meni, da je treba pri analizi upoštevanja pogoja iz člena 4 Odločbe iz leta 2003 upoštevati objavljene cene, to je cene na kakršnem koli reklamnem materialu ali v kakršnih koli sporočilih za javnost, ki bi jih družba SNCM lahko razširjala. Ta pogoj se ne nanaša na cene, ki izhajajo iz računalniškega sistema za rezervacije družbe SNCM, ker so te cene tako pri družbi SNCM kot pri njenih konkurentih dinamično kontingentirane z „yield managementom“. Parametriranje sistemov ne omogoča seznanitve s posebnimi cenami konkurentov družbe SNCM in torej preveritve neobstoja *price leadershipa* pri družbi SNCM.
- (²⁰⁰) Na podlagi informacij, ki so jih predložili francoski organi, je namreč očitno, da družba SNCM med 9. julijem 2003 in 16. marcem 2005 v svojih sporočilih podjetja, oglaševalskih kampanjah ali kakršnem koli javnem dokumentu ni nikoli objavila cen, ki bi bile nižje od cen njenih konkurentov.
- (²⁰¹) Ta znesek je razlika med neto potrebo po likvidnih sredstvih družbe SNCM (to je 19,75 milijona EUR) in čistim prihodkom od prodaje sredstev iz Odločbe iz leta 2003 (to je [...] milijonov EUR, ki ustrezajo prodaji ladje Aliso in deležev v družbah Southern Trader, Someca in Amadeus). Z njim se skupni kapitalski vložek, ki ga je družbi SNCM odobrila država, zviša na 69,29 milijona EUR.
-

PRILOGA I

IZREK ODLOČBE IZ LETA 2003

Člen 1

Pomoč za prestrukturiranje, ki jo Francija namerava odobriti družbi Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM), je združljiva s skupnim trgom pod pogoji, določenimi v členih od 2 do 5.

Člen 2

Družba SNCM se zaveže, da od dneva vročitve te odločbe do 31. decembra 2006 ne bo nabavila novih ladij in podpisala pogodb za gradnjo, naročila ali najem novih ali obnovljenih ladij.

Družba SNCM lahko od dneva vročitve te odločbe do 31. decembra 2006 posluje samo z enajstimi ladjami, ki jih podjetje SNCM že ima, in sicer: *Napoléon Bonaparte*, *Danielle Casanova*, *Île de Beauté*, *Corse*, *Liamone*, *Aliso*, *Méditerranée*, *Pascal Paoli*, *Paglia Orba*, *Monte Cinto* in *Monte d'Oro*.

Če mora družba SNCM zaradi višje sile zamenjati eno od svojih ladij pred 31. decembrom 2006, Komisija lahko tako zamenjavo odobri na podlagi ustreznega utemeljenega sporočila Francije.

Člen 3

Skupina SNCM odproda vse svoje neposredne in posredne deleže v naslednjih družbah:

- *Amadeus France*,
- *Compagnie Corse Méditerranée*,
- Société civile immobilière *Schuman*,
- *Société Méditerranéenne d'Investissements et de Participations*,
- *Someca*.

Namesto odprodaje svojih deležev v *Société méditerranéenne d'investissements et de Participations* lahko SNCM proda edino premoženje te družbe, to je *Southern Trader*, in to hčerinsko družbo zapre.

Odprodaja se lahko po izbiri francoskih organov izpelje bodisi z javno ponudbo za prodajo bodisi z razpisom za prijavo interesa s predhodno objavo, ki določa vsaj dvomesečni rok za odgovor.

Francija Komisiji predloži dokaze o vseh odprodajah. Na slabe ponudbe, ki jih prejme SNCM, se ni mogoče sklicevati zato, da se odprodaje ne opravijo. Če ne prispe nobena ponudba in če Francija lahko dokaže, da so bili sprejeti vsi potrebni ukrepi objave, se pogoj, določen v prvem pododstavku, šteje za izpolnjenega.

Člen 4

Na vseh linijah na Korziko se družba SNCM od vročitve te odločbe do 31. decembra 2006 vzdrži kakršne koli cenovne politike v zvezi z objavljenimi cenami z namenom, da ponudi nižje cene, kot so cene vsakega izmed njenih konkurentov za enakovredne namembne kraje in storitve ter za iste datume.

Komisija si pridrži pravico, da uvede postopek preiskave za kakršno koli ugotovljeno neizpolnitev pogojev, določenih s to odločbo, in zlasti pogoja iz prvega pododstavka.

Pogoj iz prvega pododstavka je izpolnjen, če so vsak dan najnižje cene, ki jih objavi družba SNCM, višje od najnižjih promocijskih cen, ki jih objavi vsak izmed njenih konkurentov za enakovredne namembne kraje in storitve.

Pogoj iz prvega pododstavka se ne uporablja več, če cene navedenih konkurentov presežejo z inflacijo usklajene cene družbe SNCM, ki veljajo v referenčnem letu 1996.

Francija pošlje Komisiji vsako leto do 30. junija vse potrebne podatke, da dokaže, da je bil ta pogoj v predhodnem koledarskem letu dejansko izpolnjen za vse prevoze na Korziko ali z nje.

Člen 5

V skladu z obvezami, ki so jih v načrtu prestrukturiranja sprejeli francoski organi, je letno število povratnih voženj ladij na različnih pomorskih povezavah s Korziko do 31. decembra 2006 omejeno z zgornjimi mejami, določenimi v tabeli 3 te odločbe ⁽¹⁾, razen v primeru izjemnih razlogov, za katere družba SNCM ni odgovorna in zaradi katerih bi morala nekatere povratne vožnje prenesti na druga pristanišča, in razen v primeru spremembe obveznosti javne službe, ki jih ima podjetje.

Člen 6

Franciji se dovoli finančna sanacija družbe SNCM s prvim izplačilom zneska 66 milijonov EUR od datuma vročitve te odločbe.

Do konca prestrukturiranja, to je do 31. decembra 2006, se lahko Komisija na predlog francoskih organov odloči, da naknadno odobri drugo izplačilo družbi SNCM, ki bo enako razliki med preostalimi 10 milijoni EUR in prihodkom od odprodaj, zahtevanih v členu 3, v skladu z načinom, določenim v navedenem členu.

Taka odločitev se lahko sprejme samo, če so bili ukrepi, zahtevani v členu 3, izvršeni, če dohodek od odprodaj ne presega 10 milijonov EUR in če so bili pogoji iz členov 2, 4 in 5 upoštevani, kar pa ne posega v pristojnost Komisije, da po potrebi zaradi neupoštevanja enega od teh pogojev uvede formalni postopek preiskave. V nasprotnem primeru se drugi obrok pomoči ne izplača.

Člen 7

Francija obvesti Komisijo v šestih mesecih od vročitve te odločbe o ukrepih, sprejetih za ravnanje v skladu s to odločbo.

Člen 8

Ta odločba je naslovljena na Francosko republiko.

⁽¹⁾ Glej Prilogo II te odločbe.

PRILOGA II

TABELA 3 IZ ODLOČBE IZ LETA 2003

Razvoj ponudbe družbe SNCM

	Število prevozov		Razpoložljiva mesta		Razpoložljivi linearni metri	
	2001	> 2003	2001	> 2003	2001	> 2003
Marseille–Korzika	1 881	[...]	1 723 050	[...]	1 469 000	[...]
Toulon–Korzika	187	[...]	303 650	[...]	0	[...]
Genovski zaliv	1 768	[...]	1 708 700	[...]	0	[...]
Vmesna vsota Evropa	3 836	3 067	3 735 400	2 357 500	1 469 000	[...]
Magreb	302	372	444 000	635 000	0	0
Skupaj	4 138	3 439	4 179 400	2 992 500	1 469 000	[...]

Cena naročnine 2009 (brez DDV, skupaj s stroški pošiljanja z navadno pošto)

Uradni list EU, seriji L + C, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	1 000 EUR na leto (*)
Uradni list EU, seriji L + C, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	100 EUR na mesec (*)
Uradni list EU, seriji L + C, papirna različica + letni CD-ROM	22 uradnih jezikov EU	1 200 EUR na leto
Uradni list EU, serija L, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	700 EUR na leto
Uradni list EU, serija L, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	70 EUR na mesec
Uradni list EU, serija C, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	400 EUR na leto
Uradni list EU, serija C, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	40 EUR na mesec
Uradni list EU, seriji L + C, mesečni zbirni CD-ROM	22 uradnih jezikov EU	500 EUR na leto
Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila), CD-ROM, 2 izdaji na teden	Večjezično: 23 uradnih jezikov EU	360 EUR na leto (= 30 EUR na mesec)
Uradni list EU, serija C – natečaji	Jezik(-i) v skladu z natečajem(-i)	50 EUR na leto

(*) Prodaja po številki: — do 32 strani: 6 EUR
— od 33 do 64 strani: 12 EUR
— več kot 64 strani: cena se določi glede na posamezen primer

Naročilo na *Uradni list Evropske unije*, ki izhaja v uradnih jezikih Evropske unije, je na voljo v 22 jezikovnih različicah. Uradni list je sestavljen iz serije L (Zakonodaja) in serije C (Informacije in objave).

Na vsako jezikovno različico se je treba naročiti posebej.

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 920/2005, objavljeno v Uradnem listu L 156 z dne 18. junija 2005, institucije Evropske unije začasno niso obvezane sestavljati in objavljati vseh pravnih aktov v irščini, zato se Uradni list v irskem jeziku objavlja posebej.

Naročilo na Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila) zajema vseh 23 uradnih jezikovnih različic na enem večjezičnem CD-ROM-u.

Na zahtevo nudi naročilo na *Uradni list Evropske unije* pravico do prejemanja različnih prilog k Uradnemu listu. Naročniki so o objavi prilog obveščeni v „Obvestilu bralcu“, vstavljenem v *Uradni list Evropske unije*.

Prodaja in naročila

Plačljive publikacije, ki jih izdaja Urad za publikacije, so na voljo pri naših komercialnih distributerjih. Seznam komercialnih distributerjev je na spletnem naslovu:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sl.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) nudi neposreden in brezplačen dostop do prava Evropske unije. Ta spletna stran omogoča pregled *Uradnega lista Evropske unije*, zajema pa tudi pogodbe, zakonodajo, sodno prakso in pripravljalne akte za zakonodajo.

Za boljše poznavanje Evropske unije preglejte spletno stran <http://europa.eu>